Ms.
1028

(c) 2006 Ministerio de Cultura

Deus cuius nutu benedictione virtute et gratia incipit liber questionum que parte demonstrativa sive inventiva solluntur

Deus ad laudem et gloriam nominis tui ut te et tua mirabilia opera cognoscere faciamus et diligere incipiant que parte demonstrativa et inventiva solvuntur

(c) 2006 Ministerio de Cultura

Ar. 2. n. 7.

lib. Questionũ per Artẽ, ~~tã~~ Demõstrativã, sive inventivã solubiliũ.

8

Incipiunt questiones edite ab
illo venerabili magistro
Raymundo lull maioricensi

Questiones
plurimas ex
pluribus, et diversis materiis
sumptas ad presens opus
adducere laboramus. ut deus
via, et doctrinam applicandi demonstrativam
seu inventivam artem ad multas et diversas
materias quibus humana indiget intellectus
Fiet autem hec applicatio sumendo ipsius artis
principia que sunt. bonitas. magnitudo. et cetera. differentia
concordantia et cetera. et secundum earum conditiones
et proprietates, necessarias inducimus conclusiones
in hiis que de deo et de ceteris rebus queruntur
ut in consequentibus apparebit. Sed ad hec
ut bene mentis conceptum aliquociens
exprimamus in proprietate recte loquendi deficimus
propter expressionem maioris sive melioris
nostri paucitate vocabulorum. bonitas boni
ficat. magnitudo magnificat et similia. Aut
in deo eternitatem in comprehensibilem, in magni
tudinem, cuius non est finis, seu terminationis
finis. Unde devote supplicamus studenti
bus in presenti opere quatenus improprietas dictionum
nostra calumpniare nolint. Sed attendant
quid per ea proprie significare volumus. Et
si forte quandoque dicemus unde erroris sus
picio videatur oriri hoc non est ex deffectu
artis sed ex nostra imperitia procedit. Quare
in talibus si accidant veniam imploramus
et correctione ecclesie Romane sacrosancte
Nostrum arbitrium nec consentit iudicium
rationis. multa breve dicenda et multorum
dubiorum declarationes propter quorundam
improprior contingentiam fore pretermittendas

Et cum malum sit oppositum boni; et non econverso, non de bonis
mali sufficio bonorum multitudinem in predicare
Confidentes igitur in dei gratia cum fide et timore
ad totius boni comunis utilitatem et maxime
ad laudem et cognitionem domini dei nostri
presens opus agredimur. et deus ille ad opti
mum finem perducat. Primo quidem
tamquam de principaliori ad quem tendunt
omnia et per quem sunt omnia, de deo explicare pro
ponimus questiones. deinde de ceteris secundum quod ordo,
et rerum nobilitas postulant, sic tractare; et
primo

Utrum deus sit

L.

Questio ut deus sit. Ad hanc
questionem soluendam, procedimus
isto modo. Manifestum est nullam
bonitatem posse magnam esse sine
distinctione bonificantis et bonificati in
perpetuitate eorum in eadem essentia bonitatis
et bonificandi. Sed si deus non est hec que dicta
sunt de bonitate et magnitudine non sunt in aliquo
ente. quod si sic patet deffectum bonitatis magnitudinis
et eorum ex quo defectu plus sequitur privatio
bonitatis et magnitudinis quam entitas earundem. Unde
sequitur predictam distinctionem plus esse in ma
litia quam in bonitate et magnitudine. Et ideo sequitur quod
malum esset desiderabile in magnitudine et bonum hodi
bile quod falsum est. Ergo deus est ut bonitas sit
in magnitudine et eorum. Impossibile est bonitatem et
magnitudinem sine concordantia concordare in
concordans concordantum et concordabile manifeste
quod sequitur quod concordantia existente privata plus esset
malum quam bonum et parvum quam magnum
Sed quam ipsa est hec esse nisi opposita quod deus est
quam non esset plus esse malum quam bonum et parvum
quam magnum et quam huius oppositum est est deus nisi
Si deus est bonitas distat a tuo contrario in
bono infinito et magnitudo in magno infinito
et sic concordantia distat a contrario in infinito bono
et magno. Sed si deus non est utique infinita
distantia concordantie et contrarietatis est in pri
uatione quod est infinitum mali exis
tens infinitum eius ratione sue infinitatis

(c) 2006 Ministerio de Cultura

qd est deus malo infinitus in quo malicia
a bonitate in infinito malo & finito a magni
tudine sic infinita concordat inter maliciam
et magnitudinem & discordantes inter bonitatem et
magnitudinem. Et per oppositum concordias maiorem haberet
concordia generationi et esse quam contrarie qd est im
possibile quam oppositum est necessarium qd est impossibile si deus
sit quam non esse deus est // Impossibile est magnitudinem et
eternitatem differre et per oppositum magnitudinem eternitatis
a bonitate illius // Magnitudo quam existens idem essentia
et natura cum eternitate & bonitate sufficit
ad complecionem numeralem bonificantis et
eternificantis et bonificati & eternificati bo
nificandi eternificandi & bonificabilis
eternificabilis ut magnitudo suo magnificati
& suo magnificato et suo magnificare
et magnificabili non deffinat // Et hec autem
omnia essent in potencia si deus esset iniquo deberet
esse hec omnia supradicta quam deus est cum sit ne
cessaria quod non sit predictorum quidem principiorum
opposita sit in esse ex quo ipsa primitiva sunt
in privatione. Et ita est malicia sine magnitudine
& eternitate & cetera & parvitas sine bonita
te & eternitate et cetera qd est contradictio quare & cetera
Si deus est in eo quidem principia de esse bonitas
& magnitudinis existens idem numero cum medio
et fine & cetera. Sed si deus non est nullum
quidem principium potest esse idem numero cum
medio et fine in esse & natura. Quoniam si idem
esset cum eis in numero iam esset medium et
finis & cetera et sic esset deus et non esset qd est
contradictio. Aut si principium esset idem numero
cum medio & fine non esset necessarium influencia virtutis in operationem qd est
impossibile quam deus est existens principiante
in principio & in fine & principiare
in medio existente principiato et
principiabili in fine & in principiante
& in principiare. Aliter non sufficeret
magnitudo bonitati & eternitati & cetera. Si
deus est ipse est infinita finis in finiendo in
finitum infinibilem et infiniendo possit
esse finis in infinitate bonitatis potestatis

magnitudinis eternitatis & cetera. Item si finis est in magnitudine
et in infinitate bonitatis & cetera et si deus movit
etc. cum finis nunquam est finiente motiones
omnia ad nichilum non autem infinitas illam
esse qd est finitum magnitudine & duracione &
bonitas quantitatem & existendo in tempore
et tenendo a corrupcione & ad non
esse est finitum ut non sit infinitum in prima
mencia in tempore sicut finimenta. Sed omnia ista
impossibilia quare terminans per in sic ac & quia
principia artis de universalitate sentimentis
quam ille deus benedictus est de necessitate quem
in existimo / Manifestum est humano in
tellectui omnia entia esse substantialiter in maiori
comparacione vero in impossibilitate et hoc est neces
sarium autem impossibile si deus non esset quam deus est
necesse. Quod autem sit necessarium manifeste
patet esse principii medii et finis bonitatis
potestatis & cetera que maiores sunt accidentalitatem
quam substantialem si deus non esset in per
se. Et sic omnis maiori quae habere esse est
in privatione si deus non est sed quam minori
accordat michi et minori ipsi esse quod
est est & male non ens est amabile
& ens horribile qd est falsum & contra et in
possibilia alia sequerentur si deus non esset.
Manifestum est quam deum esse ut predicta
falsa & impossibilia non sequantur. Si deus
est in eo quidem est equalitas racione
bonitatis magnitudinis & cetera. Cum oporteat
in eo esse id per qd est impossibile in eo alteratio
boni in malum & magni in parvum vel contra
Sed privato esse divino habet esse opposita
cum nulla equalitas sit inveniens inter
bonitatem et parvitatem ipso deo existente
non. Et sic est predicta alteratio racione privacionis
nominis equalitatis predicte & esse ipsius in
equalitatis est cum illius alteracionis & sic
concordant inequalitas & esse equalitas
vere et non esse. Et racione essendi sequitur quam
inequalitas bonitatis & potestatis & predicte
alteratio sint desiderabiles & eorum

(c) 2006 Ministerio de Cultura

oppo^m horribile q^d flm e g^o deq e. Si deq e i ipo quidem e bonificans magnificans z c^a In tantu potens et In tantu bon^9 magnus z c^a q extra se no indiget alicuiq. Si aut deq n est i illo quide ente hent boit^e et potas nisi illo q^d necin e eis ratioe generis siue eentie z ne Et Inde se q intra ee ens gsistit maioritas z ex^a acquirit maioritas Itaq qm ens Intra se e i maioritate ex se vero e i maioritate qua acquirit exterius Et sic maiori^m no est ens circa mobilem ponq maiorietas Sz manifestum e de natura ipius maioritat boitatis z c^a q ipsa maiori^as bonitat z c^a e circa ee ee z maioritas circa no ee Q nare ad dm no ee manifeste se q gt dicio z ee gcordat z quersio et no ee q e flm et i po^le g no e oppo^m g no e ep dm ee. Benedictq sit ipe q i qm fcta se nb manifestant

Que vtr i deo sint dignitates 2

Questio vtr in deo sint dignitates s. bonitas mag z c^a. Ad hac qne solvendam sumus ipa qualia primu quor existentia psse notas. Hec aut sunt vt iam bonitas mag^do z c^a de quibus queritur Et sumus dm ee vt iam manifeste demonstratum e i quo ipe dignitates s. bonitas mag sunt nale nolubiles z h diversimode s. ratioe existendi z agendi Eternitas aut alia bonitate differre no pot z n ipe deus eet eternus no eet quippe deus. Cum i po^le simpi ee summum ens absque eternitate. Est g eternus et p qns bonus q^d sunt eius quidem eternitas eet mala et ipius psiro bona at ex ratioe eternitatis et bonitat e magnus z eqs z potens etc q pot existere z agere est et sciens z volens z c^a ratioe bonitat mag^do z c^a. Hec aut oia oz i deo ee ratioe existendi z agendi absque dica eentie z ne diminitatis bonitas eternitas z c^a Aliter ei no eet summum ens n p qns deus q deficeret ei adiunctes quibus eet summus et nale n no eet nobilis bonitas i mag^ne n eqs. q^d flm est g In deo sunt predce dignitates et ipe e illo q^d sue nis dignitates sunt alium sequeretur q predca eent fla z in po^ble Ex quo deus e oportet i eo ee gco^rdia q^d summo no eet i eo id p q^d plus distaret agrietate n eet in existere z agere summus Sz ipam gcordam que i deo e oz ee i maiori mag^ne que possit ee in maiori mag^ne que pot ee ee no pot n ipa sit bonitas mag^do ita q faciat eas ee idem numero z eas gcordare in agere. Ergo g in deo sit gcordia z ca oz ee bonitatis et mag^do z c^a De nitate g in deo sunt bonitas mag^do z c^a De nitate illud oz i deo ee p q^d ipe plus distat agrietate Sz gcoe bonitat magnitudinis et c^a e id p q^d plus distat agrariet g i deo sunt bonitas mag^do z c^a q summo n earum gcordia. cuius oppo^m patet Sine principio i po^bile e i deo sit deus e g principium Sz ipe no pot ee principium sine bonitat z mag^ne z c^a sin ipius ratoe quaro ipe est principians s. bonificans magnificans z c^a. g i ipo sunt bonitas mag^do z c^a In po^le est i deo ee extimitates quantitatiue seu defective q sic eet gplensibilis et p qns defficeret adiunctioibus sum entis q no eet deus. S sine pdtis extimitatibus no pot ipe ee sine infinita mag^ne extensa ut ita loquamur z i tensa boitatis z c^a g i ipo sit mag^do bonitas z c^a De nitate finis e roe dignitatum z eqs g sine dignitatibus finis no pot ee ut eqs Sz deus cu sit summus ipe e finis g sine dignitatibus deus ee non potest manifestum e g q i eo sunt dignitates bonitas mag z c^a roe sbe sed i maiori te

(c) 2006 Ministerio de Cultura

zoe vero actiuus sit i minoritate q p se p3 Sba maior e zarõe maiori bonitatis mag^nis z etn z actiuis mi^9 zoe minori bonitat zetn qz magis distat ab ista. Sz deq est ipa suma sta z suma ca ex quo ipe e vt demostratum e. g^o in eo sit bonitas zetn. qd si no eet quidem effectus e minor eo ex hoc q sbalis maiori^s ipi^9 effectus stat zoe bonitat zetn ipi^9 effectus q p se p3. Sz qm ipm effectum mi^le est maiorem ee sua suma ca g^o zetn. Vbi e inmesa equalitas i po^lis est maiori^as et minoritas Sz in diuina eenna est i mesa z qualitas vt p ea i mese distet, a maiori^te z minorita quib3 stim est in equalitas g^o in deo e inmesa equalitas ipa aut equali^as inmesa zoe sue imesitatis nullum defferntie z priuatonez importat Sz sine bonitate etn mag^ne zetn importaret puatonem z defferntie qd est in po g^o no est sine bonitate mag^ne zetn g^o in imesa equalitat dei sunt bonitas zetn z p ons in deo nimio Ubi eternita in po^le est dni ee nam sine eterni^te eet in maiori minoritate zarõe cui^9 no pot ee in mag^ne nec pons in sumptate bonitat zetn Jndeo g^o est etn^tas q i po^lis est i eo minoritas Sz etnitas i deo ee no pot sine bonitate mag^ne zetn cum i ea sint bonitas mag zetn zarõe quar ipa e bona magna zetn Uer sine sapia z volutate vt no sit i ea puitas Manifestum e g^o bonitatem mag^nez zetn ee in deo. qd si no. no est i eo eternitas qd est impo^le g^o etn

Q. Quid e essentia dei 3

Qestio Q^o e eentia dei g^o. Ad hoc dcm e zoe qdicionum sui^m eenti qd diuina ee e id i quo sine de quo bonifficans pot ep. ipa inti ee distingere bonifficatum ab ipo Et est id in quo vtius tanta heit mag^nez in bonitate z potate q potest ee idez cu mag^ne Et id et zarõe cui^9 bonitas e magna i distinctione bonifficantis z bonifficati et sic e i diuina p ee distinctio zoe cui^9 oia predicta heit ee qd si no eet vnq defferntia i qditoib3 ptinentib3 ad eam ee i sumptate bonitatis zetn Diuina ee e id per qd bonitas pl9 distat a malitia z mag^do a pimtate et sic diuina ee e bonitas z mag^do zetn in suma gdo earu. Cum zarõe bonitat mag^ne zetn z sume gdo^ne earu pl9 distet a malitia z pimtate z gtrari^te si ipa e ipa bonitas mag^do zetn z ipa gdo^do earu z gdatio q si no sit idem qd ista g^o zetn Jnpossibile e diuinaz ee ee orie^nez distat enim i mese a gtrie^te. Est g^o diuina ee id qd est gdo^e sine gtrie^te vt mag^s distet a gtri^e Etiam bonitas mag^do zetn gdo do pl9 sint vnu idem et pl9 distet a no ydeptitate Oporteu diuinaz ee^nz ee illam inmesaz z etna bonitate mag^ne z etn De qua inmesa z etnus bonifficat et magnifficans zetn exns. ipa eadem ee principiat i mensse z etnalid i mesum z etnum bonifficatum magnificatum zetn Nulla quide alia ee gdicioes a lores here pot. Est g^o diuina ee princi^m vt principias de sua bonitate mag^ne zetn principiet principatum suum pmanetez cum eo ipa eade tota bonitas mag zetn zoe principiati q n eet istud princi^m cu predictis gdicoib3 defficeret illi^9 gdiciones. diuinitatis Diuina ee est illud medium i quo princi^m z finis sunt vnu idem ydeptitate bonitatis mag^nis zetn illo medio exnte diuinitat z eq^e. In q princi^m z finis gtingunt ydeptitate i principiando z infinjendo zoe in messe eterne bonitatis mag^ns

(c) 2006 Ministerio de Cultura

et conueniendo et distinguendo inter bonum et bonum et cetera. Diuina esse est ipsum in immensum et eternum finis immense et eterne bonitatis magnitudinis et cetera. Cum ipsa bonitas et cetera sine immenso et eterno fine non possit esse immensa et eterna ipsa existente ipso immenso fine et cetera. Est ergo predictus finis ipsa scilicet esse dei et cetera. Diuina eternitas est illa bonitas que inter ceteras bonitates racione maioris magis desiderabilis est. Cum maioris sit lumine humani intellectus et voluntatis in quo ipse intellectus et ipsa voluntas magis attingit magnitudinem bonitatis. Hec est bonitas que illa que per se potest esse bonum et eternum. Et hec est ipsa esse que est diuinitas et cetera. Diuina esse est coequatio principii et finis in tanta magnitudine bonitatis quod ipsa est conclusio bonitatis et glorie et magnificationis bonitatis racione principii et finis sufficere possit. Diuina esse est ipsum immense perfectum habens in se immensitatem bonitatis et potestatis ad bonificandum et possificandum tanta immensitate bonitatis et potestatis quod in immensum impossibile sit ea esse ociosa et maliciam cum maiori participare.

Utrum dignitates dei sint esse dei 4

Questio utrum dignitates dei sint esse dei. Hec questio soluitur per condiciones summi entis isto modo. Diuina bonitas tanta est in magnitudine quanta eius eternitas et cetera ut non sint in deo maioritas et minoritas sed sufficiat eis earum magnitudo in tantum quod non importet aliquam maliciam seu priuationem. Sed si dignitates dei non sint ipsa dei esse est de necessitate differentia inter ipsas dignitates et ipsum esse. Vnde sequitur quod ipsa dei esse non est eternaliter bona neque eterna neque magna sed contingentaliter. Vel ipse dignitates sunt in deo contingentaliter sed actualitate et proprietatis defficiunt nihil dignitatum et ipsi eternitati magis et implicatione in eis pluritas et malicia propter priuationem boni magni et eterni. In hoc quod deus est in suis dignitatibus agens actualitate habens in se actiua infinitate malicie pluritatis et priuationis quod est impossibile. Ergo dignitates dei sunt ipsa esse dei ut non sequatur predicta impossibilia. Et ut deo non defficiant conditiones summi entis.

De conditionibus summi entis quod est deus est voluntatem suam se ipsam velle esse esse dei ut velle suum sit eternale. Et ut ipsa ut volens volitum et nolibile sit esse. Ad hoc quod volens volitum et nolibile sit ipsa esse et eternaliter sit concordantia inter volens volitum et volibile. Quod si non esset eternale esset accidentale et voluntas plus diligeret concordantiam in rebus accidentalibus concordantibus cum maioritate et priuatione bonitatis quam in rebus stabilibus concordantibus maioritate et esse bonitatis quod est impossibile. Ut bonitas non defficiat in vniuerso esse bonitati nec eternitati ergo et cetera. Diuina voluntas ut volens diligit bonitatem. Et diuina bonitas ut bonificans bonificat voluntatem. Itaque voluntas ut bona vult ipsam bonitatem esse esse dei et odit huius oppositum ut in volendo non sit mala sed potius bona. Quoniam si diligeret huius oppositum diligeret contra bonitatem et bonitas malificaret ipsam voluntatem quod est impossibile. Cum ergo voluntas sit immensa aliter deus non esset. Hec voluntas velle suum perfectum ergo et cetera. Si bonitas diuina non est ipsa esse dei ipsa esse est contra bonitatem. Vnde sequitur quod in deo principians ita principiat principiatum quod per racionem eternitatis principiat ipsum quod racione bonitatis ita quod ipsum principiatum per se principiatum quod bonum magnum et cetera. Et sic defficiat ei magnitudo et eternitas et est malum dilectum et diligibile quod est impossibile ergo et cetera. Ad hoc ut in ipsa diuina esse est concordantia aut bonificans racione bonitatis illius bonificat bonificatum et volens racione voluntatis sue vult volitum et hec in tanta coniunctione vnitatis bonitatis et voluntatis et bonificantis volentis et bonificati voliti quod in immensa a bonitate et voluntate distat diuina esse a pluralitate eternitate et actiue. Ergo tanta coniunctione ~~bonitatis~~ vnitatis vniuntur bonitas et voluntas et cetere dignitates et bonificans volens et bonificatum volitum et sic de aliis ca-

no quo sub ess

ipa dei ee q oms sint una eentia una boni-
tas una voluntas ung boificans volens
z c' ung boificatus volit z c' una sola
ee divina aliter deffiterent deo gditiones
i nece boitatis voluntatis z c'; et p gns
gditiones sunt entis qd est impossibile
g° z c' // Si divina boitas no eet divina
ee se q ipa dei eentia zoe finis scheret
ad fines ut eentias no aut ut boificas
z boificatum z sic ee preceret boitatem
zoe finis. z h eet volitum et volibile qd
e impole ut finis boitatis z voluntatis non
sit extra se ipaz sed intra Si ei eet extra
no adquiesceret voluntas boitati neq;
sibi qeret malum z pvacio nec boit
voluntati neq; sibi qd eet malu et p-
vacio bonitatis z gne z voluntatis Si
divina boitas et c' no est idez numo
qd tota divina ee se q ee no est
bona zoe majori boitatis s ratione
minoritatis eius et sic voluntas divina e
cessans volendo boitate eentie zoe
magnis et vult ea zoe privitatis qd est
impole ut magde finis non deficiat
boitati voluntati z c' // Si boitas z c'
no e ipa dei ee si sit in ea actus boit'
ut boificans non est equas bofica-
tum sibi ipi s pong agit ipa dei ee
de boitate tanq sba de suo actus z
sic ipa equatio zoe boitatis voluntas
z c' est accitalis z ratione eentie
sbalis et sic e i maioritatis zoe sbe
et in minoritate zoe actus nog in
deo simplex equalitas qd est i pole
ut simplicitas zoe magnis sufficiat
eglitati in bonitate voluntate g° z
c' // Si divina volutas boitas et c'
no eent ee dei eent ubiq i minoritate
cu omne q est no ee dei sit i minorite
respectu magnis eentie dei et p gns bonu
boificas et bo boificatum z c' eent
i minoritate et p gns ipa dei eentia
ut boa z volita eet in minori qd est
i pole g° z c'

Questio utr actio dignitatum s. bo-
nificare z c' sit de ipa ee
dignitatum. Ad dicendu est ad h° isto modo
Manifestum e q magna virtus e i
tee boificante z boificati i boni-
ficare ita q boificare e de na et de
ee boitatis ut boificans et boificatus
sint eeliter idem i ee boitatis ita q
ee sit una z na una suppositis vero
distincta h aut ee no poss n ratione
magnis virtutis distinctionis z gcordancie
s. magdo virtutis eet in pvacione sibo-
nificare no eet idem eele qd bo-
nitas et de ipa boitate ymo potius
boificare eet ens accitale i pri-
vatis extris qd est impole g° z c' Ut
magnis sufficiat virtuti gcordandi
z gconce magnificatis et magnificati
oportet magnificare ee de ee magnis
et de ipa magne qd si no pcedta magde
eet defectiva et in minoritate virtutis
qd e impole g° de ipa ee Ita q mag-
nificans z magnificatum sit eeliter
i ipa ee et sint ipa ee magnis z c'
et p gns gcor et virtus eaedem
Si concordare i deo e de ipa ee z
na divine gcorde magne et virtus dei
mag distat agere. Cum aut i deo
sit id p qd ipe e i mag virtutute z
p qd eius mag et vtus plus distant
agere g° z c' // Oportet eternificare
ee eternatis fine qd sine frustra
eet eternitas z eqr magnes virtutis sine
e g° eternificare eternatis finis impole
e g° eternificare ee alia eentiaz ab
eternitate nam alia ee sen na ipi
eternificare no sufficeret n ipa eternitas
zoe magnis virtutis sine adpropriatu
eternificando eternificatum de ipa ee
eternitatis p manenbus ipo eternificate
et eternificato eadem ee eternitatis
g° eternificare e de ipa in menst
ee eternitatis ut eternificatum eternifi-
cabile principiet ab eternificate
et p maneat ipa eterna ee eternitatis

(c) 2006 Ministerio de Cultura

Si ergo iungere in deo seu unire non esset de ipsa essentia
divine coniunctionis seu unitatis in possendo
posse in deo non esset ipsa essentia potestatis in
coniungendo seu uniendo et sic deficeret
magnitudo virtutis scilicet ipsius posse et potestati et
venire et unitati in deo quod est impossibile
ergo etc. // Nisi infinite esset essentialis actus
infinitatis ita quod nullo modo accidentalis esset
utique utique per eius in principio suo scilicet in ipsa
esse sua de qua oritur quod infinite ad quem
se habet et sic deficeret ipsi virtuti magnitudo
et inde sequitur manifeste quod in sapientia dei propter eius
esset intellectus habitu quod actu quod est impossibile
Unde manifestum est intellectum divinum
esse de ipsa esse sapientie dei adhoc ut in deo
intelligens et intelligibile et intellectus et intelli-
gibile permaneat eadem esse et natura
sapientie dei. Cum divina voluntas
dei sit omnino perfecta ipsa vult velle suum
in maiori magnitudine virtutis qua possit
esse et ita est quod si non diligeret utique
se ipsam in maiori et velle suum in mi-
nori quod est impossibile ergo diligit velle suum
esse essentialiter id quod ipsa est de se ipsa et
ita est ratione magnitudinis virtutis ut ipsa in se
ipsa et in magnitudine virtutis non sit defectiva
Si perfectam magnitudinem principii et medii et
finis virtutis et equalitatis et actuum earum
non sit in deo infinitare de ipsa esse virtutis
in acquirendo et acquirere ipsa esse equalitatis
in infinitando magnificando deficit
virtuti et equalitati et actibus earum
in deo quod est impossibile ergo oppositum est verum ergo etc.
Veritas ratione verificantis plus potest ve-
rificare infinitum si ipsum verificare
sit de ipsa esse veritatis quam si non sit de
ipsa esse veritatis primo etc. et si ipsum ve-
rificare non est de ipsa esse veritatis non
verificat infinitando de tanta esse
sicut est veritas et ipsum infinitans et hoc
ratione maioris verificandi Quia ipsum infinitare
non est tantum quantum ipsa veritas et ve-
rificans sed hoc est impossibile in deo ut non sit
in eo maior verificans et maiori ergo etc.

Utrum divine dignitates sit idem numero 6

Questio utrum divine dignitates sit
idem numero // Ad hoc dicendum
est per easdem rationes conditiones et
terminos quibus fuit predictum et quod
si in deo bonitas et magnitudo distinguendo et
concordando sic sit idem numero illa quidem
bonitas et eternitas cum actu suo consistit
in maiori magnitudine virtutis quam possit esse Nam
ratione distinctionis stat magnitudo virtutis unius — A et ratione concordantie stat utique atque unionis
omnis scilicet unie Et quia hec omnia sint bona
et magna in virtute nature est ea esse ut magnitudo
non deficiat virtuti bonitatis neque bonitas
virtuti magnitudinis et nec utique bonitati et magnitudini
nec unitas actuum suo hec autem omnia non
essent nisi bonitas et magnitudo essent idem // Si
magnitudo et eternitas sint idem numero magnitudo
ratione sue virtutis infinite suplet eternitati
ea habere infinitatem extensive existendo
et eternitas suplet magnitudini ea habere
ratione virtutis durationem in mensuram strage
adeo quod sint magnitudo et eternitas unum idem
et utique habet sufficientiam in existendo et durando
et etiam agendo ratione concordantie // Si autem non
essent idem numero nulla predictarum dignita-
tum haberet sufficientiam sibi nec alii et
esset utique in minori concordantia quam concordia quod est
impossibile ergo etc. // Si eternitas et potestas sit
idem numero et eternitas et potestate consistit
utique ratione cuius eternificatis ut inetiosus
agit et potest et ut inetiosus agit et
sic influit utique eternificante potes-
te in eternificando possimus in tantum
quod sit idem numero ex hoc quod eternitas et po-
testas sint idem numero ~~exhoc que eternitas~~
et distat eorum concordia ratione magnitudinis virtutis
in tantum agere quantum est ipsa utique
in mense Si autem eternitas et potestas non
sunt idem numero deficit in deo magnitudo
virtuti ratione cuius et hoc est impossibile in vere concordie inter

(c) 2006 Ministerio de Cultura

magnitudo et virtutem, quod est impossibile, ergo etc. Impossibile
est infinitate esse in magnitudine fieri sine principio eo
quod virtus pro nichilo non egredietur a sua propria
aliquo quod est illius progressionis finis.
Itaque virtus incipit a primo et de principio
per medium tendit ad finem. Quod si quidem
medium ideo est naturalis perpetuitatis sa-
pientie et potestatis ut in illo medio prin-
cipium sapiat finem eius in ipsa eadem
esse et non potestas et sapientia. Ita quod magnitudo
et virtus non deficiant primo medio et fini
essendi et agendi potestatis et sapientie quibus
deficeret sine perpetuitate nulla earum
eo quod si potestas et sapientia non essent idem
numero magnitudo quidem non posset continuare perpe-
tuitatem potestatis sapientie principio virtutis nec
virtus per unum medium ad finem tenderet
sed per plures. et sic virtus esset in deo eius
compositum de pluribus principiis mediis
et finibus quod est impossibile ergo etc. Itidem
divina sapientia et voluntate oportet esse virtute eo
puritatem ut intelligere et velle divinum
se in unum ad finem coniungere possint. Ita
quod voluntas diligit in intelligere et velle sine
esse intellectum et illuminatum a sapientia hoc autem
esse non posset absque virtute continua
per se patet. Et quia magnitudo habet virtutem
magnificatam in illa coniunctione de ne-
cessitate oportet ut ipsa magnitudo non possit de-
ficere virtuti nec eius quod ipsa sapientia di-
vina et voluntas. Ita coniuncte sint quod
sint idem numero quod si non magnitudo et virtus
deficiunt in coniunctione et unione essendo
et agendo quod est malitia et privitas
et infinitus privato quod est impossibile
ergo etc. Si voluntas et virtus in deo
non sunt idem numero sequitur quod finis virtutis
perpetue est in suo principio quod principium voluntatis
idem simpliciter eius sequitur de fine volunta-
tis et sic alia illarum precedit aliam quod
est impossibile ut magnitudo voluntatis et virtutis
non deficiat primo et fini earum ergo vo-
luntas et virtus sunt unum idem numero ut
consistant in eodem nichil principio et fine
ratione magnitudinis unitatis absque aliqua precede-
ntia. Si virtus et veritas in deo non sunt
idem numero maior est in se virtus quam in veritate
et veritas eius et ita virtus non est in magnitudine
sua sine maiori veritate nec virtus
eius et sic est in eis maioritas et per consequens per-
vitas malitia et falsitas quod est impossibile
ergo etc. Si veritas et gloria non sunt idem
numero deficit eis equalitas in magnitudine
virtutis verificando et glorificando consi-
dera defectum est impossibile in deo ergo sunt in
deo equales veritas et gloria. et si sunt
equales oportet eas esse equales in principio
medio et fine illarum scilicet in verificante
glorificante verificare glorificare glori-
ficato et verificato et hoc in tantum magnitudine
virtutis quod sint unum idem aliquo sequitur defectus
et privatas et privatio magnitudinis virtutis
in deo quod est impossibile ergo etc. Si gloria et
bonitas non sunt idem numero virtus est mag-
nitudine maioritate. Quia si non sunt idem bonum est
eas non esse idem ratione bonitatis et sic
est bonum gloriam non esse per se gloriosam et
per consequens bonum est bonitatem et gloriam esse
in maioritate et sic est virtus in magnitudine sua
per maioritatem glorie et bonitatis quod est impossibile
ergo etc. Utrum divine dignitates et
actus earum sint idem numero

bonam et bonitatem non esse per se

Questio utrum divine dignitates
et actus earum sint idem numero.
Ad ostendendum hoc oportet solu-
tionem sicut fecimus conditiones magnitudinis
eternitatis ut sicut de magnitudine et eternitate di-
cemus ita etiam sic non de tercia dignitate
dei et sic sic. Si magnitudo in deo non est
idem cum magnificare nec eternitas et et-
ernificare non sunt idem est utique ipsa magnitudo
in deo distincta a magnificare et eternitas
ab eternificare ratione cuius distinctionis esset

(c) 2006 Ministerio de Cultura

ipm magnificare finitu simile z eternifica
re finitu qr potas nz de sua ee nec de
alia posse p predcos actus i finitu z sic
deficiunt in deo dignitas actus magnitudinis
z eternitatis infinitate qd est impossibile g mag
nificare e ee magnitudinis et p gns
ee eternitatis sive eternificare ut i deo nulla sit
quantitas magnitudinis z durationis // De
nitate oz diuinu intellectuz intellec
infinitam quoniam inter magnitudinez z eternitatez
ut ipe intelligat infinitu z sic ronoe
infinitatis conare sufficiat magnitudo eternitati
z actu illius ad eendum ipaz eternitatez
et actu eius idem nuo ut ipa eternitas
i exndo z i agendo sit infinita // Si
potas z posse no sint indeo idem nuo
no est voluntas dei infinita volendo
sue potatis z possendi infinitate na
roe gditionu quas habent magnitudo et
eternitas no possz potas infinite posse
sum ii peius ide cu eo remaneret
Et sic voluntas dei volens sua potate
et posse illius ee idem gdiret magnitudini
z eternitati in potate z posse qd e im
possibile g z rm // Si intellectus z intellec no
eent indeo unu ide eet unus intellectus
intellectus intelligens i eo priori i intellige
di formalis intellectus vero z i intelligibile
eet i eo priori intelligi eendi nihil
z sic intellec in deo eet priori quitud
et gpoitio ex influentia forte et
ie et sic no distaret appetitum roe
magnitudinis z eternitatis qd est impossibile g in
tellectus z intellec sint unu ide nuo
i deo ipo intelligente existente forte
cu ipo i tellec ut ipm intellige distet
am roe infinitatis ipius forte // Sic
i possibile est invenire eternitatis mensura
biles indiuina magnitudine et eternitate

sic e eas impossibile invenire indiuina volunta
te i nvelle suo Cu indeo voluntas eius sit
idem cu magnitudine z eternitate g diuina voluntas
z uelle sint unu idem nuo qd si no est
unquam dari mediu exmitatu z mensuratus
inquo no sint ide z inquo eria p gns
limitatis z sic deficit magnitudo voluntatis
diuine z velle suo i eternitate z rm qd est
impossibile g z rm // Impossibile est q ex fine
virtutis virtuificare possit habere fine
sine cu exnte deo fis virtutis sit
infinita z eternitas z ipe fis est virtutis
sine actu gsisteret ociosu z sic fis
infinite virtuificare in deo fact
ipm ee ide nuo cu virtute naz sic virtu
agendo influit de se suu actu sic rem
net eu inse exndo idem cu eo ut
magnitudo sufficere possit virtuti et actui
eius in eternitate z infinitate qd si no seqt
q ipa virtus diuina i absentia infiniti
actus sui euacuaretur z adnichiletur
qd est impossibile // Nisi veritas z iusti
ficare eent ide nuo indeo diuina
veritas roe sue eentie eet magis i rest
q verificare suu z iustificare magis
q veritas roe virtutis z sic diuina
veritas z iustificare suu eent i maio
ritate z minori qd est impossibile g z rm
Gloria z gloriari sint equales i magnitudine
z eternitate ut gloria roe infinitatis extra sine
ut ita loquamur z roe infinitatis du
rationis sit tam magna z eterna
agendo q exndo z ecouerso g sint equales
in deo gloria z gloriari sunt z sic sint
equales roe magnitudinis eternitatis qd si non
~~eent unz plus i magnitudine~~ roe sic sint
eet unu idem nuo roe magnitudinis z eternitatis
qd si no eent unz plus i magnitudine roe

equalis g° vnitas qd est impo^le g. z c°
ne mag^ne z etni^tas se heant est inequlit
z ad gtiam dicam z ad eius gtiam qd
e impo^le // Si bonifficare i deo no e ide
cu bonitas se inde inqualitas diuine
bonitas z bonifficandi ut g° sint infinite
metri^te distantes a pmitate bonitatis
de nnitate sit vnu ide ne ipi deo
defficiat gditiones suum entis z c°

Vtrum actus diuinarum dignitatum sit idem numero sedm magnitudine z volutate dei

Questio utrum actus diuinarum dignitatum
sint ide nuo sedm mag^nem et
volutate dei // Solutione
huius qonis inqriemus isto m°
Si diuina voluntas vult bonifficare
dei z eius magnificare ee ide numero
vult quidem mag^ne volendi cu ipm
bonificare z magnificare sit maiora z
maior ect i eis mag^de si sint ide nuo
q° si no sit ide. sint g° ide nuo ut
diuina voluntas heat velle magnu
z diuina voluntas mag^s magnificare
i eorum idemptitate Nam i h° q diuina
voluntas vult q voles eius sit distincta
a suo volito ut i ipa distictione sit
eius velle magnu sit vult q bonifica
re z magnificare sit vnu ide ut ma
gna sit ipa voluntas i eorum ydempti^tate
sint g° bonificare z magnificare inde
vnu ide qr ita vult voluntas Si
eu no sint vnu ide et diuina volu^tas
vult ea ee vnu ide e ipa diuina
voluntas defectiua i mag^ne volendi
qd est impo^le g° z c° // Si magnificare
z eternificare sit vnu ide ~~magna~~
magna qdem ergo e i eis ac esset i
mag^ne z etni^te z in mag^ne z eternificare
et i etni^te et in eternificare qd si non
e predicta gro i pmitate z pmitate
qd est impo^le z odibile voluntati quia
mag^ne amoris het g° z c° // Si eter
nificare z posse i deo no sint vnu
ide sint quide i eo tot supposita q^t
sint dignitates z actus ipar i eo ita
q qlibz dignitas e suppositu roe
existendi z het suppositu roe agendi
et ita voluntas diligit mag^nem in
tendiez suppositorum z odit mag^nem
i ydemptitate actuu dignitatu qd e
i po^le et vnu sit suppositu eentie ab
solutu vz vnus deus vna bonitas
vnu bonifficare vna vnitas eentie
z ne g° z c° // Si posse z i intellectu no
sint idem nuo indeo no het ipm pos
se diuinu suu fine i intellectu diuino
n eo z sequeretur q roe dicte eorum
q potas me^ne posse se heret ad su
um fine z sapia me^te intellectu
se heret ad suu fine z p gns
ect dicta sui fine potas z fine
sapie inde qd est odibile roe
mag^nis fis ? mag^e mag^de fmis i
deo sit diligibilis i mag^ne diuine
voluntatis non aut odibilis g° z c°
Si intellectu diuine sapie z velle
diuine voluntatis sint idem nuo
e ipm velle mag^s intellectu et ipz
intellectu mag^s dilectu // Si aute
no sint idem nuo e eorum non
ydempti^tas roe sapie q intelligit
ea no ee idem z roe voluntatis
q odit ea ee ide et sic diuina
sapia intellegit pmitate i suo intellectu
et in velle diuine voluntatis Atqz
ipa diuina voluntas diligit illam
pmitate z odit eius oppositam

(c) 2006 Ministerio de Cultura

magnitudinis qd est impo^le g^o etc. // De nitate
oz q^d divina volutas diligat fine magnitudinis
nitatis q^d sit ipsa mag^do ut possit ee ipsius
mag^nis finis z mag^do ipa volutas et
ipius volutatis finis. hec aut omnia
volutatis z mag^nis ee no possit de
fficiēte. virtute i mag^ne ipi volutati
inquo siquide defectu eez ipa vo
lutas si hodiret actum virtutis
ee distinctu a velle suo eo q^r zoe
illius distinctois alius eet in deo
finis voledi et alius finis iustifi
candi et sic gsisteret fis mag^nis
divine i pvitat qd e impo^le g^o etc.
// Impo^le e q^d divina volutas gdicat
maiori actum vtutis et vitatis dei
cu ipa volutas zoe mag^is eorum
sit magna. impo^le e g^o q^d ipa divina
volutas no diligat pceptitatem
predictoz actum q^r p pcepti^ez eor
e divina vtis i veritate z eo p
mag^ne in tota divina volutat g^o etc.
// De mr de na mag^nis divine vo
lutatis clarescit q^d iustificare z glifi
care sint notibilia in equa^te et i
aeqre z zoe mag^nis aequandi
sc^o q^d sint notibilia in divine unde
sic aequare stat et durat i mag^ne
distinctois volentis z voliti sic
stat e durat pceptabis unio ve
rificandi et glifficandi et sic
mag^do voledi sufficit volutati i
dilectione equitatis et pceptitatis
pdte. Cum impo^le sit divinaz vo
lutate here velle suu i maiorita
oz ea velle unio q^r glificare e
et vrificare in deo sint unu idez

nio ut velle suu no stet z duret i maiori
tum mag^ne qd est i po^le. Cu q bonum
sit glificare ee idem qd verificare
in deo et eo g^o z etc.

Utrum dig^tates dei sint eq^les 9

Questio ut^r dig^tates dei sint e
quales // Et bonitas dia hec
condicione aequantiaz zoe
mag^nis z mag^do eo zoe bonitatis
ita q^d mag^m bo^t est q^d bonitas sit i mesta
z infita exndo z agendo i mag^ne et
mag^do simile i bonitate et sic sint eq^les
bonitas z mag^do i in mesitate z infita^te
eo q^d bonitas e zo q^r mag^do e bona
exndo z agedo in mese z infinite
et mag^do simile e zo q^r bonitas e mag^na
eode modo // De gdicionibus mag^nis
e ea ee magnificatiaz z de gdicionibus
eternitatis e ea ee eternificatiaz z sic
eternitas zoe mag^nis stat in mense
et ipa mag^do zoe eternitatis eterna s
duratioe infinita g^o zoe gditionu
quas hent sint mag^do z eternitas eq^
les. Eternitas est eternificatia ut no sit
ociosa eternificatia quidem zone
potatis ee pot i ipa potate e possefica
tiva ut ipa potas no sit ociosa g^o q^r
eternitas e zoe potatis eternificatia et
potas zoe eternitatis possefficativa
mag^m est eas ee equales // Quid
quid e divine potati po^le est sine
sapie sibile q^r potas absq sibilitat
sapie n pot nz sapia absq possibili
tate potatis n sit nam ale eez dia
inter bonitatem mag^m z etc. eaz quod
e impo^le mag est g^o q^d sint unio equalis
Intellectus divina intatum se het ad
sum intelligibilez q^m dia volutas
ad suu volitu qd est ut mag^do etm^de

(c) 2006 Ministerio de Cultura

⁊ potas nō deffinat bonitati sapie. et
volunti dei qȝ malū eēt eis īeqlitas
ḡ mētis ⁊ volūtas dei nō sit eqles
Volūtas diuīa tantū vult v̄tute
ī bonitate magne ⁊ c̄ quantum in se ipa q̄d
ē ut īta dīa sit nobilis in magne
nō āt inputat. Et ipa est virtus
dīa zoe sit tanta ē in diuīa volū
tate quāta est in se. q̄d est ut
quid quid volūtas diligit diligat
eā v̄tute ḡ nō ē equalitas int̄
diuīaȝ volūtatem ⁊ virtute //
Veritas ē in deo eē v̄tute ⁊ veritas
q̄ est in deo ē in eo nō v̄tute ḡ
zoe magnitudinis bonitatis ⁊ c̄ sc̄ virtute
et v̄itate in deo eē equales ut bo
nitas eaȝ nō deffinat magnitudinem vel eaȝ
n̄ eq̄ et ut potas eaȝ nō definat
bonitatem eaȝ n̄ eq̄. // Veritas ⁊ gl̄ia
eē ⁊ equalitas quenīt ētitas nō pena
p̄uato et inequalitas ḡit ḡ sūt eq
les illa veritas ⁊ gl̄ia que sūt
ī summe bonitate ⁊ c̄. q̄d si nō eq
litas ētitatis ⁊ pene meli ḡeret
p̄uatōn quam equalitas v̄itatis et
gl̄ie ipi eē q̄d ē impossibile ḡ ⁊ c̄
In deo nō pōt eē inequalitas inter
bonitatem ⁊ gl̄iam eo q̄ illa inequalitas
eēt mala ⁊ gtra bonitatē ⁊ ex illa
malitia hēret diuīa dīa bonitas
pena q̄d est impossibile zoe ḡ majoritate
distancie bonitatis ⁊ gl̄ie a malitia
⁊ a pena oȝ ipaȝ bonitatē ⁊ gl̄iaȝ
dei eē eq̄les ut majori predicte di
stancie nō sit magnitudo defectiua. Utrum
dignitates dei ⁊ actus eaȝ sit eq̄les 10.

Questio utrum dignitates dei et
actus eaȝ sit equals // ⁊c.

diuīa bonitas ⁊ ē existendo ⁊ ē agendo
īīt at ipa bonitas equalitē gsistat ē
existendo ⁊ agēdo gsistit ī eē illius ē sin
bonificatē eqlitas Et sic in quantum est
ipa ē in tantū agit ut magne v̄tutis
eē illius nō definiat. quisiquidem de
fectus eēt malū ⁊ p̄uitas magnitudinis
virtutis ētnitatis ⁊ c̄ q̄d est impossibile
ḡ ⁊ c̄ // In diuīa magnitudine est magne
ut nō sit in bonitate eterni ⁊ c̄
ociosa et ut est cum eis quantitatem ha
beat. Unde si magnitudo ⁊ magnificatē sit
equals. Ita q̄ bonitas ētnitas ⁊ c̄
ī tantū sit existendo ⁊ agendo zoe
magnificandi quantum zoe magnitudinis ⁊ eq̄
sc̄ inde maior concordia inter ipas
dignitate ⁊ actus eaȝ. Cum autem est
huius contrario est utriusque predicta concordia
ī inoritate q̄d est impossibile ḡ ⁊ c̄
Eternitas eternificat actus bonitatis
magnitudinis potestatis ⁊ c̄ et sic eternificat
suū int̄ actū zoe prescriptorum actuum
ī tantū quantum ipa est bona magna
potes ⁊ c̄ cum ipa n̄ sit extra
bonitate magne ⁊ c̄ et sic eterni
ficans ipsius eternitatis coequat sibi
eternificatē suū in bonificato et
bonificabili magnificato ⁊ magnifica
bili et ꝯsequens in bonificatē magnificatē
et c̄ unde manifeste sequitur q̄ eternitas
et eternificatē sūt equales // potas
zoe sui ipius est potes de se ipa ⁊ de
sua met bonitate magne eternitate
sapia ⁊ c̄. et ita potes se met ipsi
coequat cū suo posito ⁊ possibili in
tantum quantum potas ē potes ⁊ eq̄ Cum
eni ipa potas sit tota potes ī summe

(c) 2006 Ministerio de Cultura

bonitatis magnitudinis et cetera. et potest sit ipsa potestas
in deo ut iam probatum est de veritate sequitur quod
potestas et posse in deo sint equales // D
ivina sapientia et suum intelligere equaliter sunt
diligibiles in ipsa dei voluntate cum magnitudine
sine privatione de veritate sequitur divina sa
pientia et suum intelligere sint equales
ut divina voluntas in deo equaliter dili
gat et ut esse magnitudinis distet a privatione
diligendo et existendo // Si divina voluntas
et eius velle non essent equales sequitur quod
voluntas esset finis sui actus quod. ergo et
sic existere voluntatis esset finis et agere
illius se haberet ad illum aut agere illius
ipsius voluntatis esset finis. et existere illius
se haberet ad illum et sic agendo numquam ac
quiesceret in ea. existendo et deficeret esse
divine dignitates voluntatis quod actum
illius quod est impossibile ergo et cetera. // Nisi di
vina virtus et actus eius sint equales
ita quod ipsa virtus non sit maior existendo
quam agendo sequitur quod in parte sit in potentia
et habitu in sua non autem tota in actu
quemadmodum in naturalibus et sic esset in ea
successio quantitas tempus et cetera que sunt
impossibilia divino; enim esse infinitatis et
bonitatis et cetera. // Si autem actus illius
sit maior ea non sufficit quidem
sola suo actui esse principium bonitatis
magnitudinis et cetera quod est impossibile ergo et cetera.
Nisi veritas et verificare suum sint
equales non sint equales in deo veritas
et gloria sine maiori et minori. Quoniam nisi
sint equales dependet ipsa veritas ut
verificetur ad finitatem ut glorificare

esse in equalitatis inducetur necessitatem
ipsi veritati vel verificare quod est pena
gloria glorificationem quod si pena impossibilis est in deo et cetera
impossibile est tota divina glorificationem esse glorifica
bilem sine equalitate glorie et glorian di
et glorificante et glorificato et glorificabili et sine
tota est in parte saltem glorificabilis et
per consequens esse glorificativa in parte non autem
in toto et sic nunquam esset dari maioritatem
in divina gloria quod est impossibile ergo est in deo
equalitas glorie et glorificandi ut ipsa gloria
sit tota glorificabilis esse forme que est ipsa gloria
existens glorificativus glorians de toto se glo
rificatum quod esset impossibile nisi gloria et actus
eius essent equales. Utrum actus divi
narum dignitatum sint equales in deo LL.

Questio utrum actus divinarum
dignitatum sit in deo equales
Et Ratione sunt magnificandi
in deo esse bonificare et posse
divinum esse equaliter et ut possit esse
summa distinctio in deo inter bonificantem
et bonificatum ad hoc quod in actu magnitudinis
eluscescat actus bonitatis. Hoc idem sequitur
de actu magnitudinis et potestatis. Sed hec omnia
esse non possunt sine equalitate propter
actum quod sine mutuo coequare coram ad invicem esset per eos in equare
in quo esset privatio gloria coequare
quod esset malum et privatio magnitudinis et
potestatis in deo quod est impossibile ergo et cetera
Nisi actus divinarum dignitatum essent
in deo equales deficeret in deo magnitudo
actui suo et actui eternitatis et sapientie
quod est impossibile ergo nunc sunt equales

(c) 2006 Ministerio de Cultura

Cum in eo est in acequare possint grā^re
mag^s q^a i opp^o acquadi Si etc^r
nifficare posse z intellre no sint
equalia no distat tantu a q^r vicia^e
q^a si eent equalia z ide est in
equalitatis eor^r e q^{ius} intellec i eis
equalitate z q^{us} est i eis intellec
i equalitate qd falsu est z gra fi
nem eor^r q^l z c^m // Oz nunc posse
intellre z velle dei ee equalia in
principare Na sine posse equali
ipi intellre z velle z eq^e intelligee
no poss intelligendo principare i ctlatuz
n noles noled^o nolitu tantu q^a
ipe e intelligens voles potens est et
sic eet defectiva potas in sapia et
voluntate qd est impo^le in deo Et n
est posse se herer intellatuz et volitu
i tantu q^a ipm e eet in tantu
n in pote q^a eet posse ultra intel
lectu z volitu cu potas no heat
posse ex intellre z velle nec eq^e
Sz hoc e impo^le q^l z c^m // Nemo oppor
tet in deo intellre velle z vnifi
care ee equalia in medio principij
z fis eor^r eo q intelligi in deo ac
equat sibi intellectu intelligible
z voting nolitu nolibilem z vu
nifficant vnificatuz vnyffi
cabilem hoc aut e vt predte dig
nitates heant magis actus suos vn
nunc sunt predti actus equales in
gnitione z omne ipor^r vt ecu
magnitudo in pnanoe no ac sistat

Cu divina volutas i deo intantu di
ligat gliam in vitate qm est
ipa volutas z vitas ideo oz nunc
actus volutatis vitatis z glie ee e
qles i fine vt ipa volutas volit
vitate z gliaz sua in maiorite Sive
lit in mag^ne cu sint ide cu ipa mag^ne
hc erra z e de vnit z glia qd est
de volutate Nam glia intantu glo
rificat i deo actu volutatis q^{uis}
e actus ipius glie Et vitas i tatuz
iustificat illu q^{uis} e actus ipius vitatis
qd si no eet unqm eor^r fis actigiblis
i maiorita^te no aut in minorita^te qd
e impo^le q^l z c^m // Omne equalita^e
vnyfficandi z vifficandi in po^te
e in deo infinite z sine equali^te
eor^r i po^lis eet mutua eor^r gusto
ide infinitedi in deo q^a de novitate
oz predictos actus ee equales Qa
vitas z glia dei gcordat ipa ee
z distant an no ee ide fluxus
z pene z gcretatis oz actus bonitatis
z glie z gcor^ne ee ecles nunc in
gnoequare qd si no vitas i deo no
tatuz distarer afficate n glia
a pena n gcor^a a quitate Cu
aut sit nunc id qd pdta dista
cia e maior q^l z c^m // Nisi diu
ina glia distingere z gcordare
sit in acequare equalia e gliari
divinu dimptu in distictione
z gcor^a gliantis z gliati et glo
riablis indivina ee z similiter
distingere z concordare dinina

(c) 2006 Ministerio de Cultura

sit in creatione distinguente concordante et in
creatione distincto concordato et in qualitatibus
distinguibilibus et concordabilibus indivisa
esse quod est impossibile. Ergo etc. Utrum deus sit 12.
existendo et agendo infinitus

Questio utrum deus sit existendo et
agendo infinitus. Solutio. Recolli
gendo ea que dicta sunt in questio
nibus premissis manifestum est
deum esse infinitum existendo et agendo. Nam mani
feste probatum est in eo esse dignitates unum
per numerum et equales et ipsas dignitates et actus
earum unum idem numero et equales. Ad quod actus
ipsarum dignitatum esse unum idem numero et equales.
Quare manifeste concluditur ad veritatem af
firmationem quoniam deum esse infinitum
existendo et agendo. Aliud secundo negando pre
dicatum quoniam quicquid est finitum et impossibile ut
in nobis et aliis probatum est. Sequeretur
etiam quod distinguens et divisa esse non disti
guerent distinctum sive in tantum quantum ipse
est distinguens quod implicat limitationes
et cessationes in deo esse quod est impossibile. Ergo etc.
Sicut manifeste probatum est quod bonitas
magnitudo potestas voluntas etc. sunt in tanta
concordantia quod sit penitus unum idem numero
quod ipsa correlativa earum est ipsa concordantia earum
et deus est totum illa correlativa. Ergo deus est
ipsa bonitas ipsa magnitudo ipsa potestas ipsa
[illegible] etc. et per consequens infinitus existendo
cum ipse sit ipsa voluntas et potestas
et magnitudo et bonitas et illa ipsarum pos
sibilia sive correlativa in illa correlativa seu
concordantia cum quolibet sit idem quod alia.
Secundo probatur infinitas sit maxima
et minimas et defectus potestatis et voluntatis

Ergo ipsa correlativa et concordantia est infinitas
ergo deus est existendo infinitus et quia simpliciter finitus
nascio in finiendi in concordantia predictarum dig
nitatum est maxima et finitas est ergo in deo
infinitum agere. Ergo deus simpliciter est agendo
infinitus. Item impossibile est in deo gradus cum ipse
sit magnitudo eternitas etc. et actus earum ergo est ille
infinitus existendo et agendo quod si non esset
gradus inter eius magnitudinem et eternitatem etc. esset
eius magnitudo in bonitate potestate etc. non
sufficit eternitati neque quod est impossibile
et contra concordantiam dictarum dignitatum et actu
um earum. Cum deus sit magnitudo et eternitas
et magnitudo et eternificare supplet magnitudinem et
eternitate non esse quantitatem et eius actum non
esse quantitatum et eternitas ipsarum magnitudinem non esse
temporales seu in tempore. Unde manifeste sequitur quod deus — et eius actum non esse temporales seu in tempore
est existendo et agendo infinitus in principio
in quo magnitudo et eternitas est magnificans magni
ficatum magnificabile et eternificans eternifi — eternificatum
cabile et sic de bonitate etc. Deus
est infinitus et eius etc. in mensitate magnitudinis
et eternitatis in quibus non sunt mensurantes et eternitates — alias extremitates
etc. simplicitatis essentie et nec magnitudines
eternitas. Nam magnitudo in deo in tanto est ens
simplicissimum quod omnis eternitas quod perhibe
dit sit eternitas omnes successiones. Unde
manifestum est deum esse infinitum existendo
et per consequens agendo nam magnitudo existens in
finita magnitudinis eternitate consurgit in
tantum quantum est ipsa suo magnificato et
magnificabili id quod habet etc. infinitus
eternitas bonitatis etc. et sic est deus infinitus
agendo videlicet consurgendo et uniendo
Sic idem est de eternitate et bonitate quod
est de magnitudine. Esse dei summe etc. sit
dicitur esse et probatur non esse etc. aut iste
summe sit bonitas magnitudo etc. ut probatum

(c) 2006 Ministerio de Cultura

e opportz eum ee infinitu z sicut atq isti
finis e i fine qm si eet fine oppor
teret vt ipe finis adh q no remaneret
ociosa fingeret tm quatu ipe e z eu
pter ipm n sit infinitu qz due infinita
ee no possunt oportet q finiret semet
ipm z sic eet finitg z infinitg qd e
gdictio g deg q e ipe fis e infinitus
exndo z agedo z i finitu vz i fineda
i fitum infinible qm e eu infinire
totg ipe finis infinitg respectu mio
ritatis maiori z i finitas gcordat magl
z etnl eu g deg sit simplex ipa magdo
z etnitas sine quatitate z tpre aliter z
eu no eet ipe magdo n etnitas oz eu ee
infinitu qd si no se natali q mpe z i
gcordaret pnitati z opposito etnitatis z mio
magl z etnl qd fne e z i po g deg
e infitg exndo z agedo Etia ad
h vt no sequat fitas z in possiti e pre
dicta equa sume bonitat z ce ex magz
z etnitez ee no pot eu g deg sit ipa
suma bonitas magdo z etnitas oz eu ee
i finitu i existere equalitatis potitas
dignitatu ipe exntie ipa i fita eqlitas
i bonitate zce e eu i fita agedo ipe
coequate sibi de sua mer ee z nra
eqlitatis coeqntu coeqble zoe coeqndi
Qm n ipe eet infinitg coequade no
sufficeret bonificare magnificare z ce
magl equalis bonitat zce qd e i pote
in eernia meorz i pote e ee magz
etnitez q sic eent eu suis 9rys i de
et sic eet illa ee corruptibilis zoe
nug corruptibilitat eet diuia magdo
z etnitas in corruptione qd e i po. Vn
pz mim deu ee infinitu exndo z agedo
Cu finitas dicta meorz bonitat
magnis z ce

Vtru deg i fitu sit deg agedo quatu existedo z equsdo 13.

Questio vtr deg infinitu sit
sit deg agendo quatu exndo z eq De
e ipa suma bonitas ipa suma magdo z
ce Et sic deg zoe exnie sume bonitas
zce z deg exndo suma no bonitas non
poss ee suma sine bonificare nz suma
magdo sine magee zce ita magnitudinis et
magnificandi z eq vt bonitas no deficiat
summitati bonificadi zce n eq z sic de
alys dignitatibg dei g deg e tantum
agedo deg qntu exndo qd si no de
ficeret dignitas z actg eay summitati
z i fitati z eq z pns deficeret eeitut
et naliter qd e impo le i g zce Qm diuina
bonitas magdo zce gcordat zoe gcordancie
bonificandi z magl ita q gcordantis gcorda
gcordatu z gcordabilem de suamte ee
bonitas zce z h i fitatu q ipe gcordans tatg
e quatu e ipa gcor z q pns tantus
quantu e ipm gcordare z simile tantu
e ipe gcordas gcordabilis // Manifestu
e g ipa z gcordans tanta e i gcordare qnta
ta e i gcordare z gcordato gcordatu
Et deg i tantu e deg agedo qntu exndo
z eq ipe qde mag distat agere bonita
z bonificadi magnitudinis z magl zce qd p
se pz Cu aut opporteat i deo ee id
p qd ipe mag distat agere predicta
qd si no gdiceret quide ipa agere
magl gcorde bonitas zce g zce Deg
exndo pncipiu e pncipias z exndo
pncipias e pnu Est aut hec gnsio
i deo nria vt magdo no deficiat etnitati
nec eq et vt eu bonitas potas z ce
no deficiat magl etnitatis nec eq
qm si quide deficit e impo g deg
i tantu e pnu pncipians qntu est pnm z eq
et inde seq q deg infinitu e pncipi
et pncipiabilis z pncipiare agedo
quatu exndo pncipias z pncipiu

[Margin notes: "sic ipm bonificare et ce sit p sumitate"; "Cu g deg sit ipa gcor tatg exsistit p gcor sic p gcor"]

(c) 2006 Ministerio de Cultura

vt in esse diuina principias ratione essentie
et natura principii non deficiat ipsi principiati
nec principiato principiabilis primum prin
cipianti. Vnde sequitur quod deus infinitum est deus
in principio ratione agendi quam ratione existendi.
Si deus non sit infinitum deus ratione agentie
siue essentie et non quam ratione siue existentie
sequitur quod ipse sit deus simplex ratione siue exi
stentie et secundum quid ratione siue agentie et in
de sequitur quod diuinitas sua sit compositas
simplex et secundum quid quod est impossibile ergo
etc. Si deus non est infinitum deus agendo
quam existendo extra quidem eius esse est
finis existendi et agendi et oportet finem esse
de esse maioritatis et equalitate et sic
fit in deo non distat a principiis inequalitate
et magnitudo etc. quod est impossibile ergo etc. Si
deus non est infinitum agens quam existens
et sit quidem diuinitas esse maioritatis
et maioritatis existentie concordantia inter magnitudinem et
minoritatem et inter perfectionem et minoritatem et
principiis existentie contrarie inter magnitudinem et
bonitatem et concordantia inter bonitatem
et malitiam et magnitudinem et paruitatem
et etc. quod est impossibile ergo etc. Illud
oportet esse necessario in deo per quod ipse plus dis
tat ab inequalitate et contrarietate de ne
cessitate ergo oportet esse in eo equalitate
infinitam ut infinite sit impossibilis in
eo inequalitas et contrarietatis de ne
cessitate ergo infinitum est deus agendo
deus quam existendo quod si non [illegible]
est in eo predicta equalitas quod patet.
Si deus non est infinitum
deus agendo quam existendo et cum ipse quod
plus distat a minoritate et accidente
ratione existendi quam agendi et sic eius di
uinitas in parte dependet ad minoritatem
et accidens quod est impossibile ergo etc.

Vtrum in deo sit productio

Questio vtrum in deo sit productio.
Si bonum est in deo bonificare magni
ficare etc. vt bonitas magnitudo etc. otiose
non consistat otiositas enim et non
producere magnum bonum et infinitum etc. atque
principio bonificandi et magnificandi etc.
et malitia concordat per oppositum ergo istorum oppo
sita sint concordantia. Sed ad sit dicta contrarie …
… concordantia et illam et concordantia huius
actionis que est productio in bonificando
magnificando etc. sit in minoritate ratione magnitu
dinis et concordantia otiositatis etc. sit in
minoritate ratione principiorum et non essent …
maioritatis etc. quod in deo est productio aliqua
sequeretur oppositum in ipso deo quod est impossibile.
In deo est bonitas magnitudo etc. bonitas
ergo et magnitudo etc. concordantia habent in ipso esse
siue idem et ipse deus simplex et bonificare
etc. concordantia habent in ipso eodem esse diuino
quod sint in ipso et iterum est concordantia bonitatis
etc. in ipso esse diuino quod bonitas est magnitudo
et econuerso et sic de aliis dignitatibus et quod
etiam ipsa bonitas est bonificare magni
ficare etc. et econuerso et sic de singulis
dignitatibus dei et iterum quod bonificare
est magnificare etc. et econuerso et sic de aliis
actibus dignitatum. Adhuc tamen si in
ipso est distinctio consistit concordantia ratione
producentis producti et producti pro
ductibilis bono producere bonum et magnum
magnificare et non est infinitum vt deo diuinum existente
bonitate in magnitudine et econuerso et sic de
aliis et in magnitudine etc. et econuerso et sic de aliis
et bonificare existente in magnificare etc. et econuerso
et sic de aliis ratione huius productionis
et huius infinite operationis diuine quod quia
istorum terminorum diuinorum conuenit … re
liquo ratione diuine existentie maximum est
quod maior consistit concordantia in producto

(c) 2006 Ministerio de Cultura

esse diuiso primo etiam aliter esset impossibile quod esset
predicta conuersio diuinorum terminorum in ipso esse
diuiso ratione absentie magnitudinis concordantie illorum
et propter hoc deus non esset deus quod est impossibile sumitur
ergo productio esse in diuinis // Impossibile est in
deo esse contradictionem et aut contradictio bo-
nificatiui siue producere, in deo deus bonus
in se ipso non produceret bonum de se ipso nec
ipse magnus non produceret in se ipso magnum
de se ipso ut bonificatiue sit bonificatiuum magnum
et magnificatiue bonificatiuum magnum. Absentia ergo productio-
nem in diuinis esse quidem priuatio bone
et magne bonificationis et magnificationis
eternificationis etc. In deo quod est summum
malum in deo existens summe impossibile quod se
summa contradictio in deo ergo in ipso deo est
productio. Infinitate est deus principium
agendo quantum existendo. Conditionis autem
diuinum intellectus est dem eius esse principiando
intelligentem in se ipso ut dei bonitas
magnitudo etc. non sint ociose et nec diui-
ni principii defectio est ergo diuinus in-
tellectus principiando intelligens siue in-
telligendo principians in se ipso et si principians
in se ipso ergo est principiabilis principiare
et principiat in se ipso ipse met intellectus
Cum quidquid est in deo et quidquid est ipse deus
sit ipse pura diuinus intellectus cum ergo
non sit maior nec minor in deo quantus
est ipse deus tantus est ~~ipse deus tantus~~
ipse intellectus quia eternitate conuertuntur
in natura deitatis et quantus est ipse in-
tellectus tantus est ipse met intelligens
et equaliter et quantus est ipse intelligens
tantus est ipse principians et principia-
tiuus et equaliter et quantus principians
tantus principiabilis et principiatus
et principiare equaliter quia eternitate conuer-
tuntur in natura deitatis primo de primo ad
ultimum principians principiatus in
tantum est principiatus principians quantum

deus et equaliter et principiabilis principiatus in tantum
similiter quantum deus et sic de principiare
Cum ergo quilibet istorum infinitate diuine
bonitatis et cetera cum reliquis eternitate con-
uertatur et sit unus deus infinite bonitatis
etc. manifestum est quod deus principians prin-
cipiat deum principiatum per ipsum principiare
quod est deus siue diuinitas diuinitatis
et hoc est ipsa productio quia esse diuinum in
diuinis. Simpliciter omne quod est aut est bonum
aut malum aut est magnum aut paruum aut
eternum aut non eternum et sic de aliis huiusmodi
producere autem bonum non est malum et producere
magnum non est paruum atque producere eter-
num non est contrarium eterni et sic de aliis
huiusmodi Cum ergo ita sit in deo per quod non
est in ipso malum paruum non eternum etc.
et per quod in ipso est bonum magnum etc. manifestum
est quod productio est in ipso deo quia si non esset in
eo malum esse de bono produci bonum et par-
uum esse de magno produci magnum quod falsum
est quare etc. // Impossibile est infinite sine
producere quoniam ipsum infinite perfectionem
suam non habet in se ipso nisi infinitus infinitos
de se producat infinitum infinibile
ut sufficiat ipsi infinite in producendo
magis infinitum de infinito stat infi-
nitiuus infiniens et infinibilis in fine
et propter hoc ipsum infinite Sic ergo finis in-
finitatis stat producendo in infiniendo
siue infiniendo in producendo quod per
se manifestum est Cum ergo ipse deus sit ipsius
bonitatis etc. infinitas et per ipsius infi-
nitatis infinite ergo finis ipsius dei stat
producendo in infiniendo quare quod produc-
tio est in ipso deo nihilominus manifestum est diuinam
esse esse maiorem si habeat sibi proprium
actum de se ipsa in se ipsam sicut esse
quam si non habeat illud aut esse habere
non potest quod ad esse entis essentie de
ipsa sua met esse in ipsam eandem
essentiam suam essentiabiliter essentiui

in esse magnificatiue et eo quod principians producere

(c) 2006 Ministerio de Cultura

no ex vnitatez ipi9 eentie sue pducere
ipi9 entis ~~emnati~~ eenans de ipa mt
ei9 ee in ipa eandem mt ee. Cu3
g sit in deo impo^lis maiori^as sue een^ne
niaz e in eo ee productionem // Il
lud est in deo neciz pqd deo no est
ens actuale ymo e pqd distat ab
actue g in deo e nciia ipa pducto
pqua ipa dei sba z ei9 sbare sut
equales sbalit hoc aut maius pz
qm n pprm sbare sit deo de deo sbatu
i vna eade sba infinitaz q^m p ipaz
sbam existit deo qd n aliud e n
deo de deo pducto mai^r est q sbare
diuinu e actus n ceutitur ipa
diuina sba z ei9 sbare toe ei9 infinite
equali^us et sic neciz e in deo ee il
lud pqd deo e ens actuale z p
qd no distat ab actue qd e mai
flm g in deo neciio est producto
Si in deo e de bono mag etno zc
i bo^u mag etnm zc pduci bo^u mag
etnu zc pducere deo z pducto
deo eente vna eade ee diuina i
mesto z etna i bonitate zc distat
itaqz sbale dei bonitas mag^de et
etni^as zc amori^ie infinitali sumi^te
huius sbe q no pot ee maior vt p
se pz Scd oportet i deo ee neciio
1° pqd neciio tanta z talis sba di
uine sbe amori^ie distet neciio g
i deo e pducto ista q dica e q si
no se ex eo ipo qberet predica
maior distantia q pot ee et q
adeet maior ppinquitas q possit
considerari diuine sbe admiori^te
q est sume impossibile g pre
dicta productio necessaria e
in deo

Vtrum in deo sit distinctio

Questio vtr^m in deo sit distincto.
Deo est vnus in toe pse stas
et e agens in se ipo in totiore
pse stans et hoc in tantum
q^m est vnus vt dei bonitas mag^do zc
heant bonificare mag^ie zc equalia
ipi existe hoc aut het ita ee neciio
vt deo sit infinitaz deo agedo qntu
existedo vt pbatu e Cu g ipa dtis
sit vnu pse stans z sua vni^tas sit
deo ipe pse stans sine aliq inequ
litate existendi z agendi g ipa deitas
i tatoe deificat pse stant het
deificare tantu pse stante i toe
deificati qntu ipa pse stat i toe
deificat z pse stant et ipa vni^as
i toe vnitet pse stant het vnire
tantu pse stante i toe vniti qntu
ipa vni^as pse stat i toe vnitet z p
se stant g ipe deitas vnies pse
stans e toe sue pse sbe suppositum
distinctum de tota sua psestantia
deificatia et vnitiva a deificato
vnito psestante distincto de tota sua
psestantia deificabili et vnibili a ////
deificante vniete z pse state neciio
e g in deo distincto suppositoru // Verum
est ee in deo qcoe^az ut int essentia dei
z agentiam sit qcoe^ia vz int bonitate
et bonificare mag^ne z mag^e z c
z pgnis it bonificantiuz bonificatez
et bonificatu bonificabile z inter
bonificare z mag^e et sic de aliis ne
cessis aut ipi9 qcoe in deo stat
toe mag^ns bonitatis dei qm si in deo
no est predicta qcoe q concertat^a
cu vni^s dei no est tanta ipa dei attri ad vnitatez
vni^as agitari remota plg est est
ipam dei vni^tez existitez vni^tez ee qcoe^az
et eq q si tanti eet vni^as mai^or est

(c) 2006 Ministerio de Cultura

ergo necessitas diuine concordantie supradicte ergo in
deo est concordantia predicta. habet autem concordantia
in potentia esse. Ideo sine suppositorum distinc-
tione et hoc patet eo quod in quantum ipsa concor-
dantia cum unitate ut predictum est in tantum
committitur cum distinctione sine qua
concordantia esse non potest ergo diuina unitas et
distinctio ipsius diuine concordantie conueniunt
ergo sit sicut unitas et concordantia in maiori magnitudine
bonitatis in deo quam esse possit et unitas
et concordantia. Ita distinctio est in maiori magnitudine
bonitatis in deo quam possit esse ut
distinctio. Sed distinctio maioris magnitudinis
quam possit esse est quod infinite distinguat
infinita supposita. Ideo ut infinita concordantia
infinite concordet ea infinita unitate bonitatis
magnitudinis et cetera. ergo in deo est ipsa distinctio
suppositorum. // Deo infinitum racione sui distat
agregationis infinitum at non potest distare agre-
gatione sine concordantia infinita. Cum concordantia et contrarietas con-
trariantur infinita at concordantia esse non potest sine
infinita distinctione ut per se patet nec infinita
distinctio nisi sit inter infinita non infinitum
esse potest nisi sit suppositorum infinitum quia infinitum non
est cui deest perfecta substancia et cui adest
perfecta substancia est suppositorum numero ergo est in deo
distinctio infinitorum suppositorum quod si non non
est in deo distinctio infinita et absente in-
finita distinctione abest infinita concordantia et
absente infinita concordantia abest infinitum dis-
tare dei agregationis quod est maximum inconueniens
et cetera // Ideo est una bonitas una magnitudo
et cetera unum bonificare unum magnificare et cetera. Ita
quod isti termini diuini exinde id quod sunt
secundum suas proprias rationes racione sui infinite unitatis
conueniunt ita quod unus quisque illorum est id quod
quilibet alius et id quod omnes essentialiter itaque
... bonitatis et cetera racione unitatis unitas
que est ipsa infinita bonitas et cetera est eam habere
unum actum uniendi quod si non non esset
unitas ipsa bonitas dei sua infinita unitas

tam magna agendo quam existendo
cum operatio est infinita ut supra probatum
est. Cum ergo ipsa dei bonitas et cetera sit princi-
pium racione unitatis principium se habet et
sit ipsa dei unitas a qua est ipsam esse uni-
tiuum principiatum existentem suppositorum
cum ipsa sit tantum in agere quantum
in existere unitatis se. Necesse ea esse prin-
cipiabile unibile suppositum cum in tantum
se habeat ipsa ad unibilem esse in racione unitatis
quantum ad uniuitum in racione unientis et
sic sunt in deo supposita. quia suppositum
unientis principians quod est ipsa tota bonitas
unitas in quantum est unientis principians non est
ipsum suppositum unitum principiatum in quantum
principiatum unitum quod est tota ipsa
eadem unitas bonitas et cetera. ut manifestum
est in deo distinctio suppositorum quia dei unitas
bonitas et cetera existit tota suppositum unitiuum
unientis et totum suppositum unitiuum unientis
existit ipsa tota bonitas unitas et cetera atque
ipsa eadem tota unitas bonitas et cetera existit
totum suppositum unibile unitum et totum
suppositum unibile unitum existit tota
eadem unitas bonitas et cetera et distinguuntur
supposita unientis principians et suppositum unitiuum
principiatum in tantum quantum sit ipsa eadem
unitas bonitas et cetera et hoc intantum quod ipsa
eorum distinctio est ipsa infinita unitas bonitas et cetera
et ergo habet autem ita eorum esse quod diuinitas
sine diuina esse est ipsum principium infinitum
tantum in principiando quantum in se prin-
cipiis unitum et solum principium // Diuinus
intellectus est unus et intelligit se esse
unum quia unus est et intelligit suam
bonitatem esse unam et suam magnitudinem
esse unam et sic de aliis et sic intel-
ligendo mensurat unam quam quia illa in-
finite et sic mensurat eas qualibet
perseueranti proprio actu in unitate et racione infiniti

(c) 2006 Ministerio de Cultura

remanet tamen una illarum unitas in illa men
suratione ita quod intellectus intelligit eas esse
quantumlibet per eminentiam .i. eadem esse sine
eadem natura. Itaque intelligit eas in existen
agere tamen vim suppositum boni bonificantis
et magni magnificantis etc. uniendo seu
unientis bonificando magnificando etc.
et hec infinitatum quantum ipsum est ut infinitum
non esset agere tantum quantum ipsum est quem
natura est in deo distinctio suppositorum infinita scilicet
unientis et uniti quam aliud non veniret (a tribuiret)
seu bonificaret etc. tamen quantum ipsum est quod
est in potentie ut patet per predicta ar. ii veniret boni
ficaret etc. quod simile est ... quod etc.
Indeo est unus finis et ille est infinitus qui
finis divina ... est quod divina infinitas est secundum
acta divinum finis infinite finis at divina
et eius ... unitas constituit secundum ipsa deitas unitas
est unitiva infinita uniendo infinities sine
infiniendo unies unus se infinitum unibile
unitum infinitum ut sic unum producitur
ab infinito unito infinite unientem
existente toto infinitie uniente tota
divina esse et natura in tamen supposito infinitum
entis unientis et in toto infinito unito
existente tota eadem divina esse et natura in
tamen supposito infiniti uniti. Ad ... utique
istorum non constituitur cum tota dicta esse, et tamen
natura ... est ea esse suppositum cum habeat con
ditionem per se standi. Cum igitur infinites
unitas in tamen infinitis unientes non
sit infinitum unitum in tamen infiniti uniti
non ... distinguendo quando quantum illorum
ab alio de tota divina esse illis exi
stentibus tota illa divina eadem esse secundum in
deo seu in deitate est predictorum suppositorum
infinita distinctio. Ad ... non esset in deo in
finitus terminus a quo et infinitus terminus
ad quem et sic non esset in finito de in

finito ad infinitum et si non est infinite in deo
eo ipso non est infinitas in eo et si non est
infinitas in eo non est in eo finis qui constituit
ut dictum est. Ad ... non esset deus ablato
secundum fine divino deus non est quia non habet esse
sine fine quia maxime secundum ... deus non est ...
est in eo predicta distinctio suppositorum. Se
cundum est dictum esse ut probatum est supra in eo (e)
predicta distinctio suppositorum. Si in deo
est suppositorum dictorum distinctio et nulla deitatis
pluralitas est quod ipsa deitas ... in
maiori magnitudine quam sit nec esse posset quia
si non est utique in maiori et ... unum
est quoniam si in deo est suppositorum divinorum distinctio
et nulla deitatis pluralitas. Itaque ipsa distinctio
et deitatis unitas constituuntur ... quod si non ad
in deo in tamen actum sunt quando ... divinum
in ... scilicet bonitas magnitudo etc. bonificans
magnitudo etc. infinita magnitudo bonitatis quod ipsi
existentes in se ... quilibet ... de tamen
sunt constitutae ad invicem existentes una
deitas quae cum omnibus et cum quolibet illorum
constituit tota quia in potentie est actus in deo sunt
magis vel minus hoc autem maxime patet quoniam
tamen infinite distinctionis infinitorum suppositorum
... cuique divinum ... in confinito
in predicta ... ipsorum ... quod sunt
unitas deitas et distinctio unitae deificans
et distinguens et hoc infinitatum quantum bonificans
magnificans etc. vel bonificatum et magnificatum etc.
existit suppositum et ... cuilibet ...
cum reliquis eorum in ipsa inconfusione infinitatum
quantum una eadem deitas est suppositum boni
ficans etc. et suppositum bonificatum etc. et hec
in tamen quod eorum in ... et ... con
nectuntur quemadmodum ipsorum suppositorum dis
tinctio et eorum unita deitas constituunt
quod nimio ... ideo pluralitatem suppositorum dis
tinguere ... predicte ...
si non daret utique tota eius oppositum in deo ...
minor ... quod posset considerari

Distinctio ... cum identitate reali ponitur.

qd est sūme īpo^le q̄r z c̄ //Indeo nō ē
īneq̄litas bonitatꝭ z c̄ qm̄ inequalitas
maio^rez z mīori^rez īmplicat q̄s in deo eē
ē īpo^le vnio z rōne mag^nis bonitatis
z c̄ oz ī deo eē infinitā opp^m ī eq̄litatꝭ
p qd infite differt ab ī eq̄litate quare
n̄riūz est in eo eē eq̄litate infitam
z h^o īntātū quātū est ī eo n̄ria
mag^do bonitat^is z ꝯ infitate // Et in
deo nō pot eē infita eq̄litas sine īfita
distīcōe qd p se pz n̄ infita distīcō
n̄ sit supꝑꝛ qm̄ mīoris mag^nis bonit^as
z c̄ ē eam eē supꝑꝛ / q̄ nō supꝑioꝛ
q2 sit ē magis remota ab actūe z
īmoritate Et s^o nūo ī deo distīcō
supꝑꝛ q^a si nō nō est indeo infita
equalitas īngns mag^do bonitatꝭ
z c̄ ī infitate nz distat infite ab
īnequalitat qd est ī po^le q2 sit nō
eēt deꝰ qr z c̄ // Itē^m est indeo non
eē ~~mīoꝛe~~ distīcōez q mīori^te ī potest
z h^o est distīcō eēr si bō^m est eē ī dō
distīnctōne q̄ a mīori^te pertz ē re-
mota ymo z sine qua diuīa eē
nō eēz a mīori^te remota z h^o est distīc
cō supꝑoꝛ sine qua deꝰ īfitꝰ exn̄s
supꝑo^l infitū nō ageret de toto se.
ipō dīn infitū exītez supꝑo^l in-
fitū z sine qua p̄uaret infita
libertas agēdi ī infitū et cogeret
vnaqꝫ dig^ntas dei mīorificare in
actu suo q̄ ē ḡ mag^nez bonitatꝭ z c̄
īfite libertatꝭ dei cuiꝰ ē ī zacōe
īfita bōi mag^ze infitū bō^m ī sua
īfitate magnificacōis z h^o infita
distīcōne ī fiti et infiti quālibt
et quā cum infita vni^te deitatꝭ
īfiti et infiti sit predtum ē s^o
ē nūo indeo diuīoꝛ supꝑoꝛ distīc
cō / quaz bene dictam adoramꝰ

Questio Quō cōsistit in deo
vni^as // Solucō vni^as dei cō-
sistit in predicta distīcōne
vt rōe sic eēne et na^re
ipa vni^as possit agere .i. vnire dis-
dingendo vnītū vnietez vnibilez
vnire ī na^a z eē vnitatꝭ vn̄ sic
bonitas ꝯsistit ī mag^ne z eq^o sic vni^as
ī distīcōne z eq^o Cuz ipa vni^as
z distīcō sit idem nūo z alia r^o
q̄ alia ī ꝯfuse s^o r^o q̄ ē quelibt
quo ad ip̄az naz vt ī predcis sig^tus
ē vt ī vniēte distīguente z ī vnito
distīcō sit idez nūo z alia ī q̄a^a
ī ꝯfuse z id cuz distīcō indeo
sit ens ab^le indistīctū ī eē z na^a
bonitatꝭ z c̄ z sic ipaꝰ ꝯsistit ipa
vni^as ens indistinctū ī eē z na^a
bonitatꝭ z c̄ z sic ipaꝰ q̄ sē nūo
q̄ ī deo ē ipa vni^as ditas seu vna
eē z na^a diuīa vna bonitas vn̄-
mag^do z c̄ vnū bonificād vnum-
mag^as z c̄ vidētz vnū / ens quid
ē deꝰ quo cīa pz ipāz vni^tez eē
ī vna / ydepti^te nnalꝭ bonitatꝭ mag^nis
z c̄ z ꝯuertūt^2 her oīa adinuicē
cū ipa vni^te eēliter z nālit vt
supꝑo indīs q̄mbꝰ pbatum est
Iterū ꝯsistit ipa dei vni^as ī supꝑo
vniēte bonificante z c̄ z in supꝑo
vnito bonificato z c̄ ipis suppoitꝭ
exn̄ibꝰ distīctꝭ rōe eēnie z nē
ipiꝰ distīcōnis z eisdem exn̄ibꝰ
vnita et eadē diuīa eē rōe nē
ipiꝰ distīcōnis et vni^tas ipa vni^te
ꝯuenīente se tota cū ipa distīcōne
vt predcm̄ ē // Indiuīa eē ꝯsist
vni^as ī q̄ōe z eq^o z tantū q̄ ipa
mt vni^as exn̄s vel existit ꝑpter
id q̄ ē ipa eadē q̄ōe tota z eq^o

(c) 2006 Ministerio de Cultura

exnte ipa qcor^a v qe e hec aut ita ee
oz ut zoe totu eenne qcor q est ipa
vni^s sit vnu vnies bo^u mag^e et c^o
cu vno vnibili vnito bono mag^e c^o
i toto qcordar vtriusq bono mag^e c^o
qd cu toto vnie vnitas et cu tota
ipa vni^te qnint zoe cui q sut bonitas
c^o bonificat c^o cu vnie i qcor^a
zoe qcor^a z qcordati pmanentium
i ea eade vni^te eentie // Et qsistit
eti diuina vni^as ex oem qtrarietate
zoe infite qcor^e q e ipa mt dits
vt dictu e Om infinitatiz deret co
cordar bo^i bono bonu magno vnu
vno i dm deo i vni^te deitas q
zoe i fite qcor^e q est ipa mt infita
vni^as distat ipa vni^as infite zanoe
sui agere^te q ipam dei vnitate
oz star infite ex oem qtrarieta^tez
ista qsistit dei vni^as in pnn^o sic in
illo in bonitate z eq est aut di
uina vni^as vnu pnn^o qd est vt
se heat adficiz et sapiat ee. er
naz finis z eq^o est vnu pnnpias
qui dese pnnpiat siu pnnpiatu
pnnpiablez qtines totam illam
vni^tez q est ipe mt pnnpias in
pnnpiatu pnnpiable. Itaq ipe
met vni^as e pns pnn^o pnn^ans exis
tit pnn^o pnnpiatu pnn^le que
i fite distincta sit pmanente
ipa met vni^te in pnn^o medio et
fine sine diuisio^ne et sine qtri^te
pnnpiatis et pnnpiati. Cu
ipe pnn^ans vnu de tota ee vni^e
sic pnnpiet pnnpiatu qduce
do illud ad statum fine ymo et
adeundem qui e ipe pnnpias
et sit ipa vni^as stat in se vno

et distinctmode stat in pnnpiate et
pnnpiato zone distinctonis pnnpi^ti
et pnnpiati q e ipa met vni^as z eq^o
Diuina vni^as qsistit i medio pnnpij
et sic vt i ipo medio pnn^o et finis
sint ipa eade ee ipi^q vni^te z h^o ita
nno oz vt ipa vni^as diuina ab^te p
maneat i distincta eo q eiq ee et
na sit vna tm. qd tn ee no poss
n ipa vni^as in medio pnnpij et finis
qsisteret qtinges i ipo pnn^o medio
pnnpiate z fine infinite^z no pn
cipio pnnpiato pnn^li z fine i fito
z infinitibus exntibq eade ee vni^s
et deitas et vnu dei Alioquin
sequeretur q vbi ipiq vni^as eez i infito
i pnn^o medio et fine qd est impo^le
Diuina vni^as qsistit i vltio fine
vt ipe finis vnu qsistat qm si
ptees ptes eet fines vltimi de
ficeret quide ipa vni^as in mag^ne
bonitas c^o e pons vnitnigs fim
q ipam vni^tez in vltimo fine ee
oz ut dtu est. Itam etie ipa vni^as
i fine zoe agedi vt ipa vni^as zanoe
finis sit in vniete infinite exns
vnu finis et in vnito infinito exns
idem finis vniete i finite z vni^to
i fito pmanentibq eadem mer ee
tong vni^s deitas et tong bonitas
c^o deitas h^o aut ee no poss nisi
ipa diuitas eez in fine et eq^o co
nertibilis cu ipo fine zoe vnies
infinites erit et vnies et vniti
infiti qsistit aut diuina vnitas
ex minori^tez cu maiori^as simplicit
no sit magnificabilis q sine minori^te
ee no pot et io vt ipa vni^as no sit
pter actum mag^nis nz participer.

(c) 2006 Ministerio de Cultura

Simpliciter cum minori non potest esse in maiori
relacio alicuius minoris ipsius unitatis. Verum
tamen in comparacione ad effectum minoritatis
consistit in maiori cum sit maior omnibus uni-
tatibus creatis. In deo consistit unitas in equali-
tate ergo ut ipsa unitas per propriam infinitam
equalitatem infinite remota ab inequalitate
sufficiat in fine unitatis ad infinite
adequandum sibi infinitum unitum. Itaque
uniens et unitum permaneant infinite
equales in unitate equalitatis et in equalitate
ipsius unitatis dei. Hoc autem esse non posset
nisi ipsa unitas esset ipsa equalitas uniens
adequans unitum adequatum. Cum
divina unitas sit idem quod magnitudo divine
bonitatis consistit ipsa dei unitas esse eius
cum minoritate eius minoritas per unitatem
concordet. Et hoc in tantum quantum
ipsa est ipsa magnitudo ut ipse uniens
qui est ipsa tota magnitudo unitatis de tota
ipsa magnitudine unitatis uniat unitum similiter
disparatum ipsum unitum ab omni minoritate
in tantum quantum ipse uniens per propriam magnitudinem
unitatis disparatus est ab omni minoritate.

Utrum in deo sit generacio 17

Questio utrum in deo sit generacio.
Generacionem dicimus
in creaturis cum per viam nature
de substancia producitur alia substancia
sub eodem genere ut de animali animal
et de planta planta et huiusmodi. Et hoc
modo sumitur proprie generacio. Sed magis
proprie sumitur generacio cum de substancia
producitur alia substancia sub eadem specie ut
de homine homo et de bove bos et huiusmodi
et de omni magis simili magis simpliciter

de unitate quod in deo oportet esse generacionem
propriissimam quia ut supra probatum est
est in deo productio deus videlicet alius de
alio racione infinite distinctionis supra
probate in deo. Quia alius totam suam
eandem deitatem producit in alium
per continere una eadem deitate in quolibet
eorum tota. Et si ex eo quod alius homo in
aliud producit humanitatem dicitur ge-
nitor et pater qui genitor et homo ab eo
productus dicitur genitus et filius
qui genitus multo magis quod seu magis
proprie et propriissime ex eo quod aliud suppositum
deus in aliud suppositum eternaliter sive in-
fine cessacione totam suam met pro-
ducit deitatem dicitur genitor et pater
qui genitor. Simpliciter multo proprius
suppositum deus ab eo eternaliter productum
dicitur genitus et filius qui genitus manifeste
quod in deo est propriissima generacio que est
paternitas quia non preter ipsum a deo
proprie producitur naturaliter aliud sibi simile
et penitus est in eo propriissima generabilis
que est filiacio quod in deo est unica generacio
predicta. Quia non esset in eo non esset in
eo infinita distinctio suppositorum quia
preter generacionem predictam non
produceretur in deitate simpliciter de
simpliciter videlicet deus de deo infinita distinc-
cione similitatis et similitudinis ymmo qui-
dem opporteret de unico cum deus
sit tamen [illegible] quamvis ipse est
[illegible] quod ipse deus tamen quamvis
ipse est producens non de se ipso aliud
qui non esset deus quod est simpliciter. In
[illegible] quod oportet unico esse in deo generatorem
predictam. Ymago ab auctore
suo producta est nec tamen est ab eo [illegible]

(c) 2006 Ministerio de Cultura

geito et eet abeo genita sicut artifice
suo virtute quat remaneret et magis
adhuc ratione sicut illo remanet vere
ho aliquis ab artifice suo ita quod infinitum
concordaret bonitas ista quanto illa //
Secundum ita sit ut supra probatum est
quod in deo producens concordans producendo ///
concordat seu concordando producit et
nale in se sine producto concorda
tum toti in eadem deitate vere in eadem
infinita bonitate magne rationis toti aliud
producere concordare ratione infinite distinc/
tionis supra probate / Ita quod in
fintum concordat una eadem numero
deitas ista quantum illi ratione eius ita quod
ista una eadem numero deitas est
deus et ipsa mera deitas tota et ille
illa eadem numero deitas deus et
ipsa numero deitas tota eius non sit non
possit esse non una numero deitas tamen
quod in aliquo sit non est magis non minus
deus et quantum est quod ipsa productio
illius in istum est generatio et illud producere
istud est numero illud generare istum ita
ita quod ille ratione generandi est pater et in
ratione generandi eius est deus filius
Cum ille qui sibi simile ipse alium
generat sit pater et proprius eius genitus
filius et maxime is qui sibi simile
eadem numero deitate generat aliquid
de maxime pater et proprius eius genitus
maxime filius Cum sic bene pro
ducens concordans et productum concorda
maiore concordantiam quam bene possint
quod non bene non ille esse producendo
concordando generans et ipse generans

quod ex his iam dicitur manifestum esse in deo productum
generatione et propriam perfectam generationem
concordantiam productiam ratione generandi
qui est paternitas et proprietate generabilem
concordantiam productibile ratione generari eorum
qui est filiatio et hoc manifeste patet in oppo
situm si producta generatio non esset in deo non
sufficeret distinctio et unius productionis di
vine non producere et unius distinctionis ita
quod in deo ageret tantum quantum existit
plus produceret quam esset eius unius et distinc
tio et unius concordantia et plus quam unius sufficeret
distinctionis et eius quod est impossibile quod est in deo
nimio genio predicta / Item quia esset in
deo per quod deus ratione sui infinitatem habet dis
tantiam vel remotionem a corruptione
et quod infinitas quantitas corruptio ad invicem
concordat quia unio oportet esse in deo per quod
infinitam habeat distantiam a corruptione ut
infinite distet a generatione et per quod infinita
habeat distantiam a generatione et infinite
distet a corruptione // Sed in producente
et producto in deo distet infinite
a generatione sunt quod patet quia concordant in
finita concordantia sed infinita concordantia non pos
sunt esse concordes in infinita ipsa concordantia
sit infinita generatione et eius ut quod in ipsa concordantia
ratione sui distat a generatione infinitum ratione
sue generationis distet a corruptione sed unio
est in deo generatio infinita quod est infinita
concordantia inter concordantem et concordabile
productum divinum ab ipso deo producente
quod oportet producentem esse generantem infinitum
et proprius per quem infinita concorda
producit sine productibilem qui est ge
nitus infinita et proprius filius quod infinita
concordantia producta Alioquin non esset infinita
concordantia infinita generatio nec infinita producto
aliquis de alio in eadem numero infinita

(c) 2006 Ministerio de Cultura

bonitas magnitudo etc. existente tota producens suppositum
et tota productio suppositum et sic non distaret
deus infinite acceptis nec etiam a creaturis quia de essentia
illius est ex quo ab illis in perfectionibus distaret
quod est impossibile ergo quia predictam generationem
in deo oportet esse nunc. Manifestum est ignem
magis principiativum et principiabilem
generando ignitum quam generando calefactum
sive magis generativum et generabilem principiando ignitum quam principiando calefactum quia ignitum pertinet substantialiter cum
suo igente generatum principiatur. Illa cum
suo igente quia manifestum est generationem plus
esse in substantia quam in accidente et plus in maiori substantia quam in maiori substantia quam in minori
manifestum est ergo generationem esse in deo quia
cum deus principians producat dominum principiabilem productibilem in mensura et
eternitate dat ei eandem totam virtutem et
eiusdem numero deitatis, deitationem in
deificato generatio ipse productio principians donat eandem numero totam in
deificante. Iterum deificato quam est
numero talis principiato sit, dignum est
generatio est numero quam in ultimo gradu
perfectionis bonitatis etc. quod si non se-
cundum manifestum quod principians calefacti ex
igente sit plus et in maiori bonitate
etc. generationis quam principiato igni
ex igente et per omnis generatio maior
est in dissimilitudine quam in similitudine
et maior in maiori principiante seu con-
stitutione principiativum principians
et principiabilis principiari in eodem
principio quod manifestum est ergo predicta
generatio est in deo. Deus est eternum
principium in se ipso et sic infinitum principium
autem et finis dei existens ipse est quod

sunt conventum quia eorum infinitum et eternum
medium cum quo conventum mensurat
et coniungit eternale et infinite unumquodque
illorum in finitum bonitatis magnitudinis etc. et
naliter ergo infinite coniungit et mensurat
deus constitutus producens totum suum
principium eternum et infinitum in mensura
et totum suum finem infinitum in principiatum eternum ipso in medio et eterno
principiato existente similiter et principiabili in medio et eterno. Ista de principio producit principium et de fine finis. Item
de deo ex toto medium in mensura et
eternum convertibile cum ipso principium et fine
existente ipso principio innatabili in principiante in medio et eterno et ipso fine
eodem numero ergo item productionem
in divinis oportet esse generationem quasi producere sol de sua luce in sensa luce
expressam ex toto modo lucidum ipsa
luce intellecta existente innatabili
in sole est generare lucem de luce in ea-
dem natura lucis multo plus ergo producere
principium in medio et eternum de principio in
naturabili in medio et eterno in eadem
natura principii et eodem numero finem de fine in
eadem natura sic per totum medium
in mensura et eternum est generare. Et si
hoc non est generare multo minus ergo producere
predictam lucem de luce sol est
generare quam non esse est falsum ergo etc.
Deus est infinitus ut probatum est et
ideo ipse est finis bonitatis quantum
ad non esse ipse infinitus in bonitate
etc. Est ergo deus finis infinitus
et per omnis infinitum cum infinite oportet esse de tota esse eterna a

Margin notes:
eadem natura igneitatis ex calefactum per esse calefactionis accidentaliter principiatur
alia principiatio
aliter

(c) 2006 Ministerio de Cultura

finis per totam essentiam et naturam filii et tota
essentia et naturam filii. Aliud non esset infinite
infinitum nec per generans in quantum ymo penitus limi
tate quod est individuo sine ipso loco est g
rpm in fine in cessans producere infinitum
filium de infinitate fine. Pro tantum eundem
numero filium in mesura vel idem numero filii
ratione sue infinitatis in bonitate etc. sit totus
infinitus et totus infinita de toto infini
ente, que oportet numero filii producere seu
infinire esse generare et filium fieri in
finitate esse sine generare et fieri fine
infinitum esse fine genitum. eo quod ratione infinita
ipsius finis infinientis cum ipse totus in
finiens totum eundem fine suum non cessare
eternaliter de toto se ipso generare in totum in
finitum alium totum ab infinitente produ
cendo totum ipsum de toto se ipso. ipso fine
existente uno eodem numero h aut esse non
posset aliud dare sine generare cum sine
cessatione eternaliter alium dare totum esse
alius totum de toto se ipso in eodem numero
esse. finis sit generare et predictis filii infinitus
generans est et predictus filius infinitus est genitus
de toto ipso generante et sic est generatio in
deo. quod sunt non sequuntur infinitum in
finitum infinites ad producendum totum ipsum in
finitum fine de se ipso toto infinitente
filie in eodem numero esse et natura filii et hoc
quia infinita largitas bonitatis etc. non
sufficeret finiri infinite in largiri de
toto se ipso filium infinitum existentem
ipsum in numero finem quod falsum est quia sic
non esset ipsa largitas divina infinita
in bonitate et bonificare etc. quod est impossi
bile etc. // Deus est stabilis et est in tantum
deus in agendo quantum in existendo ut pro
batum est. sed est in tantum stabilis agendo quantum
existendo stare autem est stabile agere sed sic
deus totus stabilis est deus, ita ipse deus stando
totus est deus. sed stando non potest totus
esse deus sine generare quod est de stabilis stan
stare stantem aliud a stante aliquin
plus existeret stabilis quam stareret de eadem
et sic ipsum stare in deo esset animare
eo quod per existere stabilis existeret ipse deus
ipsa stabilis stans sed pergere non esset
ipsa stabilis status. et sic esset in majori ratione
existendi stabiliter et in majori ratione agendi
animatio quod est impossibile sed oppositum est nunc
et per generans in deo generationem // Plus con
sistit similitudo in equalitate quam inequalitate
in deo autem est similitudo in bonitate magnitudine
et etc. bonificare magnificare etc. coequantur
sibi in eadem bonitate magnitudine etc. suum
bonificatum magnificatum etc. assimilando
eum sibi in coequando illum sibi // Ergo si
in coequando quem ipsa assimilatio est in ipso
deo per viam generationis ita quod simplex
de tota sua bonitate magnitudine etc. generet
sibi simplex in coequando illud per tota
eadem bonitate eadem magnitudine etc. est unus
magnificatus illi etc. quam alia aliorum
sine generatione coequali in magnitudine
bonitate etc. quare magis est in deo
esse perfectam generationem coequalem simul
coequantem cum ratione infinite dei bonitatis magnitudinis
etc. oportet ipsam similitudinem esse infinitam
in eadem bonitate magnitudine etc. ymo et si
assimilaret eum sibi sine perfecta gene
ratione sequeretur quod bonificaret eum de
alia magnitudine etc. quod non esset ipse bonificans
coequans et sic essent in deo diverse
bonitates diverse magnitudines etc. vel diverse
eternitates et sic plures dii quod est impossibile quare
etc. // In deo non est majoris ymo penitus

bonitate et magnificaret eius de alia

ab generatum

distat deus infinite a bonitate maiori ratione infinite
magnitudinis bonitatis eternitatis et cetera et ideo esse divinum
ratione sue infinitatis in bonitate eternitatis et cetera. Dis-
tat a maiori que est ens creatum non esse sed ma-
nifeste patet quia per generationem distat esse
creato esse in maiori distantia ratione magnitudinis
bonitatis et cetera quia per corruptionem ratione maioris
bonitatis et cetera tendit esse in non esse. Manifestum est
ergo quod deus de suo esse generat deum ut una
eadem numero esset deitas infinite distet
a corruptione et maiori essendi per-
fectum esse de esse infinito genitum
quia oportet generationem esse in deo. Aliqui
deficeret existens infinite distantie
quod est impossibile. Generatio est in deo videlicet
esse generans de tota substantia sua esse
genitum videlicet deus deum de tota una et
eadem numero deitate sicut ipse deus
generans est ipse deus quem deum premi-
dimus qui generat et ipse deus genitus
est ipse quem deum filium eius diximus que
genitus de tota substantia patris. Existente ge-
neratione ipsa in infinitum et eterna in-
cessanter et in infinitum bonitate magnitudine et
totius unius eiusdem in numero deitatis. Et
hec est illa benedicta generatio qua in
deo quis et qua per similitudinem magis
convenimus in deo in veris

Utrum in deo sit processio 28

Questio utrum in deo sit processio
Secundo probandum est in deo esse
productionem distinctionem et generatio-
nem per quam venimus patrem et
filium ut iam dictum est. Quomodo processio est
in eadem generatione per distinctionem et
productionem in quantum ut sanctum spiritum in veritate
et hoc sit bonitatis est magnitudinis dei etiam esse bonam
et est bona ratione bonitatis dei ut ipsa bonitas
habeat actum bonificandi. Cum autem ipsa magnitudo
eternitatis sit ipsa bonitas non possit ratione eterne
bonitatis addi in magnitudine quod non sit ipsa met
magnitudo et ipsa met bonitas. Sed constat manifeste
quod ipsa magnitudo in tantum quantum ipsa existit
est bonificata sine augmento magnitudinis et sic
oritur filius ratione bonificationis magnitudinis que
est super magnitudinem quod est ipse pater bonificans
non addit. Quia oportet cum ipsa magnitudo sit boni-
ficata tantum quantum ipsa est quod ea
bonificata esse sit filius divinarum totus
a suo bonificante. Nichil non potest addi certe
et cum ita est quod pater est bonificans magnitudinem
que est filius qui est bonificatus oritur quidem
inde spiritus sanctus ratione bonitatis est patris enim
bonificantis magnitudinem ut sit filius. Ita quod bonitas
que est pater quia bonificat est pater perfectus
ita quod non potest esse magis pater in ratione pa-
ternitatis et magnitudo quia bonificatur est filius non
potest esse magis filius in ratione filiationis. Mani-
festum ita loquimur ultra in toto hoc quod
ille bonificat et in bonificatum bonitatis est patri
bonificanti filium sine magnitudine filii. Quia
manifestum est hoc bonum esse patri non esse premi-
ens filium et hoc idem esse bonitatis filio non esse
filium neque patrem. Propter quod unio bonitatis esse
exit terminus suppositorum oriens ab utroque quod
dicitur spiritus sanctus et eius suppositum oritur pro-
cedere ab utroque. Quia ut manifeste patet processionem
sancti spiritus sancti sive ortum
in deo unio in verbis. Verbis ratione magnitudinis
minor est in concordantia quod in maiori sed in-
finita magnitudine utrum sit in concordantia per
concordare sibi filium quia est in ipsa con-
cordantia quod est pater et sic inconcordabilis
filio a patre concordato quia est in eadem
concordantia qua est filius nimium est quod de concordantia
qua est pater et de eadem concordantia qua est filius
concordat eadem concordantia inter patrem et filium
quod ut probandum est in tantum distincti sunt
quantum sunt eadem concordantia bonitatis magnitudinis et cetera

(c) 2006 Ministerio de Cultura

Et si de patre et filio qui sit una generatio non
procederet generatio inter patrem et filium procede-
ret quidem inter patrem et filium infinita
contrarietas de infinita generatione patris et filii cum
infinita distinctio non possit esse sine infinita
concordantia vel infinita contrarietate inter infinite dis-
tinctos ut patet. Sed impossibile est infinitam contrarietatem
procedere de infinita generatione, sed oppositum est necessarium, videlicet
infinitam generationem de infinite concordantibus procedere
inter eosdem, videlicet de patre et filio generationem utriusque
inter ipsum patrem et ipsum filium quia siquidem
generatio inter ipsos non est pater neque filius
quia inter patrem et filium non est ipse pater neque
inter patrem et filium non est ipse filius ut pa-
tet, patet ergo eadem generatio inter ipsos sicut quod
inter ipsos est suppositum tertium a patre et filio
de tota eorundem natura eorum generatione spiratum
inter se, et iste est spiritus sanctus de infinita similitudine
utriusque ab utroque spiratus. Cum in deo
tota magnitudo virtutis sit in concordantia bonitatis
et veritatis et equalitatis. // Impossibile est in deo esse contrarietatem
et ut magnitudo virtutis magnitudinem generationis non
definiat in finitatem bonitatis et veritatis et equalitatis. Ergo
ratione cuius deus pater et filius infinite distant
a contrarietate. Sed processio spiritus sancti ex patre et
filio de tota infinita magnitudine virtutis
et huiusmodi quoniam si patrem generare filium
et filium generari a patre est eadem magnitudo
virtutis in concordantia inter patrem et filium quod
est pater et filius non existens pater neque
filius existendo inter utrumque spiratum
seu procedens ab utroque quod infinitam decet
esse generationem patris in filium et filii
a patre sine privatione virtutis in concordantia
procedere ex ipsa generatione inter utrumque
[?] quoniam infinitum est impossibile contrariari
inter patrem et filium ratione filiationis processionis
seu spirationis huius magnitudinis et virtutis in generatione

Inter patrem et filium quia oportet esse aliud suppositum
quod non est pater neque filius sed idem natura deus cum utroque
utrumque tota non sit aliquis illorum sit et in
quolibet illorum sit eadem natura tota quod est inter
utrumque tota autem spirata ab utroque sive procedens
ab utroque suppositum inter utrumque suppositum est spiritus sanctus
quia spiratus ab utroque scilicet patre et filio. Cum
magnitudo principii sit terminus magnitudinis finis et magnitudinis
finis magnitudo principii et deus pater sit principium
generans producens finem filium de toto se
ipso in magnitudine virtutis eiusdem natura finis essentialis
et principii ita quod pater est principium principiando
generans principium principiatum genitum qui est
filius de uno eodem natura sive in eadem
natura fine. Sed cum ipsum principium patrem opor-
teat esse magnitudinem principii generantem in magnitudine
finis et principium filium esse magnitudinem principii
genitum in magnitudine finis non potest hic generationis
quantitas seu limitatio procedere ab utroque
ut magnitudo principii non definiat magnitudinem finis
ut equalis infinitas finis tendit ipsius principii
generantis et regentis et procedit ab utroque communis
unum idem principium essentiale cum utroque quantitabile [?]
cum eodem fine patris et filii et iste est spiritus
sanctus quia quem qui non est pater neque filius
sed est ille ad quod spiratus de tota sua eadem
natura debeat secundum quod habent pater et filius in-
finitatem quantitatem existit ipsa generatione ratione ipsi sunt ut principians principiatus [?]
utriusque infinitatem differt a privatione
in ratione spirandi istum ab utroque de tota ipsa
generatione. // Ratione magnitudinis virtutis
medii ~~quod~~ procedit magnitudo virtutis principii
in magnitudine virtutis finis et ratione eius magnitudinis vir-
tutis medii influit magnitudo virtutis finis
ad magnitudinem virtutis medii ut per eandem re-
fluat principium ad ipsum finem in magnitudine virtutis
ablata enim magnitudine virtutis medii necesse
est abesse et magnitudinem virtutis principii et
magnitudinem virtutis finis ut patet manifeste. //
Cum enim deus pater sit principium infinite virtutis

(c) 2006 Ministerio de Cultura

generans principiandi infinita virtute ut sit
filius infinite virtutis principiatum genitum et infinita
virtute quod est filius quia si idem filius est
principiatum infinite virtutis genitum ut filius infinite
virtutis sit principiatum generans. scilicet pater natura et
esse medium inter utrumque. scilicet inter principiatum quod
est finis generans et finis quod principiatum genitum
sapiens utriusque. scilicet gignentis et geniti naturam
in tanta magis virtute quanta est eadem
magis de virtute utriusque quod scilicet medium totum
spiratur ab utroque toto in eadem unione magne
virtutis cum utroque ut sit ab uno et alio
est infinita generatio et incessans ita huius
medii generationis sit mutua et incessans
fructus spirationis producta ab utroque
tota ut maior filius non sit in generando
ad suppositum adquirendum infinuendo ad suppositum quod et
ut et non sit dari medium infinite virtutis
inter utrumque quod est impossibile. ergo spiratur seu
procedit medium ab utroque sapiens tota
eandem unionem utriusque naturam et ideo est spiritus sanctus
qui totus sanctus ab utroque toto sancto spiratur
Pater et filius in tanto se habent in fine
relatione quantum in principio et ideo ut magnitudinem de
relationem eorum sufficiat cum non sufficeret
sine ipsa relationis medio inquantum pater
et filius in tanto relatione se habeant quantum
in principio et fine. Istud autem medium unum
inter utrumque ratione unionis utriusque naturam
est id quod spiritum sanctum dicimus utroque de tota
sua substantia spiratur eum ut amborum mutua
fructus sit infinitum filius et principium in ratione
medii et deus quantum ipsi spirantes ut
sint maiores et maiores magnitudinis virtutis
in principio medio et fine divino. quod est
impossibile quia ideo est spirando spiritus sanctus
ab utroque quod idem est quod eius processio
Homo pater non potest mittere finem
tantum suum diligere diligendo filium
suum quantum homo fructificare est substantiale

in suum generando ~~filium~~ illius quod est quod suum diligere est accidentale et filius fructificare est substantiale

Sed oportet quod deus pater ut pater sit magnus
sue virtutis et tantum deifficet illud
diligere quod diligit se totum patrem tantum
filius et illud tantum filium ~~sui~~ sui patris
patris et quo filius se diligit tantum filium
tantum patris et ipsum patrem tantum sui tantum
filius quantum deifficat generare quo
generatur filius. Aliquin predictum dili
gere filius et patris esset ens accidentale
in substantie substantiale esse ens divinum
quod est impossibile quia maius patet quod ens ista
dum omnis indivisis oportet ideo esse
expressione predictum diligere patris et
filius ab utroque de tota eorum substantia in ratione
fructus suppositum ut patet diligere est producens
illud sit in maiori maiori quam esse
possint et magis ab eterne et maiori
de patri et illud diligere sic et tan
tum procedens ab utroque sic et tanto est
spiritus sanctus ab utroque spiratus. Et spiritus sanctus
procedat suppositum a supposito quod est pater
et a supposito quod est filius manifestum est quod
sit nullo modo operandi mere inequalis
indivisis quia ut supra probatum est
manifestum est quia ex hoc quod agere dei est
equale ipsi existere se supposito generans
cuius supposito genitum indivisis ita quod
ex uno agere in mere sequitur duo
supposita videlicet ex generare quod est [illegible]
sequatur pater et filius ut supra
patet quod duo sunt duo supposita unum producit
duo agere et unum agere videlicet duo di
ligere et unum diligere duo quod est
videlicet diligere patris filium et diligere
filius patrem unum ~~uno~~ non quod diligere
patris filium est diligere ~~filius~~ filius
patrem et [illegible] cum non sit in unum
diligere esse sit in in una esse –

(c) 2006 Ministerio de Cultura

voluntas dei. Si autem bonum diligere mutuum ab utroque spiratum seu procedens ab utroque oportet esse suppositum illud quod ingreditur quod si non non est equalitas seu proprie agendi et suppositum divinorum. quoniam ex duo agere sub duo supposita una substantia ut supra patet. Ex duo agere et uno non est unum suppositum in divinis et sic se habet singulo unum agere ad pluralitatem suppositorum. Consequentia una divina essentia quod plura agere ex una unum agere ad suppositum. Cum igitur in deo non sit magis in una non est predictum diligere mutuum seu respectivum esse suppositum summum procedens ab utroque quod divina summe bonum. Si mutua similiter patris et filii procedens ab utroque sit suppositum ab utroque spiratum inter quos ipsi sunt habent quandam distantiam ab unio sitate et intrinsece bonitatis magnitudinis et intrantium quatenus ipsi sunt habent eorum operatione unum bonum et extrinsece. Cum ipsi sint Cum igitur esse perfectionis et boni eorum oporteat eos amore et defectu quem ex cessatione sunt capabiles distare in tantum quatenus ipsi sunt oportet nonnullo eorum mutua similitudinem procedentem ab utroque esse suppositum ab utraque spiratum quod est ipse benedictus spiritus sanctus existens in deo totus deus cum patre et filio eodem quod deo

Utrum spiritus sanctus procedat a patre et a filio

49

Questio utrum spiritus sanctus procedat ex patre et filio. Et videtur quod. Cum in deo sit infinita distinctio bonum ex supposito patet oportet eam esse magis principium magis infinitum quod in persona est in deo et quod diminuit de magnitudine principium eius quod est ipsa divina distinctio unum igitur esse in deo per quod ipsa distinctio consistit in magnitudine perfectionis sue quod oportet spiritum sanctum divinum procedere a patre et filio dei utriusque principium quod est ipsa distinctio de magnitudine distinctiva et distinguibilis non minuatur. quoniam si spiritus sanctus procedit ex utroque. si ex patre et filio maior quidem est distinguibilitas spiritus sancti et distinctivitas in utroque quam si procederet ex patre vel ex filio tantum quod spiritus sanctus procedit ex utroque. si ex patre et filio quod si non diminuitur quidem ipsa divina distinctio de magnitudine principali si de distinguibili et distinctivitate et sic deficit magnitudo et bonitas et distinctionis divine quod est impossibile quod est. Item generatione est tota pater et tota filius et tota spiritus sanctus quoniam totus filius de tota generatione producitur et spiritus sanctus de tota gaudentia procedit Cum igitur spiritus sanctus de tota generatione procedat totus generatione manifestum est quod procedit ex toto patre et filio cum totus ipsa generatione sit pater et filius unum producit unum gaudentem utriusque quod est ipse spiritus sanctus Quoniam si procederet ex patre tantum vel ex filio tantum concordaret ille unum produceret aliud sibi et non esset de eodem concordare et sic esset defectus gaudentie in altero suppositorum divinorum quod deficeret illi suppositum infinitum gaudere hoc autem est impossibile quod est. Item ex utroque. si a patre et filio procedit de tota eorum concordantia concordare est utriusque in tanta magnitudine quod sit suppositum infinitum ab utroque spiratum non potest ulterius per magnitudine perfectionis utriusque spirantium distinctione agere et generare quod sit utriusque totum ex toto se ipso spirat bonum infinitum concordare utriusque et concordat

(c) 2006 Ministerio de Cultura

unum infinitum spirantium ex utroque Et
si non procedit ex utroque sed ex alio tamen ille
quidem unus non procedit non concordat
spirando nec spirat concordando et in
tantum quod sibi accidit aggravari sed in
infinita distantia spirandi generando
seu generandi spirando sed inter duas
suppositas necesse est infinitum concordare utrumque
de tota concordia utriusque spirati ab utroque
infinitum supposito patre quod est spiritus sanctus
cum patre et filio et spiritus sanctus sit tam
suppositus prius ut per supradicta patet
et quolibet sit unum divinum principium
etiam finis et finitum quod ipsorum suppositorum
ipso patre toto finiente toto filio et toto
spiritu sancto atque toto spiritu sancto finiente toto
patre et toto filio et hoc unica sola essentia
finitione procedente ab utroque in spiritum
sanctum utriusque finiente patre filio de
toto suo spiritu sancto et filio finiente patre
de toto suo eodem spiritu sancto atque patre
finiente spiritu sancto de toto suo filio
et filio finiente eodem de toto suo patre
atque spiritu sancto finiente toto patre de
toto filio et de toto filio ex toto
patre Necesse est igitur quod ipse spiritus sanctus ex
patre et filio procedat ut per suum
principium finitum et finibile totum
non deficiat cuilibet ipsorum suppositorum
quod est impossibile quod dictum Necesse est
medium influens de principio et sic natum
sapientes utrumque ut per medium principium
se habeat ad finem et per idem sic
ad principium et ut medium ratione
principii se habeat ad finem et ratione
finis se habeat ad principium atque finis
ratione principii se habeat ad medium
et medium ratione principii se habeat ad
finem Itaque triangulus est ex utraque
parte continuus de medio ad finem et
de eodem medio ad principium et de
principio ad medium et de eodem principio
ad finem et sic de fine ad principium
et de eodem sic ad medium et hoc
medium quod de non utriusque influens
inter utrumque nectit in se ipso utrumque in
unum quia omne medium necesse influens
seu procedens ab utroque quod si non conti
nuaretur triangulus ex una parte et non
ex alia et sic influeret naturaliter unum
contrariorum ad reliquum sed non est et isto
modo influeret sic principium per medium
sed non refluret de eodem per idem in
quod est contra necesse et contra principium
et medium et sic constat quod per medium
productum ab utroque Cum igitur spiritus sanctus sit
medium inter patrem et filium cum sit id
per quod pater intelligit et diligit se
generare filium et id per quod filius intelligit
et diligit se generari a patre ut supra
significatum est necesse est eum procedere
ex utroque scilicet ex patre et filio aliter
sequeretur si a patre procederet tamen ita quod
non a filio quod pater intelligeret et
diligeret se generare filium sed non in
intelligeret et diligeret filium se in
telligentem et diligentem generari
a patre nec filius se intelligeret
nec diligeret se generari a patre sed in
telligeret et diligeret patrem generare
ipsum filium et hoc intelligeret et
diligeret per quanto de eadem mo
dei esse que est ipse met filius

produceret

(c) 2006 Ministerio de Cultura

produceret a patre et sic implicaret defectum maioris in utroque suppositorum divinorum quod est magis impossibile. Et idem sequitur si produceretur ex filio quod non ex patre quia necesse esset cum procedit ab utroque. Impossibile est in deo fieri esse de esse maiori quod creatura omnem spiritum sanctum procedere ex patre et filio quod similiter destruet quoniam maioris equalitatis sit in istarum relatione pater est ut ipse sit et ut sit filius et ut sit spiritus sanctus et filius est ut ipse sit et ut sit pater et spiritus sanctus atque spiritus sanctus est ut ipse sit et ut sit pater et filius. Ita quod unius

Infinitus

idem modo ... sit essendi existit totus in utroque illorum. quoniam si non produceret ipse spiritus sanctus ex utroque sed a solo patre tamen spiritus sanctus non esset in modo et esse filii. Sed ut esset filius in modo quod esse spiritus sancti. Sed esse patris solum et sic esset filius defectivus magis sit quod spiritus sanctus non esset infinitum ut esset filius inequalitatem est ut sit pater et hoc quia filius in se ipse non haberet ipso spiritu sancto spirando de se sicut pater sed participando semper tamen ita quod esset diminuta ipsa intrinsecam et immediatam fruitionem ipsius filii et non eius extrinseca ut sequitur impossibile in fieri ipsam fruitionem filii in magis quod filius est cum ipse sit deus perfectus quia omnem modo spiritum sanctum procedit infinitum ex uno quanto extrinseco sicut a patre et a filio similiter. Et si spiritus sanctus a solo patre procedit ipse quidem maior est agendo quam filius quia pater generat et spirat. Sed filius non generat nec spirat. Si vero procedat ex solo filio maior est filius fruendo quam pater. Sed si ab utroque procedat patrem patrem quidem in quantum generat filium in tantum spirat spiritum sanctum et filius in quantum gignitur in tantum spiratur et in quanto pater spirat in tanto filius illo spirante fruitur ergo pater in quanto filio spirat in tanto fruitur eodem et sic impossibile est inequalitas inter patrem et filium sed consistit magis equalitudo in utroque in modo omnium spiritum sanctum ab utroque procedere equalem utique ut non sit inequalitas in divinis. Cum pater generando intelligit et diligit filium omni modo ergo filius in tanto diligit et intelligit patrem essendo se genitum quam pater intelligit et diligit illum. Et tamen non sit in una essentia divina utique et alius alium intelligat et diligat in tantum quantum ipse est deus omni quidem modo illa intellectionem et dilectionem utriusque spiratam ab utroque procedere equalem equalem de necessitate utique quia tota sapit utriusque tota equalitas infinita magnitudinis bonitatis etc. quod sine modo grandi et grati essendi esset quod se ipsam et sicut condi mis et condicionis bonitatis etc. quod est impossibile etc. Et spiritus sanctus procedit ex patre et filio maximam est quia habet plenitudinem tatis in bonitate etc. patris et filii sed quia per potentiam ... Si vero non procedit ex utroque habet quidem modo de unitate. Et spiritus sanctus procedit ex patre et filio quod sine aut minor entitas spiritus sancti in bonitate etc. patris et filii erit et imperfectior et minor in esse et spiritus sanctus non est deus quia et sicut minoris est ens creatura in quod est impossibile aut ipsa minoris eius si non procederet ab utroque est minori et ergo quod est quod dicto quia de necessitate ex patre et filio procedit spiritus sanctus. Questio de modo generandi in divinis 20

Questio. De modo generandi in divinis secundum intelligendo et faciendo modus generandi in divinis modus et de generandi in creaturis diversis. Primo sic ... intellectum ut ...

(c) 2006 Ministerio de Cultura

17

ad rem similatam transcendat intellectus. Et
primo quidem intelligimus ignem esse sine
forma esse distinctum et esse sine materia dis-
tinguibile in omnibus principiis principio-
rum, quod significans bonitas magnitudo duratio
potestas instinctus appetitus virtus etc.
est huius ignis quod ipsa bonitas ignea et sic
de aliis huius est distinctio ut forma
et distinguibilis ut materia quo enim ignis habens
has tres conditiones in omnibus principiis
principiatis sunt simpliciter generat ignem compositum
sed tamen alie ipse simpliciter distinctum esse
mixtionis aliorum elementorum cum igne
sine quibus non potest generare illum etc.
hoc scilicet in compositione eorum in animalibus dis-
similatur hec generatio ignis in esse genera-
tionis divine. Sed in aliis bene stat similitudo
Deus enim pater distinctus est ut forma
in tota divina bonitate etc. secundum hoc alter est
hec generatio quam in igne et in ceteris creaturis
quia deus filius habens totam ex patre formam
divinam que est pater et non aliquid aliud
quod non sit pura forma divina est quidem
distinguibilis totus ut forma non autem ut materia
Ita quod tota bonitas est tota magnitudo etc. que est
pater distinguendo bonificativa magni-
ficativa etc. ut forma et eadem bonitas magnitudo
etc. que est filius et bonificabilis magnifi-
cabilis etc. ut forma existente ipso filio
toto distinguibili et distincto a patre ¶ Ter-
tium ostendit modum generationis in divinis
sic. In deo bonitas magnitudo etc. sunt idem
numero ut bonitas non sit magna per accidens
etc. quia si esset magna per accidens esset
malum et privatio in deo quod est impossibile. Unde
patet quod in deo sequitur actus si bonitas
magnitudo etc. non essent idem numero [illegible]
[illegible] generationem quia sunt idem numero [illegible]
[illegible] esse omnes sic quod [illegible]

Propterea ut in deo bonitas et magnitudo sint
res reales ostendit modum generandi sic
In deo bonitas magnitudo etc. sunt idem numero et
quia ergo quod bonitas sit magna ratione magnitudinis et
magnitudo bona ratione bonitatis et sic de eternitate po-
testate etc. et quod magnitudo est quod sint idem
numero et quod bonitas sit magna ratione magnitudinis et ergo
quod si essent tantum idem numero et quod bonitas non
esset magna ratione magnitudinis et ergo nec magnitudo bona
ratione bonitatis sic fortis transit seu sequitur quod
bonitas que est pater per bonitatem generationis est magna
in generando filium qui est magnitudo in tota generatione
est bonitas patris et per bonitatem generationis eterna
in generando filium bonum eternum et sic sunt divine
dignitates reales rationes in confusione per
bonitatem generationis sine qua generatione in confusione
reale stare non possent ¶ Visus est
concordans lux autem [illegible] acute solis et
obiecti sunt concordabiles in luce concordabili visus
Itaque visus ut forma generat videre in
luce [illegible] sunt luces concordabiles aliene
ut [illegible] simul sic secundum [illegible] visus
de similitudinibus obiecti generat visibile
[illegible] visus generatio visus distat est divine
generationis in quantum visus non sufficit de sua
[illegible] visibilitate simul generare visibile
in visum quia adhuc non habent [illegible] concordans
sine [illegible] quo [illegible] generat [illegible]
accidens quia secundum propinquum et remotum
[illegible] non sunt eodem numero esse visus
[illegible] sed concordantia istius generationis
[illegible] plenitudo concordantie
divine generationis quando ad infinita sit
concordantia bonitas magnitudo etc. generationis [illegible]
filium [illegible] infinita
bonitas infinita magnitudo etc. esse totus concor-
dantis [illegible] generando de tota eadem
infinita bonitate etc. filium concordantie
tota eadem infinita bonitate etc. existente
tota eadem infinita bonitate etc. generatus
[illegible] in ipso filio deo [illegible] quod

(c) 2006 Ministerio de Cultura

dignitas dei tota est concordantia generatione
ratione paternitatis et tota concordabilis
generabilis ratione filiationis absque indi-
gentia alterius nature cum una eadem
concordantie gignentis et geniti dei sit in sim-
plicitate deitatis infinita et eterna quo
circa procedit in infinitum concordat
in fine et eternitate ab eterno // Intellectus
humanus in ymaginatione generat species
sensibiles obiecti ut circa res ymagina-
biles conditur ignorantie et oblivionem
atque ociositati voluntatis generando
utrumque in una concordantie veritatis potentie et obiecti
Sic simplici et infinito alterius sine opera-
tione deus pater in deitate deificat
et bonificat in infinitam magnitudinem eternitatis generabilis
filii generando filium attingens illum
generando cum de sua bonitate eternitate in
sua bonitate magnitudine eternitate ut conditur ma-
litie privatione eternitatis ociositatis intel-
ligendi bonificandi diligendi eternitatis per
intellectum voluntatem bonitatis eternitatis patris et filii
quod esset summum malum primum eternitatis
patri et filio deo // Intellectus agens et
generativus et intellectus sive est generabile
in intellectu potentie qui est eius principium
intelligibile in quo semper ipsum intelligit
in isto quidem intelligibili generat ipse
intellectus agens similitudines seu species
abstractas de sensibilibus et ymaginabilibus
assimilando eas dividendo se a fan-
tasmatibus corporis sensibilium Ita quod intelligit
se bonum magnum eternum quoniam agens itaque in
intellectu suo de eius bonitate eternitate principiata
eo quod intellectivus et agens et intelli-
gibilis ut de potentia et sic se generare
intellectum principiato et generato per
virtute intellectivi et intelligibilis

de bonitate magnitudine eternitate ipsius intellectivi et in-
telligibilis Sic in esse dei est pater intelle-
ctivus et generans primum et filius autem
est eius proprium intelligibile in quo pater (pater)
de intelligit bonum magnum eternum actu in-
telligit filium suum in quantum bonum
genitum et hoc modo deus pater generat
deum filium intelligendo se in filio
et eque ratione bonitatis eternitatis // In generatione
plante procedit virtus de substantia in op-
eratione eius in medio agens et
agibilis ut gignens insinuat ge-
nitum mediante virtute bonitatis magnitudinis duo-
rum eternitatis gignentis unum reale ratione
medii significat modum generandi
in divinis quoniam cum ipse deus pater
agens generativum et filius generabile
genitum procedit quidem virtus de tota
substantia divina in infinitam operationem
deitatis eius medium agentis
et agibilis ut ipse agens generativum
insinuat agibile genitum de tota
bonitate magnitudine eternitate sic et ita pater
generando concordat se ut bonus magnus
eternus filio bono magno eterno et hoc modo
tendet de tota bonificatione magnitudine
eternitatis substantie patris in filium generat ipse
filius deus in medio scilicet in bonificare
magnitudine eternitate quod virtus coniungens me-
dium bonum cum medio magnitudine eternitate
et bonum cum bono et magnum cum magno
et sic de aliis // Hic pater illam
naturam quam regenerando advenit et quam in
ymaginem suam propriam quam generando
carnem quam quesivit tibi et posuit
in speciem suam quoniam [illegible]
[illegible] ut ipsa caro eius sic gei-
ta sit est potentia et habitus generandi

(c) 2006 Ministerio de Cultura

filiuz qui ipa in remota cxa quia
e ei eg carne quia e quidez i po
tec matre z hitu tec forme ad ge
nerandu filiuz deinde cu p biaz
gnatiois sue spey trasit in actum
trasmitit sue spey gnatio filiuz
eiusde spey in po z hitu z mtrl h
q sibi gnatio fortalit recipit in
renaliter z stat i intlce forã ages
ad hoiez q i sbaz gpam m° quecrit
illa carne quaz ipa mre gnar
in spem suaz de rodia in adue
menty sibi gustando z h m° fit
gnatio hois seme pris z matris
tendere a hic fine qui e homo
gnabilis ex his duob principiis
p media iam pdta // Jndeo at
sine gpacoe atter e modo gnan
di naz deg pat gnando trasmit
filiu suu actu in fine boni mag^mis
ez atq fis boni ez i se ipz recip
dm filiud actu z h m° deg pater
gnat de fie filiu suu dm i eade
fie in quo fie ipe pat z filius sut
ipe vnq mo fie coequale i fite
z etnale quo era i ipa dei gnatoe
st impotes po z hitu // Ho iustus
dormiens het iustitia hitu, cuz
aut surgit a sopno et agit de
iustitia tuc gnat actu iustitie
oricando, boni^tez i sua mag^e z eq^o
et sic in suo recole intllce et
velle actu gnat actu virtutie
de lumine virtuosa boni mag^ris
z ez ex quib iustu recole iustu
i tllce z iustu velle. st in filiu
vz ex boni^te et ez de quib erat in
potencia eis constituta e z iste

e modo gnatiois virtutis moralis
significans qut pot modu gna
tionis in dinis Vna pat ages
de tota vtute sua gnat actum
totiq vtut sue in filiud ooricando
boni^tez i suaz mag^e z eg sbale absq
minori^te z sic in sue ipo in tllce
z velle bo^i mag^e z ez in minori
mag^ne bonitatis, qua ipt generat
actu sbale sine cessacone etnitats
z i finitats filiu dm de tota ee
vtuoso i fite boni^s mag^is z ez de
quib i filiuz intllce z diligere
filij gent a pre gnatio e i fitaz
boni^tez mag^nez z ez q constituit di
ipsa ee tota // Jntllq humanq
gnat hitu z sic i equalitate re
colendi intligendi volendi bonifica[ndi]
ez z in equalitat recolitiuy z reco
libilis intellectiuy z intlligibilis vo
litiuy z volibilis bonificatiuy boni
ficabilis ez z in q^a in tllq magis
coeqt h oia tanto magis hitum
scientissimu gnat in se ipo Et h
gnatio scientissim intllq modum
gnatiois dei qut pot represetar
qui deq pat coeqtums de suma
equalitate q e bonificadi etnifi
candi mag^e boni mag^is etnitatis
z ez gnat sibi filium coeqtum i
bonificad mag^e etni ez z i boni^te
mag^ne etni ez vt magis sit remotu
a pmatre seu minori^te gnatois sue
l ho z soll gnat hoiez ho quide
sbale soll vero accntale i gnatoe
g hois gnat ho p modu maiori^s
et soll p mod minoris ... et hor tantu
qz ho non pot hompnez gnare

(c) 2006 Ministerio de Cultura

Sine alterius nature remoto adiutorio generat quidem homo hominem per modum minoritatis. Sed deus pater generat deum filium absque omni aliene cause adiunamento de sua natura esse sive substantia sine aliqua minoritate ad hoc sufficienti cum sit substantialiter infinita in bonitate magnitudine et infinita eterna. Et sic ad generandum hominem generatio hominis distat maioritate quam generatio solis quia homo hominem in hominem de se generat. Sol vero non generat hominem in sole. Sic ex hoc quod deus pater generat filium deum in deo ex natura utriusque deitatis una unio tantum distat ipsa generatio dei maioritate super omnes generationes. Et ista sufficiant de modo generandi in divinis.

De modo procedendi in divinis 21.

Questio de modo procedendi in divinis. // Sed a modis procedendi primitus considerari potest in creatis. Nam ignis in composito elementato transit in aerem et eius caliditas in aeris humiditatem igne calefaciente aerem. ideo de igne in aerem procedit tertium tamen cum aliis elementis videlicet elementatum distinctum ipso ab igne et aere ex quibus procedit quod si elementatum ex utroque procedit distinctum in speciem suam ratione distinctionis utriusque illud producentis. Et in hoc ostendendum quomodo per elementorum compositionem in divinis quod spiritus sanctus deus in deo procedit ex patre et filio deo quia pater est in filio et e contra distinctum modum et distinctum modum procedit. ideo spiritus sanctus ex utroque distinctus ab utroque. // Ignis calefacit aerem in tantum quod aer qui non est ignis fit calidus ab igne et ideo inter ignem et aerem stat tertium scilicet calidum ignis et aeris naturam sapiens utriusque in quo ignis et aer naturam ~~sapiens~~ invicem sunt concordes et sic de eorum concordantia procedit concordatum specificatum et distinctum aliud ab ipsis distinctum. In divinis pater generat filium in tanto quod filius qui non est pater fit genitus filius deus a deo patre et ideo inter patrem et filium resultat tertium quod est deus totus sapiens utriusque naturam in quo scilicet tamen pater et filius sunt in virgam concordes et ita de eorum concordantia procedit utrorumque concordatum unitum ab utroque distinctum quod est spiritus sanctus procedens totius concordantie bonitatis et cetera patris et filii. // Ignis intrat aquam ut calefaciat eam et aqua ignem ut frigefaciat eum et sic alius in alio per modum contrarietatis et ideo ex mixtura contrarie amborum procedit ab ambobus compositum non principaliter et formaliter ratione contrarietatis eorum sed materialiter ymo ratione concordantie aliorum alterius que concordantia ratione huius contrarietatis est corruptioni subiecta. In divinis autem deus pater generando deificat filium deum et non ex contrarietate in tanta concordantia quia de tota concordantia procedit ex utroque concordantia infinita concordantia utriusque ut infinitum sit in potestate ab utroque procedere generatum et ideo procedit ipse spiritus sanctus in infinita distantia inter patrem et filium in divinis. Quantitas in substantia ex substantia procedit ex qua distincta ab illa quia forma substantie est quanta et in quanta et sic extensa quantitas substantie de extensa quantitate forme et de intensa quantitate materie procedit extensa et sic de intensa quantitate substantiali procedit accidentalis quantitas per totam substantiam extensa sapiens naturam forme substantie et naturam materie ratione materie substantie. In divinis autem pater est tota substantia divina sine quantitate et filius tota eadem substantia divina sine quantitate et hoc ratione infinitatis et eternitatis bonitatis potestatis virtutis veritatis

(c) 2006 Ministerio de Cultura

et tertio cum pater qui spirans et filius qui
genitus se habeant infinite et eternaliter per
unum in esse principiatis et principiati
sapiens totam utriusque naturam scilicet principiati
significatis et principiati geniti procedit
ille tertius ab utroque utriusque infinita
substantia et eterna et sic de tota eadem im
mensitate procedit eadem in numero
divina immensitas in tota substantia divina
ut tota divina substantia in bonitate et in immensitate
sit tota in patre tota in filio tota
in spiritu sancto distans infinite a quantitate
tempore et ab omni antiquitate // In homine
virtus moralis scilicet iustitia prudentia
et cetera atque est virtus et cetera ignis in elementato
procedit medium ex principio et ~~aliomodo~~
fine aliomodo procedit ex principio
et aliomodo ex fine et aliomodo quod
quod principium sunt finis ex quibus procedit in
divinis autem spiritus sanctus procedit ex
patre et filio tamquam ex principio et fine
medium existens idem in uno principio
et finis qui pater et filius est eius principium
in spirando et ipse in bonificando magnificare
et cetera procedit ex principio et fine medium
inter patrem et filium quod non est filius
nec pater qui infinite toto spirato existendo
aliquis est a patre generando aliquis vero
a filio genito existendo idem in uno cum
eis deus totus // Sapor in virtute gust
foralis et malis procedit foraliter
quidem in esse gustativum in malo et in esse
gustabilis sed ipse sapor quantum est gus
tabili diversimode procedit ab
illo quantum continuum unum gustabile
de propinquo quod est de ipsa esse gustus
et de remoto quod est de esse [illegible]
sibi sine potabilis [illegible] quam mali
et extense ex isto gustabili remoto
procedit sed intense procedit ex ipso
gustabili propinquo ut sequatur unus

finis gustativus et ideo quod diversimode
appetitus diverse procedit contingit
eum esse diversum quod patet quia cum
gustabile propinquum est in firmum
esse sit et sit gustativum quantum existit
se [illegible] gustabilis recens in amari
tudinem intensam quod est in gustabile
propinquum et sit gustativum vir
patet fieri gustus consistens in gustato
procedens de fora et in gustus. Et
in hoc significatur quod in ipso summo
fine qui est deus procedit spiritus sanctus
finis in fine de infinite patre et de
in fine filio ut sit in ipso finitas
infinitum et infinitatem ex quibus
procedit // Maioritas ipsius esse ex maiori
sive essentie procedit utique ex maiori sive
forte et sive minimum de quibus ipsum esse sit
ipsum suppositum est constitutum unum ipsa
maioritas est in esse ens centrale maior
tamen in esse quod in esse tamen esse ad esse se
habeat et non eo // Minoritas autem
egrediens de minori essentie in esse
est ens accidentale in quo esse minus
est quam esse ipsius esse itaque minoritas
et minoritas ex esse in esse procedit minus
similiter cum ipsa esse de qua procedit
permanet influere ipsa esse suas
minoritates et ipso esse refluente suas
minoritates et ipsam essentiam Et hoc quantum potest
representat quantum existit processio
in divinis quando pater et filius sunt esse
spiritus sancti et spiritus sanctus est esse procedens ex patre
et filio de tota substantia magnificentie patris et
filii non minoritas nec minoritas nec de
minoritate procedit cum utroque scilicet patris
et filii magnificentie sit actus infinitus nec de
minori in bonitate et cetera quo cum pater et
filius cum sancto spiritu remanet unum esse
una essentia tamen in ea nulla sit distinctio

(c) 2006 Ministerio de Cultura

interest et esse eodem infinito unitas patris boni et
esse nate et essendi // Equalitas intellige
de equalitate intellectum et intelligibilis
quoniam procedit ex utroque permanens in eadem
equalitate de qua procedit et sic est egrediens
et permanens et ita in effectibus summe amile
equale ex equalibus de eorum equalitate
procedit sed in esse ipsius summe essentia infinita
tus processus maior non est quam spiritus sanctus
de equalitate patris et filii procedit equa
litas ex utroque equali vel bonitate etc. Quoniam
enim pater sit equalis filio et equalis de
tota sua equalitate spirent spiritum sanctum
necessario spiritus sanctus ex equalibus spiratur
eis equalis existens seu permanens equa
litas cum patre et filio spirantibus il
lum // In naturalibus de similitudine
procedit similitudo sed ex maiori bonificati
et bonificabilis procedit maioris bonifica
et boni Itaque maioris bonificatum influit
ad bonificabilem et refluit eque in deo autem
de infinita similitudine eadem patris et
filii procedit spiritus sanctus similitudo Itaque
spiritus sanctus spiratur infinita similitudo patris
in filium et respiratur infinita similitudo
filii in patrem patre de toto se ipso fluente
filio et eque sic spiritus sanctus procedit ex patre
similitudo patris in filium et procedit ex
filio similitudo filii in patrem ergo spiritus sanctus
similitudo de similitudine deus de deo procedens similis
ex similibus suppositum ex suppositis permanens
in patre et filio unus deus per infinita secula
benedictus Utrum in deo sit tantum trinitas suppositorum divinorum 22

Questio utrum in deo sit tantum trinitas
suppositorum divinorum // Sed superius probandum
est in deo esse generationem et processionem
et ratione istorum tres esse patrem et filium et spiritum
sanctum quorum pluralitas et non minus trinitas ad probandum pluralitatem
sequitur in divinis idcirco primus investigando est utrum
in divinis sint plura vel supposita pluralibus Et hoc
sic in divinis est distinctio infinita generando et
procedendo ut supra patet unitatis constat pater
et filius ratione generationis patre generante filium
et spiritus sanctus ratione processionis ipso spiritu sancto procedente
ex patre et filio Cum autem ita sit quod ipsa
dei distinctio et ipsa dei unitas quantantur
ut supra dictum est in quo possibile est aliquis defectus
vel inequalitatis imperfectum et ipsa dei
unitas ratione distinctionis divinorum suppositorum ut
generaliter seu dispositione inter eorum pluralitatem
et eorum unitatem quod unitas et pluralitas essentie et in
confuse necessario queruntur // Sed ut supra patet
unus de uno producatur in divinis scilicet filius
de patre hoc autem unum producit unus ab uno
non potest esse duo ut plures producit unum ab
uno in deo // Sed in deo non sint due vel plures
essentie unitates quoniam ut non repugnat unitates produ
unius ab uno esse repugnat enim dei unitati cum
impossibile sit in deo plures esse unitates sic est impossibile
in eo plures esse essentias nam ergo in deo esse unum
patrem tantum et unum filium tantum et impossibile plures
in eo patres et plures filios aliter enim non
concurreret divina distinctio cum divina unitate
et sic oporteret plures esse deos quod est summe
falsum ergo etc. Iterum ut supra probatum est unum
suppositum producatur ex duobus suppositis ut
spiritus sanctus a patre et filio hoc autem producit unum
ex duobus simul quoniam necessario esse unum ratione
unitatis dei cum qua quantitatur ipsa unitas produ
unum ex duobus aliter sequeretur id falsum
quod primum impossibile est ergo in deo quod pater et spiritus
sanctus ut filius et spiritus sanctus producant aliud
suppositum esse se ipsis Iterum ut supra patet duo
producuntur ~~aliud suppositum~~ ex uno scilicet filius
et spiritus sanctus a patre et hoc producit duorum ex uno
eadem ratione qua prius quoniam esse necessario unum
tantum et non plures impossibile est ergo quod filius
producat duos ut spiritus sanctus duos in
hiis ergo tribus modis producendi importatur
istorum divinorum trinitas suppositorum scilicet patris
filii et spiritus sancti non potest esse aliquo modo

(c) 2006 Ministerio de Cultura

procedendi ab istis. quando destruat unum
aliquem illorum quia impossibile est destruit
ut jam probatum est impossibile est igitur esse in deo
aliquod aliud suppositum nisi unum patrem et
unum filium et unum spiritum sanctum tantum quod deus
est. Oportet non possit esse alius modus pro
ducendi in deo quando destruat aliquem
praedictorum trium modorum numerorum ratione quantitatis
et generis [producentium] vel ab utroque ut supra dictum est vel quando
ponat aliud illorum pluralitate quod est impossibile
quod patet quia sic oporteret quodlibet suppositum
produceret ex tribus suppositis vel tria ab uno
vel duo ex duobus et tertium. Oportet unum produc
entium ex tribus produceretur quindam ex patre
et filio et spiritu sancto alius ab aliis et
sic diceretur pluralitas secundi modi produ
cendi videlicet aliud productum unum ex duobus scilicet
filio et spiritu sancto quod non esset productum ipsius
spiritus sancti ex patre et filio et quantum ad hoc
destrueretur ipsa unitas in divinis quod est im
possibile quia unum non producitur de tribus nisi personis
unde ex quatuor. Similiter ista supposita pro
ducentia ex uno non possunt quindem
produci ex filio quoniam non potest producere duo
ut praedicta patet nec ex spiritu sancto quoniam non
producit ut patet per praedicta. nec ex patre
quia oporteret tertium suppositum producere ex patre
respectu filii et spiritus sancti ita quod producen
tur ab eis sicut spiritus sanctus quia est secundum
suppositum productum producitur de patre et de
filio et sic esset eadem divinitas unius
quam [plurium]. quod est impossibile. Oportet oporteret quod
produceretur ex solo patre nec de alius sup
positi et sic essent in deo duo producti
unus ab uno quod est falsum impossibile ratione
unitatis dei, uno quod omnium divinorum suppo
sitorum quodlibet corpus non essent finis
cuiuslibet corporis et sic essent in deo
maiores dignificationes ~~maiores~~ dei
unitate quod est impossibile. Aliter quia ita

Supposita non possint in deo produci ab uno
supposito nisi per ignis plura tribus. Sed et duo
producerentur ex duobus sic essent in deo
duo per productum unius ab uno ut duo produ
ctorum ab uno et sic destrueretur simplicitas ipsa
dei et esset unitas quod est impossibile quia impossibile est in
deo duo producti ex duobus et per ignis impossibile
plura vel plures producti unius scilicet filii
ex uno scilicet ex patre ut supra probatum est
et unum productum unius scilicet spiritus sancti ex duobus
scilicet patre et filio ut supra probatum est et unius
producti duorum scilicet filii et spiritus sancti ex uno
scilicet ex patre ita quod ex hoc non sequitur duo
producti unius ex uno quia pater producere
filium de illo eodem producere uno quod
ad se dat esse spiritui sancto ratione filii eo modo
quod non sequitur duo producere unius ex uno eo quod
unum scilicet spiritus sanctus producitur ex duobus scilicet
ex patre et filio quia spiritus sanctus unica ratione
sequitur producendi simpliciter et equaliter ex utroque scilicet
ex patre et filio. quia ad unitatem positorum
praedictorum modorum producendi in divinis stat
numero trium suppositorum praedictorum in divinis et
non ultra quod tota trinitas continetur cum sola
et simplici dei unitate. Sic supra probatum
est. Nequaquam est ideo esse unum patrem et
unum filium ratione divine unitatis et hoc in natura
generationis bonitatis et utriusque quia ipsa utraque generatione
procedit spiritus sanctus ex amore utriusque equalis
in magnitudine bonitatis et dignitatis quod cum sit utrique
equalis sufficit magnitudo amoris utriusque
quia impossibile est dare quartum suppositum in
divinis quia spiritus sanctus magnitudinem generationis patris et
filii non sufficeret si produceretur
ut procederet de ipsa amore aliquod suppositum
quartum quod per se patet quod sic spiritus sanctus cum
patre et filio non esset deus quia non esset
utrique equalis quod est impossibile ut supra
patet igitur et cetera. Illud est in deo impossibile
quod importat maiorem remotionem

[produce]

[accepit libro constat] [est unum productum]

(c) 2006 Ministerio de Cultura

deitatis adequate. Sed cum pater deus sit tota di-
vinitas et filius tota eadem divinitas
et spiritus sanctus tota eadem divinitas, ergo necessarium
est esse illud per quod magis importatur est patrem
generare filium re et filium generari
a spiritu sancto re et spiritum sanctum spirari a pa-
tre re. Sed unitas quantum de suis per-
sonis sine suppositis reddit pater
et filius et spiritus sanctus est hec absque quantitate
personarum quia sic est spiritus sanctus in ratione suppositi
una generatione infinita patris et filii et pater
in ratione suppositi una infinita generatione
filii et spiritus sancti et filius ratione suppositi una
infinita generatione patris et spiritus sancti et si esset
quantum suppositum individuus aut pater aut filius
aut spiritus sanctus non esset infinita generatione in ratione
suppositi sufficiens inter duo reliqua quia duo
non haberet plena generatione in uno tantum
quod filius est quia ut supra patet / oportet spiritum sanctum
esse plena generatione patris et filii et per consequens
filium plena generatione patris et ~~filii~~
spiritus sancti et ex consequenti patrem plena generatione
filii et spiritus sancti. Ergo trinitate predictorum
suppositorum oportet esse tantum individuus et non ultra
quod sine ratione quidem quanti generationis ipsius
tantum non est tantum adequate ratione (?) Sed
cum oporteat hanc dei (?) divinorum
suppositorum infinitam dari remotionem
adequate, ergo etc. // Deus est unum solum
principium infinitum et eternum. Cum ergo totus
deus sit pater ut supra patet, ergo totum unum
solum principium infinitum et eternum est pater
et intantum pater quantum principium. Sed de condi-
cione sue infinitatis et eternitatis est ipsum
principium esse unum, ergo de conditione ipsius dei
patris est eum esse unum patrem ratione unius
ipsius principii infiniti et eterni. Quod convenit
cum patre importatur est ergo esse; ideo patres
plures uno et cum filius deus sit unus
filius ratione unius patris dantis ei tota

unitate ipsius principii infiniti et eterni ut supra
patet importatur est esse; ideo filios plures uno
et cum etiam unus spiritus sanctus spiratur totus
a patre et filio de una amborum infinita
spiratione vel processione vel productione ut
in ipsa generatione non sit aliquis procedit
quidem spiritus sanctus unus et non plures ratione
ipsius unius infiniti et eterni principii quod
pater et filius dant totum illi importatur est ergo
in deo esse plures patres plures filios et
plures spiritus sanctos / sed plura essentia principii
infinita et eterna // necessarium est ergo in deo esse
unum patrem tantum et unum filium tantum et
unum spiritum sanctum tantum // Sed aliquid est quantitas
in divinis oportet ea necessario esse ratione alicuius
principii quod non est generatio neque processio
in divinis cum ratione unius generationis non
possit esse nisi unus pater et unus filius et
unus spiritus sanctus ratione unius processionis que
scilicet completas (?) non est ratione generationis quia
generatio completa est in se ratione sui et sue
processionis non est ratione processionis quia pro-
cessio completa est ratione sui et ipsius generationis
quia si sit alia completas in deo predictis
non connectabit (?) cum eis in eadem (?) et
sic erit aliud principium et alia esse
a predictis superflua in deo quod est impossibile
necessarium est ergo ipsam trinitatem tantum esse in deo
que constat ex positione unius patris unius
filii unius spiritus sancti et non ultra // Sed in
deo est unus pater tantum se habens immediate ad
unum filium et ad unum spiritum sanctum et unus
filius se habens immediate ad unum patrem et
ad unum spiritum sanctum et unus spiritus sanctus se
habens immediate ad unum patrem et ad unum
filium. Ergo manifestum est quod unumquodque suppositorum
istorum trium conditorum est infinitum medium
ad duo reliqua se habentia ratione sui
immediate infinitum, ut pater ad filium et
ad spiritum sanctum et filius ad patrem et ad
spiritum sanctum et spiritus sanctus ad patrem et ad

filium. qui ut maius patet plus est in deo
si divina supposita se habeant ad invicem
maxime in infinitate quam minime et minime in [margin: et minime in infinitum]
deo absque reali conditione quantum
in infinitum ratione infinitatis bonitatis et cetera ipsorum
divinorum suppositorum quam aliquis quod unus pater
est in deo tamen se habens ad filium et spiritum
sanctum et unus filius tamen se habens ad patrem
et spiritum sanctum et unus spiritus sanctus se habens ad
patrem et filium et non est in deo quartum
quia si esset in deo inter duos duo me-
dia quia non sufficeret unum medium et sic
non sufficeret unum medium ita non unum
principium nec unus finis nec una bonitas et cetera
et sic esset dare plura media plura
principia plures fines et plures esse divinas
et per consequens plures deos quod est impossibile. Unde
est quod trinitate predictorum trium suppositorum esse
in divinis et nullam suppositorum quaternitatem
finis unus divine essentie tantum est in
agentia sua quia ratione sue magnitudinis bonitatis et cetera
agendi consistit totum unus pater ut agendo
generante sit ipsemet filius ~~predictum~~ unus
filius et habet infinitatem quia ipsemet filius producit
inde unus spiritus sanctus quo agentia patris et
filium in tantum est perfecta in magnitudine
bonitatis et cetera quantum ipsa divina esse in patre
et filio unus quod divinus filius consistit unus
pater unus filius unus spiritus sanctus ratione sue bonitatis
non habent ipsa principium aliud non in quo est
ipsa unitas finis in finem et habet ratione est de
filiatione et spiratione et ratione istorum tan-
ta existit agentia et magnitudine bonitatis et cetera
divinus finis quanta extima impossibile est quod
plures esse patres plures filios et plures
spiritus sanctos sine aliud quantum suppositum cum
uno patre uno filio et uno spiritu sancto quin
si essent plures patres haberent eandem principias
utrorumque aliud ultra unitatem finis infiniti
quod non haberet ab ipsa unitate finis et habet

idem sequeretur de filiatione si essent plures
filii et sic de spiratione si essent plures
spiritus sancti et sic essent in deo plures diverse
essentie et plures diversi fines destructa
ipsa unitate finis et sic essent in principio plures
dii et cetera quod est simile falsum. Consimiliter
falsum est quod in deo esse non unum patrem tantum
unum filium tantum et unum spiritum sanctum tantum
in quibus divina agentia equalis est in
infinitate unus finis divinus ipse deus essentie
quia pater et filius plenum finem sue ac-
tionis consequuntur de se in spiritum sanctum et
spiritus sanctus plenum finem sue actionis de to-
ta sua divina in generatione patris filium
quia sic tota dei bonificatio magnificatio
et cetera cum alia alia amore quietatur
ratione alicuius quanti suppositi sic quietatur cum
generatione et spiratione oportet eam esse ad
perfectionem generationis sic est spiratio ut
non sit frustra sine extra finem et
sic manifestum est quod ipsa spiratio una non
est in tanta magnitudine finis in quanta est generatio
una in ipsa generatione cum sit una non se
habet ad unitatem sue perfectionis finis in spi-
ratione solum tantum quantum in se ipsa
quod est impossibile. Manifestum est ergo quod divina
bonificatio magnificatio et cetera cum alia
actione alia generatione et spiratione
non quietatur ratione cuius possit esse quartum
suppositum in divinis ad patrem et filium et spiritum
sanctum quia istorum una trinitate scilicet patris
et filii et spiritus sancti oportet esse unitate in divinis.
Si ratione maioris oportet esse plures patres
et plures filios et plures spiritus sanctos in
divinis nullus quidem unus filius principium
et cetera ratione minoris sufficeret cum ma- [margin: ad minus]
xime oportet ipsum unum eorum esse in-
finitum contra quod infiniti patres in uno
et essent in divinis generantes infinitos
uno filios et sic sic manifestum eandem ratione

(c) 2006 Ministerio de Cultura

multiplicari generando infinita supposita

infinitas suppositorum patrum in uno infinitorum sed contra
dictio videlicet ultra infinita in uno supposita
filiorum et sic ipsa supposita patrum in uno
infinita essent uno finita quia ultra semper
alia uno multiplicaretur. non est quod ideo ymmo
infinitos in uno esse patres nec infinitos uno
esse filios etc. Sed postquam oporteret in
deo esse uno id propter quod deus magis distet
a predicta conditione. Manifestum est autem
quod plus distat a conditione predicta si
est unus pater tantum generans unum filium
tantum procedere ab utroque uno sancto spiritu quam
si essent plures patres etc. cum inmoritas quam
quam esset esse infinitos uno patres etc.
ideo conditionis [?] uno minoritatis esse. si esse
unum patrem tantum in uno infinitum generantem
unum filium eadem unitate infinitum
et procedentem unum spiritum eadem unitate in
finitum ideo quod ipsius maioritas ut maior
sit in deo distantia a conditione et minoritas
non sit in deo patres plures uno nec fi
lii plures uno nec sancti spiritus plures uno nec
ideo minoritas potest esse cum uno patre uno
filio et uno spiritu sancto ad quartum suppositum
quod non sit pater nec filius nec spiritus sanctus. quia
cum tota paternitas se habeat tota ad
filiationem et eadem ratione maioritatis sive
minoritatis et tota generatio se totam ad spi
rationem seu processionem ex utroque si
sit sanctum ad quartum suppositum conditum a
tota paternitas non se habet tota ad filia
tionem et eadem ingenitum se habet ad affe
tatem illius suppositi quarti a generatione
non se habet tota ad spirationem ingenitum se
habet ad affectatem illius suppositi et sic
ideo istius quarti suppositi implicaret minoritas
inter divina supposita quod est impossibile. quod non est
in deo nec trinitas tantum predictorum suppositorum
quod sunt pater et filius et spiritus sanctus // Si
plures essent in deo patres oporteret quod de
illos et quilibet eorum equaliter esse tota

deitatem cum ipsa divinitas ideo simplicitatis
sive sit in partibus seu indivisibilis sed
non esset equalitas paternitatis et deitatis
cuiuslibet quod quilibet eorum esset totus tota
una deitas infinita et distincta istius et
illius sed non esset paternitas istius nec illius et
si esset infinita deitate sed paternitas filius et
ita non esset deitatis et paternitas inequalis
in divinis quod est impossibile cum ipsa deitas
et paternitas et generatio quia ingenitum est una
deitas simplex et infinita. Manifestum est una
paternitas simplex et infinita et per consequens unus
pater deus simplex et infinitus qui in potestate
est generare plures filios uno ut non ipse
sit tota conclusio unius deitatis in unam
paternitatem et eque non generet inequalitatem filia
tionis et deitatis sed postquam conclusio totius
filiationis in totam deitatem nostram quod
est tantum unum esse filium dei unus pater
dei quod impossibile est in deitate alium
filium ut alios filios generare ut non
sit inequalis pro huius duas [?] proprietates s. ///
paternitatis et filiationis pre habente tantum paternitatem
unus est quod pater deus et unus filius deus
quos impossibile est spirare plures spiritus sanctos
ut similiter non spiraret inequalitatem deitatis
et spirationis sed postquam conclusione sive spi
rationis et deitatis igitur unus tantum est spiritus
sanctus sicut deitas una quae impossibile est gener
are filium ut spirare alium spiritum
sanctum ut non sit inequalitas inter divina
supposita. Manifestum est quod in divinis unum
esse patrem tantum et unum filium tantum et unum
spiritum sanctum tantum et impossibile est inter eos esse
aliud quartum suppositum quod non sit pater ///
nec filius nec spiritus sanctus ut similiter non
sit inequalitas inter divina supposita quod
sic oporteret nec non sit in deo sine fine
generationis quod spiritus sanctus ideo sive minoritas non
esset sufficiens pater et filio in generatione fi
lii a patre ingenitum ipsa generatione aliud quartum
suppositum requireret ad suam perfectionem habet
est impossibile impossibilius est quod in deo supposita quartum

(c) 2006 Ministerio de Cultura

& tn nō est in ea nā trinitas vna cum in deo sit, tn vng pr vng filig z vng sps scus manif est qz ois vni9 sue cate i vno z in trib9 qsistit vnitas ed in mundo qstat z in trib9 de trib9 ipe cos tat vng. que sunt spualitas aialitas z intellectualitas et vnitas aie i vno z in trib9 in memoria intellu z volutat de quib9 vna aia constat z ois sba de stano stare z stabli vz de forma z de m z de qstitutoe de quib9 vna sba qstat z sic de singlis alijs efectib9 eg ige ei de vno igneito z de vno igibli z de vno igee qstat vng. z sic de quolibz eleto simple z qlibz vegetatiu de vno vegetatio z vno vegetabli z vno vegetad qstat vnu z sic de quolibz spu sboni et sic de alijs huig Cum igit vng qstz efecto ipig sume te sit in sua maiori et vniusaliori boni z e nij simplis sue sume cause oportz ipaz dei vni tez scdm mag sue pfectois ed in vno .s. i vno deo z in trib9 z nō vltra .s. in pre z filio z spu sco. z hz infinitatum vlt efectiu zoe infitatz ipig vni deitatz qz ipa vni eo ens tota vng deg absqz dei distinctoe sit tota deg pater. et deg filig z deg sps scs z vng deg. Vnde si ecnt plea suppota trib9 i vno in deo eet qde vng qstz efetu ipig sume cad dissimilis in sua maiori et vniusaliori boni z nij et simplis in maiori z mig vnij boni te z qd fluj qz sic adulz zoe i fiti simplitabtis qd e ipe deg qre zoe sij se qz efetig eet simplis [illegible] in mlo e in vni z imiat fluj g deg quide deitatz z in tinitad .s. i vno pre in vno filio z in vno spu sco . tn

cause sue

cum ista supposita oportet ee i diuinis vt p supradicta manif pz. vz vniu prez vnuz filiuz. vnu spm scm q sit vng solg deg viuies bndictg p oia scta scłoz amen.

Vr diuina suppoi sit equalia 23.

Questio vr diuina supposita sint eqlia // Sz Cuz qncedentibus quib9 vz i decima .xi. xij. pbata sit eqlitas i diuis trinis p eadez nāo oz diuia supposita ee eqlia sic p distinctionez sz dicta z p qntiqetē z p boni tona z sic de alijs. Et licz hoc h sit ex unitate. tn ut ipaz eqlitatez ipor diuinor suppor vehemeng exprimag dicig p vno p distinctione diuinar psonar seu suppor. Cuz deg pr dilig distinctoez psonar i mag eo qz ipe sit ei dilectoez ee defectiaz oz euz nāo dilige eqlitate i qnone z pressione i qnone qdez ut ipe pr sit eqlis filio z eqo i pcessioe sic vt sps scs sit eqlis ipi pri z filio . Cu mior sit distinctio z plg distiguat i eqlitad qz i neqli te z si pr nō diligeret sic ipaz eqlitez vt dtu e diliget qdem i eqlitez iter diuia supposita z p qns pr mi distinctio diuioruz suppor z qne te i t eor distinctoez z eor i fitaz boni te z e z sic eez dilige pris in p nate boni z e z p qns tota diuia ee cu qntitat cuz ipo diligere pris i filio qd e i pole g nāo dilig pdtaz eqlite z ita e nāo vt ipaz dilige nō sic ex infinitiz posse e etm // In deo e infita qtie diuinor suppor vt ipa supposita siu psone zoe sic i fite qtie remote sint i infinituz quaqre vz cu mior sit qtie zoe equalitate g in zoe i eqli te ut n deficiat pfectoi boni z e qtie ipor suppor g ipa supposita diuia zoe infite sic qtie sz i fite equalia // Ratione infite qtie diuie exntie et agentie tanta e in

deitate diuina agentia quanta diuina existentia
vt ipsa deitas infinita existentia et agentia sit in
infinitum completa agere quantum ipsa est et de
necessitate oportet diuinum patrem generare filium tan
tum in deitate quanto ipse pater existit in ipsa
deitate et oportet diuinum patrem et filium spirare
spiritum sanctum tantum in deitate quantum ipsi
existunt in deitate quare oportet de necessitate ipsas
diuinas personas esse in totalitate deitatis
equales // Cum diuinus intellectus sit in magnitudine
summum principium perfectus · quin aliter non esset
deus oportet eum esse necessario inequalitate intellectiuum
intelligendi et intelligibilis Sed cum deus
pater sit ipse intellectus intelligendo princi
pians generando filium intelligibilem et deus
pater et filius sunt vnum principium spirantem in
telligendo spiritum sanctum oportet necessario generantem
et genitum et inde spiratum · Vel patrem
et filium et spiritum sanctum esse equales cum
quibus ipsorum sit totus diuinus intellectus quin
tota magnitudinis summum principium oportet esse inequalitate
intellectiuum et intelligendi intelligibilis
Nullum suppositum est in omni perfectione su
me sine equalitate sue existentie et agentie
per omnes existentias existendi et agendi in
omni perfectione bonitatis magnitudinis etc. Sed cum
deus pater sit suppositum in omni perfectione
summum aliter non esset deus oportet eum
esse necessario inequalitate sue existentie et
agentie quia in quantum eius existentia facit
eum esse patrem in tantum eius agentia facit
eius filium esse filium Sed sua existentia
facit eum esse deum ergo eius agentia facit
eius filium esse deum · et similiter agentia
patris et filii facit spiritum sanctum esse deum
in tantum quantum est eorum agentia et sic
equalitas existentie et agentie per omnes existen
tias existendi et agendi in deitate quare
de necessitate oportet patrem et filium et spiritum
sanctum esse in deitate equales // Indeo
virtus est magnitudo et equalitas Indeo virtus
existens magnitudo et equalitas est summus finis

et iste finis cum sit virtus magnitudo est in deo sum
mum principium et summum medium totius ipsius finis
quibus cum principio et medio Cum ergo ita sit
quod indiuisus pater sit ipsa virtus et magnitudo in tota
patris et filius ipsa virtus et magnitudo in tota filii
et sic de spiritu sancto oportet necessario eos esse equales
in magnitudine et virtute quod si non deficiunt virtus
et magnitudo ipsi patri et filio et spiritui sancto Itaque pater
tota defectus virtutis et magnitudinis non est in tantum
principium filii per spiritum sanctum quantum filius est finis
ipsius patris per ipsum spiritum sanctum vt filius non est
in tantum principium principaliter ipsius patris per spiritum sanctum
vt sit pater quoniam pater est finis filii per ipsum spiritum
sanctum · aut pater non est in tantum principium spiritus
sancti per ipsum filium quantum spiritus sanctus est finis
ipsius patris per ipsum filium vel spiritus sanctus non
est in tantum principium procedens ex patre per
ipsum filium vt sit pater quoniam pater est finis
ipsius spiritus sancti per filium et hoc idem sequitur de filio
et spiritu sancto per ipsum patrem · et si virtus existens
magnitudo non conuenit eum summo principio medio
et fine Indeo · in personis virtus est magnitudo
et equalitas et sic tota personaliter magnitudinis in deitate
deus non esset quod est falsum ergo etc. // Maior
est similitudo in equalitate quam inequalitate
In deo autem filius et spiritus sanctus sunt similitudines
patris in deitate virtute esse nam bonitate etc.
et equalitas quare oportet patrem et filium et spiritum sanctum
esse necessario equales quin si non sunt equales
sunt inequales et sic sequitur necessario quod pater
et filius et spiritus sanctus sunt ad inuicem
inter se maiores similitudines quam sunt
vel possunt esse quod maior est similitudo
in inequalitate quam inequalitate et maior per
consequens dissimilitudo in equalitate quam in inequalitate
quod est manifeste falsum ergo etc. // Indeo
est distinctio patris et filii et spiritus sancti
vt probatum est et personis distinguitur distin
guere patrem filium a se ipso et patre et
filio distinguere spiritum sanctum a se ipsis
vnitas tamen est filius in filiatione quantum
distinguitur a patre · et in quantum filiatio

distincta est a paternitate in tantum est remotus filius a maioritate filiationis simpliciter tantus est spiritus sanctus in spiratione qua spiratur a patre et filio et hic spiratio distincta est a paternitate et filiatione tanto remotus est spiritus sanctus a maioritate spirationis. Cum igitur ideo sit in potestate maioritas et minoritas cum sit in eo omnis perfectio in magnitudine bonitatis etc. oportet filium esse in tantum distinctum a patre quantum pater est et spiritum sanctum in tantum distinctum a patre et filio quantum sunt pater et filius. Quare de necessitate oportet patrem et filium et spiritum sanctum esse distinctos aequales seu inaequaliter sic distinctos quod si non, non esset magnitudo bonitatis patris et filii et spiritus sancti in distinctione sua infinite remota a maioritate quod falsum est et contra etc. Utrum ipsa

mer dei esse et divina supposita sint idem numero 24

Quaestio utrum ipsa mer dei esse et divina supposita sint idem numero. Quod sic. Cum divina essentia sit bona in magnitudine potestatis etc. requiritur eius magnitudo bonitatis in potestate etc. quod ipsa divina essentia indivisibilis et simpliciter sit tota indistincta in suppositis in tantum distincta ad invicem quantum ipsa est in se indistincta ut subiectum bonificantis magnificantis bonificati magnificati etc. sic in tantum bona magna etc. quantum ipsa est quare de necessitate oportet ipsa divina supposita et ipsam dei essentiam esse idem numero istis existentibus ad invicem distinctis in tantum quantum ipsa est indistincta et illa existente in tantum indistincta quantum ipsa supposita sunt ad invicem distincta. Aliter enim non esset ipsa divina essentia in tantum bonificativa magnificativa etc. bonificabilis magnificabilis etc. quantum ipsa existit et sic non esset bona in magnitudine potestatis etc. quod falsum est ergo etc. Necesse est divinam essentiam indistinctam esse totam distincta supposita ut in ea sit concordare in ipso concordanti et concordabili in se ipsa in magnitudine bonitatis etc. quod esse non posset nisi ipsa tota dei essentia indistincta esset distincta

supposita etc. Cum in potentia sit concordare esse per distinctionem et si sic ergo ipsa dei essentia indistincta et divina supposita distincta sunt idem numero. Cum ipsa dei essentia sit bonitas magnitudo etc. distat quidem a malitia ut bonitas et a parvitate ut magnitudo et sic de aliis. Unde quod oportet illam licet sit indistincta esse idem quod distincta supposita. Quoniam nisi ipsa esset idem quod bonificans distinctus a bonificabili et contra productus et idem quod bonificatus distinctus a bonificante et contra producenti et sic de aliis non distarent quidem tantum a malitia parvitate etc. ut bonificans ipsius essentiae esset essentians et bonificabilis essentiatus distincti modo in summa distantia ipsius divinae essentiae ab aeternitate. Et non esset ergo ipsa divina supposita distincta et aequo ut magnitudo non quidem magnitudinis distantiae suppeditaret. Quoniam divina essentia est magna in bonitate etc. oportet eam esse principium in magnitudine bonitatis etc. quia aliter esse non posset in ipsa essentia ipsum principium principiantis quod est pater principium et principiabile quod est filius et principium spirabile quod est spiritus sanctus quia pater et filius et spiritus sanctus suppositi sunt (?). Quoniam nisi ipsa dei essentia indistincta esset id quod sunt isti duo distincti et aequo pater quidem deus non posset principiare in magnitudine bonitatis etc. filium suum et suum spiritum sanctum nec filius eundem spiritum sanctum suum et sic magnitudo divinae essentiae deficeret sine merito bonitatis et aequo quod est impossibile quod etc. Necesse est esse ipsam dei essentiam medium principii et finis. Ut eam esse bonificare magnitudine etc. de se ipsa tota tantum quantum ipsa est bonitas etc. quare extra istud medium esset deserta in principio et fine magnitudinis bonitatis etc. ergo ipsa est tota bonificans etc. totus distinctus a suo bonificato et est ipse bonificatus totus distinctus a suo bonificante in recipiendo (?) dantis et dati existentium ipsa natura dei essentia indistincta ergo ipsa essentia est idem quod ipsa distincta supposita et aequo et sic sunt

esse indistincta et tota idem quod ipsa divina

numero idem numero. // Nisi ipsa divina essentia esset idem numero quod divina supposita, ipsa quidem esset formis similis non autem formalis, quia pater generando filium divideret essentiam suam convertendo eam in filium suum, et esset medium vacuum inter patrem et filium non copulans utrumque sub una numero indivisibilitate esse utriusque. Et sic de essentia spiritus sancti inde erat quia esset divina essentia limitata in patre et filio, et sic non esset deus quod falsum est, quia oportet numero fieri omnino formalem esse ipsam dei essentiam indistinctam in patrem et filium et spiritum sanctum, et sic ipsa divina supposita et ipsa dei essentia sunt numero unum idem. // Si divina essentia est idem numero quod ipsa supposita et econverso, in ipsa quidem significatur maioritas magnitudinis bonitatis et cetera ipsius essentie et ipsorum suppositorum. Si autem non est idem numero quod ipsa supposita et econverso, significatur quidem minoritas magnitudinis ipsius essentie et suorum suppositorum, quod est impossibile, quia cum oporteat numero esse ipsam magnitudinem bonitatis et cetera ipsius divine essentie et suorum suppositorum maximam, est quod ipsa dei essentia est idem numero quod ipsa divina supposita et econverso, et sic sunt unum idem numero. // Illud est necessarium ipsius divine essentie per quod ipsa distat ab inequalitate magnitudinis bonitatis et cetera ~~suppositorum distat~~ sed per eius essentiam inequalitate bonitatis magnitudinis et cetera suppositorum distat ipsa dei essentia ab inequalitate bonitatis magnitudinis et cetera quod per se patet. Igitur necessarium est ipsam dei essentiam esse in equalitate bonitatis magnitudinis et cetera suppositorum, quia necessario oportet eam esse idem numero quod sua divina supposita et econverso. Quoniam ipsa cum sit una et indivisibilis non posset esse inequalis nec cum ipsa equalitate conveniret in magnitudine bonitatis et cetera nisi ipsa esset idem numero quod ipsa divina supposita et econverso, quia necessario ipsa divina essentia et eius supposita sunt in numero unum idem. // Divina essentia est sua virtus bonitatis magnitudinis et cetera et econverso, quia ipsa est magna bona eterna, sed si ipsa essentia non esset idem numero quod ipsa supposita, ipsa quidem esset magna in bonitate et cetera in illa non proprietate. Sed sua supposita in illa non proprietate sunt in minoritate bonitatis et cetera et sic non proprietas est minoritas et minoritas. Ideo quod est impossibile, quia necessario oportet ipsam divinam essentiam esse idem quod ipsa divina supposita et econverso, et sic sunt ~~numero~~ unum idem numero. ~~bonum~~

Quod divina supposita existentia eadem numero divina essentia sunt distincta ratione divinarum similitudinum. 25

Questio quomodo divina supposita existentia eadem numero divina essentia sint distincta ratione divinarum similitudinum. // Bonum est in ~~divinis~~ divinis esse suppositorum distinctionem ut ratione ipsius distinctionis sit in eis similitudo in quantum eorum habeant similitudines in bonitate magnitudine et cetera existente patre bono et filio bono et spiritu sancto bono, et sic de magnitudine et cetera in patre et filio et spiritu sancto existente unoquoque ipsorum et ipsis tribus simul uno deo et una bonitate magnitudine et uno bonitate magnitudine et cetera. Quoniam similitudo sine distinctione non possit esse in ipsis, igitur suppositis existentibus eadem numero esse bona est distinctio cum sit bona similitudo predicta, et sic ita esse oportet ut magnitudo ratione similitudinis sustineat distinctionem, et ratione bonitatis essentia sustineat ~~distinctionem~~ proprietatum quantitatibus cum ipsa distinctione. Aliter divina non esset in maiori cum bonitate et cetera sed cum malitia et cetera quod est impossibile. Individuus oportet esse quantitas in tanta magnitudine quod ipsa sit magnitudo remanens quantitas et ratione necessarium est ipsa divina supposita esse ad invicem similia et existentia esse unum idem numero ratione conversationis convenientie cum magnitudine permanente in quantum ipsa est ratione similitudinis et in quantum est magnitudo ratione magnitudinis, quia necessario oportet patrem esse similem ~~similem~~ filio et econverso et patrem esse similem spiritui sancto et econverso et filium spiritui sancto et econverso, in eo quod ipsa quantitas in qua fuisse permanens in quantum est ipsa ratione similitudinis et in quantum est magnitudo ratione magnitudinis quod esset impossibile non esset infinita similitudo patris et filii et spiritus sancti et sunt idem numero esse, eo quod ipsa quantitas totalis est ipsa magnitudo et econverso et sic de aliis

dignitatibus dei cum summa concordantia non repug-
nent eternitati infinite et infinitati eterne imo
summam concordantiam oportet esse in divinis racione
infinite remocionis contrarietatis // Est quidem
similitudo divinorum suppositorum in deo racione in-
finite concordantie que concordat similitudinem ut
sit contra ad dissimilitudinem bonitatis etc. quia
contrarietas concordat per inquantum est infinita concordantia
et eterna inter patrem et filium et spiritum
sanctum inquantum est infinita similitudo inter
illos continentes se tota eternitate et infinitate
in concordantia et similitudine istorum se continentibus
adinvicem in tota una bonitate magnitudine et
c. s. in tota una divina essentia // Deus pater
existens principium principians infinitam principi-
at infinitatem et eternitatem bonitatis etc. spiritum sanctum
de toto se ipso spirando quantum principiat
in eadem infinitate et eternitate bonitatis etc.
filium generando et ergo ideo consistit totus
filius infinite et eternaliter distinctus a
spiritu sancto racione generandi et spirandi in-
finite et eternaliter et sunt similes quia quibus
infinite et eternaliter principiatus est in bonitate
magnitudine etc. unus eiusdem nature essentie
atque pater et filius tanquam generans et
genitus infinite et eternaliter sunt infinite
et eternaliter distincti sunt autem infinite et
eternaliter similes. quia spiritus sanctus eternaliter
et infinite fluit in eadem bonitate etc. usque
ad etiam pater et spiritus sanctus sunt infinite
et eternaliter distincti in racione suppositorum cum
ipso filio et spirati ab utroque similes in ista
distinctione sunt infinite et eternaliter si-
miles. quia pater cum filio unum principium
scilicet unus deus bonus magnus etc. spirat spiritum
sanctum existentem cum filio unum principium
scilicet unum deum bonum magnum etc. ita quod
ipsi tres equaliter distincti in tantum quan-
tum sunt unum summum principium scilicet unus
deus inquantum sunt similes adinvicem

inquantum sunt unum principium scilicet unus deus // Ut
deus sit magis remotus ab omni contraria dissimilitu-
dine habet in se infinitam similitudinem ita quod in-
tellectus divinus habet in se infinitas similitudines
omnes istas exemplares ut ita loquar scilicet
intellectum intelligere et intelligibilem intellectum
quod mensurat eas infinitum et eternum equaliter
in una bonitate magnitudine etc. patris et filii et
spiritus sancti contingens eas infinite in unum
infinitum et eternum intellectum ~~intellectum~~
voluntatem bonitatis etc. scilicet in una eadem
natura divina essentie et sic infinitat intellectus
divinum est similitudo infinita et eterna
intellectualitas divine atque comprehendens
eterne et non divine infinitorum similium et
eternorum eiusdem nature deitatis // Quia
divina voluntas diligit magnitudinem sue filiationis
scilicet eo in ea similitudinem ipsius voluntatis
in tanta magnitudine filiationis quanta existit ipsa
voluntas existente patre volente similem filio
volito et spiritui sancto volito ab utroque in
tanto filius ipsius filii et ipsius spiritus sancti quanto
est ipse pater deus existente ipso patre tota
divina essentia et filio tota eadem natura et
spiritu sancto tota eadem natura. quando ita
requirit magnitudo unius filiationis ipsius voluntatis
quem diligit ipsa voluntas // Cum in
potentia sit divinam virtutem esse in deo maiorem
existendo quam agendo habet quidem divina virtus
similitudinem suam tantam agendo quanta
ipsa existit habente patre active similitu-
dinem suam quod est filius existens tantum
in deitate quantum pater et habente patre
et filio active similitudinem suam quod est
spiritus sanctus existens tantum in divinitate
quantum pater et filius existente una natura
cuiuslibet istorum omnium deitate // Cum
pater et filius et spiritus sanctus in una eadem
natura deitatis sint infinite et eternaliter
equales ut magnitudo bonitatis etc. equalitas
non sit in deo defectiva nimis est quilibet
eorum eo infinitatem et eternam similitudinem
cuiuslibet alius eorum et ideo sunt in tanta/

(c) 2006 Ministerio de Cultura

equalit[er] simplx sine. In tanta similitudine
equales q[ui]a eis existentib[us] eternaliter et infinite
distinctis est quilibet eorum tota eadem n[umer]o
esse cunctis eor[um] // In maiori equalit[er] eadem
maiori simplicitatis et maiori dissimilitudinis
addenotandum q[uod] infinita et eterna equalitas patris
et filij et sp[irit]us s[an]c[t]i consistit infinita et eterna
similitudo patris et filij et sp[irit]us s[an]c[t]i et ideo q[uod]
sicut pater est ipsa infinita et eterna equalitas
filij et sp[irit]us s[an]c[t]i et filius ipsa eadem patris
et sp[irit]us s[an]c[t]i atq[ue] sp[irit]us s[an]c[tu]s ipsa eadem patris
et filij / ita q[uod] n[umer]o patrem esse infinitam
et eternam similitudinem deitatis filij et
sp[irit]us s[an]c[t]i et filium ipsam eadem patris et
spiritus s[an]c[t]i atq[ue] spiritum s[an]c[tu]m ipsam eadem
patris et filij existentibus eis sites et
equalis quolibet eorum toto in una n[umer]o
infinita et eterna esse bonitatis magnitudinis et cetera
quam q[uod] in deo esse n[umer]o unum deum
unum in mense et eterne esse et eternum
in trinitate predictorum suppositorum **Utrum in deo sit**
compositio ratione distinctionis suppositorum 26

Questio Utrum in deo sit compo-
sitio ratione distinctionis suppositorum
[er]go // magnitudo dei et eternitas sit ratione
q[uod] infinita dei potestas et infinita virtus eius est
quidem ipsa dei magnitudo in extensione simplex
sine aliqua quantitate potentiali vel actu-
ali et ipsa eternitas in duratione simplex sine
aliqua successione potentiali vel actuali
quoniam sicut magnitudo et eternitas agunt magnificando
et eternificando de se ipsis tantum quantum
ipse spiritus pre generante filium tantum ipsa
magnitudo et eternitas quantum ipsa est et pre et filio
spirantibus spiritum sanctum tantum quantum ipsi
sunt ut inquantum ipsa est magnitudo et eternitas existendo
in tantum agendo distet a quantitate et
successione ratione sue infinite potestatis
et virtutis existendi et agendi in simplicitate

impossibile est q[uod] compositio in deo esse ratione distinctionis
patris et filij et sp[irit]us s[an]c[t]i cum sine distinctione
ipsorum esse dari ipsam divinam essentiam magnitudinis
compositionem compositionum // Cum divinus intellectus
sit totus infinite simplex in infinita virtute
intelligendi sicut essentiam infinitatem bonitatis
magnitudinis et cetera in potentia est in intelligendo in
divinam essentiam limitari per infinite bonitatis et cetera
Sed si non intelligeret in divinam esse in-
finitatem patris et filij et sp[irit]us s[an]c[t]i generaret
contra cum infinita simpliciter deitatis ipsis
suppositis permanentibus adeo infinite
simplices ratione infinite compositionis sicut sunt in-
finite compositionis ratione sue infinite distinctionis
limitaret quidem per infinite bonitatis et cetera in-
telligendo in divinam esse q[uod] n[umer]o esse in divinam
esse ipsam infinitatem predictorum suppositorum compositionis
contra cum infinita dei simpliciter continet quia
compositionis impossibile esse in deo sine infinita dis-
tinctione ipsorum suppositorum quare cum ipsa
dei infinita simplicitate quare impossibile est esse
compositionem in deo ratione distinctionis suppositorum
cum ipsius distinctionis potentia ... ratione
infinite compositionis infinita simplicitas in divinis
impossibile est quando divina voluntas diligat dei
essentiam infinite remota a qualitate. Sed si divina
est q[uod] in divina esse sit simpliciter tanta ratione
actionis dictorum suppositorum quanta est ratione totius
divine essentie ipsa existente tanta in extensione
ratione suppositorum quanta est in intensione ratione divine
quantitatis ... q[uod] ad totam se extendit
quantum ipsa constat ipsa intensione tota
se continente cum extensione et equaliter est quare
ipsa divina esse magnitudinis remota a qualitate compositionis
et simpliciter quare sic est magnitudo remota divina
simplicitas ‡ ... Unde maior est quod divinorum
suppositorum distinctio magnitudinis simpliciter divine generat
quare magnitudo ipsius simpliciter compositionem predictorum
suppositorum contraria impossibile est ergo in deo esse compositionem
ratione divinorum suppositorum cum per ipsam distinctionem
divina simplicitas contraria compositionem utrumque
dei voluntas non diligit infinite divinam essentiam

(c) 2006 Ministerio de Cultura

non remotum a q[ui]e et eius simplicitate in
finite non recta tam a q[ui]ponere quod est impo[ssibi]le
q[uod] ponem et filium et sp[iritu]m s[an]c[t]um om[n]es esse unum
deum et distinctam suppo[siti]o[ne] in tantum q[uan]tum
sunt unus deus ut sup[ra] probatum e[st]. nec r[ati]o[n]e
distinctionis eorum s[ed] in deo q[uo]p[ro]p[ter]. q[uonia]m
cum ipse pater sit ipse deus infinitus totus distans
quidem a prius quantitat[e] tempor[e] et ra
tione utrius sive infinite magnitudinis et eternitatis
et principiet filium suum in tantum in
finitum utrius infinite magnitudinis et eternitatis quantum
est ipse pater et sic spiritum sanctum atque filius
eodem modo spiritum sanctum impo[ssibi]le est in deo impli
care q[uo]pon[er]e in eorum distinctione cum q[uo]p[ro]
non possit esse sine prius tempore et quantitate
q[ui]d et c[etera] // Ubi non est q[uo]ponis medium
inter principium et finem impo[ssibi]le q[uo]po[n]e et medium
dunis patre producente filium et spiritum
sanctum et filio producente filium et
spiritum sanctum non est medium in quo q[uo]ponitur
producitur cum illa productio suppositorum divinorum
r[ati]o[n]e infinite magnitudinis et eternitatis in quibus est / non
possunt stare mensurantibus existentibus limit[ibus]
sine quibus q[uo]p[o]s[iti]o esse non potest ergo impo[ssibi]le est in
deo esse q[uo]ponere r[ati]o[n]e distinctionis eorum
suppositorum non habentibus in distinctione sua
mensurationes nec extremitates limitatas //
Preterea patre et filio et spiritu sancto est deus
q[uo]positus sic sua de forma et m[ateri]a et utriusque
q[uo]positione est quidem deus finis r[ati]o[n]e q[uo]positionis
sed pater est eternus eius et infinitus in simplicitate
et filius et spiritus sanctus eodem modo non existentes
finis se haberet ad illud fine tamquam ad suum
et quod non eque et esset tunc unum suppositum
deus et sic esset q[uo]po[siti]o in maiori in deo et
simplicitas in maiori quod est impo[ssibi]le / ergo
deus totus consistit deus pater distinctus
a filio et totus consistit filius distinctus
a patre et totus consistit spiritus sanctus distinctus
a patre et filio sine q[uo]ponere ut totus pater
sit totus ipse finis sic est totus deus et
filius totus ipse finis sic est totus deus et spiritus
sanctus totus ipse finis sic est totus deus et hoc
in infinitate et eternitate utrius simplicitatis

quod impo[ssibi]lis est in deo q[uo]po[siti]o r[ati]o[n]e distinctionis
suppositorum // In deo consistit una magnitudo una
eternitas et c[etera] et una paternitas et una fili
atio et una spiratio ut probatum est quia
cum ipsa unitas g[e]n[er]at et ipsa distinctione
divinorum suppositorum ut sup[ra] patet ipsa autem
divina unitas cum sit infinite et eternaliter
una habet q[uo]d est simpliciter et contraria q[uo]pon[er]e
cum q[uo]ponere plures oporteat esse unitates
vel unitates q[uo]ponentes et unitatem q[uo]positam
que maior est suis unitatibus q[uo]ponentibus ergo impossi
bi[le] est quod in deo esse q[uo]pon[er]e nec sit in deo
maioritas et minoritas quamvis sit in deo distincto ////
suppositorum quantitas cum unitas dei non impli
cans plures unitates quamvis implicet plures
unos quantitates cum ipsa unitate et quolibet
eorum cum ipsa unitate absque maioritate et minoritate
quod oportet ita esse ut ipsa dei unitas non co
sistat otiosa in tantum quod ipsa consistit
Ex equalitate non potest esse infinita magnitudo et e
ternitas que non distaret se ipsis infinite
ab inequalitate nec inequalitate possunt
esse sine distinctione // Cum autem q[uo]po[siti]o
non possit esse sine inequalitate bonitatis magnitudinis
et c[etera] manifestum est quod q[uo]po[siti]o non potest esse r[ati]o[n]e diversorum
suppositorum. q[uonia]m ex hoc quod q[uo]po[siti]o implicat in
equalitatem bonitatis magnitudinis et c[etera]. habet ipsa dei
simplicitas in deo simplicitate equalitate
ut per eam maiore habeat distantiam a q[uo]po[siti]o[n]e
patre producente filium et patre et filio producen
tibus spiritum sanctum r[ati]o[n]e magnitudinis eternitatis infinita
intime in tantum quod eorum equalitas consistit in
infinita et eterna simplicitate q[uonia]m ex hoc quod pater de
simplicitate sua producit filium in simplicitate sibi
equalem. et pater et filius spiritum sanctum in simplicitate
sibi equalem consistit quidem esse et nature
in simplicitas in producendo quod impo[ssibi]le est r[ati]o[n]e
distinctionis istorum esse in deo q[uo]po[siti]o // Cum
infinita magnitudo et eternitas sint in deo inter est
eius simplicitas infinite et eternaliter distare
a maioritate // Et si ita sit quod ipsa divina
simplicitas sit simplicitas agendo tantum quod in eundo
patre producente sibi in simplicitate tantum
quantum ipse existit. s[cilicet] filium et producentibus
patre et filio spiritum sanctum in simplicitate ////

(c) 2006 Ministerio de Cultura

tantum quantum ipsi sint sine divisione vel di-
versitate unius eiusdem in uno simplici
in hiis infinite et eternaliter simplicibus maiori
est quam sic summe distat simpliciter a minori-
tate et contrarietate a qua positio unde scilicet quod sine distinc-
tione per ?? sufficere non posset esse ipsa
simplicitas in summa distancia sua a minori-
tate et contrarietate que tamen distinctio supposita sit in quantum
quod consistit videlicet simplicitas summe distans
a minoritate et contrarietate in positione ipsam distinctionem
esse cum compositionis videlicet

Utrum deus sit incarnatus 27.

Questio utrum deus sit incarnatus
Videtur quod divina minor est contrarietas quam
concordantia et hoc scilicet concordantia esse maior
est distinctio et concordantia sine contrari-
etate ut probatum est de correlativis ergo magis esse
est magis posse distinguere concordantiam quam con-
trarietatem sed inter deum et hominem sit divina
ergo eam concordantiam magis bonitatis esse in maiori
concordantia quia esse possit cum contrarietas hoc non
posset eo quod divina non est minor contrarietate quam
concordantia immo minor. Maior autem concordantia
in possit esse inter deum et hominem in bonitate bonitatis
magnitudinis etc. Ergo si deus sit incarnatus in
homine ergo ipse est in homine incarnatus quod si
non scilicet quod contrarietas inter deum et hominem et
minoritas bonitatis impediat eum in homine
incarnari unde scilicet quod divina inter deum et hominem
sit minor contrarietas quam in concordantia et si minor plus
potest secundum minoritatem distinguere contrarietatem quam
concordantiam quam minor est divina contrarietate
quam concordantia quod falsum est et in positione contra destruc-
tionis universalium principiorum ergo scilicet deum esse
in homine incarnatum. Deus causavit hominem
ad ymaginem et similitudinem suam ita quod
in causata bonitas causavit suam similem bonitatem ca-
tam et magnitudo magnitudinem etc. Inter quem similem
et similem quem similitudinem in magnitudine bonitatis etc. stat
concordantia magnitudinis bonitatis etc. et similitudinis magnitudinis
bonitatis etc. Unde scilicet deum esse incarnatum in homine

quam consistit in incarnatione in homine consistit ymago et similitudo
dei in magnitudine bonitatis etc. concordantie in illa incarnatione
quod si ipsius consistit in primis et principalioribus magnitudinis
bonitatis et sic abest unaquaque divina dignitas cum alia
alia dignitate in sua similitudine effectus quod est impossibile
ergo deus est incarnatus in homine ut unaquaque dignitas
divina alia cum dignitate divine simplicitate
in effectu. Divina sapientia illa maiorem magnitudinem
bonitatis unitatis magnitudinis etc. attingit qua deus
plus potest hominem eleicere et hic idem attingit divina
potestas quod attingit ipsa divina sapientia ergo deus
est incarnatus bonitas dei magnitudo voluntatis utique etc.
attingit hic idem quod ipsa sapientia et potestas atti-
gunt illius exaltationis si autem non est in-
carnatus attingunt contrario et sic divina sapientia
et potestas plus mensurant illam exaltationem
in bonitate magnitudine etc. quam bonitas magnitudo voluntas
utique etc. et plus potencialitate et humanitate
quam actualitate quod est impossibile et malum cum
omnes actus divinarum dignitatum sint equales
ut probatum est ergo deus est incarnatus. Deus
pater est principium principians in se ipso principiatum filium
in maiori magnitudine bonitatis etc. principiali quam sit ubi
sive positio et hoc concordantia magnitudinis bonitatis potestatis etc.
actionis intrinsece. Ergo si deus est principium
principians in se ipso in maiori magnitudine bonitatis
principiali qua potest ergo eum esse principium extrin-
secum in minori magnitudine bonitatis etc. a minoris quam
effectus tempore possit ut magnitudo bonitatis etc.
dei in principiante ambiat omnes extremitates mino-
res creaturi in bonitate etc. ergo si deus est incarnatus
in homine deus principians extrinsece in minori magnitudine
bonitatis etc. a minoris qua effectus tempore pos-
sit et sic magnitudo bonitatis etc. ipsius principiantis in
se ipso et extra se ipsum ambit omnes minores
extremitates creaturi in bonitate etc. ergo deus est
incarnatus quod si non est quemdem magnitudo bonitatis
etc. ipsius principiantis extrinsece limitata
non ambiens omnes extremitates creaturi bonitatis
etc. que plus est principiabilis extrinsece
quam deus principians quod est impossibile ergo etc.
Quicquid deus principiat in effectu suo
principiat contra minoritatem finis non autem contra minorita-
tem finis plus concordet magnitudo bonitatis etc.
contra minoritatem quam contra minoritatem. Unde sequitur in effectu

(c) 2006 Ministerio de Cultura

maiori[us] medij roe minori[s] fis pdie magn
at medium qd ee pot int fiem z pmu
qr deus creauit mudu z e ens exns deus
z ho i ydeptitate z vni[te] psone vt pse
mani[te] p3 g deus i caz[n]us e i hoie vt fis
no gdirat maiori[s] medij roe boni[tis] zei
n[on] eq // Si deus no e i caz[n]us ipe quidez
no pticipat cu efectu suo i ydepti[te]
mi i intima suppoit vni[te] s ex ydepti[te]
z suppoit vni[te] z ita fis efectus ex illa
ydepti[te] z vni[te] pticipatoez atigit vn
se influentia sume cae z fiez eius efect
qsiste i minori boni[te] zei qcordare cu
ee qr eius opposita minori[s] qsistit i no
esse exquo se q fis effectus atingit
i minori no aut in maio[ri] / q q nuq
atigit qd e impo[le] exquo impo[le] se
dm ee incarnat // Deus humano
intellu caui ymagiez i q ipe intllus
spclaret sitiudies dei q sit boni[tas] mag[nitu]do
zei / hac aut ymagiez cauit deus in
minori mag[nitu]ne boni[tis] qua caret potuit ab
ipo deo vt illa maior spectatio fieret
i boni[te] zei q fieri pot quia sidem
ymagiez oz ee dei i carnatoez i hoie
qm alia minor ee no pot i mag[nitu]ne boni[tis]
i q deus se maifestare possit melius in
tellectui huano i vni[te] mag[nitu]ne boni[te] zei
vt pse p3 g deus e i caz[n]us qd si non
abest vnqz pdita minor ymago / et
maior spectatio / z decst maifestatio
qua deus dare potuit in itllu huano
z sit e huius ymaginis z spectatois
atqz maifestatois minori[s] in no ee
z eius opposita minori[s] i ee / exq se q
minori[s] z no ee qcordat z minoritas
z ee qd est impo[le] g e pdita ymago
z p qns deus e i hoiez i carnatus //
Magtudo minor e i eqli[tas] q i eqli
qm inequali[te] pot qsiste sui minori[te]
no aut inequali[te] vn ozitt ee q
qd sit eqli[tas] int dm z eu efectum

.s. efectu no posse mag[is] roe sui zepe
q ipa suma ca i fluere i eundem
g[ra]o oz dm i hoiez ee i caz[n]atu qm sino
e incarnat no est pdita equali[tas] sume
cae z eius efectus si pon[itur] e opposita
i equali[tas] z sit e i inquo mag sum
me ce pot mi influe vni[te] boni[tis] mag[nitudi]nis
zei z efectus min zcipe roe ipius et
ex e i[n] min efectus plus pot zcipere
vni[te] boni[tis] zei roe sui q ca i fluere
qd e i po[le] vt mag sume ce boni heat
i qd mag[is] i fluere possit g deus e
hoie i caz[n]atus // Cu sidez i carnatio
e ipm sbm i quo coequat ca efect
proporcionabilit eo q ipa ca no pot
plus eleuare efcm suu roe pncipal medij
z fis boni[tis] mag[nitudi]nis zei roe dei qcoe
z eqli[tat]is nz efectus mag[is] zcipe / ymo
et si ee ipa i caz[n]atio dei i hoie no possz
ipa ca suffice dignitatibus dei q pt
ipaz i carnatioez no eet efectus reduct
ad vnu fiez si semp cansaret ipe
dignitate z nuq adfiez actu reduceret
suos efectus z sic eet i eqli[tas] ratoe
efectuu int bonificare mag[nitudi]ne zei in
dinis qd est impo[le] g zei // Deus cau
sa cauit oia ad se ip3 cau e g[ra]o ois
efcus ipius sume ce rone minori[s] no
at roe minori[s] vn se q deus caui ho[minem] i
efectu suo p qd mag[is] zeolibilis e
z mag[is] intelligibilis z mag[is] amabilis
qz caui oia ad se ip3 alio ei cass oia
ad se ip3 roe minori[s] recolendi itelligendi
z diligendi eu qd e i po[le] illd at ens
roe cui ipe mag e zecollibilis zei i
efctu e illa minor existia z opo/ qua
ipe heat i efectu suo roe minori[s] boni[tis]
zei existendi z agendi q n e / n deus ipe
i hoiez sit i caz q n ee e i po[le] vt mi
nori[s] zecolibilitati[s] z i itligibili[tas] z amabili[tas]
no sit i etnitate z dubi / sic minori[s] z
eius opposita minori[s] no sit i vitate z no
sit minori[s] g deus e i hoiez incarnatus

. dub/.

(c) 2006 Ministerio de Cultura

Cuius gloriosa incarnatio sit benedicta amen

Quare deus non est incarnatus in pluribus hominibus

Questio. Quare deus non est incarnatus in
pluribus hominibus etc. // Ideo est tantum 28.
in uno ut supra probatum est / Cum autem ipsa
incarnatio dei sit maior operatio extrinseca
quam deus habeat super effectum oportet eam esse si-
millimam operationi dei in trinitate. Unde sicut
ex operatione intrinseca dei constat trinitas ita
ex hac operatione dei extrinseca magis sit
operationi dei intrinsece oportet constare trinitatem
[illegible] ut sit in aliquo gradu distinctionis
quia hec potuit vere divinitas filii dei
et anima et corpus unius hominis / puta ihesu
christi. Et ideo si deus esset incarnatus in pluribus
hominibus esset quidem unus in ipsa incarnatione
defectus tam divinitatis personarum et naturarum
plurium hominum cum plures homines non possunt
esse unum nec una persona cum filio dei.
primo essent persone plures unde tam magnitudinis
bonitatis etc. unius persone / deus voluit in unitate
carne in tam unius suppositi consistere in
trinitate ut sit ymago in qua humanitas intellectus
compleretur et voluntas diligat unitatem divinam
in trinitate // Ideo est una bonitas una magnitudo
etc. et de additionibus bonitatis etc. est eam esse magis
completa una et eam esse pura si essent plures
bonitates divise seu distincte esse et non gratia
sicut si sit una incarnatio dei in uno homine eius
quidem bonitas magis concordat divine bonitati
et eius magnitudo divine magnitudini quam si esset ipsa
divina incarnatio in pluribus hominibus / que ipse di-
gnitate plus concordat unam incarnationem
cum una quam sit una quam pluribus incarnationibus
// Si deus esset incarnatus in plures homines conveniens
esset eum incarnari in unum hominem tantum
quod non est conveniens ipsi esse unum dominus non
esset conveniens ei assumpsisse distinctionem
suam si esset concordans ei assumere distinc-
tionem suam et non similitudinem suam quod est
manifestum tam per rationem quam per exemplum qui sic assumpsisset eius
bonitatis principium et eius magnitudo materia et sic de aliis

que oportet eum esse incarnatum secundum maiorem sit
extrinseca que postquam est eum esse incarnatum in unum
hominem tantum quam in plures homines etc. // Deus pro-
ducit in tam unius filiationis principium unum
filium et non plures filios in una natura deitatis
principians et principiatum et sic ipsa persona
filii retinens illa similitudinem principii in
unitate principiante univit sibi unum hominem
tantum totum principiabile in eadem unitate naturali
deitatis sapiens naturam principiandi ipsius
patris que postquam oportuit eum incarnari
in uno homine tantum quam in plures // Infinitas
divinitatis et humanitatis est magis bonitatis eternitatis
et potestatis cum ipsa deitas sit ipsa infinita magnitudo
bonitatis etc. Et ideo tam magis simplex ipsa
deitas in sua unitate de se perfectiones et me-
diationis magnitudinis bonitatis etc. Ita quod deus
unus de toto se ipso perficit et mediat in
summa magnitudine bonitatis etc. deus extremitates
humanitatis in uno quod non fieri non posset
si in plures homines esset incarnatus que in
persona perfici et mediari in uno et essent
plures divisos ita quod tota humanitas istius
sit illius esse conveniens secundum tota humanitas unus
est divinitate unius scilicet filii passibiliter
et tota divinitas unius filii est tota
humanitatis assumpte unius hominis si in uno
homine sit incarnatus que in unum hominem tantum
oportet eum esse incarnatum // Deus filius
est unus finis ipse quod de uno fine suo per-
ficit humanitatem quia assumpsit quod de
uno fine perficit unum finem quem assumpsit
et non plures quod rationem in unum hominem
carne assumpsit ut ipse finis non perficeret
oppositum summum unius scilicet pluralitatis finium
in plures homines quod est impossibile que tam huius
ultimi finis stat perfecto fini unde sequitur quod unus
ultimus finis perficeret plures ultimos fi-
nes quod est impossibile que etc. // Si tam maiori
deus debuisset in plures homines esse incarnatus
tam quidem ipsius maioritatis plus esset eum
esse incarnatum in tres homines quam in duos
et in quatuor quam in tres et sic de aliis ad in-

(c) 2006 Ministerio de Cultura

finitiz numiz vtp deficeret mag maiori i
carnatiois dei cu sit i po mag ipius in
carnatois implicat infinitu numeru
i finitor unitatu hoim qr ut ipa in
carnatio sit mag zeoia abista impo
sibile z mag apinqua unitati dei oz
dm i uni homine ee i carnatum
Si opportunius dm i pluribz hoibz ee
i carnatu opportunius zoe maiori
in carnatois equalit eos ee assuptos
itaq zoe mag bonu eent assupti
omes eode tpe inequalit boni zc
oes ad honorificatioez deitatis et ppt
redeptionez nram fuisset qz omis
viatores z comphensores eqle eqles sus
tinentes passiois z sit vnq qsq non
ecz redeptionem nre pse sufficiens qz
oes equalis qd e impo vt redeptio
nra no sit in maiori z assuptio vnius
tinq pse i maiori g zc Si deinus
set dm i plures hoies carne suspice
deinuss qd vni quq illor ee min9
adorablez z min9 nobilez intelligiblem
z amablez co sit si eent plures pt
pse mani pz Et qt admodu deus
exns vnus e infinitu adorabilis z infini
intelligibilis z amabilis zoe sue boni
bonu zc sic et si i vnu hoiez deus sit
i carnatus infinitu e adorabilis zc qz
zoe maioris distinctie mag bonu zc
adorois abeiq oppo maiori sumiz
i gens eadm i plures hoies ee i carn

Utrum i incarnatioe dei fuerit pncipal diuina ostensio z dilectio aut redeptio nra 29

Questio vtrum i incarnatioe dei
fuit pncipalis diuina ostensio
z dilectio aut redeptio nra
Et indiuisa i carnatioe gstit
dra int boni dei z boni hois i vni
psone e aut fis nobilior i maiori qz
in maiori vn si pncipalior fis gstit

i incarnatioe redeptione nra qz diuina ostensio
z dilectio gstit qdem pdca dra z vni di
et hois i maiori fis z redeptio nra in
maiori exquo seqr qz dra qe int dm
z nos sit i maiori vni bonitas zc z illa
qe int dtaz naz z huanaz i deo
hoie e i maiori qd e i po qz oppo
e nrc // Bonu z mag eximouta
geor i vni pnplicat nalo maiori
fis z ex maiori geor i no vni impli
cant maiori i fis vn mani est qz
deitis z huanitas exntes vnu suppo dm
hoiez bo z mag maiore hnt gccordez qz exn
tes i illo suppo huani gnis . rcreator
qd pse mani pz dubiu g eor geor dubit
i suppo vni implicat maiori fis z ean
geor i rcranoe maiori fis qd zc //
Si pncipalior fis finis redeptio huani
gnis qz dra ostensio z dilectio sc i
pctm originale no fuiss qz deus non
fore i car g qr pctm originale
fuit opportunu illu i carnaz ad
redimend gen huanu vn seq qz gnis
exns int dm z homine lapsu fuerit
necitas i carnatois dei z sic fis in
carnatois de pncipio gneio gstituto e qd
e i po z gtia mag fis boni zc in
carnatois dei g zc // Deus filius assu
mendo carne pncipiau hoiez i suamet
bonu mag zc de boni mag . Ure vgis z el
stans illu hoiez i suo ee diuino exnte
illo hoie deo i deo zoe dei z dm z hoine
i illo hoie zoe hois . Itaq fis ho vnitiu
in carnatois no potuit i nobiliorem
gradu induce exeoq fuit expo fine
i tens ipius i carnatois . vn si redeptio
nra fuit fis pncipalius ipius i carnatois
supat qdem i altitudie z nobilitate
fis ex exns i maiori evni z i maiori
int qz e i po z gtia naz z nobilitate
boni zc deitatis z boni z el matie
matne g zc // Deus g mag et
bonitez zc creationis creauit nos ad se
ipm pncipaliter no at pncipalr ad nos met

ipos vt cario nra fort i inori bonitates rei
z eode m° assumedo carne deq adsc ipm
pncipali carnit illud hoiez que assipsit
z h° incarnato pncipl° q° roe pncipalitate
fis vnnes cu in se ipo vnivit eu adse
ip3 qe manif° se° dm xpt se pncipli
ee incarnatu Vnde manif° se sirpe
e incarnat° xpt nos pcipl° q° ranoe
inoris z pncipalitatis fis creaui-
nos adnos met ipos z sit ipa gtincto
sine dno deitate z huani° e in inori°
z inori° in inori° z inori° dubii qd
e i po° z gt gdiriez medn dei z hoiez
q gt pnn° z hoiez illa medn q° rei//
plq pot diuia pote roe inoril fis q°
roe inoril eo q° inor fis plus pot rei-
pe q° inor Vn se° q°en pois ag° roe
inoril fis q° illa actio gstat roe altiq
inoris fis quo ctra p3 dm fuisse ee
creatore i inori° fis s incarnanz
i inori° fis cu dia pons plq possit
exndo ho z plq influat fis i ip3 hoiez
exnte ipo fic atq potate hois zeq°
q° exnte ipa potate fic nec reratoris
g° reraro nra gstat p° sedaz incerone
z ipa dei incarnatio p° pmaz qe rei
maiori° bonitas rei inor e i fic q e deq
q° i fic qui no e deq Cu g° ho deq sit
ita fis q est deq sit bonitas rei e fis
q e deq maifest° e qm inoris bonit° z
r q maior e indm ee hoiez q qde ee
e dm ee cu ipe ho sit deq i pbra dei q°
dm hoiez ee reratore Cu en ee rere-
atore no sit fis q° ipe deq no ei e
i tatiz reratore q nnd deq ho qe sima
redepcio fuiss fis i carnatois dei fuiss
qde ho deq s no fis q° deq z sit fuiss
deq z no dq qd e gdicto // Diuia potas
plq potuit oceqre actq dignitatu assu-
medo carne q° rerado geng huanu
cu inor sit opo eptoie fieri dm req°
q° nos rerar Itaq roe inori equalit

boiss ficadi mag° rei fuit fis inor i incar-
nando q° rereando Vn se° roe inori°
fis dm pncipl° fuisse i carn° xpt diaz
ostensione z dilecrone no at pncipl°
xpt reratoez nram // Sidq e ho pnci-
palit xpt reratoez nraz no at xpt se
ip3 ipe ho vnitq deo cu sit deq inore
het gliaz i reranone q° i incarnanone
ipq roe nnq e deq z sit het inoi° gliaz
xpt nos q° xpt se ee dm z ita inor fis
est ro inoril gte z inor inori° gte
qd e i po° z gtra mag° bonit° rei Vn se°
nitio q° i ipa incarnatoe dei fuit pn-
cipalis diuia ostensio z dilectio no aut
redepcio nra *Vt° deq potuiss° care mundu eternum* 30.

Qvestio e° deq potuiss creare mu-
duz etnu & // Essenciale z nale
nlla e dia int diuinaz potate et
ceteras dignitates dei ita sit pde nnq
vt pbat° e. Vn se° si diuia potas potuiss
creare mudu etnu potuiss care illud dn
ranoe infinitz s no infinitz i bonit° mag-
potate rei qe istonio cassi illud dm qd
e i po° Sig ipa potas potuiss care mu-
duz etnu potuiss q de plus care roe
etnit° q° roe sui ipiq z q° roe bonit° mag°
rei z sit eez potas mag° potes roe bonit°
etnit° q° roe sui z q° roe bonit° z sit eez
eeclit distita etnitas a potate rei eo q°
potas no pot id roe sui z bonit° rei qd
pot roe etnit° qm signat° Itaq° nlla
eez distitio intcas poss gdem tatiz
roe sui rei qntu roe etnit° Oz i po° est
ipaz etnit° i ee eeclit distita a potate
rei g° sic potas no potuit mudu casse
i fitiz i potate bonit° rei n° pans i dicone
// Genano z ee gcordat z p oppo° corrp-
cio z no ee atq corrupcio se het adgi-
onez sic sola intencio ad sua pma z no
eq°. Vn si deq potuit mudu pduxisse
etnu potuit tot° gtrariu huiq qd de-
gnanoe z corrupcione mudi dm ert
q° si mudq e etnq gnoe se het ad corrp-
cione z no eq° z gcordat corrupcio

et esse et generatio et non esse corruptio essent contraria generabilia plus
consistunt in non esse sine ratione corruptionis quam in esse
sine ratione generationis quod est magnum inconveniens divine po-
testati in bonitate et cetera. Unde patet divinam potestatem non
potuisse nec voluisse creare mundum eternum
quia sic esset generalis contraria sua bonitati et cetera quod est
impossibile atque contra primam suppositionem // Divina po-
testas cum sit tale quod divina magnitudo non potest
facere quod accidens concordet maiori bonitati magis
virtuti et cetera quam substantia cum actus producatur in
ipsa substantia de virtute ipsius substantie et sustentetur ab accidente
habens ratione substantie non autem ratione sui perfectiones suas
Unde si divina potestas creavit mundum eternum
sic est actus in bonitate et cetera minus quam substantia quod patet
in hoc quia substantia celi et substantia elementorum et omne
incorruptibile causatum est propter corruptibile
sicut sol propter illuminare et generare et homo propter
bonificare et iustitia propter iustificare et ignis
propter ignire et caliditas propter calefacere et sic
de aliis huius imaginis actiua communia finis
et substantie se habent ad illud quod est impossibile et
contra primam potestatem ut dictum est // Quoniam in potestate est
communio potentie et habitus in naturalibus quod sit actus
procedens de ipsa potentia ratione nisi et de habitu ratione forte
Unde significatur quod divina potestas non potuit
creasse mundum eternum cum ratione virtutis quod est
ipsa potestas non possit contradictoria facere stare
simul et semel quam si ipsa potestas creavit mun-
dum eternum creavit quod est ipsum durabilem in in-
finitum a parte post ratione infinite potentie et infiniti habitus
durationis quod per se manifestum. Si non creavit
ipsum infinitum durare quia ipsum eternus et
durans actu in nunc presenti non est actu
non durat in nunc futuro quia sic esset finitum
ante perfectum quod est contradictio. Sed mundus eternus
et durans actu in nunc presenti non est actu
durans in nunc futuro ut dictum est et potentia mundi ab
eterno secundum a parte ante precedit actum mundi
sic a parte post in eternum. Unde sequitur quod aliquid est
ante eternum et sic eternum non eternum ad quantum
ipsius mundi ut non sit non eternum simul et
semel est cum sua potentia et habitu et sic
mundus est actu antequam sit quod est manifesta
contradictio. Quia ratione bonitatis non potest facere potestas

in generatione. Ergo potestas non potuit creasse mundum
eternum // Inter infinitum et finitum nulla est
proportio. Sed si divina potestas creasset mundum
eternum esset quod mundus medium ratione cuius
esset proportio inter infinitum et finitum existente
mundo limitato in orbibus suis existentibus
per eius infinitum durationem. Itaque similiter sicut
eternus esset finitus in bonitate magnitudine et potestate
et cetera infinitus autem durationem solum quo ad
rationem temporis et sic esset inter infinitum et
finitum naturale proportio quod medium naturale
sustinere non potest ut dictum est // Causa in effectu
suo non potest quiescere agere sine fine. Sed si
divina potestas creavit mundum eternum po-
tuit eum creare usque sine fine quia illo
existente eterno numquam eius finis esset actu et
non eo quod aeterno et in eternum se haberet ad
finem primo quanto magis se haberet ad finem
tanto magis distaret ab ipso fine et sic
in infinitum durationis distaret eius finis ab
eo quia sic esset finis ipsius mundi magis
propinquus generationi et corruptioni in se
ipso quam in medio et in medio quam in principio
et sic esset mundus naturaliter causatus ad generationem
finis quem oporteret eum actu esse sine fine
quod est impossibile ut dictum est // Si divina potestas creasset
mundum eternum creasset quod ille gereret semper
potestatem et quod sua bonitas iustitia et cetera. Ergo quod
eternitas mundi esset ymago similis eternitatis
dei. Sed summa bonitas sapientia potestas et cetera //
Nullas sunt infinitas sibi iudices (?) haberent
in ipso mundo sic eternitatis. Unde sequeretur
ratione infinitatis quod ipsa divina eternitas ymagi-
nem esset finis aliarum ymaginum quas cetere
dignitates dei haberent in mundo et sic esset
ymago divine eternitatis in maiori et cetere
ymagines aliarum dignitatum essent in
minori, quod est contra magnum sustinere potentie
bonitatis et cetera ut dictum est // Unde sit equalis
bonificatio magnitudo et cetera ut supra probatum est
unde sic iste actus divini in esse sequentes
sic equalitas sunt retinet in effectu ut
magnitudo bonitatis et cetera magis equalitatis non
desit sed quod etiam si potestas potuit mundum

(c) 2006 Ministerio de Cultura

casse eternu potuit quidez acquare illi
eternit mundi in melioz bonit potatez &c qr
sicudem acquatorez mundus ex tpe no pot
z sic no potuit acquare in meliuz bonitate
magnitudine posse &c. ipi in melio durare mun
di z tpes actus acquari nte e vt diui
e g potas no pot mundu care eternu
durance finitu sic finitu boni potate
&c // Impossibile est diaz potatez zoe sine
fo ee ens cra nichilu i aliq. hec est
zoe sin eu here inproportione fi sipa cauit
mundu eternu exquo eternu e quide
equalis ipi potati in eternitate. vn sequitur q ipa
potas hab inproportiones sibi patitur. si eam
no posse reduire mudu in nichilu. Si
at creari ipz no eternu fecit eu ee cu
no ect dubium z pot eu fare no esse.
qe no erat. vn pz q dia potas no
potuit casse mudu eternu vt in aliquo
deiris no faciat eqaliz sim sibi eqlez

dubiuz

Quare deus no cauit quantu bonu care potest 32.

QUESTIO Quare deus no cauit quantu
bonu care pot &c // Diuina potas e
idem q eius bonitas magnitudo &c vt p
batum est diuina sapia e id q diuina volun
potas &c z qlibz ide q alia vt phatum est
vn diuina sapia scit quantu bonu deus care
potuit zoe sue voluntat noleret quantu deus
cauit z noleret q caret plus z io deus cauit
quantu bonu potuit zoe sapiente z volunt
vlt intellec z velle. quia no pot potas aliqd
q si posset eez vtiqs dea inter diaz po
testatez et eius sapiaz z voluntatez
qd e impossibile. pot aut deus care plura
creauit respectu huius qd cauit et res
pectu sui simpliciter. fi noluit qd nolle
e sui met posse. cu potas sit ide q
voluntas. z sic potas noluit amplius ca
re qd qdez nolle e posse no amplius
creare ~~qd quidem nolle e posse no
amplius creare~~ // Diuina potas tantu
concordet bonitatem magnitudine &c quantu eternit sapie
et voluntati z cet&. vn sequitur sic debuit
creare bonaz creatura zoe bonitatis
z magna zoe magnitudinis sic z duratez zoe
eternitatis z intellectaz z dilectam zoe sapie
z volunt zoe g huius bonitate dignitatum
cauit diuina potas quantu bonu potuit
z eo concordantiis istaz pot no creare aliqd
quod sibi sit illa concordantia possit aliqd care posse
quidez in qualitate bonitatis &c z contra sim velle
sue bonitaz &c qd e impossibile // Si dia
potas gradiuit magis bonitatis qr no cauit
magis bonu quam cauit no gradiuit magis voluntas
q voluit no amplius creari q est ide
cu bonitate &c. at si zoe magis bonu pot
creare magis bonu quam vellit ipa voluntas
pot contra z voluntate at si ipa no pot
vlt quam voluntas velit care gradiuit vo
luntas magis libertatis potatis &c zoe qm
ita e q oms diuine dignitates sunt vnu
ide nuo z qlibz earu e id q qlibz reliqua
in potestate e aliqua earum alteri super gra
diente qe gdudedio e nuo q diuina
potas potuit z no potuit plus creare
bonu quam cauerit z ista sunt inderezabilis
gradiente quantu maius condiconez no mea in
de impliret no zepale exhoc q tam
de diuins dignitatibus no attingit quam
ta est realitas earum // Dia potas e
vna bonitas z vna magnitudo &c z sic est
vnu principium infinitum catiuuz forzatiuu bonu magnum p e q e p
zone bonitatis &c mundus vero eu principia
&c sint principiatum principiabile ma
iale tpale nale in vnitate in bonitate magis
ducione &c Ita q potas cando principia
uit caret bonu quantu potuit zoe vnitas
predicte aie z vnitas efect quas vnitas no
potuit potas implirat inproportione recipie
causato tota pfectionez sue vnitatis in boni
tate abonitate sue ee in bonitate &c fi sic atti
git p pucetu transcedens // In creatione
mundi fuit bonitas magnitudine durare
posse sicire velle &c oes quide isti
actus quunti fuerunt ad creadu et oes
equales eternaliter sub priis exstimantibus
mensurauerunt z comprehensibilem aue
runt z io zoe huius medii sic eqle

aliis actibus constituit causavit potestas quantum bonum creare potuit cum eius posse equaliter fuit cum ceteris actibus dignitatum ad illa concordantiam et inchoatione terminatam creaturas quas fecerit bonificare in bono et magnificare in quantitate et eternitas in tempore et sic de aliis. Quando non deus causavit impossibile causavit quidem ratione hic quia scilicet ymago est bonitatis creata magnitudo creata duratio creata etc. ex omnibus enim istis ymaginibus fuit totus mundus creatus constitutus ut hic bonitas etc. habere sicut in quo omnis intellectus tamen separatus quod constitutus est specialiter posset extendere divinas dignitates et tunc oportuit divinam potestatem creare quantum bonum creare potuit secundum magnitudinem bonitatis etc. per debitam ymaginum quia habent ipse ymagines in suis proportione ad ipsas dignitates ultra quam proportionem non potuit creare potestas ut non crearet perfectum // In creatione mundi fuit facta magnitudo dei magnitudo etc. et potestas magis concordant ratione maioritatis quam ratione minoritatis cum minoritas et privationis concordet et ideo quando potestas causavit bonum causavit quidem in quantum potuit ratione maioritatis non autem ratione minoritatis et per consequens ratione magnitudinis non autem ratione parvitatis ut eius actus causandi quantum posset distaret a privatione et minoritate. Unde si posset plus creare posset plus quam posset et maius bonum posset esse plus quam maius bonum quod est impossibile // Quando deus causavit tunc equaliter potuit et voluit et in hac equalitate fuit causare equales bonitates magnitudo etc. in actibus suis. Unde sicut omnes dignitates in causando habuerunt omnes suos actus equales ita potestas in ipsa creatione habuit posse suum eisdem actibus equale. Unde si tunc causasset maius bonum quam creavit inadequasset tunc posse suum ceteris actibus scilicet bonitatis magnitudinis etc. quod est impossibile // Importare quod potest sine bonitate est malitia et quod potest sine magnitudine est parvitas et sic de aliis quare manifestatur si potestas dei causasset maius bonum quam creavit quod non esset bonum immo malum contra dei potestatem posse quam bonitas in causa determinabili bonitatis debitus causare et magnitudo in causa magnitudinis causatum et sic de aliis. Unde patet quod hoc quod denominatum est bonum causandi potestatis in quantum esset malum quod siquidem malum divina potestas causare non potuit. Item voluntas divina noluit quod bonitas hic non potuit bonificare nec magnitudo magnificare.

i. et ymago ipsius finis

dubium

Ad evidentiam aliquibus .x. questiones proponit.

Questio. Ad evidentiam aliquibus .x. questiones propono in primo opere declarare et de ipsa veritate vera cognitione manifesta habeamus ita quod per eosdem terminos per quos iam probatas solvimus questiones in hiis .x. quibus intendimus consequenter dedimus sic hic modo per earum concordantiam .xx. rationes multiplices reddimus. Et primo principaliter queritur:

Utrum erit resurrectio 32

Questio. Utrum erit resurrectio. Quod sic: Concordia est inter corpus et animam hominis, quia anima est incorruptibilis, corpus vero corruptibile; sed incorruptibile est ymago eternitatis et corruptibile ymago opposita eternitati scilicet privationis. Illud autem oportet esse futurum in quo maior conservatur concordia ymaginum eternitatis ut ipsa eternitas maior sit in similitudinibus suis; sed per resurrectionem oporteret esse ut illa concordia que est inter corpus et animam sit maior in eternitate existente corpore humano glorificato incorruptibili cum anima sua et sic illa concordia erit maior eternitatis ymago si resurrectio est. Quod si non est sic erit magis ymago divine bonitatis etc. sed resurrectio erit ut divina voluntas magis diligat ymaginem suam et ymaginem eternitatis etc. Ut bonitas magis bonificet ymaginem suam et ymaginem eternitatis et cetera quod si non erit quidem concordantibus divina dignitas defectiva

(c) 2006 Ministerio de Cultura

maioris per magis sue et per magis aliarum digni
tatum quod est impossibile et contra. Diuine dignitatis co
operationem habent inclinando gratiam que est inter animam
et corpus hominis quia anima et corpus habent existentes
dubium sitis homo et homo de illa gratia quia adiuuis dig
natibus recipit sunt deo et vtriusque dignitan
cia secundum illud quidem in ipse consistit cum sit homo
in vita. Vnde si resurrectio sunt sic gratia dat
diuine dignitatis ad perdurandum hominem in mundo
et homo iustus in mundo habet gratiam spiritualem et
corporalem in [illegible] dei et consistit ista gratia
inter perpetuitatem in eternum vt ipse dignitatis ha
beant maiorem gratiam suam vsui in homine et sic
diuine dignitatis influunt gratiam bona maiorem
duratem etc in mundo quam in eternum et refluunt
ea quam viam in eternum et ita respectu maioris
gratie cause et effectus patet ratione hominem esse futuram
vt maior bonitatis etc non desit maioris gratie
non habeat maiorem gratiam maioris gratie quia
maioris. Quando homo iniustus de iniustitia
sua deo gratia tunc anima et corpus hominis illius
sunt gratia digni. Et diuina iustitia bonitatis etc gratia
hominem illum. Cum autem homo iniustus contradicit
vz homo deo et deus ex infinita iustitia et eterna
gradiat fine et ratione vnde sequitur quod infinita gratia
gratiam finita punit in infinitatem vz imperpe
tuum existere corporis et anime hominis in
iusti. Habet autem gratiam hominis iniusti esse
oz vt iustitia dei tamen habeat in quo agat
in eternum puniendo homines qui in mundo rebel
les sunt iustitie bonitatis etc. Aliqua ius
titia dei in puniret [illegible] et diuine
bonitatis etc quod est impossibile et ratione esse oporte
bit quod sine resurrectione iustitie pre
diuina tamen non haberet. Cum deus re
libus intelligibilibus et amabilibus [illegible] pro
priam quedam animam humanam [illegible] recor
lium intellectum et voluntatem in corruptibile vt ea
recoleret intelligeret et diligeret deum in eternum
vnde sic deus recolendus sic [illegible] principiandi in
corruptibile sit et recolere sue bonitatis magnis potestatis
etc principiandi recolentem intelligentem et vo
lentem humanam in maiorem bonitatem etc vt deus sit

minus recolitur et intelligitur et diligitur quam re
sumpta bonitate magnitudine potestate etc minus recolen
di intelligendi et diligendi deum. Oportet ratione [Eciam plus possit homo recolere intelligere et diligere quod deus quam [illegible]]
esse futuram. Deus creauit naturam sensibilem in
sensibilibus creauit sensualia in maiorem bonitatem
etc et in illis maiorem finem quam finire potu
it in maiorem bonitatem etc sensualibus quae si quod de
fit est ipse deus incarnatus in homine vt sup
probatum est. Vnde resurrectionem oportet esse futuram
vt ipse finis sensualium humanorum sit in maiorem
bonitatem in suo effectu et sic vt ipse finis eius
deus glorificatus homo sit medium continuationis
inter vltimum finem in spirituale naturam suam et omnia
spiritualia humana principiant ad illum
finem per resurrectionem oportet esse futuram quod
si non haberent quidem spiritualia finem suum quam
diu in se ipsis et sic est cuius finis in maiorem
bonitatem etc et [illegible] deus per maiorem medium
non caueret omnia ad se ipsum in maiori finis
quod falsum est et contra. Si resurrectio non
fuit principia naturalia [illegible] inuenient
suum vltimum finem quietem et sic [illegible] suo fi
ne sui principii at si quietem finem inueniunt
cessante generatione et corruptione in se
[illegible] quidem finem principiorum et sic oportet
quod deus existens summum principium influat
cando naturalia principia ad finem suum quae non
cessante generatione et corruptione nunquam autem
in [illegible] finem ad finem principiorum principi
a per cessationem generationis et corruptionis
quod sequitur contra bonitatem etc causam per
resurrectionem oportet vt in corporibus glori
ficatis propter inueniant principia naturalia finem
quietis eterne exempta agentiua generatione
generandi et corrumpendi etc. Item oportet esse
futurum opus hominum propter quod homo plus ponderat
iudicio dei recipere eterne diuino iudicio
in maiorem bonitatem etc diuine iustitie sed si re
surrectio sit futura omni tempore plus potest homo
[illegible] de iudicio dei [illegible] plus possunt
iudicare actorum et ad malum anima et
corpus integratis [illegible] quam anima separata
[illegible] iudicat ad [illegible]
[illegible] magis et gloriam vt [illegible] resur
rectionem oportet esse [illegible] vt fide

(c) 2006 Ministerio de Cultura

30

destruat sicut magnus iudex dei et ut maioritatis iudicii in preparacione non sit ymago in qua humanus intellectus speculetur presentiam bonitatis et cetera dei quia et cetera. // Quanto magis creatura deducit equalitatem sui effectus in eternitatem tanto eternitas est magis conveniens suo effectui; unde patet resurrectionem esse futuram. Quoniam si resurrectio sit futura bonitas quidem et cetera anime et bonitas et cetera corporis habent duracione equalitatem in eternum, et sic deducitur in eternum magis de eternitate effectus; contrarium nec est resurrectio futura et unquam per oppositum et sic erit malicia per finitatem effectus bonitatis magnitudinis et cetera quod erit magis malum et mala effectum annichilacio non quidem essentie ipsius effectus sed personarum eorum … minus diligetur in eternum de bonitate et cetera effectus quam magis quam et cetera. // Maioritas est ens causa nec esse et per oppositum minoritas est ens contra esse, cum ergo minoritas non attingit maioritatem producit deus hominem ex nichilo esse et esse humana … ergo quod faciat hominem distare a non esse in minoritate durationis non attingit in minoritate et sic ergo resurrectionem esse futuram quoniam si resurrectio est futura distat quidem homo a minoritate et nichilo in maiori duracione usque in eternum, sed post si resurrectio non sit futura sequitur quod deus hominem distare ab esse et a minoritate durationis que nec stat cum durare in minor durare presentis vite et post abstinenciam humane vite consistit in privacione eternitatis a preterito quod nunquam erit et sic superdicta principia confusa sunt et destructa quod est maioritas bonitatis et minoritas malicie causabiles ab ipsa summa bonitate et cetera quod est impossibile quia resurreccionem hominum oportet [illegible] esse.

Quomodo anima beata in patria habet gloriam 33

Questio. Quomodo anima beata in patria habet gloriam et cetera. // In ipsa infinita essentia que est ipsa infinita bonitas magnitudo potestas et cetera dei est distinctio patris et filii et spiritus sancti ut verbi gracia … est esse non autem de bonitatis magnitudinis et cetera consistat in qua scilicet esse est distinctio seu differentia memorie intellectus et voluntatis attingentem quod in patria tota essentia anime beatam cum que est tota gloria conveniens se quidem distinctio que est in creatura de sua naturali bonitate et cetera distinctionem que est in effectu ipso effectu in illa creatorem ex bonitate et cetera esse influentia recipiente in tota sua bonitate magnitudine et cetera. Et sic anima beata in patria gloriam habet in divina essentia et in se ipsa recolendo intelligendo et volendo de tota sua memoria intellectu et voluntate illa distinctionem patris et filii et spiritus sancti in divina essentia quia siquidem distinctio est prima gloria qua tota essentia anime de deo in se ipsa attingit glorificante tota distinctione memorie intellectus et voluntatis ipsius anime beate. // In divina essentia attingit beata anima illa concordantiam qua habet divina bonitas magnitudo eternitas et cetera una esse unus pater unus filius unus spiritus sanctus unum bonificare magnificare quia concordantia attingit patrem habere cum filio et spiritu sancto et equaliter tota bonitatis et cetera producere patrem filium et a filio producentibus spiritum sanctum spiritus sanctus sistere patre et filio et eo ipso attingit homo una esse attingit patrem et filium et spiritum sanctum esse ipsius infinite concordancie esse unum deum una deitate una essentia una natura una bonitate et cetera. Cum autem in contraria sit ipsa infinita gloria dei et recolendo intelligendo et diligendo attingitur ex ipsa dei essentia tota generalis anime illuminatam quidem et inflammatur tota essentialis concordancie qua habet ipsa anima in sua memoria intellectu et voluntate et in tota sua bonitate et cetera ad similitudinem sue anime infinitam quia per omnes extremitates suas essentiales ut ipsa loquitur repletur gloria in tota concordancia contingente … earum et cetera. // Anima beata dum fuit in via subiecta fuit contrarietati memorie intellectus et voluntatis potestati et infinitati quia per naturam poterat habere contrarietatem; nunc esse sui ipsius quia fuit de nichilo cum preditam contrarietatem gaudiat … ipsa sic esse et gaudium gaudebat in opposito … scilicet esse et gaudium receptis ab ipsa anima ex ipsa gratia dei habuit ipsa anima hominis et potestatem bene agendi sed in patria deus … ab ea fuit distare contrarietatem das illi gaudium actu eterna ubi nec attingit ex hoc mala contrarietatis esse ei impossibile in eternum de qua gratia dominum suum … possit gustare et delectamine gloria eternali. // In ipsa

(c) 2006 Ministerio de Cultura

In patria attingit anima beata illum modum
per quem pater generat filium in divinis et
illum modum per quem pater et filius spirant
spiritum sanctum et per quem spiritus sanctus fruitur
utroque et sic attingit illum modum per
quem pater est pater cum filio et spiritu sancto et
per quem pater et filius sunt principium spiritus
sancti ita quod attingendo principium attingit prin-
cipiatum principiale principiando in bonitate magne
et cetera et quod attingit hoc in instanti et etiam atti-
git siquidem in instanti et sine successione
unum scilicet ex hac coniunctione recipit gloriam in instan-
ti sine successione recolendi intellige-
ndi diligendi bonificandi magnificandi
ttale. Unde in beatitudine magnitudinis glorie et gaudii
ipsius anime in principio suo misteria nullus
mortalis existimare potest. Cum deus sit
recolibilis intelligibilis et amabilis
est quidem infinitum recolibilis intelligibi-
lis et amabilis ipsi anime unde creavit ipse
deus recolentem intellectum et voluntatem in magne
bonitatis etc. ipsorum scilicet recolibilium etc. et sic
etiam ipsa anima beata in patria deum attingit ve-
rum deum recolibilis ad recolentem anime et
intelligibilis ad eius intellectum et volibilis
ad eius voluntatem et hoc cum magne bonitatis etc.
ita quod recolentem intellectum voluntatem recipit
recolibilem intelligibilem et amabilem cum
magne bonitatis etc. et sic ... se adeo
vehementer et ... per omnes existimatis
Nota. anime ut ita loquamur quod obiectum ... est in-
tantum fixum ipsi anime quod sine aliquo medio
existendo habet obiectum suum desideratum et sic
anima ... suum supremum obiectum habet et
attingit quod inheret ipsum cum sine principiis
... caritatis non esset quidem plena glo-
rie. Non esset deus recolibilis intelligibilis
et amabilis anime beate in magne bonitatis etc.
quod est in potentiale ... recolere intelligere et velle
de quibus anima beata attingit deum in patria ...
ipsius anime entitas ... tota ipsius anime en-
titas seu ... plena. Ad alia

cum omnia influit potentie anime beate suos
actus accidentales et gloriam suam consequentem
accidentalem et cetera. In patria deus venit
ad animam fidelis eius per essentiam suam et anima
venit ad eum tamquam ad suam ultimam
quietem et plenitudinem bonitatis etc. ipse autem fidelis venit
in finiendo suum effectum et perficiendo illum
communicando se illi toto tamquam fidelis plene bonitatis
magnitudinis etc. ipsius anime et potentiis eius et sic anima
beata attingens suum ultimum finem quiescit in
eadem plena et contenta glorie ipsius finis
quam plenitudinem influit ipse fidelis per totos
terminos ipsius anime beate ut anima beata quiescat in-
cessanter recolendo intelligendo et diligendo
tota plena beatitudine incessabili cum magna
incomprehensibilis et mentibus mortalis in hoc mundo
In patria venit deus ad animam beatam in agendo et in-
fluendo gloriam intra ipsa incessanter sit agens non
otiosa recipere gloriam unde ipsa anima habens glo-
riam in magne etiam bonitatis etc. habet deum totum
in se existendo sit in gloria ipsius anime beate sit in
maiori magne quam esse possit habet quidem ipsa anima
gloriam existendo et agendo in eterno habet gloria
maiorem eius quam possit esse et ... de tota
se ipsa deum in ... quod est ipsa ... et ...
gloria quia ... attingit per tota se ipsam
sine aliquo medio unde ... ipsius ... glorie
quod est ipse ... deus per totam animam beatam sine medio
sapit ipsa tota anima ... ipsius ... glorie
etiam sine aliqua successione et sic in eterno
in instanti gloriabitur. Divina sapientia totam
animam beatam attingit tamquam comprehensivum quod
totum suum comprehensibilem comprehendit et quantum vo-
luntas divina equaliter comprehendit cum sua sapientia
et bonitas equaliter comprehendit cum sua sapientia
et gloria equaliter cum sapientia sit ipsa sapientia tota
attingens illam facit eam totam illuminatam sua
deitate que est in mensa gloria sic et in tantum
facit eam totam voluntas inflammatam amore
in mense amabilis glorie et bonitas eam totam
replet beatitudine ipsius in mense glorie et
gloria tota facit eam delectatam in inmenso
lumine sapientie et ardore dilectionis dei
et beatitudine plena incessanter ...
tate dei. Et hoc quia in tantum quantum ipsa
est in tantum influit eidem intellectus totum
plenum divino lumine et voluntas in tantum

(c) 2006 Ministerio de Cultura

Influit illi diligere totum plenum ardore deitatis et gloria glaritatis plenum amenitatis et delectationis in mense beatitudinis. Unde supradicte equalitates nemo vivens vita presenti considerari potest gratia anime beate. Anima beata cum fuit in vita cum carne viva attingebat deum cum memoribus et sic per actus attingebat illum videlicet per memoriam quod est obiectum fantasticum et imaginabile et intelligibile. Sed in patria omnes et tote memorie ille quibus fuit in memoriis finales ut habeat ipsa anima beata deum sibi fixum finaliter ipsis memoriis suis ascendit anima beata ad memorias suas in eternum que sunt in illis hiis et eisdem plenis omnis gloriae sine videlicet deum qui sit benedictus ei in mensis et eternaliter nec sufficiunt memoriores ad attingendum illa in eternitatem gloriam, quia in eternum anima beata consistit.

Nota

et fessendo et memoriis suis operationibus finaliter et sic de memoriis suis

Quomodo anima dapnata patitur penam 34.

Questio quomodo anima dapnata patitur penam. Solutio. Contrarietas est inter distinctionem que est in divinis et illam distinctionem secundariam que est in anima dapnata eo quod ipsa divina distinctio est recolere intelligere et amare et ipsa anima dapnata recolit intelligit et odit illam distinctionem de tota divina sue memorie intellectus et voluntatis et sic affligitur ea divina iusticia quia ipsa anima odit de tota se ipsa illud quod est summe diligibile quia ipsa potest de se ipsa quantum malum potest quia summum bonum. Et quantum malum magis potest contra in mensis bonitatis et hoc totum redundat ei in tantum dapnum quantum ipsa malificat et quantum ad oppositum anime beate ipsa et tota penitus addiscit eundum deum potest quod de totum intellectu sunt quod deum. Ita quod sunt ultimum bonificare potentia in malificando et totum sunt magnificare in parvificare et totum verificare sunt in virtuose agere. Et totum summum bonificare et glorificare et sic divinum obiectum totum penitus illi in generis gloriandi et sic patitur penam in totam se ipsam. Anima per quantum eius divina totam distinguit ea in tantum summa dei distinctio quia ipsa recipit in tota se ipsam distinctam et ei pena affliges eam tota in quantum tota distincta

et diligere summum quod deum

consistit recipiens in totam se ipsam divinam distinctionem. In anima dapnata est contrarietas inter illas radices principales de quibus ipsa est constituta quod sunt bonitas magnitudo duratio et quod constituendo memoria intellectus et voluntas eius concordant bonitati in quantum concordant in essendo in tantum est contrariatur in agendo. Ita quod bonitas in quantum ipsa est in memoria in tantum producit malificare recolendo et eius magnitudo magnificat malificare recolendo et per totum posse suum contrariatur ad illum magnum malum et hoc et sic in suo intelligere et velle quod fit in suo recolere et sic tota potentia ignorantia hoc quod ipsa consistit eo quod deberet se convertere tota in tantum quantum ipsa existit in contrarium illius quantum eo quod creata est ad tantum recolendum intelligendum et diligendum deum in magnitudine bonitatis quanta ipsa existit in magnitudine bonitatis et sic tota contraria potentia ipsius anime se convertit in genere tum quantum est ipsa contraria quod est ipsi anime dapnate malum et pena in tantum quantum ipsa contraria existit. Memoria anime dapnate recreatur intellectum et voluntatem eius et ergo quia recolit ipsam animam gloriam perdidisse (alias paradisi) et recolit nunquam in eternum rehabere illam. Sed recolit ipsam animam in eternum per totam se ipsam finaliter et actualiter habere penam et hoc idem intelligit intellectus quod memoria recolit et hoc idem odit voluntas. Unde quanto plus memoria recolit ista tanto plus est causa pene intellectus intelligit et voluntatis et quanto plus intellectus intelligit ista tanto plus est causa pene memorie et voluntatis et quanto plus voluntas odit ista tanto plus est causa pene memorie et intellectus. Ita quod inter memoriam intellectum et voluntatem anime dapnate est eternus circulus eterne pene quoniam si memoria oblivisceretur ista atque intellectus ignoraret ea atque voluntas saltem non odiret ea ipsa quidem anima eterne pene tantas non haberet sufferre labores. Sed quoniam aliter potest de tota se ipsa consistit in pene in tota dapnum suum et singulariter aliquis illius vivens in mundo potentia huius

(c) 2006 Ministerio de Cultura

angustie cruciamina cogitari. Intellectus anime
dampnate totus est intellectivus et totus est
intelligens in malicia. Ita quod est totus intelle-
ctivus malicie et totus intelligibilis malicie
et sic ipse intellectus ut sic est principiativus
malus mali intelligere et ipsum intelligere suum est
malum principiatum et principiatum incessanter. Et quod
est de intellectu ipsius anime dampnate idem
est suo modo de memoria et de voluntate illius
et sic sunt quantum possunt. Iste potentie in gloria
similitudinum divinarum sanctorum que principiaverunt
ipsas ad similitudinem suam. Bonitas ista est pena
anime dampnate quia tota eius principaliter punitur
in contrarium huius quod existit cum similitudine
deitatis et glorie divine et recreaverunt
in tantum in quantum existit in oppositum.
Cum ipsa bonitas quia deus creavit ad bonitatem
tota punita sit in malicia contra divinam bonitatem
conveniret illi ratione malicie. Bonitas autem sit
dampnata numquam perdit nec perdet speciem suam
semper quidem est et erit bonitas quamvis tamen
tota in malicia et sic tota ubi bonitas
conveniret sibi ipsi de tota se ipsa ratione ma-
licie iniquitatis quamvis est tota. Ita quod
ipsa malicia iniquitatis quamvis est tota
est illi medium per quod advenit illi divine
bonitatis contradicto in tantum quantum ipsa bonitas
tota quamvis est in malicia et per quod est ad-
venit ei contradicto suum ipsius ex toto se ipsa
bonitate et ex omni alia bonitate spirituali que attingit
et iste est ignis spiritualis qui est omnis bonitas ignis
malus quod attingit et omnium elementorum et corporum
eidem contradicit et cum tota sit punita in ma-
licia attingit quidem bonitatem ignis malus et
aliorum elementorum et corporum substantiale et accidentalem
taliter ut nulla sit bonitas spiritualis et corpo-
ralis que non affligat eam per illam mali-
ciam in qua tota est involuta. // Anima
dampnata ad hunc finem quem deus creata
fuit deus ei creavit eam ad se ipsum dampnata
autem non habet deum et sic est sine fine. Sed deus
habet eam iure suo. Ita quod deus quod ad se
finis illius est in tantum quantum est ipsa substantiale et accidentale
et in quantum ipsa agit substantiale et accidentale ... ver-
totus iste finis qui est ex parte dei totus

stale accntale

est ipsi anime dampnate suo principio. Ita quod
attingit totam se ipsam sibi in summam suam
ipsius privationem et totum suum recolere
in summum sibi oblivisci et totum suum
intelligere in summum suum ignorare et totum
suum diligere in summum suum odire atque
totum suum affirmare in summum suum nega-
re. Quare mirabile est cur potentiam si-
cut potest unum tanta privatione sociatur. In-
tellectus anime dampnate intelligit memoriam
suam maiorem habere penam quam habere possit
recolendo et voluntatem suam habere maiorem
penam quam habere possit odiendo et diligendo
quia memoria illius in eternum diliget et diliget
gloriam et numquam gloriam habebit et infernum
odit et odiet penam et gloriam dei et bonorum
et infernum penam quia habet habebit atque
odit quanto magis potest istud recolere
memorie et istud intelligere intellectus et sic
memoria recolens et intellectus intelligens et
voluntas odiens has potestates maiori reco-
lendi intelligendi et volendi afflicti sunt
in maiori suorum actuum. Unde sic anima in via
in maiori recolendi intelligendi et odiendi
magis delectatur sic in inferno in maiori
summe recolendi etc. summe cruciatur. Et
iste cruciatus tantus est quantus est eius reco-
lere etc. // Divina sapientia attingit totam
animam dampnatam in iustam. Et quia di-
vina voluntas iusticia bonitas etc. sunt ipse
divine sapientie equales attingit quidem volun-
tas dei odiendo illam et bonitas dei affligen- hodiendo malos
do malificando illam et iusticia dei
puniendo illam in tantum quantum ipsa divina
sapientia privatam sue deitatis et glorie gratie
anima dampnata equaliter ex divinis actibus
cruciatur atque equatur in suo recolere
intelligere et diligere et odire etc. et equaliter
in suo malificando perfectissime privari
etc. secundum quod ista equalitas in via convertitur //
In anima dampnata est alia penarum maior
quam alia secundum quod a potentia eius maiorem penam
adquirunt et a maiore contemptu non est
quod in maiori pene aliquis potest adquiescat
ut in aliquo suum non sit pene vacua.

(c) 2006 Ministerio de Cultura

xpo quemque potest eius quanta est in inferno cruciatur anima
magis intellectus cruciatur illa potentia eius que in via
magis peccavit per eam. **Quomodo corpus beatum** 35
habebit gloriam

Questio. Quomodo corpus beatum habebit
gloriam. Secundum rationem divinorum suppositorum
consistit in deo distinctio in quantum ante
glorificatorem est elevatorum dicta atque distinctio forme
et materie et coniunctionis totius ipsius corporis
glorificandi distinctio naturam individue est cum
quantum distinctionis corporis humani. Unde glo-
ria cum sit ipsa est ita sunt glorificabilis
effectuum modus gloriae glorificandi corporis
beati in nostro quam consistit secundum quod dicta virtus
scilicet causa et effectus requirit. Ista autem gloria
in similitudinem distinctionis divinorum suppositorum in forma
quam sic pater et filius et spiritus sanctus distincti sunt
ut suppositum non autem ut deitas sit in ipso corporis
beati forma et materia et coniunctio earum dis-
tincte sunt partes essentiales corporeitatis non autem
ut corporitas. Unde ex hac similitudine corpus glo-
riam magnam attingit ratione magnitudinis similitudinis
magnitudinis bonitatis etc. dei. // Inter naturam divinam
et illam naturam humanam quam deus assumpsit
est in corpus concordantia in magna bonitate etc. et quod
corpus beatum participat in natura cum illo corpore
habet eandem cum illo concordantiam in natura et cum illa
concordantia divine nature et humane assumpte sed
in quo participat concordantia quam habet cum ipsa natura humana
assumpta ipsum corpus beatum gloriam attingit
existente illa attingentia tanta in magnitudine bonitatis
etc. quanta est ipsa concordantia inter corporis
beati et corpus deo unitum // In corpore humano
autem est in via contrarietas inter ignem et aquam
et aerem et terram atque inter ignem et aerem
ratione terre. Et inter aerem et aquam ratione
ignis et inter aquam et terram ratione aeris et
inter terram et ignem ratione aque et ideo ratione huius
contrarietatis est ipsum corpus passibile fames
sitis caliditas etc. ac est grave et
mortale. Sed in patria divina bonitate magnitudine
iustitia etc. omnem remanebit contrarietate
a corpore glorificando et in quantum remanebit

ab eo contrarietas in tantum quod plus concordantie elementorum
et qualitatum eorum addetur eidem et sic habebit
corpus glorificatum in remotione totius contrarie-
tatis et multiplicatione concordantie gloriam sempiter-
nam. // Corpus humanum sentit in via
secundum naturam ipsorum principiorum de quibus constitu-
tum est ita quod in sentiendo per visum auditum
gustum tactum et odoratum bona sentit
delectationem ratione bonitatis et magnitudinis ratione
magnitudinis et sic de aliis principiis de quibus
ipsum corpus constitutum est. Sed cum erit in
patria attinget gloriam in predictis principiis
ita quod bonitas tota erit glorificata sic et
eius magnitudo in toto visu auditu etc. glori-
ficatur ac etiam in multiplicatione singulorum
sensuum multiplicabitur gloria singulariter
aliquorum. // In patria enim anima et corpus
coniuncti et omnes partes anime et corporis ita simili-
ter quod quelibet earum tota erit in tota alia
Et sic anima recolendo attinget et mensurabit intelligendo et diligendo
omnes partes corporis et extremitates eius quas habe-
bit in bonitate magnitudine duratione potestate appetitu
virtute et veritate. Ita quod ipsorum corporum in tantum
quantum anima illas partes et extremitates atti-
git gloriam consequatur. Nam sic corpus in via
delectatur bibendo cum sitit. Et quanto
magis sitit et bibit tanto magis
bibendo delectatur et quanto est melior et
potus tanto maiorem invenit delectationem
nam quia gustus plus attingit sic et multo
melius omnes partes corporis delectabuntur
in gloria et in attritione et participatione quam
anima cum illis habebit recolendo intelligendo
et volendo eas per bonitates et magnitudines etc. // Dum
corpus est in via habet quidem delectationem
in principio et medio sed magis in fine. In patria
vero finis eius erit vivere in bonitate magnitudine
eternitate potestate etc. videndo hominem deum
videlicet ihesum christum et videndo beatam glo-
riosam eius genitricem mariam cum omnibus
sanctis et audiendo ineffabilem laudem
et gloriam dei et humanitatis quam assumpsit
nec aliquod erit ei impedimentum ratione
bonitatis magnitudinis etc. et ratione finis in quo erit etiam
eternum nec quidem aliud appetet nec diliget

(c) 2006 Ministerio de Cultura

illis qd hebit qm alr no eet i fie glorie
si alir carencia heret hec aut omnia
sic oportebit ee corpori glorifficato sm
q pz i magne boni sis cae z efectus et
ista glia in vita pnti extimari no pot
Insuia delectat homo i plenitudie vex
visibilibus aplaudendu artz insonitu
z voce melodiosis q vltra dulcedie pen
ciunt auditu z qnto mags obin visu
i colore vel mtor intende aut i situ et
hitu iocunda varietati figurati Et
qnto mags euphonia intende vel in
gloriatus varietati gforti tanto dele
tati corporis anuneratu qr sensus m
mltiplicatone corp q adnaz sua pti
nenti delectat Sz in pena cuz ipe sens
erit i suma dispoince z obin i suma
repsentace aia affliget totu vd sic
ee qd erit i suma plenitudis dispo
sicione voe magnitudis boni iusticie
mirable glorificabit corp i maiori
pdicta // Inpria hebit omis homo ca
ritatez iusticiaz z sapiam quas inter
hoies pporcionatas ee oportebit z io
illa maiori quia quoddam corp supalud
corp atqsimr erit equali pporcione
respectu caritat iusticie z sapie z sic
i ter corpora glorificata erit equa
lis pporcio debite gradata sm diuina
iusticia z retribucionez in qua corpus
bin gsistit glificatiz // Insuia gsistit
corporibus maiori v solucio voe diuersa
indigenciaz quas pati ipz corp indigz
ei laborare manibus amblare pedibus
comedere inducre dormire ad sui susteta
cionez e z grau tenebrosum i mudo
voe sine appetitu retetiz digestie exple
sine z vltra pati z aliabus similia
voe suaz indigenciaz du e in via Sz
omes iste maiori sepabunt a corpore
glorificato voe sufficiencie z plenitudis
glie sue n amplius hebit membra sua
labori subiecta s poneg ea i dispoince

z hitu summe glie sue gnsis omnibus
maiori sius in maiori glificatas in
mags glie corporalis . Adquia nos
pducat gra z nra intin gliosi Quo

corpus dapnatum pena patietur 36.

Questio quomodo corpus dapna
tiz penaz paciet So // Illa dia
q est i infierno erit inter boni
radicalem cor et mags radicalez eius
z sic de aliis pncipiis radicalibus cor
gstinentibus tota puertet i gtrarie
ita q bonitas corpat zoe malicie erit
gtra mags corpora z eo ita q totu cor
voe suaz radicaliu pcium affliget
Insuia e nalis gcord int aiaz z cor
poris vt simit sint vnu vz vnus gaudes
bo ita q omis ptes cor et aie nimie
gordes existit In i ferno aute fiet
egrio qr aia hodit corp z cor aiam
aborrebit z oes ptis eius h oes partes
illius z eo n pot fieri sepaco corum
mutua ad i vice vn oportebit afligi
vtrumq cor qdez qr ab aia sua tota
bit i etnu aia vo qr recolit z intelligit
se p suu cor i etnu torqeri qd dilig
nale hic gtram quia ipz nunq hebit
re // Incor dapnato vnu qdq elemtoz
erit gtr aliud ita q tota cor q ignis
het cu acre Et acr cu aq z aq cu tra
z tra cu igne i cor m erunt i via tota
putet i gri Con trariz erit cor th
totu i pena ee cu gstitutu qr qlibz
pts tota elemtoz tota qualitz ptez
corp affliget z sine corrupcoe corrum
pet i etnum // Item cor i infierno
patiet pena agedo z maria paciedo
ita q sic nale i via fora appet age
z m pati i inferno for appetet pati z
m age vt p oppo tota cppo nare illius
cor putat i grem Itag pn illius cor
i tata gri gsistet q sibi ipis z elemti
nare z aliud aliy i cessant gtriabut
vt pena cor illius sit in maiori et iusticia
dei i sto punibli mags age possit n

(c) 2006 Ministerio de Cultura

ept ipam gri^{tes} supabit ipa pri^{us} ale ipios si
in eternum gri^{tur} adherebit ut roe mag^{nis} ius
tine pruientis pmaneat pena dapnati
cor^{is} eciam flama igis i fernalis in
qua cor^{us} dapnati^{m} gclusum erit // Ille
igis qui cu^{m} aliis elementis gtra^{m} illud
cor^{us} fortifficabit vires suas roe gtincto
nis flame i fernalis z corporis hec aut
fortifficacio erit gtra aqua^{m} z gtra aere^{m}
z gt^{a} t^{e}rram z de qbus ipm cor^{us} gstabit / et
qm aer t^{er}ra z aqua no potuit subigne
gsium^{m} ut cor^{us} pmaneat^{m} heat multiplicata^{br}
cor^{is} pena z qd dictum est de igne gtra^{r}
erit de aq^{a} in qua cor^{us} dapnatum totum
erit submerse sicut Et qm unaq^{que} cor^{is}
ptes in alia gsistit roe glutinois corporis
ex ptibus suis sumpsimus qdem erit iste cru
ciatus // In inferno omnis ptes cor^{is} a^{a}
gtra alia appetet inuicem^{m} z sic heb^{it}
ho appetitum comedendi z bibendi i fri
gidandi calefaciendi gestendi ita q^{uod}
ptes i q^{ua}m^{m} erit frigescta appetet calefie
ri z hume^{n}cta dessicari z e co^{n} z erit i^{te}
appetitus mutuus sine fine ut i eternum
Ita q^{uod} sic semper erit appetibilis z nusq^{uam}
attingibilis z i^{eo} erit summus langor cor^{is}
apptc i eternum i fine desidere z nusq^{uam}
hre fine eiusdem illud cor^{us} pot pati i
mori^{te} langores qr si sit calidum adhuc
pot magis esse calidum z si sit egrum ad
huc pot magis ee egrum z sic de ceteris
passionibus i inferno at gstabit pena
cor^{is} de mori^{te} caliditatis frigiditatis
famis sitis egritudis z sic de aliis
huiusmodi Ita q^{uod} oes mai^{res} quas elementa
possunt hre ad cruciandum cor^{us} ipm totaq^{ue}
bunt ac^{t} z aia illi cor^{i} ~~cruciatus~~ unita
alios adiunget ipi cor^{i} cruciatus i mori^{te}
sentiendi ipius cor^{is} penas z ministra
di penas eide de peis intellectualibus
quas ipa aia sentit // In psentibus
plus e d^{e} calidi^{tas} in quodam loco corporis
hois q^{uam} in alio sic in corde plus q^{uam} in
cerebro z plus frigidi^{tas} similiter i q^{ui}dam
loco q^{uam} in alio sicut i cerebro plus q^{uam}
i corde z sic de ceteris membris S^{ed} i in
ferno equales erunt ~~cad~~ caliditas z f^{ri}
giditas p^{er} oia membra roe flame igis
q^{ue} totum circuidabit cor^{us} dapnatum z roe
fluctus aque frigide in q^{ua} totum submerget^{ur}
p^{ro}pterea h^{oc} est ut pena sit i mori^{te} actiuitatis
Elementa cu^{m} quibus in uia pncipaliter
magis gposita sunt q^{uam} elementa cu^{m} quibus
hoies dapnati participabunt q^{uod} e^{st} ut
pena dapnatorum non sit i mori^{te} s^{ed} pos^{t}
eius i mori^{te} qm elementa quanto magis
componunt tanto magis remittuntur
Et qm a^{d} differit a^{b} eo^{rum} ad gtio^{nem} n^{on}
p^{otes}t tm a^{b} alii resistere S^{ed} i Inferno igis
z unum quodq^{ue} alio^{rum} elementor^{um} roe sue
crudelitatis z resistentie z resisti
bilitatis pmanet i vigore suo ad effige
di^{m} cor^{us} unde erit ipi corpi summa pe
na qm ipa elementa de quibus ipm cor^{us}
dapnatum gstabit sapiet illa^{m} na^{tura}m elementorum
i quibus ipm corpus gsolutum erit
erit in corruptibilia pmanencia
z sic elementa infernalia no generant
roe i mori^{te} gpo^{nis} inquantum sunt nec
corrupet corpus dapnatum g^{e}nus
cruciet illud z c^{etera}

Utrum potencie aie i patria heant equalem gloriam 37

Questio utrum po^{tencie} aie i patria heat equalem
gloriam S^{ed} Gloria aie bte e^{st} ea de to
to suo recolere i ntelligere z diligere at
tige deum unum cui sit gloria in d^{e} bonitates mag^{nes}
z c^{etera} ipius aie atq^{ue} int^{er} eius memoria^{m} i ntellect^{um}
z volunt^{ate}m ac z int^{er} eius recolere intelligere
z velle S^{ed} i g^{lor}ia aia bta attingit deum i t^{antu}m
de alia suarum potenciarum q^{ua}ntum de alia z
e co^{n} gsistit qdem pdta gloria i ipa aia
i mori^{te} bon^{ita}t^{es} mag^{nitu}din^{is} duracionis z c^{etera} qd sine
gsistit qde i eius oppo^{sita} mori^{te} z defiuit^{ur}
diuina bon^{ita}s mag^{nitu}d^{o} z c^{etera} i mori^{te} dic dicit
z i mori^{te} s^{i}t^{i}^{mus} z p^{er} magis sume districto
nis z assimilacionis i eq^{ua}li qd e^{st} i po^{te}
z gdiciones dig^{nitatis} dei i g^{lor}ia attingit equa
aia deum i p^{at}ria de recolere intelligere
z velle g^{ustu} equale gloriam hnt i p^{at}ria potencia

(c) 2006 Ministerio de Cultura

aie bte · aia^{e} pot ee gao^{re} i eq̄li^{te} q̄ i eq̄li^{te}
z h^{o} est roe die potat q̄ mag^{s} gaudere
pot aequado quia disaequado q^{r} no
disaequādo ſ aeq̄ndo pot sine maiori^{re}
gaudere Et cu gaudere aequado sit ma
ior actio pota i efctu i pria quā diseq
q̄ndo z oportcat ee i pria ill^{d} ratione
q̄ potas pl^{o} pot agē i efctu z p^{q}d boni^{as}
mag^{de} z ce mā^{re} heat gao^{re} i ipo efctu
Et g^{o} potencias aie i pria equale hre
gliam ut maior actio pra^{tis} pota z maior
gao^{re} i fluendi dignitatem i efctu z recipi
endi efctus no sit i no ee z eius oppo^{tu}
maior^{is} in ee // Et in po aie eq̄lez het gliam
mag^{s} distat agri roe h^{o} eq̄li^{te} glie quia
roe i eq̄li^{te} eius co^{r} in i eq̄li^{te} gsistit maiori^{as}
extis entis cum no ee z i eq̄li^{te} exist^{t} maior^{as}
entis cum ee vni se q̄li q̄ eq̄li^{tas} mag^{s} gdit
no ee q̄ i equali^{tas} Et io ut dia eq̄l^{tas}
poss^{t} po^{as} aie mag^{s} remoue amaiori^{te}
z a no ge reoliet eas ab i eq̄li^{te} ut
maior^{i} pote distare no gderat q^{r} oz
po^{as} aie i pria equalē gliam hre // In
q^{m} dia boni^{tas} e pri^{i} boni aie z mag
diuina mag^{l} aie z sic de aliis i tantum
z oz eq̄li^{te} diuinarum pfeccionum q̄ hnt i se
ipis z i boni^{te} zc ee pri^{i} equā aie
boni si eq̄li^{tas} glie no ee i potencis aie
no heret dia eq̄li^{as} i efctu suo bonum
i q̄ agere de glia cu mag^{ne} boni^{te} zc z
cent boni^{as} mag^{de} dei maiora pri^{a} agendo
de glia i efctu q̄ dia eq̄li^{as} q^{d} e i po^{te}
g^{o} zc // In pria e act^{o} eq̄lz poten^{e} aie i
actu eq̄lz aliq po^{e} ipius aie z actus boni^{tas}
ipius aie i actu mag^{nis} ipius aie z ego z
sic de aliis z ro h^{o} est ut gciuncto actuu
ipius aie sit i maiori^{te} vni^{tas} roe maiorita^{tis}
boni^{tas} mag^{nis} zc Et gstat si ipi actus e
quale se mesurat i recepcone glie adeo
sit q^{d} e i maiori^{te} unionis z mesuracionis z
gcomitarum suarum i se sicut alio cor^{o} gcen
te in alio g^{o} equalit^{r} recipiunt ipam q^{r}
si no maiori^{as} predti nidus plus gsist^{t}
i p^{r}uacoe q̄ i ee q^{d} est i po^{te} g^{o} zc // Si
po^{e} aie gliam i pria no hrent equale

oportet q̄ illa po q̄ eet i ma^{ri} glia heret
ipam gliam suam q^{r} sicut finem z no i fine
q^{d} est i po^{te} q^{r} i po^{te} est deferre pri^{n} glie
cu sit quies i mag^{ne} glie Cu g^{o} glia
attingat^{r} i fine z no q^{r} fine n^{a}m est
po^{r} aie hnt gliam ee equalem // Deus est
recolibilis intelligibilis z amabilis i maiori
mag^{ne} q̄ aia pot eum recolere i tlige z dili
gere nam aliq no eet deus in finibus q̄^{m}
aia co finium pot q^{d} falm e Et aia plus
pot i mag^{ne} eum recolere i tlige z dilige
i eq̄li^{te} glie potenciarum suarum recolendo in
telligendo z diligendo eum equalit^{r} Cu
mag^{s} sit obi^{t} mag^{s} fruibile g^{o} zc //
Illa glia q̄ gsist^{t} in eq̄li^{te} glificat^{r} glo
rificabilis glificandi z glificari maior e
q̄ q̄ i hac pdca eq̄li^{te} no gsistit q^{o} cum
p^{z} q̄ glia q̄ e ea mag^{s} pot attingere gliam
q̄ est efctu i eq̄li^{te} efctum q̄ i inequalita^{te}
z h^{o} roe sit^{us} que int cam z efcm pot
heri maior i eq̄li^{te} q̄ i in eq̄li^{te} g^{o} aia
equale gliam recipit i potenciis suis
roe maioris sit^{us} gcomitantis eq̄li^{tas} et e
q̄li^{tas} ro s. maiori^{t} mag^{de} tat maiori^{tas} potenciam
cu boni^{te} // Sic aia equalit^{r} distat a p^{r}
ivanoe roe equat^{s} gm^{i} sue boni^{tas} sic z
roe eq̄l^{s} gm^{e} sue memorie intellus z volunt^{is}
cu ipa sit gus de suis mit potenciis gs
titutum z Iuez z q^{r} het memoriam recoli^{ua} i
roe recolibilitatis dei z intellectum roe
i tligibilitatis dei atqs voluntatem volitivam
roe volibilitatis dei distat ipa aia in
a maiori^{te} z p^{r}ua^{tione} roe agendi q̄^{m} roe gendi
ut de toto existe z agere recolē^{do} i tli^{gendo}
z dili^{gendo} deum attingat // Aliq no heret pri
cipalē memoriam intellectum z volu^{ntatem} roe
recolibilitatis i tligibilitatis z diligibilit^{tis}
dei q̄ falm e q^{r} p^{r}ons oz nemo potenci^{as}
aie in pria gliam hre equalē Utrum deus
possit tantam dare penam demoni quanta gliam
angelo bto:

35.

Questio ut^{rum} deus possit tantam dare
penam demoni quanta gliam angelo
bto Et q^{o} p^{r}bas dia e ens roe cu^{s}
glia pot ee boni^{as} z co^{n} ſ pena malicia
et culpa gtum no pnt z q^{r} p^{r}bas mag^{s}
pot roe gservacionis predte q̄ roe i gservacionis

(c) 2006 Ministerio de Cultura

pot q̄dem magis dare gl'iam anglo q̄ penā
diablo Alioquin nō eēt dia i h'ꝰ i quo
ptas magis pot z i' i quo minꝰ pot qd
est impo // Diuina ptas ē gcor nō at
grī Ergo plꝰ pot vce h' qd ipa e q̄ vce
hui' qd ipa nō est // Cū g' deus gcor heat
cū anglo z grī cū demone plꝰ pot dare
anglo vce gcor q̄ demoni vce grī // D
iuia ptas ē gl'ia nō at pena s' delf q
ipa ē pot magis dare q̄ deli q ipa nō est
qd si nō eē ptas gtradiceret magis largi
libertas qd ē i pote z gtra ceni bom g' zc
Dia potns ē pni vce r anglo gstitt z
agit z vce glia angli glist z agit
s' ipa nō ē pni vce cū demo agit malu
z gstitut malo gnus sit pni iustu pu
niens demone s' plꝰ pot dare i cui ipa
ē pni q̄ i cui ipa nō ē pni g' zc
Anglꝰ bonꝰ ē aptꝰ natꝰ recipe bom
magis gl'iam zc adeo cū sit gstitutus
eēte de glia cū bom' magis zc Dia
bo lz sit eēte gstitutꝰ de bom zc cū tu
sit i malitia zc ipsꝰ nō ē aptꝰ reci
pere gl'iam adeo cū sim age sit gtra
diuinā gl'iam z gtr gliam de q eēte est
gstitutꝰ Ergo ē aptꝰ ad penā z ad ma
lū recipiedꝰ vn cū magis se heat ee
ad ee vel glia eēlis ad gl'iam inmoria
q̄ ee ad pniatorē s' glia ceni ad penā
etpe qm illa giungitr anglo bto Ista
nō disparat mai' ē q deus plꝰ pot dare
gl'iam anglo bto q̄ penā demoni A
bo cares deo sibi ipi gstit i pena sine
fie z luz dei ptas dare possit penam
demoni i etnu nō dat illi fiez inetnu
ita ē q plꝰ pot ipa ptas dado fine
etnu q̄ auferedo illu i etnu Et qm
deus dare gl'iam anglo bto q̄ penam
demoni qat plꝰ possit deus dando
q̄ auferedo pz i h' qz deus ē fid nō at
puaro fid qm si esset pnat fid eēt
fid z nō fid qz ē gdictio Anglꝰ vone
mtu nō pot attingere gl'iam q ē deus
cū illa glia sit maior q̄ mtu demo
s'

vtiqꝫ pot adqrere mitu pene cū gdiat
etnis deiat z bom z i ipiꝰ etnis z eo
Cū g' deus plꝰ pot mensurare gl'iam qz vlt
mitū q̄ demo penā qz nō vlt mitu
q̄ demo pene g' zc // Bonꝰ anglus stat
cū fint catꝰ hint dnm recolendo intl
ligedo volede Et demo cū sint catꝰ bo
statu fint malo hendo deu recolendo
intligedo z hodiedo z qm dilige z ho
dire sit i eqli exnte abste dilige i inori
vce exndi qz dilige inori z eē gcor
dant i exnte abste hodire i inori vce
nō cendi qz hodire inori z nō eē gcor
pz maiꝰ q deus plꝰ pot i fluere gl'iam
anglo bto q̄ demoni penā // Dia qz
agit bo anglo agit vce exndi qz iustiz ē
eē i q agt demo bo ag i vt vn i iust
ē eē i qd demo agt magis ē exndi et
nō exndi anglꝰ bonꝰ agt ctā inori
malꝰ nō ctā inori z qm inori vce
eendi p ee magis sbm recipiedi qua
pot dare anglo bto gliam q̄ deo demo
in penam An quo ignis inlis attingit demonem 39

Questio Quonia ignis malis atti
gitt demonē Ergo // Illa dia q ē
intlectuat z ffinat int demonē
et ignē nō ē i gcor Ergo penꝰ i gerita
etiā demo sit grī deus z gtr etnm eis
hodiedo deu z etnm eis Ergo cū i grī
demonis aduisū dm z etnm eis sit i
magis vt iusticia agat slr demone
i magis attingit ignis demonē afligedo
gieiante vce dei z siq qbꝰ demo se totꝰ
greiat quantū pot // Dic dignitats dē
ee hnt afligedo demonē heciante
gcor est magna vce magnitudinis z bona vce
bom z durablis vce etnis z potes vce
potatis atqz iusta vce iustie z sit de
aliis slr quare si ignis afligit demonē
p modū predie magis i iusticis bom
etnis zc modꝰ qdez ille q̄ dic dignitats
hnt i gcor sūi ad pmendū demonē
gcor magnitudinem predicte gcor

(c) 2006 Ministerio de Cultura

si vero ignis non affligit demone per modum potentie
magis iniustitia bonitas magnitudo rei est quedam potentie
potentis modus in minori et ita abest magnitudo
bonitatis rei minori potentie modi quod est in potentia
in illo quo demone affligitur modi quod est in potentia
in modo demonis // Ignis naturaliter per se non potest
attingere demonem cum sit per eius disparate naturam
in hoc quod ille est intellectualis simpliciter. Si demon et
ille corporalis simpliciter ignis sed attingit cum in natura
mori minoris generis quia plus simpliciter generatur naturam
corporalem et spiritualem quod attingat illud quod
si non attingat illud et non attingit ipsum
demonem ut contrarius importat minorem
ponere demoni supplere dicta potentie illius
modi quem potest sed utraque. Si ignis et demonis
naturam // Demon obiective attingit ignem
recolendo intelligendo et odiendo ignem et
omnes eius conditiones. Ita quod demon leditur se-
ipsum in obiecto ignis // Dicta vero iustitia
est potentia puniendi ut fortior dicta vero est potentia
puniendi ut in omni ipsa iustitia movet ignem
contra demonem ut fortior et demon illi resistit
ut in disparata ab igne fortior. Et quoniam dicta
iustitia plus potest agere de igne in demone
congregantem quod demon resistere disgregante
per ignis plus agendo ledere demonem ut fortior
quod demon resistere eidem ut minor et sic ignis hor-
num attingendo affligit demonem adiuvante
ad affligendum illum / illa lesione quam demon
facit sibi ipsi obiectando ut dictum est // Demon
ut experiret nocere terribiliter et ut habeat corpus
calefactum induit corpus aeris et ignis ad se-
ntiendum nocere rationem aeris et ardorem rationem
ignis unde per hoc medium ignis in inferno corpora
hominum damnatorum affligit eodem in quo per
illud medium corporis quod demon assumere per affli-
gere corpus elementatum sensatum activum
ab illo corpore quod supplet demon // De-
mon ratione finis assumit corpus sapiens naturam
finis quoniam aliter non assumeret corpus per modum
generis et finis corporalis ignis attingit demonem que
demon ratione istius finis quod est ardere et ar-
dendo affligere ratione ignis sumit corpus et sic
ut sentiat sine sentit afflictionem ignis sic

in corpore supposito et quod admodum finis est ens in
quo bonus angelus delectando quiescit
sic est ens in quo malignus angelus cruciatum
laborat sub ipso fine sic intellectualis sub
fine // Maioris est ymago in qua humanus
intellectus spectat magnitudinem dicte potentie et
iustitie unde si ignis attingit demonem non
ratione potentie propter ignis tamen per ponens ratione
potentie dicte iustitie plus potest spectari
magis de potentie iustitie dicte quod si ignis illum
affligendo attingat // Divina ~~potentia~~
~~tum~~ bonitas in tantum malificat demonem in-
quantum iustitia punit illud atque magis in tantum
purificat illud magnificans penam et mali-
tiam eius et sic similiter de aliis dignitatibus dei et
ratio huius est ut ipse dignitates puniendo et affli-
gendo demonem contra habeant equales. Et
quoniam ita est quod magis de afflictione demonis magis
mificat atque bonitas malificat eius penam
et sic de aliis dignitatibus. Si ignis affligat
demonem sed ratione minoris amoris equalitatis
durationis dignitatis in demone ignis affligit
eum ut pena demonis a minori distet
ignis affligit demonem eo quod affligendo illum
sit eius pena maior et quanto maior est illius
pena tanto magis distat a minori. Unde
ratione minoris distantie minoris pene a maiori
per ignis attingere demonem per predicta sed per
quoniam ignis materialis demonem attingit
Utrum corpora beatorum maiorem habebunt gloriam quam
anime damnatorum penam 40.

Questio utrum corpora beatorum maiorem habebunt
gloriam quam anime damnatorum penam
sic // Dicta quod est inter Christum et corpora beatorum
consistit glorificando et dicta quod est inter Christum et animas
damnatorum est in pena ipsius anime damnatorum
deo puniente illas / et quoniam dicta est melior
maior durabilior potentior ratione in gloria
quam in pena / est sed gloria corporis beatorum maior
quam pena animarum damnatarum ut maior magis
concordet bonitati magnitudinis rei gloria quam maline
rei // Gloria que est inter Christum et beata corpora est
in concordantia et gloria Christi / et pena animarum damnatarum
est in contrarietate et quoniam concordantia concordat gloria et maiori
et contrarietas pene et minoritati sed rei // Corpus Christi
est obiectum sanctissimum beatorum ut ab eo recipiat gloriam

no pot demone attingere quod quia ignis

(c) 2006 Ministerio de Cultura

videndo audiendo rei ac naturale simila
itaque bonum sui sensus rei sui sensum obiecti distat
agentis elementorum et quoniam illa distantia est
maior quam potest esse sensibilis distantia agentis
sua rei sensum obiectum sensum est maior gloria
corporum beatorum quam pena animarum dampnatarum
qui maior est predicta distantia beatorum corporum
agentis et pena cum sit rei concordantie corporis
Christi et corpora beatorum quam sit distantia animarum
dampnatarum a pena cum sit rei contrariatis Christi
et ipsarum animarum dampnatarum // Proprietas glorie
sensuum beatorum et videndo et audiendo Christum habet
proprietas fortis est in fortans gloriam corporum
beatorum Et e contrario ipsum corpus Christi est proprietas
pene animarum dampnatarum rei carentie
obiecti quam oculi dampnatorum habent ad quod obiecti
visivitas ipsorum oculorum dampnatorum sensuum
cata sunt unum recipiunt pene difformi
tate videndo et audiendo Et quoniam ita quod
gloria in plus se extendit rei proprietas deformi
lux pene sequitur rei // Cor Christi est medium
rei unionis consistit illa maior coniunctio quam
deus et eius effectus ad invicem habere possunt
bonum magnitudine rei effectum et e contrario pene
animarum dampnatarum est minor desperato et
disiunctio quam deus et eius effectus ad invicem
habere possunt Sed quoniam coniunctio rei unionis
deitatis et humanitatis in Christo se habet plus
in gloria quam in pena disiunctio ipsius effectus
ab ipso deo rei contrarie ipsius effectus sequitur rei
// Corpora beatorum sunt in fine quare creata
sunt et sic attingerunt in fine Sed corpora dampna
torum sunt extra finem ad quem creata sunt Et
quoniam ipse finis plus continere potest glorie quam
non esse finis possit continere pene / ratio sequitur maiore
quod corpora beatorum maiorem obtinebunt gloriam quam
anime dampnatorum penam // Cum gloria beatorum
est in maiori magnitudine quam beati possint habere
quamvis tamen pena dampnatorum sit maior quam
ipsi dampnati possint habere adhuc maioris
beatorum glorie sine corporale sine spirituale
maior est maiori pena dampnatorum
Et rei hoc est quia bona maiora plus
concordant magnitudinem durationis rei quam mala

maiori sequitur rei Et quia bonitas magnitudinis durationis rei
magis habent concordantiam maiori quam equalitas bonitatis
malicie parvitatis parvitatis rei Sed cum
in gloria beatorum sit equalitas bonitatis magnitudinis
durationis rei in pena dampnatorum equalitas
malicie parvitatis parvitatis rei sequitur rei //
Beati cum maioritate bonitatis magnitudinis
rei gloriam adquirent dampnati vero cum
minoritate bonitatis rei penam incurrent et quoniam
minor est acquisitio glorie in gloria rei minoris
bonitatis rei quia adquisitio pene in penam
rei minoris bonitatis rei manifestum est quod gloria
beatorum maiorem potest habere gloriam quam anime dam
natorum penam Utrum alia vita sit in
eternum: 41

Questio

Questio est utrum alia vita sit in eternum
quod // Quia consistit inter vitam dei et
vitam eius effectus quod deus sit eterna
maior est in bonitate magnitudine rei et sine est
eterna est vita minor quia non magnitudine bonitatis est
finita rei magis concordantia habeant maiori bonitate
de esse sive esse et effectus quam minori quam alia
esse vitam in eterno quod expectamus quod si non
magnitudine bonitatis rei eterna maiorem concordantiam
habet minori de esse sive esse et effectus quod est
impossibile sequitur rei // Cum magna bonitas sit existendo et
agendo quod existendo tamen in eterno bonitas est
consistere in eterno concordantia inter existere et agere
sine esse quare oportet alia vita esse
in eterno ut deus existendo et agendo effectum
suo in eterno concordet representare deo
in eterno effectum suo concordantia quod habet in se ipso
et recipiente ipso effectum ab illa concordantia
benedictionem recolendo intelligendo et diligendo illa
concordantia Sed at non est alia vita non est in eterno
existere et agere predictum causa et effectus et sic
melius est existere tamen causa in eterno quam exis
tere et agere quod falsum est sequitur rei // Cum bonitas
et eternitas illam possit inter se sustinere
contrarietatem impossibile est existere sequitur contrarietatem
inter eas quod necessario oportet esse aliquam vitam
in eterno quoniam non ita sit bonitas quod eternitas
contrariatur rei effectus et eo quod mathesis est
in eterno si bonitas eterna non terminaret
bonitatem eternam diligendo bonum eternum.

et creatum eternum haberent bonitatem eternam quod sicut quidem malum est impossibile propter dictam bonitatem eternam que est // Vita bonorum principiorum est esse bonum cum sit bona et esse magis maius cum sit magis magnum eternum bonum est intelligere et diligere deum Cum quod principia sit esse magis bonum oportet ea esse principiata esse magis eternum quam oportet ea esse ~~primum bonum~~ in eterno quod si non existit quidem principia esse primum bonum eternum et magis deficit principium sine bonum est et eternum in effectu et principium igitur effectu quod magnificatione forte et maiore esset sine fine ergo alia vita consistit in eterno ut predicta inconveniencia non sequantur // Impossibile est sine medio principium attingere finem bonum si alia vita non est in eterno deficit quidem in eterno medium ad attingendum finem in eterna bonitatem magnitudine est et sufficit ad attingendum finem cum eterna bonum in est Et ita si alia vita non est in eterno medium quod est non est aptum natum consistere inter principium et finem cum maiori bonum est principium et finis sed ponimus privatione bonum principium et finis quod est impossibile quod est // Deus est bonum magnum est cuius summus finis unum propter deum non produxisse aliquid sine aliquo fine Cum ipse sit summus finis summe bonum est Quare necesse oportet quod alia vita producit in eterno quod si non nullius quidem produxit finem cum se tantum in magis bonum quantum in magis malicie non tantum in esse esse eternum quam in privatione eterne temporis et sic de aliis quod patet per et sic aptum est quod agat sine fine in effectu suo et preparet sine bonum est quod est impossibile quod est // Deus non agit sine fine ut non agat sine magne bonum est unum si alia vita non est in eterno ista vita iniqua summus consistit ut si in eterno finis itaque esse finis agit deus in eterno cum maiori ipsius finis in bonum magnitudine est et sequitur necessario maiori finis bonum est vite in eterno et sic agit et non agit in effectu suo cum maiori bonum est finis quod est impossibile et contradictio quod est // Si alia vita non est in eterno sit utique dicta sapientia quod bonum esset ea esse Cum magis bonum sit existere

et agere summe esse et effectus esse maiori finis in eterno quam necesse oportet alia vita esse in eterno ex quo dicta sapientia ita sit cum intellectus scire posse velle et ceteros actus dignitatum sit equalitas sicut et inter ipsas dignitates dei ut supra probatum est quoniam si alia vita non esset in eterno sciret utique ipsa sapientia quod bonum esset ea esse ut dictum est et potestas bene posset facere ea esse ut dictum est et potestas bene potest facere ea esse sed voluntas nollet ea esse et sic esset inequalitas et contrarietas inter divinos actus quod est impossibile ergo oportet voluntatem ea velle esse sicut sapientiam et posse potentiam et aliis actibus cum sit bonum ut dictum est ergo est quod si non nollet ipsi actus infiniti sed ponimus limitatum esse quod est impossibile ergo est necessario // Dicta veritas non permittit quod maioritas finis cum sua maioritate sit contradictoria contrarietate cum sit in fluxu veritas in causa veritate causata sibi subiecta quod impossibile est contradictionis contradictionum et inde surgit veritas esse alia vita in eterno quoniam hoc probatur per predicta scilicet si alia vita est maioritas finis est inter summa causam et effectum quam sit ipse deus cum sit plenus virtute sine fine sic esse se produxit maiorem finem quam potest ut in plenitudine finis consistere a privatione et maiori finis Et si predicta vita non est est utique maioritas finis propter summam causam et summum effectum quod est impossibile autem oportet quod maioritas finis sit maioritas sit contradictoria quod est contradictio quare necesse alia vitam oportet esse in eterno Et sic finitur ista questio cum aliis questionibus an deus et quomodo quidem ad alias questiones consequentes procedendum est Et sic antecedentes per novem paragrafos seu rationes solvimus sic et iste consequentes questiones solvi possunt Cumque tamen quoniam ipse multe sunt et pluralitate ut melius possimus eas itaque solvimus quidem solutionem cuiuslibet earum in predictis rationibus seu per paragraffis tantum esse contentas

(c) 2006 Ministerio de Cultura

Vtrum sint angeli

Questio utrum sint angeli. D
iuina simplicitas sibi sum̃ i cari
do producit melius sit angeli. Quoniam
si non sint assistant quod magis effectum
suum si ipsi simplicitas autem sapientia et voluntas
dei qui per modum sit in idis in minori actuale
affectum suo concordat ecclesiam namque quam in
tellectus angelica in maiori simplicitate
est quod esse eam care. Que eam si non est ipse
quidem perfecte dignitas dei maiore habere
concordantiam effectum in potentia quod in actu
quod est deo in genus ergo patet angelos esse ut magis
bonitatis et dive voluntatis sapientie et simpli
citati non deficiat quod deficere est in possibile.

Deus pure intelligibilis est et amabilis ac
actica non autem sensibilis ideoque potestas ve
hemens potest bonitas nobilitas et magis in
cariza intellectuale in fine quam in sensitiva.
Si igitur angeli non sint consistit quod in prelationem quid
in quo divina potestas potentior est extrinsece in
bonitate nobilitate et hoc est id in quo minus
itaque deficit iustitia per forti potestate in si
extrinseco opere in bonitate nobilitate quod est in
possibile ergo etc. Quoniam immediate deus pater divinum
filium generat et cum filio producit divinum spiritum sanctum
voluntate divina voluntas creare substantias separatas
quia immediate id est sine sensualitate
de ipso dei opere intrinseco cum sit pure intel
ligibile cognitione habere. Sed si angeli non sunt
nullum ens creatum divinum ita simplex et in mediate
cognoscere potest et per consequens deficit pater cum filio
et spiritu sancto in assimilando creaturam quod
magis sibi est defectum autem esse in deo est
impossibile ergo etc. Quoniam deus habet summum finis creata
se habet ad finem quanto autem creata plus se habet
adfinem tanto magis consequitur finem. Sed igitur angeli
sunt cum sint creaturis creatis simplicioris possunt
ad finem quod esse creature et per consequens maior
potest esse quam inter finem et id quod se habet ad
finem. Sed tamen angeli non sunt illud quod medium
per quod finis et id quod se habet ad finem maiorem
habet quam est in proportione. Itaque deus
non potest creatis esse finis per modum maioris sed per
modum minoris et hoc non potestas eius deficit
maiori finis et maiorem illius effectus
quia ad minorem finem tenderet. Sed isto non
potuit bonitas et divina potestate attingere
quod est impossibile ergo etc. Vtrum sint demones

Questio utrum sint demones. Quanto plus
est differentie et contrarii inter bonitatem et maliciam
magis et perfectam et sic de aliis. Tan
to plus proportionatur intellectus cognoscere bonitatem
et voluntas diligere potestas scilicet bonitatem
et odire maliciam. Sed si demones
sunt ita contrarii quod illorum malicie et defectus
non sit deus contrarium plus possunt angeli boni divinam
cognoscere et diligere et plus odire maliciam
et defectum. Sed quia angeli boni sunt ut deus
in minori bonitate cognoscatur et diligatur
ergo necesse demones esse alioquin magis deficeret
maiori fine intentionis privando eam quod
est impossibile. Si demones sunt minore quod pote
habere boni angeli notitiam gratie creationis
sue et conservationis sue in gratia quia deus
conservavit illos quod de se patet. Si ante demones
non sunt nec habent ipsi boni angeli ipsius gratie
neque sive glorie tantam notitiam. Sed quoniam
malum est ut sit bonum non attingitur nec in bonitate
est contra vel oratio mali ergo si maximum
malum non esset scilicet culpa et pena demonum
divina quod iustitia esset minori gratie et glorie
angelorum deficeret quod est impossibile ergo etc. Quoniam
in opposito demones esse potest plus homo resistere
malo diligeque bonum repugnando ipsorum
demonum reprobis et per consequens vehemens
virtute consequitur et fortius virtus repugnare.
Si igitur demones non sunt homines quod primum
diminutum est in eorum privatione et per consequens
magis dei deficit magis bonitas virtutis
et caritatis hominum quod est impossibile
ergo etc. Si demones non sunt nigromantia
non est qui invocantur malignorum

(c) 2006 Ministerio de Cultura

spiritum non esset quod nigromanticis obedirent neque expirimenta illa que arte nigromantica fiunt essent sensibus manifesta. Ergo quia nigromancia est, sunt demones.

Quomodo angeli sunt considerabiles. 44

Questio quomodo angeli sunt considerabiles. Dicendum est super quomodo deus considerabilis est et secundum similitudinem considerabilitatis quam de deo declaravimus angelos considerabiles dicimus. Sed hoc similiter esse oportet ut causa perfectiorem cogitationem reflectendo. Et ideo effectus scilicet angeli sic considerandi sunt ut esse illorum nobilius et melius ceteris esse creaturis intelligatur cum propter dei similitudinem sunt deo propinquiores ceteris creaturis. // Sic deus per se ipse et de se simile sibi filium scilicet et spiritum sanctum producit in excellentiori bonitate magnitudine et quod producere possit. Ita deus ipse dominus creatorem ideo ingenitiam et naturam alia adeo producere essentia et natura sibi similem quia potest potestate ordinata sibi similem in magnitudine bonitatis durationis et ut bonitas magnitudo deo in suo similitudine non deficiat quod est in potestate considerandum. Ergo essentiam angelicam et agere esse quod de similitudinibus dei constitutum et aggregatum scilicet de bonitate magnitudine duratione ita quod eorum esse sit in maiori bonitate et cetera quam non sit esset defectus magnitudinis in creare bonitatem et magnitudinem bonitatem creare et cetera in creatione maioris actionis quod est impossibile. Ergo et cetera. // Quia omnes dignitates dei sunt in tribus personalibus proprietatibus videlicet in patre in filio et in spiritu sancto sic similiter omnes angeli sunt de quibus ipse constitutus est tres proprietates videlicet in recolentiam intelligentiam et volentiam reflectatur. Ita scilicet quod recolentia est creata bonitas magnitudo durando et cetera. Ita quod ipsa recolentia recolendo dominum sit bonum et agens magnitudo de bono sit magna et agens de magno et cetera et quod sequitur de recolentia idem sic modo secundo de intellectu et volentia et quod dominus scilicet causam primam et summa omnes effectus suum actitare sed intantum quod ipse effectus similitudinem illius recipere per declaratam ideo isto modo magis essendi angelorum. // Bonitas dei patris de sua essentia cum libertate et ordinatione bonum scilicet filium et spiritum sanctum sic producit ita quod ipsa libertas infinite et eterna est bona et in bono magna et in magno et cetera ut magnitudo bonitatis et cetera non deficiat libertati similiter declaratur quod bonitas et cetera angeli que est essentia ipsius angeli habet in se situatio agere cum libertate et ordinatione bonitatis magnitudinis et cetera. Itaque bonitas angeli in quantum similitudo deo constituitur semper dei similitudine consequitur. Mali autem angeli in genere separantur quia licet per modum essendi sunt similes deo similes per modum operationis sive essentie deo penitus adversantur.

Quare sunt angeli. 45

Questio quare sunt angeli. // Bonitas dei est excellentissime recolibilis intelligibilis et amabilis quod quelibet dei dignitas est immensa et eterna in bonitate et cetera et ideo effectus ipsarum dignitatum scilicet ens recolitivum intellectivum et volitivum est excellentem magnificare ut excellentem ideo sine medio possit recolere intelligere et diligere ipsam dei bonitatem et cetera et propter hoc angelos esse oportet quorum esse et entitas est talis quod quelibet constat de tota et integra entitate et natura sine per entitatem et naturam dei excellentius prae ceteris creaturis // Quia sol est clarus et fulgidus producit ex claritate sua dies clara sic ita quod deus est bonus magnus et cetera causam fecit ideo angeli adeo bonum magnum durationem et cetera ut ipsa dei bonitas produceret bonum et magnum et cetera. Sic sol in se lucidus lucidate sua dum aerem illuminat ex se influit. Ita et multo melius quod deus in se et de se bonus est magnus et cetera bonitatem et magnitudinem suam et cetera influit volendo angelos esse bonos magnos et sic sol plus per aerem illuminare quam terram cum aer sit illi magis proportionabilis ita deus plus per similitudinem suam in angelos influere quam in aliis creaturis cum angeli magis sunt angeli deo proportionabiles in natura

(c) 2006 Ministerio de Cultura

z p̄r hoc cauit ipe deus anglos ut sua
silitudies vehemen̄ z simplr̄ i eos in
fideret q̄ iucetis catis // Ad denotad̄
q̄ ds agi de bono z magno zcᵗ iusē ipo
st̄ angli ut agant de bono zcᵗ i se ipis
z sit extēia dīne bonīᵗ extēiaz angli
catie pduxit ut anglo existet ita opa
a bonī dei opatoz bonīᵗ angli pduxit
ut anglo bonificarz Itaq̄ pz anglm
ee vt ipe anglo recolendo intlligndo
z diligedo se agat de bonī zcᵗ i se ipo
i cui siquid recolēē et si sit bonīficē
magē zcᵗ In q̄ntu bonīᵗ ē magnuz
zcᵗ recolēē z recol z sic de alus //
Ad denotand̄ dm agē de bono inea
turis st̄ angli vt cum silit agat
de bono i nob̄ hoibus adminates
nos face bonī magn̄ zcᵗ z euitare
malū zcᵗ adūsa pregetes nos a p
uersitat z malicia diaboli · Itaq̄
sit angli i nb̄ bonificats magfica
et cetera · Cᵒ Quo Angeli benigni Deo
seruiūt · 46

Questio Quoniam angli benig deo
seruiūt // Anglo existens de
silitudibz dei idz de bonī magne
zcᵗ agregatū anglo g̃ ut bonī
dīna bonīte seruit ut magnē dina magne
z sic de alus Itaq̄ q̄lz dignitas angli dig
mati dei s̄ siti z toto deo seruit Igitur
ita ee oz alto magnē largite defiret mag
glie z pfectois dei i extu qd ē impole
etc // Anglo cuz sua bonī zcᵗ ē i mediate
deo seruit vt dm̄ est mediate at illo
seruit idz mediantibz silitudibz quas
het a deo z hᵗ istomodo silz q̄ bonī angs
geli gaudant hz cū magnē durone zcᵗ
ipis angli seruit dīna magnē ext z
c h at pz i magne gaoz q̄ heat dīne
dignitā i fluēdūz anglo gaozs silz nuz
sua p̄ // In eēn dīna intllit anglo
i mesaz gnatoz z i mesaz pcessiom
q̄to at intllit opatoz i deo intinseca
tanto z diligit illaz q̄tiz at ē sim
intlle z dilige ac ē recolere tatuz

ē suum bonuz agere suum magᵉ age
z sic de alus i intlligendo recolendo
et diligendo · sit q̄ tota memoria est
recolens totq intllq i illus tota vo
luntas diliges dei pēnitate filia
tionez z spiratoez · Cū at hᵗ ita sit
qs gᵉ extimad p̄ quata sit illa fruicō
z glia q̄m angli beati hūt erga dm
Q m anglo i q̄ntum bonī zcᵗ fruuit
deo bono zcᵗ fruit et ipo i quatū e
efm dīuinū videlz catas atting
Ita q̄ anglq intlles z diliges totas
silimes suipis z totas silines create
ceēn atting totū efm dīnuz silz
se ipz et cetera cata ee ad laudem
et gliam dei Quo demōes odiūt deū 47

Questio Quoniam demōis odiūt deū
dīne silines in anglo malig st̄
In q̄ntu ens illq creatū ē bonī
magnū duras zcᵗ ipe q̄dem silines in
mori ēate fruit · z · dig i cantis ad
eius silidine demō inqn̄ bono fruis e
Et q̄m dia ext i ipis digit dei z silz
ill de qbz dia ext existens agregatū dilig
st̄ eq̄litate ext ipa volutas demōis
odiens stablit cuz tota demō sit i malic
gul // Volunts demōis exns una pras
unita cū ceris ptibz silz bonī zcᵗ de glo
demōis sba ē unita tota ptaz bonī zcᵗ
p mod i iuste opatois z inordiate i ma
licaz puitu ita volunts cū ē q̄re bonīs
agedo mala ē z magn magn̄ i malicia
volunt z ceta duro i corrupcoe sic vo
lunt zcᵗ z ptas p̄ z intllq intllit malū
vtq pz i vitiū virtutis q̄ i falsitate iusticia
i iniusticia z glia i pena zcᵗ puitit // I
nq̄m demōis intllq ē simplr dīna bonīte
zcᵗ simple attingt na i hᵗ ē valde deo silis
Sz q̄m demōis voluntas puisa ē deuia
q̄ ab illo fine q̄re cata est puenit
io intllit i gnū finez ipis sic ita
q̄ i illa intllit i malū volunt zcᵗ z eē
Itaq̄ volunts destruit intllm zcē z q̄lz

(c) 2006 Ministerio de Cultura

per demones alia in consilium sic in creatione
corruptioni subditur alia per alteram
corrumpitur. Quomodo demon secundum omnes partes suas
adherendo deum in malitia permansit et permanet in odio
ad malum adherendo omnes similitudines dei creatas.
Itaque odit nos et quasque in nobis addere similitudines
factum est et omne bonum quod pro deo et ad honorem
dei facimus et cum ita hoc sit. Quantus igitur
existimare per illud odium quod demon habet in
creatore suo et pena quam pro illo odio pa
titur ipse demon.

ab Eterny

Quomodo angelus angelum intelligit et diligit 48

Questio quomodo angelus angelum in
telligit et diligit. Quomodo deus intelligi
bilis et amabilis est causa angelus
ut ipse ipsum deum intelligeret et diligeret. Itaque
angelus finem suum consequitur et intelligendo
et diligendo deum extra se quod finem maiorem
influit. Utique bonitas virtus magnitudo potestas
perfectio etc. per quas angelus angelum intelligit et
diligit. Angelus ut potentia est ad similitudinem
creatoris sui facta est, non naturaliter quilibet illorum
alterum intelligit et diligit in quantum namque deus
bonus est etc. et quilibet angelus benignus bonus etc.
eo quod deo similis est. Itaque secundum illas similitudines quas
habent a deo se intelligunt et diligunt ad invicem
aliquam similitudines dei et angelorum in magnitudine bonitatis
etc. deficeret quod est impossibile et cetera. Quomodo angeli
quilibet per se sunt intellectivi et intelligibiles volitivi
et volibiles sequitur quod angelorum alter alterum intelligere
et diligere potest ut bonitas potestas virtus et gloria
iustitia et perfectio magnitudinis intellectivi et voli
tivi non deficiant sed ambo perficiant. Itaque
angelorum quilibet de suo proprio intellectivo et volitivo
in suum proprium intelligibile et volibile naturale alterum
angelum attingat in quantum intelligibilis et volibil
ate non esset concordantia inter intellectum et volitum proprium
et remotum et proprium angeli alterius alteri contrarie
non angelus ad similitudines dei causatus esset quod est impossibile.
Angelorum bonitas etc. alia specialiter est alterius
Ita quod quilibet angelus in sua propria bonitate etc. intelligit
et diligit bonitatem alterius angeli et quod in alio
angelo est. Itaque naturale et per se et mediante
bonitatem etc. alterius intellectus alterum intelligit in intellectu
et alia voluntas alteram diligit voluntatem. Et sic
et visus per naturam visionis per modum videndi
in illa extrema perficeretur quod oculus propter
alias partes continuas acuens usque ad obiectum
visibile attingit. Ita intellectus et voluntas angeli
per modum intelligendi et diligendi in bonitate magne
adeo attingunt quod alia bonitas etc. angeli
ab alia bonitate intelligitur et diligitur et sic
isto modo patet manifeste modus intel
ligendi et diligendi angelorum.

Quomodo movetur angelus 49

Questio quomodo movetur angelus. Angelus
se movet secundum id quod est idem secundum illas similitudines
de quibus unitur et angelus quando se movet
bonificando magnificando etc. suum recolere intelligere
et velle secundum ordinem et unitatem quod habet recolendo
intelligendo et diligendo deum tale quod motus
intellectualis est et spiritualis non autem localis secundum corpus
non sensualis et hic ad significandum deum habere in
se operationem infinitam generationem et processionem
sive omnis motus localis. Angelus si est in loco
quod non ubique cum intellectualis et spiritualis sit
quantitas. Itaque unum quemque corpus de philosophis partibus
corporalibus unum potest attingere angelum.
Ita quod angelus est in loco non autem ubique angelus
vero movendo se de loco in locum corporalem attingit
sine motu locali temporali et quanto idest sine ve
locitate et tarditate. Ita quod non transit
per medium secundum naturam loci et motus corporalis secundum sum
ma voluntatem bonitatem potestatem etc. alias esset
angelus corporeus non in movendo per medium
finem suum attingeret donec venisset ad terminum
sed autem est impossibile et contra illa significata quod motus
angeli de deo dare debet. Deus namque eundem
locum ubique locum movet ipsius quantitates etc.
attingit. Ita quod in se non habet locum motum et
angelus ita de loco in locum se movet
quod prius et antea non sit in ipsius motu ne ipse
motus sit divisibilis quia si sit divisibilis
in illo motu esse tempus quantitatem etc. et per consequens an
gelum esse corporeum quod est impossibile. Intellectus autem
humanus imaginationem sequens per se minime in
telligere ymaginari ei secundum distinctionem loci idest medium

Angelus transit ab extremo in extremum quin transeat per medium.

(c) 2006 Ministerio de Cultura

de loco ad locum ymaginatur intellectus ghumanus
si motum angelicum intelligere vellit ad ymaginationem se demictit et intellectum motum angeli
vere entitatem corporalitatem et nec angeli nec anime
nec loci neque temporis neque quantitatis neque ceterorum que sunt de natura et entitate corporalitatis
sit in alteris sacramento corporis christi . Sed tamen
locum tempus quantitatem et motum attingit Ita
angelus movendo se per locum medium et
sustinet attingit sed ei quod vult et intelligit de
loco in locum se movet unum quemadmodum corpus christi
corpus christi . in suo sacramento est imaginabile .
cum non per ymaginationem sed solum per intellectum mediantibus
divinis dignitatibus attingi possit ita angelus
motus non est ymaginabile intellectus cum natura
angelica mediante Vtrum angeli intelligant inferiora 50

Questio quomodo angelus intelligit inferiora
Intellectus angeli intelligit divina bonitate
et intelligit similitudinem bonitatis magnitudinis
durationis et ceterorum in causis id est in hominibus brutis
plantis et metallis et sic quod angelus istas similitudines
in deo intelligit eas quando diligit in iusticia
dei // Angelus in bonitate magnitudine dei et inferiore
bonitates magnitudines et intelligit et sic quod istarum
operationum inferiorum est in bona dei similitudine intelligenda
similitudo alia ut angelus veritates divine
cum divinis dignitatibus est intellectus operationes
et iste inferiores Ita intellende quod quelibet
illarum in voluntate dei ab angelo diligenda est
per voluntatem bonam voluntates per mediate bonitate
magnitudine et cetera // Angelus naturale in suam bonitatem
et similitudines suam bonitatem et intelligit idem
inferiorem bonitatem et natura quemadmodum homo similitudinem
suam videt in speculo ut anima in suo verbo dei
similitudines ita intellectus angeli similitudines alias in suis
similitudinibus intelligit atque voluntas ipsius eas diligit
per iusticiam angeli iusticia bonitatis et cetera in
ipsam voluntatem proportionatam possunt // Sic
oculus mediate colorato videt sic angelus
mediate assimilato intelligit et sic in obliquo
speculo falsa representatur similitudo sic angelus
qui similitudines sic obliquat id est
contra finem quem creatus est . odit eas scilicet inferiores
que contra finem sunt et illas diligit que fine sunt
et sequuntur assimilans ei hominem qui facit

suam in recto speculo videt Quomodo angeli movent inferiora 51

Questio Quomodo angeli movent inferiora
Sic in sensualibus alia similitudo movet
aliam id est pluritudo delectabile Ita
bonitas angeli inferiorem bonitatem sibi similem movet
et sic de aliis habent modo et principaliter
similitudines // Preterea angelus per modum imperatoris
inferiora movet quod ad mandatum voluntas sine
voluntate in parte movet habent modo angelorum
ad inferiora et movent illa et bona similitudine
inferiori mota movetur cete sic voluntas
sua mota ad voluntatem movet totum corpus
et cetera // Sic intellectus de pluribus similitudinibus
verbum creatur ut habeat obiectum sic angelus plures
similitudines agregat et representat intellectum ut
eas attingat et agat intelligendo et sic de
memoria et voluntate ut ad obiectum bonum
magnum verum et cetera se gustat Ita quod anima
recolendo intelligendo et diligendo per virtutes
corpus moveat ad agendum bonum gratia
divina demonis ad se habet ad oppositum sal-
vo semper libero arbitrio humano // Bonitas
et cetera angeli attingit bonitates et cetera corporis in diver-
sa illa Itaque angelus corporis artificialiter
in diversis tactiva movet aliud corpus comedo
sic alia forma tactiva movet et sensitiva
movet alia tactivam motam et sensitivam
Itaque angelus tangendo et transmittendo
de loco in locum et de operatione in operationem
sensuale inferiora movet apparentes
res sensuales salvo tamen in hominibus libero
arbitrio ut utrum unitum adquiescere possit
Vtrum sit anima intellectiva 52

Questio vtrum sit anima intellectiva //
Quoniam deus est recolibilis intelligibilis
et amabilis est ideo anima in homine ut
homo mentem recolat intelligat et diligat deum
et non anima esset in homine deus esset irrecolibilis
inintelligibilis et cetera ab homine homo autem sine anima
esset mundo recolens intelligens et volens intelligentis
quod est impossibile ergo et cetera ut deus sit sic recolendi
intelligendi et volendi illius // Similiter

aia q nos rōalem ꝛ inmortale i vestigia
no est alia qd vita no e itaq deus n
e recolibilis n intellis n amabilis ab hoie
pter. In hac vita tn ꝛ hm dea no e in
tiz recolibilis zē i bonitā magne zē quia
magis dine bonū zē magn bonū zē esset
sin desic qd est impo ḡ zē // Anima est
q recole intellige ꝛ uelle nō st de cēn neqꝫ
de nāa corpis cuz nāi ꝛ appetitui corpis
potius resistendo vitiis costrigat ergo
recole zē st aliqd q no e de cēn ꝛ nā
corpis sbm at istore ꝛ aia hns mmoria
recolerem zē // Nam est in hoie ples
ee qualites ut calidiratem frigiditatem
bonites magnes zē ac y in hoie ee intellige ꝛ
e lineā bonites magnes ptatez zē ꝛ hec
sīqdez qlites .s. bonitas zē ipor stilz i ttre
recole zē nobliores st q corpis qlitats
vt pst pz ex hijs ḡ manifestat aiaz ee
i hoie eēntez sbm calitatū recoledi in
telligendi ꝛ volendi aliqm qualites q
cū maiori st cū sit deo magis siles
cent sn sbo zō / mjores at q mo sūt
deo siles sbm hnt zpū q est corp hoc
qd absurd e dīc ḡo zē Quo aia e desi
Derabilis 53

Questio Quo aia e ḡsidabilis
Aia q admod ēendi quoadmod
agendi ḡsidabilis e i maiori
magne q q sit deo magis silis ita tn
q nlliz seqr i ēens ḡ diuinaz bonites
magnes zē eēns ḡ ipis aie ḡsidable e
ee qd ex dei silim .s. de bonite zē ḡstitu
tiz vt i esti suo cū claritate ꝛ mha e
lucescat alr ei deficeret cū esti suo
i magne bonite zē qd e impo ḡo et ceteza
bonitas mag zē costituentis aiaz res
zes pias ꝛ distictas ḡstitunt stilz intel
ligeñaz recoleñaz ꝛ voleñaz Ex hijs at
rba aia ḡstitura e ꝛ i qlz illaz sunt
bonitas magdo zē itaq intelleña i qntz
e bona e siiamz bonite i qntū e magna
e siiamz mag ꝛ sic de alijs hoc idem
est de recoleña ꝛ voleña verū in aia

sua bonitas zē n asē n possibs a solo deo ꝛ p
dm hēt. Est enim bona vt recolendo
intelligendo ꝛ diligendo dm heat pobiecto
hoc aūt oz vt aia i sua ppria bonitas zē sinat
q n eet ipa siiamz bonite zē n possit vnq
recole zē tantudm atqꝫ dei magdo aie
ꝛ p ḡns silis sina silitudi deficerer
qd est impo // Aia e ergo i quantum
bona magna zē ꝛ in quantū recolenda
zē i hoc aūt ee aie atta sedi hutiam-
st ita q aia sbm e inquantū est sba
de recoleñcia ꝛ cetis bnita pciamta
aut ipis st i recolendo intellendo et vo
lendo bonifi magfice zē ita q recolere
bonū mag zē intellec bonū zē dilige
bonū magnū zē sūt cāe ꝛ accideñcia
q qd sūt impoteña vt aia illa reduit
i actum recolendo zē sic qdm heat
et pmu potius zē // Bonitas mago
zē vt dict e aiam ḡstituit ꝛ h cos
tituo nāl e ꝛ eēnial ex illa costitu
cio q bonitas boīo ꝛ mag magdo ꝛ cete
faciūt costituēes recole intellec et
velle mediate recoleña intellña et
voleña ꝛ eō q recolen zē medie boie
zē recolendo zē faciūt e acntal h at
ḡstituco actal vel opaco sit plibitate
aie idz me librare bonū zē recolerie
zē q illd sit vna sba aie q p dilige
vel odire obliuisti zē sicut in figura
aie sigfiat Quo aia generat vbum 54

Questio Quo aia genat vbum
Aia qdem alio modo gnat vbū
intellectual ꝛ alio vbū sensual
intellectuale siqd gnat vbū qn fanta
sias itellctuals stilz bonitas zeetas attingit
de qbs genat vbū q medi itelal dm
attingit sic aut dm aut angl aut aiaz
aut mmoriaz zē aut bonitatz zē dei vt
angli vt aie ꝛ sic de alijs Sz qn de
sensibilib attingit fantasias q st rez
sensibilm silitudies tc aia vbu
sensuale gnat attigens res sensuals

(c) 2006 Ministerio de Cultura

sine sensu // Sicut quod bonitas una magnitudo
una duratio et sic in anima ita quod ipsa bonitas
et sic de aliis insequuntur individuata sunt in
memoria intellectu et voluntate distinguitur
verum quando anima aliquod obiectum sine sit specia
de bonitate et sic de aliis speciales et similitudines
attingit reducens ea individuata in
memoria intellectu et voluntate ita quod
generat verbum specie de similitudinibus illa
de quibus recolit intelligit et vult aggregata
sic hec ipsum et verbum de recole intelligere
velle sine nolle constitutum est quod sic est
ipsius verbi Et quando verbum corporale generat
quod est de similitudine corporata resultat
tur ipsum de verbo corporale quod de similitudine corporatis
corporeis constitutum est et imperfecte similiter
de rebus spiritualibus quod de recole intelligere
et velle vel nolle hoc est verbum de similitudinibus corporalibus
et spiritualibus sic constituit actus anime
potentiis una cum ymaginatione generate
in aut sic similitudines supponere // Nisi
anima generaret verbum preterita quod et futura
neque attingere posset et hoc per se ipsum id quod
generat ipsum verbum ut id quod in absentia sen
sum attingat quod id quod non per in medio
ob obiectum attingit medio et in verbo attingit
illa hoc autem verbum de presentia in actu et
per unitatem dicitur retentate similitudinibus // quod sic in
potentia essendi inde materia verbum in
actus potentiarum anime per fantasias reducit
et ipsi quidem actus scilicet recole intelligere sic in poten
tia essendi reale et accidentale
forma verbi Quomodo anima intelligit deum

Questio quomodo anima intelligit deum quod
deum anima est in via vocatur de deo
per unum modum quando autem est in patria
per alium videlicet illum quod est in via quod
illius cum per se supponit deum et in illa quod
quod quomodo ~~anima~~ deus est considerabilis dum
et anima est in via intelligit deum medio
verbo de similitudinibus dei concepto et aggregato
in esse reali ita quod ad deum in medio

attingere neque attingit autem suas similitudines
deum et super se ei absque medio ipsum attingit
ipsa quidem non esset in fine consequeretur in via
fine suum quod est manifestum in proposito Deum
anima beata est in patria intelligendo et ita in
medio deum attingit quod non per aliquam speciem
ut medium si ei per medium eum attingeret
utique attingeret eum in medio non in fine
et per consequens non in via non in patria esset finis
quod absurdum est dicere Et attingit ipsum sine
medio id est absque aliqua specie media ut
similitudine ita quod simpliciter et in medio intellige
in esse bonitatis sive intelligit divina bonitas et in
esse magnitudinis sive divina magnitudo et sic de
aliis ut divina magnitudo in bonitate et sic anime bonitas
esse non deficiat / Intellectus anime divina
et actus illarum divinas dignitates
et spirationes quarum nullus est in me attingit
auxilium in ipsius dei gratia in tantum
quod in ipsum totum intellectum in tota memoria
et tota voluntate atque in tota bonitate
et illarum recipit per quam in anima ita deum
bonitas repleri non esset neque et bonitas
et ipsarum primarum quod est valde ingenio
absurdum esset est dicere fine esse in patria in
vacuitate et in perfectione perfecta similitudo totaliter
eius bonitas infinita atque sic intellectus me
moria et similiter in finitum quod totaliter deum
comprehendere per consequens anima esset deus quod est
in possibile Intellectus anime actus et memoria et voluntas
de sua ipsa bonitate et sic intellectus et amantis
deum attingit ne sit actus inter deum et animam
idem inter statum et statum quoniam sic esset per deum attingere
deum in memoriale finitis et bonitas ipsius anime
non ipsa anima fine sine consequeretur cum status
deus esset intellectus absque se sibi finitum neque
ei medio actibus sic quod dei magnitudo intelligit et
et bonitas magnitudo anime et deficient bonitas consequentur
in possibile restat ergo quod intellectus deum attingit sine

(c) 2006 Ministerio de Cultura

aliquo intellectu acquisiti. Intelligit quod ipsum
cum intelligere stabilis quia tota intellectualitas dei a se est in
telligibilis atque intellectus est actu intellectus secundum
substanciam operatum continens materia, vero est stab
bonitas magnitudo etc. ipsius intellectus de qualibet ipse intellectus
aggratus est, ita quia tota bonitas ipsius intellectus adeo
bonificat suum intelligere et tota eius magnitudo adeo
ipsum magnificat et sic de aliis quibus intellectus idem
est quod suum intelligere etc. quia de suam substantiam
bonitatem de suam substantiam magnitudinem et sic de aliis
ipsum intelligere sufficit et in sole generatum est et sic
intro nichil quod ignis etc. essencia medians agere
naturali de suam communem substantiam conducat generare
et generatum generare et generari stare
et starum. Vtrum sit differentia inter essenciam
anime et suum esse 56.

Questio vtrum sit differentia inter essenciam anime
et suum esse. Esse anime est eius de substitutu
dei aggratus ut jam dictum est essencia anime intel
lectiue est bonitas magnitudo etc. anime quam ipsam intellectiva
bona et magna etc. constituunt, itaque ipsa in
intellectiva est quod de pluribus simplicibus principiis
aggratum et conuncto habet ante partes sibi vnare
adem essenciam ipsi intellectiue hoc sibi sequitur de
recolencia et volu et principiis recolere intelligere
volunt sibi vna essenciam anime quam est esse habens in se
diuisimodi bonitates et reatas secundum diuersitate reco
lentie intellectu et volun vnum eciam per ma
nifesta differentia inter essenciam anime et suum esse
bonitates magnitudo etc. ipsi anime se habent ad finem esse
a anime est ipse finis videlicet quod de bonitate et reatis
constituuntur et quoniam differentia est inter finem et id quod
se habet ad ipsum finem est ideo differentia inter essenciam et esse
anime id est quia se habent ad finem esse essenciam ipse a
finis est esse anime quia non esset principales quod res
non se haberent ad finem in anima et deficeret
in anima magnitudo bonitas simpliciter principiis etc. quia in po
Inter bonitatem in intellectu et bonitatem volunt et bonitatem memorie
in generatione nichil in radice nulla est differentia non in quantum
bonitas equaliter modo est in intellectu equaliter in volunt
etc. ita sibi non inter essenciam anime et suum esse non est
differentia in radice neque in generatione sed magnitudinem essenciam esse anime

constituunt itaque plura se habent ad esse per constituunt
et quia inter parte et partem ipsi esse est differentia sic inter
bonitatem magnitudinem etc. in quantum respectiue alia non est alia
est ideo differentia inter essenciam et esse anime. Quoniam esse anime
constituitur diuisio de ut dictum est propter agere
diuisimodi sibi bonificare magnificare etc.
recolendo intelligendo et volendo hoc autem posse
minime in principio quia in ipsa anima est differentia
vt predicta per hoc autem differentia inter ea necesse
esse nisi sit distinctio inter esse et essenciam illa.

Ad quem finem anima creata est 57.

Questio ad quem finem anima creata est. Fi
nes ad quos anima creata est multi sunt
sed super illos est vnus tamen finis, id est animam
esse quia deus intelligit et intellexit quod de se ipso intelligit ipsum
agere est recolibilis intelligibilis et amabilis
creata est et ipsa anima vt recolendo intelligendo
et diligendo deum bonificet magnificet in suum
recolere intelligere et diligere cum eius deus sit sum
me bonus bonitas quod est vt anima ipsum recolat
etc. et quia magnus deum animam magnum habere recole
etc. ad ipsum deum et sic de aliis. Sub illo
fine quem nunc posuimus est sequens aliquis finis scilicet animam
esse vt deum recolat intelligat et diligat
in illa operatione quod deus conste in majori
scilicet in assumendo carnem itaque omnis anima huma
na est vt ihesum christum recolat intelligat et diligit
hoc autem finis est quia deus humanitatem ipsi christi
assumpta diligit per ceteris creaturis cum se
omnes creaturas nobilitaverit et exaltaverit ita
vt supra dictum est. Sub isto est finis in creaturis
vnus est aliquis finis quare anima est scilicet ut homo sit in quo
propter omnem creaturam in quo radius de valde
distincta bonitatem magnitudinem etc. agit habundant sub isto
est finis et est anima vt det vitam corpori moueat
per regat ipsum fine anima eius in quo est
corpus humanum posset habere actum. Preterea
anima est vt ipsa habens bonitatem etc. agat de
bono etc. in se et in alio et vt creatura co
rrupta sensualitatem intra bona quam dominus cauit
cognoscat quia sine anima ipsi non possent
et si quis bonum in quo debent volunt multi et sibi fines
sed in predictis finibus quare anima habeat esse

(c) 2006 Ministerio de Cultura

Questio quo aia e siti dei. Maiorem
siti q inter dm z aiam gsidare posiq
Ita tn q nllz i de seqt i gens i dignit
dei afirmare debeq q e qq gto ctis e cue sic
sitior tato ipa ca mag malfestabil magis
diligibilis e pesim vnu z aiam ee i mortale
z psi eentez z ee sim de diuis sitiu. s. de bo
ze gstitum atq bo ze aie i ipa aia meoria
itlm z voluntas gstitue affirre debeq ad sig
dei bo mag ne ze ee i ipo deo vna prmitate
vna filiatoez z vna spiratonez z meoriaz
intllm z voltas ee eternali. vna animaz
ronalez de ipis tbq resultante q adm
tres dine afectates psonals ff eensialit
vna deitas. s. vnus deus Dine digtes
n cessat age idz pduce spirat z fruj Itaq
pr q e bo ze in se z etnalr pduc filiuz
z spirat spz sctz. fis z q e bo ze i mse et
etnalr spirat spz scm atq. s. si qz bonitas
ze i cesant z i mse ipis. s. pre z filio sim
gsitim aia cata e z pporcoita ut i pria
de tota sua bo ze recoles itllq z diliges
i cessant dm i cessant fua ipo z q adm
bo pats bosti mag ze mag dis z eguit i gna
do filium z spirado z spm scm gsitim
aia i qp bona bom ze dz actu mag sue
z eq dm recoledo Itaq recole intllie z
dilige ip sint bonificata mag ze Sic
deitas filij huana naz sup sit ut sup
pbatu est Ita de q qz voluit aiaz ronale
ee sibi sitez fec eam asume natura
sensuale vt ipa z corp fieret vnq ho
ad signu xpm ee vnum suppositum
de duabq nis. s. deitat z huanitat
vnitu i eius significatoe voluit ds hoiez
ee vnu suppositu de duabq nis scitz
spualitat z corporalit vnitu Deq
dare ce creature aia no scem inflen
encia dei dat ee corpori deq z n de se
f de nichil ex se pducat creaturas sic
aia f q dici p non de se idz ex eem
suam recoledo ze creatas producit
z gnat recole ze z sic ipe ds p gnat
vbu dm q est filio gsitr. aia reco
lendo ze spes vbu gnat z sic deus
ipe p gnat dmu verb de suanz bo

z e gsitim mo aia de pluy rebq fantasticas
generat verb vn p has z p mltas alias
situdies declarat mod q anima sitis
est creatori suo Quo aia agit i se z ex se 59

Qestio quomodo aia agit i se z ex se
primo z pnciplr dice debemus
q ds recolibilis intlligibilis z ama
bilis est q aia ex se agit Indm obiecue
cu ipa aia creata sit ut dm recolat ze
Itaq aia i qp recoleria intlleria z volu
taria e agit de se tota ex se videtz i dm
q e eius ppssimq respta z vltiq fis reco
libilis intllis z amabil z h modo diua
In pria bonaz aiaz age ex se ipam
Itim agit ipa aia in se ipa i eo q re
volitiuu in sue pprio z nali recolibil
se z sim ppriz z natale recolibili se z
sim ppium z natale recolibile recolit
i quo sigd recolibili est intllctum et
volitum z sic recolitiuu se hz ad sim
nale recolibile z p oie admittle et
volitiuu se hz ad sim ppium et nale
volibile z Ita q recolens dum agit
sup sim ppium recolibile seqd z sim
recolibile z spm intlletiuu z intllie
atq volitiu z volie recolit z eq sile
seq de intlliuo z volitiuo sicut ipa
cu aia in se ag bonifirado magre sim
z sic de alijs agit q sile magnifirat
ipa meno sunm recole ze z sic
de alijs ipm qd recole ze qz e animale
qz sale e aut animale q creta p
dm recolit dm v dm recolit e ipm
recole sale cu ipe deq sic vltiq aie
fis vn z aia bta in pria dm sublitez
recolit creta v patris Aia preterea
in se agit pduces de pria ad actum
hoc sic recole intllie z dilige z virtute
scitz fide spe ze sensuua. s. gra ze
Ita tn q ex pte michons ipi oie redut
illa in se de pria ad actu z preterea
ag aia alio scitz afferendo negando

(c) 2006 Ministerio de Cultura

colendo odiendo recolendo obliuiscendo z
sic de similibus // Aia ronal' mse z e'x se de
negatiua sensatiua ymaginatiua z motiua
agit i ext'a 9mitem suaz i ipas ptincias
i fluces vt ipe potentie i ee aie heant
actum ac medi'te opanoe Intrinsecam q'
de ptinijs In se agit aia agit z ex
se dans eis pfectoem z vita aia g'
motiuz negatiua ad vtand sensitiua
ad sentiend z ymaginatiua adymaginand. Et
ex hoc q' aia de vtute sua i suas in
ipas ptencias ipi aie 9iunctas et
9mitas transmittit attingit ad se sen
sibilia q' psensu sit ipi aie intellia
re'. Itaq' aia de colore de sapore de
calore z sic de alijs indicat n' n' z
de opationibus alijs aie In corpe
mediantibus sensibus cogit rarez hit q'
pz In hoc quia homines ad inuicem
alij alios In recolere intelle z velle
cognoscunt z ho' homine vtriosum
aut Intrinsecum pendit Vtrum potentie
aie sit de ipsius aie ecn. 60

Questio vtrum ptincie aie sint de ipsi aie ecn // Q'a deus i mag
bon' re aie e infinite recolibil'
intellis z amabilis/ez recolitiuum intellm
volitiuum re aie ee de ipi aie ecn/ alr
deus n' eet infinite recolibilis re z pgns
mag'do dine bon' re eet defectiua mag'
bo' re aie q' e in deo i gens g'e re // Es
sentia aie est ens sbale sig' aie ptencie
no st de ipi aie ecn sit g'o accidentia Itaq'
ds ab aia n' intelligit non dilig' n' et
recolit sbale s' accntle z pgns sba sin
ecn dei mag' concordat efcon suo i acci
tibus q' In sba z het z ipa aia minore
gliaz In sius potencijs q' In se ipa/ac
et maiorem gliaz ipam 9sequerer'
accntale q' sbaliter q' e i gens g'e re
// Probatu' est sup' i' dm i aiaz sbalit
i fluere similitudice suas vt illa in
fluentia sit i maiori mag'te z sit'te
q' possit ee i rei dm z creatam vn' pz

potentias aie ee de ipi aie ee ut no sint
accntia s' porcia dine sitis s' bo'tas mag'do re
sint i ipa aia res sbales ut ipe ptince
deo fruant nobli' statu q' melius sint
vtutibus z opatibus acquirentes minors
virtutis z firma i ipa aia de diuinis
similitudibus constituta // Si potencie aie
no sint de ipi aie ecn ipa quidem
aia n' recolit n' intelligit neq' diligit
de suarum bon'te mag'ne prate sap' re
idz de bo'te mag'ne re/ de qbus ipa aia sba
9stituta e n' In igne poparones euelle
nec s' In eadem gradu sitis q' decaliat
n' sine sbal' entitate z eentie calefac
q' qdem calefacere no est ita magni
sit ignire ipi igne s' z 9silim' sequ
i aia si ei illis potine n' st de ipi aie
ecn e Itaq' aia minor i bo'te re p' mod
cendi q' agedi q' fine e qm sit n' eet
fis illis i recolere re dum recolit in
tellig' z dilig' dm · n' pgns bon' re aie
finez suum 9sequerer' · s' potius heret
aia finez suum i se ipa n' at i deo q' e i
po'te s' ptincie aie st de ipius aie ecn
vt i ptia dm attingant Ita q' sit eis
obm fixu z In mediante recoltiuo se
9uitere toto i recole z intellio z i itre
z volitiuo i velle · sic vt ipa aia p' magna
cognitate q' het deo fruedo illo tota
dm heat sic lux igis z infinito melius
q' i medi'te sol' luce attig'. Itaq' tota aia
ad recolend' intellnd' z diliged' tota se
9uitit totaq' ab illo remanet i bitu

61.

Questio vtrum actu aie sit de ecn ptin'
cie // Jam pbatu' e ptincias aie ee de
ipi aie ecn z qm actu ptinciaz
scilz recole re st corruptibilia z i inuino
trasmutabilia Itaq' omni recole re n'
e aliud z qr · z actu de ptincia reducit
ad actu maifest'm e g' q' actu ptincias
n' st de eaz entitate · alr ei eet ptince
corruptibles z n' semp i actu hoc idz
sitis sequeret' de ptinijs qd e inpo'te
g'o re // Alia e bo'tas mag'do durato z c'

est illa que est in recolentia intellectiua et volitiua
et alia est illa que est in recolere intelligere
et velle et hec non est differentia inter esse principiorum
et eorum actum illa namque bonitas et magnitudo etc.
que sunt in recolentia etc. constituunt recolentiam
intelligentiam et volentiam illa vero bonitas
magnitudo etc. que sunt in recolere intelligere et velle
sunt forme actiue date in recolentia intellectiua
et volitiua etc. ut ipse tres possint agere scilicet
recolere intelligere et velle bonum magnum etc. pro
ducere ad actum ergo etc. // Si recolere esset
de essentia recolentie et sic de aliis bonitas quidem
recolendi esset de essentia bonitatis ipsius recolentie
itaque recolere semper esset bonum et virtuosissimum
numquam vitiosum liberum arbitrium quod nichil
esset et peccatis actus diuine iustitie non esset in anima
quod est impossibile recolere ergo non est de essentia principiorum
est autem alia causa actualis ipsi recolentie
et ideo per recolentiam sunt recolere in bono et in malo
de principia ponere ad actum et esse liberi
arbitrii consistat // In anima sunt passiones idest
frandiuz scientia etc. in anima et sunt habitus
idest fides spes etc. anima quod ignorantia pa
titur et scientia ergo anima principiis actiuis sub
iecta est unde manifeste est anima principiorum
de illorum essentia non esse quia sequeretur quod anima
predicta essent naturalis in anima itaque anima existens
idem cum principiis suis haberet in se naturale
actiua superdicta quod est impossibile et absurde
dicere ergo etc. **Utrum alia potentia anime habeat** 62
aliam

Questio utrum alia potentia anime habeat
aliam // Deus ad similitudinem suam creauit
animam rationalem in deo quia alia dignitas
habet aliam sicut bonitas dei patris habet bonitatem dei filii et
et spiritus sancti in diuinis habet aliam sicut bonitas ipsius patris habet
bonitatem ipsius filii unde manifestum est quod per maiorem
similitudinem dei quod alia potentia anime habet aliam
fruendo deo et hec constituta est ut ipsa fruendo sit
in magna bonitate ita quod sit in magno recolendo deum
habet intellectum et voluntatem obiectum etc. in obiectando
deum ad ipsum recolere per plus quod deum recolere
quod si non haberet illas ergo etc. // In anima est una
bonitas etc. absolute illa quidem bonitas distincta
est ita quod alia est et magna alia ut duratio
et sic de aliis. Bonitas alia est in memoria alia

est intellectualis est in voluntate est cum igitur
sint bonum et alia sit in alia ut predictum
est manifestum est ergo quod alia bonitas alia habet bonitatem in alia
et magnitudines ut sit magna et ipsa magnitudo bona
idest hoc sit sequitur de aliis dignitatibus
principiis bonitas est memoria bonitatis habet intellectus
et voluntatis in quantum bonum est cum esse intelligibilis
et volibilis ergo sit perfectum est memoria intellectum
et voluntatem habet et ergo // Cum memoria vere
recolat et admittendo et diligendo illa in
duxit intellectum et voluntatem tunc memoria
recolere sunt per fructum habet secundum alia per fructum cum sit
necesse habere ut per non principia alia habeat
aliam ergo etc. // Quia anima generans verbum
obiectum conspicit intellectum fantasias abstrahere
memoria quod considerante illas et voluntate
diligere vel odire illas necesse est quod reco
lere habeat intelligere et velle ad finem suum
et ergo ad ideo esset impossibile ipsum verbum ab
anima generari et produci ergo manifestum est in
actu agendi principiorum quod per modum coniunc
alia ~~alias~~ illarum alia habet quam non ita
coniuncta sint quod est impossibile ergo etc. **Utrum anima**
rationalis sit immortalis 63

Questio utrum anima rationalis sit immortalis
patet intellectum cum finalis que anima
creata est duratiores considerare debemus
quoniam deus multum recolibilis intelligibilis et ama
bilis est sine fine et per iustitiam et magnitudinem di
uinam durare sine fine idest in eo ut deus
intellectum recolatur etc. manifestum est ergo per opera
tiones anime ipsam animam immortalem esse alias
dignitates dei finem anime deficeret in magnitudine
bonitatis etc. quod est impossibile // Manifestum est quod
que esse finale illius appetitate nullam quam naturam
corporale sit ipsa namque de genere ut per
non est composita per penitus destitutionem principiis [constituta]
est manifestum est ergo animam naturalem esse incorruptibilem et
hec ideo haberet per amissionem dignitatis dei anime
deficeret in asistentia illius ad deum quod est impossibile
ergo etc. Verumtamen non dicimus animam immortalem esse
responsio sic per dictorum quod alia habet anime rationalis

peat in nichil i po est // Si aia sit mor idz
q mortuo hoie sbalz moriat Justia qd
dei defic mag vtinud aut vicior aie z
p ons dei mia largitas z illi deficiunt
qd e i po g nom est quia infinitz bo z
diliges sui fiez i infto bono i fite du
rans osequt z popoitu aia odies i finitz
bo i fite duranois pena patiat ali n
eet p fca mag Justicie dei i extrinseca
opacoe qd est i po g z // Plus pot
deg i fluer boni mag durois i eatzaz
intellualez q sensuale i eatiza eius
sensuale n p tatiz / sitiitudini di ren
pi q intellualc p g aiaz roalez ee
durablez sin fie qui si p morte hois aia
nich eet cu a matia cor q fuit dudu
hois s alia for sine for s remanens
de for i form i corrup remaneat / at
q sol lum z sic i corrup seq q entia
sensualia maiore hnt sititudiez boni
mag z etni dei q entia i ttha qd est
i posible g z Vt intellg sit oibz hoibz
vnu numero 64

Questio vt intellg sit oibg hoibus
vng numo // In har qne q vtru
oes hoies heat vnu intllz nuo l q
oes intlls sit huani de ee intlls vng
nuo z teneg q n s q hz glz ho singla
intllz q i po e ee alig z qt sit hoies tot
sit p ise vintats intlls h at intlus z oibz
pbare possimg de qbz h e p ma Si
vna oibz hoibz e intllg i po e ee resur
rtroez z alia vita pt ista q sicent oppor
ret q iustia dei eqle p unaret sit pu
niret hoies os z aias corp cu eent intr
illti equals z p ons i memor z vna
voluntas voli / si ei vna e intllg oibz
hoibg vna qd erit illis memor z vna
volu cu iaz pba e aiaz de meoria in
tllcu z volunt z p ons de bo z gsitura
suz opacoes hoinu ad bo z malu no
sit equals si g resurreo no sit dina
qd iustia i pfce p hoies iudicat qre i
re relinqt g intllm n est oibz hoibz
idez nuo / Matiale i elemetat matia
qda m subest aliaz for quz alig si g

oms intlls eent vng nuo intllm qd eet aliq
tpe for alic cor p morte at illig eet for
alig i instan expte intllg sucessie aut
expte cor cor ei sucessie ad ee p dunt
itaqz intlls z cor hois i tpe qre n posset
cu suma sit distantia it instas z suces
siones g z // Si vng intlls e nuo sit
ipe est vng intlls i q intllg ita e omis
i quantz intlls cu intlls vt sit pricia
actia z passia sit de intellectio z intllgbli
aggam Itaq vnu intllctum in numero
eet vnu intlligibile nuo z p ons intllg
ho nale ht qz intllcti z qd intllgi
z ex hoc seqe q ho intllg semet ipz i tllit
altu z qtz ho eet oes hoies z se ipm i
sue z eor intlligibli intllit qd e mani
impossible g z // Itm si vng e intlls
z bo qdez mag duraco ptas virtg
bitas z intlls z nu id st ita q ego
intlls intlligo cu bo z nu z nu intlls
et p ons si bo nu intlls intllndo dficiat
z ignoras qd e in po g z Vtrm oes aie sit creare eqls 65

Questio vtr oes aie sint eate eqles
Qd aie n sit eate eqles h manif
z oibz pz z p mo sit si aiebre in
pria sit sbalit glia dei plene z deo p fte
i ill iustificati adi ples eas dna gra et
bnedictioe Si aut eent eqle eate seqe
q illaz qdaz hndo gliaz eet vanie cu
eaz opacoes p qs i via meruit z gliaz
atqreut n sint eqles aiaz ei q in via
sit alia plz vntif het hopado q alia
h aut ple manifm e et q illaz opa
i po est eqri i via z i patria sit glia
pleni n aut vanie g z Si i via e
aia huana for cor sic z i pria erit p
resurreccoez si g aie eent eate eqles eent
vng eqles i agedo z p ons i hndo gliaz
vt iaz dcm e z si aie eent eqle glifit
in pria seqe q in pria glia corpori
eet equa Ita quando vnu q corp
rauit heret gliaz quanta aliud hoc
aut est impo q alim cor plus agit
bom q altin plg altie alterog glie
operatz g z // Cuiua d a intrz obicta
e se q in pria be aie gliam habeat

(c) 2006 Ministerio de Cultura

recolendo intelligendo et diligendo sunt finis obiectum
idest deum Ergo omnes anime essent equales eqles oes
quidem aut haberent deum eque conobito aut
essent varie consilia que absurdum est dicere Ita quod
non essent deum intime obiectum Si dat sunt regulare
crate deus ab illis diuisionem in recolitur etc
quibus magis illarum tota et districte licet cum
conobito et deus et magis districte et pluribus
modis se comunicat illi et dat gratiam hoc
quidem quod magis est et nobilius tenendum est ergo etc
//Ubi plus est distinctionis et concordancia plus
est ordinis si aut anime sunt create inequales
sunt ibi maiores et minores alia illarum existente
in maiori et alia in minori equalitas autem
illarum in hoc existit quod alia ipsarum potest esse maior
alia per aliquam virtutem ut similitudinem dei et
alia maior illa per aliam virtutem ut aliam
similitudinem alia namque illarum potest esse maior quam
alia in iusticia vel bonitate et alia minor illa
in iusticia vel magnitudine et sic de aliis et hoc potest esse
respectu interioris et exterioris sic ergo ordo
in eas esse non potest sine maioritate equalitate et
minoritate si a equalitate create sunt non est tanta
ordinatio inter eas et hoc patet manifestum est
ergo etc. Utrum potencie anime sint active et passive 66

Questio vtrum potencie anime sint active et
passive Quia dictum est recolibilis intellibilis et a
mabilis sequitur potencias anime esse activas
idest eas habere naturam activam ad recolendum in
telligendum et diligendum alie non esset deus intime
recolibilis intellibilis et amabilis Itaque deficeret
magnitudo bonitatis etc contra creare et esset quod est
impossibile ergo etc // Si potencie anime sunt active bonitas
magnitudo duracio etc anime sunt in maiori concordancia
et agendo et hoc patet manifestum est namque et
agere per modum actionis maiorem habent concordanciam
quam per modum passionis si ergo potencie non sunt active
sequitur oppositum per quod in creata bonitas etc esset creata
similitudo sua honorande est impossibile ergo etc // Divina
bonitas magnitudo etc magnitudo liberi arbitrii et virtutem
non graduatur si aut potencie anime essent
passive et non active generatur illi magnitudo hoc
est gracias est imposibilis quod divina iusticia voluntas
a est esset contra magnitudo recolendi etc quod est
impossibile Preterea si potencie anime non sunt
active primum non habent bonum de ipsarum entitate
et natura neque de suarum bonitate etc honorare est ab
surde dicere non et memoria recolere se ipsam posse
posset neque propriam bonitatem etc Sed ponamus paliud
quod neque est de suarum essencia neque de sua
met bonitate etc hoc idem sit sequitur de intellectu et
voluntate neque memoria est recolibilis neque
intellibilis est intellibilis neque et voluntas nobilis de se
simplex sed est minor concordancia naturalis inter
recolitivum et recolibile per diuinitatem et distanciam
in pluribus non quam per diuinitatem et propinquitatem
in eorum essencia quod est impossibile ergo etc // Unum
quod probatur est anime potencias esse activas racio
des et rationes probant potest eas esse passiones
Ita quod recolitivum habeat proprium recolibile de natura
et essencia sua hoc idest sicut sequitur de intellectivo
et volitivo alie recolitivum esset defectivum in
magnitudine sue bonitatis etc et intellectivum et volitivum
similiter sed hoc est in genere ergo etc Sunt ergo passive
ut patet in hiis quod intelligimus et intelligendo non potest in uno
tempore simul intellectum et non intellectum et sic
de voluntate quae simul in uno tempore non potest
velle et non velle similiter sic potencia visiua
quae simul in eodem tempore non potest videre et non
videre et sic potencie anime sunt passive per
certum modum videlicet quod sicut sit active ita
quod dum agunt quo ad actus habeant pas
siones quae ad passias subsistere actoribus
actiuarum sic intelligibile extrinsecum quod patitur
quod intellectum extrinsecum intellectum et ita in
tellectivum non patitur licet non poss possit non
intelligere dum intelligibile intelligitur et idem est
de voluntate Sed talis passio non est ipse passio
in illum sed intellectibus quod dum actu intelligitur
et idem est de voluntate non potest non intelligere ve
rumtamen quo ad hunc in illum et potencia
intelligibilis potest intellectivum in alio tempore non intelligere
et sic de voluntate Et ita propter liberas con
sistit in potencia et in habitu et permittendo et
reducitur ad actum per modum potencie active et
non per modum passive 67

Questio vtrum intellectus in suo proprio intelligibili
intelligat dum intelligit Quia dictum est
intellectum causari intellectum deus Itaque proprium
intelligibile est in intellectum unum intellectum tam quidem
intellectum in potencia intellectum quidem illud in deo quod est suum

(c) 2006 Ministerio de Cultura

proprium intelligibile quoniam in deo omnia intellect omnia
non esset deus potentius sit intelligentium quod est in potentia
Quoniam est sciens quod intellectus est potentia activa
in qua est intellectum et est potentia passiva in
quantum est intelligibiles Itaque intellectus est ens d
intelligentia in intellectu aggregatum et ideo intellectum
naturale habet proprium intelligibile Cum igitur intelligentium
intellectum in suo proprio intellectu quemque intelligit deum
est in vita quod equidem plus intelligere quam si in
intellectu mediate intellectum remoto scilicet sensi
bile aut imaginabile et quia deus intellectus est intelligibiles
videtur ergo quod intellectus eo modo intellectum intelligibile
remotum mediate suo proprio intellectu ut ma
iorem habeat potentiam intelligendi deum essentiam
et perfectum melius eam suam intellectualem possit
Quia color est visibilis et ~~magis~~ visibil
est per sensum et ymaginem intelligibilis et per genus quod in
intellectum habet proprium intelligibile quod est de essentia et na
tura sua ideo mediate ipso proprio intellectu suo intelligibile
remotum attingit Ita quod inferiore sui ipsius
et in superiore sui proprium intellectus medium et illa similitudine
que est inter intellectum proprium et intelligibile
remotum attingit ipsum remotum intelligibile alias
ei deficeret proportio et habitudo inter intellectum et
intelligibile et per genus concordantia coniunctionis et
finis quod est absurdum dicere ergo etc. // Sic
igitur calefaciens est calefactivus totus quo suppo
situm quod calefacit habet sit tantum calefactivus
quoad formam non autem quoad materiam et habeat
actionem habeat quoad totum suppositum scilicet ignem
que actionem habet calefactio reflectere se super
suam propriam materiam idest super calefactibile per
quod ad aerem transit calefaciendo sit et intro
melius in potentia intellectiva in suo proprio intellectu
idest ideo attingit quemque intelligit attingens
totus intellectum totum et intelligibile intelligit
quoad formam non autem quoad materiam Unde si in
tellectus non quoad totum sed quoad partem non mediate
suo proprio intellectu intelligeret esset unquam suum
intellectum in maiori bonitate magnitudine etc. quod est
valde inconveniens dicere ergo //// 68

Questio utrum potentiarum anime alia plus quam
alia mereri possit // Deo equaliter
est recolibilis intelligibilis et amabilis propter
hoc iustitia dei potentias anime tenere debet
equales ut equaliter deum recolere intelligere et diligere
possint et sic potentia alia anime potentia non potest
magis meritum acquirere quam alia propter actus autem ////
per alia plus acquirere meritum quam alia idest per
maiorem et minorem suorum actuum quod probatur sic cum
voluntas plus deum diligat quam intellectus intelligat
illum tunc voluntas maius meritum consequi debet
Sed ipse qui ipse totus tres potentie anime sunt
ipsa anima in hoc igitur quod intellectus deficit supple
bonitas magnitudine etc. ipsius intellectus quod idest sit in eadem anime
cum bonitate magnitudine etc. voluntatis et idest supplet in
tellectum bonitas magnitudine etc. voluntatis hoc idem similiter
est de memoria hoc siquidem Ita esse oportet ut
ipse tres potentie equalem habeant gloriam
ut illarum aliqua in patria glorie vacua existat
non in summa et largitas dei que infinite in
magnitudine bonitatis etc. concordant supleant
defectum alterius potentie in tantum quantum altera
non attingit // Aliquam quedam potentiarum
magis habet meritum in principio successive
obiectum quam altera sit voluntas in parvo memoria
recolere et intellectum intelligere deum at sit in
vestigando potentiarum probata memoria
et intellectus maius habet in medio meritum et
forte in fine quod magis rectos obiectum successive
laborat fortius quam voluntas Itaque diversimode
adquirunt equaliter meritum ut equalem
gloriam consequantur // Cum intellectus verbum
intelligit movet in instanti voluntatem
ad diligendum illud verbum aut voluntas
verbum operatur fidem et diligit movet intellectum
ad discernendum successive ut probata
discernens scientiam acquirat et intellectum illud
verbum tertio igitur modo potentiarum alia per quendam
modum et alia per aliud modum ut satis patet
meritum acquirunt // Secundum illa que non de
potentiarum equaliter circa meritum dixi
intelligendum est sicut non de illarum equalitate ////
in culpa quod eius illarum culpam mereretur
quorum et alia similiter alio non sic voluntas
que verum odit deum intellectus illud intelligit
et ergo intellectus in culpa lapsus quia tot
circumstantias circa illud verum non intelligit
donec voluntas veritatem diligat
et odiat falsitatem et hoc idem similiter
de memoria sequitur veniunt si in extrema
puncto mortis aliqua potentia in maiori

(c) 2006 Ministerio de Cultura

culpa inventa fuit quam alia semper in maior
pene affliget iustitia namque dei tantam
non addidit penam primo uniquam culpabili quanto
magis culpabili Ita quod illa prima quod non
tantum culpabilis in parte remansit sancta
pene alia non plena 69

Questio vi utrum in essentia anime sit minor
distantia quam magnitudo sanctitatis // Patet sic
praedictum est essentia anime de similitudine
dei et sanctitatis de bonitate magnitudine et et sic est differentia
inter bonitatem magnitudinem et et hinc inde differentia
substantialis est quia ipse similitudines sunt substantiales cum
de ipsis substantia videlicet anima constituatur ac
cidentia vero anime sanctitatis recolere intelligere et
velle et passiones et activa vero anime non
sunt de ipsius anime essentia unde istorum
differentia est actus et quia substantia maiorum causarum
vero maiorum concordat quia distantia quae est in
essentia anime maior est quam illa quae est eius accidentibus
ut patet per se // Ubi maior est concordantia
ibi minorem differentiam esse oportet unde cum est fine
maior concordantia esse sed quam maior est concordantia
inter bonitatem magnitudinem et recolentiam intelligentiam et
volentiam quae sunt essentie anime quam inter bonitatem
et recolere intelligere et volendi quae non sunt
de essentia ipsarum recolentie et cetera // Differentia minor
est plus in essentia anime quam in accidentibus suis propter
eius plus potest per differentiam substantialem quam accidentalem
hinc inde ita est ut dicitur sanctitas sit minor
esse in essentia quam in accidentibus quia maiorem differentiam
habet sua gloriam in patria plus attingit in deo
per distantiam essentialem quam accidentalem maiorem magis
gloriam habet essentiam in deo quam accidentaliter ubi deo
quod declaratur quia maior est distantia per
maiorem habeat deo gaudium ad glorificandum
quod differentia in accidentibus eius ita quod tota anima
substantialiter in essentia sit et quod ad essentiam et quod ad
suppositum recolitiva intellectiva et amativa
quia et cetera Utrum voluntas hominis avari plus diligat velle quam ipse avarus pecuniam 70

Questio vii utrum voluntas hominis avari plus
diligit velle quam ipse avarus pecuniam
Quando deus maiorem habet similitudinem cum velle quam cum
pecunia cum pecunia sit ens sensuale deo
autem et velle sunt entia intellectualia et non quod
sensualia omnis quia voluntas plus diligit velle suum
quam sensibile obiectum aliter enim esset defectus in causa
effectu respectu similitudinis sine quod impossibile
quia voluntas avari plus velle suum diligit quam
pecuniam per actus vero quod homo in vicium lapsus
est plus pecuniam diligit quam velle suum sic
quod deo quod est et suum ipsius nature // Voluntas
hominis avari bona est et non iniquam est
creata naturaliter quod illa bonitas et cetera sed iustitiam plus
debet influere suo velle quam in obtare pecuniam
cum velle plus possit influentia bonitatis
et recipere quam pecunia quae non est tam nobilis causa
sic velle et quam avarus bonitatem et pecunie
frequentius recolit et intelligit quam volendi bonitatem
et ideo voluntas illius plus pecuniam diligit
quam velle suum // Naturaliter voluntas plus velle
suum diligit quam obiectum sensuale cum velle sit
actus voluntatis non autem obiectum et naturaliter diligit
obiectum sensuale ut volendi occasione habere
possit velle quia est intentione prima diligere
autem obiectum sensuale intentione habere
prima plus eius pecuniam diligit quam velle sed
ut patet in anime gratiam ut patet gulositatem luxuriam
et cetera autem et patet filios vel parentes in ultimum
primum possessorem sed diligit ita quod cadit
in vicia duas intentiones perversas // Et sanctitas
ordinata divina naturaliter ordinando quod
voluntas cum libero arbitrio virtutis spiritualis
possideat mediantibus cum divitiis et velle
suo sit ut divitie ad finem se habeant velle
quod sit divitiarum finis ad hoc voluntas in velle
iusto beatitudo et suum finem sanctitatis divina
habet possit sed avarus in totum oppositum se per
vertit plus quod divitias diligit quam velle
iustum beatum et et quam contra naturam
tale operatur et natura suum finem
et suam ordinationem requirat sequitur quod quanto
plus avarus divitias diligit tanto plus
ardentius habet credit quod quod hoc ardens velle habere
divitias corporis multiplicationem divitiarum
sufficiens sed fallitur et enim naturalis appetitus quam
voluntas ad suum finem habet hoc ignorat

(c) 2006 Ministerio de Cultura

amarus z de suo appetitu penitus nescit
sic cecus de coloribus iudicare

eo quo anima intelligit 71

Questio utrum aia p puritatem bonitate
z magnitudinem sbalez ut actuale intellat Quod
dicit intelle e aia intellina z qm ipe
intelle e p magnitudinem puritatis z bonitatis ~~z qm pingu~~
e ipa aia intellina p magnitudinem puritatis z bonitatis
z qm pitas bonitatis z magnitudo aie sunt sbaliter
maiores qz antequam aia intelligit ens p
bonitatem z puritatem magnitudinem sbalem alr deus non
ab illa foret intelligibilis intellis qe ipe g ro
Sic aia de omnis similitudo sbale e gstituta
ut dicitur e oz illa sbale intellectu aia ut dem
sis ipaz similitudinem de qbus aia gstituta
e sicz sunt p opacoz sbalez heat n aut
p actualez sic ut intellis p opacoz sba
lem obtinere dm attigat sm mo q int
dm z intellz n sit actus apes neqz
medium alr ei res sbales n herent sicz
sunt i obo s rec sbe. s porig s cone ac
cidentis q absurd est dicere Qm aia e
i via intelle graciqz mult obm tuc i intellt
cu pitate bonitate z sbali ut maius meritu
adquirat z ut intellec z ministri s sint
propinquiora/ verum intellec sunt gpointz
e de pitate z bonitatis z magne accidentibus q mo
uent z influunt a pitate bonitatis magnitudinis sbalis
qn o aia e in pria tuch magnitudinis sunt intelle
e sbale Ita q ex maxima propinquitate et
sitae q her cum deo toto intelle i ipsm
intellec sbale infusus e zc Ita q i intelle
z intelle st unum idez uio ut ipm totu
intellec z glia atqz sis ei sit i maiori
n a i minori sic ut deus sit sis sbale n
at actuale Ipe at puncto valde subtilis e
z trascendes valdeqz diffcil ad intelligendu
Qm intelle intellt z memoria recolit et vo
luntas uult p pitate bonitatis magnitudinis sbale plus
qd ad obm adherere possunt alr u unus
salz cu pitate z e actu g ipe res pmie
agit p pitatem et sbalem alr naqz
deficeret magnitudo bonitatis zc Ita q deus no eet
tantu obiectabilis potestati et cetera
q est valde ingens dicere et cetera

Quomodo aia iuncta e corpori 72

Questio quomodo aia giuncta e corpori In
giunctone aie z corporis intellere debemus
giunctoz ex ambobus i fluxu ut illo
modo ghigantur q sit unu suppm h sigdez
giunctio i unione bonitatis rel aie z bonitatis rel corporis
oritur alia siti uniuta cu alia i ee unius
suppoi de ipis duabus agregati ut finis
utriusqz bonitatis rel veniat ad gplementu bonitatis rel aie
idz ipa aia venit actua z formatiua ad bonitatem
rel corporis/ ad corpus q e mobile: aqua g z corpus
ad gcomsuncoz venit aia tanq fora infor
tiua dans se eo corporis corpus aut patitur z sb
aia z pacioz existit// bonitas rel aie in pte ////
e actiua z i pte passiua bonitas ei intellectiue
actiua bonitas v intellis e passiua verum bonitas
aie q ad formam bonitatis corporis bonificat sic igis for
acrez quo ad suppositum calefacit atqz bonitas
corporis qe i pte q ad bonitatem elemtorum de qbus corpus
gpositu e actiua e sitz bonitas formae igis z bonitas
matie igis z sic de alijs elemtis q ad suppz
s aia patitur Ita q ipi corporis passio e q
ad materiaz p h g manifestum e quomodo giunctio
fit inter corpus z aiam // In aia e for z m
z giunctio formam eo q intellina rel matia
eo q intellis rel oz giunco eo q formam et
m giuncte sunt unu ens de ipismet ag
gatum h z gstitum seq de corporis corpus z ei
e unu ens i se absolute form z matia
z giunctoz huius form qd hz i hoc q igis
z sic de ceteris e forme i h q ignescitiue
mz etia ht i h q igis z sic de ceteris
e partes i quantum igtibus Oz giunco eo q ipe
s corporis for z m giuncte de se ipis unu
ens gstituunt q e corpus oe at site sunt
site a ppet ita q for aie venit adgingend
se for corporis z m/ m/ atqz giunctio giunctam
medte q giunctoe for aie z m/ ipi aie
giungunt for aie z m corporis zc // Et
sic de giunctone potencie racional z sensitiue
dm e gstitum intelligendu e de giunctione
rationalis vegetatiue sensitiue z vegetatiue
rationalis z ymaginatiue z sic de alijs z sicud
e q sic rationalis z sensitiua uniuntur
simpliciter giungunt bonificare rel ratiue

(c) 2006 Ministerio de Cultura

z vrificar z ꝯ sensitiue idꝫ vongeri z sentire
et sic de alijs potencijs

Quomodo aia temptatur a dyabolo 73

Questio quomodo aia temptatur a diabolo·
Dicendum q̄ quia cata bonus ē magnus ē
z sic de alijs ideo sicut hēt animam
i q̄ bona z sic de alijs vn bonitas diaboli bonitas
aie temptat p modū aſsimilacionis temptat q̄ aia
sub rōe boni magni zc̄ Diabolus a falso modo
mittit ut id q̄ malū ē bonū appareat z
eꝯ Ita q̄ aie appareret id q̄ malū ē esse
//// bonū z eꝯ sic i sereno videt bibe bonū
potū z q̄ sit malū // Diabolus temptat aiaꝫ
i interiore pma z sa facit eiꝫ illi appa
rere paꝫ interioꝫ ee multū bona multū
magna z sic d alijs i teriorꝫ vō pma n̄ ee
tantū bona zc̄ apperes illa de mari ab
illo fine ad q̄ creare ē z Inducit illam
vsq ad libm arbm q̄ hꝫ aia ad eleccoꝫ
altiꝰ interioris vlt̄ vō lib arbm aie illa
temptare p minimū p̄ qz totacta illi ꝯsen
tiret vō ei nīa cohacto boni uel mali
retribucō ee non p̄ // Diabolus temptator boni
z eius vrtutis sensitiue z ymagie specta
do p site bonitatis sua z eccias resentit vt
corꝰ bonitatis magnitudo zc̄ ad bonitatem z eccias spuales
se moueat z p illū motū aia plurima
corpora diligit z corꝰ sb rōe alicꝰ sensꝰ
ꝯtinui hitꝰ delectet z qm aia qn
p illū sensū qnꝫ p altiū ut p ymnoꝫ
obiecta recipe concupiscet ideo diabolus
qnꝫ p illū modū qnꝫ p aliū illi infert
temptacōes // Diabolus aiaꝫ qnꝫ temptat p
pncia qnꝫ p hitūꝫ qnꝫ p actū qnꝫ
vigilando z qnꝫ dormiendo z sic de similibꝰ
istis temptat a illū p pronciaꝫ dū aiaꝫ
disponit ut pcīm q̄ ē impossibile alias in
potencia ad actum deueniat temptat
z p habitū dū hitꝰ vrtutū i aie frustra
p manꝫ / n̄ aia ult illū ad actum
pducere temptat sitꝰ p actum ut id
q̄ bonū ē actū i pncia ut salte i hitū
reducat vigilando temptat p ꝯtingenciam
et nīitate dormiendo temptat p sompnia
vt id q̄ p sompnū apparuit vigilando
reducatur ad actum

Quomodo corpus z aia peccant 74

Questio quomodo corpus z aia peccant q̄ aia
z corpus sint vnū suppositum idꝫ hō peccat
q̄ ad suppositum sb aie rōe n̄ aūt sb rōne
corꝰ sic igis sb rōe foc calefac n̄ aūt
sb rōe m̄ medio m aia z corpe totū suppositum
pcat qz totū agit dū aia peccat // Inquātum
aia ē cata bona magnitudo zc̄ vt bonitas
magnitudo ~~adiuuare~~ zc̄ humani ē illi nalē
mediante libo arbitrio adiutiis bonitate magnitudine
zc̄ ideo aia ages de malo punificat
cū magnitudine debet Ita q̄ suū age ē ꝯ suū
ee z ꝯ suos hitꝰ z actꝰ predicos dūꝫ vt
pdīm ē pcat // Corpus humanum i quātum
cata ē bonū magnum zc̄ ut agat de bono magnitudine
zc̄ naꝫ sic hꝫ actos vt videat mag vt
palpet z sic de alijs Ita hꝫ ipm boni zc̄
vt bonitas faciat iste q̄ sic sitꝫ corpus agere
de bono p hitūꝫ vrtutis ordiatꝰ ē in
corpe sic in aia Ita q̄ totū suppositum agit
de bono vituato sb rōe bonitatis zc̄ aie z
corꝰ qn aūt ag de malo tūc corpus
pccat mediante supposito qz ē suppositum p se
zc̄ // Qnꝫ corpus ad actoꝫ mala aiaꝫ ex
citat z tūc ē occasio pcti dū sensualitas
mouꝫ aiaꝫ ad ꝯsidium in honestūꝫ
z sic d alijs h̄ eād vt sitis occasio pcta
di i ē aie qn aia ad illicita mouꝫ
corpus· Itaqꝫ alterum istoꝝ ē ꝯ alterum z eꝯ
z p ꝯns ꝯr semꝫ ipm dū peccat et
redit qrꝫ ꝯr finem

Quomodo aia intelligit substancias separatas 75

Questio quomodo aia intelligit substancias separa
tas / Adhuc ut aia intellis in via
separatas substancias attingat de fantas
manibꝰ i ntellectualibꝰ n̄ tū ꝯtinuatis i stom
Radix eī q̄ aia de bonitate magnitudine zc̄ ꝯstituta
est agregat z attrahit de bonitate zc̄ fanta
sias reduces eas ad memoriam intelltm
et voluntatem z de hijs rōbꝰ ꝯtrā ee
ꝯstituit videlꝫ substanciam separatam a sto ꝯ
vbo fantasticam ad ymaginacōe denudato
i spto aie rōnarie spectat intellis substancias
separatas vt pote angelꝫ ut animam
per z sic d alijs // Aia abstracta assumit

(c) 2006 Ministerio de Cultura

et attingit verbum re intelligibile memorie et voluntatis et
per gratiam totius anime ut dictum est deinde illam
specificat sive predicat hunc angelum vel hunc
animam quod vel quem audiuit proprio nomine nuncupari
ut michael vel anima petri et isto modo in
intellectu hunc angelum vel hanc animam spectas
in verbo quod produxit ut hec substantiam separatam
spectari possit // Alia anima substantias separa
tas per earum modum cernendi intelligit ut dictum est
earumdem autem operationes spectatur sicut modo
stilum boni magistri recta anima spectans ali
ud quod operatur et quod operatur influit verbum
quod sile in quo spectatur quidquid de substantiis separatis
intellectus intendit vel quantum ad earum modum
cernendi vel agendi // Sic anima in imaginabili
verbo quid sensibile spectatur sic in intellectuali
verbo spectatur substantiam separatam non quod ad
animam imaginabile verbum et imaginatiuus in intellectu
substantiam producit de similitudinibus obiecti sen
sibilis intellectus recolitis animabilis vel cor
poris ita quod sic non producit verbum intellectuale in
intellectu sed verbum substantias separatas
attingit id est similitudines earum et in numeris
proprium substantiarum. verumptamen non attingit illas sicut
sensus sensibilis attingit in via sed in patria
attingit eas immediate sine verbo mediante
ta visione et gloria dei alio magis dei
visionem et glorie sive in verbo et patre defi
ceret quod est impossibile Quomodo habitus scientie con
sistit in potentia et actu 76

Quomodo habitus scientie consistit
in potentiam et actum // Potentia
habitus duobus modis intelligitur quorum
primus est quando habitus est in potentia prius quam
sit in actu secundus quando habitus existens in potentia
est in actu et inde reducitur in potentiam
de istis autem duobus modis sit quod et ad
primum dicitur quod deus habitum in potentia creauit
et substantiam illius est anima mediante recolentem
intellectum et voluntatem illa verbo de quibus habitus
aggregatum est et composite sunt species et fan
tasie et similitudines sive sint intellectuales
sive sint sensuales de quibus anima format per

verbum vel sensuale et imaginabile vel spirituale hoc
autem manifestum est secundum virtutes sensitiue
imaginatiue intellectiue potentie que sunt forme
et secundum virtutem passionis et impressionis sen
sibilis et imaginabilis atque rationabilis
habitus existentes in potentia sic primo modo dictum
est ad actum duobus modis reducitur
quorum unus est per influentiam dei sine acqui
sitione et successione alius vero est quando habitus
ad actum reducitur per studium adquisitum ita
quod anima rerum species et similitudines sensuales
et intellectuales investigat format quod fantasiam
quod verbum existens in actu et postea reducens illud
in habituale potentiam format aliud itaque de
verbo in verbum generatione procedit donec
habitus scientie sit completus et in potentia anime per
fectus existit et cum de potentia habituali istius
ad actum ducatur individuatur aliquas partes
illius influences in actu similitudines illius habitus
que in habituali potentia vero habitus sicut quando
perfectus est consistit quo ad universale in habitu
ali potentia ad actum autem particulare reducitur
in uno enim tempore potentie anime omnes fanta
sias et verba de quibus perfectas res ad
questiones habitus universalis composita est habere
non possunt // Bonauentura in libro suo rona
habitus universale in habituali potentia consistens
consequenter vel quod de pluribus particularibus ad
actum reductis confectum est in habituali po
tentia dicitur autem alias partes ipsius habitus de ipsa
potentia ad actum reducitur tunc exhibitur de rona
ita quod conatur aliquod verbum particulare format
de universali habitu producto existente in pro
biecto ipsius roatum Et si illud particulare
sit sensibile reducatur aut per imaginationem
vel sensitiuum in actu fiat sic simplex intellectuale
ut patet sine omni fantasia imaginabili et sensibili
in puram reducatur intellectum // Sic in prima
potentia sensibilis imaginatio remanet sic in
habitu scientie remanet verborum species fantasie
et similitudines de quibus ipse habitus in anima conficitur et ideo
quando aliquas partes ipsius habitus ad actum reducuntur tunc

"verbum deinde declinat scilicet illud
et format aliud."

similitudo illius prime partis de qua homo cum certis
partibus ipse huius constitutus est et illa aliquas similitudines
in actu reducit ita videlicet quod transmutatur et
alteratur numquam tamen actu particularis ita quod
quod de similitudine venit in actu alio remittetur
in provisione quia et quod sic patet in speculis quoniam quod
ymago huius speculi non non est ymago quae
in illo speculo licet ipse duae ymagines sint unius
hominis tamen

Quomodo intellectus cum sit universalis possit particulare intelligere 77

Quomodo intellectus cum sit universalis possit
particulare intelligere // huius intellectus
est ens de intellectivo et [intelligi]bili aggre
gatum atque ex diversis similitudinibus ut dictum est in
principio quia intellectus de pluribus similitudinibus sicut huius
fortitudo constituitur ut dictum est et attrahens particulares
illas similitudines attrahendo modo habet fantas
siam non illa verum generat illud ad huius
quod reddit et hec non intellectus est universalis in
quantum huius sicut fortitudo est universalis est et
quod ad eum de pluribus particularibus successive
multiplicari ita per ipsum ad ipsa particularia
successive descendit // simile non secundum intellectus
bonitas non alia bonitas est illa per quam intellectus est bonus
alia quod bonitas est illa per quam magis intellectus est
bonum hoc idem sicut est de duratione proprie et
intellectus sit secundum bonitas intellectus una in se idem in radice
particularia non in pluribus forma et quod de intellectus bonum
esse dicitur id idem esse de ipsa magnitudine et sic
non intellectus est et ideo intellectus est ens naturaliter
universale constitutum per similitudines plurium
particularium clause consistit [in similitudines] similitudinem.
Sicut ex hiis manifestatur modus quomodo intellectus uni
versalis ex principiis naturale habet inclinationem ad particularia
successive descendendum // Cum intellectus aliquid
intelligit universale ex memoria illud universale
recolit itaque intellectus intellectus universale in
telligit particulare scilicet actu memorie et sine
actu quia quod sit particularia hoc autem in
tellectus valde secretum est difficile quia intelligi
quod ad eum difficile est intelligi actum aquae
in frigiditate esse dum per calorem ignis in
olla ea fervet fiunt manifeste quidem est
aqua in frigiditate quamvis calida sit quia
aliquid eius est in potentia eam resistere sed quia

simile est veritati frigitas illa et in frigiditate
non sit nobis sensui nota ita sicut non actus
memorie et intellectus sunt nobis nota quoniam sese per
particularium accipiunt probitas accipientes
particularia obiecta corporea ut predictum est
Intellectivum intelligendo per intelligibile attingit in
tellectum remotum et per illud aliud intelligibile
magis remotum attingendo consequenter itaque
intellectivum in suo proprio et universali intelli
gibile universale et particularem per intelligibile
remotum intellectus magis remotum attingit
successive sicut [visivum] in suo visibili
proximo remotum visibile attingit nam quod
pars in aere immediate oculo particeps est
alteri parti in aere et illa pars altera alteram
parte et sic successive idem particularium con
tinuatur vide de parte in partem secundum univer
sale per communia linea usque ad obiectum

Utrum anima possit intelligere sine fantasmate 78

Utrum anima possit intelligere sine fantasmate
Anima quod altiori intelligit in vita
et altiori in propria vita quae per intelligibile
remotum absque fantasmate et sensuali
ut intellectuali anima hominis intelligere per in propria
ut dictum est intelligibile attingit absque ullo fantasmate
ut deus sit magis obiectabilis anime deus ei magis
sit comparanda fixum obiectum magis quam in medie
ab anima apprehensivum est quia color a visu
quia sine fantasmate visus attingit aliquem
colorem magis esset obiectabilis quia deus qui
in potentiale intellectivum anime sine intelligibile proprio
attingens intelligit bonitates magnitudines et de quibus
similis intellectus compositus est et ideo deus est in eius acti
gere in se fantasmata ut illud sit medium inter
actus de quibus similis intellectus constitutus est quia fortitudo
influere similiter scilicet bonitas bonum et sic de
aliis ideo sicut quod non fortitudo intellectus verum de similibus
per intellectualitatem modum fantastici aggregatum
sunt quomodo ubi anima in vita numine deum intelligere
possit // Et anima in alia intelligit sine fantasmate
sicut ipsa intellectiva deum sine fantasmate
intelligit se sine fantasmate ymago yma
ginabilis in intellectu remanet humana sed
anima in propria ut influentia dei exemplar

(c) 2006 Ministerio de Cultura

ymago ymaginalis in intellectu remanet
habituata quando anima in patria

ccrnac z dignitatez dei magnificam non deficiat intellectus
qr deficeret ipa magnitudo magnificentie glorie anime et
gens magnitudo glorie dei magnificam justitie glorie anime
quod impossibile manifeste // Sic ymago sensibilis
remoto sensitivo z ymaginativo habituata re-
manet sit in patria mediante illa ymagine
recepta que est fantasia in ferioris attingit
licet ymaginativam que de natura sensibilium
est non importet anima naturam intellectualem ymagina-
tivam delinquit dum a corpore mortuo
separatur quod probatur in questione consequenti

79
Utrum mortuo homine ymaginaria remaneat
in anima / ymaginativa subiectum est in quo sensibilia
obiecta in absentia sensitivi habituantur
intellectus autem dum est in via in ymaginativa attingit
z memoria conservat sensibilia ymaginabilia et
fantasiabilia obiecta quando autem intellectus est in patria
ymago in intellectu habituata remaneat quod ipse
intellectus dum in via existit ~~hita~~ habituavit eum
intellectus dum a corpore separatur cum ymaginativa penitus
recedere non indiget illa eum habere in habitu quod
sufficit natura quadam per habitum sicut per intellectum
probata sunt per habitum ymaginativis ad in-
telligendum sensibilia descendere per // Si anima
rationalis dum a corpore separatur simul cum ymaginativa po-
tentia recedet non omnino sequitur natura corporis denu-
daret cum ymaginativa sit potentia de corporeitate
bonitate z constituta ei naturaliter sicut ad hoc dedita
est ut res sensibiles que de natura corporeitatis sunt
ymaginatur ergo etc. // Anima dum est in patria in suo fine
quia ibi est intellectualia z sensibilia obiecta in illius
ad hoc ei creata est itaque in virtute illius finis
que anima creata est spiritualis z corporalis ~~porro~~
sine ne corporeorum que deficeret de virtute
posset finis quod est impossibile ergo etc. // Visus humanus
absque ymaginativa ymaginem in pariete picta
aut in speculo facie representata attingit
sic z multo melius in dei sapientia etc. attingit
intellectus in patria ymaginativam sensibilem
absque ymaginativa hoc idem sicut sequitur de bonitate
etc. quod intellectus habet in patria aliud ei inter-
visum z visibile maior est proportio etc.

intellectus non
in patria
indiget
humano
corporeo

80
Utrum maior afficiano z desiderio possit de
rebus intellectualibus fieri quam de rebus
sensualibus. Quando est ens intellectuale non autem
sensibile maior potest fieri afficiano z de-
sideratio de ente intellectuali quam sensibili hoc autem
probatum manifestum est ut afficiatio z desideratio
in intellectuale concordantia habeat cum maiore sensibilis
vero cum minori sed quo ad receptionem illius affinans
z desideratoris sensibile facilius capitur quam in
intellectuale ergo hoc est per amoris ideo est per sensibilem quoniam
sensibilis minorem habet concordiam cum minori re-
ceptione quam cum minori cum ipse sensus a
minoribus sit constitutus vel intellectus principium
Tres sunt viri desideratoris quod primum est per com-
parationem ~~fecunda~~ secundum uno per quam minoribus autem
bonitatis magnitudinis etc. de meatior est per comparationem
quod per alios duos viros quod sit equalitate bonitatis
magnitudinis etc. sunt minori vel minore. Et quoniam po-
tissime ideo est equalitatis non autem inequalitis
z quando equalitas in rebus z sensualibus z intellec-
tualibus minor est quam inequalitas maior ergo per
afficiatione z desiderio fieri de intellectualibus quam
sensualibus // Maior est veritas intellectualis quam
sensualis sed veritas est obiectum intellectus atque bonitas
etc. ipsius veritatis ergo bonitas intellectus non non z magnitudo
illius etc. minorem habent concordiam cum bonitate obiecti
intellectualis quam sensualis z ideo naturale intellectus
melius potest recipere z in vere z attingere verum
sed sua natura quam per naturam alienam ergo etc. Quia
sit potentia est deus est intellectus creatum est intellectum
z creata sunt omnia eterna intellectualia z ideo est
principium medium z finis quare est intellectualitate
z quod sunt intellectualia manifeste maiorem possunt
z debent afficiatorem z desideratorem fieri de rebus
intellectualibus quam sensualibus alioquin divina
iustitia z sapientia contra eius magnitudinem possunt finis
medium z principium quod est impossibile ergo etc.

81
Quomodo anima facit suum appetitum in se
re etc. Anima dum est in via facit suum
appetitum per quendam modum z per aliud quando
est in patria quando ei est in via suum finem

(c) 2006 Ministerio de Cultura

in se naturalem appetitum prius quam extra se sicut intellectus
etiam et postea intellectus suum propinquum intelligibile appetit
quam remotum et quia ad intellectus per sensum at-
tingit intelligibile remotum scilicet sensibile ad suum
intelligibile propinquum sicut ut intellectus remotum
ad finem se habeat et ipsum intelligibile propinquum sit
finis. Ita anima suum appetitum a se ipsa ad per-
fectionem sive bonitatis magnitudinis et incipit attingens
perfectibile remotum ad se ut se perficiat sicut
extra se manifestum patet. Unde anima est in principio primum appetitum
suum finem naturalem extra se scilicet in deo quia ipse eius
deus sit finis illius supremus in quo bonitas est finis sive
ipsius bonitatis et hunc appetitum et ex illo finem debet
habet nisi perfectionem maiorem ei finem partis
minorem appetere. Patet ergo quod magnitudinis infinite
bonitatis est quod est in potentia. Anima autem est in vita sua finem
appetit in omnibus que non sunt de essentia illius
scilicet in fide est atque in sensu ut in visu est
et sic de ceteris appetitibus que non sunt de essentia
illius. Iste autem appetitus unus finis extra in principio
intellectus reducitur quia finalem in principio principaliter
naturalis appetitus quod est ut anima perfectionem rationem
habeat et corporis perfectionem sentiendi in iustitia ad
hoc ut ipse sit perfecta agendo secundum rationem bonitatis
magnitudinis est. // Anima autem est peccatrix in via
plus agit in contrarium sui appetitus quam si esset
virtuosa idem sunt proprio ipsa namque finem suum
appetit extra se videlicet divitias delectationes
corporis honoris et huiusmodi talia mediantibus
quibus optat non primo et numquam potest in via
satiari eorum in ordinatum cum appetitus
eius et non eidem contrarius et ideo quanto plus tanto
plus appetit et quanto plus appetit plus
magis variat finem et perfectionem. Id idem
quanto plus in me illum et multo fortius inge-
nerat appetitus ei contrarium videlicet finem
suum in se non autem extra se videlicet in deo.
Itaque numquam habebit quod appetit et numquam
habebit quod appetit et numquam potest satiari.

Quomodo intellectus sacramentum altaris attingit 82

Quomodo intellectus sacramentum altaris
attingit manifestum quia intellectus in prima
fantasie gustu sensibile in prin-
cipio attingit intellectus melius quam per attingere altaris

sacramentum in dignitatibus dei videlicet in bonitatis est et quanta
bonitatis magnitudinis est in summa minoritas sunt et eoli
illos et amabiles attingit ideo intellectus magis
bonum magis amare magis posse et sic de
aliis in altaris sacramento adeo quod non potest
attingere scilicet bonitatis magnitudinis est in essentia excelle-
ntiores attingere secundum operationem naturalem. Ulte-
rius attingit intellectus et formam et materiam
in actu panis mediante sensu transsubstantia-
tionem vel illius panis in corpore carnem attingit
mediante divina voluntate volente illum sic
transsubstantiari adhoc quod humano in illum
magis actum divinam dignitatis manifestet
cum ipsa divina voluntas diligit illos in magis
magis quod tanto tempore et secundum illius pan-
posuit non ei divina voluntas adeo magnos
actus suos diliget ut divinitas esset unquam defi-
cere illius magis boni est indigendo quod est
in potentia. Tertio modo per quod intellectus in divina vo-
luntate et magis volendi sacramentum alta-
ris attingit. Ita quod actum panis attingi-
sensu cum sint sensibilia in quo sicut sensu
permanet quod adhuc tempore plus coloratum
permanet in materia illa namque actum
secundum non habet pane transmutatio in carne
sed postquam cum sit sensibilia secundum in quo
remanet cum sensibus unde perfecta intellectus
formam et materiam panis transsubstantiatum atti-
gerat quod ad finem sacramenti formam et
materiam corporis Christi per divinam voluntatem ut divinum
est intellectus in pane hostie tanta bonitatis
et magnitudinis est attingit et in carne Christi sicut tanta
bonitatis magnitudinis est unitatis istorum duarum substantiarum
attingit et ideo attingit quod una substantia in alia
scilicet bonitatis est panis in bonitatis est corporis trans-
substantiatur attingit quod ipsius quantitatis locum
motum quod ad substantias panis pertinet ad
sensum et imaginationem in quibus rationaliter
permanet attingens corporis Christi in realitate
actuum dignitatum dei. Ita quod in infinitis
dei quantitate venit et locum atque extra
tempus et motum et sic de bonitatis est quod quantitatis
bonitatis locum est venit in finitum ei atti-
gere per veniret finitum intellectus res.

(c) 2006 Ministerio de Cultura

gradus operationis in quibus deus ag' attingit quia propter
in operatione quam deus habet in se prout gignit
filium et cetera alius vero gradus est et pretis in finitis
in operatione quam deus habet in causis dans eis esse et
operandi in qua regit illas et gubernat-
naz operandi. Aliquis vero gradus est minor primo minor tamen
aliquis vero gradus est minor primo minor tamen
ultimo hic autem est in operatione illa qua non est adeo
nobilis sicut prima nobilior est tamen quam secunda scilicet
naturalis quoniam hec est miraculosa in qua actus divinarum
dignitatum supra attingit actus nature et divinarum
vim in hac media operatione videtur in bonitate et cetera
ipsius operatoris atque in minori supra proprie medii
et sic atque gradus attingit intellectus altarius
sacramentum sine quo nullus maior operatoris
magnitudinem impedimentis finitis intellectus minime posset

Utrum liberum arbitrium sit de essentia anime: 83

Utrum liberum arbitrium sit de essentia anime in dividuata
in principiis anime // Deus per eam libertatem
sive bonitatis magnitudinis et cetera producit filium et
spirat spiritum sanctum de suamque libertate. Similiter
non autem aliter sic ut magnitudinem libertatis bonitatis magnitudinis
et cetera non deficiat. Et exemplo declaratur liberum
arbitrium anime esse de anime essentia ut anima in maiorem habeat
dignitatem et dignitatibus eius similitudinem melioris de libe-
rtate sua possit illo feru arte ei deficeret
dos bonitatis et magnitudinis effectus sui et similitudinum
eius que est in potentia sua et cetera // Anime adin sermonis dic-
tum est de anima et principiis eius manifestum est quod liberum
arbitrium sit esse sicut ut essentia principiorum videlicet
bonitatis magnitudinis et cetera dividuatur in principiis anime non
dumtaxat similitudinis scilicet bonitatis et cetera anime esse anime constituunt
et distinguit in principia. Ita quod bonitas anime et cetera dividuatur
in magnitudine et cetera constituunt mediam et alias de
duas principias atque media et ecce diver-
sitatem anime constituentes sunt libere nec sponte ut ipsa
tota anima sic in libertate essendi et quia adin agendi
et quia adin anima est libera. Ita sit libera una quam
suarum principiarum perseitate et anima essendo et
agendo libertate perfectam habere non posset huius gratia
manifestatur liberum arbitrium per anime principias esse
distinctum deus equaliter est recolibilis intelligibilis et amabi-
lis animam in suis principiis liberum arbitrium habere oportet
ut libere possit deum recolere intelligere et amare

hoc autem non posset anima de tota entitate sua et
ita neque de totis principiis suis et terminis
cum non anima unum cum suis principiis de libertate
esset essendo constituta illa libertate existere
in principias anime distincta sicut quibus similitudo
divina esset supra dignitatem est natura aliquis deficeret magis
libertatis in bonitate magnitudine et ceteris recolitivum et
recolibilis intellectivum et intelligibilis atque volitivum
et volibilis que est in potentia et quod magnitudine dignitatis bonitatis
quod et cetera. Ita indiget media habere in intellectu reco-
lendo et cetera unum si liberum arbitrium constituet
tamen in aliquam principiam ita quod non in alia des-
deviaret ita quod intellectus in illa principia vel non
esset liberum arbitrium et propterea iusticia dei equaliter
iustificare non posset non esset perfecta neque equaliter
recolit intelligibilis et amabilis quod est in potentia sua
manifestum libertate in quibus principiis equaliter exis-
tere quoniam rationem nec plus ex voluntate quam
ex intellectu ut media libertate apprehendat

Utrum liberum arbitrium possit cogi 84

Utrum liberum arbitrium possit cogi // Quoniam
deus est in summitate recolibilis intelligibilis
et amabilis sicut omne ens non invenitur perfectius
illius quam cum iusticia nobilitate eidem idem est
liberum arbitrium anime cogi posse hoc autem persequitur ma-
nifeste per rationem anima cum liberum arbitrium illius
in se perfectum sit ut patet est perfecte sed per
illud cogi non autem absolute velut in sequen-
tibus terminis patet. Quoniam media plus super esse
perfecte suo unitur obiecto et plus super esse
perfecte illas similitudines de quibus ipsa constituta
est ad actum inducunt. Itaque si enim recolere in
minori consistit magnitudine quam intellectum et velle itaque
cogitur media intellectum ad intelligendum et voluntatem
ad diligendum obiectum magis in memoratum quam intellectum
et diligendum sicut in sensibus manifeste patet plus quod deus
recolit honorem suum quam intellectum et diligat
illum sicut equaliter recoleret intelligeret et dilige-
ret illum non unquam sibi esset diliget quam magis
honorem dei quam honorem proprium eo quod intellectus esset
liber ad intelligendum et voluntas ad diligendum magis
honorem dei quam hominum // Cum plus autem
recolit bonitatis magnitudinis et cetera perfecte quam bonitatis magnitudinis
et cetera dei nec intellectus plus coactus est intellectus

(c) 2006 Ministerio de Cultura

pertinaz et plus ignorat dominum memoria in suo
intellectu cogit intelligere nec ignorare dominum volun
tatem cogit frequenter diligere pertinaz quod est
quia memoria plus recolit illud obiectum circumstantie
circumstantias quam aliud hoc idem simile intelligendo
et circa alia obiecta sensitiva memoria recole
te plus filium vel uxorem nec eplas nec in in
tuitum et sic de aliis exemplis igitur exemplo patet
modo per quam memoria intellectum et voluntatem
cogit hoc idem simile cognito intelligendo et quia
enim intellectus aut voluntas certas potentias
sed inertas cogit In homine erroribus obstinato
memoria et voluntas deminuit intellectum
Itaque ille libertate non habet in vestigandi verum
et falsum hoc enim obstinatus errore neque verum neque
falsum punitur parte supponere ulterius et hoc parte
de meritiaz sive in sententia patet recolit
enim et diligit tantum obiectum falsum recolens et
addiens verum in contrario quod intellectus eius neque verum
neque falsum reperire intelligit non fortiter in ternitia
liter tantum in illis simile voluntate cogit
dividunt auxiliante memoria verum vel falsum ea
supponere compellit voluntas aut fidei diliges
ut odiens cogit et demerit memoria et in
tellectum pertinaz sed alia aliarum cogit et sicut
sicut communis libertas anime plus evidem
illarum quam aliis se gaudet in actione et
passione propter fortes activas et passivas
situm quibus degmibus aliqua et potentie et
constitute sunt et cetera Utrum predestinatio et liberum
arbitrium possint esse simul 85

Utrum predestinatio et liberum arbitrium possint
esse simul. Est sapientiam dei atque iustitiam
eius quia est esse perfectam quarum perfectio una et
eadem est nimio quia et ipsa sapientia et ipsa iustitia
et ipsa perfectio sunt quia in mensura et eterna et in
eternum bonum in mensuris et eternitas in bonitate et cetera et ideo
omnino liberum arbitrium et predestinationem nec perfectiam
sibi esse in homine predestinatio nec perfectio aliter
actus sancte et iustitie dei non essent in eternitate et
equales quod est impossibile et quod magis bonus est iustitie
et sapientie dei sed et cetera In ratione reali hoc predicto
via est sapientia dei est perfecta propter quod sequitur si
Sortes est predestinatus salvabitur aliter
sapientia dei perfecte nesciret Sortis salvationem
quod est impossibile Et ex hoc in intentione rationali sive re
oritur quedam falsa negatio que est Si Sortes
salvetur illum damnari impossibile est ergo liberum arbitrium
non habet sed hec negativa est contra actum perfecte iustitie
ex cuius actu perfectione hec affirmativa videlicet nimio sequitur
Si iustitia dei perfecta est Sortes et damnari potest
et salvari ~~et salvari~~ aliter non haberet conditio
nem neque penam culpe. Iustitia enim in illo
perfecte agere non posset quod est impossibile sed et cetera Et
ex ista affirmatione nimio videlicet forma de iustitia
oritur secundum rationem in ternaria non aut realem
quod falsa negativa contra perfectam sapientiam dei hec
est Si ~~hec sapientia dei ignorat~~ Sortis ad
damnationem et salvationem liberum arbitrium habet
sapientia dei ignorat si salvatio Sortis sequitur vel
damnatio sit ergo sapientia dei est imperfecta quod est impossibile
ergo due affirmative contrarie una propter sapientiam dei
perfectam ~~quod est impossibile~~ precedit vere sunt due et negatio
ex illis duabus affirmativis oritur false sunt due
namque affirmative dicta dei concordant due
vero negative illarum contrariant ergo nimio ista duo
scilicet predestinatio vel perfectio et liberum arbitrium in homine
simul ambo sunt vera Si Sortes est predestinatus
salvabitur hoc quod libertate ad damnationem sed
hoc non intelligo in verbo exemplificantis convenis
composito ut nunc predictum est sicut exercitantibus
duarum predictarum affirmationum et duarum negationum
alia affirmativarum contra aliarum existente propter atque
alia negativarum contra negativam aliarum existente
propter affirmativas et sic verbo obiectum in quo veritas
huius questionis intellecto consistit in verbo vero de
situm negativarum situm duarum affirmative
constituta sive situm negativarum situm
eius affirmativarum propter perfectam iustitiam et sapientiam
dei vero sunt situm negativarum propter in perfectam
iustitiam et sapientiam dei sunt impossibiles ordinata
sapientia Sortes sit predestinatus sicut ipsum quod
plus est predestinatus quia voluntas sapientie per
modum gratie magis bonus et largius et dei quod
per modum bone operationis ipsius Sortis maior
enim est gloria sempiterna quam meritum Sortis vel ex
hac positione videlicet declaratur quod licet deus Sortem
eligit ad gloriam ipsum in homini reuocat per

(c) 2006 Ministerio de Cultura

q° ad ipsa dei libertatem voluntatem nam sicut
libere illum eligit eundem liberaliter vene
care p[ro]pter itaque sortes i libero arbitrio est ut dap
nandi ut salvandi hec quod liberum arbitrium sal
uandi i quantum di sapia sit eu prestinati
esse et ingrum ipse sortes agit de bono et iusticia
ex bono satisfaciat illi Ordinat sortes est in
libera via dapnandi p[ro]pter dapnari quod volunta
dei e libera et p[ro]pter eum ad se revocare et si ipse
a se revocet tam quod p[ro]pter sortes de malo
agere quod eum impossibile dapnari remittit
tunc dapnacio eius e quod de malo agit qui
si dapnacio eius esset eo quod di voluntas eum
non eleg ipsa quod voluntas esset eum sic dap
nacionis minime dedo dapnari ipsam pre
quod de malo agit tunc voluntas dei esset ab
eterno quod servantem iusticiam quod e i per Isto g
non manifestat sorte hec salvationis vel
dapnacionis liberum arbitrium eorum ipsum dividit
i potenti et actu i potencia quod dei de i quan
sapia sit quod sortes predestinata est simul
et habet liberum arbitrium dapnandi i potencia
quod ad actum reducitur si voluntas dei vult
de ainq e illa et si sortes agit de malo
liberum arbitrium salvandi quod sortes habet in
potencia non reducitur ad actum si sortes edep
nat libere veniat ad dapnationem libere quod
reducitur ad actum quod sortes habet i potencia Et isto
modo iusticia illum indicare p[ro]pter hoc et ingenio
opposito non sequitur scilicet si ~~sortes~~ sortes sit i libero
arbitrio salvandi quod si salvetur venit ad actum
liquet erat i potencia et hoc mediante gratia dei et mediante
bona sortis operacione non illa potencia quam habet dap
nandi ad actum reducitur ut sequatur id quod
scit sapia di et voluntas ipsa dei vult et quod bona
sortis opera mereri quam autem potencia liberi arbitrii
et ea que ad actum reducuntur et eo quod non ad actum
pervenit sit equales ut divina iusticia iustificare
possit Sed hoc intellectu valde difficile est quod ad
hoc intellectu sit quedam puncta valde alta et
trascendencia que sunt modum artis d
meam sensi i termine lenius attigunt

Utrum quinque universalia et decem predica
menta sint aliquid realiter extra animam

Utrum quinque universalia et decem predicta
menta sint aliquid reale extra
animam Questio Q ordina cerna
est una bonitas una magnitudo et sic de aliis verum
i ipsa eam sunt plures bonitates personales plures
magnitudines et sic de aliis Itaque bonitas que est bonitas pre
non est bonitas que e filius ut filius hoc idem sile seq
de bonitate que est spiritus sanctus Itaque i bonitate divina
p alium modum bonitas est personalis p alium modum
bonitas filialis atque p alium modum bonitas processi
onalis Et ex hoc quod significat quod i rebus
naturalibus sint realiter quinque universalia et x
predicamenta ut effectus sit magis similis sue
cause alter et deficeret magis dei similitudinibus
suis i minori bonitate et quod e valde i genus
ter genera sua et sunt realiter una quidem
bonitas est principium idem genus eius substantie i na
libus species sunt bonitates hominum bovis leonum
de ceteris et sic de metallis atque una quidem
bonitas eiusque speciei habet se i individuatas
bonitates sic bonitas sortis bonitas platonis et sic de
aliis hoc idem sequitur de genere differencie
et propter hoc sub una quidem proprietates et sub uno
accidente multa accidencia et sub una sua multe
sue et sub una quantitate multe quantitates
et sic de aliis Itaque sicut quinque universalia
et x predicamenta realiter hoc quod e speciei principium
universale regitur i individua sub se et in
duat ea ad agens naturale sub illis speciebus
et generibus in quibus ipsa i individua sunt et sic
principium medium et finis ipsorum individuorum
consequuntur i minori bonitate et sic de aliis Anima
generat verbum ut anima divina est Ita quod intencio
nale consistunt circa speciem realiter non
possunt generare verbum neque fantasmatibus
vim et ideo si predicta universalia et predica
menta sunt in re idem si rem attingit
itaque realiter anima similitudines universalium
et predicamentorum et hoc non fit inter reali
tatem et racionem i minori gradu
principium medium et finis Sicut ipsa predicamenta

(c) 2006 Ministerio de Cultura

et universalia non sunt realia id quod non est in re
est actio formandi in intellectione similitudines
... quod anima denudat obiectum universale si non
habeat non potest intelligere bonum nisi secundum quod est abstractum
dicere et quod operationes principalis et fiant iterum simile
et simile ergo etc. // Si omnia universalia nihil sunt
extra animam sequitur quod in mixto elementato non
potest esse tam magna distinctio tam magna
graduatio et tam magna diversitas ... quod
ibi non erit universale aliquod nisi agens
naturale quod absque universali mixtum regulare
et disponit. Item propter quod proprietates in
mixto distinctae in maiori naturalis bonitas magis
est non agens naturale habet adiutorium
ad supponendum nec ordinandum neque proprie-
tates ... aliud quod supponendum transmu-
tabiles regulare sunt ... realiter
sed solum intentionale et hoc totum est
valde inconveniens ergo etc. // Utrum anima lapsa
in peccatum possit per se surgere 87

Utrum anima lapsa in peccatum possit
per se surgere. Videtur quod sic. Bonitas est magis
... quod malum ... resolubiles intelles-
ta et amabilis et adhuc est anima creata ut su-
perius est ... quod anima lapsa est in peccatum
sua bonitas est contra bonitatem divinam et sic de aliis
et ideo divina iustitia in natura magis
attingit bonitatem peccatum et illius expe-
rientia destructae sunt ergo anima per se de
peccato surgere non potest quod deficit iustitiam
divinae bonitatis et in magnitudine iudicium quod est
impossibile // In anima est bonitas magis et est
et huius ... principalis sine fortis anima
constituta est ut suppositum est et ... quod
naturale et ... cum liberum arbitrium sit de
eius ... ut suppositum est ... illud
peccatum in quod anima lapsa attingit divina ius-
titia illa libertate ita quod anima per se sur-
gere non potest quamvis possit surgere per se actu
... divinae ... libertatis ... non ergo

dicet quod anima libera constituta sit peccatum. Sed contra
libertas animae maior quam actus iustitiae quod
est impossibile ergo etc. // Quia in anima est libertas
... videtur quod possit ipsa libertate
ut surgendo per se de peccato. Sed quia differen-
tia est ... libertate et agere libere et
non potest id quod in libertate constitutum ad actum
reduci quia libertas perversa est in
iniuriam et malitiam in ... et
sic de aliis. Item principium ipsius
animae ... quod est ... finem
quae creata sunt. Item anima cum eius prin-
cipia ... in ordinata sint de peccato per
se surgere non potest neque surgendo sua ...
libertate et est sic intellige quod ... maxima
... vel ... sine infirmitate
intellectus non potest. // Quando deus ... sua ...
vult hominem surgere de peccato ... dimit-
tit bonitatem ... animae sua ... libertate in
recolendo et intelligendo peccatum in quod ce-
cidit usque ad actum voluntatis ...
... voluntas libere se disponat ad o-
diendum illud peccatum ... ut sit apta ...
libertate in bono ... deus dimittit
... animae libertatem per suas fortias et principia
ipsius animae et ... quod deus dimittit et
disponit libertatem in recolentia et in-
telligentia atque in volentia actum libe-
rum ... bonitatis magis ... anima ...
auxilium dei et quia se ... ad
... et diligit bonum ... in hoc
mundo et deus sua ... vere
impartiendo 88

Quaeritur de alia anima dimittitur
ad damnationem et alia eligitur ad
salutem. Et dicendum quod divina sapientia omnes
quae ab aeterno attingit ergo attingit animam
... sive sit ad damnationem sive ad
salvationem ... divina illa quae eligit
ad salvationem attingit eam cum voluntate

(c) 2006 Ministerio de Cultura

Utrum anima possit tantum demereri quantum
mereri

Questio utrum anima possit tantum mereri
quantum demereri. Anima inquantum
creata est bona magna et cetera et sic ordi-
nata est tota ad finem infinitum ad hoc et causa
magis per actum essendi et finem quare creata
est plus potest anima mereri quam demereri omnia
magis principia animae scilicet bonitas et cetera quando
enim anima peccat non per omnia principia sua
peccare in contrarium non solum per modum agendi
non autem per modum essendi sic ergo non potest tantum
demereri quantum mereri anima et suam
essendi bonitatem in malitia vertere non potest ita
quod malitia sit essendo actus in bonitatis
in malitia vertere potest magis quia actus ipsa bonitatis
est mala sed quoniam maior est gaudium in
anima inter suum actum essendi bonitatem
et actum bonificandi scilicet agere de bono quam inter
malitiam agentem et malificare ergo plus
potest mereri anima per hoc quod est magis quam per
hoc quod est minus. Anima per deum et per se ipsam
gloriam mereri potest per se ipsam tantum non autem
per deum potest gloriam demereri cum sit deus iustus
bonus et cetera magis anima plus potest per deum et per se
quod deus auxiliatur illi quam per se tantum tamen
plus potest per se tantum demereri quam mereri
iam per se tantum potest mereri penam quod est
demereri gloriam sed per se tantum gloriam
numquam mereri potest quod est sine auxilio et
gratia dei infinita gloriam non attingunt
ergo per se potest anima in culpa et pena ca-
dere surgere autem nequaquam. Omne
agens plus potest agere mediante gaudio quam
mediante contrarietate gaudium animae est in ma-
ioritate finis sed contrarietas inquantum mala
est contra finem et ideo quando anima agit de bono
gaudium est inter bonitatem et bonificare magnitudinem
et magnificare et sic de aliis atque inter bonitatem
et magnitudinem bonificare et magnificare magnitudinem et bonificare
et sic de aliis sed dum anima agit de malo
totum est in oppositum et sic est contrarietas inter
alterum principium et alterum et ex hoc patet quod op-
positas animae se commutare non potest tantum
inde mereri bonum quantum in me-
rendo bonum. Potestas animae plus potest de sua
bonitate magnitudine et cetera in recolere intelligere

eam saluari volente et eam iustitia propter iniusta
bonorum operum animae saluandae magis in attin-
git illam. voluntas volens eam libere
saluare idem ponit quod propter iniuriam illius iniusta
eius tanta non lucratur gloriam quantam
sola gratia sue iniuriam addit divina voluntas
verum tamen de anima dampnata non est sic quia ipsa
voluntas dei sic attingit eam ad salvatio-
nem ad quam creavit eam ita sapientia et
iustitia dei attingerunt eam ad dampna-
tionem quia sapientia videt peccata illius et
iustitia sic illam operari dimisit. Vo-
luntas dei liberam creavit animam que est dam-
nanda non ad finem dampnationis sed potius
ad finem salvationis anima vero libera peccavit
et ab illo fine quare creata fuit declinavit
vel igitur divina voluntas animam illam cogeret
reduceret illam ad illum finem quare creavit e-
am. cogeret utique contra iustitiae dei et
contra ius et ipsius iustitiae ac etiam animae libertatem
et sic non voluntas committeret contra semet
ipsam et contra magnitudinem bonitatis iustitiae dei quod est
impossibile verum patet quod igitur deus aliquam animam
dampnari permittit alteram vero eligit
ad salvationem voluntas divina mediante
tamen bonitate et cetera eligit et permittit aliquid quidem
deficit in magnitudine bonitatis quod est impossibile et ex
hoc ideo patet quod in voluntate dei plus potest sua
mere bonitas magnitudinem et cetera quam bonitatis et contrarium
sicut enim contrarium eius rebellis est et contrarium
gaudium in malitia et odium ad illum primum
suum finem primitivum tamen voluntas iustitia
in illum agere permittit eius magnitudinem bonitatis
et cetera sed iustitia sicut operum retributionem
et ex hoc patet quomodo deus perdit animam
peccatricem deus non eligit alteram animam
nec alteram dimittit inquantum una
quaeque anima est bona magna et cetera quantum ad esse suum
sed eligit alteram illam et alteram dimit-
tit inquantum alia agit de bono altera
vero agit de malo unam alteram illam eli-
git alteram vero dimittit adeo est per modum a-
gendi animae non autem per modum essendi et hoc
per se manifestum est in magnitudine divinae iustitiae
bonitatis et cetera

(in margin) ordinata est ad agendum bonum magnitudinem et cetera

(c) 2006 Ministerio de Cultura

et velle bonum magnum etc. quam malo paruo etc. plus propter et propter virtutes quam propter vicia et propter esse et propter secretum quam propter privationem et defectum et propter verum quam propter falsum et sic de aliis. Et plus propter bonum mereri quam demeri merendo. Et quare plures sunt homines qui bonum demerentur quam qui merentur illud cum maiori et esse simul [illegible] meritis vere et non esse. 60

Questio. Quoniam ens deficit a realitate. Solutio. Omne ens reale destitutionibus constitutum bonitate magnitudine duratione etc. sicut [illegible] catum est et constitutum sicut homo leo planta etc. Et ideo a destitutionibus entis realis ubi constituunt non ens propter tamen realitatis quantum in obiecto est attingere propter deficit. Sed isto modo de obiecto nam tantum quantum obiectum est iudicare non potest. Propterea quod ens de re iudicium [illegible] possit intellectiva investigat attrahit quam fantasmata sensuum [illegible] intellectus recolitiva vel illa recipit sensuum [illegible] recolibile vel recepta in intellectum [illegible] intellectum immixta de [illegible] volitum bene disponit et ordinatum iudicium recolitum et intellectum in suum volibile [illegible] acceptat. Ergo inter [illegible] media sit intellectum recolitum etc. multa [illegible] conveniunt plenum iudicium impediens quod impedimento ens de realitate remota perfecte agere nequit sicut ipsa realitas in re consistit. Rationum vero rationi [illegible] non propter terminum de rationabili extrinseco quam de intrinseco maiore et [illegible] habet rationem cum sit [illegible] rationabili quam [illegible] rationabili remota. Ergo quam rationem [illegible] super sint [illegible] rationabile sine rationabili remoto quod [illegible] assimilat assensibile et propter sensibilem imaginabile non propter ideo de realitate [illegible] tantum quantum ipsa realitas est quod est [illegible] disparatam maximam et distantiam quae est inter realitatem et rationem [illegible] inter rationabile [illegible] et remotum etc. [illegible] quia [illegible] maximam vel minimam voluntatem vel memoriam impeditur vel [illegible] ignorantia vel [illegible] mediata [illegible] illa minima quia [illegible] intellectum quam voluntas vult [illegible] vel quam vult [illegible] attingere [illegible] actum [illegible] vel quam intellectus

a corpore quid per nomen dicatur ignorat ex hiis quae in predictis et aliis [illegible] isto modo defficiendi ens a realitate.

Questio. Quoniam anima rationalis separatur a corpore. Vegetabile sensibile imaginabile et rationabile [illegible] quod est [illegible] constituta [illegible] quod est quod ab aliis [illegible] quam [illegible] id quod est in homine rationale videlicet anima ab aliis tribus separatur [illegible] abilla [illegible] ille. Itaque separatur anima a corpore distinguendo et separando bonitatem suam etc. ab [illegible] etc. Vegetativa sensitiva [illegible] motum et imaginativa [illegible] non esset [illegible] motum neque [illegible] non [illegible] ad corruptionem successive tenderet non [illegible] corruptio esset successiva [illegible] fame vel aliis [illegible] patet quod [illegible] de anima quid intellectiva non est [illegible] successive sed in instanti [illegible] a corpore [illegible] in instanti sic separatur a corpore in instanti et sic a corpore separatur in instanti sic vegetativa sensitiva et imaginativa corrumpuntur in instanti quam [illegible] erant et in quo existebant. [illegible] homo corrumpitur in instanti separata [illegible] anima [illegible] est [illegible] anima separatur in instanti [illegible] homo in instanti et [illegible] et sic homo [illegible] in instanti [illegible] et vegetativa et sensitiva et imaginativa illius hominis corrumpuntur in instanti [illegible] remanerent vel successive corrumpentur attingerent [illegible] finem humanitatis [illegible] humanitas corrupta esset in instanti quod est impossibile. Anima quantum de se non est [illegible] separationis sue a corpore [illegible] corruptionis [illegible] est [illegible] separationis illius quam corruptio est [illegible] qualitatibus [illegible] elementis [illegible] et quam vegetativa est corruptibilis et anima [illegible] a corpore separabilis. Sic sensitiva et imaginativa in instanti mediante vegetativa [illegible] sit mediante eandem sunt corruptibiles corruptis autem sensitiva et imaginativa in instanti anima

seperat⁹ g° sensitiua et prima medi[at]e vita tiua sunt ocasio et pnci[pi]um sepaconis cum aut itaq3 aia recedens quidq3 e corp⁹ et corporale siue de nata cor[porali]s delinq3 recedens tal' q' ad ee suu q[uia]lis i fusa fuit corpori videl3 i corrup[tibi]l'e 2 in mortal' corp[us] aut[em] q[uo]d ab aia pri[n]cipatum remanz corrupitur sine esine na illi⁹ matia aliam forā3 appetens vt pallam aliquem finem attingat vt elementa vbicumq3 sint no remanet ociosa et cetera.

Vtrum sensitiua sit agenante vel acreate — 92.

Questio vtrum sensitiua sit agenante vel acante // potentia gnatiua e tam in viro q[uam] in muliere gnans vre autem q' adforum inter v° q' adm[inistr]ant gnant filij g' ex duobus principijs vno foral3 alto m[ate]ri[a]l3 genitus e. et vnu3 q[uo]d illoz principioz e b°ras mag° zet vitata z sensata q[uia] cor[pora] vtrq3 gnantis vitatu et sensatu e z agregatu de similitudib[us] dei videlz de b° zet q[uia] sunt vegetatiua et sensitiua vt g° b° q[uod] e vitatia z sensitiua et sic de alijs e gnatia genans b°ras vitatam z sensata vegetado et sensiendo pperas q[ui]dem illi⁹ e z id q[uod] genuit z genatia z appetitus z tactus eoz sunt in maiori bonitate zet vitatie et sensatio g° sensatia e agnante. aliter seq[ueretu]r oppm q[uod] e i ingens z g° maiori boni[ta]t[e] zet preatif gnatiuu z gnabilis sensitiuu z sensibil' apetiuu z appetibilis silatiuu z silatabis atq3 o[mn]i[n]o preatem /a gentis nalis z mlta alia i gmeria sequeret g° zet. Item sensitiuu z sensibile preco dispoco gnito z sic de alijs sunt i maiori mag[nitudi]ne pnci[pi]l' medij z finis si sensitiua e agenante. q[uod] si sit acante vn q[ui]d dicit ipaz ee acante. ab origine mundi p diuersa pnci[pi]a et media trilata d pntia in actu p mod dubi[u]m gnaconis et corrpcionis // q[uo]d aut[em] preco disp°

zet sunt in maiori mag[nitudi]ne zet si sensitiua sit agnante q[uod] si sit acante p3 q[uia] pnci[pi]um medij et finis sunt in maio[ri] [vir]tute prmitatis memitatis filiaconis et operacionis nec atq3 dilectionis int[er] patres filiu et sanguinitate alit deficet mag° bonitatis zet maiori gens minori q[uam] maximu e i gens g° zet // Tertio de se pp vitatiuam q' in eo e et de ipa vitatia viat vt ita loqm[ur] sicuti generas ipm et hoc in omnib[us] plantis et semib[us] plantaz manifest p3 nam sic sub ro[ti]one siue boni[ta]t[is] mag[nitudi]n[i]s et et planta plantam alia gnat. itaz genat eam sub rone siue viaconis z sic sensatiu ad sensatu e sensatium sensiblez sensatio ad sensatu g° sensatiu sensible sensatuz gnat de suanz boni[ta]t[e] zet prgns de suanz sensualitate. aliter. gnacio concordancia equalitas et vnitas e[ss]ent maioris i platis q[uam] i aialibus q[uod] e valde i gens et prgns vitatia e i maiori actionis et passionis productionis successionis et sic de alijs. g° sensitiua i maiori q[uod] e simplic[ite]r i gens g° zet // Probat[ur] sunt sequitur q[uod] filius dei carne ex vtro vgis suspsit vn si ipe deus filius sua vitata z sensatam carne z sanguine de vegetata z sensata carne z sanguine vgis suspsit n at acante i mediate maior q[ui]de e participacio dei i humanitate sua cu vgie matre ipi⁹ q[uam] sit adhumanitate atq3 vbi omnibus ouibus h[uma]nanz naz propriatibus q[uia] maior e inde participacio i eate boi[ta]t[e] zet cu boni[ta]t[e] zet vgis ipi⁹ dei tris ac zet cu boni[ta]t[e] zet o[mn]iu3 ho[m]i[n]u3 q[uonia]m maior e memitas z sanguinitas maior e g° memitas z filiaco i tex beata vgie3 marcia z ipm ihm atq3 sanguinitas pnt ipm z nos si deus x° e vitatiua z sensitiuaz sunt de ipa vgie suspsit q[uod] si illa acepit ase ipo e[ss]ente g° zet.

Quomodo sensitiua pfecta z cosidabilis — 93.

Questio Quomodo sensitiua prima e cosidabilis e° // sensitiua e prima vna hus i se q[ui]q3 pntias videlz

Marginal note: H planta adatio platoz ita se ht

(c) 2006 Ministerio de Cultura

forma spāte i brut at sunt i
brut nō eet i maioritate ner
eet maior geordantia sint

p̄duc̄t· videtz plis p̄parz de
sensatio

nisi

qrz p̄ticlares sensz de quibz ipa sensitiua
agregata ē et vnq̄ cōst̄ i stor̄ q̄rq̄ sensi
uni de plvibz p̄ncipiis agregata scitz de
silitudibz dei q̄ sūt bonitas mag̃ reᵗ ita
scitz q̄ vna ē bonᵗ vna ē mag̃ reᵗ ipa
sensitiua distincta tn̄ i q̄rz sensz ita q̄
q̄dam ī visu q̄d i auditu z sic d alys vna
tn̄ boiᵃˢ mag̃ de reᵗ i radice· vn ipe forme
sūt eēn maatz sensz· v̄· at sensz sūt eēn
sensitiue sensitiua vᵒ ē s̄bm de p̄dcis p̄ncipiis
agregatū ista at poier va ē et p̄babilis
s̄ dist̄ s̄um artis de in̄cane // Potētia
sensitiua n̄ ē corpz ē tn̄ de n̄a corporeitatis
vegetatiua aūt de qua corpz constitutū est s̄bz
ē sensitiue q̄ᵒ corᵘ ē sensatū bonitas vegetatiue est
vegetatiue z bonitas sensitiue z sic de mag̃ne z
ē sūt vna bonitas reᵗ i radice· s̄ distinguit
q̄z distinctio siue diferentia ē i ear̄ ꝯcretatibz ita q̄ bonitas vegetatiue scitz ad constitue
dum s̄bm idz corpz bonitas at sensatiue
scitz ad sensand̄ illd z q̄ sit forma z s̄bm
s̄ posīq̄ minor ꝯcordantia alia i gem
a seq̄ret g° reᵗ // vegetatiua p̄ma est sola
principale hnᵒ quatuor elementa de q̄bz
corpz vegetatiū ē q̄z aūt illoz elementoz
de silitudibz dez dei id ē de boiᵗᵉ· mag̃ne
z tn̄ constitutū ē z vna illoz ē bonitas
mag̃ do reᵗ s̄ distincta ē q̄z ipoz ꝯcretates
distincte sūt bonitas q̄d vegetatiue s̄bm est
z p̄mū boiᵘ sensitiue ita q̄ ē in p̄mū bonitate
vegetatiue ita q̄ bonitas vegetatiue ē s̄bm de q̄°
agens nāle p viam generationis sensatiū
de boiᵗᵉ vegetatiua z sensitiua aggregatū
ē agens vᵒ nāle q̄ ē semen plante dum
generat plantaz dimittit i p̄mū forma
bonitatis sensitiue i s̄bo plante q̄ gnatū
q̄z tn̄ ipm agens n̄ sit sensatū s̄ solū
vegetatiū nō reducit ad actum n̄ bonitatez
vegetatiue hāc s̄ q̄d potenz oz ee veram
ut sensitiua sit i p̄mū z q̄ s̄bm heat i q̄°
sit z i quo z p̄mū sine p̄tes ipius sen
sitiue in p̄ore sūt, tn̄ p̄tibz ipius sub
iecti quatz p̄tes vtriusq̄ cōiūe i altera
ut sit vna s̄ba vegetata z sensata habens
vnam q̄ntitatem cōtinua z cōnexam
de p̄tibz vtriusq̄ // Que ad m̄ sensitiua tn̄
vegetatiua cōsidabilis ē ita ē sile i brutis cō
sidabilis cū p̄ntia naz i bonitate reᵗ sensitiue
ē in p̄mū boiᵃ p̄ntie ita q̄ bonitas sensitiue

ē s̄bm bonitas p̄ntie cum sit corporeitati ꝯsonior
cōnior z reducit ad actum p agens nāle
qui ipm agens creat sensatū z p̄ntium
ut p̄tiz p̄ntiaz aliē sint in alys verum
tamen in sensato de aīa roali animato
n̄ est sic bonitas eius sensitiue et aliaz p̄ntiaz
simplr distincta ē ecreatio ab° aīe roalis
cū ipa aīa ronal sit creante s̄ ipa anima
roal z sensitiua ymaginatiua vegetatiua gra
tia ꝯueniat alia in alia p modū et naturam assi
milatois z q̄ oms ad vnū fine tendunt
videtz ut sit ho vegetatus sensatus p̄ntiatus roatus
ita tn̄ q̄ roatiua sit forma et finis ceteraz
p̄ntiaz cum sit deo plus similis et aīa
ria coris dispata

Questio vᵗᵐ sensitiua sit p̄ntia actiua z 94
passiua // Manifestū est q̄ oms sensz
p̄ntie sensitiue attingit sensibile
videtz g° in hoc q̄ atting̃ p̄ntiaz sensitiuaz
ee actiuaz cū omes sensz illius sint de
essentia eiusdē atq̄ p̄tes ipius sensitiue ē i
maior fine sue bonitatis mag̃ne reᵗ si ipa
sensitiua p suamz p̄tatez attingit sensi
bile q̄ si attingeret illd p aliā p̄tatem
ita q̄ p̄se g° p̄tū sensitiua ē actiua hec ide
simplr sequeret si n̄ eet p̄se passiua g° z
cᵗ // Si p̄mū sensitiua ē passiua ita q̄ n̄
actiua ul actiua ita q̄ n̄ passiua distractio
ē int̄ sensitiuū z sensibile z p ꝯseques
minor ꝯcordantia z p̄rm medium et
fis sūt i eis maiores z sic deficit mag̃do
bonitatis reᵗ sensitiue z p ꝯns ois maioritas
de ē p̄ncipiis nē ipius p̄tū sensitiue q̄ ē
valde inconueniens g° reᵗ // Si p̄tū sensitiua
n̄ eet actiua z passiua p̄ntia ipa q̄dem
m̄h heret entitatis fore z m̄ q̄ ē i pote
n̄ ee boᵃˢ mag̃ do reᵗ de q̄bz sensitiua ꝯstitu
ta est hrent ꝯcretates influendi sensi
re bonum z mag̃ reᵗ ita q̄ sensitiua sub
eēe sue bonitatis mag̃nis reᵗ m̄h ageret s̄ eet
p̄se mera ociositas q̄ ē in p̄o z contra
finem bonitatis mag̃nis reᵗ restat g° ea
ee actiua et passiuam ita q̄ sua boᵃᵗᵉ
ē actiua videndo audiendo z sic de alys
z ē passiua in quantū bz s̄bm p̄mū
sup q̄ se reflectit sensiens remota
obiecta sensibilia sic intellectiuū re
mota intellia sb̄ sūm intellic̃ p̄ iud app̄he

(c) 2006 Ministerio de Cultura

Nullus sensus sensitive primo sensibilis est de alio
vel paliud quod non sit de esse sensitive et hoc patet
per visus et auditus etc de alio et paliud in
sensibilibus sunt in a se ipsis et in se ipsis hoc
significat esse sensibile propinquum sensitivum
eius quod sensitivum compositum ambo existunt
unus sensus sicut visus ut auditus et sic de aliis
Sensitivum quod primum sensibile propinquum quod est
universaliter attingit obiecta mediante
aliqua qualitate sicut album asperum ponderosum
calidum dulce redolens sonorosum et sic
de aliis id quod per sensum sensitive suppositum
scilicet homo vel leo et sic de aliis id vero
quod est sentit et coloratum ut calidum ut sono
rosum et sic de aliis quod quidem non sunt de
entitate sensitivi suppositi sed sensiens sentit
intra sensum corpora et sensibilia intra
sensum reducuntur ita quod suppositum sensiens in
quantum in parte de sensitiva primo de agregatum
et in parte non sentit sentit sub ratione sensus
Itaque primum suppositum pacientis est sensitivum et
sensibile quod mediante sensu sentit etc
Et esset impossibile si primo sensitiva non esset activa
et passiva censualiter et simpliciter
ut ceca

Questio utrum sensitiva sensiat in se et ex 95
tra se. Sensitivum habet sensibile duobus
modis primo modo sensibile est propinqui
us et intensum alio vero remotum et extensum
sic et sensitivum duobus modis consistit scilicet intra
se videlicet et extense sensitivum intensum
et propinquum est intra simplicem formam sensus sen
sitivum vero remotum est in toto per totum
suppositum extensum scilicet per totum corpus hominis
ut leonis et sic de aliis suppositis sensientibus
unus sensus in se sentit sentit suppositum autem
sensiente sensu sentit preterea sensus extra se
sentit sentit mediate supposito sensiente
colorato vocem etc sicut per se patet Se
nsitivum intensum et sensibile intensum
producit sentire quantum et influxum
a se ipsis individuatum quod sit videre au
dire odorare gustare tangere secundum
autem remotum totus sensus scilicet sensitivum
et sensibile de quibus sensus compositus est
et agregatus est sensibile remotum

sicut vel calide ut sapide etc Et quia omnia sensus
sentiendo attingit in suo in quo sunt ut
colorem ~~quod per tactum~~ in lapide calorem
et lucem in igne calorem quod per tactum lucem
vero per visum et sic de aliis subiecta quantum
sunt sensibilia remota et extensa sed sensus
est intus scilicet in se sensitivum sensiens quantum ad
formam sensibile remotum in suo proprio sensi
bili propinquo adherens in illud sensibile
remotum. Si sensitivum esset sensibile
non aut in se attingeret sentire quod esset agregatum
tum ex influentia sensitivi et sensibilis et
sensus esset tantum non ens quantum ad formam non habens
primum suum de sua esse et natura ac et actus
sunt esset generatus et compositus de sensitivo
et de hoc quod non est de natura sensitivi sed de
obiecto remoto quod est in potentia et quod naturalem operationem
animorum lapis est aut ignis etc in mediate
non possunt esse obiecta sensitivi cum non sunt
de natura et esse sensus possunt tamen esse sensibilia
mediate sensibili inesse et propinquo [illegible]
dinem aliud neque sensitivum in suum
sensibile propinquum et primum sensibile
remotum attrahit quantum ad modum intellectum in suum
primum et propinquum intelle intellia remota
attrahit. Sunt sensitiva entis de suis sicut supra dictum est
tudinibus dei agregatum ita et sensus
sensitive sicut quod visus auditus etc sunt de
bonitate magnitudine etc sensitive constitutum Ita quod bonitas
etc vel visus ut auditus et sic de aliis
plus in se et in sua magnitudine etc quam in bonitate magne
lapidis ut aliquod obiectum remotum quod videtur
quod sensitivum id est bonificatum magnificatum etc
sensitive sensiens quantum ad bonitatem quantum ad magnitudinem
plus sentire possit et debeat in suo met
proprio sensibili constituto de sua bonitate
magnitudine etc quam in sensibili remoto de alia
bonitate etc quod de sua esse non est constitutum
hoc aut per se patet quod manifestum est quod sensus
omnem naturam attingit quantum ad suum sensitivum
in se quantum ad suum primum sensibile suppositum
aut ut homo vel aquila etc pacientis at
tingit sensibile remotum et qualitates
sicut per figuras scilicet quadrangularem ut
triangularem vel circulares etc sive per
calores

Questio Quomodo sensitiva sentit 96
Sensitiva sentit per visum

auditum zc̄ vt p̄s p3 p visum ante sensu
q2 bo^tas mag^do zc̄. visus appetit agere et
nequaq̄ ee ociosse omnis naq3 creature
ad fine tendunt q̄re create sunt Ita q
bo^tas q2 bonificatiua z s bonificat z sic de ma
mag^ne zc̄ videdo appetit bonificare vt
videre sit bo^m et mag^m zc̄ et qm videre
est situdo z actus visus z visibilis i flum
ip3 videre p organum scilz p oculum de bo^te
mag^ne zc̄ ip̄i9 v̄tatis pti gstitutū z p
dispositioe3 diuina sibi ē instrumetale
videdi. visus g' suam3 bo^tez zc̄ mgu3 i pti
bus oculo^r inquibus sunt bo^tas mag^do zc̄ vt
atiue. Itaq3 bonus zc̄ visus mouz bo^tez zc̄
v̄tatis ad q' deitate deitate videndi al
tera pte mouere alitam. put sibi situs
est et deputata ad videnđ hoc aut hz
ee p totū sensū z p totū oculum os eni
ptes p̄dcte giunte sunt et mixte. vt
oculus sit sensatus z v̄tatis determinate sit
z omnis ipe ptes tam oculi q̄ sensus ad
id q ē videre. Quorum extremitate oculi
ptes alie q sensare n sunt ptncipent
verum alia illaz cu alia mixte sunt
z vmte. Ita q sunt vna linea gporta
gtinua vsq3 ad obm visibile p colorem
omis qd' ille ptes de situdibus sensus
z oculi agregate sunt scilz de bo^te zc̄.
Itaq3 visiuum bo^tez zc̄ attingit i suo
visibili ip̄o p ip̄m v' bo^tez mag^tez zc̄ oculi
attingit de quibus oculus gpositus ē z p bo^tez
zc̄ oculi attingit p̄ma ptes linee cu
oculo pticipante scilz p̄ma bo^tez zc̄ dem
alie gtinue z sucessiue. vsq3 ad obm co
loratum sp̄ssiuz z i p̄ssiuu p tota linea
ip̄o visiu atthente i p̄ssionez de pte
i ptem p totam linea vsq3 ad ptem cum
qua extrema pars linee pticipat omis q
dem ptes line sunt medium int oculum z
obm coloratu existes i aere in q° scilz
medio ē diaphanitas z lucitas Ita
q in toto medio colorati reluret q
stanes i sperto vel lux In haere obm
em in illa vltima pte q cu extremitat
sua pticipat imp̄mit de inde sucres
siue vsq3 ad extremitate oculi bonitas
mag^e et q obiecti cu sit situs bo^ti medij
relucessit in bo^te illi9 ptis q ip̄m attingit

de hi in bonu gscāns et gtinue. ptes et p
gtigunt sucessiue vsq3 ad pte q̄ cum
extremitat oculi pticipat de hi visiuu3
i sensu cu organo v instrumeto pti
pans vt dcm ē illa pte attingit et sic
vid3 obm coloratu p hic q' declarat
quomo visus nalr vid3 h' sigđe posse
p se manifeste ē z maxime p p̄ncipia
artis de motane de mirabilis est z non
potentes p p̄ncipia artis p̄ma sunt demos
trables manifeste. // Audit9 ē sensus
expanditiuo z audibili eigđe auditus
een agregatu auditu v' ē actus sensus
ip̄i9 auditus // Quodq ad p°q auditi au
i audibili remoto attrahit videhret
sonu qd ē mobilis ptes mobiles de
qbus audible remotiū3 agregatu ē hec
sigđe ptes sunt bo^tas mag^do zc̄ In haere
p cusso existes de qbus sigđem ptibus
aer cu alys elementis gpositus ē illis
v' instrumentis sicut q me dicit
remotu attingit sunt aures audible
i instrumentu de bo^te zc̄ Ita de v̄tate sonus
tintinum ē q vox sine sonus q ē obm
audible. i ip̄o instro id3 i auribus
apphende in hoc z instro sunt ptes
sensus cu ptibus ip̄i9 instrumenti gporte
ptes v̄tati sensati p situm z sensitiuu sensus
principij medij z finis cu sit sensatus
et sensato vere aggrata de situdibus
organj sensati z v̄tati. // Auditiuo
atthente sucessiue In sue ip̄o audi
bile s' subiecto tanq̄ materia situdies
sui organj z p illas alias situdies
extiores pcussio cu situdibus
organj pticipantes atthit alia ipar
ptium extiorum p modū gtinuj existe
i alia tanq̄ q̄ntitas gtinua ē aut
sensus z organj ē ibi q̄ntitas gtigua
q sensus distincti sunt z diuisi spēne
et q // Quomodo illu modu per quem

de visu et auditu diximus. Similiter est de odo-
ratu, quia odorabile remotum aliquo modo in-
fluxu est propter ei agregatum est de partibus
vaporalibus existentibus prope procedentibus
in qua sunt pori per quos odores vapora-
biles egrediuntur. Auditum eas attingit usque
ad organum eius sensus, scilicet odoratus, par-
ticipans eius odoratus in suo proprio odo-
rabili, scilicet odorabile remotum attingit
conjunctum in medio vicinie eius organum
et odor adeo conjunctus sunt, unde sic idem
odore odorabile situatum est. Id autem quod
situm ad actum adducitur est adoratum, id est
formaliter sensus odoratus odore in tranquillitate
per nasum extra sit sensibile. Sed attingere
interius in extremitate nasi in loco superiori
ubi odoratus foras attingit obiectum suum. // Se-
nsus similiter sicut visus et auditus et odora-
tus attingit. Isti namque sensus forte in
sensitiva ordinatione variantur secundum obiec-
torum et organorum diversitas modi per actus
diversificatur sentiendi. Gustus etiam in gutture
intensive saporem attingit, sed in lingua et
ore extensive, quoniam intensitas influit
in extensitate et quasi ad modum visus diversa obiec-
ta colorata attingit. Ita gustus diversa
obiecta saporosa attingit. Sensus autem unus
est impressio quod saporis est in organo propter
concordantiam unitatis et unitatem, videlicet orga-
ni et partium saporis sub unitate quia unitate sic
receptio aut impressionis fit in organo,
nam partes organi et partes sive obiecti sensitivi
in organo recepte unitate sunt ad invicem
alie, namque illa per sicut in aliis, et eius partes
secundum organum partes saporis advenientes re-
cipiunt et ab ipsis saporis partibus fiunt
saporabiles. Id autem quod attingit saporem
et attingit est gustatus in suo gustabili
per organum recipiens impressionem quoniam
ipso unum est sicut unum sunt unitatum et sen-
satum. // Tactus est sensus ex tactivo et
tangibili proprie et vere compositus habens
tangibile remotum, sicut ceteri sensus habent
remota sensibilia. Hoc quod sensus obiectum, scilicet
tangibile remotum, attingit in membrorum
sive corporis animalis extremitatibus tactivis
ubi remotum tangibile in suo proprio tangibili

attingit. Dum autem membrum aliquod patitur a
se ipso, est tunc attingit in sua superficie lesi-
onis illius, ac et proprie attingit partes
quando febrem aut dolorem patitur. Hoc et simile
sequitur quoniam generans producit complementum de orbibus
et partibus totus sensus et organum sentiendo
transmittitur. Unde plus sentit in loco
ubi omnes partes influunt et congregant
et plus sicut in quibus de membris quam in
aliis, sicut in corde et in oculis etc. Sed
hoc est patiens, scilicet per organum quod me-
lius dispositum est recipere impressiones
in quodam membro quam in alio. Tactu
quoque sensus plus viget quoniam extra membra in-
tendo est quare ubique maior est intus secundum
quam in extremitatibus, sive et hoc est quare plus
superatur intus secundum quam in superficie;
ideo tactus principaliter consistit in medullis
quam in aliis, sive partibus plus ei est consonata
et constituta secundum medullas per ossa quam
in aliis sive membris. // Quomodo sensi-
tiva sentit dictum est. Modus autem illius sensi-
endi per organorum qualitate diversum
est in caliditate, humiditate etc. Sed hoc pro-
lixum est addicere, quare quod ad presens
omittimus. Verum partem de medianis
seu functiva post ipse liber distinxerit
ibi sane poterit invenire.

Questio utrum sensitiva maior sit in
agendo quam in patiendo. // Sensitiva
maior est per formam quam per materiam, forma
enim maior est quam materia in universitate boni
magis etc. de quibus ipsa forma atque
materia sensitive agregate sunt. Sensi-
tiva autem agit quoad formam, sed patitur quo
ad materiam, ergo etc. Preterea actio magis
similis deo quam passio etc. // Cum sensi-
tivum sit magis intensive ens de bonitate
et agregatum etc. quam sensibile indiget
in duobus subiectis, scilicet duobus sensibilibus
quodam sibi propinquo, alio vero remoto, ut
ambo sibi tamquam materia sufficere pos-
sint, ut tanta sit in extensione pas-
sionis quantum est in intensione actio,
alioquin totalis intensio forme ad actum
minime reduci posset, et sic esset in pre-
ocioso ex hoc, sed patet quod in sibi propinquo

sit impressio subiecti remoti verientis p modu
attiti ee sensitiuo tanq agente attrahere
z imprimere ipm in suum pximum sbm i q°
attingit ipm ipso siquidem ni manifestat
equalitate ee inter actoz z passionem
sensitiue // Sensitiua sentiendo agit de bo
mag ze et sensible v ex rone sue boni
mag tis zet patit Itaq sensible e mobile
sensitiui v e de motiuum siue motor g°
sensitiua maior idz nobilior e mbo zet
et in appetitu p motore q p mobilem
maior e g° in actione q in passione
Iuxta vegetatiua agit ignis plus per
calid q sit sua passio qua recipit
siccitate aera maior ei e ignis i ca
liditate q in siccitate cu sit calidg
cencialit idz a se siccg v° p aeris idz
aera z sic ignis maiore appetitu
hz agendi q paciendi Et hoc declarat
sensitiua ee maiore agendo q paciendo
z p gns plus appetit sentire q sensi
bile cum sentire de vtroq influat
et sensible sit alta pars sensitiua actiu
et sentire plg sit expre sensitiue quam
materie ex parte

98

Questio Quomodo anima sentiendo
peccat g° Sensitiua sentiendo pfi
cit se ipam videlz videndo audi
endo zet et intra pfice sio hz delectoz
ideo dum sensitiua nalr delectare
contra mod nec ipa aia delectacioz sua
reglat ad se ipam videlz q ipa aia
delectone heat in pficiendo se sitz
in recoledo intelligendo z diligedo sen
sible hente aia iusticia in se et
in actu sensitiuu sed sensible tunc
pcat aia cu sit motiua sensitiua et
mobile sub aie rone // Vn sensitiua
sine gustando siue videndo siue calefaci
endo z sic de aliis appetit appet p°
digeciaz nalr sentire vt sbm suum gs
nare possit sine aia in hiis q corpg
indiget sentire n delibat ne viciata
pcat et pcat sigd aia n ei agit de
sensitiua z viciata p iusticia tz perse
manifeste pz // Vnz aia fortiuo cau
p oba ymbilia distincte monens

ymituam ad pmand ipa obiecta ita q ex
ymitoz aliq seqe delectacio sensitiua ne
n z ex influencia sensitiue aliq sequitur
delectacio in eadem sensitiuaz sic dum
ymit ymitiua carnale delictum tunc igi
si aia tales delectaciones aut in iusticiaz
aut i pdone n reducit pcat vnq aia
sensiente sensitiua tales delectaciones lo
idem sile seq de ira vel ira z de ceteris
passionibus // Vn sensitiua sentiendo
z viciata viciando ac z ymitiua ymitando
hnt se pfice vt vtius heat n autem
vicia dum sensitiuaz sentire facit et
vitiatam vitiare z ymituaz ymitari Cum
aut aia in ipse z contra illum fine
quae creata e monet oms ptinas
quas admonendo hz sitis subditas ic
pcat et destruit fine suum

99

Questio vr sensitiua maiore heat concor
danciam cum quadam ptina aie q
cum alia vel tatale sensitiua hz concorda
ciam equalem cum oibz ptinis aie idz
cu memore intellcu z voluntate eo q cum
oibz eas p gnicta e vt sit ho qest suppm
ronale z sensuale Sz qm sensitiua hz
i se qinz operators idz qinz sensg z aia hz
i se tres diuisas operates videlz tres p
dictas ptincias cundit ex hoc q quedaz
ptina sensitiue q cum alia vt in videndo
z diligendo pz eo qd hi duo actg subito
hnt ee p q cum delectatur visg in videndo
et volutas diligendo q fiat delibeiario
in recolendo z intelligendo fiez qre visu
debeat i pdo obito visg // mam est visi
plg ee ymibile q sint audibile gustabile
odorable z q tangibile eo q ymaginatia plus
p reduire fantasias et imprime ac z
intedere ptz q visum e q plg q au
ditg e z odoratum z sic de aliis vn
pz exptz q ymaginatia plg apphencia est
visg q alicug sensg altig et melig
i pmit i aiam visum q alius sensg
et p istud mediu ait q sensitiua
melig qre se commuinz obitie per
aliqs sensum q p alium et per
gns amdit q melig se communicat

recolendo et intelligendo ipsa obiecta ymaginabilia

sic et vitio me... ymagia... ymaginatiua... fitera

... aie ... potencia ... concordantiam cum quadam potencia

(c) 2006 Ministerio de Cultura

obiectie alii potentie anime quam alii quia adiunctum est statu
sentire possessione se cointat vehementius me-
morie quam voluntati dum aliquis iniuriam
sibi illatam recolit aut quam alii similiter
et sic de aliis. Iuxta est distinguendum et me-
moria est retentiva atque voluntas electiva
quorum ergo iuxta fantasmata habeatur att-
rahens illa ad memoriam et ad voluntatem
tunc fantasia adscripta de similitudinibus
sensitivis est cum movetur sensitiva ad delec-
tabile vel contristabile obiectum et per consequens ad gau-
dium vel tristitiam et sic isto modo
nullus primo incipit cum sensu concordare
aut concordiam adducens similitudines per fanta-
siam et deinde sequitur actus memorie et deinde
actus voluntatis sic successive donec
celebrato fiat unum sensuale et spirituale
et tunc equale et eodem tempore sunt in
concordantia sensitiva et tres potentie anime. Se-
cundum similem in radice sensitive aliquid maior est
alio et hoc est propter organum quod per maior est
tactus quam gustus et gustus quam odoratus et quam
visus et auditus eo quod sentire magis naturale
est vivatius quam gustare et gustare quam odo-
rare etc. et ex parte finis audire magis
necessarium est anime quam videre et odorare ma-
gis et necessarium est anime audire quam cetera
eo quod audiendo attingere possit id ad
quod anima creata est videlicet ad recolere intelligere
et diligere deum audiendo de deo loqui.
Et ideo ex tali indigentia patet quod potentie
anime apte sunt quod ipse potentie quamvis cum aliquo
sensu maiorem habent concordantiam quam cum
alio et per consequens alia potentia maiorem habet ali-
quotiens cum aliquo sensu quam cum alio
ut supra exemplificatum est.

LOO

Questio quo sensu ymaginativa maiorem habet
concordantiam. Ymaginativa cum sensitiva
sunt coniuncta et unita ut sensatum
quod est sensitivum et sensibile sit ymaginatum quod est
ymaginativum et ymaginabile et econverso ut in sunt
sunt ... ymaginativa cum sensitiva uni-
ta est ut unum quoque dum remotum sensi-
bile sit ymaginabile et hoc sicut planta lapis
leo et huiusmodi exemplis gratia patet quod ad probandum coniunc-
tionem sensitive et ymaginative equaliter se
habere patens aut quo sensus distinctionem

sunt habentes officia distincta quamvis ymaginativa
melius se habet cum alio sensu quam alio
sicut in hiis consequentibus patet. Visibile
plus est ymaginabile in tempore preterito quam gustabi-
bile aut odorabile aut audibile eo quod
ymaginativa in suis ymaginabilibus propinquum plus
in principio ymaginabile remotum per visum quam per
alios sensus cum visibile plus sit distin-
guibile per fantasmata quam tangibile etc.
Veruntamen in principio ymaginativa mediante
fantasmate plus in principio sensibile per
tactum quam per gustum et per gustum quam per odo-
ratum et per odoratum quam per auditum et
per auditum quam per visum. Hoc autem sensibili
experimento patet. Itaque ymaginativa si quidem
non maiorem habet concordantiam cum alio
sensu quam cum alio habet utique alio modo
maiorem concordantiam cum alio sicut dictum
est. Sensitiva et ymaginativa maiorem concordantiam
habent in intensitate quam in extensitate
quando coniuncte sunt et unite in unitate sen-
sato mediante sensitiva et ymaginato mediante ymaginativa
veruntamen ymaginativa melius ymaginari potest
sensibile remotum quam propinquum cum ipsum
propinquum sit difficilius ymaginari lapis
eo ymaginabilior est quam visibile propinquum scilicet
propria partes aeris perspicuans cum oculo
et sic de aliis huiusmodi. Et ideo quod in intensitate
ymaginabile non ita fortiter attingere sicut in ex-
tensitate et quod visibile remotum re-
motius est amplius quam tangibile vel gus-
tabile aut odorabile aut audibile ad
sensum propter hoc sequitur quod ymaginativa in visibili re-
moto magis concordat visui quam aliis sen-
sibus per modum extensitatis et distantie
quia plus est ibi extensitas et distantia
inter ymaginativum et ymaginabile mediante visu
veruntamen ratione intensitatis et propinquita-
tis ymaginativa magis concordat cum tactu
quam cum gustu et cum gustu quam cum odora-
tu et sic de aliis. Concordant eo quod ymaginativa
et sensitiva propinquiores sunt sibi ipsis ad
invicem in ratione huiusmodi secundum quod ex-
id quod sensitiva plus sentit in suis ex-
trinsecis ymaginabilibus est quam id quod ipsa
sentit in se intrinsece. Et ideo propterea ymaginativa
cum quodam sensu maiorem habet concordantiam

quodam tempore quod cum alio uno habitus vel actus quo
quam ymutua yrriutur visibile maiorem concordantiam
habet cum visu quam cum auditu, odoratu et huiusmodi
existente obiecto visus actu in ymutua actu et aliis
obiectis ceterorum sensuum hinatur in ymutua et
consimiliter de ceteris sensibus sequitur. Id idem sicut omnis
de visu intelligendum est

101

Questio. Quare gustus magis sensiat
in potando quam in comedendo. Gustus
est potentia activa et passiva. In potu
autem sunt partes magis mixte quam in cibo. Secundo cum
partes sint in potu magis attingibilis magis
quam distisbiles quam in cibo et ex hoc sequitur
quod gustus magis sentit per potum quam per cibum
sit per se patet. Gustus dum potatur et comedi-
tur agendo perficit se in ipsum atti-
gens, vehementius sicut perficere in potibus
continuis quam contiguis cum plus intensitas
mixtionis sit in continuitate quam contiguitate
hoc autem supposito patet cum gustus plus sensiat
per potum quam per cibum. Gustus id quod sine
comedendo sive bibendo venit attingitur in
extremitate sive de me intra recipe illud
ad vianam illa influentia quam comedendo
et bibendo advenit. Et hoc unam sit partes
contingere ita quod alia illarum est in alia ut in sint
intrare et contra non per dominium ipse partes veluti
res alterare sunt et digeste postquam autem
sed oportet digeste sunt contingunt in viam
ossa et medullas. Et ideo quod partes
subtiliores sunt minus habentes de materia
et variores delectantur gustus plus in potando
quam in gustando quare non contingit aliquo quam
solidum. Gustus naturale libentius appe-
tit comedere quam bibere hoc bibere sicut
levius convertibile quam comestibile. Itaque ap-
petit id quod est sibi gravioris laboris
sed quoniam comedere magis est necessarium
quam bibere cum cibus sit magis substantialis
potus appetit consequenter naturale corpore quam
ius plus comedere quam bibere. Itaque gustus
dum modo cibum et potum appetit sit
sicut est potum vel plus palpitum modum tamen
levius sit gustabile et intus gustum ad
hesivum sicut iam dictum est

Et sensatum sit in sanguine et carne

Questio. Quare sensitiva non sentit tam perfecte humidum et
siccum sicut per calidum et frigidum. 102
Secundo. Sensitiva tactus sentiens
plus sentit per calidum et frigidum quam per humidum
et siccum eo quod ignis est contrarius elementum
et magis activum quam cetera elementa. Et in aere
quod sol adiutor est illius potior quam ceterorum
cum ignis magis sit subtilis illi altitudine
motu et levitate quam aliquis aliorum elementorum
ideo quod ignis est ceteris elementis sensibilior aqua
vero est sensibilior est aere et terra non eodem
modo sit ignis sed pars quod magis resiste
per actionem ignis quam aer et terra non est in sen-
sitiva aqua tantum resistit ad passionem
quantum ignis agit natura quando sentire sen-
sibilitate caliditatis ignis posset inime
tantum plus quam aer aqua vero per frigiditatem
habet naturam restrictiva et ideo ignis et aqua
per visum magis sensibilia sunt quam cetera
elementa ignis inquam eo quod humidus aqua vero
eo quod restrictiva idest agregativa obiecti
ad visum per tactum et sunt ignis et aqua
plus sensibilia ceteris elementis ignis quidem
eo quod est diffusivus et penetrativus et aqua
eo quod est huius penetrata agregativa
ad sensum tactus hoc idem est sicut reperitur
secundum mediis primis sensitive. Concor-
dantia est inter ignem et aerem atque inter ignem
et terram eo quod ignis calefaciat aerem
vel rumpit siccitatem terre et sic per
contrarium repugnatur inter ignem et aerem ignis
tantum sentire non per concordantiam et ex hoc sequitur quod sensitiva
et aeris atque ignis et terre sicut per contrarietatem
inter ignem et aquam cum caliditas et fri-
giditas plus intense sint in actione quam
humiditas et siccitas. Aer est simplex
tactui sensibilis est in mollitie quare per ple-
nitudinem tantam abacte et per
subtilitate ab igne tamen insipiente
aeris sensitiva sentit tactu molle.
Terra autem et aqua sentit ad opponi
natam aqua frigiditatem sua partes restrin-
git terra vero desiccat illas et hoc non ~~fiunt glacie~~
efficit subiectum ut obviam ducendi sunt

alias penetrat

lapis ferri. flanes et h' ventis mix mollis
e hu'idat q'd' materie eo q' in regione aere
gnata e preterea dulcedo sensibilis e p
calidu' z hu'id' z acetositas siue amari
tudo p frigid' z sicut sicut lenitas z
grauitas q' p calidum z humid' leue
sz p frigidu' z sicciu' graue sentit'

103 Questio Quare plus terret ho' de cadauere
ho'i's q' de cadauere alterius animal'
Creatus e ho' vt spualis z intellc-
tualis deo z io naturalr appet' ho' finez
q' cau' sit e ipe ho' ideo q' videt cadauer
ho'is idest ho'iez mortuu' in potente subuedo
enim sit mortuus odit naturalr illam impoten-
ciam. sz in cadauere alio animal' vt bruti cu' n sit
humane spe'i no' odit ho' naturalr impotenciam
bruti bruta ei ad tantam noblez sine
ho' no sit cata z io sensitiua de cadauere
bruti no tantu' terret quantu' de cada-
uere humano. ho' e' enis de corpe z aia
aggratum q' aut ho' viuus videns cadau-
er ho'is sue spe' videlz ho'is cu' ipe ho' mor-
tuus sint eiusde g'dimois sic q' ho' viuus
illud aspiciens pcorat cadauer huma-
sitem morte ipius ho'is videtur fictam
har a puo nc spe'i n sigcat illi cada-
uer bruti mortuu' sz aliquando gaudet
ho' videns brutu' mortuu' sic bouem vel
bouem vel caponem vel pisce z ho' ag-
gaudz ei natura videdo ea q'bus indiget
ad sustentatoez sui vn exhis pz q' ho'
naturalr maiore hz terrore z abominacione
ex ho'ie mortuo q' ex alio bruto mor-
tuo. sic n terret ho' videns serpentem
vel bufone mortuu' pmo gaudz et
terret' si aq' illoz viui aspiceret. Ita no terre-
tur ho' videns ho'iez mortuu' q' fo malus
fuat q'adm terret' videdo bonu' ho'iem
mortuu' pmo de ho'ie malo mortuo gau-
det naturalr vt de certo n agat de malo
malu' em naturalr odibile est. bonum
aut naturalr e amabile. vide occidi ho-
minez iniustu' n' tantu' terre sic vide
iustum occidi ho' aut ignoras q's

coz iustus vel iniustus terret equalr de
ambobus ppter hoc et similr declarat' in affi-
nitate z parentela sic inter amicos et
parentes q' plus q'd' terret vt amicus de a-
mico videndo ipm mortuu' sic q' de co'mu-
ni z fr' de fr'e z mr' de filio z eo' minus in-
terret pentes de cadauere afinis vel pa-
rentis mortui q' de cadauere ex'nei q'
sz i mre obsculante cadauer filii
mortuu' vn plz q' dca sunt declarat'
ratam terroris sensitiue sz q'na inter
viuu' z et mortuu' disposita e.

104 Questio quomodo sol e sensibilis. Sol est
corpus lucid' tantu' hns lucidatis g'dus
ptes sibi contiguas illuminat et q'n ab
illo inq'no ptes sint soli contigue vsque
ad celum sint successiue ptes inferiorbus
existentes ois passiue z receptiue lucis sol
i ideo sol illuminas p'mas s' contiguas
ptes illuminat ceteras ptes successiuas
vsque ad celum q' sol visibilis e i fluere
alia pte in alia ead' luce p rectam
lineaz q' recipit a' superiore pte contigua
eo q'dez ipe ptes impossibile sit alia i
aliaz dn descendit illa i passio lucis
q' sol sant tantu' in ptes superiores
Lux solis n descendit sic ad celum ser-
tantu' sitivtudiez suaz i superiores ptes
s' contiguas imprimit q' ptes superiore quibz
successiue ad alia transmittit vsque ad o-
culum sz ei sol luce suam trasmittet
i sic oportet aliqd sue sbe trasmitte
cum luciditas eius sit adeo g'nita et
incorporata na' sbe sue q' aliud sbm n
appetit existencia neque z ad sbm posset
illa sustine pt solem amplius z si sol
aliqd sue een transmittet ad inferiora
cet quid' insensibilis et generalis et cor-
ruptibilis sbalr. Sic sol visu sensi-
bil' e descendere sitivtudine ipius sol — atr' luce
de pte in ptem successiue p totum
spacium diaffanum Ita similr radius
ris ipi solis intrantibus p fenestram
camere receptis in aqua vel i specl-
aut z in plancie ensis vn forbiti
oriit in hiis illuminando ascendens
de pte in ptem successiue reflectitur

(c) 2006 Ministerio de Cultura

in tectum vel pariete carne et hoc propter diaffa-
tatem aque seu aliorum sicut apparet in tecto vel
in pariete mobilis propter motum aque et propter mo-
tum tintillacionis radiis solis quod aqua repre-
sentat et radium illuminando descendit de
parte in partem successive usque ad ortum et
radio lineae rectis obliqua est quae dupplicata est
ascendendo et descendendo est autem orta de
recta linea videlicet de illa quae a sole
usque ad predictam aquam vel speculum sive en-
sem // Sol est visibilis immagine maiori
quantitate quam in meredie propter grossos et
indigestos vapores existentes in aere
medio inter solem et oculum videntis eum
vaporibus plus potest sol intromittere quantitate
sua quam lucidiorem sit in medie sit hoc
esse possit quia tunc vapores subtiliati sunt
et digesti ab ipso sole neque etiam in mane
apparet sol mobilis sicut in medie apparet
visibus esse scintillans eo quod de mane va-
pores grossi sunt et indigesti in meridie
vero subtiles et digesti Preterea sic sol sen-
sibilis est visu sic est sensu insensibilis
tactu per calidum hoc autem debet esse conside-
rati propter ignem quoniam sol influens lumi-
tatem suam in ignem calefaceret et semper
ipsum recipiendo illam influenciam plus
quam inferiora elementa eo quod ignis magis
attingit celis elementum insensato et in reta
elementa cum igne mixta florent per totum
spacium quod est ab hinc ubi sumus usque
ad regionem lunarem tamen quidem
influencia lucis solis igne pruteret
quod ipsa lux tanta caliditate mul-
tiplicaret quod nullum corpus quantum eam
sustinere posset

Quarto videndum differentia inter quatuor alia sunt sensibilis
vel ymaginabilis // Sicut tempus locus et motus sunt
simplex entia in sensibilia licet sint
entitate sensibilia ita sibi differentia sen-
sualium est ens insensibile partis aut
non corporalium ut differentia inter plantam
et plantam vitam et sensatum et hoc
veritatem simplex est ymaginabilis

ymaginacia namque per fantasmata attingit
eam eo quod ymaginatur hanc fantassiam
abstractam a lapide et illa abstracta
ab hore et sic de aliis dissimode
situatas esse ymaginando unum per alius
differentia istis est ymaginabilis tantum // In elementis
est una bonitas una magnitudo una potestas
atque una quantitas unas qualitas et
sic de aliis. Et istis sequitur unitas uni-
salis in radice est insensibilis // bonitas
autem est predicta aliomodo se coitant igni
aliomodo aeri et sic de aliis Et ita in
predicta bonitate una est differentia hominis naturaliter
creata et reducitur ad actum ipsa bonitate
se diversificare et individuare in igne
aere et cetera Et sequitur differentia actu existens quamvis
insensibilis sit ut predictum est / tamen ymagina-
bilis est ita quod ymaginativa alio intelligit ig-
nem bonum quod per caliditatem et lucem
alio aere bonum quod per humiditatem et dia-
phanitatem verum istomodo attingit yma-
ginacio bonitatis distinctam seu differentem
et per distinctionem nutrialem bonitatis
attingendo minimalem differentiam inter predicta //
Sensitiva tactu sentit corpus lapidis
ponderossum et frigidum et licet ipsa ponde-
rositas et frigiditas sint sensibiles in
communi differentia que est inter ponderositatem
et frigiditatem est insensibilis / percepta
tamen ab ymaginatione ~~ymaginatione~~ ymaginante ymagi-
nativa ponderositatem esse quaedam alium a
frigiditate et ergo nec tamen ymaginativa attingit
in medietate absque fantasmate illa eadem
minimo differentiam realem que est inter ponde-
sitatem et frigiditatem lapidis attingit
et mediante fantasmata similitudines
earum distinctas in ratione nam ipsa prima
differentia realis sic est insensibilis ita est ymaginabilis
// Alia est caliditas flamme et alia est cali-
ditas potentie calide complexionis in ge-
nere autem una eadem est caliditas absque
differentia per carne et sequitur distinctio inter cali-
ditatem et caliditatem predictas unde quod est tamen totum
sensibilis Sed igne est insensibilis et in
ymaginabilis Et quoniam ymaginatio plus attingit in ratione

cum igne mixta

Los

(c) 2006 Ministerio de Cultura

quia sensitiua et sensitiua plus in re quam ymaginatiua sic
sensitiua attingit rem secundum ymaginatiua similitudines rerum
ut in absencia sensibilium representet obiectum patet
quod exterius cum distinctione sine differencia rerum
sensualium ymaginando attingit similitudinarie
non autem sic attingit sentiendo sensibilium proprie
tates rerum attingit in presentia: Que ac
cidencia sint sensibilia et que ymaginabilia
et que intelligibilia

Questio Que accidencia sint sensibilia et que ym
aginabilia et que intelligibilia. Quantitas ab
soluta est insensibilis unde tamen est ymaginabilis
et intelligibilis insensibilis quia sensus qui est pre
claris attingere non potest quantitatem uniuersalem
ymaginabilis quia ymaginatio ex orbis quantitatibus
multiplicat in racione una quantitate
similitudinarie ut uniuersale quantitatem
ymaginatiue attingat consimiliter attingit
ea quia intellectus uniuersaliori est ymaginatione.
Sensus tactu attingit qualitatem in quantitate
particulari et quantitate in qualitate particulari
et hoc experiencia manifesta patet. si quis
se calefaciat caliditate ignis quantitatem
sentit particularem tamen plus recipit ab igne
quam senciat hoc autem accidens excedens sensus yma
ginabile est tamen et intelligibile in genere excedit particula
rem autem in genere tamen per dominium accidens sentitur et
magis intelligibile sensibile quam ymaginabile et quam intel
ligibilis veruntamen uniuersale plus est
intelligibile ymaginabile et intelligibile quam sensibile et hoc est
quia plus ymaginatur et intelligitur illius qualitatis et illius
quantitatis quam senciatur per calefactionem ignis
et calefaciens plus recipiat quam senciat
sicut dictum est. Caliditas et quantitas atque
luciditas ignis simpliciter sunt insensibiles
per accidens autem sunt ymaginabiles et intelligibiles
videlicet per similitudines ignis quantitatem quam tactu
sensibilis est in quantitate et caliditate et
visu sensibilis et luciditate ita quod yma
ginacio et intellectus mediante fantasmate
ignem attingunt quantitatem preterea relacio
est accidens insensibile. tamen est ymaginabile et in
telligibile Similiter autem et alia accidencia spiritualia
sicut a predictis potenciis attinguntur. Accidens
spirituale neque a sensu neque ab ymaginacione
attingitur sicut recolere intelligere velle
fides. spes. caritas. et cetera. Preterea

hus similia eo quod non sunt de natura corporea
non ei est ymaginatiua ut accidencia spiritualia attingat sed
tantum ut obiectum corporale per uiis sensi
alibus obiecta tamen non perdat in absencia
illorum. Itaque ymaginatiua similitudines per fantas
mata conseruat. Ac est sic eam scire
volunt fantasmata virtutum et bona
luminum monere in intellectum per illas similitu
dines ymaginatiuam posita in illa sede nudas ab illa
intelligit accidencia spiritualia in spiritualibus fantasmate
ut ipsa loquitur in quo generat verbum spirituale
de similitudinibus spiritualibus agregatum In quo
sensu existit finis

Questio In quo sensu existit finis in maiori
maioritate in sensitiua in tantum quod consi
deranda est hic id per genus sequitur de fine na
quia maiores sunt quantitates quia respectu
nobilitatis iudicatur quod ad hoc dominum est quod finis
quem sensitiua maior est consistit quodam modo
in quadam sensu et alio in alio sensu et com
munis finis est eius parte plus consistit in visu
et in auditu quam in ceteris sensibus ut glo
rificatus homo videat et audiat laudare
dominum per inestimabilem gloriam veruntamen
tamen pro illa vite maior finis est in tactu quam
in ceteris sensibus eo quod magis generalis est et
quia per tactum omne sensatum inceptum
est et hoc per se patet. Preterea corpora dap
nata maiorem habebunt in gehenna afflictionem
in tactu sentiendo calidum et frigidum
quam in ceteris sensibus. Per oppositum quod significatur
quod corpora sanctificata glorificata in felici
patria naturale maiorem gloriam habebunt in
tactu quam in ceteris sensibus quia se sentiente
in corruptibile in perpetuum existentibus elementis
in tanta iusticia in proporcione quod sint ipsa cla
rificata in quibus corpore glorificato omnimoda concordancia
perpetua absque contrarietate et ex hoc sequitur patet quod
naturaliter magis finis est in patria et in via plus
consistit in tactu quam in ceteris sensibus. Quoniam
sensitiua diffusa est in omnem partem ipsa quod
in qualibet parte habet suam maiorem finis vel
accidens tangibilis partes quod visus maior est quia videt
quam cete et auditus quia audit et sic de aliis

hid et in visu maiores sint aliq̄ ꝓꝑetates ꝑmue
vbane p aliq̄ modū q̄ alie et idem ē in
tactu q̄ et ita debz ꝓꝑetat hō ar maxīa
experiēcia sint visus nā ꝑ plꝰ videz plurādi
tatez iōs et diafanitate aeris q̄ per
difanitatez aeris et impressione aq plus
et videz ꝑabariatoez tēe et repletionez
aeris q̄ p humiditate et frigiditatem
et sic de aliis et ideo de maiore finis
int̄ sensus diusimode Iudicinz fit debz
Maior ostēit finis i forma q̄ i visu et p
ons forum maioritate ver cuz ipa sit
nobilior q̄ m̄. Et io de fini et d maioritā
debt fieri Iudiciū i sensitia sitz q sensꝰ
i q̄tu ē d eēn sensitiue ē fortiꝰ ē tn orga
m ē vbatia mltis illi q̄ ora dn̄ ē q fius
et maior vehemeneius sint expre ꝓꝑetati
sensitiue q̄ vbane et hō pz quarde q̄ iu
dicat calid et humid et p tactū d senteē
sanitate et claritate potiꝰ q̄ sentire
calid et humid

LO

Questio p q̄ sensuz aīa magis concordat
vtuti et contdic vicio // Sedm q ra
natia et sensitia costitute sint et
consuete et virtute huic debz dare respō
sio qm vn dn̄ ē q intellec et vide gaoz
dant recole v et audire atq volunte
et tangere eo q volutas plꝰ appetit tange
q aliuz actuz sensꝰ cū sit ꝑn̄ generatois
et cū ꝯservationis speci sensitie voluntas
et nobiliorez actū nāle appet̄ ḡ aīa plꝰ
p acqrer vtutē et plꝰ resiste vicio p tact̄
visu et auditu q̄ alias ~~pmenas~~ ptmas
ipiꝰ vt sensꝰ sensitiue // plꝰ p intlls ꝑple
iqrere p visuz q̄ p aliq̄ sensuz aliuz i
vestigado res visibles et ꝓꝑetates earz
et cū mag sint obiibles spirituale visui q̄
aliī sensui p auditū aut plꝰ p intlls
hituare scīaz q̄ p visū eo q memoria
vba retinz p auditū. Ex hiis ḡ pz q
intlls p visuz et auditū plꝰ p resiste
viciis et atqrere vtute q̄ p ceteros
sensꝰ diversimode tn q meliꝰ per
aliq̄ potior qnz q̄ p alium // Licet
volutas inte tactuz appete debeat plꝰ

q̄ alium sensū n tn dz ipz appete tantuz
p nobilitatez ipiꝰ sensꝰ ymo p nobilitatez
vtute aīe et volendi potēt q̄ p nobilis sensꝰ
naz volūtas plꝰ p atqrere vtutes et re
siste vicio pse simple q̄ p tange iq̄tu
hz in suo velle vtutez volendi cūz iusti
et cūz magne bonitatis potētie et et io volūtas
plꝰ pot atqrere vtute et plꝰ resistere
vicio p tactuz si ordiate vtat̄ tactu q̄
p aliuum sensuz indimitendo ꝑꝑ dm̄
carnales delectatoes // P ordinatum
gustū p aīa freqntꝰ atqrere temperanciaz
q̄ p aliuz sensuz et p ons iusticia et ce
teras vtutes eo q freqntꝰ vtend' est
temperancia i gustando q̄ in alio sensu.
Sz qm cete vtutes mag intese sint et
nobiliores q̄ temperancia. Io iusticia et
fortitudo nobiliores possunt ee i karate
et in scipis q̄ in temperancia et p ons in
tactu aut in visu vel auditu nobilio
res q̄ in temperancia

LO

Questio hōm sensꝰ pꝰ i ipiat ab vni
uisali q̄ pticlari // Sic intlletia
scibz ad intelld' sic sitz in sensitia
ad semet dem multiplicat vniusale et sic
recipat pticlare q indigz ita sitz et sen
sitiua et hō est vt sit maior ꝓꝑortio int
illas duas ꝑtmas et i eendo et i agendo
et in assimilado et intelligendo et vincedo
// Primo qm visꝰ p organū videre incipit pꝰ
q visꝰ vidat incipit vianū i suū ꝓꝑium
visible dm invisible remotū videz in co
loratum p ꝑpꝰ q̄ sit fiat celebrato inter
aliud visible et aliud seq successio ḡ pꝰ
oz visū incipe apticlari q̄ ab vniusali
Illa v pars aq pꝰ incip est vni itaq ai
pte incipies in aliaz septe et d illa i aliaz
successive attingē p ons totam lineā vm
vsqz ad dm coloratu tūc attingē pticlare
videlz dm coloratū medīte vni multipli
cato de mltis ptibꝰ videtz medīte linea
et hō sitz in seq d auditu et ordinatū
// Q̄ n̄o sentitia sētit gustu tūc ipsū icipit
apticlari ꝯfuso videlz in aliq̄ parte pma

(c) 2006 Ministerio de Cultura

inqua pfec n attingit saporem dme pilla
attingit alia cuz qlibz ca sit in alia z
h m multiplicat successiue vni qfusiz
quadm debisu dtum e dem descend ad
ptclare videlz sentiendo sapore inesti et
potu z h experimento q pz qn duz aliquis
viuu vt sit sapidu gustare teptat in
pncipio duz gustg viun attigit n vtq
totiz saporez vini attig duz aut vniuz
psisc z spaciose gustg attigit i ore tuc
sent fortiq q pg senbat p m medi p tra
situm vini sentit gustg sapore vini in
maio actu sentiedi q sentit possit et
tuc exhit ptclare ab vin videlz aptitu
ptcla qfusis // Dum aliquis ymit aliq
vituptum sibi fcm tuc sensitia tactu mo
tie inap illi apticla qfusd vsqueq sentit
passione z q tot qz ymitia illig plg ymit
illd vitupi tanto plg ira multiplicat
et plg patit sensitia hec etia sitim seq
d motu carnali qui ex diuisitate appe
titus inatiz q appetitg d qfusione des
cendit in aliq specificuz obm hoc aut
perse patet

FLO

Questio Vtr sensitia maior sit i viro q
in muliere // Maifest e q v maiorem
et nobliorez hz nataz q mlier nata eni
corlis fortio se coitat viro q mlieri itaq
medi fort sensitia plg sent vir q q mlier
Sipsr aute expte matie mlieris na sensi
endi plg se coitat mlieri q viro cu nata
expte m plg se coitz mliei q viro ex hiis
g pz q vir plg sentit in agendo q mlier
mlier aute plg viro in patiendo // In vtiq
sexu e sensitiuu et sensibile sz sensibile
ppinquu viri mag intesiq e in passioe sub
sua ppa form videlz sub sensitio ppig viri
q ppum sensible mlieris sub ppo sitio
eo q ppium sbile mlieris plg sentit sub
sensitio z sensibli viri cum plg patiat
q sensiat ppiuz sensible viro sb sensitio
et sensibli mlieris cum plg agat Ser
extese ppinquu sensible mleris plg sentit
q sensible viri et io p maiore i tesitate

sensiblis viri sentiaz z absonsiaz apparz q v
n tantu sentiat qntiz mlier eo q sensus
p modu passiois maior e exteso in illa q
i illo // Sensg mlieris mag intesg e p ex
trimitates sbe q sensg viri q intesitas sen
sus viri e maior intra sbam q in extremi
tatib sbe hoc aut het ita ee ex parte viri viz
z mlierez eo q mlier e matie het sensitiaz
receptiuaz vir aut e for het sitiaz in
fluxiuaz z impssiuaz vt agat · Et ex hoc
q illd maior e vbg viri i sba viri quia
vbg mlieris in sba mlieris seq q vir fre
qntig appetit gnare q mlr z plg i flunt
i gnatione qua mulier sz q mlier e
passiua plg appetit illd q vir cu aptior
sit viro remocior // Cu gaz qre mlier tm
gaudz l estat aut tm gnit aut tm sus
pirat z qre sit labilious intis ve gdocior
z pauidior q ho z sic d aliis h e quia
sensitia h est qz sensitia mlieris plus
vigz i extremitatibg sbe q sensitia viri nm
at in inftioribg sbe q sensitia viri sic
p d in e z io radix sensitie n e tanta
i mliere qnta e i viro q eta mlier vbi
tem suaz tantu qsuare neq qntiz v
q minor e radix illig q istig q pse
pz manifeste

LLO

Questio Quare sensibilitas plg viget
i tactu q in alio sensu // Vegetatia
e sbm sensitie Et qm calidius z frigidius
famis z sitis z gnido tct h mag intense
adherent vbatie q sonq color et odor
plg sentit sensitia tactu q alio sensu
sensitia tactu sentit mag intese q aliq
alio sensu nam sensitiaz oz plg sentire
p hoc p q vbatia maior e in een z vbtute
i gnatione e tactg pceris sensibg dnans
vt pse manifeste pz Tactg z e for z m
ppinquior ceteris sensibg z p qns tactg
remocior ab actibg q ceti sensg g
alii sensg a tactu sz actibg ppinqores q
ipe tactg relinqt g ex hiis q sensibili
plg vbs vigz in tactu q in aliis sitibg
// Que adm tactg strat gustu z ceteros sensg

(c) 2006 Ministerio de Cultura

sentiendo sit gustus ceteros sensus consequentes dicitur sentiendo sit et similiter adoratum auditum et visum hoc siquidem ita habet esse eo quod tactus plus est intra substantiam quam est ceteri sensus deinde gustus et deinde adoratus in quanto quod sensus sibi sunt inferiores tanto magis sunt necessarii ad substantiam conservandam verumtamen quod adoratum extrinsecum adoratus non tantum necessarius est sicut visus ut auditus // Secundum ens reale sensitiva plus agit per tactum quam per gustum et per gustum quam per adoratum et per adoratum quam per visum et per visum quam per auditum adoratum et per auditum quam per visum. Unde per istos duos modos sentiendi patet quod sensitiva sentit substantiam accidentaliter videlicet et per similitudines rerum secundum primum modum melius vero per alium modum minus

LLL

Questio Quomodo ymaginativa est considerabilis ymaginativa est ymago anime intellective sensitive et vegetative habens in se tres potentias vel species videlicet similitudinem vegetative prima quod habet tres potentias scilicet memorativam extimativam appetitivam // Memorativa est ymago memorie extimativa ymago intellectus et appetitiva ymago voluntatis. Similiter et habet species huius quinque potentias videlicet ymaginem ut similitudinem quinque sensuum sicut patet in ymaginatione habet ymagines rei visibilis et similitudines sonum audibilis et sic de aliis hic ymaginando videlicet extimando appetendo ut abhorrendo memorando visibile audibile et sic de aliis fantasmatibus fantasma quodam durius obiectum cuiuslibet potentie ymaginationis sine possibile sit in rei sine in potentia ut colorum magis ut albus equus innens vel loquens mustus redolens vel olens mare amarum vel dulce igne calidus vel frigidus et sic de aliis aliarum istorum similitudinibus. Similiter et tria species ymaginans anime vegetative eo quod memorativa extimativa et appetitiva ymaginando attingit ymagines potentiarum illius ut potentie nutritive conservative augmentative et generative et sic de aliis et ut et ymaginem frigoris et caliditatis et sic de aliis similibus istis tres // Essentiae ymaginative sunt hec similitudines videlicet

bonitatis magnitudinis durationis potestatis et cetera quod sunt similitudines intellective sensitive et vegetative Ita videlicet quod bonitas sit et unaquaque aliarum alio modo sit ymago intellective alio sensitive et alio vegetative sicut quod iste principia sunt appetita diversa // De hiis siquidem similitudinibus sunt secunde intentiones scilicet genus et species et cetera atque x predicamenta et scilicet genus et species et cetera et x predicamenta sunt similitudines primarum intentionum videlicet realis bonitatis et realis magnitudinis et cetera realis intellective et realis sensitive et vegetative Et quemadmodum iste principia sunt essentie reales intelligendum est sicut in eo esse res reales atque angelis et firmamento et omnibus quod est // In rationali est ymaginativa ymago ut rationativa in ea per similitudinem attingat omnia realia de quibus ipsa ymago est et ratio quod per ea attingit indiget sicut intellectiva quod sua similitudinem et attingit intellective et sensitive et vegetative sicut cognitus quin ymaginem suam attingit in speculo per ea rationativa attingit bonitatem suam aliam esse a bonitate similitudinem que est ibi sibi ymago sue bonitatis et sic ab illa fantasia secundum est dicimus quomodo sic iudicat ymaginem oculi in speculo esse etiam esse similitudinem oculi aut oculum Et istomodo rationativa facit gratiam visum per fantasiam in ymagine sua et hoc id facit dum attingit sensibilia et vegetabilia reflexa super ymaginationem suam // In bruto est ymaginatio sine sensus quod indicativa in qua habet similitudines anime intellective per quam quidem similitudines movet sensitivam et vegetativam ymaginativa illa que sentire indiget ut intrat et conservet aut generet vegetativa ipsa ymaginatione retinente per memoriam speciem et iudicante illa per extimativam et per appetitivam appetente vel adhorrete illam sicut plantam ut animal ut calidus et sic de aliis hoc autem manifeste patet in cane ut cervum vel leporem vel perdicem aut aliquem istorum similitudinem investigante. Sed quare brutum species attrahit quibus indiget de primis intentionibus in sensibilis ymaginando locum tempus motum figuram et hiis similia per que indiget suum esse conservare. Sed ex eo quod non est aptum

(c) 2006 Ministerio de Cultura

[margin:] alis intellective similitudine sensitive et similitudine vegetative

natum hec aiam intellectiua n bz p modu
huig sic pas Interiones quas bz gradim
et ronale s tantu p modu viuendi //
Scdm ea q nuc de ymacone dta sunt
maifestat quomodo ipa ymagiatio e
considabilis h at po q de ipa facimus
pbabil e z z de increabil s discrezsum
artis dmeatie sint et alie pones q
scripte sut s rubrenus h lib

LLz

Questio v ymaia sit agnate vt actiua. Quo ymaia e ymgo zens d pmis situdinibg agregatu dum e sicig. Sz in aialibg ronalibg z brutis e ymaia i qntu e ymago creata z sitinata in gnante producete situdies suas in tensionats varias gradin s gnans sensatu z viatu videlz plem sic spei gnat suu sile in pmedo sentitinam et viatiaz i spe suu sile z pgns situdines cay dquibg ymaia gstituta e ac et situdies ronatie videlz bonitz etc q sut insensitia z viatia d quibg eadia i gecita suas situdies attihit gradin intlls dptremdid z bo illig ymgns acti q ipe actis vidz in specto attrahit p fantasmata suas intiones pas et Ideo siqdem pse maife pz. Ingnante ronali aia rational ymgines suam n pduc cor at sine tot suppm gnans p viam gnaois poncit ymgines aie ronal videlz bos mag etc corporis gnati s memoratia extimatia z appetitia q sut pmo spes ymgiacionis n st gnate neqz cate i ipo corpore cato gnato sicut ei in illo vna ee inmoriaz vnu intellm z vna volutate q sut vn aia cum ingenua. Sz qm Ingnacio ronali sut situdines aie ronal videlz bonitas et cete sensibles z viabiles d ill qdem situdibg attihit aia ronal situdines suas videlz boz q het intellectualem et cetas quas et ipa aia attingit in ymagie sua videlz in bo etc sensibli et ic ipa aia ipam boni reale q het in se attigit fantastice i ymgine illis boni gnans verbu intellctuale et sic facit d verbo sensuali s vbu sensuale catum e i situ et habitus gnat Ingnacioe ymgiacionis // In bruto gnans gnacionies supradictas spes de qbg ymagiatio gstituta est et gposita nam Ingnando bo etc sensata z viatam induit de sua bo etc z memoratia extimatia appetitia bo etc memoratie extimatie z appetitiue. Ita q gnans s rone pme spei ymagiacionis gnat pma spem z s rone se pam et sic d ma secut s rone visu visu z auditu auditu z sic d alijs hi // Cu autem i brutis p spes ymaois n eet agnante s pori aretate attiget vngz bruti entia corporalia p nata sui ipig z ipoz entiu et eet p spes ymaois bruti p morte ipig bruti pmanes q in corruptibiles ee sine mto et sine culpa et sine aliq Intencione fins q e inpo z gtra diuinaz iustitia // Aia intellectiua in qntu e actia z mota e ymaia mouens se in sua ymaoe attihedo d sua ymgie situdines suas h at ymaia sit mota et actiua n est agnante s postig acate fruit ipa eadem aia intlliua. Sz ymaia passiua ex suppdcis tribg specbg agregata e agnate z hi siqdem ding ne ymaois equacato nos in ducat i gfusione ymaia v brutoz oio agnante ee ding vt oic sit corruptibiles in h pmnes mortuo bruto

LLa

Questio vt ymaia sit pm actia z passia // ymaia z e actia z e passia aia qd qno mouz sensitiaz ymginas obiti p q sensitia mouet ad delectacoez l aflitoz qd sitidu ho ymgiat d lectatoez l p tact l p gust z sic d alijs q ic ymaia mouz sensitiua et sensitia viatiaz ad illaz dlectatonez

(c) 2006 Ministerio de Cultura

et egrio dum ymr pena q̄ ētrinz ac̄ide
tūc ymīna est cā quare sensitiua sentit
aflictoz afliges vitaliaz s3 dū intlctiua
mouz ymaginaz ad ymīnād vel delec
tacionum vel pena tūr ē ymaginatiua
passiua sub intlectiua // Sic suppradic
tum ē ymīnua c̄ens d'sitūdinibꝫ agre
gatum in eo q̄ ymīnia ē d'situdibꝫ agre
gata ē passiua influentibꝫ intlctiua sensi
tiua et vitaliua situdīes suas in eā s3
obiēte ē actiua p situdīnes ipa ymīna mouet
situdīnes suas videlz entiā distentiā p in
tensions p̄marias et ocasionatas ad mo
tum p intēsiones varias q̄ patz ī hoīe
ymīnante suā entitatē siue essenciam
suā dūz ymīnat eas varias videlz situdīes
suas ī pluras ad h' q̄ e p has sīgl'e vari
situdīnes mouet se ptes de q̄bꝫ totꝫ homo
compositꝫ ē // Volūtas mouet manūz
mag martellūz martellꝫ v° clauū isto q̄d
nō q̄dam agūt z patiūt sunt medi^te moti
p varios respectꝫ Sic sitr ymīna passiua
ē sb intlctiua s' actiua sē sensitiuaz z per
gūs sensitiua passiua sb ymīna agit se
vitaliaz ordie ar grio h3 ēē respectū al
tiꝫ actꝫ hīs sic sitr p3 in clauo q̄ nitiīnas
cendi clauū mouz clauū ad ēē/ēē q̄dem
claui mouz martellū ad se z martellꝫ ad
se manū et magꝫ ad se volūtate vn sitr
isto m° ē ymīna patiua qn vitalia indigz
caliditati l' frigiditate l' aliq̄ alio p modum
appetēdi l' recipiēdi l' digēdi l' expllendi
z sic ipa vitalia mouet sensitiuaz ad sen
tiend' sensitiua ymīnia ad ymīnand' z quia
ymīna ī ecali n aiali no poss ymīnaī absqꝫ
intlctiua nāc ē q̄ intlctiua vitiatr mo
uear velle suū // Inbruto ē ymīna actiua
q̄ mouz sensitiuaz z vitaliaz cū ill' situdībꝫ
q̄s h3t ab intlctiua videlz cū memoratiua
extitia appetitiua Et io qn sensitiua et
vitalia cor patiūt ī digenaz re alis ī digētia
mouz suas situdīnes silz sam z ēīā specien
ymīnte tūr ipse due spēs siue ptīnē ymīnte

ocasionat p'ma moūe intrinꝫ moti
mouet ipm brutū p has intēsiones
ad h' q̄ indigz d' p'mis intēsionībꝫ Et
h° manifeste p3 in bruto sic qn̄o leo
indiget comedere siue bibē tūc patit
vitaliua z p q̄sequēs sensitiua exqua
poitoe multiplicant situdīnes varie
ī ymīnoz ipiꝫ leonis ymīnantis q̄mes
tibilia z potablez fonte l' torrētez z alia
obita sibi q̄petētia h3 siquid obictabilia
sitr z in p'sibilia ī p'ma spē ymīnāōis
z tūc leo medi^te ī p'ma spē se mouz mo
uens sensitiuaz suaz ad sentiendum
qn comedit z p q̄ns vitaliaz ad vitand'
ita oz viue leonem p industriam q̄ h3t
natr z ita oz cum vn p'marijs ymīnatiue
sue sitr inpugnādo cum alijs aialibꝫ
sitr z in alijs atqꝫ ingniando plem

Questio Quō intlctiua p ymīnaz sumit obicta // Obiecta ptīne ī itlctiue multa 115
sūt et diūsa/ vt deꝫ z opacio z spēs siue
angli firmamētuz z ea q̄ q̄tinēt ab illo vt
sol luna stelle elementa corpora sensitiua
z infinita aciū oīm at actꝫ p obicto
p ymīnaz isto m° intlctiua mouet ymīnaz
ymīnare situdīnes diūsas q̄ sunt sensibles
z vitables videlz bonitatez magnitudīnez rerum sensibilium
et vitabliū. has q̄d attīg intlctiua p q̄ ymīna
illas ymīnat hījs aūt intlctiua q̄sestim as
cendit ad bonitatez magnitudīnez dei et ad opacioz
eiꝫ q̄ sūt pēitꝫ inymībles z h° nō intlctiua
se denudat pēitꝫ ab ymīna eo q̄ ipse
pure z simplr sunt soliū intlbles ille vō
sensuales z p fantasmata intlctiue ātti
hoc idez sēgo decernis sōns ut ēentijs
sepans // Intlctiua ī absentia sensitiua
ymīnaz mouz ad coloratū l' calefactū
inq̄ videlz ymīna obiēte remanz colo
ratum siue calefem q̄ pꝫ sensꝫ attigerat
sitr z alia hi obicta eo q̄ ymīna est
obiroz sensibiliuz ymīgo z io intlctiua
mouens ymīnaz attīgit oīa sensibilia
q̄ sūt eiꝫ situdīnes attingens eoz situdīnes

gra sic speculo cernens seipsum in similitudinem suam

et ymagie eo9 q̄ ad in oc̄lis atting̃ sili^tes
suaz q̄ est in specto hituata // Sic iam
dim ē intellectiua moues p̄ sensibilia -
ymītiuaz q̄ est sensibilis ymago atting̃
sensibilia ita silim̄ qn̄ intellectiua attig̃
intellectualia vt pote seipam vt volun^tes
vel memoria l̄ aliq̄ h̄ī cū ipa ymītia
cū sit ymago entium corelā intellectia attig̃
similitudines illo9 entium corelium inq̄bus
similitudibus eo q̄ ymītia est specim z ymago
hituata z q̄ intellectiua inde ex hac sili^tes
suas q̄ sunt entium intellectualium sic d̄ bo^te
et mag^ne z ē corēli bō z ē intellectū dō ex
illis silit^bus eo9 intellectualium intellectua fōr
z gn̄er verbum videlz intellec sive velle vt
sili^tes dei aut sili^tes cēic aut intelle z sic
d̄ aliis h̄ī z sic iaq̄ua h̄ī sili^tes intellectualia
abstracta ab ymītia inq̄ p̄s hituata
fuit intellectua ab ymītia denudata in
sitis intellectualia // ymītia ita ē ymago
voluntē z recolitiē vt in illa ymagie
volūtas diligit suaz site videlz velle vt
bo^tez mag^nez z ē volendi z meōria recolat
sua site videlz recolere l̄ bo^tez mag^nez z ē re
coledi sic est ymago p̄ti intellectiue ser
diuisimod qm̄ ipā ē ymago voluntatis
s̄ offici volūtatis z ymago memorie s̄
offici meōrie z ymago silit intelle s̄ offici
intelle ipo intellectū h̄ite offici attīhendi
ab ymītia spēs p modū fantasticaz site et
volun^te h̄ite offici eligedi et memoria
retinedi z ḡsuadi vt in actū veiat h̄ia
suchfrg q̄ in p̄m̄ in ymītia inq̄ fatasie
sive silitu^nes de q̄bus ipe hua constituit
hituatus s̄t z reducit^r ad actū q̄no aīa
h̄t ip̄z hituz sic inactū

Questio vtrum ymītia sit in re. l̄ i rōne
hō z eius ens rōnale z existens
ens pictuz in pariete vtroq̄ m̄ ē realit
ens hoc aut sensible ē z p ḡns certa h̄ī
sitia Ez silitudo q̄ est inter hominē
vmit figuram hoīs in pariete picta ē ens so
lum in rōne z s̄bm h̄ī silitudis est
ymītia cuius ymago inq̄ remanz illa
silit^do tūc qn̄ illa figa n̄ videt^r ab oc̄lis
s̄ recolit^r z intelligit^r. Vn̄ exs p̄z
q̄ ymagiata ē ens reale videlz
ymgo sili^tez se sensibus ofterentium
qn̄ n̄ mich ēēt p̄terz in rōne ēēt vtiq̄
i po^le q̄ in absentia sensum intellectiua
poss̄ sensibilia attinge // homo in
ymagiatois specto chimeram adplaci^tū
hituat z situat z eam inquātuq̄
vult spēm pduc̄ illa v̄o chimera mich
est reale. q̄ sili^tes de q̄bus composita
ē z p̄ti^m tm̄ s̄t in rōne z s̄bm illiq ē
ipa ymītia inq̄ sūt apparētes sili^tes
entium realium videlz q̄li^tas q̄ntitas cor
poreitas tangibilitas et sic d̄ aliis inq̄
sūt q̄bus in ymītia n̄ poss̄ intelle i rōne
forere chimaz n̄ constitue p̄tes eius
q̄z chimera s̄t n̄ h̄eret inq̄ dicet et
appareret p̄tes eius n̄ p ḡns for illius
// Mediante specto videt homo faciem
suam p h̄ac aūt spectatōz absente
specto ē alia spectatō aīe spūalis hoīs q̄z i
ymītia spectat eadē facie recolende
intelligendo z volendo vt noledo illa specta
tionez Et io imprimit^r s̄a spectatō i ymi
tiua vt p̄ma spectatō n̄ pereat s̄ rema
neat in ymītia silit^do illius q̄ intellectua
i ipa ymītia attigit Ez si ymītia non
poss̄ intellectua illaz sili^tez attingere
manifest^m ē ḡo q̄ ymītia ē ens reale lz
d̄ intencoibus parens sic z ad intēsione
s̄arias se h̄eat // ymītia ē ens con
stitutum z ḡnatū d̄ silit^g entium re
alium vt suppositū ē p ḡns ē ymago
silit^uz inse ipa hituataz z reduq̄ ad
actū dum s̄bū ḡnat^r in rōe s̄bm tm̄
ē ipa ymītia inqua p̄s fuit in h̄ītu
q̄ ēēt in actū p ymītiaz ig̃ reducit^r
predīm s̄bum in actum n̄ ḡo ymītia
ēēt aliqd reale in po^le ēēt p̄duct s̄bū
reduci ad actū vt p̄dm d̄ h̄o z silit modo

LL6

Qo LL7

hz ee imbutus qm in ymaginatiua reducant
fantastice de potentia ad actu p memo
ratiuam extimatiuam et appetitiuaz
// questio quo intellectus denudat suu intellectu ab
ymaginatione // Quamuis e intelligibil' e intellectus in
intellig ut supradictum est z in ymaginatiua assumit
similitudines entiuz corporaliuz cu ipsa sit ymago
illaz sicut supradictuz e Ita qd componit z nunc
intellectus intelligit z ymaginatiua ymaginatur intellectu
z ymaginatione intelligente intellectu illas similitudines q
ymaginatiue videlz bonitatum suu sbam z et hmoi rez
corporaliu Sz qm finis est qd intellectus
intelligat z ymaginatio se habeat ad finem tunc in
intellectus distinguit intellectu ab ymaginatione cu bonitates z
sba dei sint i ymaginabiles atqz intelligibiles bonitates
et sbaz dei mediantibus similitudinibus intellectibus in
ymaginabilibus videlz similitudinibus intellectualibus bonitatis
z dei et sic intellectus denudat suu intellectu
ab ymaginatione ut ascendat ad fine suu adq
non posset ascende n denudaret suum
intellectu a suo ymaginari intellectus distingit int
intellectu z ymaginari qr diuse sunt operationes
naz intellectu e similitudo intellectus z ymagi e similitudo
ymaginationis Inquantum intellectus attingit similitudines
sensualiuz ymaginante ymaginatiua fantasmata
z intelligentia attrahente illa fantasmata
ab ymaginatiua Et qm hec due operationes
diuerse sunt scilz ymaginari z intellectu ad unu
finem intelligibilem z ymaginabilem io qm
intellectus hz h9 quare fuit ps ymaginatur ymagi
videlz illud fine suu tunc memoria obliuiscitur
ymaginari z voluntas odit illud retinere memoria
spiritale q bonitates magnitudo z et i sbis separatis
aut in primitiuis ipsius aie ut in uno qd sim
plicit intellectuali et hmoi g p3 quo intellectus se
h3 recolit duos homies q mortui sunt sine
z intelligendo distingit illos duos homies p3 hac
aut primitiuoz memoria recolit altrii istoz
karitatem alteri i vidit Et qm keras et

iudicia sit in ymaginabiles id eo qd memoria
recolit veritatem ut inuidiaz intellectus in
intellectus suu ymaginari cu infinita distantia q est
inter intellectuale z sensuale no potest
apprehende diuisa obiecta qd p se p3 // virtus
maior e inter sbam qd in existentibus
ipsius sbe z ideo plus agit inter sbam qr
cz Ita sile intellectus maiore uirtute h3
i suo intellectu qd in suo ymaginari cu intellectu
sit primum intellectus ymaginari aut i h3 recitat
sibi p actus Et io sic voluntas
primum e diligere suu qd velle diligere
recolere z intellectu extollit suu velle
qd diligit ulr recolere z intellectu sic in
intellectus suuz intellectu extollit ulr ymaginari
qd intellectus i ymaginabilia ut pote sbas
separatas sine recolere z velle z ipsis intellectu
suu sic qrumqz aliud intellectuale

Questio quo intellectus suu ymaginare LL8
possit intellectu z instituare dei z opationes
eius Sicut intellectus an... p de colore
iudicare n intellectus ... ymagine Sz si cecus
...

Quo intellectus sui ymaginare
possit intellectu z consituare dei z operationes
eius Sicut intellectus ... p de colore ...
iudicare n intellectus d eo si ymagine Sz si cecus
pus videns fuit sic p potentias i ymaginatiua
discerne colores Ita sile z intro melius
p ymaginationes p intellectus d infinitate dei z de
operationibus eius iudicare denudatus ab
ymaginatiua ut i pcedere que dm e i istine
ipso intellectu suamz magnitudinem
Et in sbo d sua magnitudine z suu intellectu
ymaginez in actuales inquantum intellectus similitudines in
infinitate dei z in infinitate suu durado
p similitudines bonitates z bonitates dei et sic d aliis sine
ymaginatiua extra ymaginem similitudinum corporalium
ymaginatiua figuraz z quantitate corpis sensibilis
i istius representat z ex hac representatione
intellectus intellectuale extrahit quantitate fantes
ex illa dm i q intellectus similitudines i infinitate
dei Ita qd intellectus dm ee i infinitu siue i
finitu int z corpis terminatur Et qm illa
quantitas spirital' obabil' z representatiua i istius
p ee obabil' quantitas z et bonitate durante sic

(c) 2006 Ministerio de Cultura

Valis attigit ideo intelle in illa quantitate sili[cet] bo[nitate] magni[tudi]ne etc dei ita q[uod] intellit in infinitatem dei in bo[nita]te mag[nitudi]ne duratione etc sine ymaginatione eo q[uod] ymaginatio ibi esse non p[otest] vbi est corporis quantitas et figura etc quae limitata sit et finita sensibiliter sepe [patet]. // Intellectus in eccl[esi]a v[er]bo quod producit de rebus in ethico q[uod] deus p[otest] habet bonitate et ingenerando filium et spirando sp[iritu]m s[anctu]m intelligit absque ymaginatione et mensitate h[abe]t at intellit intellectus in illa s[ci]l[ice]t quae est inter ipsum verbum et patrem et filium et sp[iritu]m s[anctu]m ipso verbo v[er]o sortito d[e] alijs pluralitate filiatoris et spiratoris in quibus s[ci]l[ice]t ymaginatio non habet locum nec aliqua proporcionabile ymaginatio sic idem eodem in seq[ue]ntia de incarnatione filij dei nam intellectus intellit illa in virtute bo[nitatis] mag[nitudi]nis etc dei quoniam in eo quod voluntas et potestas sunt bonum idem p[otest] potestas quae voluntas vult et voluntas vult incarnatione filij dei qua magis vult potestatem habere magis posse et voluntatem magis velle in age de eternitate et se caritatem bonum mag[nitu]do etc. vn[de] ad intelligend[um] istud oportet non intellectum ab ymaginatione esse denudatum eo quod dignitates et actus earum non sunt ymaginabiles in productione diversorum suppositorum nec in incarnatione filij dei de qua sic est in verbo bonis // Quoniam intellectus ymaginatione non indiget ad intellectum vel intellectus tamen ascendens s[upr]a ymaginationem ab illa se denudat vt de nuda ab illa possit assultare intellectus sunt ipsi in tale diuino et p[er]sonis se ipsum ipsi intellectum diuino nam intellectus tamen ab ymaginatione se denudare p[otest] vt magis sit deo subditus et hoc mediante gratia et influentia intellectus in caritate plus diligens in tantum caritati non indiget in sili[cet] sua quod in diuisis yma sic intellectus in caritate quam caritas in istis caritati non indiget ymaginatione ipse intellectum caritatem nec et q[uo]d q[ue] ad eum sufficiat voluntate velle care et sapientiam intellectu ipse et ca[ri]tatem ita sicut intellectus tamen non indiget ymaginatione mad creandi eum sibi sufficiat intellectum illud modum in virtute dignitatum dei p[ro]p[ter] sitem in ymaginabilem videlicet p[er] velle posse et scandi hoc idem sicut seq[ui]t de eucharistia qua non est ymaginatio modo quo corpus p[otest] esse eodem

tempore in diuersis locis nec et quod sit sub accidentibus sensibilibus hostie quo modo sunt et sicut illa consistit in virtute diuine voluntatis volens illud ita esse et p[otest] quae vult et vult quae mag[nitudo] bo[nitas] etc se cointat vnum inter maiori sili[cet] sunt ipsius et aliarum dignitatum dei

Questio vtrum intellectus verius intellat obiecta in tha sine ymaginatione quam sensibilia cum ymaginatione in illis veris intellit caliditatem corporis quam sensitiua tactu sentit calidi[ta]tem quod diuinum intellit fantastica sili[cet] calidi[tatem] p[er] ymaginationem subiectam illi sili[cet] vt p[atet] se p[atet] vnum manifeste quam sic h[oc] se habet ad intellectum vnum nec corporea sic respectu nec intellectual vanitas p[er] intellectus intellectum obiectum intellectuale sine ymaginatione quam sensuale cum ymaginatione in melius intellat p[er] sensitiuam sentientem caliditatem quam per ymaginationem ymaginantem caliditatem in absentia sensitiue nam intellectus aliud habere maiorem virtutem acitiue quam sibi alium quod impossibile est // Sic intellectus diminuit ymaginatione quam visus videt obiectum sensibile ita quod intellectus et videre illud obiectum non est ymaginatione ita sicut diminuit intellectus ymaginatione quam scilicet vt ad ymaginabile intellit quam sit in videndo obiectum visibile non indiget ymaginatione intellectus magis p[otest] et intelligendo vnum intellectum vt p[atet] se p[atet] et ex hoc declaratur quod verum et intellectus melius se habent in obiecto intellectuali sine ymaginatione quam verum et intellectus in obiecto sensuali cum ymaginatione. cuius ymaginatio sit solum nota in absentia sensuum ad accipiendum obiecta quae non ita esset sequere quod intellectus nunquam posset intellectum obiectum intellectuale in p[ri]ncipia ipsius obiectum s[ed] tantum in absencia quod est impossibile manifeste // Voluntas plus potest diligere obiectum intellectuale quam sensuale et intellectus plus intellectus et mouere meliorum cum maior sit veritas intellectualis quam in sensuali intellectus vanitas intellectus p[er] intellectuale sine ymaginatione quam sensuale cum ymaginatione nam aliter esset ymaginatio tanta quod sensibile et ymaginabile essent magis recolibilia et magis intelligibilia et magis amabilia quam deus et quam sibi se parte et quam virtutes et sic de alijs hic quod est impossibile // Quoniam intellectus intellit sensibilia intellit illa intensione. Sed nunc autem

(c) 2006 Ministerio de Cultura

intellectus intellectualia intelligit ea per prima impressione bauit quam intelligit sensibilia per ymaginationem dum intelligit vim intellectuale quam dum intelligit cum ymaginatione vim sensuale. Secundo quoniam intellectualia magis secreta sunt quam sensualia et quoniam impressiones bruta pluries et virtutum sensualibus quam intellectualibus apparet quod intellectus cum ymaginatione melius attingat sensualia quam intellectualia secundum ymaginationem. Et quamvis sic appareat non tamen propter hoc ita est cum attingit sensualia ut dictum est.

intellectualia sit maius quam attingere

120

Questio quomodo ymaginatio impedit intellectum per proportionem quod de ymaginatione facta est in primo quomodo ymaginatio iuvat intelligere. Solutio: quamvis hic videlicet quod ymaginatio impedit intellectum sit magis est intensa per similitudines sensitive quam ymaginatione per similitudines intellectuales. Ita quod intellectus ex ea non potest abstrahere fantasmata de bene intellectualia eo quod non est bene disposita sit spiritum obliquum in quo propter obliquitatem non potest bene apprehendere etiam figuras faciei. Et sequitur hoc idem sit in opposito quod quando ymaginatio est magis ostensiva similitudinibus vitalie quam sensitive et intellective ut quando homo infirmus appetit comedere aut bibere quam sanitatem suam sit. Et in aliis quod tunc intellectus de ymaginatione non potest agere ordinante. // Quoniam memoria non intelligit, recolit, non voluntas intelligit, diligit deum ut aliquid aliud tunc propter defectum memorie et voluntatis est impeditus intellectus abstrahere fantasias de ymaginatione non abea se deviare. Per quem modum est in virtute actionis sive quod potest in guerra infidelium et catholicorum quando infidelis non curat de salvatione quoniam deum catholici vult illi hostendere cogentes rationes ad legem catholicam esse veram et infideles plus ymaginative in operatione sensitive et vitalie et pergens intellectus eam quam intellectus veri dei et quam in similitudines ante intellective et ita decipitur intellectus illius impediente ymaginatione intellectum sic materia male disposita impedit formam // Quoniam loci dispositio per ymaginationem impedit intellectum ut quando ymaginatur antipodes debere deorsum cadere quod si quid cadere possit esset eis ascendere sursum et sic quoniam ymaginamur

singulos tot lingua ut terra materia combustibilis haberet quod usque ad octavam speram comburetur. Et sic quod impossibile est deum centrum esse intra lapidem et ultra octavam speram firmamentum hoc autem ista contingit ymaginanti eo quod ymaginatio repraesentat intellectum similitudines sensitive et vitalie et sic in hac repraesentatione stat intellectus in peditus donec ad intellectuales similitudines retrahatur et tunc ex primis similitudinibus in varias se transmutat videlicet quoniam intelligit antipodes ascendere et ignem non posse ardere ultra octavam speram ita quod cum non sit sub loco dispositum et deum esse intra lapidem quod est virtus centri eo quod sit immensa res intellectualis sic et ultra firmamentum non sit finitus et impotens et sic de aliis hiis // Quoniam dicit beatus augustinus ego genero et ego filium habentem corpus perceret tunc ymaginatio ex parte sensitive et vitalie intellectum repraesentat impossibile et hic idem sequitur de eucharistia et de omni opere quod est super naturam quod est miraculum. Si igitur intellectus tunc assistat in repraesentatione ymaginationis non ascendat ad intellectualia fantasmata videlicet ad similitudines divine potestatis voluntatis infinitatis bonitatis etc. impeditus est. Si vero ascendat expedit atque vigens pace res miraculosa intelligitur in similitudines divine potestatis et aliarum dignitatum quod possit deus in infinitate bonitatis etc. quoniam non esset impossibile non deus posset supra repraesentatione naturalem ymaginationis quam intellectus recipit ex sensitiva et vitalia.

121

Questio utrum intellectus possit intelligere eum absque ymaginatione // Eum est aptum per eternitatis similitudinem et aptum ante eiusdem dicitur eo quod eum habet principium sine fine et eternitas neque principium neque finem et ideo intellectus in similitudinem devenit videlicet in eum per intelligere sine ymaginatione quoniam ibi non est successio per puerum et simplex in stans ut ipsum eum sit mixtum magna similitudine eternitatis ubi nulla est successio. Et ubi non est successio ymaginatio esse non potest intellectus sine ymaginatione per intelligere eum aptum intellectus intellectus abstractus super successionem in similitudine eternitatis venientem aptum ante id est in hac

(c) 2006 Ministerio de Cultura

via inquantum suus intellectus intelligit tempus successive
et non sine ymaginacione. Simpliciter tamen bene per instans
temporis intelligere absolute sine ymaginacione sicut
per experienciam habemus. Sic intellectus in presenti
vita potest intelligere in necessitate absque ymaginacione
videlicet similitudines in necessitate cum in ipsa divina in
finitate non attingat tempus neque motum
neque quantitatem non aliquas simpliciter similitudines sensibiles
et ymaginabiles. Similiter in hac presenti vita potest
attingere intellectus sine ymaginacione similitudines creaturarum similiter
cum aliquando in necessitatibus bonitatis magnitudinis potestatis etc.
dei essent in via magis obabiles et assimilabiles
intellectui quam in infinitas creaturarum et sic magis sufi
ciens bonitatis et equaliter deficient nobilitati creaturarum
quod est impossibile manifestum est ergo quod intellectus potest et
debet attingere cum sine ymaginacione aptitudinem et
tunc attingit in eius similitudines creaturarum omnes aptitudines
cum cum ymaginacione et per quoniam cum successione
et tunc attingit in eius et dissimilitudines creaturarum
ut per similitudines et dissimilitudines clarius conveniat
intellectum creaturarum sine principio et sine fine. // In hoc
quod scilicet ad finem non est ipse finis est antequam sit
quam medium finitur. Et sic ut homo quod creat in principio
apperiens finem attingit suum finem in medio
ergo successione esse oportet ut successio per medium
principium sit in fine et ideo successione sunt
constituta non potest intellectus per motum tempus
materia et sic de aliis sine successione in
telligere. Unde si intellectus non posset intelligere cum
in patria ~~unde si intellectus non posset intelligere~~
sine ymaginacione impossibile esset eum posse at
tingere finem suum quia successive intelligeret
et sic in patria non esset finis quod est impossibile et contra
dictionem magnitudinis bonitatis etc. // Intellectus beatus in patria
in instanti sine successione intelligit deum pa
trem producentem deum filium et spirantem deum spiritum
sanctum atque ipsum filium spirare ipsum spiritum
sanctum. Ac eciam intelligit ipsum spiritum sanctum
intelligere et diligere ipsum patrem et ipsum filium
quem non habet intelligeret in instanti esset quod
defectus quia ubi non esset successio intelligeret suc
cessione et sic esset suum intelligere falsum
et fantasticum non haberet gloriam perfectam
primo et esset impossibile ipsum intelligere falsum
esse in gloria ubi nulla falsitas esse potest
restat ergo quod intellectus beatus in patria

deum intelligit in instanti. Et ita sequitur quod intelligit
intellectus sine ymaginacione cum influxu ab illa similitudine
creaturarum quas ipse intellectus intelligit individuis tamquam
scilicet cum semper sint beati durantes sine fine
verumtamen aliqua successio erit ibi ex parte vocis
et visus videndo christum et audiendo laudare
deum quod tamen erit ex parte corporis et motus illius.
Sed hec successio corporalis non erit ymaginabilis.
neque figurabilis nec sit ymaginabile tempus in eo
quia erit sic videlicet in multo melius sicut
visus hos nunc apperiens oculos quasi confestim
attingit obiectum et quamquam ibi sit aliqua suc
cessio neque tamen ab ymaginacione attingitur
neque a figura. 122

Questio quomodo creatura est considerabilis. Creatura sic considerata est quod ...

Facta
de ipsa creatura sit de mirabili hac artem
de creatura secundum quod artem de creatura
consideramus isto modo et dicimus quod creatura
duobus modis accipienda est videlicet prima et
secunda. Prima quod est creatura constituta de prima
forma et de prima materia quae sunt corporeitates
in partes quas quod est sub orbe lunari habens in se
quatuor principia videlicet quatuor elementa simplicia
de quibus producitur omne creabile corporeum ipsa vero
creatura prima de una bonitate una magnitudine du
racione et sic de aliis constituta est quae
sunt eius principia et partes essenciales ac et ipsa
bonitas individuata est per igneitatem aereita
tem equalitatem terreitatem. Similiter et magnitudo
et duracio et sic de aliis et ita constitute
sunt distincte per predictas similitudines et dis
tincte proprietates accidentales videlicet caliditas
humiditas levitas ponderositas etc. hic etc.
// Creatura prime creature sunt ipsa prima producta
principia scilicet bonitas etc. dum ordine et ista quatuor formas
constituunt quas sunt igneitatem aereitatem
aqueitatem terreitatem et de hiis unum est una
forma unum et prima. Similiter et quatuor materias ut
ignibile aereum aqueum terrenum de quibus est una
materia una et prima. Et de hiis duobus
primis videlicet de prima forma et prima materia aggrega
ta est et constituta ipsa prima creatura ita.

(c) 2006 Ministerio de Cultura

q sunt eem illis. Hec prima variatia hz rea
liter infiniti qm universalia q ut genus
spes et sit decem pdica pdicamenta scilz
sbam qntitate et ista quid omia habt
realr in q ipa ut omia sb rone sensi
bilis z variabilis qsideranda qz z omniz
z singlor ptes reducunt in actum
i scda variana cum quibs z d quibs
sensitiva sentit z ministrat ymine z
ymina nullne vni form intesions
pe scilz Genus spes et Ita sicud
p variana d m z for scdo variane et
universalis ei influens dsc z pdu
cens eam mediate agere nih z influ
enciā corpor sup celestis Ita z pm
variana e eem corpor visibilis z d in
sensibil z i ymbil qtines in se oia
corporee nc sub orbe lunari terra
Scda variana e actus pmi atq pmi sic ac
et ipa eem sua sut ma elementa qposita
vn sic sensd simpli e insensitiva Ita
pa variana situata z situata e i q
ac z sic actos est organu vris Ita
elementa qposita sunt organa simpli
cium etor et sitr organa pa variane
Et sic ex visu z organo pcedit vide
ita sitr ex prima viativa et pa pcedit
planta lapis cor anal et hi corpor
variatiom sbdita z hi sunt sensibilia
idz sensu pceptibilia hi sicdem dhui
exnte in pma reduci in actus exnte
i pa in q sut et apparet individuat
exncia sb divisis spierebs situatis
i pma z reductis a p in actu i fusine
p omia individua sua // In pma vi
ativa est pmu agens nale id q dis
ponit illd q e infiniti pme reduci ad
actu p viam gnationis in pa ipm ac
agens z q influit disponit z ppa
rat pma viatiam ad pam videlz
ma ela simplicia influencia d pma
form et d pm m agens v nale pm
e in pa viana recipies i fluenciam

pm alterans in spem suam id q ab eo
recipit sic aial gnans sui sem z hz
Ita hz fi mediate pa viana hnte has
pfetates videlz gnatiaz gubernatiam
nutritiva augmentatiam alterativa
corruptivaz ac z appetitivaz retentivaz
digestiam z expulsivam sitr et multas
alias pfetates s. ipm motu z locum
Ofz z pa viana hz formam z materiam
ad constituend cor viat z z sensatu
atq sbeta e pme sensitiue z existit
in actu eo q in pma viana existit
inhabitu Q^o vi^a sit corporeitas vel corpus 123

Questio vi^a utrum viativa sit corporeitas
vel cor. Bdm ponere iam factaz
d viana e hec qstio solubil dice
dum est g q viana e corporeitas z d
illa cor est constitutu. qm sic lre scripte
vt a. b. c. et sunt d in casto z i ipo alia
e divisa ab alia sic sitr corpa viana
exncia divisa est d corporeitate que est
viana exns essencia omnz corporum
elatorum hnis in se situata z situata
corpora viabilia vt plantar animaliz
lapidd z metallor sic ignis simpl
hz in se igne qpositum z linea nalis
ptes suas d qbs qnata e alia pte
illis exnte in alia vt sit quantitas co
tinua z sic d alijs hi // Sic viana e
distincta e in pma z pam vt dcm e sitr
z corporeitas nam alia e corporeitas
vniusal z alia e ptclaris. vnm q dc
e illa q de ptribs foris simplicibus
qposita e videlz d duris situdinibus
q sut bo^tas mag^ditas duro ptas z sic d alijs
constituens vna corporeitate Ita q
qlz ps e n e cor vt quelz pars caritz
existat in alia sz d omnibs simul e vna
corporeitas q m n est cor e ac plg cra
cor q ps qlz pars corporeitat z hi m
considerant corp confusd videlicz
calos In hac sicdem corporeitate pa
e pa corporeitas q est ptclaris.

(c) 2006 Ministerio de Cultura

videlicet ipsa vitalia individuata in plantas et
alia et huius similia quod vivuntur et generantur
et nutriuntur et sic de aliis. Hec vitalia non est
corpus sed ipsa et per ipsam sunt corpora et
huius impota per omnia ipsa corpora [illegible]
illa et figalur apparet in sanguine in
animali et in planta et in liquiditate di-
fusa per stipitem per ramos per folia flores
et fructus. Secunda vitalia est actus primus
[illegible] primi sic agere ipsa esse sua sunt in
elementa composita. Ita vitalia situata
unde sic sensus simpliciter est in sensitiva. Ita
hec vitalia situata et habituata est in prima
et sic ea est organum. Corporeitas
extremus vitalia est huius et corpus est actus huius
autem huius est compositus de suppositis principiis
recentibus adipm [illegible] ipso habitum
huius in se corpus in actu et corporis pro-
prietates in se habituatas videlicet calefacere
et lucere ignis atque generare et sic de aliis hec.
Quando autem corpus corrumpitur ipsum quod et
proprietates eius redeunt ad id unde sunt videlicet
ad corporeitatem in qua et aqua gubernabat
corpus cum proprietatibus suis et destruit
eius numquam individuo et corpore consistit ali-
ud in habitu et hoc tamen cum adiuncte et dimi-
nutione primum et renovatione alterius
mixtionis et nove forme mediate vitalis
et agente nihil. Quod tamen si non posset si vitalia
esset corpus solidum eo quod corpus in corpore
non posset esse. In planta vitat ignis in aere
et in aqua et in terra sicut et aer in aqua
et in terra et in igne et sic de aliis duobus
elementis extrahatur quod opatioe vivit pla-
nta huius in se per totam se ipsam habet operatorem
et vita et hoc est vitalia quod planta habet in se
et in omnibus partibus suis hoc id sicut sicut
in animali quod si vitalia esset corpus et non cor-
poreitas in potentia esset quod in plata aliud elementum
ageret in alio nec et esset corium mix-
tio in planta nec per consequens esset planta
vivens quod est impossibile

124.

Questio VII. elementa simplicia sunt
prima vitalie secundum quod vegetativa

est considerabilis sex sunt termini nostri ad 6.
cognoscendum vitalie per quos et quidquid est de naturalibus
discurrit philosophus siquidem sex terminos habet
hec questio solum sicut et esse quae de naturalibus
sunt primus generis sunt forme prime simplices scilicet 1.
bonitas et magnitudo et cetera que sunt sub ipsis dei. Secundo vero 2.
terminus sunt ipse res in quas totus primus
terminus agregatus est et iste sunt ignitas
aquitas aereitas terreitas et proprietates 3.
earum. Tertius est quidam ens de toto primo
et hoc compositum quod est caos huius omnia potentia
ipsum autem caos de forma primi et materia primi compositum
est. Quartus sunt primi et proprietates quas tria 4.
habent in agendo. Quintus sunt operationes quarum. 5.
Sextus vero et ultimus est opatum videlicet 6.
vitalie. Unde sic dicendum quod vitalia est ens
universale constitutum huius in se nostri
elementa simplicia quarum sensitiva habet quarum
primarias scilicet quarum sensus. Id per quod intellectiva
et sensitiva maiorem habent sibi et proportionem
cum vitalia affirmatur est ut calor tamen quanto
sit magis proportionabilis unde sic intellectiva habet
primas suas videlicet memoriam intellectum et
voluntatem quibus agit et existit et id tamen ipsis
et sic sensitiva habet primas suas ut visum
auditum vel quibus agit et existit id est tamen
ipsis sic sicut vitalia oportet habere primas
suas quibus agat et de quibus sit constituta ut
existat sicut id tamen eius has quod primas oportet
vitalie esse nostra elementa simplicia et hec sunt primi
primi vitalie quod si sibi ipse et de se per se reflecteret
et per istas agit de se ipsa in partem vitalie
et iste de se et in se ipsas ipsam partem produ-
cunt quae habet alias nostri primas videlicet
nostri elementa composita. Naturalis planta
est de planta animal de animali lumen de
lumine calidus de calidi et primitas de generi et
sic de aliis hec. Ex hiis igitur patet quod vitalia
est de vitalia videlicet secunda de prima et primi
de primi videlicet elementa composita de simplicibus
elementis et compositum de composito videlicet elementum
compositum de elemento composito et pars similis
de parte ut partibus in sunt mixtis sic
mixtum elementum unde omnia ista sunt
nostra. Et ex ista nostri te manifestum

(c) 2006 Ministerio de Cultura

pz mo. ela simplicia ee ptinas prime vt-
atiue vt d ipa pma seqr sa vtana z de
pmis ptinis simplicibz se ptin gpoite
nam alr eent in posta pdta ptia nate
Si ela simplicia sit ptin vtane igis sim
plex agendo d acre simplici z de cetris
simplicibz eletis p vtare z gnare d se
z d illis igne gpoitu z d omnibz plataz
vtata pducitam d pma vtana videlz
d eeu simplicium elor Et seqr m q ptia
ne sebnt ad maiore fine videlz gcordan
mixtio gtrarietas opacio z amor z passio
digestio z appetitus sitr z et hm pncipia
ne. Si aut ela simplicia n sint ptin
ipis vtane impoa sunt hec q dixis Cz
polis seqr oppom que e impo z g pouonez
factam d vtanna

125

Questio vtm mo ptin vtane heant sa
liter in radice vnam potestate
mag rel d alys hm. So. Dei benedictus
qtum p assimilat sibi vna qq cratam
exntez tale qual ipa e. Cz rum i do
n sit n vna bo vna mag et sic d alys
videt q q m ptinis vtane videlz in
mo elis sit ab in radice vna bo vna
mag vna durao z sic d alys z sic z
in ceitat bo z sic d alys distincte selz
ad ppetate ipis ditatis videlz p aliuz
mod a pemitate p aliu mod ad sbaioz
p aliu ad spirao sit site z in vtana
bo vtane z sic d alys p aliud modu
selz ad igitate p alium ad aceitate
p aliuz ad aqitate et p alium ad
teeitate Ita q in radice vna eade
bo distincti mod vel diuis mode est
i diuisis ppetatibz sine ptinis vt ipa
bo z ppetate sue sint do mag sites
et vt maiore pbeant notitiaz d ipo
z d intrinseca opanoe illis. Si i mo
ptinis vtane sit in radice vna q
titas vna qlitas z sic d alys qlibz istar
constituente diuersas et gcordantis
et gtiantes ppetate videlz caliditate
humiditate frigiditate siccitatem.

sitr et alias vt lenitatem ponderositate ra
ritatem grossiciem z sic de alys hm seqr
m maioritas p totam gnatoz z corrup
tionuz et p totam mixtionem z digestioez
int distinctiuz z distinctu gcordans z
concordas gtiui z gtiuz gtinctuz z con
iunctum atqz int partem et ptes sbaliter
z acnile videlz int ptem sbalem et iter z pte ita
pte sbalez z acnilem vel inter acnilem
et acnilem sic ptz maifest ptz go et alr
eni pncipia nature ne qnaquam eent
in maior finis z equalit neqz et multa
alia q sequnt q e vald ingens go et
In vtana pma sine i pda igs e bonus
z aer bonq z bnu qqz alior sile vn
si bo i e sit vna i radice sile z mag
et bo quid igs distincta e abo acris
et abo cuiqz alior elor eo q bo igs
e sb specifica ppetate q est i igitas et
bo acris erit sub specifica ppetate
q est aceitas z sic d singlis eletis Et qm
bo elor est vna i radice io bo igs et
bo acris hnt concordantia i finis alia
i alia eo q sit id in eadez gne s remanet
distincte acnite q ppetats distincte sit
z n sint ide igne videlz igeitas aceitas
et h ide ~~igne videlz~~ seqr de bo quit sit
i glita et qm in radice vna e distincta
tn s diuisas ppetats vt in caliditate hmdite
et q n ide sit et in radice z p gns hnt
gtietate vt in mediate l mediate / in
mediate sit igs z aq acr z tra mediate sit
v qz igs intrat i acrem siccitate sua z
i fridit i illu z sic d alys. vn adhor
vt alia pars sit i alia p gns vtana
possit vtare sic sensitiua sentire nre
e qlz form simplice vtane vna esse
in radice z diuersa i ppetate q distincte
sit i radice z gnie. In vtana plante
for igs e bona z in igs e bon vn g e bo
igs in radice diuisa ~~actiua~~ tn i form
z inz Ita q alia e bo i igs actiua alia
v bo passiua lz ide sile e in alys c
lenit Et qe i oibz mo ptinis e vna
bo in gene bo scitz actiua agregata de

(c) 2006 Ministerio de Cultura

quatuor formis ex z bonitas passiva agregat
de mixti matris ex se hnt in maiori propinq/
tate Ita q aliqz mixti formarum pt in plus
age in propinqua m (z remota (z qualibet
illarum quatuor mi plus pati sed forma
propinqua z remota z p ans melius posset
in planta fori et m. univi atqz fori. et
fori m. z m. sibi et act z sba et substana
z sba et act z act

126. Questio utrum m. vinit posset ee sui form
uni. / Vatur plus hz vinit i qto plus e
de sitis q mixti sitis / qm ß dixi e fori n a m
plus p e vara p forma q p mariam naz
fori se hz ad finez z m ad potentiam Itaqz
fori hz i pntiaz naz ipa m hz i pma.
ipaz foraz pelarez fori id dat ee matie
vt reducat z act illa fori q huiuiata d
i forma generata de pm matre vt i
platas z in alia z sic d alns mair e
g q m univ z pma n p ee sine forma
uni z pma q seqdez fori dat ee ipi m
pme hig eet fori pt i hum os forgnales
hunc g forme uni e pma m univlis
sbm passiuum z ipa fori ipi m sbz activum
Si pma fori uni n e pma m uni n est
passiua sb pma fori uni e tn passiua
sb ptclaribz foris videlz sb illa form
h plare z sb istah leonis z sic d singlis
Itaqz n e pporo neqz consortas inter
agentia z patientia qm i videlz patiens
e uni illd at videlz ages e ptclare ß
h e plus z mag deres videlz ee ages uni
z passies uni z ages ptie z patiens
ptclare z ee appetitiuz pporco natu
iter uni z uni ptclare z ptclare z
p ans mt uni z ptclare g et // In pm
uni n e n vn bo tantu vna mag vna
quati z sic d hns sit h at bo z sic d
qlitz aliaz transit i bo ptclarem
videlz in hac platam vt in illd al z h
m seq m speifica z ptcla z id si pm
fori uni n est seq q fori ptclaris hns
huina bo speificam z ptclare m
posset indiuduare bo uni n speci
exnte illa bo individuata vna in radice m
ipa mbo uni ß individuare n exnte id i
radice cum alig bo uni sm posita oes
forme ptlares distincte in species sut
distincte in radice bo z ceteraz q d vald
in gens g vna fori p uni e vt vna uni
bo z sic d alns sit in radice q regnat i
vtana oes bo ptclares tam actias q
passias vt ptclaria regnant sb vniusalibz
sins // Si pma m uni n est sb p fori uni
relinqt q erit vel sb fori igitatis aere,
uatis et l n z si sic seq q vtana uni
sit sb foris speificas exns uni q ad maz
n q ad forma q d i po z si n e g
ipa m p d eem in igitatis aeritatis et
vn seq q diuse m sut in eem vtatiue
uni q e impo q g q m pma si
uni e tale ens uni stans uni foru
o Ita q m fori videlz fori igitatis fori
aeritatis z sic d singlis sit vna uni.
fori p hns subita s vna vinle mria
pma gstitura sib d mixti matris igitat
et de quibz sitz p fori z p m vna
uni vtana e agregata hns in se q
ad foraz in hum et quo ad mariam i
pm pelata vtatiam h am z h psa pz

127. Questio vtrum vtana sit
pma actia z passiua // Vidz ea q de
vtana dca sut i psedentibz qnibz sigtur
e q d z actia z passia e z actia p
via gnandis in qntu planta planta
gnat z al al gnerete planta gnata
illa mariaz de q gnat i spem suam
z ita planta e vtans d pcetia passia
q est sub illa planta vel individuo
aliq spem gnanc est aut actia vta/
tiua p ans mqz e mota ab illa spe
videlz ab illa plata ad gnand i plata
gnab caliditate humiditate qntitate
et hns sitia Totu at istd eet i pote
n vtana eet actia z passiua g et
In plata d igis calefaciens aer hume/
faciens z sic d singlis etis Ita q igis
i fundit calidi suam in aere aer

(c) 2006 Ministerio de Cultura

humiditatem suam magis aqua frigiditate suam in terram siccitatem suam in ignem et ita sub lectorum quali alia initiat in alia et ex hoc sequitur vita plantarum et alium Ita quod vitalia est id per quod plante fortes et alia materialia vivunt et nutriuntur et augmentantur et regenerantur. Spes autem est id quod sequitur ex hoc quod elementa faciunt potentie quod sub vitalia sunt active et passive ut sunt planta et alia que presentia manifeste patet. In racionali est vitalia et passiva sub intellectiva et sensitiva per intellectum quod dat vitam in hac specie que est homo sed formaliter dat esse materie. Sensitiva et ex hoc quod sequitur de vitalia alia complexione existente in alia et alio elementa agente in alio dat sentire et ita sensitiva movet vitalem ut ipsa sensitiva sentiat et sentiendo vitalem vivat et ideo circa sensitiva sub intellectiva et sub sensitiva plus cum sit nobilior quam sensitiva. In igne autem vitalia nutritur et generat et retinet et appetit cibum vel continuum ...

...

Questio utrum elementa sint simplicia sint mixta. In speciebus suis. Secundum illa que de corporeitate et corpore diximus post intelligi respondeo quod in speciebus suis. Et solvendo est et ...

quod debemus elementa iudicare secundum eorum maioris operaciones et naturas de ipsis procedentes Et ideo dico dum est si elementa simplicia in speciebus suis essent corpora Ita quod unum quodque aliorum esset Ita purum quod nichil aliquo ...

esset de essentia ignis superioris non aer inferior
de essentia superioris aeris quod est impossibile // Si
unumquodque elementum simplex est corpus purum ita
quod nec mixtum motu cuilibet inferiorum
est relatus cum corpus spirituum sit relate mobile.
Itaque levitas non est causa ascendendi recte
neque gravitas causa descendendi recte sed
potius oblique quod est impossibile neque et ignis se habet
in planta sicut aqua per rectam lineam sed per
oblique et hoc idem sequitur situ de aere in terra
et hoc modo non est aliquod mixtum plenum aer
et ita assimilatum est sic quatuor spe-
cies assimilatae sunt quod est impossibile igitur elementa in speciebus suis
mixta sunt quibus in corpore in specie sua predominante
aliis secundum naturam plenum in planta et in animali
quare per quam corporalis linea motus se possunt habere in
elementis nam plenitatem et ponderositatem
se habent in recta linea et propter potiorem scilicet
unumquodque est ad altum in mixto et per obli-
quitate sive per siccitatem quae in prima vegeta-
nale situata sunt in spiritu et hoc in per esse
unum quodque corpus elementale plenum nihilo
sed hos diversos situs alterando non primo potius esset
dare nihilo variumque est impossibile igitur etc. // Si
elementa simplicia mixta sunt ad invicem corpus
mixtum est unum in se ipsis in planta et in certis
elementis predicatis. Si autem non sunt mixta non est unum
in mixtio unum sed ponitur predicationis quod est in-
gens videlicet in natura esse predicare sive unum.
Si vero sunt mixta unumquodque illorum est in alio
et per consequens maior proportionatus inter aliud et
et aliud et in hiis in quibus concordat ma-
iorem habent concordiam et in hiis in quibus
generant maiorem generationem. Itaque mul-
tiplicatur appetitus cuiuslibet eorum ad al-
terum et inter propriam formam et propria materia
et sic est maior digestio et magis propor-
tionata compositio in plantis et animalibus
et ceteris elementis ac et unitur quodque eorum
ponens species activum est et passivum. Ita quod
natura in aliquo illorum non permanet otiosa
et multiplicatur lux et diaffanitas et

super celestia corpora per ipsa ad inferiora
melius influere possunt alia partes cuius-
libet elementi existente in alia et partes inferiores causa
influentiam quam a superioribus celestibus corporibus
recipiunt possunt melius communicare suis
consequentibus partibus et iste suis consequen-
tibus et sic successive usque ad partes in-
feriores in quibus sunt una parte existente
in alia. Si autem ipsa elementa sint simplicia
ita quod non mixta sunt dicimus quod est valde
absurde dicere igitur etc.

Questio utrum elementa simplicia sint in elementatis
vel unialiter. In animato rationali sunt
intellectiva sensitiva et vegetativa essentialiter
et unialiter alioquin esset impossibile esset hominem
esse id quod omnes gradus isti tres esse sive principia
essentialia tendunt ad unum esse quod est ho[mo]
et sic existunt sub specie alia a qualibet prima
id est sub esse humano et in homine unus
quilibet istarum sed habet esse permanenter in sua essentia
et virtute ut hoc existens unum esse sive com-
pactio de istis compositum continetur sub intel-
lectiva et sensitiva sub sensitiva et vegetativa
sub vegetativa et ideo sic habet de elementa quod elementa simpli-
cia sunt essentialiter et unialiter in uno quoque
elementorum quolibet eorum remanere in sua
esse et virtute quod de ut elementatum sit compositum
et plenum de essentiis illorum et virtutibus et quod
videtur sed ratione unumquodque esse et virtute
cuiuslibet illorum unumquodque et elementorum in elementatis
habet ad aliquem finem de se ipso generandum
id est ad esse aliud a se cuiuslibet eorum
videlicet ad hanc plantam vel ad illud aliud quod
non est species alicuius illorum et ideo remanet
unumquodque elementorum in ipso fine videlicet
in ipso elementato predicavit cum de ipsis mer-
catis ipsum elementatum producatur quod productio
non esset in ipso non esse de est virtualiter
permaneret in alio esse // In denario
est argentum et cuprum denariis autem
in quantum denarius id est in quantum
species denarii non est argentum neque
cuprum quia si esset sic nulla diversa
specie nec resistentia ad speciem

scilicet quod propter omnium eorum quod non sunt
diximus

129

(c) 2006 Ministerio de Cultura

altum al ci ipis facienda de sc ipis mlto
nuqm guterent in illa sic fernia z aq
i pane z sic d alijs hu qe impole vn
sic in turonese remanz argentu z
cupremu eclo z vrtuale ita sic i
planta z mlto melius remanet ela
simplicia pdicta ela gposita i vnu
idz i hac plataz ac si gfracta sit
ad in vice z remissa eo q ald e ro
i alio z eq sic i denario argen i cup
z eq aliud qd est in alio q i ipis
duisis i infinitas ptes alia pars
cup z exns z i alta eide exit in
alta pte cupi z sic alia ptes argi i
dexrio exns z in alta pte et argi
existit in alta pte cup z eq z io
ela gfracta sit z remissa ad i vicez
q gfusa sit pp eaz gcordanciam
z gvietate cu z ipa ela sint inter se gcor
dancia z gvienancia id at q s ipa ela
z eclo z vrtuale remanz i etato vt
in planta adhuc ipa plata sit de
ee cup z plena z pgns coz qm h
ela simplicia e z gposita n ecent in
planta ecnle impole eet plataz ee coz
z si n e coz i pole est ea ee plena ac
z impole e eaz ee sbam q si n de ee
eloz ecnle sbanciata e eqde sbata
et plena ecnle de ecn abetis pcitus
aliena q e impole Et si ela n sit ecnle
i elato n pgns sit meo vrtuale q
vrtus eloz ecnt sn sbo ppo q e impole
vt caliditas frigiditas leuitas pondo
sitas z mlta z alia i gennia seqent
q sint impolia // In sba aie roalis sunt
tres pn .s. mtia mtts z volunitas
de qbus ipa aia e gstituta pmanentbus
ipis pncis id q eclo z vrtuale z hoc
sine aliq gfractoe z diminucoe alicuius
illaz na qlz eaz in corruptibl e sic
z sensitiua de quinqz sensibus suis e
constituta e exntibus in alia ecnle
et vrtuale cum de ipis sit constituta
et p ipos tanqua p instrumenta ppa opat
videt g q vrtuana videtz secunda i

vtato sic se heat sic pn supradic g ipa
vrtana constituta de singulz pncis vi
detz de nulo etis her inse ecncias eloz
et vrtus z p ipa tanqm p instrumenta
ppa opat ecnle z vrtuale vn tn q ipa
e quidem vnitum de ipis elis exntibus
gens sunt Ideo ipe pn id e ipa nuo
ela confracta ad inuicem z remissa
z io gposita sit de gens ecnle z vrtuale
h a elementa inuisibilia sunt figaliter
at apparet vt i figura etati vt pote
h plante vel alterius etati formaci
p figam ymbilis e sensibus a neqm //
Vnumqq etin e vo magis diuas potens
ret q ad subilines digmum dei creatu z constitum
z et compom e fms quid vo magis z sic
de singlis cuilibz eloz maior e i eleme
vt in planta vel in aliq alio etato q
in aliquo ipoz pse si g ipa n ecent ecnle
in etato eet vnus vo eas z cupigz elemen
mag nobil ecn z vrtue i spere elem
vt in spe ygs vel alis alterius elemen
q p spe etan q e ipole

Questio vt igitur heat ygs ppinquum 130
z remot In aia roali mtlm her
nale mtlle ppinquu z remotu ppinqu
qd e itts q e vee z nata cuisdem in
tletum cuz q z ipm e vna pn agre
gata de ipo z sic mtlli vt supp in
qmbus d aia mtllia dem e mtlligimum
g cum sup ppo mtlli attigit mtlle re
motu vt lapide leone z sic d alijs.
Ita q mtlls qd vniuscns de ducbus pe
mtlli q ad form se ipz z q ad matia
fpt em se z sua mas mtlli mediate
g toto suppo forma e mtlliua z qm
totu suppom e mtlm ab illa mtlli se
ita q in toto illo suppo n e n vna acio
tn z vna passiom Acio quide q
ad form passio v q ad matiaz vide
g sm maiori i siliz nate z ppones
igs z mtlls q ygmn oz hic igm
ppinquu z remotu ppinqu quidem
e tn illo sit sens vbale q poit d form

(c) 2006 Ministerio de Cultura

ctim z in illo ipe agat tang⁹ for^a ma m̄ et-
mediate suo ppo igniti attingat igble
remotu vt aerem z aqu vel plantam
fru tc huius sitia // Dm e sig i viata
q oia cla hnt vna bo^ez vna mag^ez i radi
tc diuisaz z diusas pprietates Ita q bo^as
sb alia rone e alia pprietas z sub alia
rone e alia pprietas v^t at e p acns eoq
pprietas distincte sut z n ide i radice
videlz ig^etas aeeritas tc site z cali
ditas frigiditas pondositas leuitas
z sic de alijs hnt q diusimode cate sut
vni si igitas bz suu ppum igble sua
quide bonitas mag^e pticipat in sua nata
cu bo^re tc igblis q sut bz igble ppinqum
z ita afirmare bo^as tc igs sut i maio^re
noblitate mag^e gcordates z plg esse
cntitate pprietate igs et plg e sue in
tensitate atq magis gseq^e suu finem
z sua opatonez z multa alia noblitati
sue gtria negare at seq^e oiuz istorp
oppm z nos gdem fatem debemus
gclude in maiori^re fis g tc // Deus
pat de suamz ee de suamz bo^re filiu at
pducit sitez diu spm scm / Ita q id q ipe pater
me in ee in bo^re in nata^e z ee est summer
ppum ciun vngpdit illu q gducit
nich eu ald sufice poss adeqlem pdc
tionum z opanoz n ee in bo^re in infin
tate z sic de alijs n tatum id q e ipe
met ds sic site s m q site p fi de igni
agendo de se z de sua m ipa m pancte
subipa forma gseq^e ipe igs sua eem
z suu ee exnte illa m ppu igble in
qtitu n igne e g est forma i forms
illd ppinqum igni^le et ipe ignis · qm
n ignis illd ignible sic fieret n sufficet
illi fo^e simplin alid igni^le q n eet ee
bo^ee tc spe igs n z pe hnt de fcm n
poss igs attinge igni^le remotu q e
impo^le medi^le at igbli ppinqum q bz
igis de suamz ee attinge igble remotu
q trasmutat vt pducat clarium vt

her planta ut illd al' z sic d singlis // In
elato vrh planta vt h aial in spe sua
attingit nutimet^m q ad veit i semet
ipaz conuties illd i spem sua sic plan
ta i fluenciaz re z pluuie gutit i
se eo q viata q ad form attingit in
suo ppo vtabli vtable remotu videlz
teaz pluuia tc aliqn sine ipo ppo vtabli
suo no poss attinge vtable remotuz
q defficeret mediu gnictois z ppotio
z int form z m^a z remota th^o z q
veit ad plataz aucthatu eet in m^a p
p⁹ q gustum eet in spem plate et
nuquaz eet q rediret illd vtable
remotu n eet ppinqu vtable i quo
p trasmutatoz attigi^e vtable remo
tu psusua i pinaz m^a gtitat^e hor
siqdem pse maifin e p3 g q igitum
q e for^e igs bz igble ppinqum simple
et vnu q q aliorp etop sum elable ppin
qum de qbg vtable ppinqum gpotuu
e sic site de oibus · iiii · elatins ·
viatum gpo^o e medi^le g igble ppinquo
attingit igitum igble remotuz

Questio vt an^m sint de gen sbe // Ro L3L.
Diusa bo^as site z mag^do z sic de
singlis digtatibg di creant i viatia
siti^tez sua gtiu viata sili^m z illig tempe
potuit videlz bo^tez i sua q het absoluta
sbale diuisaz i singlas ptes i quas
vtia sba e diusa vt in bo^tez igeitate
aeeritate aquitate z terrenitate z io
cum ipa dina bo^as sit sbalis cauit
istam bo^tez sbale Sz qi ista cata bo^as
pse n p ee sba si mag^ne z sic ceris vta
tue n n eq^o eo q in viata alia est
mag^do abo^te sb rone mag^ms z bo^tis alia
a mag^ne sb rone bo^t z sic d alijs e id ·
ipa bo^as paz sbe viane vt g pnalis
sua oz ee ea quata z sbe pacns
qntis pse sit ps sbal z io manifm e
acnis videlz quantate n eet pte sbalez
cu sit diffite bonitati magnitudini

virtutis dei // De bonitate magnitudine virtute creature quod substantiales
partes creature constitutive creature ut sua d[?]
est atque bonitas substantialis et sic de aliis tendit ad con-
stituendum diversas proprietates substantiales ut igneita-
tem aereitatem etc. quia constitute sunt
de una bonitate de una magnitudine et sic de aliis
In igne autem sunt alie proprietates accidentales ut
caliditas lucibilitas et sic de aliis que non
sunt de esse bonitatis et eius igneitas etc. Sicut et in aliis
elementis. Sed influxe sunt accidentales de bonitate etc.
ignis venientis proprietate calefaciendi et proprietate
lucendi et sic de aliis [?] et tales proprietates
sunt bone magne etc. Sed quoniam diminute
sunt per se manifestatorum [?] et sunt instrumenta
ut ignis possit agere non attingit ideo ignis na-
turaliter essentiam ut substantialem sed accidentalem maxime
est ergo quod mediate distinctione inter proprietatem
substantialem et proprietatem accidentalem actiua non sunt
de esse substantie sed de virtute illius // Ignis calidus
est per se actu vel per accidens sicut caliditas
esset de esse substantie actu quod esset de esse ignis
et per consequens aqua de essentia aeris cum sit humida
et per consequens de esse ignis et sic de
aliis et aer aqua et terra non essent acci-
dentaliter calidi quod est impossibile neque caliditas
ignis foret accidens sed substantia et ita substantia esset
agens in se et in alio substantiali absque in-
strumento quod est impossibile. Et ~~[?]~~ sub-
stantia sunt de essentia substantie illu-
cidarum esset corruptibile quia cum tota forma
et tota materia coniungantur simpliciter non esset
quod corrumperet [?] appetens esse
et regens se de se et per se // Sic caliditas
ignis est de essentia substantie ignis aqua non posset
resistere igni in planta in qua ignis
est in quarto gradu caliditatis et ipsa
aqua in primo quia ignis totam aquam
destrueret aqua destructa impossibile
est plantam esse quia sine aqua non posset
aer agere neque terra etc. in ipsa plan-
ta quod est impossibile. Sed quoniam caliditas
humiditas et sic de aliis substantie sunt proprietates
diminute et non gradate ad esse sub-
stantie inclinate ad minoritatem.

bonitatis etc. propter id esse in planta et omnibus elemen-
tantibus proprio impetu digestio nu-
trimentum et generatio propter distinctionem inter
essentiam substantialem et accidentalem etc. 232

Questio utrum omnes proprietates creature
sint idem in radice sive differant. In deo
benedicto sit ipse est una bonitas una magnitudo
et sic de aliis in ipsa vero bonitate sua pro alio
modo est una proprietas personalis ut
paternitas et pro alio modo ~~est una~~
~~proprietas~~ in eadem bonitate alia proprietas
personalis ut filiatio similiter et processio-
spiratio. Si iste quatuor proprietates personales existen-
tes idem in infinitate et eternaliter in radice
bonitatis etc. idem id essentie et divine deitatis dis-
tincte sunt ab se invicem eternaliter
et infinite. Et hoc siquidem metaphorice
elucescit in toto quoniam naturaliter in creatura
diverse sunt proprietates ut igneitas aereita-
tas aqueitas terreitas similiter levitas
gravitas et sic de aliis. Et semper distincte
sunt sed ecce quod absolute constitute
sunt ex una bonitate etc. sunt idem in essentia bonitatis
etc. distincte et quelibet ab alia in ipsa
eadem bonitate etc. // Ignis in creatura proprietate
habet calefaciendi et aer humectandi et
aqua infrigidandi et terra desiccandi
et hoc tamen est in ipsa creatura distincta
generatio et per consequens distincta concordantia
et sic similiter idem similiter sequitur de fine et
de aliis principiis. Et hoc ideo distinctio-
ne veri existente in proprietatibus accidentalibus
est in ipsa creatura absoluta proprietatum
distinctio in principiis esset. Si ipse proprietates
in una radice realiter essent idem
numero non tantum in radice bonitatis
etc. existente qualibet illarum proprietate
distincta ab alia absolute et
realiter // Cum ergo divina bonitas
creavit in creatura similitudines sue
bonitatis creature sic similitudines proprietates

psonales distincte cadunt in beatitudinem filii suas, sicut beatitudo filii eas recipe potuit et sic ipse divine proprietates omnino distincte sunt. Ita sicut proprietates beatificantis omnino distincte sunt. Quia nisi sic ita esset bonitas quod dicit idem divina esset plus influeret filius suam in beatitudinem quod in ipso proprietates divine et quod distincte eas quod in ipso proprietates qui beatificantur omnino distincte sunt in quantum sunt sed sicut que proprietates idem ens sunt in quantum bonitas est. Caliditas ignis caliditas aeris caliditas aque caliditas terre sunt unum idem in quantum et habere caliditatem cum caliditas consistit tantum una proprietas licet distincta per diversa. Et hoc idem sicut sequitur de humiditate et de ceteris veruntamen caliditas ignis et humiditas aeris et frigiditas aque et siccitas terre omnino distincte sunt ita quod nullo modo sunt una realis proprietas quia si idem esset realis esset utrique confuse non esset distincto ens universale in beatitudinem quod est in ipso. 133.

Questio quomodo actus equaliter virtute beatificante in divina substantia esset bonitas magnitudo et est idem in numero ut iam dictum est de qua et identitate numerali equaliter utrumque per modum generatoris et spiratoris videlicet de unitate bonitatis magnitudinis et est quod sunt idem numero quod ipsa proprietas et esset per quod quidem utrumque producibilis tota et toto preest ipsa substantia esset per sub aliis modis essendi accepta filius quod filio bono accipi potest bonitas magnitudo est beatitudinem quod sunt per res reales beatificabile una proprietatem qualitatis constituunt ut ignitatis vel aeritatis est magis sunt idem in principium qualitatis et mixtionis ipsa qualitas sub alia ratione habet agere ut agnis ignire et sic de aliis ut bonum sub alia ratione ut magnum et sic de aliis

eo quod bonitas magnitudo et sic de aliis non sunt in illa simplex idem et sic bonitas caliditate equaliter debo igitur et magnitudo caliditatis de magnitudo igitatis et sic de aliis. Sicut et calefacere de ignire in quibus videlicet ignire et calefacere sunt diversimode boni magnitudine et sic de aliis sicut ignificare et amplificare et sic de aliis. In beatitudine forma appetitiva appetitiva et ergo et non sequitur appetitus et quod sequitur appetere quod actus appetentis sicut videre actus visus et gustare actus gustus unum appetitus formalis et non est de esse substantie aggregate de materia et de formali sicut visus de esse sensitive appetere actus et utrisque progredientis de virtute appetitiva et sic utrisque videlicet appetere et amplius progredientis de virtute substantie quod per se patet manifeste sed proportionatam filius quod est immediate sensitivam et beatam. Ignis est bonitas magnus esset substantialiter qui de entitate boni magnitudinis et est constitutus et ita quod sunt et consistere est substantialiter bonitas magnitudinis est. Et quia enim finis est bonitas sunt agere de caliditate ut [illegible] ignire et calefacere sicut sit videlicet etiam ~~ut forte~~ ut planta ut quod quidem elementatum est et substantia et amplius bonum manifestum ratio quod in bonitate substantialiter est situata bonitas amplius intense et in magnitudine substantia magnitudo amplius intense et sic de aliis ut caliditas et humiditas est in igitate et calefacere intense est in ignire atque de bonitate amplius intense per bonitas amplius extense est ut de caliditate intensa extensa caliditas et de continuitate intensa extensa quantitatis et de calefacere intenso extensiuz ~~quantificare~~ et sic de aliis nam si bonitas quanta qualis est magnitudo quanta qualis est duratio quanta qualis est existentes in esse constituunt unum bonitatem unam magnitudinem est extensam ~~idest~~ unam substantiam extensam ita sicut quanta bonitas intense et quantitas magnitudinis intense et sic de aliis constituunt unam quantitatem extensam hoc idem sicut sequitur

Marginal notes:
ut substantialis
ignire calefacere ocentr
calefacere et de quantificare intenso extensiuz quantificare
idest

(c) 2006 Ministerio de Cultura

de quali[tate] velo[cita]te etc. Itaque unum quod actus ex
tensiue est extensa actiua et extensa et producta
de diuisis actionibus intelligitur eius dicitur speciei
ex hiis que materie patet quomodo actum de uirtute
sbe egreditur // Caliditas igitur per modum
huius dicitur in igne creata quia in actu constituit
quod sit compositum et quod ad formam et existit in
materia propria igitur appetere propriam formam quod ad
sbatem et actum bonitatis magistri etc. ut sic
magis ipsius materie appetitus hic idem sit
sequitur de appetitu forme igitur nam ipsa forma
propria materia propriam appetit quod ad potentiam
de qua in ipsa caliditate extrinsecus producitur
in actu et ex quibus ab extrinseco habitu in intrinseco
egreditur actum intrinsecum egreditur sicut
actum extrinsecum ab extrinseco habitu ut de cali
ditate igitur caliditas aeris et aliorum
elementorum patet hic quia in hoc capitulo declaratum satis
manifeste patet modus per quem actiua egrediuntur
de uirtute sbe hic et capitulum valde ~~comm~~
134 naturaliter est breui utentibus arte medicinali
Questio Quomodo individuatur sba // Et ad vi
dendum uirtute huius questionis investiganda
est divisio prime uariationis et hoc de m. deinde (inde)
dendum ad individuationem sbe dicendum est
quod primum primo divisionis per uariationem sue prime
cahos est divisio simplicium formarum de qua uariatione
constituta est quod sit bonitatis magistri etc. nam in primo
quod dicitur cahos sunt sbas uidelicet rata bonitatis magistri
etc. constituitur de omnibus illis sunt simplicibus sine prima
uariatione et quibus habuit ipsarum simplicium sine forma
caruit individuabilem in formam et in materia
quod materiam de quo forme bonitatis dominium et materia
est eisdem bonitatibus sicut et qualibus deinde quod
illarum formarum virtutem actiuitatem etc. in di
uiduata sunt quorum ipse forme quibus ipsarum
materie eorum formarum constituuntur Itaque ter
tium esse unum sine proprietates individuate
sunt in prima formam et in prima materiam de illis cons
tituitas quod uidelicet prima formam prima materiam
constituunt cahos uidelicet prima uariatione
habentem in se situata formam uariationem
individuata in sbas proprietates uidelicet
individua sensibilia // Principium

individuationis sbe est individuationis bonitatis magistri etc.
ut dictum est et sic individuationis sunt integritas
actiuitas etc. medium uero huius individuationis est
mixtio ipsarum formarum simplicium stabilitate bonitatis etc. in se
se admixtarum deinde incipit individuatio prime
uariationis et hec sine prima cahos et ceterum etiam in
dividuatio est de suis sbis in primas sbas Itaque quod
primas sbas appellamus primam uariationem di
uisam in individua speciei prima uero uariationem
dicimus sbas sbas sine extensiones reales hic
autem individuatio huiusmodi est quoniam in prima uariatione
situata est sba uariatione quod sba reducatur in
actum dicitur alia ab alia mediantibus elementis
simplicibus et compositis et agere reali uidelicet
semine generante in individuum in constituendo
sbas elementatas ut hanc plantam hoc animal et sic
de aliis etc. // Prima uariatio individuata est
in materias primas simplices ut in igne simpliciter
etc. Iste autem primum et alia in alia diffuse sunt
existentes simplices idem quod sunt et inde ueniunt
in mixtionem in componendo diuidendo materiarum
species uero huius mixtionis uidelicet in aere compositum
quod anhelitus quibus principatur existentibus
corporibus elementatorum alia species de aqua maris et
fontes flumina et stagna et pluuia et
omnis aqua representabilis nostris sensibus alia
species de terra quam ambulamus in qua uiuunt plante
quarta uero species mixtorum est ignis materialis quem sentimus
quod comburit ligna et calefacit aquam et dat lucem
et de in istis speciebus pone iste sicut de quartae speciei
mixtionis sit medium per quod prima uariatio diui
sa est eo quod sit in deo sba uero in actu
quod omnis sbe individua in ipsis speciebus situate
sunt mediante agere reali // Post istam condi
tionem individuationis sbe sequitur utrique gradus que deter
minet ut plante ut animalia habitus in situ
multiplicare generatione sbarum sibi specialem
et ex separatione et celebratione sicut dispositio potentia
deinde ad aliam sbam ab aliis [illegible] illa generare
sba generata idem quod prioribus primitus aduenit
in specie sua ita a prioribus primitus influentibus
illo huius speciei generabile quod habitum in situ atque
illo eisdem sitis speciei que est extrinsecus genera
ntis generante illa generatione in hoc esse ipsius

(c) 2006 Ministerio de Cultura

speci individuat sba ultio gradu i dividuatois et sic oritur et individuata sba de sba i silem spem ut planta de planta et al' d'anal' unu in quali istaz sit individuatam est bo's mag' etc et p ons prox' medi' ab istis usque ad supmu ffinium v individuato incipit videm est exnte alia pre sbal i alia et eq' ut bo'te in mag'ne et eq' et sic d aliis atque exnte igitate in acuitate et in ecetis et eq' Ita q qlz ipaz petam sit i qlz alia et eq' et qlz acuis i q'litz acuite et eq' et sic qualit pm i qualit et eq' et qlz p'dtaz spem inferiois i alia et eq' usque ad sbaz individuata ultimo gdu i dividuatois q est h planta l' ille al' ac p ista alio m individuatois e i dividua i ptes sias sic tot' i ptes sias. Et h h potio pse pz et artificiali e demostrabilis et phant attingit huis individuatoem genia et speciez etc

135

Questio Utru sit gnacio et corrupcio p'pia genatois sit for simplis se qs excepto do illm aliud e pna et iste sit bo's mag' etc q sit sili's di d' qbz p for et p ingstitute sit et i qbz et i hituare sit oes spes et eaz individua sic ptatio e hituare qd p form s i ptu p m'a for exnte mota et maria exnte mobli et m e bo's bonifica p form s bonif p m'a silr et mag' etc et Ita osepty e huy plare etc bo'te etc q ipa bo's sit nalo bonifica et bonif sc huy pdctm de ee bo etc ut fis sit actu bonifi magfi etc h sicdem pp ppacato gnatois i pma uriana us ad sbam e median bo potencijs ipis briand q sit igs aer etc i qbz silz pnoyps hituare sut spes et eaz i dividua exnte quolibz eloz bonificatio et bonificabili sunt igis igning et igblis calefficanis calefcibil genang et gnablis v in quatuz ppoing et sic de aliis etcis suomodo Insemie plante hituatiz e aliud seme sue spey q illa planta de qua hoc seme genitum est hituari

sut

illd in hoc seme dupla via videlz via recta et obliqua q pz in grano frumenti q in illo aliud granu frumenti hituat e p recta linea s p oblique granu loly et silr in asino hituat e asinq generante p recta linea s mulo p oblique silr et in aliis in trag'dbe e granu frumenti obiniant o adinvice p uriana et sba sic q bo's pme q d univusal et bo's se q e pprietatis videlz granu inquali silr et mag' p q e uni et mag'do se qd pprietario et sic d aliis se attigunt et qm in uni' granu frumenti e hituatum ut iam dim e silr in pprietari Ideo huy uni's et huy pprietaris pprima unitis et pprima pprietaris et for unitis et forma pprietaris et sic d aliis attigunt sese ad i vicez Ita q uni' e in fluxum et attractum pprietare ut attractum et receptum et in seq gnacio et multiplicacio spei et p ons corrupcio eo q granu q e sem corrupitr in minimo eo q in spem sua successio trasmutat id q adveniens s recipit et gnando pducit plura gna atque id q venit q ad spem sua corrupit et pducit spem nova et id ee q erat illius speciey remanz et silr ee q erat h granum et sic in aliud grano ut in planta sic pse pz In aialibz sit gnacio istom viro hituat e alig ho ee q pat' et me illius viri illud hoiem hituaunt in illo videlz illud hituatum sitiree et mitiere hituat e ho apte et amre ing miterez [struck] v seme sui [struck] deressie quo pacto et recepto p uriana et sba obiniant s ipis ad invicem silr sic in sere exnte i sra ut in grano de q' pdict est tunc uni's bom'as tang pprietarem bonitatem et eq' et huy uni's huid pprietarem et eq' et uni's forma pprietarez et eq' id e uni' pprietare et eq' videlz p urianna baz et eq' et prium pprietaris bonitas pprietarem boni etc et pprietaris huy pprietarem: h' et pprietaris forma pprietare et tot' et eq' videlz semen viri seme mitieris et eq' Ita videlicet q sc forma viri sit maioris virtutis q forma mulieris e fora viri sc mota

(c) 2006 Ministerio de Cultura

et eius consimilia et producit hominem masculum
si vero forma mulieris sit fortior quam forma
viri producitur homo femella et si virtus viri
fortior est virtute mulieris fetus similior
est patri quam matri Si vero virtus mulieris sit for
tior quam viri similior est matri quam patri
fortior quia quod est fortior in hac generatione
est motiva debilior autem est mobilis
similiter et materia nam illa materia vir plus est virtutis
plus est passionis cum passio sit materie per
fectio et actio sit perfectio forme ~~mulieris~~
~~si fortior quam patri similior est~~ Et iterum si forma
et materia sint in magna virtute generantur duo
sive plures fetus vel unus habens aliquod membrum
superfluum Si vero virtus earum sit defectiva
generatur fetus defectus alicuius membri vel
aliquorum membrorum Sciendum est autem quia
semen corporis viri ab ipso viro decinditur
quamlibet vir sit generans non tamen corrumpitur
illud vero semen quod ab viro decisum est et in ipsum
sinum seminis mulieris et ipsum semen mulieris
et ipsum sibi quod quantum libet venit virtutibus
corrumpuntur non quo ad essentias suas sed tamen quo
ad species suas et convertuntur in speciem hominis
ut in hunc hominem fetus conceptus in ventre matris
unde quod generatur prima vitanda mensis in
suam speciem id est in hoc quod ipse fetus quam per
matrem vitandam materia recipit bibendo co
medendo hanelitando quia sic recipit
mater non corrumpitur quo ad speciem suam ideo
est quo ad essentiam suam specificam sed ~~tantum~~ quo
ad illa essentiam nutrimentalem quam fetus ab ea
nutrimentali mensis suscipit propter hoc mulieres
pregnantes macilentiores sunt more so
lito et corrumperentur nisi illas nativitas
fetuum liberaret mulier quoque desinit
generari non corrumpitur nisi nutrimentale tamen de
generatione et corruptione que fiunt per corruptionem
alterius in aliquo dicitur intelligitur videlicet generatione
anguillarum in luto vermium in cadavere in
terra locustarum in aere corrupto muscarum
in putrefactione et sic de aliis similibus istis
quoniam quidam horum potius fiunt generationes
hoc habet esse sed inordinatam et irregularem
ordinatorum habitum vero et particularis

in hoc quod prima vitanda et sic obviat de ipsis
ad invicem confusio et corruptio in habitu ipsi
se confusio et corruptio attinente et conveniente
ad se vero habitu prius habet nec incadavere ~~habitu~~
manifeste patet eo quod in ipso cadavere habitualiter
vermis per magnam influentiam sensitive et
vitantie quoniam iterum in qualitate appetit
se congregari similiter et anguille et multa alia
qualia ex corruptione aque vel terre generantur
ubi vitanda et sensitiva confusio propagant
multiplicantur confusionem materia evola
tem ab animalibus mortuis evolantis generatio
hominum ex diversis mortuorum et ubique pe
netrantes habitum se sensitive confuse habentes
aliis aliis confuse contingunt et ille quod
in sui confusione maiorem afficit habitum
inter omnes insequunt alios Et isto modo habet
fieri generatio ex corruptione hoc et sic habet fieri
de vitanda nam ex diversis vitantibus corrup
tis ut magis exigens vel aliis seminibus bea
ruptis arthominis evolantibus per aere et
propagantibus nisi se magis coitat in aliquam
speciem quam in aliam et ita habitus in quo vim
et perfectionem plus sibi ipsis obviat seat
et convenit alios habitus quibus similiter arth
hominis receptis vel in montibus vel in
rupibus sive in rivibus et sic de aliis
generantur arbores et plante ubi nemo
plantavit illas Utrum eorum aliud sit in
alio 136

Questio utrum eorum aliud sit
in alio et alia pars singulis eorum
in alia Dicendum est super quod una bonitas
est est unitas deinde quod individuat bonitas
est continens diversas operationes similiter
igitur actualitate et et per generis qualitate
quantitate et cetera ~~vel~~ deinde usque ad plantam
et aliquid in sua vitanda unde dicendum est in prima
vitanda quilibet eorum esse in alio singulis ut
sit unitas in extremo habens continua quantitatem
naturaliter sicut sol radius in quo est splendor suc
cessive vel perinde sed in instanti quoniam ad superficiem
existit singulariter puncto linee aeris
illuminans quilibet partem aeris existentem in
alia ut lux sit in se continua nisi con
tinuitas esset impossibilis non quilibet pars esset
in alia Ita similiter modo sequitur de linea

(c) 2006 Ministerio de Cultura

pq̄ oia elā simplicia cōstituūt vna vnīs.
corporeitate in qua situata sunt corpora
specierum speciarum individua Ignis est bonus
magnus et continue bonitas que illius est in magnitudine
et cetera et sic de aliis Et quoniam ignis mixtus est
cum aere et cum ceteris elementis cum sit cum
illo vna corporeitas sunt Ideo partes eius
in aere et in ceteris et cetera Ita est forma
in forma et materia in materia et forma in m.
et cetera aliter non esset vnus corporeitas que est in po
sito iam probatum est. restat ergo quod elementum esse
in quolibet elemento et quod partem singulis in parte
singulis et ita est quedam bonitas in alia et quedam
magnitudo in alia et sic de aliis eo quod bonitas
ignis est in bonitate aeris et aliorum elementorum et cetera
cum ipsa. mixtura. elā sic tota mixta Ita quod
bonitas ignis per alium modum est in bonitate aeris
existente per alium modum et isto modo est elementum
in elemento et partes eorum in partibus eorum et
continuatur vna vniuersalis eorum linea
communis que non est contigua. est diuersitatis
specierum videlicet proprietatum que sunt igneitas a
ereitas et cetera. ac. et. est. diuersitatis p
tium de quibus ipse proprietates constitute
sunt // Que adinuicem parciuntur specialiter
alias esse in aliis in prima vrania dictum est
hoc et similiter de partibus actiuiz in illud
est quoniam quelibet illarum est in alia suo modo
vt caliditas ignis in caliditate in humi
ditate aeris et cetera et in siccitate et fri
giditate terre et cetera similiter et proprietas singulis
aliorum in aliis et sic de ceteris actibus vt
de quanti ignis in quantitate singulis alterius
et cetera quare vt sit situs et habitus vbi corba et
ex accidentibus vsque ad secundam vraniam
et hoc per se patet et cetera // Similis et mixtio habet esse
in secunda vrania sunt corpora in diuidua vt h
planta et illud al et sic de singulis in ista
que sunt partes in partibus substantie et accidente
videlicet in hac planta vel in illo animali
et sic de singulis vt vniuscuiusque suppositorum
elementorum sit vnum corpus videlicet vna substantia plena
habens quantitatem continuam per partes mix
tas et contigua per diuersas proprietates

vniuscuiusque autem istorum suppositorum vt planta
et sic de aliis non est aliud quam elementum est per
se corpus secundum tamen contentum est vt planta
lapis et cetera ab aere et piscis ab aqua et
radix in terra et sic de aliis 137

Questio quomodo fit elementorum transmutatio
in elementum Elementum transmutatio
in elementum vt in hanc plantam vt in illud al
et sic de singulis sic habet fit ignis simplex
habens in se situatum situm plante et
aliorum elementatorum vt situs consequatur suum
finem videlicet se reducat in actum naturam alt
cet feustea fis ipsius situs agit ideo quod
ad formam in sua propria materia videlicet
in materia igneitatis habet quod virtute in illa
adeo quod situs plante est in ipsa in quo ad
potentiam de in vt ille situs reducatur in actum
idest in planta disponit ignis simplex esse
igne compositum in quo situs plante accedat
ad finem Ideo ignis simplex quod ad formam
agit in materia remota vt in materia
aeris in qua situs eiusdem plante nu
mero situatus est et mouet formam aeris
vt moueat materiam suam in qua videlicet forma
aeris situatus est similiter situs eiusdem
plante numero et sic de singulis elementis
similiter in quolibet aliorum secundum suppositorum gna
bilium complexiones hac dispositione
facta in prima vrania vt nunc dictum est sequitur
in secunda vrania dispositio Ita quod situs predictus
reducatur ad actum in principio generationis transmutationis
mixtionis elā compositorum vt sint mixtura vniuersales
mixtionis in quibus elā composita sunt sensibilia
videlicet ace quomodo anelitum aqua quod videmus
et sic de aliis in istis sequitur iam transmuta
ta sunt elā simplicia in elā composita per
manentibus ipsorum simplicium essentiis
quamuis ipsa sint insensibilia in quantum sim
plicia sunt in sensibilia in quantum composita quoniam sic
in denario de argento et cupro fit mixtio
et per hoc transmutatio specierum permanentibus
semper essentia argenti et essentia cupri Ita similiter ac
et multo melius in transmutatione elementorum simplicium
in compositis permanet essentia simplicium elementorum alia vero
transmutatio per ista sequitur ex elementis compositis

(c) 2006 Ministerio de Cultura

in elevata ut in hanc plantam et sic de aliis que conficiuntur primi // Cum aqua et vinum simul amiscentur illa convertit ad se illa in colorem et saporem suum eo quod magis elementatum est vinum quam aqua et virtus et actus sunt in vino maiores quam in aqua hoc idem fit secundum de piro in sito pomo in illis namque fit transmutatio ita quod pirus ad se convertit succum advenientem eo quod pullulus ille sine arte vel arbor incipit pupillare magis dispositus est ad pullulandum quam pomi cortex ibi pullulo. Et hic siquidem exemplo et ex aliis huiusmodi sensibus declaratur quomodo fit transmutatio de elementis in elevata videlicet de elementis simplicibus in elevata composita et de compositis ~~elevata~~ in elevata ita quod esse singulorum remanet subintrans aliam essentiam id est esse simplicis esse compositi et esse compositi esse elevati ut huius plante et sic semen plante id quod est adveniens advertit in speciem suam eo quod in ipso semine idem in ipso grano generante magis virtuatum est generabile et transmutabile de specie in speciem quam in hoc quod in grano generanti advenit nam id quod advenit illi venit influendo et communicando sed in ipso grano est virtus activa alterativa consumptiva id est generativa cum ipsa sit magis in suo fine et cum ipsa sit mixtum elevatum. Granum vel semen generatum est transmutatum id atque est adveniens est transmutabile ita quod elevata in suis essentiis remanet id quod est sed induit se aliam esse id est aliam speciem // De argento vivo argentum per fi. dictorum sulphurum tinctura et ita per ignis claritatem sed in esse argenti non transmutatur et alterantur in sua acuitate et prendunt figuram diversam a prima ita quod alio reddunt situm et dispositione tincture alio vero non dicti hoc autem non est vera transmutatio cum sit artificialis. Sed quando cibus receptus est in stomacho et de illo fit transmutatio in sanguinem et de sanguine in carnem hoc siquidem est vera transmutatio cum fiat de specie in speciem ibi enim sanguis attingit et cum sit cibus vel in fluxu et contactu sui atque transmutabilis non enim est tantum forte in sensitiva et vegetativa quando sanguis neque tantum sanguis quando caro viva et hoc

nisi pro tanto quod partes argenti transmutantur

in nutrimento fit gustum et gustabile et color esse secundum sensum quamvis omnis ens pati et remanet sed diversis transmutationibus atque vegetativa activa et sensitiva sed in ultima attingit omnes partes vegetative passive transmutabiles sed lux solis omnes partes aeris attingit in radio suo hoc est in potentia fit generatio et transmutatio de elementis in mixtum imperfectum atque de actu reducit de virtute per formam et de potentia per materiam atque fluxus et refluxus transmutationis fit in mixtum atque remanet per formam species vel ut planta et sic de aliis et permanens et forma sua et materia illius 138.

Questio. Quoniam questionum principii se et quantum in principialibus ita est attendenda videlicet aliud principium non est de alio principio neque aliud principium est aliud principium et omnia alia principia est sed ipso principio naturali ~~quantum~~ sed hoc alio non fundat est principia utriusque ~~eadem~~ quantitatis sed sicut et medie ut dicta concordantia contrarie et maioritatis equalitatis minoritatis et sic sunt principia fortie et minor et principiis et efficientes et sic de ceteris principiis que consideratia est ista quod principia alio considerabilia est sed bonitate et magnitudine quod ad invicem ... dicendum est. Item // In prima vegetativa sunt bonitas magnitudo et principia substantia de quibus substantia igneitas et aereitas et consistunt et per genus prima forma et prima materia et in hunc situata est vinea ut grana et in ipsis granibus species et in speciebus individua generabilia ita quod virtute granum et species est vinea principia patiatis ... igneitas et aereitas et sic et concordantia quod bonitas magnitudo et hunc individuatione et in ipsis operantibus atque de ea ... et est operatum et contrarie et medium et finis et sic de similibus est omnia ista sed prima vinea. post hoc autem principia vinea sequitur predicata principia in sua vegetativa. In qua reglata sunt hoc principia predicata sed ipsis predictis vinea principiis ut granum plante generans et aliud granum et quare de aliis quod de bonitate et quod hem expressum in virtute et in prima et de bonitate et adveniente ille generantibus quam vinea principia habet expresse sui in virtute et in prima producti in actu in sua vegetativa id quod hoc et illa habet in virtute et in potentia

alio considerata ... ad bonitate

(c) 2006 Ministerio de Cultura

et productus petarib principis in actum ipa quid est diffe goordani gra z q mt se e et ad inviçez vt fiis sequa Primi sbale est boitas z ut z dun est deq'bs sua e gstitutia . h boitas silr z didut i plres spes z impleta invidua goordane greteme z sic d'alus z in h sut goordania z difa atq fis prim sbalia Bz quant' qualitas relacio z sunt prim acna sbe eo q st istrumeta et medii p q sba poduit et individuat q p quatitate e quata et p qlitatem qual z p relatiōez sbaria z sbalis gra q sbstanaz alia n e alia nec illa het ppetatem q het alia sic igs n e sba acus n eq n igs het fugiditate n aq de se calidate atq sba igs p actoez e form z p paſione m et p ex ips principata est z in tpre pmanz et p loco est collocata z collocans huis ind'vtute q sic pres possint ee p situ e situata exemptis sbalibus z accintalibus appares in figa phitu v e situata In principiis vnisalibus ocult sunt . e in ptn videlz sba igs se vtate z ppietatibus vt prin pris gstitur ocult z inlo i actu Quoniam boitate z sbalem oz ee catam et finitam seq eaz ee qntam paams g seq quantitas in bo te z Sile z relo quia boitas e boificatiua z p gnis boificabil sile z qual q bo'tas alioni e q ad in z alio z in in planta z alio in z in aial z sic d'alus site z acna z pana vt seq'r fis boitate z loq'he vt ipa bo'tas sbalis sic collocas z collocata et tpral q in ppie e z i alio e principata site z situal z situal vt ipa bo'tas mag z sbales situate sunt et situate alio ei n eent isto g modo sba cu suis ptibus sbalibus e prim suoz accintiuz eons som et fundamentu coz preita accnu alia st prim aliox vt in ptame diminuta vt quatitas et qualitas relationis z eq q si gstitat

et qualitas non eet relacio n e q no enz sine boificatio et boifical possit ee quatitas et qualitas et vt sile qualitas prim quante et relatōis z q sm qualitate no possz ee z sic d'alus

Questio quō investigant rez ppetates et id q p nomi dicitur

Bz visa que quinque questioes ponis et ordinas p quas sunt q i resto detur quaz h est prima

Questio quomō colorat z situati in tllectu q ad form z in ymaginaoe q ad materiaz e potentia visiua situata e vide coloratu z h est q ad form s i colorato situatiuz e videri z h e q ad mat iam q e q potn visiua e videns in sie ipo visibili . s in n'az in tinsecam q est de entitate visi colorati id est obm visi remoti e eche ansino . et ita seq'r illd q e i po te ee situ agentis et illis paciens . vn s q ordiatum int sensiv z obm vt obm e ita sit e ordiat i ter potn'az z intellectiaz et potn'az ymitiaz sitz q obm remanz q ad in'az z potn'az ymitive s q ad situm sunt gstitur intellectu idz q ad form poduie'tez fantasmata d'ymitione q e spectm v situs colorati remanz in potn q in tlls reducit in actu renolues se ad ymitionez vn exrus pz q mo a rtista i vestigiad debz rez ppetatis exrus q p nomi dicit sic hic investigat e exrus rtinis q in hac sa q ne poin st videlz q coloratu het ppetate esendi sensibile medi te sensitiva q e visia z ymibile medi te ymitiva z intelligibile medi te itlctiua v matia v ppeta bz eendi ymago vt videat i tlls id q e i absencia sensis z isto m pz q'lr vt q m situs in e actu intellectu faq eoz z potn ymitiui pacie tanquam in 39

Questio q're lep fugies afane leporaris apparet q q' monte quia planitie 40

artiste in solone hu[ius] q[uestio]nis debz i[n] q[ui]rere p[ro]p[ri]etates
leporis et leporarij motu[m] [et] planicie et
elementor[um] sil[iter] atq[ue] sil[itu]z situ leporis [et] la
porarij [et] sic d[e] aliis situbus quia lepus c[ir]ca res
pectu leporarij h[abe]t breues [et] graciles pe
des anteriores [et] e[st] p[ar]ue q[ua]ntitatis [et] p[ar]ue pon
dositatis R[espon]d[e]o. leporarij q[ui]e n[on] h[abe]t g[ra]ui[tate]m
illi e[ss]e descendendo a[utem] [et] e[ss]e i[n] planicie
leporarius v[er]o s[cili]z ad oppo[situ]m pondositas
ei q[uia] h[abe]t multa maiore lepor[e] situat[ur] illi[us]
[et] currit in planicie [et] in valle cu[m] q[ui]
lepus sic[ut] galea i[n] mari ex q[u]o motae cau
sio p[ro]p[ter] pondositate sua[m] i[n] fluentem
motu[m] ve[n]ti velocius q[uia] barratus pondo
sitas n[on] e[st] tanta [et] [et] in planicie e[st] tra
hunda [et] lutosa. i[n] montibus a[utem] n[on] [et] sic d[e]
aliis hu[ius]mo[d]i q[ui]e s[ecundu]m has p[ro]p[ri]etates patet solo
istius questionis 141

Questio v[er]um artificial[is] fig[ur]a sit d[e] e[ss]e[nti]a s[ubstanti]e
q[uia] in i[n]tellectu humano situata e[st] v[er]o inde
artificial[is] fig[ur]a eo q[uod] s[ecundu]m illius situs e[st] v[er]o inde
q[uod] a[utem] figure c[on]stitutiu[s] est de p[ar]tibus
s[ubstanti]alibus ex quibus intellig[it]ur hage[re]t h[uius]mo[d]i arti
ficialis item figuram de p[ar]ti a[d] actu
est q[uod] figura illa p[er] a[n]i[m]us q[ue] de p[ar]tibus s[ubstanti]e si
tuatis resultat [et] e[st] de e[ss]e s[ubstanti]e q[uia] p[ar]tes illius
s[un]t s[ubstanti]ales v[er]u[m]t[ame]n h[uius] situs eor[um] non est na
turalis [et] ideo fig[ur]a illius situs n[on] e[st] n[atur]ale de s[ubstanti]a
e[ss]e s[ed] e[ss]e s[ubstanti]e s[ecundu]m for[mam] [et] m[ateri]a[m] n[atur]ales vnde
in vestigatur p[ro]p[ri]etatum in s[ubstanti]a [et] in p[ar]tibus
eius [et] i[n] situ ea[rum] a[utem] [et] i[n] intellectu [et] in v[er]o inde
[et] sic d[e] aliis hu[ius]mo[d]i q[uest]i[o]nis denotat solone ha
bente illo q[ui] dicit[ur] p[ro] nomine illa p[ro]p[ri]etate

Questio q[ua]re si[mi]l[itud]i[n]e situs 142
p[er] fora[m] [et] p[ri]m[u]m p[er] m[inus] p[ro]p[ri]etas for[me]
e[st] in maiori eo q[uod] passiua fi[un]t a[d]
maiore p[ar]te[m] q[uia] p[er] passio[n]e[m] atq[ue] for
dat eo m[inus] et gubernat eam s[ecundu]m situm p[ro]p[ri]
go[rem] e[st] ad e[ss]e [et] ad actu[m] [et] p[ro]g[ressu]s ad p
fectio[n]e[m] q[ui] p[ri]m[u]m et mag[is] etia[m] p[ro]p[or]tionis
e[st] q[uod] ad fora[m] q[uia] p[ri]m[u]m q[uod] ad ma[teri]a[m] h[uius]mo[d]i [et]
seq[uitur] de multis aliis p[ro]p[ri]etatibus q[ui]b[us] situ
[et] p[ri]m[u]m h[abe]t b[e]n[e] in vere p[ro]p[ri]etatibus h[uius]mo[d]i
q[uod] p[ro] nomine di[cit]ur in g[e]n[er]e q[uo]ru[m] in vere
possibilis e[st] s[ecundu]m distinctum art[is] d[e]terminate
p[ro]p[ter] artista solue lem[ni]t q[uestio]nem

Questio quo[modo] g[e]n[er]at[ur] ventus [et] v[er]um ventus est 143
aer motus i[n]q[ui]rat q[uod] artista p[ro]p[ri]etates
venti i[n] p[ro]p[ri]etatibus aeris [et] motus q[ui] ex co[m]
p[ro]p[ri]etatibus aggregate d[ic]i[tu]r poss[unt] p[er]ies
s[un]t venti p[ro]p[ri]etatis nam sic g[e]n[er]atio venti
considat[ur] poss[ibil]e si ex v[apor]e pleno aere
appetere n[atur]ale egredi et g[e]n[er]are n[on] au[tem]
contini[ri] [et] q[uia] ap[eri]ri egredi in fig[ur]a
venti appetitus h[abe]t motu[m] [et] d[ic]itur for[m]am
humi vtilis appetit egredi in figura[m]
venti sic c[on]siderandum est g[e]n[er]atio[n]e[m] ven
ti q[ui]a d[ic]itur aer sic situatus e[st] q[uia] eius p[ar]ti
cule subtiles plenu[m] constituunt [et] illud
plenu[m] ex o[mn]i ambitu collatera[le] et
s[u]p[er]ior[um] c[on]clusu[m] e[st] a vaporibus grossis
g[e]n[er]atis [et] edificiis frangibilibus p[ro]
restrictione[m] aq[ue] i[n] s[u]p[er]ioribus vaporibus
vt nubibus grossis et indigestis q[ui] q[ui]
nu[m] possunt d[e]p[re]ca[r]e ab[ire] et
aere descendentibus ad sinu[m] p[ar]tis con
pri[m]unt p[ro]p[ter]ea plenu[m] videl[icet] aere sic
inclusu[m] q[uia] ab intollerabilitate sup[er]
venientis pondis [et] h[uius]mo[d]i vel illa p[re]
mu[n]t[ur] violenter penetrat et e[x]
labit[ur] aer impetuose q[uod] d[icitu]r
ee venti ..

Questio v[er]um q[ua]l[ite]r elem[en]ta h[abe]ant p[ro]p[ri]um colore 144
In p[ro]p[ri]etatibus atq[ue] p[ri]ncipiis [et] elem[en]tor[um]
et color[um] apparet hu[ius] q[uestio]nis s[olutio] na[m] bonitas
mag[nitudo] [et] c[etera] n[on] h[abe]t elem[en]ta e[st] q[uod] q[ua]lis [et] c[etera]
p[ro]g[ressu]s q[uod] v[er]umq[ue] elem[en]tor[um] h[abe]t h[abe]ndo
p[ro]p[ri]um colore eo q[uod] colorat[ur] s[ecundu]m q[uod] nem
p[ro]p[ri]ear situata aliud e[st] in p[ro]p[ri]is e[ss]e s[ecundu]m
h[abe]re s[ecundu]m q[uod] nem [et] colore [et] p[ro]p[ri]eminitates
[et] p[ro]g[ressu]s cor[um] q[ue] i[n] p[ro]p[ri]e s[ecundu]m e[st] [et] s[ecundu]m z a[utem]
situs videl[icet] coloris in p[ri]ma for[ma] [et] in
p[ri]ma m[ateri]a c[on]sistit et sic m[ateri]a eta[m] i[n]
ip[s]a p[ro]p[ri]a for[ma] [et] i[n] ip[s]a p[ro]p[ri]a m[ateri]a distincta sic ita
i[n] eisdem h[abe]nt distinctos situs [et] distinctas
q[ua]litates p[ro]p[ri]as sic ig[i]t[u]r h[abe]t situata caliditatem [et] aere humiditatem [et] aq[ua] frigi
ditate. i[n] t[er]ra siccitate ita sic q[ui]libet
eor[um] h[abe]t colore p[ro]p[ri]um situatu[m]. Ergo
adinuicem q[ua]litates i[n] p[ro]p[ri]a for[ma] [et] i[n] p[ro]p[ri]a m[ateri]a s[un]t
i[n]sensibiles sic sic [et] colores i[n] eisdem
s[un]t i[n]visibiles Et sic q[ua]l[ite]r potentia q[ua]litat[um]
e[st] sensibilis i[n] c[om]posito sic color visibilis
i[n] colorato [et] c[etera]. Sic q[ua]li[ter] cu[m] h[abe]t elem[en]ta h[abe]t

q[uia] monens ma[teri]a[m] ad illa[m] p[ro]p[ri]a[m] assituatione[m] [et] c[etera] h[abe]t

actiua p[ro]p[ri]etas ma[teri]a[m] e[st] p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]ior[um] eo q[uia]

(c) 2006 Ministerio de Cultura

proprietatem in medio qualitas aliud etiam ut sanat
illa tria sicut caliditas ignis aere ut sanat
illud calidum et sic de aliis reliquis ut sit in
eis et sic solum color qui habet proprietatem in
medio qualitas aliunde colorem ut partes existentes
in partibus et eius coloratum mixtum habe-
ant situatum sicut celestium mixtum
habet ... ut ... ~~plate~~ planta
ut in illo alia et sic de aliis. Unde ma-
nifestum est ex hiis quod unumquodque etiam
habet suum proprium colorem ut huius coloris
sic universaliter sic et alia proprie suum et unum ita
ut caliditas humiditas et sic de aliis. Et

atque quantitas et sic de aliis

ideo investigare debemus qualitas unumquodque colorem
ad quod etiam in medio et mediate proprium
in medio quod sic caliditate et medio
vero propriam caliditate aeris et sic de aliis
secundum eandem investigacionem sit dictum secundum ea

ab ymaginatione

ymaginem in de coloribus principiis et
de hiis que in superioribus principiis sen-
timus ut in sua virtute. Manifestum
enim ignem esse ... aere diafanum
terra ... nigra et propterea aquam esse
albam cum ipsa albedo sit ita generalis
et principalis color sicut ceterum ... secundum ea
... quos sentimus ... colores universaliter
videlicet ... diafanitate albedinem
nigredinem humiditas et ... in medio ...
colore ignis et diafanitas aeris et albedo
aque et nigredo sive opacitas terre. ...
medio videlicet ... ignis ... aer
humida aqua diafano terra alba sit
... ignis ... aer cali-
dus aqua humida terra frigida. ...
... sicut dicimus quod ita sentimus ma-
gis ... aer ... quam aqua et terra
et magis aqua diafanibilis quam terra quod
... in plane et vitro et in mari et
in vase aqua pleno et magis et terra
albificabilis quam ignis et aer quod ... in
... in vitro et in ... hominum
vero ex hiis declarat quomodo unum
quodque ... secundum proprium colore quod habet colo-
ratum qualitas aliud etiam in claro sicut lux ignis
colorat in claro diafanitate aeris di-
afanitate aque et diafanitate terre et

albedinem aqua et terre et ipsius ignis et aeris
atque nigredinem ... terre et ipsius ignis
et aeris et aqua ... et diafanitas ae-
ris colorat albedine aqua et terre et ignis
et nigredine terre ignis et sic de aliis quod
quod de uno illorum sequitur illud ... secundum suum
proprium colorem sequitur de uno quod aliquorum
et ita ... ut ... colora-
re ... secundum ...
colores quod ... caliditas ... secundum ...
pras qualitates nam aer dat diafa-
nitatem aqua et propterea humiditate quod
ipse aer habet ab igne et propterea nigredi-
nem ut obscuritate quod ignis recipit
a terra dans illa sibi ipsi aeri ...
... et albedine ... quod terra recipit
ab aqua dat ignis dans illa sibi ipsi
aeri ... sequitur ... aeris ipsi
aqua ... sequitur ... declaratorem ...
subditus ... terra quod moto ... proprium
colorum ... ad alios secundum suum
ordinem ... ita quod ... in medio or-
dine regressibili ... coloracio sit
... per medium et ... a ... coloribus
secundum eorum mixtionem. Post hoc autem
medium coloratoris sequitur aliud nam ignis
in ipse colorans sed ... nigredine terre colorat
aerem et aqua ... sua sit accepta per
aeris a terra ... ignis ... ipse
fortiori ... colorat ... aqua ...
in alio nam ipse ignis colorans sed de albedine
aqua de albat aerem cum aliunde sit calida
et sic cum alio ... albedinem ... a terra
... ut ... albedine aqua de ... possit
... et aer colorat igne aqua et ...
in sanguine et aqua et terra ... colorat in
albedine ut ... et ... ut
in ... et sic de aliis ...
albedo et viriditas ... colores aqua ... albedo
... viriditas ... rubedo est
aeris ... terra ... colo-
rat in absentia solis et alia luminis
et habet de albare ... ipsa ... de al-
bata sicut ... colores sit

p actus ex eo quod in prima parte uniuersales .iiii.or colores
mixti sunt et hec coloratio i por elementorum i infinitum
se extendit secundum eorum varias mixtiones sicut patet
i speciebus diuersos colores habentibus individuis
suis

145

Questio Quomodo tenebre generantur // Respondetur
Duobus modis tenebras generari
considerandum est naturaliter scilicet et acci/
dentaliter illud quod quia ex eo quod terra est magis
constricta i primit colorem suum i certa ela
quod est ducens sic tenebras i ochulant i
camia absente luce aut iacere quo
nox est. Dicto autem habent esse tenebre quia
ab eo per forma lucis videlicet ignis l. solis uel
aeris vel aque // Quantum ad in secundum est
terra est magis aer diafanus ignis lucidus aqua
alba vnde sic diafanitas aeris absen/
tia luciditatis ignis uel solis illuminatur
ita quod absencia ipsius luciditatis a medio
terre deuenit eo quod color colorans in pos/
sibile est in diafanitate propter maximam cla/
ritatem et subtilitatem quam habet diafa/
nitas et quia terra est aeris opposita hu/
miditate cum in opposito sui colorem videlicet
i obscuritate / terra per terra colorat
aquam quia albedo aque receptiua est obscuritatis
terre eo quod concordat cum terra sicut est re/
ceptiua diafanitatis aeris eo quod cum eo
concordat et obscurat illud igne sicut
aqua que concordat cum eo. Et sic de nocte
terra de magis l. obscurat ignem et aquam
et per consequens aerem per totum illud spacium quod
ipsa ela [illegible] in absentia solis ///////
sol mouens ignem et aere ad claritatem
firmamenti colore lucido colorati
est sic probabimus ergo quod color sic intensus
est i luciditate sicut stelle in luciditate
licet in multitudine est debita proportione
vni quod ad in luciditatis solis medium
ditate et adiafanitate aeris illustrat
i die omnes partes elementorum quas attingit ita
luciditas octaue spere firmamenti de nocte
sternat partes elementorum quas lux solis non
attingit quod colorem
i primit vni medio in medio terre resultat
i nocte tenebre eo quod luciditas firmamenti

et in magis terre redit i obscuritate sic lux solis
et ignis in claritate // Multimode et con/
tingit tenebras generari sicut per eclipsim per
nubes per grossos vapores per pluuiam
et per huius similia nam omnia ista luciditate
solis impediunt sicut sulphur luciditate ignis
et fumus luciditatem flamme et nigredo di/
afanitate cristalli et nigredo i causis di/
afanitate aque et vini et sic de similibus

146

Questio Utrum ignis sit calidus per se siccus
vero per accidens // In bonum ipsius calor et
siccitas in magis et sic de aliis humiditate
sunt accidentaliter proprietates elementorum videlicet caliditas humi/
ditas et cetera. Quoniam in bonis humiditate sunt
igitas acreitas et cetera oportet illum habitum
esse distinctum ita quod bonitas alio modo
se habeat ad ignem alio ad aerem et
sic de aliis et per consequens alio modo quoad cali/
ditate alio quoad humiditate et cetera Ex hiis
patet ignem esse calidum per se siccum vero per
accidens cuius sit bonum quod super de proprietatibus
dictum est et patet ex hiis ipsum ignem esse
fortiorem in caliditate quam in siccitate
quoniam si ignis esset per se calidus et siccus esset
vnus due qualitates confuse et per consequens mi/
extiones et sic deficeret magis proprietatibus
bonitatis et durationis in caliditate summus
dictus et concordante sunt et adhuc quod esset
magnum inconueniens propter eius magis similitudinis diuersarum proprietatum // Si ignis
esset per se siccus sicut est calidus tantum quidem
esset siccus quantum calidus quod falsum est quia et si
esset per se siccus i posse esset quod in illa planta
vel in illo ali ubi ignis poneretur frigiditas
aque caliditatem eius et humiditas siccitatem
eius possent resistere et sic destrueretur
temperantia et mixtio et digestio et per consequens
generatio et corruptio et hec est causa maior
propter ad firmamentum solis qui imprimit per
influxum quia lucidus quod in certa ela igitur ignis
calidus est per se et siccus per accidens. Et quoniam
sic ita est quod ignis est per se calidus et siccus per
accidens aer vero humidus per se calidus et siccus
aqua frigida per se humida per accidens atque
terra sicca per se frigida per accidens

igis propriis in elato nec quod non per omnino destruc
aque qui concordium habet cum aere et cum terra con
cordantibus cum ipso igne neque terre et aere qui
cum eo concordant. Et sic quedam proprietas essen
tiarum et alia accidentis veniunt in simul in medio
et concatenantur ad invicem omnes per suas concor
dancias. Ita quod efficiuntur in mixto quedam proporcio
adequatio earum et temperamentum in generando
et conservando. Et hoc satis per se patet. Ignis est levi
tatis terra vero obstancia sicut per se patet. Quare
si ignis esset per se siccus esset quidem per se obstans
quod est impossibile. Aut enim siccitas non esset idem per se
cum siccitate terre quod est impossibile. Quia sic non dis
tinguerentur esse ignis et per proprietates. Preterea si
ignis esset per se siccus et terra per se sicca. cum
siccitas terre sit maior siccitate ignis esset magis
ignis per se desiccabilis essentia propter rationem accidentis
et sic maioritas maiorem haberet in igne concordan
ciam cum aere quod cum terra et cum propria
et materia quod cum habitu. Et hoc quod est impossibile.
Preterea natura in hoc quod possit sufficere per
unam proprietatem cum esset contenta non haberet
duas in eadem specie proprietatis quod falsum est
impossibile. Hoc idem suo modo sequitur de aliis pro
prietatibus in ceteris elementis. Ignis est per se levis
gravis vero per accidens siccitatem habet accidens
ut habeat eam essentie. Sic est per se gravis
et levis quod est impossibile. Cum gravitas essentie
aeterea et aqua pertineat levitas ad ignem
tamen preterea ignis per se diffusivus est. Quia si
esset siccus esset per se levatius. Cum vero
ad terram pertineat per eius grossitiem et acu
itatem quam facit ignis est per se siccus oppor
tet et idem esse per se destructibilis et anichila
bilem quod est impossibile. Hoc idem sequitur de aqua
ingenio esset ei per se humida et frigida et
sic implectia. Et ita nullo modo iam clarum
potest esse quare quod est impossibile quia sic esse
singula essent nisi per aliquam claritatem quare

147.

Questio utrum levitas et ponderositas
sit de essencia substancie. In prima variacia sit
narrata habitu quod universalia
et decem predicamenta sic in intellectu inter.

sunt per modum adequacionis ipsa bonitas ut tanta
est una substantia subiecta ipsis bonitas universalibus et decem
predicamentis. Unde sicut intellectus non est habitus gramatica
neque logica. Sed est id quod habet in habitu gramaticam
et logicam. Ita bonitas magnitudo et cetera de quibus prius variacia
constituta est ut supradictum est non sunt id quod est
habitus ipsius ~~tante~~ variacie sed sunt id quod habet habitu
per formam et quod habet in habitu genus per potenciam.
Et in hoc declaratur quod bonitas habet simpliciter proprietatem
bonificandi substancialis et magnitudo magnificandi et sic de aliis
ut magis sunt simile divinis dignitatibus. Ita
quod tanta bonitas quantum ad formam est bonificativa.
bonificabilis vero quantum ad materiam non tamen in
divinis est in. Sed bonificabilis et sic de magnitudine
et ceteris suis. Et sic bonitate in ipsa forte est ipsi
bonitati substancialis proprietas sive ei esse et entitas. Sed le
vitas et ponderositas sunt proprietates accidentales
accidentes ipsi bonitati et cetera per accidens est levis in
essencia ignis per accidens similiter gravis in esse aque cum
bonitas ignis et bonitas aque ac etiam aeris et terre
sunt idem in radice ut supradictum est. In
quantum elementalis bonitas est primum principium quantum ad
elementata habet in habitu quod sit levis et gravis. Levis
quidem in igne et aere. Sed gravis in aqua et terra
et sic per genus in bonitate plantarum est levis quantum ad ignem
gravis vero quantum ad terram. Sic igitur levitas et ponderosi
tas sunt accidentes proprietates. Ut sunt autem de esse
bonitatis et magnitudinis et cetera sed sunt proprietates creature
et habituate in substantia particulari et universaliter particula
ut quidem que habituate sunt in bonitate et in magnitudine
et sic de aliis universaliter quod habituate sunt in substantia
aggregata constituta et composita de bonitate et magnitudine
et cetera. Et hoc per se manifeste patet. In bonitate et cetera est
~~bo~~ levitas habituata quantum ad bonitatem ignis et hoc bonitas est
quanta qualis et cetera. Unde in quantum est quanta qualis non
potest esse levitas. Idem est iudicium de ponderositate
terre et bonitate terre et cetera. Restat igitur quod levitas ut pon
derositas ~~sunt de esse bo~~ non possunt esse de essencia substancie
quia sic sequeretur quod quantitas qualitas et cetera levitatis
ut ponderositatis essent de essencia bonitatis substancialis ~~~~
et magnitudinis substancialis et cetera. Et per consequens de tota essencia substancie
quod est impossibile ut iam probatum est. Bonitas autem
substancialis sunt et magnitudo et cetera est quanta et qualis substancialis quanta
quidem substancialis quia activa est et passiva substancialis in eo quod
bonificativa et bonificabilis substancialis quod non esset nisi forte
substancialis quanta. Eodem est qualis quantum ad formam et
materiam et sic de aliis et cetera. Unde sic de bonitate
quanta substancialis intensa influit bonitas accidentis. Ita de
proprietate substanciali bonitatis substancialis que est bonificativa
bonificabilis. Bonificare influit accidentalis proprietas.

eo quod ipsa bonitas est

accidentalis bonitatis que est pondositas et leuitas in elementis et ita leuitas et pondositas sunt proprietates communes qualitates et cetera per accidens existentes forme accidentales influxe de substantialibus formis. // Accidentibus mediantibus proprietatibus influunt et refluunt in substantia. Influunt quidem sicut de bonitate magne et cetera substantialibus de quibus substantia constituta est influit bonitas accidentalis videlicet quantitatis quantitas et que sunt bone magne et cetera cum sint per se fine et sic simpliciter per consequens influit de proprietate substantiali videlicet de proprietate bonificatiua et cetera. Iste proprietates videlicet pondositas et leuitas. Et sicut de formis accidentalibus de formis substantialibus influunt in ipsas formas sensibiles et per consequens in ipsam substantiam. Ita videlicet quod bonitas quantitatis que bona est sub ratione quantificationis refluit in suam substantiam quantitas unde ex hijs manifeste videtur quod proprietates iste videlicet leuitas et pondositas de substantialibus partibus substantie influunt in hoc quod bone magne et cetera et refluunt in easdem in hoc quod ipse partes substantiales videlicet bonitas magnitudo et cetera sunt leues et pondose et per consequens tota substantia ex eis aggregata existente bonitate substantiali bonificatiua et bonitatis magnitudine de se et ceteris partibus substantialibus istas proprietates scilicet leuitate ignis et aeris et pondositate terre et aque hoc autem impossibile esset fieri si leuitas et pondositas essent de essentia substantie quia sic possent substantia suas partes substantiales existentes actu habere in habitu simpliciter sine actu quod est contradictio et cetera. 148

Questio utrum aqua sit grauior per formam quam per materiam. Bonitas aque maiorem nobilitatem et potestatem habet per formam quam per materiam quia est quod bonitas potestas et cetera forme magis assimilantur bonitati potestati et cetera dei quam bonitas potestas et cetera materie. Nam bonitas et cetera forme assimilantur bonitati et cetera dei quo ad formam et quo ad generationem bonitas et cetera bonitas vero materie tantum quo ad generationem assimilatur bonitati dei sed dissimilatur in bonitate et cetera materie cum in deo nulla sit bonitas et cetera materie. Et cum grauedo sub ratione grauedinis sit bona quo ad formam et bona quo ad materiam manifestum est quod maior est aqua ex parte forme quam ex parte materie. // Si aqua est grauior per materiam quam per formam sic habet materia in habitu suum centrum et forma suum centrum in potentia et sic appetendo suum centrum esset forma aque passiua materie vero eius actiua quod est impossibile quod oppositum est necesse. // Si aqua esset grauior per materiam quam per formam sequeretur quod ignis esset leuior per materiam quam per formam quod est impossibile et quod sequeretur de igne id idem sequeretur de aere et quod sequeretur de aere illud idem sequeretur de aqua et quod sequeretur de aqua idem sequeretur de terra et per consequens motus elementalis ascensus et descensus esset alterius et minoris virtutis atque finis esset in minoritate et pariter et plus apparent pluuie quo ad materiam quam quo ad formam ac et corpora superiora maiorem haberent potestatem cum materia in inferioribus quam cum forma. Hoc autem in generatione et in alia et alia sequeretur quod est contra. // Motus aque ad superiora est naturalis quia vapores calidi et sicci eleuant vapores humidos et frigidos ut generetur niues uel pluuie ac tamen in hoc est naturalis iste ascensus ipsi aque eo quod appetit generare niuem uel pluuiam et quamuis iste ascensus sit innaturalis quanto plus ascendunt isti vapores calidi et humidi per se lento motu ascendunt magis vero festinant hoc est per calidum et siccum sed quando descendunt conuersi in pluuiam uel in niuem tunc est per oppositum vnde ex hoc manifeste declaratur quod maior est pondositas per formam quam per materiam quoniam si esset per oppositum vapores quidem calidi et sicci maiorem haberent actionem super vapores frigidos et humidos quo ad materiam suam quam quo ad formam quod est impossibile. Propterea habitus pondositatis propinquior est actui quo ad formam quam quo ad materiam. Cum forma debet esse mouens quare si pondositas esset maior per materiam quam per formam sequeretur quod id esset magis distans ab esse quod est magis propinquum ipsi esse videlicet potentia et habitus quod est manifeste contradictio et cetera. 149

Questio utrum ignis qui est superioribus descendat ad inferiora et ignis qui est inferioribus ascendat ad superiora. // Si ignis simpliciter est per totum mixtum et totum mixtum per totum ignem simplicem et hoc per totum plenum per quod plenum est plenum quod est sublimari titulo ut sit unum plenum mixtum unde deinde infinitas mixtiones particulares generantur in corporibus ut planta et cetera. // Et idcirco bonitas uniuersalis habet habituatam ignem simplicem per totam se ipsam substantiam et magnitudo et hoc per totum substantiam superius et inferius atque per totum medium et in ipsa igneitatis oritur ille habitus in actu ac et in illo actu simplici habituate sunt omnes species et indiuidua igneitatis ut sit ignis compositus et in igne compositus sunt indiuidua species igneitatis. Nunc siquidem sunt indiuidua actu quando generata sunt sed illa que sunt generabilia sunt eo

(c) 2006 Ministerio de Cultura

hitu et potentia et sic est nationis ignem quod est ad superiora
descendere et eum quod est ad inferiora ascendere usque pri-
ma unitatis influatur in flammam et ipsa refluatur in primam
quando corrumpitur quod esset tamen in potentia non esset ascensus
et descensus spiritus ignis // bonitas insoluta abso-
luta in hoc quod individuatur in eternum ignis et in eternum a-
cuis et est descendit ad universalem ad particularitatem videlicet
a sua eadem universalitate ad suam eandem particulari-
tatem et sic isto modo per infinitos modos per quos ignis desce-
ndit et ascendit de universali ad particulare et econverso et per hanc
naturam bonitatis et est quod ignis descendat et ascendat
// Sed hec est unus secundum primam vocationem et alius secundum secundam vo-
cationem // secundum primam quidem ipso igne se multiplicante aut
diminuente de partibus in partes per totam lineam continuam
ex omnibus illis partibus infinitis quemadmodum principio lumen
solis transit per infinitas partes in aere per lineam ex eis
omnibus continuam illuminando eas et quaslibet magis
quam alias usque ad nos // Secundum sit ipsa ascensio et des-
censio ignis secundum secundam vocationem quando suppositum corrumpitur
sive dispergitur in flammam vel fumum vel in atho-
mos quosquos planta sive aliud est divisibile per cor-
ruptionem et sic de siccitatibus istis sic de vaporibus ascen-
dentibus et descendentibus ascendere aquam per vapores
calidos et siccos in quibus est ignis compositus et descende-
re similiter ipsa aqua per pluviam ubi ignis est compositus
et cetera // Verbi gratia in qua vinum est purum est ipsum vidu-
um corpus actualiter postea vero quando mittetur aqua cum
vino vinum per se non est corpus totum aut mixtum est
per se corpus / vinum tamen habet compositum corpus per se habitu
et potentia secundum non per se esse corpus actu quia cum aqua mixtum est
// Sed modo removetur aqua statim vinum esset actu per se
corpus // Et ideo si sit artificialiter fit possibile quod aqua
successive removetur a vino quanto plus removetur
ab eo tanto plus habitus corporis vini accedet in
actum in tantum quousque de habitu alteratus esset
in actum // Sic similiter ignis simpliciter per totum spati-
um sublunari circulo existens essentialiter habens in habitu
suum corpus / est autem actu eius corporeitatis non
tamen potest esse corpus actu quia cetera elementa sunt per totum
illud spatium in quo ipse est // Id est ideo in quantum habitus
ipsius corporis simplicis plus accidit ad actum tan-
to plus ignis ascendit et ad illum locum descendit in

quo fit ille accessus ut partes ignis inferioris frig-
reduceat // Et sic si iste accessus sit vel in prima
vocatione vel in secunda semper ascendit ignis et descen-
dit secundo modo ascendit quidem ad simplicitatem
quia habitus corporis simplicis eius accedit ad actum
et descendit et in illum locum ubi fit accessus // In
stomacho generantur fumositates calide et sicce et
quando sunt degeste influuntur ad cerebrum ascendentes
et de cerebro refluunt in stomachum frigide et humi-
de hec autem ita fit quia stomachus est calidus et
siccus cerebrum vero frigidum et humidum et sic numquam
predicti vapores cessant ascendere et descendere
semper per eandem lineam continuam compositam ex
ipsis omnibus vaporibus sive fumositatibus
et in declaratur modo per quem ignis ascendit et
descendit // Et ideo quando ignis descendit tunc
descendit cum maiori caliditate quam ipse habet
per se … ipsa sua calidior est quam ex descen-
dit cum maiori humiditate medii ipsa aeris.
et per consequens cum magis frigiditate medii ipsa aqua
sic descendit indigestus ut cum temperamento et
augmento siccitatis in fueris digatur. dum autem
ascendit tunc ascendit cum maiori caliditate
et siccitate quam ex corruptione plante vel alicuius
elementati vaporatis multiplicatur habentes in se
concordiam cum igne sic calidus et siccus // Et quemad-
modum de ascensu et descensu ignis dictum est eodem modo
intelligendum est de ceteris elementis secundum complexiones suas. 50

Questio quomodo generabilia existunt hi-
tu et potentia // In qua non debemus artifi-
cialiter inquirere modum per quem generabilia
existunt habitu et potentia in principiis universa-
libus descendendo usque ad particularia. // Per ea in-
vestigandum est ista hoc isto modo // In bonitate magnitudine
et est … constituit finis quare catena bonitatis
magnitudo et sunt aliquando quod ad hoc esset defectus in
catore quod est principio. Catena est g. bonitatis ad finem g.
ipsa est ut sit bonum ex ipsa bonitate. Et quoniam hoc
idem est de magnitudine quod catena magni est ut sit mag-
num // Et quoniam bonitas et magnitudo convertuntur in aliquo ut
bonum sit magnum et magnum sit bonum sequitur

(c) 2006 Ministerio de Cultura

q hitus existit in for bonitatis magnitudinis et c. quod p[ro]p[ter]
ee actu ex matia bonitatis magnitudinis et c. et h[oc] p[ate]t q[uo]d
bonitatis sit bonificativa et bonificabile et magnitudinis magnificativa
et mag. ut bonitatis sit magnificata et magnificabilis non aut
prima i se neque in bonitate // Et ex his manifestatur
modo p[er] q[uo]d generabilia sunt hitu et existunt potentia in
superioribus principiis bonitatis videlicet in bonitate magnitudine et c.
// In principiis superioribus constituuntur generabilia i p[er] for et p[er]
mi. que constitute sunt ex ipsis principiis superioribus et medi
sunt ipsa omnia principia superiora unita et p[er] q[u]e habitu
potentia. Itaque unusquisque hitus ex illis principiis omnibus consti
tuit et una e potentia ex hiis omnibus constituta videlicet
una for universal et una mi prima per gradum descen[dentes] at
tingunt generabilia i tlndo et volendo ita sunt i spe
et in individuis hituata i potentia for et existunt potentia i
prima mi. post istud si qd existe / existunt mag. inferiora alio
gradu ipsa generabilia / videlicet in quatuor elementis simpli
ab' mediantibus distinctis proprietatibus et sub istis des
cendunt ad huc inferius alio gradu videlicet in elementa compo
sita usque ad agendum nilem videlicet al[ia] planta me
tallum et c. // In planta que est in actu est alia
planta hitu potentia ut predictum fuimus sequitur itaque
de bonitate et c. plante p[ro] generationem bonitatis et c. aliquis
plante simil[is] prime spe et h[oc] formaliter cum hituata
sit i illa p[er] formam atque plantalem p[er] materiam eius
bonitatis et certa plante passiua sit eo quod boni
ficabilis. // Id eo q[ua]n venit superior influentia
ad radicem ul' germen plante existentis i terra tunc
hitus et potentia superiores et hitus et potentia inferiores i
gradibus aridis gradatim sibi ipsis ad invicem ob
uiant usque ad ultimum et tunc id quod e[st] hitu
p[er] formam formaliter reducitur ad actum et h[oc] quod existit p[o]
tentia reducitur ad actum materialiter. hoc aut per se satis patet
// In planta et in bruto et in ceteris elementatis in
tlnda sunt h[ec] que nunc dicta sunt / sed aut in ali
quoli in tllnd est quoad rationalem potentiam
non aut quo ad sensitivam et vegetativam q[uonia]m sic for
nauis hituata e intellectu in prima materia et existit
potentia i materia videlicet in ter[mi]nibus et possibilibus et c. na
uis / ita simil[iter] in aia intellectiua est hituata for
humana statim quando ipsa aia creata e et fuimus aie sit
hiem ee statim creationis aie sequitur actu illa for quod
aia venit corpori suo et tunc de vegetativa et sensi
tiua tanquam de materia ac si de mi ipsius aie cum

sit bonitatis. sequitur potentia et hoc e ut for humana
sic de bonitate aie. // Q[uonia]m in materia intellectiva esset
hituata humana for. nunquam aia informare si
ue mortificari posset mo forma non ageret sicut anima
humana al' videlicet neque reducere eam ad actum ageret
q[uan]do separaretur a corpore non haberet formam huma
in hitu et sic non esset resurrectio quod est impossibile ut
probabimus. // Preterea ex parte vegetatiue et sensitiue e hitu
ata for corporis humani quia ipsa for habet ut
sit ex eam formis for corporis humani // Ista
aut est in hitu quo ad illas ille vero in potentia quo ad
istam quia passiua sunt Sed ipsa for humana sim
pliciter hituata e in materia intellectiva propter nobilita
tem quam habet super formam sensitivam et vegetativam. Rest[at]
ergo p[ro]bandum quod in homine est unita for tantum
humana habens sub se tamen fuimus plures formas videlicet
formam rationalem formam sensitiuam et formam vegetativam et
mixtas et alias formas accidentales de quibus humana for
for e aggregata et unita siue composita :— L.SL

QVESTIO quomodo de pluribus formis potest fieri una
for et pluribus materiis una mi. // bonitas e
for eo quod bonificativa et e mi eo quod boni
ficabil[is] simil[iter] et mag. et c. sed ipsa non est corpus e aut
corporis pars. // De bonitate igitur et magnitudine et c. constituitur
cahos ul' ignis ul' aer et t. et sic / ex pluribus for.
fit una forma uniuersal' ex pluribus materiis una
materia uniuersal' una for ignis una for
aeris et c. et permanet semper for et mi particula
res videlicet bonitatis magnitudinis et c. quia for cahos est
boni mag. et c. simil[iter] et eius mi atque for. et magnitudinis
et sic de aliis et sic in quantum partes et totum fit
distinctio in spe inter formam et mi particulares et
inter formam et mi uniuersales eo quod alia for
est for bonitatis et c. et alia for est for uniu
sal'. quia transiuit in aliam spem et sic e una
for uniuersal' sic simil[iter] una bonitas uniuersa
l. et sic simil[iter] e de mi. // Secundum quod in principiis
superioribus de pluribus formis constituitur una for
et de pluribus materiis una mi sit simil[iter] et i
principiis inferioribus ut i planta ubi sunt plures
forme unam formam constituentes et plures mi unam
materiam constituentes videlicet for et mi bonitatis

(c) 2006 Ministerio de Cultura

tatis for. z m. mag.tis v. e. q. planta e bona
mag. v. e. atque bonificatia bonifica v. e. ac
e in planta e form. et m. igs p for. z m. acu.
v. sic de aliis. ita q. ipe m. for. elor. gstituit.
form plate z m. m. cor m. plante. Et licz for.
plante sit alia spes a for. igs. a for. aeris. v. e. p
h for boni. for mag. v. e. atque for igs. for aeris
v. e. mag. pereunt in planta neque retinentur nimchz
si pelig pag remanet in ea. sic remanet i pri
cipiis sicorbg qm si destrueret no sequeret in
sicora principia exordie sicor. pest impo. neque
planta eet boni. simp neque mag. n p qns eet cor
pg n e boni. mag. v. e. siores n attingent fine
suu in planta qe impo. h q d suo m reget de
clametis na igs no eet in planta gpoita neque
igens neque calefacies p qns qest impo. h q p
p qns eet. f. s. de uno quoque eleor z licz in
plata sbal bo. igs ut altig ele. sit in planta
invisibil e at intellibil z yma. ut in hys q
dcta st maifeste pz. In aiali roali e una for.
tm videlz humana cu sit ung ho ht siqdem
hz spalem m. cu ung sit ho. gpoitg ex m. z
for. humana. Sz sb for. humana st plis for.
z sb m. humana plis me. Isto ho e silitudo
dei q deg hominẽ creauit. Inquatu ho silli
potuit recipe. g ho gpoitg e de bo. z mag.
z c. sba q sut silitudies dei. g in hoie est
bo. for. mag. for. z sic de alys sb ho. q e bo.
mag. z c. Bonitas hoie e boifitaua et
boificabilis z mag. eig e mag.itiua z magificabilis
z sic de alys. Inquatu igr ipa bo. e bonitiua
z mag. e mag.itiua z c. in tanto gstituit una
form bona magnam z c. z h distincta e in form.
ignei. z in form. acutatis z c. Similit est
in quatu ipa bo. boni. z mag. mag. z c. in
tato gstituit una smz. bona magna z c. z
h sillr diuisa e in mataia ignitatis. z c. h idez
sill m. seqt de sensitia z intellectia suo m. cu po.
sensiendi sit bosicatia. mag.ua z c. z bo. mag.
z c. atque rational sit bosicatia mag. z c.
z boificabil. mag. z c in hoie. un in hoie ex
bo. mag. z c. q sut vetia. ~~z de bo. z mag.~~
gstituitur una for vetatia. z de bo. mag. z c.
sensitie gstituit una for sensitia alia alia
a for. vtatia, cu inqlz creatura sint simili
tudines diuinas dignitatum scdum magis z mi.

et de bonitate z c. Intellitie gstituit una for.
alia a for. vtatia z sensitia z ex oibg istis
tbg foris spalibg hntibg sub se plis fore
resultat una for. videlz humana eode
m. fr se seq de matiis ad matiam huma
na ita q bo. mag. z c. pmanet forte z
mite sub vtatia sensitia z roali atque vta
tia sensitia z roal sub hoie quis ipa co
mixte for. huma. hns oms pprietas forts
de qbg gstituta e z ipa comixts m. hua
hns oms pprietas mie de qbg gstituta e
gstituant hoiem existez spe aliud a vtana
sensitia roli. de qbg gpoita e corpus aia
rasionat. In hoie formalit z matialit
pdominat. sibg foris z matys sensitie z
vtatie sbstat ar expte for. for. humane
z expte mie. mie huma. toq ps suo toti

Utru Ignis c. 52

plg ague aq p caliditatem
quam terre per leuitatem. Ignis
contrariatur aq. quo ad form tre v. go.
ad m.as isto m. ignis calefaciens aq. e agens
aq. v. patiens. Sic igis ht habitu calidita
tem in aq. q.o ad forma et q.o ad finem
sum. Sz q.o ad terram hz hoc ee p opm
eo q terra habet hituatu ponderositate
suam i igne desiccans eu et sic a igne
de matia illig hitus et per qns potentia
restat g q igs plus contrariatur aq
p caliditatem q tre per leuitatem
cum hita. maioris concordent pm v. et
minoritas. Ignis ht maiore gcordam cu
aere q terra sillum respectum q ia dta
e ad calidutas igs sit actia caliditas v. ae
ris passia sub gnedie tre. qre maifeste pz
q igs plus p roge frigiditate aque intitur
calido in aqua calefaciendo aerem q eig le
uitas pdosiate terre, eo q ipa leuitas de
dutta paquam z mortificata in ipa aqua
modicam het vtute in tra ad regendu pon
derositatem tre. veritu q igs sicco e in me
di. ratioe tre. Idio qn igs pdnat in aquo
supp ut in planta calida in c.o. q u z sicca
e in frio tue igs in medi. p plg guay tre
p leuitatem q aque p caliditatem. Nam
ex eo q frig sicg e siccitatis inheies sibi

(c) 2006 Ministerio de Cultura

medium ideo recipit ipsa terra plus passionis et quietatis ab igne cum ipsa sit in 3.o gradu duritie quam aqua que est in primo et c. // In planta in qua aer est humidus in 2.o gradu et calidus in 3.o est terra in primo gradu siccitatis aqua vero in 2.o frigiditatis. Et ideo plus potest ignis medium quietate que est inter aerem et terram quam aer de levitate sua et de levitate ipsius aeris pondositati terre quam medium giordanum que est inter aerem et aquam quam aer de caliditate sua et caliditate aeris frigiditati aque. Sed in eadem planta medium tum giordannia ignis et terre plus quam ignis per calidum quam frigidum in aqua quam per levitatem quam pondositate in terra. // Caliditas ignis fluit et refluit quemadmodum lapis qui percutit parietem et resiliens repercutit percutientem. Fluit autem caliditas ignis in aerem calefaciens eum atque similiter in aquam et in terram semper calefaciendo. Sed refluit ipsa caliditas quia transiens per circulum videlicet per aerem per aquam et per terram cum ceteris caliditatibus elementorum se transfert in igne sic aqua que de mari influit transiens per vapores per nubes per pluvias se transfert per torrentes et flumina in mare. Hoc idem similiter sequitur de levitate ignis et pondositate terre atque de ceteris caliditatibus elementorum. Ideo secundum respectum fluxus et refluxus eorum et secundum maioritatem et minoritatem fluxus et refluxus eorum et secundum etc quia ipsi fluxus se habent ut in medie ut medium ut jam dictum est Respondendum est huic questioni

Qua natura mare antique fluit et refluit 253

Terra et mare sunt corpus sphericum et quia sphera aque in gradu situata est super spheram terre appetit mare magnum naturaliter submergere terram. Sed quoniam ipsum mare est corpus mixtum et aliud appetit esse in alia cum ipsa aqua sit naturaliter restitia appetit ideo naturaliter esse simul et non dividi neque extendi. et ideo non potest submergere terram quia si submergeret eam oportet eam dividi et extendi et sic istud aqua habet duos appetitus naturales contrarios et per alium illorum fluit et per aliud illorum refluit. Sic terra facit arcum in suo situ quia est sphera sic aqua maris facit arcum quia eius gravium est super convexum terre. aliter superficies inferior aque et superficies terre concaverent una superficies quod est impossibile. Cum ergo mare faciat arcum et quia frigidus et partes eius appetant centrum et quoniam ipse sequentes impellunt eo partes inferiores secundum quod arcus situatus est et sic alia pars alia impellit usque corpus maris se inclinat propter illud appositum et illam compressionem ad unam partem et tunc influit in illam partem terre que composita est. Sed quoniam totus arcus non potest inclinare ad hoc quia simul alie partes compositi nimis ascendent quia subito appetitus contrarium rediat ideo illa partem mota ad se que tunc refluit tunc sequitur illa parte qui alia terra fluit et ita est motus successivus compositus inter alia parte arcus et aliud impulsant influendo et refluendo // Sol est dispositivus et luna cooperativa cum sol sequitur naturam ignis, luna vero naturam aque et ita propter naturam sol mare est fluxivum propter vero naturam lune est refluxivum. Fluxivum quidem est propter naturam sol ut ignis possit aquam destruere dividendo partem aptus natura ignis istud et plus possit quam aquam quam dum os partes aque se in simul. Est autem refluxivum propter naturam lune ut luna conficit aqua impediendo nimium calorem solis recipiens ab eo lumiditate natura inquantum luna recipit lumiditatem a sole tanto impedit ne ignis dividat partes aque. Et ideo in novi lunio quia tunc luna minus recipit de lumiditate sol est mare magis fluxivum secundum tamen dispone terram quam dum plenilunium est // Influentia quam sol facit in terram et in mare reuberat usque ad lunam ultimus ei ascendere non non potest et ideo in facie splendida lune a

(c) 2006 Ministerio de Cultura

patent macule maris et terre, ille quidem
macule terre sunt nigre. ille vero aque sunt palli
de, et sic luna est activa illius reuberationis,
sol autem est adeo influens in terram et ma
re quod influentia ex toto sistere nequit, sed ex
maximo influxu omnia eam usque ad orbem lu
ne resilire et propter hoc est predicta reuberatio.
Unde ex predicta natura solis et predicta natura lune et
terre declaratur et aque fluxus et refluxus
magis maris eo quod sol influit tantam virtu
te quod iterum illa influentia refluit us
que ad orbem lune attingens illam atque
que in terra sunt obviam plena illa influentia
que remanet. Causa vero quare mare mediterra
neum non fluit et refluit adeo sicut mare
magnum est quia arcus eius non est adeo sphericus
sicut arcus maris magni et quia contra greciam
et verorum influit et refluit aliquantulum
sicut in undis suis reuberantibus litora
et hoc patet ad sensum 154

Qua natura sit mare salsum

Quia ignis habet situatam calidi
tatem suam in aere cum sit agens aer
vero patiens et sic aer est in propinquo quam medius
ignis habet caliditatem suam situatam in mari quia
aer et aqua sunt in maiori quantitate quam in alio
corpore et ita per consequens aqua maris est poten
cia in quantum post reducere situm caliditatis preterea
terra habet siccitatem suam situatam in igne. ignis
vero est possessor illius situs cum ipse ignis sit passive
sub terra desiccativi. Et ita mediate autem
quia terra habet super ignem et ignis super aerem.
habet terra siccitatem suam situatam in aere.
aer autem est possessor illius situs tamquam in. et sic aqua
maris est actualiter calefacta et desiccata. Et ex
tali alteratione oritur complexio salis que calida
est et sicca. Non est aliquod corpus mixtum in quo
lux solis et lux ignis atque motus corporum tanta
possint aquam attingere sicut in mari. et quoniam
et in aqua maris magis sunt partes alie in al
iis quam in terra eo quod quantitas illarum partium
magis distat a contiguitate et propinquiori est
ad continuationem quam quantitas partium in terra
et que et in aqua est minor grossior quam in aere
in quo sumus. ideo propter maximam luciditatem
a ista et propter

tem solis et ignis et propter maximam diaphanita
tem aeris et albedinem aque aer antea propter et
maximum motum predictum et multiplicationem
coloris ex motu dulcedo aque quam dul
cedinem habet naturaliter per humiditatem et frigiditatem.
altera actualiter in amaritudinem quam sicut amari
tudo est in specie salsedinis. hoc idem et fit
similiter ex fluxu et refluxu motus circu
laris calefacientis melius alia parte aque
in alia in similitate et motu circulari quam ex
tensive sicut patet in fontibus et fluminibus
in quibus pars parte non attingitur adeo per flu
xum et refluxum sicut in mari. Dulcedo
magis propinqua ad aerem quam ad ignem cum op
positum dulcedinis magis generat terre quam ignis
et quam et aque quod per se patet. Per consequens igitur dul
cedo magis convenit aque quam igni cum ignis et terra
grossitiem habeant. Aer vero et aqua id
circo in mari ubi plus est aque et aeris quam ter
re et ignis est situata naturalis dulcedo quod ad
formam aque et aeris sed non post reducitur ad ac
tum in mari eo quod ignis et terra eam reducunt im
pediunt propter maximum motum predictum et sic
natura dulcedinis in grossum versa est sicut in infirmo
calor naturalis in innaturalem versus est et sic et in
homine tenente pedes suos sursum capud vero
deorsum putridis humores eius in contrarium as
censum et descensum. In quibusdam locis in
litore maris generatur sal quod est quia sol et
ignis convertunt aquam in sal quod est aqua
calefacta et desiccata hoc et est de cristallo et
salso ut de sale gemma in quibusdam et lo
cis sal generatur sub terra quod influit aqua
marina quam ignis et terra convertunt in sal
lapideum, preterea in litore maris per mo
dicum spacium a mari sunt putei et fontes
in quibus est aqua dulcis. hoc autem habet esse propter
gestem et grossitiem aque et terre. unde aqua
sua naturam recuperat videlicet dulcedinem
suam. Et ideo aqua maris appetit ingredi
terram et elevari in aerem ut situm dul
cedinis sue quam habet naturaliter producat ad
actum sicut ut sol non possit eam attingere nec
reubare ipsam habente adiuvamentum ab
aere cum quo concordat. et ideo reputat

(c) 2006 Ministerio de Cultura

se in aere & sit dulcis in spe pluuie si
ue niuis

255 Quare homo mortuus ponde
sior est seipso viuo // Manifestu
e qz tegula humida magis pondo
sa e qz cu e cocta & carnes crude magis &
ponderose st qz cocte. h at e qz in tegla
sut vapors crudi & indigesti atqz mo
tus sursum p leuitate & motus deor
sum p pondositate in eas st impediti.
Vn cu aer sit impletus & aq restitua
& cu impedimetu motus tegle & carnis
crude sint plus p ponderositatem crudi
tatis. qz no st cocte qz si eent cocte qz
sic igis & ci elementa eent magis uapo
rosa & motus sic dispositus ut vapors
leues ascendant trahentes vapors po
derosos ad supiora manifestu e p ista
ad ppositu. qz cadauer hois mortui grauius
e eo qz ptes eius cclusi sut & calor nal
p qm poi apti erat & ascendebat ua
pors leues trahentes ponderosas vapors
ad supiora cessat & p ons cessat mo
tus nal nec possut vapors aliq exi
re sic pus & remanz pondosior qz dum
erat in vita // Vn plus pluuia siue
lapis descendes festinat ad centrum
suu tanto velocior e motus illius h at
e ppt maximam cceria q e int centru
& appetere suu centrum. Similiz etiam
m e de hoie viuo & de hoie mortuo.
na du viuit ho & distat a centro suo vi
delz a terra du at mortuus e ppiquus e ei
& sic e magis cciens ad veniendu ad ce
ntrum suu videlz ad putrefactionem
& h e ppt multiplicatioem pondositatis
q recipit & appetere terra centrum suu ad in
feriora siue deorsum de gregare seipa
tra ab hijs elemens q appetunt spam
suam ad supiora simile deggaria se a
tra & aq quatu possut / qn at ho viuus
e tuc omes ptes & leues & grauies ciuiter st
& viuit ita qz leues ppt leuitate sua trahut
grauies ad supiora qre manifeste pz ex hijs
qz ho viuus magis leuis e qz cu e it mortuus
// Supiora corpora influut & refluut
in inferiora / qn igr influut h e descede
do / qn vo refluut hoc e ascendedo Jd
eo in hoie viuo magis e defluxu & reflu
xu qz in hoie mortuo eo qz mortuus no
p tantu recipe vtrius quatu viuus qz
manifeste pz ppt maioritate fluedi & ////
refluedi eu influere & refluere sit mag
velocitas & leuitas qz ho viuus noe na
lit adeo grauis sic mortuus // Aia hois &
regit & mouet sat corpus / qz appetit qz &
ipm corpus agat ideo sat illd mobile
& leue / & inde e qz qn ho viuus vult ee
leuis leuior e qz pus & qn vult ee po
derosus e pondosior qz pus eet & ex h hem
manifestam experientia qdam hoie tollere
ex insupto ad collu suu aliu hoiem uo alr contradic
lutariu ut inuitu se tolli. Cu g ho viuus so
ex pte aie habeat apertu ascedi & mo
uendi ut iam dictu e. manifestu e g qz
ho a viuus corpore aia separata e no p ee
tantu leuis qz si eet viuus. Relinqtur
g. qz e ponderosior &c.

256 Quare adamas attrahit ferru
// fferrum e ens de lapidibus
& siccis & frigidis / artificialit ////
depuratum / Lapides igr sut de terra cu
sint sicce & frigide cplexiois atqz terra in
lapidibus illis e mixtu sicca & frigida nalr
ferru & p artis e sicu qz p igne in t
spem suam deductu e. & sic in ferro e
plus siccitatis qz in lapidibus de qbus e. atqz
illa siccitas. qua artificialit het ab igne
caliditateqz eius attrahit ad se motus siccitas
sub frigiditate qua het ab aq nalr / & h
m ferru e in maxia siccitate & frigidit
ppt h ferru gr sic mouet ad adamatez.
nalr eo qz maxima siccitas & frigiditas
in e nalr adamati. Jta q id qd ferrum
het artificiato supfluu appetit reduce
ad nam qua hz a lapidibus. Vn e queadm
modu aqua in olla calida p artis appe
tit nalr redi ad frigiditatem suam.

vel ad putrefactionem &
hoc pp multiplicationes
pondorositatis q redit apa
tente terra sentency finy

(c) 2006 Ministerio de Cultura

In ferro aut est lapis habituatus quo ad formam cum ipsum sit de lapidibus prius lapidis et fuit ferri et sic natura ferri est ipsum ferrum precedit in naturam lapidis et ideo ducitur quod pars ferri tangitur adamante tunc attingitur cum adamante in virtute appetitu lapidis qui in ferro habituatus est. Aut etiam quia adamas est valde siccus et frigidus cum sit durus et fortis propter restrictione aque et ponderositate terre et quia simile est de spe lapidis et ferri et per multa est alia generatio attrahit adamas ferrum et ferrum appetit adamantem in tantum quod sequitur inde visibilis motus. Secundum quod manifestum est ad oculum statim quando adamas attingitur ferrum ablato adamante pars illa ferri que tangitur adamante dirigitur versus septentrione ubi est regio terre et aque. Unde patet quod in adamante et ferro consistit maxima simplicitas terre et aque. Et ideo quia in adamante consistit natura lapidis in maxima simplicitate et in ferro est magna natura frigiditatis et siccitatis destructa tamen pro tanto quia est sub artificiali spe et figura appetit naturalem speciem et formam et propter hoc adamas attrahit ad se ferrum et ferrum se movet ad eum appetendo perfectionem suam. Et ideo percusso a ferro adamante statim in absentia adamantis ferrum et magis illa pars que percussa est se dirigitur ad septentrionem ubi est magna siccitas et frigiditas et hoc appetendo suum perfectivum ut ipsum ferrum in suam naturam primam restituatur videlicet in speciem lapidis et inde magnam simplicitatem terre et aque. Jaspis est lapis sanguinis restrictivus in hoc quia jaspis restringit sanguinem attrahit ad se jaspis suum simile in hoc quod conglutinat partes sanguinis recipiens in se influentia magne virtutis calidi et humidi et in hoc quod sanguis qui est humidus coadunatur propter beneficium jaspidis quod siccidem coadunatio ut correlatenato est quia pars partem appetit propter magna humiditatem et caliditatem qua habent iam confortatas ex beneficio influentis jaspidis. Significatur manifeste jaspide esse humidum et calidum et generatur in regione humida et calida videlicet inter orientem et meridiem. Hoc est similimodo sequitur de adamante qui est super mulierem appetere parere fetum suum natura sitit pars mulieris recipientis beneficium adamantis adeo constringitur propter excellentem frigiditatem et siccitatem adamantis quod deficit ei virtus emittendi fetum et sic adamas attrahens siccitatem et frigiditatem prius mulieris et fetus ad frigiditatem et siccitatem suam facit eas adeo restrictivas quod non potest nasci fetus sic nec firmiter potest emitti in hieme in illis locis ubi magna viget siccitas et frigiditas que in hoc manifeste assignatur eo quare adamas cum in summa excellentia sit sicce et frigide complexionis attrahit ferrum siccum et frigidum 457

Quomodo hoc lumen candele generat lumen alterius. In illa candela in qua lumen est flama cuius flame lumen est actu candele in alia vero candela ubi non est lumen actu est ipsum lumen habitu quia illa candela composita est de elementis et elementa de bonitate et magnitudine et cetera. Et quoniam bonitas et cetera est bonificativa et bonificabilis habet ideo habitum quo ad formam bonificatum quod est species luminis quod et lumen de suam essentiam est bonificativum et bonificabile ut ipsum lumen sit de essentia bonitatis et cetera quo ad formam et quo ad materiam nec magis et cetera. Substantia desinat bonitatem luminis candele. Et ut finis boni et cetera sit in magis substantiali non aut in parvitate actualis candela abstrahit de se ut in se et de lumine generatur cum ipsum sit habitu et potentia in candela ut iam dictum est. Ideo quando candela accenditur et illuminatur allumine candele ardentis tunc illud lumen quod est in actu attingitur illud lumen quod est in habitu et potentia in candela que incenditur et reducitur illud ad actum sic ipsum lumen generans est in actu. In candela ar-

dente e qdam hitu z qdam po. In candela
vo no ardente e aliq hitu z alia po. Et
ideo qn lume tangit ptes illius candele q'
lume reducit ad actu sicut lume q'd e in actu
tangit. lume q'd e hitu z po. in candela reci
piente sic p9 ptem z bonitas bitate z f. z
finis fine z sic de alijs z sic ipm lume q'd
genat het hitu illd lume q'd de se influit
ad aliud lume videlz ad lume candele re
cipientis q'd e hitu in ipa candela recipie
te tamqz recipies. z ita hitus luminis influentis
recipit in hitu luminis recipientis z silr
z silr po. in pom. Et qm lume actu e
xistens attingit imme hitu z pom. sui
luis influxibil q videlz hitu z po. imme
statim qn candela ardet attingit hituq
z pom luis recipientis. ideo p hitu z et
pom luis influxi se transfert actualitas
in hitu z pom luis recipient z reducitur
ad actu. // Lume candele genat lucem in
aere. Ita q tota camera illuiatur. hoc sz
in eo q in ptes aeris q collatales sut pti
b9 sbe ipius luis imprimit ipm lume sui
silie q hituaru erat in ipo luie ut in pti
b9 ipius luis influxie imptibus ipius aeris
vo receptie. p pt igit particiacioem istar
ptium z illar ad inuice duct in actu p
via genationis silie ipius luis in aerem
videlz lux. Ita q p9 infudit in ptes col
latale ptib9 ipius luis. deinde successioe
in alias ptes q in medio sut collatales
istis q sut collatale imme ptib9 luis
z sic de alijs ad alias successiue usqz tota
aer illuiatur. sz hec successio no e sensibil
e tm ymaginabil. Sol imme luce sua
genat in ptes q's in medio p tactu attingit.
Unde qlz ipar ptiu ipam luce hitu z re
tinet eam in actu habens et hitu comu
ncare ea alijs ptib9 sibi collatalib9 z ipi
quis z ille ad alias sile quas qdem ptes
sol sbstanciale no tangit. z sic de pte in
ptem z p omes spas sz q umbra terre no
impedit usqz ad nos videlz de spa ipius sol
ad aliam spiam z de illa ad aliam usqz ad
spam ignis z de illa ad aliam usqz ad spas
aque z terre successiue sol genat ymaginez

luciditatis sue in q apparet illa luciditas
qua het in se simili mo. et in camera genat
ignis luces lucem suam in aerem ut pdictu
e ar et in aqua z tera.

Ut9 alteratio incipiat inf sbam ut 158
ex. // Aliud est principiu q e
intra sbam. et aliud e illud
q est in medio et aliud illd q e ex illd
qdem principium q est intra. est finis
illd uo q e ex sc hz ad fine sz illud q
est in medio est illud p q ipm q e prin
cipale siue finale principiu influit
in ipm principiu sbiuz z refluit ad se ipz
sic bonitas mag z c de quib9 sba cons
tituta est sut pn finale z sbale cog
forma ipius sbe est bonificatia z m boi
ficabiles z sic sunt pncipia bonificati sub
zatione tri boni illud aut pn q consistit
in medio consistit int pnci sbale et pncia
actle et istud est sbitu z remotu. coniusu
in pxmu pnci actle sut actia q ss
qntitas: qlitas z c. q sut bonificabiles
z c Un sz hec ita pncipia intendimg pnue
signare un incipit alterato // Uua pmo
qo est agresta tunc est oplexiois sicce
et frigide qn aut est matura tc est humida
et calida. z qn alterata est in vinu tunc
ipm vinu calidu et siccu e sz qn ipm
alteratu est in aceto tc ipm acetu e siccu
z frigidu Un hec alterato oplexionu
fit in sba qdam incipit int sbaz me
hitu z poten cu in agresta sit hitu et
ptm oplexio uue silz humid z calid z cu
silz in una sit hitu et ptm oplexio vini
s. calidu et siccu in vino oplexio aceti
silz siccu et frigidu z sic bonificatiz
z c tamqz pmus motor in suo bonifica
bili pmo deinde in remoto silz in magne
z c z postmodu bonificativu sbale
attingit actle videlz oplexione et in
illo fit alterato actlis videlz oplexionu
no aut sbalis q sba no alteratur quo

(c) 2006 Ministerio de Cultura

ad se et quo ad actia sua. // In bruto sit
alteratio istorum in principio generationis sue. et
incipit vegetativa perfici ut fiat sub sen-
sitive ita quod huius vegetative potentia ducatur ad actum
quod huius sensitive sic oportet prius esse quod
videatur sed dum huius sensitive que est in vegetative
ducatur in actum tunc ipsa vegetativa alterata
est eo quod sensata est et non erat prius sensata
hec siquidem alteratio incipit intra suam
vegetative quia huius et primum sensitive erant
in ea sic sensata est vegetativa substantialiter
venerere bonitate sensitiva ad bonitatem
vegetative simili et magnitudine et sic et in simili
sunt una substantia vegetata et sensata huius
act et sua mixta videlicet quantitate et sic
quod ad vegetatias et quantitate et sic quod ad sensi-
tivas et sic vegetativa et sensitiva sunt una
substantia ita quantitas huius et quantitas illius sunt
una quantitas composita ipsius sue composite
ala potentijs et sic de ceteris predicamentis excepto quolibet
predicamento alteratio inquantum alteratio
est inceptum adhuc principii alterationis est intra
suam finaliter sed prius incipit in principiis
exterioribus videlicet in extrinsecis sicut sic
artifex qui prius incipit in ymaginatione et intel-
lectu hedificare domum sed substantialiter prius in-
cipit domum in hiis de quibus domus materialiter
componitur. Eodem modo sic de bruto dictum
est intelligendum est de rationali anima quantum
est ex parte sensitive et vegetative sed tamen ex parte
anime intellectiue consistit in homine alio modo
alteratio quia in illo corpore quod dicitur esse ratio-
natum non anima intellectualis habitu neque
potencia non est quod sed ex unione et coniunc-
tione ipsius anime et ipsius corporis tamen fit
alteratio cuius principium est deus creans ipsam
animam intellectivam et infundens eam cor-
pori vegetato et sensato. Alia vero
est alteratio videlicet iustitia vel letitia
aut iniusticia vel iniuriam et sic
de aliis. Ideo principia huius alterationis
nunc consistunt in actibus videlicet

in recolere intelligere velle et odire yma-
ginari bonum vel malum iustum vel in-
iustum et sic huius similia et aliud simile est
principium alterationis videlicet corruptio quod potest
intelligi per oppositum huius principii quod est
generatio de quo iam dictum est quia sed hoc quod preda-
tur per intelligi quod alteratio corruptionis
quia incipit intra suam quia in ex-
trinsecis sicut in quod sic per senectu-
te sed in extrinsecis habet esse per actus
sicut per comedere vel bibere nimis aut
parum aut per calefacere nimis aut
parum et sic de similibus istis

Que sunt elementa simplicia (59)
et que composita. Elementa simpli-
cia sunt ea de quibus prima vegetativa
composita est et de quibus prima forma et prima
materia constituere sunt et sunt ea et in quibus ab-
bonitas simili et magnitudine et sic constituit et in
duijs ducatur diversas proprietates in speciem
bonitans videlicet in igneitate aereitate
et terra atque et in specie bonitans quod sunt cali-
ditas humiditas et frigiditas et siccitas. et elementa simpli-
cia sunt ea in quibus universalia predicabilia et decem
predicamenta atque novem potentie vegetative
ut iam dictum est sunt habitu et potentia et sunt
ea per quod quibus est sub globo lunari plenum
est et sunt ea et quod reguntur movent
perficiunt et generant atque et destruunt
et corrumpunt elementata composita sed atque elementa sim-
plicia insensibilia sunt illis cum sensus
ea non attingere sed mediantibus compositis
per fantasmata sunt umbilia // Elementum
compositum duobus modis considerandum est
primo in mixto quod in novem species diversum
est ut supradictum est videlicet in aerem
quem spiramus et respiramus et in igne
materialem et aquam et terram quibus sensus
nostri utuntur omnia quod ista sunt elementa
composita et de istis oritur secundus modus videlicet
elementata de quibus individua specierum per viam genera-
tionis componuntur videlicet hec planta et animalia

(c) 2006 Ministerio de Cultura

z h' metalla et ista at ela ẽpo^ta de simpli
cibꝰ elis egdiunt p mediu videlz p mi
spẽs an dctas // Elementa ẽpo^ta a simpli
cibꝰ elis diferut ut iã dctm ẽ at et
ẽpo^ta a ẽpo^tis ut et dctm est immediate
sensitia diferut nã ipa ela de qbꝰ
corpꝰ ẽpoitũ ẽ n̄ st aliq sensu pcep
tiblia nisi tm̄ ipm corpꝰ ut h' planta
siue h' aial ac tm̄ actia st sensu pcep
tiblia ut cali^tas frigiditas ponderositas
et c̃ z sic corpꝰ ut planta ẽ visibile
gustable z q hoc at attingit sensꝰ
q^o ad planta nõ at q ad elin ex plãta
siue corpꝰ aiatũ ẽ sbali et actl' me
diuz inter sensuz et ela Terra vo
q̃ tãgĩs et aq q̃ bibĩmꝰ et ignẽ ũlẽ
et aerem q spirams et respirams at
tingit sensꝰ q ad ela ẽpo^ta nõ at q^o ad
simplicia ela // Sic pncipiũ p mediũ
transit ad fine ita elin simpli' ad
elin ẽpoitũz de q^o corpꝰ elatũz ẽ tnsit
p mediũ q̃ ẽ elin ẽpoitũ videlz p mi
ela^tos spẽs an dctas atqz ignis aer z c̃
ela ẽpo^ta dũ in elementato corrupunt
veniut in simplicia p illd mediu p qd
transiuut in ẽpo^ta et sic elin simplex
transeundo p pdctz mediũ altat in ẽpo^to
sic p^n^' altatũz in medio dũ se trasfert
ad fine suũ aq z q̃ sensu pcipi^s tra
sit in planta z sic de aliis z q̃admodu
aq tnsit sbali' in ẽẽm plante ita sili'
actia aq tnseut in actia plante ut
p' ea vo qn plãta corrumpit̃ reuiut̃
z aq et actia sua ad id vn venerunt
videlz ad ela ẽpoita q sensiblia sut
deinde ad simplicia ita q hiuꝰ p̃dcã
us reuiut ad hitũ vlez et potenũ
p^tius ad potiũ vlem p̃q ipa aq uel
aliqd alioz eloz q p corruptonem
ab elo^to sepatũz est possit reuiũ iterũ
p vĩa gnatois in aliam plantam
siue corpꝰ elatũ

Que sit qditas et q st spẽs et 160

pdiuiduа cuiqz pdicamenti // Quiditas
siue in spẽ elata ẽ ẽẽ ipiꝰ siue videlz for'
et m̃ de qbꝰ ipa sba ẽ ẽpo^ta h' at ẽẽũ
ẽstituta est de pmis pncipiis videlicz
de bonitate mag^ne z c̃ q st silitudiẽs dei
z hec silitudies pilatẽ st et in diuisidi
ate in plꝰes spẽs nã ipa bonitas siliz
mag^do z c̃ se hiut ad ela simplicia z se
pilãnt pr̃ea videlz in igne simplicẽ
aerem simplicẽ z c̃ deinde se pilãr
in ela ẽpo^ta sic in igne ẽpo^to z aere ẽpo^to
et c̃ z itũz descendit quꝰqz fit bõitas
plante ul' alicꝰ corpis elati q sidem
planta siue corpꝰ elatũ pꝰ q̃ gnaret̃
situata erat in pncipiis supiozibꝰ
videlz in pma cãta bõitate z c̃ z in
bõi^te z c̃ z ignis simplicis z c̃ et itũz
in bõi^te z c̃ ignis ẽpo^ti z c̃ vsqz ad senten
pducẽs ea gnatõe ex hitu suo ipiꝰ in
actu ipiꝰ plante ẽsta videlz q ẽẽ ipiꝰ
plante ẽstitutũ est de bõi mag^ne z c̃
Ad hũc itẽm fine bõitatis z c̃ z in
hanc itẽm spẽz et in h' sc̃ pdiuiduũ
huiꝰ spẽi // Spẽs at elate siue iulic
st ut hõ leo aquila pomũ aurũ z c̃
hiis silia et oĩuz istaz spẽz qditates
st hitꝰ distincti ẽẽntis siliz inferiõbꝰ pn^no
videlz in bõi^te z c̃ igitatis z c̃ et in pma
for' z in pma m̃ q ad hũc fine itez ut
ipe sint h' spẽi pdiuidua q fõrũs coz et
sbita p q̃bꝰ ipẽ qdi^tes situate sut req^'t
Quiditates q̃ pdiuiduoz siue elate q
st hitũ et potiũ de supiozibꝰ pncipiis
usqz ad inferiora sut iste q dcta st sz qdi
tas actu ẽẽntis cuiqz pdiuidui ut huiꝰ hõ
minis s. fortis huiꝰ pomi z c̃ est ẽnz
acquisitũ de for' et de m̃ sub hac sba q ẽ
al' et sb hac sba q ẽ planta z c̃ huiꝰ
et sb hac spẽ q ẽ hõ et sb hac spẽ q ẽ
pomũ z c̃ h' videlz fortis ul' h' pomũ q
ẽstitutũ st q̃lz coz de pdiuidua bõi^te z c̃ sb
h' gñe et sb hac spẽ s q influẽt st suc
cessiue de supiozibꝰ hitibꝰ potẽtiis usqz
ad actꝰ hituꝰ z potẽcias inferiores // Qui

(c) 2006 Ministerio de Cultura

duas quantitatis sive per huius animalis vel huius plante est eius aggregatum de quantitatibus prioris et prioris videlicet bonitatis et cetera quia si quidem quantitas sit ipsa substantia potestas ut supradictum est quia quantitates potestatis generant quantitates extensas distinctas per species et individua ut per se patet. Quiditas quantitatis relationis est de quantitate bonificabilis et bonificativi et cetera et de quantitate ignificati et ignificativi et cetera. Quiditas quantitatis qualitatis est in quantum tanta qualitas vel per quanta talis qualitas in genere vel in specie bonitatis et cetera et in genere vel in specie ignitatis et cetera atque in individuo huius speciei. Quiditas quantitatis actionis et passionis est de quantitate bonitatis et cetera sub hoc genere vel sub hac specie et sub hoc individuo huius speciei. Quiditas quantitatis temporis est de quantitate bonitatis et cetera quantificatis fluxu temporis sub hoc genere vel specie temporis vel sub hoc individuo temporis ut ex isto tunc usque ad illud tunc et cetera situata de principiis superioribus usque ad inferiora individua bonitatis et cetera secundum potentiam habitum et actum eodem modo sic se potest intelligi de quiditate quantitatis loci. Quiditas quantitatis situs est ex quantitate sic bonificativi et bonificabilis et cetera et bonitatis in magnitudine et cetera et ignis in aere aqua et terra et cetera et aeris aqua terra igne et cetera de superioribus principiis usque ad inferiora individua successive in quibus species sic venit in actum per omnes partes ipsius secundum relationem et habitum generis et speciei cuiuslibet individui. Similiter quiditas quantitatis habitus naturalis est ex quantitate habitus secundum quod bonificatus sit in tantum bonitatis et cetera et bonitatis in quantum sit magnitudine et pietate similiter et cetera ignis aerem et cetera et cetera et hoc similiter de superioribus usque ad inferiora similiter sicut de situ dictum est. Quiditas relationis sive est ex relatione bonificativi et bonificabilis de superioribus principiis usque ad hoc individuum actu cuius relatio existens nunc actu fuit habitu et potentia per totum medium de superioribus principiis realibus usque ad inferiora sicut substantia individua sua.

Quiditas relationis quantitatis huius sive creature est videlicet de relatione quantitatis scilicet de quantificatione et quantificabili bonitatis et ignitatis et cetera et quiditas similiter relationis qualitatis cuius ex qualificatio et qualificabili sit ex bonificatio et bonificabili qualitatis quantum ut calefacere et calefactibile et cetera huius similia ex hoc de superioribus usque ad inferiora similiter sicut de substantia et quantitate dictum est. Quiditas agendi huius sive creature est similiter patiendi ut facere vel fieri vel agere et agi idest bonificare et bonificari et cetera ignire et igniri et cetera et hoc et cetera predicamenta alia a substantia ut quantificare quantificari qualificare et qualificari temporificare et temporificari locare et locari et cetera situare et situari et hoc de superioribus usque ad inferiora similiter sicut ex toto sit de predictis dictum est. Quiditas similiter relationis temporis est temporificatum et temporificabile et loci locatum et locatum et situs situatum et situabile atque habitus situatum et situabile eodem modo sicut de aliis supradictum est. Similiter quiditas qualitatis huius creature sive est de qualitate bonitatis et cetera ignitatis et cetera translata per habitum et potentias superiores priores usque ad hoc quod ipsa est nunc actu secundum omnes partes suae sive nunc actu existens eodem modo similiter sequitur de quiditate qualitatis quantitatis relationis et cetera ut hic talis quantitas hic talis relatio hic talis actio et passio hoc tale tempus hic talis locus hic talis situs hic talis habitus nam qualitas individua cuiuscumque sit predicamenti transit per habitum et potentiam superiores priores et generat actum in inferiora videlicet in hac vel in illa individua substantia secundum habitum et relationem sui generis et sue speciei hoc idem est de actione et passione temporis et cetera nam hoc situatum et situabile huius sive creature et situare et situari per potentiam et habitum superiores videlicet bonificativi et bonificabilis superioris creature bonitatis et situativi et situabilis situare et situari bonitatis et cetera per omne medium et sic generatum est actu atque similiter hoc quantificatum et quantificatum qualificatum et qualificabile quantificare qualificare et qualificari et sic de aliis predicamentis generatum est actu et existebat habitu et potentia

Et sic de aliis et hoc similiter ex primis et cetera situs

qd'lz istoz in suis superioribus principiis
de qbus constituta est videlz s quantitatiui
z quanti quantire z quantificari in quantitatiuo
quanti quanti quanti predicte prime bonitatis
z prime veritatis z sic eode m sequitur
de quiditate huius tpris z huius loci
z e huius sbe elate et hoc quanti qua
litatis z e sic de rone dictu est

Quomodo q'dlz pimentu est in alio pdi
camento. In sba clata e quan
titas z mgnte est in ipa sba isto
modo. Essentia sbe e for z m ceu for
z m st e'r cla ceu e'r cloz e p forz
pma mana ceu pme for z pme m
st igitas acceitas z e ceu bo igitatis
acceitatis z e st bonitas magdo z e
q st silitudines dei z pncipia supiora
sbalia. Et ideo qz ipa bonitas e quanta
magdo quanta z cu est alia ps sbal in
alia z pono aliud actus in alio usq
ad sbaz clataz q descendens p via gna
cionis ex pdictis pncipiis constituta est
de ipis. Restat g qz sba clata e mgnte
z ipa quantitas in ipa sba ut clatuz
sit in tali situ. sic sut sua pncipia
supiora. et talis est dispositio e silz
in ceteris pdicamentis. In sba clata
est rlacio z cu coz ex bontiuo z bonifi
est in sba qlitas z cu sic vnum in colo
re et color in vno ac z actio z passio
st in sba clata z cu cu ipa sba sit
ex for actiua z ex m passiua z cu
z in ipa sit quantificatiu z quanti qli
ficatiu z qlificabile z e in sba clata
est e tpus z cu qz in tpre incepta fuit
z in tpre consumet et sbiecta est tpri
in ipa z est locus z cu qz collocata
est infra celos ambitus z in ipa est
alia ps in alia s. bonitas in magdine
z cu z for in mana z cu. In ipa
sba silz e situs cu ipa sit situata de
bonitate in magdine z cu z de for in m

z cu ipa cuncte constituta ex illis situbus
. in ipa est e habitus z cu qz bonitas co
uat in habitu qd sit magna z cu z ipa
sba clata hz habitu in se alia sbam cla
tam z fuit in habitu in alia sba clata
pquam cet actu z sic cuncte qlz pte ipius
sbe habitu in alia z reducere qualz ca
bitus suos in alia ad actuz z io ipa sba
clata consistit in pluribus habitibus sicut
totu in ptibus suis z cu z e. In quan
titate clata est rlo z cu me sba in q est
rlo p quantitz z quantitas p rlone est quan
tificatiua z quanti z sic rlo in quantitate
se hz ad sbam z quantitas in rlone si
mili m est de quantitate in qlitate et
cu na ex eo q sba est quanta z qlis in
oibus accntibus suis oz eius qlitate ee
quanta z eius quantitate ee qlem itaqz
qualitas in quantitate se hzet ad sbaz
z quantitas in qlitate eode m silz z
actio z passio in quantitate z cu se
hnt ad sbaz p quantificare z quanti
hoc ide silz est de tpre sbe qz quantu
est comphendit ei ipa sba sub ctocto no
durationis z sic tpus in quantitate sui
se hzet ad sbaz z quantitas in tpre sui
cu ipa in tpre sit tpral. Id ide est
de loco silz suo m na in loco ipius sbe
z in loco pati eius est quantitas z cu
cu loc sbalis quanta e p quantitate sui
est in sba z ptibus sbe z quantitas sbal
p locu in sba z ptibus eius locata e et
hoc p tota sbam ut ipa tota sba sit
plena z inpleta z sic locus in quantitate
z cu se hz ad sbaz silz z situs est in
quantitate z cu cu situ sbe s oz ptes
suas oz ee quantuz z quantitate eius situ
atam cu qlz ps eius sit quanta z form
z m quanta z situata alio m q admo
dit bonu alio q ad magdine z e silz
habitus est in quantitate z cu qz calefactiuuz
z calefactibile z calefacere quantitatiue

q̄ situata in ipsa sub̄a et oz ipsam situ ee
quantuz et in quantitate sui se habere ad sub̄az et
quantitate sibi ee situatam et in situ suo
se habere ad sub̄am etc. // Relatio in qualitate
et qualitas in relatione se habet ad sub̄az p calefaci
enz et calefactibile. Relatio sibi in actione et pas
sione et ergo p formam et materia que agit et patitur
q relatiue se habent sibi et in ceteris predicamentis
et ergo se habet relatio ad sub̄az videlicet p temperatiuum
et temperabile locatiuum et locabile situatiuum et
situabile habituatiuum et habituabile. Sibi se
habet ad sub̄am qualitas in actione et passione
p calificare et calefieri et in tempore et ergo se habet
sibi ad sub̄az ergo tempus qualitatis et qualitas
temporis est in ipsa sub̄a sibi in loco et situ
et habitu et ergo se habet qualitas ad sub̄az in hoc
quod locus situs et habitus in ipsa sub̄a sunt quales sibi
sic sunt quanti et in hoc quod ipsa qualitas lo
cata et situata et habituata in sub̄a cum sor
tota sit in medio et ergo et tota actio est in pas
sione et ergo idem est quod tota se habet alia ad ali
am. Etiam actio et passio sunt in tempore et quod
ergo p temperare temperatiuum et temperari temperabilis
sibi in loco et ergo p locare et locari et in
situ et ergo p situare et situari et in habitu
sibi et ergo p habituare et habituari // Tempus et in
et ergo p habituare et habituari Tempus et in
loco et ergo se habet ad sub̄am elementatam que collo
cata est in tota sub̄a vniuersali sub globo lu
nari est et in omnibus partibus eius quod totum illud quod est
inter et in omnibus partibus eius quod totum illud quod est
in ambitu lune occupat et quod locus ita
habet ee in tempore et ergo sic cetera predicamenta
habet ee in tempore et omnes partes que sunt in tempore sub̄e sint
sue sub̄e et omnes partes que sunt in tempore sunt et ergo p sub̄am sunt
loco. Sibi est in tempore situs et ergo et
cum ipsa sub̄a sua sit in tempore et ergo
assituatum est tempus in sub̄a p preteritum presens
et futurum et hoc p actus in se tamen est vnum
nunc indiuisibile et inassituabile et illo
nunc causabile est aliud ipsum nunc ita in plurima p
que partes sub̄e non possunt ee assituate in vno
tempore nisi in alio diuisimode sic in perenne sta

te die nocte et etc. ac est sibi tempus est situatum
et ergo et situ p actus quod ipsum nunc situa
tum est p quod sit in actu sic sub̄a generabilis
p quod est situm quod actu et p quod situs non inha
bitus quod in actu et situs est in nunc ut
in tempore non sub̄a quod sub̄a est tempus locus sibi
est in situ et habitu et ergo quod locus p ipsaz
sub̄az et p partes eius situatus est et situatus
et situs sibi p eosdem locatos est sibi et situs
locatus p eosdem et situs situatus est in eis quod
quod sit actu cum aliud est actu situs situatus
est et ita sic in situ et situs in situ se ha
bet ad sub̄az. Et sic sub presenti consideratione
quod sibi vnumquodque predictorum p quod aliud
habet ee in alio et ergo ut sub̄a p sub̄are quan
tum quale et etc. habet in relatione et ergo et sic de
aliis sic magis quod est p eius elementa p partes vni
te et est quod sibi sunt partes eiusdem est in bonitate
quod sibi est p partes illius et ergo et sic sibi de
aliis ut ipsa sub̄a elementata sit magis in loco
p partes vnitiue et etc. et ergo et sic de aliis 162
similiter

Cum quilibet partes mixti sit in alia quomodo
situata est quilibet earum in alia.

Modus situs partium mixti elementati de
quo hic quod considerandum et intelligendum est situ
quo hic quod considerandus et intelligendus est situ
pnatus vnum ipsum mixtum est isto videlicet in circu
lo quadrangulo tangulo et lineis p omnes dime
ciones habent sibi situm circulare et rotundu
situm inter spacium quia tres sunt circulares et
vna rotunda et solida videlicet terra habet et
situm quadrangulare quod etiam de quibus sunt ipse partes
sunt et quod quadrangularitas opposita sunt sub suas sub̄as
et qualitates ita ignis et aqua contrariat p cali
ditate et frigiditate p ponderositate et leuitate
p grossitie et subtilitate p motum sursum et
deorsum sibi aer et terra habet et ipse partes
mixti situm tangulare p modum concordantie
et contrarietatis istorum quia habet concordancia cum duo
bus generibus s. cum aere et cum terra et sic est

(c) 2006 Ministerio de Cultura

hit vnꝰ tanglꝰ silr aer ꝯcordancia hit
cū duobꝰ ꝯtris videlꝫ cū igne ⁊ aq̄ ⁊ sic
ē alius tanglꝰ ⁊ sic sṫ duo silr aq̄ ꝯcordat
duobꝰ modis ꝯtris videlꝫ aeri et t̄re
⁊ sic est t̄ciꝰ tanglꝰ atꝗ t̄ra ꝯcorda
cia hit aliis duobꝰ ꝯtris s. aq̄ ⁊ igni
⁊ sic ē q̄rtꝰ tanglꝰ inꝰ ꝗ̄ tangli sṫ i
supdicto q̄draglo qui ē ignis aer aqua
t̄ra hī at q̄draglo ē in ctulo q̄rtꝰ
.e. p̄dictoꝝ tangloꝝ lineū eq̄les line
as eq̄ distantes ⁊ ē/ Jn supdcto q̄dra
glo ꝯsideramꝰ sic lineas ⁊ tanglos po
nat q̄ .a. sit vnꝰ tlꝰ .b. aliꝰ .c. aliꝰ
.d. aliꝰ in q̄draglo ⁊ .e. sit mediꝰ tlꝰ
int̄ .a. et .b. ⁊ .f. int̄ .b. c. ⁊ .g. int̄
.c. d. ⁊ .h. int̄ .d. a. ⁊ q̄ de .a. ad
.c. sit vna linea ⁊ de .b. ad .d. alia
linea resultant inde .e. tangli q̄ꝝ p̄mꝰ
ē de .a. usqꝫ ad .b. scdꝰ ē de .b. usqꝫ
ad .c. t̄ciꝰ de .c. usqꝫ ad .d. q̄rtꝰ de
.d. usqꝫ ad .a. Jt̄ꝫ fit alia linea
de .e. ad .g. ⁊ it̄ꝫ alia de .f. ad .h.
⁊ fit aliꝰ q̄draglꝰ ⁊ p ꝗ̄s vnūq̄dqꝫ
p̄dictoꝝ .e. tangloꝝ diuisꝰ ē in duos tri
anglos ⁊ sic sṫ .g. tangli de centro
usqꝫ ad supficiem ctuli sic in p̄senti
figura

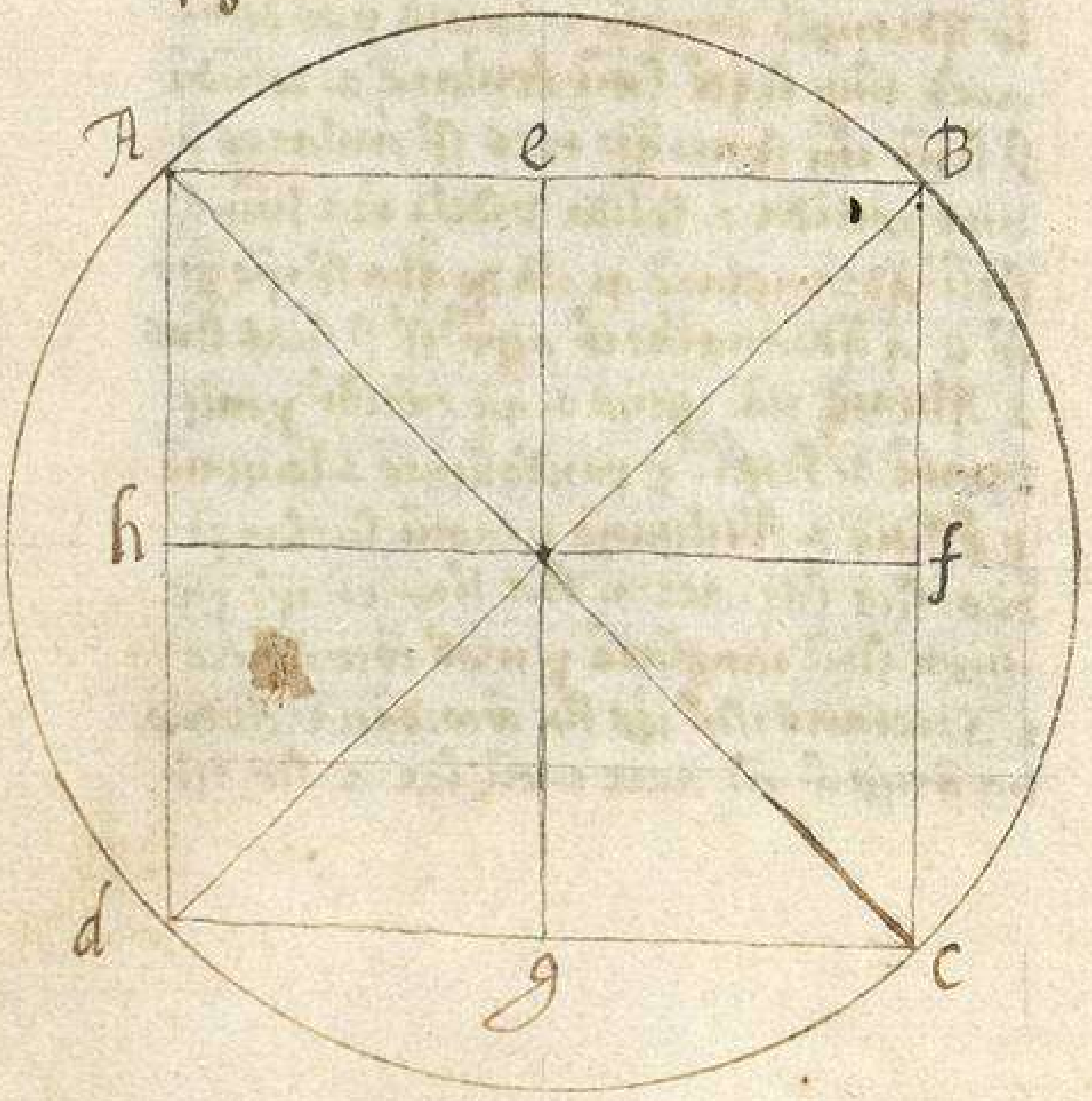

q̄ ꝯsideramꝰ tota sp̄ita sic ponū ⁊ ꝯ
pletur tota q̄draglaris isto videlꝫ q̄
linea q̄ ē de .a. usqꝫ ad .b. hit lineas
ꝯtiguas ⁊ ꝯtinuas p tota supficiē
q̄drati de .a. b. usqꝫ ad .c. d. ⁊ eꝰ
⁊ de .b. c. usqꝫ ad .d. a. ⁊ eꝰ silr
⁊ p tota supficie de .a. b. usqꝫ ad .c.
⁊ de .c. d. usqꝫ ad .g. atqꝫ de .b. c.
usqꝫ ad .f. ⁊ de .a. d usqꝫ ad .h. hoc
idem seqtur de tota supficie q̄drati
q̄ ē de .e. f. g. h. Jta q̄ totū corpꝰ
celatū p oēs dimensiones suas plenū
est lineis tangli ⁊ q̄draglaris ac
⁊ ctularis p lineas ctulares ꝯtiguas
⁊ ꝯtinuas ⁊ ꝯcartas p tota supficie
ctuli usqꝫ ad centrū sic figlr pꝫ totū
at corpꝰ sp̄itū plenū est ⁊ sic sṫ ptes
ipꝰ celati alie in aliis sic linee in li
neis tanglaris ⁊ q̄dranglr ⁊ ctlr de
q̄bꝰ siquis p tibꝰ ꝯstitute sṫ linee tam
recte q̄ obliq̄ ⁊ q̄ et ꝯcaracte ⁊ de
lineis tangli ⁊ q̄dragli ⁊ de hiis oībꝰ
ꝯstitutū est corpꝰ celatū Jta q̄ vna
q̄qꝫ ipaꝝ ptiū p te linee ptes tangli
pte q̄dragli pte ctuli ꝯtinet in oī dp̄
dimensione hanc at ptium
situatoꝝ ē impole pspectiē figurari tota
ad oculm ꝗ optice possumꝰ ea p̄mū
in plenitudine corpꝰ nc nō in toto
spacio pleno qd ē sub ctulo lunari
et licet p̄scripta figa nō possit ex toto
sufice ē tn̄ aliqͥl p maioris directio si ꝯ
sidet̄ p oēz dimsione ⁊ declinatatem
// Scdm ea q̄ p̄dcta sṫ oēs ptes celati
situate sṫ alia in aliā p lineas tanglos
q̄draglos ⁊ ctulos ⁊ hꝰ intelligendū ē
ita videlꝫ q̄ qlꝫ ps cuiolꝫ hꝫ in se naꝫ
lineare ⁊ qlꝫ ps tangli hit in se naꝫ

(c) 2006 Ministerio de Cultura

triangulares et aliquis partes quadrangulari habent in
se naturam quadrangularem et aliquis partes circuli habent in
se naturam circularem et hoc ideo de centro usque ad
ultimam superficiem aliter enim esset impossibile de partibus
partibus esse linea triangulum et cetera et per consequens
impossibile esset totum spacium clarum repleri et
hoc sic intelligendum est quod omnes triangulorum
partes et quadrangulorum triangulariter attingunt
omnes partes circuli et econverso omnes partes circuli circula
riter attingunt omnes partes triangulorum et quadra
gulorum et omnes partes triangulorum attingunt tri
angulariter omnes partes partes quadrangulorum et
econverso quadranguli et sic totum spacium impletur
et omnes partes sunt alie in aliis et ita aliquis partes
moventur circulariter alia in alia sed naturam quam
habet linearem triangularem quadrangularem circu
larem. Per hec patet quod predicta sunt de situ
partium in lineas et triangulos in quadrangulos
in circulos intelligitur quomodo totus calor assimi
latum est et plenum et quomodo aliquis partes illius
situate sunt in alia et quomodo in aliquibus earum per
aliam contracta est in se et in alia circulari
ter quadrangulariter et triangulariter et quomodo aliquis
partes alias attingunt sibi similes et dissimiles
recta et obliqua directa et transversaliter
declinando et circulariter. Et quemadmodum hee
partes sic mixte et conexe sunt in ipso etios
partes situate ita scilicet et in substantiis ut in plan
tis animalibus et metallis et ideo videmus
figuras corporum habere situm rotundum sicut est
figura pomi et ovi atque digiti tibie colli
et capitis hominis licet ipse partes clare si
militer quadrangulares figuras sicut est figura
faciei et spatularum hominis atque triangulare
sicut est nasus et lingua et sic de aliis. Ita
videlicet quod unumquodque clarum totum plenum
est de predictis situbus partium existente in parte
Et quoniam hec clara sunt de esse suorum principiorum

superius restat ut quod in esse ipsorum principiorum situata
sunt omnia individua specierum celi quadranguli triangula
et lineares sed isti situs sic accepti sunt insen
sibiles apparent autem figurali existentibus clare
in aere sed figuram circulares quadrangulares
et triangulares et lineares sicut est iam dictum est

Quomodo ignis calefacit 169
et movet aquam in olla. Ad hanc
questionem solvendam et alias et inve
stigandas sunt in principio universalia descen
dendo ad particularia. Iste ignis aggregatus est
de bonitate magnitudine et est huius conditiones bonas
et magnas et cetera et sic per consequens est ad finem vel
ad fines quod sunt calefacere desiccare luge lucere
et cetera et iste modus de quo hic queritur consistit in
principiis antedictis ut de operatione ignis
sequitur bonum magnum et cetera natura sic modus
se habendi est movere perinde quod cum in causto ap
ta est figura cui litteram ad eam quod primas principiis
[illegible] est modus calefaciendi aquam est movere ignem
quod cum lignis aptus calefacere et decoquere ad
ea quibus indiget necessitas humana hoc idem
sicut de generatione et de quorum natura agit. Ignis quod est
flamma percutiens ollam est calidus et siccus olla
vero sicca et frigida et aqua que est infra ollam
priusquam calefiat est frigida et humida. Et aer
quod cum igne et cum olla et cum aqua participat et
continens illa tria clara est humidus et calidus sunt
generales conjugationes istorum quatuor elementorum consistit videlicet
conjugationes secundum complexionem suam sicut nunc dictum est
sed alius finis adhuc restat maior isto
videlicet aquam artificiose calefieri per necessitates
usque humanas hic autem finis humanus est in mar
tificie coaptare predicta clara ad predictum finem
artificialem sicut medicus medicamina ad sa
nitatem. Et sic per actus humanata est calidi
tas aque que inflammatur et in olla. Inflamma
quod quomodo ad formam ignis in olla vero quod ad partes elementorum
et complexionum de quibus olla constituta est. Et

in aq̃ rone ꝓporcionis olle ⁊ aeris cū aq̃
ꝓporcionatus cū aq̃ in vase recepta ꝑ se
effuge nō possit cū sit n̄c resistēc Et
ideo qn̄ ignis existens in maiori vigore
huius sui ⁊ ꝑtu q̄ ex tā olla ꝑcutit ī
olla ꝑcutiendo q̄ reducit ad actū id q
est siti ⁊ ꝑtu alterans in cōplexionē
suā oēs cōplexiōes q̄s attingit remotas
⁊ iste repugnat eid q̄ntū possūt ut ī
nā sua remaneant // Igis q̄ ad siccitatē
cōcordat sicci tre q̄ ē in olla ⁊ in aq̃ ⁊
in aere ⁊ ⁊ sic ⁊ silr q̄ ad caliditatē
⁊ isto insit igis ad aq̃ mediātibꝫ cōue
tate cōcordācia ⁊ maior istaz unit ⁊
cōuertit ad se minorē in ꝑte tn̄ n̄ at in to
to ita q̄ frigiditas q̄ erat in olla ⁊ in aq̃
actu cōuertit in situ ⁊ potm̄ ⁊ illa cali
ditas q̄ erat in eis situ ⁊ potm̄ ducit
in actu. Et qm̄ ibi ē cōuenetas ⁊ cōcor
dācia ē ibi motꝰ eoꝝ q̄lr ꝑs ē q̄ alia ī
insitu caliditatē ita q̄ frigiditas aq̃ ⁊ olle
⁊ aeris ac ⁊ igis obuiat s̄ ad inuicē
in extremitatibꝫ olle q̄ igis ꝑcutit ut ca
liditas igis nō possit testā olle penetrē
n̄ calefacē aq̃ ⁊ ideo testa olle minus
calida ē q̄ aq̃ q̄ cōtinetur ab illa ⁊ h̄ hēo
experiencia manifesta // Igis ē ita calidꝰ
⁊ siccꝰ q̄ aer q̄ ē in testa olle ⁊ in aq̃ ab
ea cōtēta nō p̄ cū sustinē cū ipē aer hēat
cōueniētate cū siccitate ipiꝰ igis ⁊ cōcordancias cū fri
giditate aq̃ ⁊ in h̄ aer q̄ntū p̄ ab igne petit
elongari h̄ id silr h̄ se est de ceteris duobꝫ
ita q̄ vnūq̄dq̄ eoꝝ a ꝑdominio igis appetit
recede cū minus fortis ⁊ sic cōuatur mo
tus ⁊ feruitꝰ ⁊ bullit aq̃ in cuiꝰ bulli
cione aer induit se tumerē. videlz illaz
bullione q̄ ē mr̄ plenꝰ aere circūdato

aq̃ extus q̄ resistēta ē ut caliditas cū
siccitate calefcā ad aerē intr̄ se n̄ intret
postea ūo qn̄ in fūdo olle tra ē bullio
nū cōuato ascendūt ille bulliones su
pius ⁊ franguntur ⁊ aer sursuz euolat in
uapore ⁊ silr aq̃ ⁊ tra ⁊ ⁊ subita
caz ⁊ h̄ m̄ igis mouz aq̃ calefaciēdo
aere ⁊ q̄ olla ⁊ aq̃ sr̄ ꝑ ꝓsecut ibid
motꝰ vaporātis .·. 164

q̄rtuz

Quō cōuant metalla ⁊ quo
igis liq̄ ē ic simlr in fine hac ꝓcedente
facit aurei edente dem
est modo de quo h̄ q̄rit̄ videlz cōuandi
metalla. cōsiderandꝰ est ru finis q̄ ē ut
h̄o hēat mariā agendi de bono magno
⁊ ē ut ad finē q̄re est ꝑ uciat cū mag
nitudie boni ꝑtē ⁊ ē nā ille finis ad
q̄ h̄o creatꝰ est magnꝰ ē in bōne magne
pō ⁊ ē modo q̄ iste cōsistit ab ē ru finis
s. boni magne ⁊ ē q̄ silr tendūt ad illū
finē videlz ut sint metalla ⁊ ita bōtas
ē bonitas ⁊ magdo magnitas ⁊ ē in illo
gn̄e q̄ ē metallū sic ⁊ in ceteris gn̄ibꝫ
⁊ spēbꝫ hec at sr̄ ꝑnci supiora de q̄bꝫ
metalla cōstituta ex illis ꝓducta sr̄ in
inferiorbꝫ actu ⁊ ita sr̄ cōuertēa in spēs
suas id q̄d influit̄ eis de supiorbꝫ ꝑin
cipiis q̄admodū vtrin gn̄i cōuertit in spe
cie sua id q̄d gnō influit̄ ꝑ via gn̄atōis
// fferrū ē ex lapidibꝫ artificial ab ig
ne depurati sua q̄ gn̄ato fuit ex lapi
du gn̄atoe eodm̄ argentū ⁊ plūbū sr̄
ex pulue tre artificial ab igne depu
rata quoz gn̄ato fit in visceribꝫ tre
in mag̃ concordancia in minus inq̄bꝫ ac
cedūt q̄ntu possūt ad centrū ꝑt sim
plicitatē q̄ appetūt appetere tra centrū

(c) 2006 Ministerio de Cultura

situ elongando se a superficie regionis in qua
sunt in e aer. Si id e de aqua q elongat se
ab igne q participat cu aere sz terra ac et ab
aere cu sit calidus et ita qn terra et aqua
secesserint infra terra p qde minima sicci/
tate et frigidate gnant metalla q ponderosa
s et sicca et frigida ac et p terra et aqua
q multu hnt maie. s illa metalla corpa
multu solida et multu durabilia // Ex aqua
mg ex qua glacies ex glacie vo cristallus
gnat inq e albedo aq et aeris diaphanitas
n p liquefieri qz diu mins e corde terre extitit
gglatu aq vo qntum p adse gutit certa cla
mixta spez s. cristallina. Et qadmodu
ta sic detin e cu sit nigra gnat lapide ferri
qd e spes metallina valde fusca sic silr
aq cu sit alba et clara sive diaphana
rone aeris cristallu albu et claru gnat
ac et sic igs gnat pipez et in eo retinz
tra colore nigru sic simlr terra et aq gnat
auru argetu plubu auricalcu electz
cuprum es et argetu vivu et aq corallor
et sal et e hic ut in auro et in ceteris me
tallis auro ei silibus in colore retinet igs
colore suu adq aer et aq in argeto plu/
bo et ceteris huis silibus et ml s pz qm ptmz
igs et aer operant ad gnatoez metallor
// Ignis liquefacit auru ac et ferru et
cetera cosimilia metalla et p isto auru ar/
tificiali figetu e et depatu ex minima
sua sic ferru ex lapidibus et se fudit
ignis figando et depurado auru pdomi
nas ceteris elis post modu refrigato auro
caliditas igs gclusa fuit in illo et situa
ta p restrictione aq et gcatenatoz igs
et terre in siccitate et terre et aq in frigiditate
ut atraueru retinat in illa figam in qua
nali ps fuat corrumpunt aq et tra qntu

possut artificiale figaz illius sit aqua
abblata ab igne mihi expellit artificiale
caliditate sua ut frigiditas sua inpo/
re actu q naleza reducat. Vn qn ignis
venit ad auru liquefacit ipm dissoluens
restrictione aq et duritie terre na ipaz ipz
duru et restrictu fecit e p terre grossitie
et editate et aq restrictione claudentis
poros qntu p s igs appetit eos et re
ducit in actu illa caliditas gclusa et situ/
ata in auro ut ipz auru no ampli/
tat illaz artificiale figaz qa igs dedit
ei q aq

Utrum alqmia sit in re ul in 165
rone tm // Ad euidenz huic qm
ad supiora pncipaliter recurredu est
lz ad bontez magnez et e de qbus metalla
gstituta s ista q bonitas alr diuisa e
in bontez igs in bontez aeris et e silr et mag Alchimiam non concedit
in magnez igs et magnez aeris et sic de aliis
et p gne in bontez magnez et e aliuz plataz
et metallor et h usq ad spam Vratula
et sic nale gstituit pncipaliter media et fines
moibus q nali gnant. Et sic na spet
ordine in aialibus et plantis ru pncipaliter
medior et fimu ista q nlla artifex p ald
al in aliud ul mala planta in aliam
transferre silr n est alqmista alia spez
metalli in alia transmutare p cu non
possit tantu attinge qntu p fit de prime
pncipijs usq ad spa pncipaliter Et io p zalq
uisa no est in rei ueritate gsidante atq
optante alqmista q metalla multas
licant et fere possint ppetare q no
hnt n fere possut cu no possint esse
in pfectione spez suarum eo q alqmista
pfectione auri ul argenti alri metallo
dare conat pvado illud a spe sua //
Metalla sua excellente bontez et magnez

(c) 2006 Ministerio de Cultura

et hnt qm hoiez qa finis eo qnsistit in fine hois et ideo ru finis frri melior e auro et ita na q ad bo finis plus appetit pduce frru ut in fiat gladius acus et e instrumeta qbus huana necessitas indiget plus qm aurum l argentum l qm aliqd aliud metallum qz illd in magna est copia qlz no istoz no intanta n a deo forcia ptea argentum posqm fuissz reductum de htu in actu erat nali in hatu q ad forz et in ptm q ad mam sz artifex maria ipararet ut id qd erat hitu et ptm deduceret in actu sed at e in opatone alqmiste conans aes in tm sbstanciare in aurum eo qm in spe argenti nunqm hitu et ptm fuit spes auri n eo sz at for et m argenti actu sz for et m auri hitualitate sz in pntoe alqmiste sic in medicinis sanitas alicuius incurabilis infirmi qz sic impo e sanitatem ad actum reduci in infirmo in q ipa sanitas no e hitu et ptm ista impo e forz et mam huius in illd metallum ad actum adducere sz ubi nunqm fuit hitu et ptm cum impo sit actum uenire sine nali hitu et nli ptm // Artifex adminstrat qm sic spes muli et qm pomo pus in sz at et qm de farina cum aq posita in uase ex quo aer exire no possit gnent aialia mr et sic de silibus istis in hijs at oibus administrat artifex m p ea q sz nle hitu p form et ptm p mam ita videlz qm artifex adminstrare no poss qm de equo et asina poss seq aliqd fenz al qd no cet spei muli et sic de alijs. Restat it ex hs qm for et m argenti maiorem hnt inter se pporcioez qm sic argentum qm ea q hnt ex suoribus pncipijs suis

et ex corpibus supcelestibus q melius et plus qcordant cum ee argenti qm cum trnsmutatoe argenti in spez auri eo qm sz qcordancia e int sbaz argenti et est p appetitum. nec in quo at e artifex in qs alqmiste restat qm qz alqmia no est in rei ueritate cum opato q e int sbaz et nalis appetitus hnt in maiori fine et qcordancia qm opato q e ex sbam et qm sbe pnci supiora // For igis maiore sit pporcioez cum sua ppa m qm cum remota et p qns in ppa m ibi plus est potm q adiugne qm q ad aliqd aliud etim eod m sz de for et m argenti qz et ptea alqmista plus agit q ad mam qm q ad form for at potencior e qm m qz et si ~~mm~~ ex eo qz agit q ad ptm accidit qm in argento dunsifiat colore argenti trnsmutas ea in colore auri et pondus argenti in pondus auri et sonum argenti in sonum auri. hoc fit imppfecte qz p fecte fi no p n agat eqlz p form et p ptm. Vn sic igs calefaciens aq siue igens frri agit q ad ptm no at q ad form aq siue frri Videlz taqm for et m remota de pide ig extincto aq et frri suam nalem fugi recupant recedente accidi cali sic sili licz alqmiste artificium aliquas ppietate in marias ill ppietatibus remotis ingesse rit qm qd aliqo modicum monum nale illa m ad sua ppaz form nale reuertet in sio naturali De questionibus po. mothe

66

Quom deus mouz oia Sed deus immobilis e cum sit infinito et eius qqi at finitum e pnci

piatu est mobile de quod immobilis est. est quidem
ipse motor omnium finitor et perpetiator
Ex hiis proprietatibus inter motorem et mobile
sic modus per quem deus movet omnia ad finem ad
quem preparata sunt et medium quod motus est
modus inter motorem et motum ipso motore
existente fortiter movente et ipso moto videlicet
ipso subiecto motus existente in et potentia motus
Et ideo sicut idem numero spaciorum dei bonitas
magnitudo eternitas potestas sapiencia voluntas
et est ipsa sicud sapiencia dei attingit omnia
mobilia et modum per quem moveri debent atque divina
voluntas vult illum modum quem attingit sa/
piencia cum justicia et perfecto sunt idem cum
sapiencia et voluntate. Et quoniam potestas
divina est idem cum ipsa voluntate et cum ceteris
et ideo motus universales illos quos divina volun/
tas et sapiencia attingunt. Et ita modus
motus per quem deus movet omnia consistit in hoc quod
divine dignitates attingunt de motu cor
na ita et sic attingunt et ad illum finem se
hunt quod attingunt non in repugnare per huiusmodi
fore cum potestas et voluntas et sapiencia et
est ideo sunt unum idem in infinitate bonitas
eternitatis et cetera. Deus imperando mo
vet sunt non ideo deum movere. Ista et
multo melius deus vult motum esse et in sensibus
separatis et in entibus sensibus et est. et iste talis
motus est naturalis per modum quem divina voluntas
vult sic motus orbis et elementorum et est vult
autem ipsa divina voluntas in aliquibus esse motum
supernaturalem ut in factione miraculorum et resu
scitatione mortuorum et in sacramentis. Natura
ita omnia esse sic ipsa voluntas vult non motus
naturalis ei resistit per naturam quemadmodum potestas for
ignis per potentiam caliditatis et ignitionis sive
facit moveri materiam fieri passive ad ignorem ut

figura clavi recipiat quam artifex habet in/
tus in perfectione. Ista et multo melius divina
potestas omnes creaturas facit esse passivas
et existere potencias passivas tanquam in si/
mplicio divine voluntatis sive naturalis sive
supernaturalis. Et Modus per quem deus movet ho/
minem de bono in bonum est per meritum et
gracia et modus per quem movet homines de
malo in bonum est per graciam iste quidem modus
motus per graciam est quia ita vult divina largi/
tas bonitas magnitudo potestas et est et ita est sic
divina voluntas vult et divina potestas dis/
ponit sic magnitudo nobilitatis sive et est quod
homo ille quem movet per graciam talis sit movetur
ut sit dignus ipsas dei graciam recipere
quoniam non homo per graciam disponitur ad domi/
tare magis recipit illud neque divina no/
bilitas sustinet quod recipit illud. Mo/
dus autem per quem deus movet homines per meritum est
per influenciam bonitatis justicie quia bonitas
et magnitudo divine voluntatis vult quod homo me/
reri atque ut melius sit bonus et in
justicia in magna gloria ei retribuere
possit. Et ideo divina potestas consuat
in illo motu liberi arbitrii videlicet quod homo
se liberum sentiat ad se movendum et quod deus
sit movens hoc autem potestas facit quia ita vult
voluntas cum sint unum idem. Propterea et
motus movendi est inter deum et creaturam vi
delicet deum esse incarnatum et passum in
carne propter nos et ita ipse movet quod move/
amus nos ad multum honorandum et dili/
gendum eum ex toto posse nostro 167

Que est quiditas motus. Ergo
Quiditas motus secundum speciem in qua
est differencia dicitur. Atque investiga/
ri in essencia sua et principiis suis pro/

(c) 2006 Ministerio de Cultura

ribus de quibus constituitur centrum motus nos autem quod
ad presens conditate vel centra motus investiga
re proponimus in e potencias sit sc 2 primo
in variantia isto // Secundum quod superius determinatum est
variantia constituta e de bo mag 2 e 2 ista
sunt eius principia superiora quod sunt bonificativa
mag 2 e atque bonitatis mag 2 e in
natura ipsa autem creata e coextensive bonificativi
mag 2 e 2 sic ex bonificatio 2 bonus
2 e influitur motus naturalis bonificativum et
bonitas non possunt esse sine motu bonitatis mo
uere bonificabilis 2 moto 2 in hoc bonitas e mo
tor quo ad bonum 2 bonitas e motum quo ad bo
num 2 sic per actus scilicet mouere 2 motum
2 sic motus. Et ideo conditas huius motus
e centrum influxa ex motio 2 mobili sub
ratione bonitatis. Hoc idem e de mag 2 e omnes autem
iste centrae superiores conjunguntur 2 constitu
unt unum motum ex se ipsis compositum 2 iste
e formalis 2 materialis variantia substancialis 2
accidentalis hoc e in substantia 2 accidentibus variantis di
versimode tamen sicut variantia e diuisa in uni
2 particularibus 2 in speciebus 2 suis individuis
iste vero motus invisibilis e cum sit intra
sed apparet figuralis extra in memento planete vel
animalis aut in motu de loco in locum et
iste motus figuralis non e conditas motus in
trinseca e autem eius figura sicut figura hominis
non e conditas in substantia eius naturalis ipse motus fi
guralis non e ipsa naturalis conditas motus dece
ptiones autem figurationes unus motus formalis 2 sen
sibilis homo tendens per locum non derelinquit
motum quia idem quod motus 2 mouetur e homo via
quod per quam mouetur non mouens neque mota
hoc idem e de motu hominis in naue actu
mobili naturalis omnia ista non habitur namque ex
deque possit generari motus non eius esse sunt
homines sine planeta generatur formalis motus naturalis
bonitas magnitudo e bonificabilis non posset esse formaliter
bonificandi producendo aliud sine planeta non esset
motiua huius suum modum sine nunc esse 2 simi
liter non mag 2 sic de aliis et ideo quod
motus intra generatur ut iam determinatum e 2 iste e
alius motus extra medium per quod principaliter
substancia tendit ad finem sive per genera
cionem sive per corrupcionem. Atque per istum
motum huius 2 per minimum reducitur ad actum
Sed ille motus quod figuralis e fantasticus est
2 imaginabilis non e autem aliquis in se sed e
actus in quo homo sive lapis sive aliquod
elatum descendens vel ascendens per locum mo
uetur in tempore 2 in alteratione alterato quidem
extra substanciam ut hoc sunt intelligenda e sic
homo in tempore mouetur de paupertate in divi
cias de iniuria in iusticia vel econtra 2 sic
de aliis huius Secundum quod nunc determinatum e de
motu variante potest intelligi motus sensitiue
quia similiter conditas motus sensitiue oritur intra
sensum 2 intra consistit. Ideo nullus sensus
simpliciter e sensibilis e autem primum 2 eius o
peracio sensibilis e in hoc quod obiectum sensus
attingitur per visum 2 per gustum 2 sic de aliis
Sed motus ipsius sensus e influxus ex sen
sitiuo motiuo quo ad sensum 2 ex sensibili
eiusdem centri mobili quo ad sensum ex hac
influencia scilicet uno motu senciendi quod e formalis
extensus in re ut sit sentire motus uno ipsius
sensus ex hoc obiectore in aliud sicut aliquis
videns hunc hominem per modum illum 2 in quod quis
senciat frigidum per modum calidum e figuralis
2 fantasticus 2 imaginabilis quia in eo appa
ret ymago motus formalis // Conditas motus
ymaginatiue in racionali e ex intellectu similiter 2 ex
memoria 2 voluntate que sunt formaliter motiua
ymaginatio e mobilis quo ad primum per quam anima per

ymaī sensibilia tanq̄ in speclo sic visꝰ
in speculo p̄ videre organū suū vꝫ oclꝫ
silr 2 ē visibilia aīa ꝗ in ymaīone sua
mouꝫ vbū 2 cē huiꝰ motꝰ ē exlr inq̄
aīa ē actia sī ymatorꝫ 2 inq̄ ymaīo
passiā ē sub ipa aīa ac 2 exlr inq̄
ymaīo ē actia reīmēdo 2 imp̄mēdo
in se fantasmata 2 exlr inq̄ ipa ymaī
cio ē passiā recipiēdo 2 ꝯſuādo illa
fantasmata ut restituat̄ · Iste siq̄dē
motꝰ in sensiblis est · est aūt fōrl 2 ymaī
hr̄ q̄ motū figuralē q̄ tm̄ m̄ in rōne ē
videlꝫ qn̄ h̄o p aliq̄d ymaītū mouet̄ ad
gaudiuꝫ ul̄ ad irā siue ad uirtutē l' ad
iuiciū 2 sic de aliis huiꝰ nā istud non
ē ꝗduaś motꝰ ymaītois ē aūt id p q̄d at
tingit̄ ꝗduaś motꝰ fōrlis ymaītois
// Ꝗduaś motꝰ rōnalis inq̄rī p̄ in in
tellectuali sic motꝰ vītalis in sensuali sic
dctm est nā rōnatiuū 2 suū roablē q̄
uni sī ex bō̄te magnē 2 ē 2 p̄ōnis ex bonī
2 bonī 2 ē Et qm̄ ex bonī 2 bonī 2 ē
de q̄bꝰ aīa rōnalis ꝯstituta ē influit̄
motꝰ uirtualis 2 ēcl videlꝫ · bonī 2 bōrē
ut sit bonificatiū videlꝫ ipa aīa ē ꝗ
cēn motꝰ 2 rōnablē aīe rōnalis in
fluxꝰ ex bonīuo 2 bonī in roātꝫ roablē
de q̄bꝰ sīa rōnata ē videlꝫ aīa rōnal
2 iste motꝰ est ūꝰ 2 ēclis 2 ex isto fi
guralis motꝰ inq̄ nō ē ūa ꝗduaś motꝰ
influit̄ in recolere intellige 2 velle m̄
istud olim m̄ illd̄ q̄uidelꝫ recolere intelli
gere 2 uelle nō sī de ēē ipiꝰ aīe roalis
Sꝫ ūꝰ motꝰ fōrl ipiꝰ aīe ē int̄ sbam
ipiꝰ aīe ꝯstinēs in se ipaꝫ aīaꝫ ēē id
sb̄alit̄ 2 ēclꝫ cū bonīuo 2 bonī 2 ē q̄ sī
ipꝫ roātīu 2 roablē videlꝫ ipꝫ recolītīu
2 recolibile intellectiuū 2 intelligible 2
ē ēclia ap̄iꝰ aīe motꝰ 2 figal' ipiꝰ
aīe intellectie ē qn̄ ipa mouet̄ localiter
mouēdo corpꝰ l' qn̄ sepata a corpe mo
uet̄ ad locū nō p aliq̄d mediū corpale
q̄ mouē p mediuꝫ corpale l' p locū nō
ei ꝑpriuꝫ · Iste aūt motꝰ ē in rōne tm̄ 2
p ipm attingit̄ motꝰ fōrlis ipiꝰ aīe
rōnal' // Nūc aūt dctꝫ ē de ꝗditate 4
motꝰ 4or p̄maꝫ p̄dctaꝫ p̄m ꝗ motiua
est eis oīs ēēns de 4or sp̄cbꝰ siue de 4
ꝗduatibꝰ motꝰ aūt dctis ꝯp̄orta in hoīe
aliēuo sī ꝗduatē motꝰ sic in anglis
in firmamēto 2 in sp̄is q̄ silr sic iste q̄
dctē sī possit intelligi ſ sua p̄ncipia 2
ſ motū interiore 2 exteriore 168.

Quo m̄ potnaꝫ alia mouet
aliā Ꝗo Ratoātiua in hoīe
mouꝫ cetas ptias sibi vītas
mouꝫ q̄dē vītatiaꝫ ad vegetandū mo
uēdo suū volitū 2 suū intellectū 2 re
colītū sī suū ꝑpriuꝫ volible 2 sī uoli
bile recolītū 2 sic de intellectio 2 reco
libile suo m̄ · Ita videlꝫ q̄ uolūtas ul
timo suo m̄ · q̄d vegetatiua ꝑpinq̄ū mouēat suū
vītablē ꝑpinq̄ū 2 sic isto volītū mouꝫ
in se appetitū 2 appetīle q̄ sī de ipa ēē
vītatie · eod' 2 m̄ mouꝫ sensitiaꝫ ad
sensiend' 2 ymaītiaꝫ ad ymaīandū ēēnte
aīa motore q̄ ad fōrm 2 ēēns potnēis
ēēntibꝰ motiuis 2 mobilibꝰ q̄ ad fōrm
illiꝰ motꝰ // ymaītia mouꝫ ratoātiaꝫ
q̄ ad ymaginēꝫ ēēnte bene disposita
in rōne potnaē inq̄ roātia possit h̄tīu
are q̄ ad fōrm ymagiēs sensibliuꝫ 2
vegetabiliū 2 sic iste motꝰ p̄ueniens
ex pte ymaītie ē tanq̄ olim recipiēs pas
sionē dans occasionē fōre q̄ forma

(c) 2006 Ministerio de Cultura

in ipso habeat actionem quemadmodum pulchritudo que potentiam movet ad delectationem ymaginativa et movet sensitivam ad delectationem ymaginis delectabilia sensibus usque quod advenit rationalis perficiens vel impediens illum motum et in illo puncto consumatur peccatum veniale si ille motus impediatur si cum delectabilia sunt illicita vel mortale si motus ille non impediatur. Ymaginativa similiter movet voluntatem mediantibus motibus rationalis et sensitive cum ipsa voluntas perficiatur aut imperficiatur per motum rationalis et sensitive. Sensitiva movet intellectivam mediante sensu et ymaginatione et hec passive quoad primum videlicet quando per coloratum aut per calefactum et sic de huius similibus rationalis per ymaginativam attingit colores calores species leonem et est huius similia. Sensitiva similiter quando sentire indiget in eodem primum movet ymaginativam ut ipsa ymaginativa in eadem se moveat ad ymaginandum idem quod sensitiva sentire appetit vel per visum vel per gustum vel per aliquem sensuum. Ac etiam sensitiva movet vegetativam ad vegetandum sentiendo caliditatem frigiditatem et est hec voluntas rerum sui ymaginativa activa est et passiva in movendo rerum vero aliarum potentiarum superiorum est motiva et mobilis in ratione primum idest quod ipsa moveatur formaliter et materialiter formaliter rationalis movente formam voluntatis ut ipsa formaliter voluntas moveat suam propriam materiam eodem etiam modo moveat eam formaliter ymaginativa et formaliter sensitiva sicut etiam nichil dictum est verumtamen ipsa voluntas est occasio motus aliis potentiis superioribus ut ad eam se moveant velut materia que se disponit ut sub forma patiatur et ratione huius motus occasionativum voluntas movet ceteras potentias cum quibus iuncta est idest occasionat eas ut ad eam tanquam subiecta se moveant aut in bono aut in malo ut nimium attrahatur. Per hec patet quod de motu hic dicta sunt intelligitur quando anima movet corpus et corpus animam alia potentiarum moventia alia. Ac etiam intelligitur per hos modos per quos homo movet se ipsum et habet potestatem movendi membra sua.

Quis sit motus moralis. Quod motus moralis est de virtute in virtutem de vicio in vicium vel de vicio in virtutem vel econtrario. Cum autem sit motus de virtute in virtutem tunc est motus generationis et augmenti virtutis generante virtute quod est quando hominis iusticia actu habet prudenciam vel aliam virtutem habitu. Nam tunc prudencia de habitu ducit in actum tunc rationalis potentia movet quoad iusticiam suam intellectum recolere et velle ad habitum prudencie alterando eam in suo ratiocinari ad actum in continuando iusticiam in habitu et hoc fit per fantasmata in quo intellectus alterat verbum ymaginabile ipso intellectu movente ymaginationem ut per eam attingat ymagines sensibiles postmodum ab illo motu se denudat intellectus et exit ymaginationem generat prudenciam. Quando autem motus fit de virtute in vicium tunc incipit generatio motus ad corruptionem et diminucionem virtutis cum memoria et intellectus vagabunde discurrunt per omnia sensibilia et ymaginabilia et tunc casu movetur ymaginativa et per eius sensitiva et voluntas ad placitum ymaginationis aut sensus aut ad concupiscenciam voluntatis et tunc incipit vicium veniale generari et corrumpi virtus cum ille motus est illicitus. Si autem hoc motu secundo voluntas consenciat auget ille motus et intellectus cum memoria eligit finem illius motus imperio voluntatis et hoc modo generatur mortale vicium ipsa rationalis tota existente contra finem quare ipsa est. Secundum quod nunc dictum est hic de motu sic intelligitur motus de vicio in virtutem

(c) 2006 Ministerio de Cultura

2 demio in viciu tn distingend e na motus
de virtute in virtute 2 de vicio in virtute eat
ex gra dei hic at motus influxus e ex uniu/
sali motu videlz ex illo quo de movet oia
ut supdctm e. Ac 2 iste motus e vniusa/
li motu nali influete preclara q videlz
motus vniusalis e otus 2 astitutus ordiate
ex supioribus pncipiis videlz ex bonitatio 2
bonitate 2 e usqz ad hoiez. Iste et motus de q
hic loqmur astitutus ex pdctis pncipiis
2 veniens de ipis pncipiis tendit ad fine
qre e videlz ut recipiat motu gre dei
Motus at de virtute in viciu 2 de vicio
in viciu e g pncipia nlla supdcti motus
veld in hoie extante mqs incipit infini/
tas g pncipia sue gnatois in motu vici
oso et incipit motus q ad fine vicii videlz
destructio finis virtutu 2 pncipiorum ipius virtu
tis hic siquide motus hz inclinatoz ad nd
ee cu finis puatois sit puato finis
eciidi 2 oriu hic motus quo oes potncie
huane alantur in motu grio illi mo/
tui q hituatus 2 dispoitus e ad fine cen
tri q di 2 mendi gliaq videlz addiligend deu 170

Verum na possit sustine motu gnato
nis 2 corruptois inppetuu q
dctm e de pncipiis motus s. de bo
nitate 2 e q influunt motu nalem cor bo magdo
2 e movent suu mobile sub rone bonitatis
magnitudinis ut sat bonitaz magnitudo 2 e. Vn si motus
eet infinitus duratoe in planetis 2 anali/
bus successive gnando 2 corrupendo cent
utiqz supiora pncipia pdcta destructa 2
p ons sbstru motus 2 sic eet impole mo/
tu ee finitu duracione na na ipoz pn
cipioz videlz bonitas magnitudo 2 e no poss sy
sustinere cor si motus eet duratoe infini/
tus bonitas qd no heret fine suu in ym/
gnacioe 2 duratoe ptate virtute n e q
2 sic de ipis singlis pncipiis na nullus
finis aseqt inqnatoe bonitatis magnitudinis 2 e
s potius finis oppositus qui bonitatis magnitudinis
2 e qr e impole sic pz maifeste. Natu
motus nal e de pncipio p mediu usqz ad
fine u e qes moti. Si et motus duraret
incessant in inferioribus finis sicdem
motus no eet qescere s postus qescedi
oppm 2 sic q ex motus accedet ad fine
videlz ad qete gnatu l corruptu eet in
dimnucioe. Ita q mobile no eet ta ue/
loci motu qm eet qm iuxta centru sic
si eet valde remotus a centro qr e impole
maife 2 g maifesta experiencia q hemus
in motu lapidis deorsuz cadentis qr
qm plus accedit ad centru tato velo/
cior e ei motus g 2 e. Omnis motus nal
aut e circularis aut qdraglaris aut
tanglaris 2 sic oes motus nales limi/
tatus e limitatoe sui subiti. Cu oes circu/
li 2 oes qdragli 2 oes qdragli tangli
sit finitus qnti. Vn si na sustine mo
tu infinitu duratoe gnatois 2 corru
pcios eet utiqz nale. pporcio int fini
pcios eet utiqz nale. pporcio int fini/
tu 2 infinitu qr e impole qr seqretur
pole q infinitu corrumpet 2 gnaret
finitu qr attingeret totu ipm fini/
finitu qr attingeret totu ipm fini/
tu roe nate sue infinitatis ipo fini
to cente illi sbo qr e impole g 2 e. Si
nata sustinet q motus gnatois 2 cor/
ruptois eet infinitus duratoe idest
eternus magdo qd bonitas 2 e asisset in mul/
tiplicatoe nuiu in gnando numaliter
aliud suppositu post aliud 2 corru
pendo qdlibz in suo numo 2 sic circularet
ab eterno p tota pma mr 2 sic numo eet

(c) 2006 Ministerio de Cultura

finis in multiplicatione et secundum illius numeri
se haberet ad finem videlicet generabilia et corrup/
tibilia quod est impossibile cum magis de bonis et est ma/
ior sit in homine et in certis aliis in pla/
tis et quod in numero vel in multitudine nu/
malia quod est 8. 1. 2. 3. 4. et [illegible] manifeste
denotatur quod motus generationis et corruptionis
habebit finem postquam cessabit et si sic huius
utique initium cum omne finitum sit inceptum

LIL

Quis motus corporalis est situalis
Tres sunt species sui motus videlicet
circularis et quadrangularis et tran/
sitularis. Circularis quod est in firmamento
et planetarum et cetera. celorum. Verumtamen spera tre
circularis in se non movetur sed in mixto quod de
habet motum circulare. Quadrangulus habet mo/
tum rectum tangulus tangulus vero declivum et
tres quod admodum iste tres species motus situales sunt in
universali. Itaque in partibus eorum situale sunt
isto. Motus firmamenti est circularis ab ori/
ente ad occidens et per omnes motus omnium partium
eius circularis est intra firmamentum. Ita vi/
delicet quod qualibet pars de quibus firmamentum compositum
est movetur in se de superioribus inferius et
de inferius superius circulariter sicut ut clarius
intelligamus ponatur quod a. sit superioritas et
b. inferioritas in unaqueque sperarum partium a.
sicut in illo motu circulari firmamenti circula/
riter se movet ad b. et b. ad a. Sed at
motus planetarum est alius nam planete mo/
ventur ad oppositum motus firmamenti videlicet
alias orientem ab occidente in orientem et per omnes partes orbis
planetarum ad oppositum firmamenti
et licet planete moveantur ad oriente firma/
mentum quod eum in fera se continuat eos du/
movet omni quod ad motum suum girat eos et
quam motus ipsius firmamenti est multo maior

motu planetarum actualiter motus planetarum
est ab oriente in occidente. Ista videlicet quod
motus firmamenti qui attingit saturnum et
movet eum et saturnus iovem et iupiter martem
et sic de aliis. Virtus motus maior
est in facie videlicet in anterioritate quam retro
et hoc est quia id quod movetur propinquius est ad finem
ad quem movetur et ita sol et cetere planete
habent faciem motus versus oriente quod tendunt
suo motu proprio sed motus firmamenti cuius
facies unitur ad occidente reflectit motum
planetarum ad occidente et ita sol et ceteri pla/
nete moventur retrorsum sicut homo qui ursa fa/
cie a parte anteriori tendit retro et ideo [?]
efficitur sol actualiter est calidus quod ad motum an/
teriorsum et siccus quod ad motum retrorsum et
ideo est temperamentum in situ motus ipsorum pla/
netarum nam si sol et ceteri planete sunt complexi/
ones quas habent moventur sic firmamentum
impossibile est quod esset temperamentum est in situ mo/
tus eorum non per omnes in eorum complexionibus hoc
id simile sequitur de motu ignis et aliorum
celorum et complexionibus eorum nam ignis faciem
suam habet ad calidum et posterioritatem suam ad
siccum. Eodem modo est de aere et de ceteris sunt complexio/
nes suas quorum motus sequitur regulam motus
planetarum ita videlicet quod orbis lune percus/
sus a sibi superiore orbe percutit speram ignis
et spera ignis speram aeris et sic de aliis
et sic ex situ huius motus fit temperamentum
complexionum per singulas speras celorum non [illegible]
predictus dicere quod qualibet spera celorum sit per se cor/
pus sed per tanto hoc dicimus quia regionum sub
orbe lunari quedam attribuit igni et quedam
aeri et sic de aliis sed quod ignis habet maius
dominium in ista et aer in illa et sic de aliis
Motus quadrangularis est rectus sursum et

(c) 2006 Ministerio de Cultura

deorsum et transversaliter videlicet in plano et ita quando ignis movetur sursum et movetur in facie sua quando movetur deorsum movetur contra faciem suam quia dum descendit facies ipsius ignis est retro faciei descensus et hoc est quia per siccitatem suam habet ponderositatem et repugnat aeri concordans terre et aque idem idem sed non in tantum scilicet de aere quam de igne et de terra scilicet hoc oppositum ignis et de aqua similiter sed non in tantum sicut de terra.

Motus triangularis est declivus et ideo etiam declinas facies habent per motum triangularem et inde quod fulgur descendendo declinat linea maxime scilicet habet motum causatum ex hoc quod aliqui anguli quadrangulari habent concordanciam cum duobus angulis oppositis sibi coniungens sicut est superdictum et propter ipsam concordanciam movetur ad eos et ergo et sic facies istius motus non est sursum ex toto neque deorsum ex toto nec usque aliquam rectam dimensionem ex toto et ideo est declina sicut patet nam aer ex toto non potest recte ascendere propter concordanciam ignis quam similiter concordat aque nec similiter ex toto recte descendere propter concordanciam aque quia similiter concordat igni et sic de aliis. Et sic per hoc patet quomodo motus triangularis influitur ex motu quadrangulari et motus quadrangularis ex motu circulari et ita situs triangularis movetur ex situ quadrangulari et ex situ circulari et per consequens ut de parte in partem in aliquo circulo non sit dare vacuum etc. Secundum ea que nunc dicta sunt de universali situ predicta motus universalis potest intelligi sicut motus particularis qui ex universali situ motus influitur in particularia etiam ut in hoc animali in hac planta in isto metallo et in hoc lapide etc. huius ex hoc siquidem cognoscitur quomodo principia motiva in rebus corporalibus et in natura corporea situata est. Hec quippe cognicio valde utilis est astronomo et medico.

Quomodo flamma ignis comburens movetur. Secundo in lignis vel oleo que ignis comburit est motus alterationis quia primo modo ignis influit virtutem suam in aere et aer etiam eam influit in aquam et aqua in terram et terra in igne et ita motus iste est circularis et per consequens triangularis quia ignis concordanciam habet cum terra per siccitatem et cum aere per caliditatem que videlicet aer et terra per humiditatem et siccitatem contrariantur et sic hec triangularitas motus fit de diversa concordancia et contrarietate et ideo ille motus ad combustionem qui est in ligno vel oleo situatus est in flamma quo ad formam et dispositus quo ad materiam lignorum. Unde flamma attingere lignum vel oleum continuat motus flamme ad combustionem que est iam actu motum ad combustionem ligni vel olei in speciem suam et sic alteratur et alterando reducitur in actum corrumpendo ligna vel oleum et quando motus generans et continuans est quadrangularis et triangularis vel et quadrangulis et triangulis ille motus qui generatur in triangularitate et quadrangularitate flamme et sic propter multiplicaciones et diminuciones lignorum flamma movetur communiter sicut dictum est. Flamma est ab aere generata et circumdata cum contiguus est ei et mixtus cum ea. In isto siquidem aere est motus similiter sicut in ligno et oleo de quibus dictum est et ideo partes que sunt in aere que calide et sicce complexionis appetunt partes flamme que sunt eiusdem complexionis et ergo partes flamme portant partes aeris et sic flamma movetur ad adamantem appetens suam naturalem perfectionem et simplicitatem sicut superdictum est et ita partes que calide sunt et sicce moventur ad partes flamme tamquam ad ma-

(c) 2006 Ministerio de Cultura

iore caliditate & siccitate & ita partibus ae-
ris calidis & siccis confugientibus ad partes
flame magis calidas & siccas attrahentes
eas attrahunt & alterant ille partes aduenientes
in partes flame & sic cetere partes que secum
adducunt & sic multiplicatur flama situando
in existentie flame partes sibi aduenientes //
In flama sunt quasi cela connexa quedam corpora
in alio sic & partes corporis quedam in alia eodem
modo & partes sibi flame alie in alia connexa
sunt. Et quoniam motus flame alterat substantiam dis-
iungens continuum per partem a parte corporis igis cum sit
ibi in magna actualitate appetunt simpli-
ficari & purificari separatur ideo partem a parte vi-
delicet se ipsam ab aqua & a terris elementis & per
consequens aere ab aqua & aqua & terra ab aqua iste
autem motus disiungens & distinguens est quia ipsi item
habet quidem esse in flama quia in ea est maxima ignis
actualitas & est in ea attractio nature exconque
attingit in quo subita motu ut in ligno vel oleo
habitu & potentia motu quo sic et specie attrahit ipsam
de habitu & potentia in actu. Itaque abstrahendo
coniungit partes purificatas in specie flame
& coniungendo successive & continue disiungit
successive & continue partes purificatas & di-
fundit // Partes corruptibiles in sibi
iunctis sunt in flama generabiles natura corrumpendo
sibi multiplicat flama & flama recipi-
endo illas & conuertendo in speciem suam corrumpit
illas partes que habent in extremitatibus suis
conuertens eas in speciem fumi vel euaporatio-
nis non tantum per eas retinent quia non per in eis agere
quia depurate sunt quo ad depurationem flame &
sic flama continue et successive augetur ex
partibus inferioribus ei aduenientibus & dimi-
nuitur ex partibus superioribus euolantibus & sic

in flama augendo se & diminuendo mouetur
localiter per tota se ipsam. — 173.

Quomodo motus est in planta. Predicamus // In
ista clausula supponit ut planta est motus
generationis & corruptionis natura planta al-
terat & transmutat in se id quod sibi aduenit
per radices suas quas habet infra terram in quibus
attingit materiam in se conuertibilem de qua nu-
tritur & viuit atque alterando corrumpit & ami-
tit a se partes suas successive & continue sic
flama sed non ita velociter sed motu valde
remisso quod est quia non per eas ordo retinet parti-
bus inferioribus sibi aduenientibus quia cresceret
nimis & excederet terminum suum naturalem & ...
sic in planta ad modum flame habet motum sua-
lem renouationis sue proprium attrahendo & con-
uertendo & expellendo habet & motum forte &
similiter vnde secundum substantiam alia planta generante alia
habet & per consequens motum in suis partibus substantialibus
ut ex igne in aere & in terris & econtra & ex
aere in aqua & in terris & econtra & sic de aliis
// In planta est motus quantitatis corporis motus
plante est quoniam in claritate quantitate angularitate
& rangularitate proprium plante qui sunt plante qui
sunt ordo mobiles in ipsa et planta est motus re-
lationis videlicet significatum motiuum & eius
mobile sic & calefactiuum & calefactibile leuatiuum
& leuatibile & lucificatiuum & lucificabile in
quibus habet motus qualitatis in relatione & relatione
in qualitate tales motus et habere non posset sine
motu forte & in & qualitatum actiuarum et
passiuarum & sic est motus actionis & passio-
nis // Planta habet esse in tempore & in loco
& per consequens partes eius excellentes sicut corpora et
quoniam ipse partes sunt motiue quo ad formam & mo-
biles quo ad materiam ideo sunt in motu quo est in tempore
& in loco & in quibus videlicet tempore & loco ipse
partes sunt motiue & mobiles at in tempus non est

mobile simpliciter sed est in suo motu quod ad formam et mobili quod ad materiam. Et quoniam tempus est in suo motu et mobili ideo tempus accidit et collocabile et collocatum rerum ipsius sunt quae existunt in tempore et in loco est collocabile et collocatum eodem modo non loco est motus ut partis quae cum loco sit in partibus suis et pone quod mobilis est in alia est ideo locus in partibus partibus mobilis et isto et loco est in tempore cum secundum loci sit in tempore et tempus in loco cum secundum temporis sit in loco manifestum est et per hoc quod praedicta sunt quod motus simpliciter non est in tempore non simpliciter in loco licet sit in eis in loco accidentaliter sic homo in navi quod simpliciter non est in motu quoniam navis movetur per accidens autem movetur cum sit in navi. Eodem modo sic motus non est simpliciter sed accidit in tempore et in loco plane non est simpliciter in situ et habitu eius et suarum partium sed per accidens non similiter in quantitate qualitate relatione actione et passione non per accidens licet est per secundum modum quod sunt quod est aptum natum moveri quoniam si actio cenit in motu simpliciter ideo in modo cenit in modo utique ipsa actio partes spatiales sine sub et est ipsa sua constituta sustancialiter sine partibus accidentibus quod est impossibile et cetera. Restat ergo quod motus simpliciter et in modo habet esse in partibus spatialibus ipsius sub et in ipsa sua medietate vero et per accidens habet esse in accidentibus ipsius sub 274

Quod obiectum movet potentiam. Dicto superius quod alia principia movent alia ideo movente obiecto aliquas ipsarum potentiarum intelligi per quod movet alia et alias et per illa quod movetur et hoc isto Ronatia potentiam in potentia assumit obiectum sensibile cum sit potentiabile et constituit verbum de similitudinibus suis et de similitudinibus potentiabilis obiecti sensibilis tunc ipso constituto ipsum est obiectum ronatie potentiam apparens in potentia et quoniam ipsa ronatia ad aliquem finem constituit illud movet se ad illum finem sic miles quod videns equum pulcrum et bonum post modum primus est dum non videt ipsum movet ad desiderium videndi illum et in hoc contraria se reflectit super potentias movente se voluntate ad finem id est ad optinendum ipsum equum quasi sicud finem intelligit intellectus attingendo in visione obiectum pulcrum et bonum videlicet equum et sic in obiectum movet potentia videlicet potentiam et potentia intellectum et intellectus voluntate ad finem et est finis voluntate et voluntas intellectum et intellectus potentiorem ad obiectum sed hoc ita intelligendum est quod obiectum movet potentias et potentia contrarias videlicet inferiores potentiam potentias superiores dando occasionem agendi super eorum et ostendo se illis superioribus ad passionem eius autem movet ad obiectum contraria potentias et superiores potentiam inferiores potentias active et formaliter agendo super eas. Homo attingens obiectum sensibile dispositus est et abilitatus ad diligendum vel odiendum sed qualitate obiecti et sic per sensitivas motu obiectum mobet et contrarium occasionatum ad gaudium vel ad iram sic quis movet ad gaudium movendo suum spatiale amicum vel ad iram videndo suum mortalem inimicum et sic hic obiectum movet potentias sensitivas ad sciendum ipsum et sensitiva sensiendo. ipsum movet potentias ad potentiandum sic sentire et contrarias ad intelligendum ipsum sed diligere vel hodio habet hoc quod motus constitit in visum potentias et contrarium non autem constitit in visibili potentiabili et intelligibili certiore quam accidit est obiectum in hoc quod est stabile quam sensitiva accipiat illud ab exterius et in hoc est occasio motus inferiorum potentiarum ad superiores et ergo sic patet est. Obiectum quoniam movet potentiam per similitudinem quoniam per dissimilitudinem per similitudinem quod sic bonum obiectum movet bonum hominem ad bonum et malum obiectum malum hominem ad malum per similitudinem quod sic malum obiectum movet bonum hominem ad bonum et bonum

(c) 2006 Ministerio de Cultura

obm malu hoiez ad malu hic aut motus
e in libertate hois ex pte finis actu ex
pte principii hō p sine libertate sentire
motu q adhuc no insit p iudicium intellis
sic hō qn vidz pulcru obm inqd sensitiua
p delectari sentit illud sensitiuaz suaz
mouz addelectacione // Vn vitatiua ptu
ate appetitia e appetitiua vn quo sensitiua attingit
obm appetibile ipi vitatie se influit quo
ad form ex sensitiua itz in vitatiuaz ut
moueat appetitiaz sua ad illd obm ap/
petibile z sic appetitiua attingete illd
illd obm appetibile refluit illa itz de appe/
titiua ad vitatiaz z de vegetatia ad sen/
sitiaz sequete appetitu ad obm illd z
p hoc mediu obm mouz vitatiaz z sen/
sitiaz. Multi et alij modi st p q's obm
mouz ptiaz sic centru t'ce qd mouet
lapide z obm sursuz qd mouz igne
z cetera huius. —

Quod form mouz materia. ego
in rõali aiali qa aia in/
tellectiua e in eo form corpus
uero materia mouz aia corpus usus hō
appetit obm q ad uolutate z intelligit
illd q ad ~~volutate~~ intellim z recolit
illd q ad memoria. Jdeo obm e fis
diligere uo intelligere z memorari se
hnt ad fine z sic mediate recolere
intellige z dilige mouz ipa aia corpus
ad illd obm eo q vto boni mag ne
e ipius aie het sup corpus ptatez z
p hac uirtute ordiat aia z disponit de
corpe ut attingat fine Et qm aia
cens fis idest pfectio ipius corpis
quieta e cu ipo corpe z vita mouz
to id q e finis idq se ht ad fine z

sic aia mouz ad se corpus z ad ea q ad
se appetit z sic mouz ipz ad fine q
ipa diligit videlz ad obm de pide
ad alia fine mobiliore z itez ad aliu
successiue z gradatim usqz ad ultimu
fine q e deus z finis oium sic hō qui
appetit ire ad audiendu u'bu dei z istud
e qda finis z itez e finis se ht ad aliu
fine videlz q aia intelligat z diligat
deu z sic de alijs in vtue aut huius
motus ht hō libertate aia mouete
corpus ad bonu ul' admalu obm ht
q ptate aia mouedi ipz ad maluz
ut ipa possit odire ipz malu z dilige
oppm illius mali z si agat oppm est
vtqz impedito agens q illd qre ipa mo/
tu ht // In brutis cu sensitiua sit
175 form vegetatia materia mouz ipa sen/
sitiua vitatiaz qr brutu p sensitiaz
viuit z p vitatiaz e corpus z ht pz na
du huius sitit appetit fonte inq bibat
appetitu qde ht in silitudie volutatis
hois z memoratiuaz loco memorie z
extimacioez p intellctu z ro ymatiua
ymatie fonte in q ymatiua sua appeti
tus z extimatio attingit silitudiez
fontis in fantasmate ht aut disposi
cio attingedi e in ymatiua illius in q
obm e hituatu videlz l'bone l' bibe
. Cetera dispositio appetendi pucit in
illo ex pte vegetatiue Na ex eo q ca/
liditas z siccitas augmentate st in
ipo suo z frigiditas z hiditas di
minute st appetit cuius aqu cu sit

(c) 2006 Ministerio de Cultura

frigida et humida et sic finis ob[iectum] est fons et fons est illi ob[iectu]m ut bibat et ita bibere est ei aliquis finis consequens et iterum bibere est ei ut vivat vivere autem est ei ultimus finis et quoniam ipse vivit per sensitivam et quod sensitiva est ei forma que movet corpus illius dispositum ad motum et sic movetur ad fontem ut bibat vel ad pratum ut comedat atque vivat et si mulitudines ex quibus virtus opposita est ut ...

de hoc tractatum est supra et cetera et per omnes ... de similitudinibus fantasmata que huius facit de similitudinibus fontis et circumstanciis eius. In planta movetur forma materia. Una in plantam est vegetativa. Habens in se quatuor potencias videlicet appetitivam retentivam digestivam et expulsivam. Per appetitivam appetit id quod convertibile est ei in nutrimentum per retentivam retinet id quod convenit ei de liquore intra ubi planta diffundit radices suas et sic aqua terra aer et ignis aduc... ...

[Right column]

tello ut forma clavi recipiat quod ... forma clavi situata est in virtute artificis ...

De questionibus circa virtutes et vicia

176

Quoniam virtutes et vicia sunt considerabiles. Ad investigandum noticiam virtutum et viciorum metaphoram ...

hanc non specialem operationem scilicet actualem operationem
videlicet calefacere frigefacere et cetera igitur planta
et cetera calefaciat quod quia calida est quod ad ignem
infrigidat et quia frigida est quod ad aquam et sic
alia est eius complexio quod ad calidum alia non quod ad
frigidum et quoniam ipsa planta constituta est de
bonitate magnitudine et cetera sed quod bonitas et cetera ma
iores in hac complexione quam in illa quam
maiorem proportione dispositionem et conve
nientiam habet cum ista quam cum illa vel cum alia
dicitur quod illa cuius bonitas et cetera magis
assentiunt et complexiones regitur per illa
que est eius forma et cetera sed eius materia et hec
forma de ipsa materia vivit sicut flamma de
oleo in lampade et colera de sanguine me
lancolia et fleumate in colerico. Secundum
quod per hanc metaphoram de operatione speciali
et actuali in sensualibus dictum est intelligendum est
de operatione speciali et actuali in intellectuali
bus istis. Anima intellectiva constituta est de si
militudinibus dei scilicet de bonitate magnitudine et cetera ita
quod omnes iste forme constituunt animam et principia
eius sicut dictum est in tractatu de anima. Hec autem
constitutio est specialis et abstracta scilicet actualis opera
tio itaque ipsa anima quod ad memoriam recolit
quod ad intellectum intelligit et quod ad voluntatem
diligit vel odit et quoniam quelibet potentiarum suarum
constituta est de bonitate magnitudine et cetera recolit id
sub ratione sue bonitatis et cetera atque diligit sub
ratione sue bonitatis et cetera atque diligit sub ratione
sue bonitatis et cetera cum ipsa et quelibet suarum potentiarum
sit bona magna et cetera. Et ita similiter sicut
de complexionibus plante dictum est si bonitas magnitudo
et cetera maiorem habet proportionem et disposi
tionem et convenientiam cum memoria quam cum
intellectu aut voluntate sic actus memo
rie excedit actum intellectus et voluntatis

scilicet quod bonitas magnitudo et cetera disponunt illam
et ita sub maiori excellentia recolendi
quam intelligendi et quam volendi vel nolendi generat
verbum ex recolere intelligere et velle
sive nolle quod sunt similitudines bonitatis magnitudinis
et cetera anime et principiorum eius super similitudines
bonitatis et cetera ob ipsum quod ipsam obviam assimilatum est
fantastice sensuali et intelligit. Ge
nerato verbo supradicto omnem illud verbum esse aut
virtuosum aut viciosum. Si virtuosum est
scilicet inde finis bonitatis magnitudinis et cetera nam bo
nitas magnitudo et cetera ad hoc constituunt animam
et eius memoriam intellectum et voluntatem
agant quod ad bonum magnum et cetera sic plan
ta quod ut calefaciat infrigidet et cetera
humefaciat impinguet et macrefa
ciat et cetera huius constituta est de bonitate magnitudine
et cetera quod ad bonum magnum et cetera. Si autem
predictum verbum est viciosum sic est contra finem bonitatis
et cetera anime et principiorum eius sicut medicus minis
tras infirmo contraria sanitati. Sciendum est autem
hic quod virtuositas que sumitur hic in verbo quod dici
mus verbum virtuosum assumitur a virtute que est
quedam illarum virtutum formarum simplicium de
quibus anima est constituta. Nam verbum viciosum
dicimus pro eo quod est contra finem ipsius virtutis scilicet sim
pliciter verbum quod est virtuosum ita est bonum ratione
bonitatis magnum ratione magnitudinis et sic virtuosum
ratione virtutis et ita simpliciter possumus illud
dicere et similiter est contrario verbum viciosum ita
est malum ratione malicie contra bonitatem et parvum ratione
parvitatis contra magnitudinem et sic de aliis sic vi
ciosum ratione vicii contra virtutem. Sicut sub
genere plante sunt plures species ut pomus caulis
et cetera sic sub genere virtutis et sub genere vicii
sunt plures species sub genere quidem virtutis ut fides
spes et cetera sub genere vero vicii ut gula luxuria
et cetera. Ratio autem quare sub virtute et sub

(c) 2006 Ministerio de Cultura

vicio diuerse implicatur spes et quod verbum siue
in bono siue in malo ex diuersitate obiectorum
diuersitatur ut diuersimode initum vel expam
consequitur. Atque recte ipsa anima quod ad se bona #
magna etc. diuersas operationes diuersimo/
de bonas magnas etc. vel per oppositum diuersas
operaciones diuersimode malas prauas etc. sed
non inquantum bona magna etc. in productione
vbi quando bonitas producit plus sui simile quam
veritas etc. et sic de aliis formis sim/
plicibus. Et ideo si bonitas plus influit
sui simile quam veritas magis se cointat plus quod
ad bonum quam quod ad verum etc. ita iusticia consistit
ociosa in veritate et bonitate etc. per consequens in/
magnitudine etc. si tamen iustum est quod in productione vbi
tanta debeat esse similitudo veritatis quanta
similitudo bonitatis manifeste et patet in hiis modo
per quod virtutes et vicia sunt considerabiles ex eo
quod virtus est si ociositas non est iniusticia neque
in bonitate neque in magnitudine neque in ceteris et si
ociositas est in aliqua ipsarum sit est ipsa ocio/
sitas vicium et illa similitudo siue forma et
per consequens cetere similitudines siue forme patiuntur et
in gratia sua et sic oritur inde vicium prodo/
minans principalibus quod illa magis peccat et princi/
palis dominatur ociositas sicut in planta quando
appetitiua plus appetit quam digestiua digerere
possit et tunc digestiua est secundaria et corrup/
cione plante appetitiua vero primaria. Cognos/
cat per hoc quod dicta sunt homo considerare virtutes
// In verbo magis quod virtus et vicium sunt habitus
et disposicio est maior habitus et disposicio
virtutis quam vicii eo quod virtus est finis bonitatis
etc. anime et sui verbi in recolendo intelli/
gendo et diligendo bonum magnum etc. ex
eo quod vicium est occasio ad virtutem et non econuerso

et hoc recolendo intelligendo et odiendo malum et
magnum bonum etc. Et quoniam anima est libertas — ad malum
ad agere sic sic nunc dictum est ut magis quod est
per eius non deficiat bonitati etc. Ideo quando
anima sequitur in oppositum tunc vicium oritur in quantum
finalis disposicione anime et contra finem eius

177.

Queritur hic de fide // Solucio
Origo fidei per ex parte dei consistit
in hoc videlicet quod deus similitudines
suas influit anime humane fide quod si quia illas
similitudines recipit in illas similitudines suas
de quibus ipsa anima producit verbum indutum habitu
fidei isto deus est bonus magnus etc. et sua
bonitas magnitudo etc. infundit in bonitate anime simili/
tudines sua et tunc anima recolit intelligit et
diligit diuina bonitate etc. Postmodum quod di/
uina bonitas magnitudo etc. sunt vnus deus sunt vnus,
pater vnus filius vnus spiritus sanctus et quod similiter alii
articuli sunt influit deus bonitate ipsi anime vt
ipsa anima vnum deum recolat etc. vnum pa/
trem et ceteros articulos et anima illa influencia
recipit. postmodum quod in deo est magnitudo et in
anima similiter influit magnitudo dei manifeste tanta
implicate bonitate etc. quod voluntas supponat
vnum deum esse et ceteros articulos et hoc suppo
est bona quod est vera et vera quia est bona et
quod est adeo data et tunc voluntas anime suppo
nit predictos articulos esse et intellectus credit in
eos obediens voluntati atque memoria
recolit passione et obediencia et media
per quam voluntas ita supponere debet et intellectus
ita obedire et ipsa memoria ita recolere
et isto fides oritur et adducitur de potencia
ad actum et continuatur intellectui disposicione
et habitu gloriae est verbum sub ipsa fide gem/
tum tales quod sunt operaciones antedicte // Quan
autem verbum constructum est sub habitu fidei sic
nunc dictum est. tunc necesse bonitatis magnitudinis etc. intel/

(c) 2006 Ministerio de Cultura

lectus est quod intelligat diuinam esse necesse et quod opera-
tiones necie attingat cum esse unum et trinum
et incarnatum et cetera et sic intellectus per suam
naturam, bonitatem magnam et cetera mediante
tamen gratia dei eleuatus ad super demostrationem
diuinam esse unum trinum et cetera contrahit per ipsam naturam
suam incedere quare te in tota eleuatione
sua deficit a posse intelligere ea quae te diu
intellectus est ita altus deus influit credibilia
et supposibilia et te intellectus sub illa in-
fusione sistit ad iustus sui simplici et me-
moria et te magnitudine bonitatis et cetera consistit in
illo verbo quod te sic ab anima sub illo habitu illi
credulitatis et supponens quod te habet et se-
finis illius verbi in habitu fidei quare hominibus
non potentibus intelligere demostratione per scias
atque sua ea verbo quod deus influit per modum habitus
fidei bonum est credere et recipi ea sub illo
modo per quod influit. Diuina bonitas et cetera
influit bonitatem et cetera fidei bonitas autem anime est
organum quod diuisum est in memoria et in
intellectu et in voluntate quae sunt diuise partes
predicta et influentia bonitatis et cetera fidei
licet sit una in se diuisimode recipit quo ad
bonitatem et quo ad magnitudinem et cetera. Et si talis in-
fluentia inveniat organum sibi dispositum
et te constat fides in suo actu unitas de
ipsa influentia quo ad fortitudinem et de receptione
ipsius influentie quo ad magnitudinem et dispositiones
et vivit quare verbum est secundum suum et ipsa est fortis
in qua anima habet deum per obiectum. Sed quando ita est
quod materia potest influentie repugnat ita
quod ad alium modum influendi se disponit per quod
diuina bonitas et cetera non vult influere tunc
perit fides et oritur inde incredulitas ita quod
voluntas non supponit neque intellectus credit et
memoria obliuiscitur sed appetit intellectus
metas extendere in quibus credendo prius

consistebat et hoc est quod bonum agere virtutis
in vicium oritur et cetera. Quoque autem diu
fides viuit intus animam construetur verbum
suum sub habitu fidei deo preparat videlicet
bonitatem magnitudinem et cetera ut illud verbum quod est in habitu
suppositionis ipsi anime gustatur in habitu scientie ad
quem sit et secundum quod deus disponit bonitatem et cetera
anima recipit quo ad memoriam intellectum et
voluntatem hoc autem ita disponitur adeo ut intellectus
ad scientiam intelligat in influentia per modum
adquisitionis adeo recipiat et hoc est magis ut
ille intellectus disponat alios intellectus qui sunt inerro-
res et quod fide ad recipiendum influentiam aut
per infusionem aut per adquisitionem. Sed quando ita
est quod verbum constitutum est accedere intellectum in-
telligendo et sciendo ad ea que voluntas supponit
non ille intellectus habet caritatem in suo intellige-
re et sciendo non est in suo credere eo quod non concitat
notitiam illam incredulitate est inimicus infi-
delibus ut reuocaret ad finem ad quem creati
sunt videlicet ad cognoscendum et diligendum deum per
quod reducerent de infinita morte ad vitam
eternam te in illi intellectum destruitur fides et
conuertitur in vicium cum sit sine caritate et for-
tis autem presumptio est multum odiosa et occasio 178
summe pene est.

Queritur hic de spe. Ergo deus est
bonitas magnitudo eternitas potestas et cetera
et anima constituta est de bonitate magnitudine et
est sic suppositum est predicata sic est suppositum est
deus agit in se de bonitate et cetera per generantem filium
et spirantem spiritum sanctum ac et ipsa anima creata
est in bonitate et cetera et constituta de bonitate et cetera ut quod
ad bonitatem suam agat de bono et quod ad magnitudinem sua
de magnitudine et sic de aliis. Et ideo debemus sperare
habere in deo et quo ad ipsum et quod ad nos quod ad
ipsum quidem ut ex eo speramus consequi bonum magnum
et cetera quoniam bonus est et cetera et producit bonum magnum
et cetera ac est ut ex ipso speramus habere vitam et

(c) 2006 Ministerio de Cultura

resurrectionem eorum sperat eternum et habere posse magnum bonum et cetera quia ipse eorum potens bonus magnus et eis producit pariter bonum magnum et cetera. Sic igitur sperare debemus quoniam sic sperare bonum et magnum quid est. Et sic quo ad nos in eo confidere debemus secundum talem conditionem ut eius bonitas influat in nostram bonitatem et eius magnitudo in nostram magnitudinem et cetera quod cognoscamus et diligamus eum in via et in patria nostra. Sine ista conditione non esset forma spei in nobis cum simus per nos non aliquid per nos et cum traxit nos ad se per nos non aliquid ad nos. // Quoniam divina bonitas et cetera est magna et nostra bonitas modica debemus utique ita agere de spe quod confidamus in deo cum ipse sit summus in magnitudine bonitatis et cetera. Iustum ei est ut maius bonum confidentia habeat in maiori bono. Semper quod deus paratus est influere spem in nos ut quo ad nostram bonitatem et magnitudinem et cetera ut illam influentiam recipiamus recolendo et intelligendo et diligendo sic esse sic influit in nos et sic nos illam influentiam recipere debemus. Et ideo quando deus influit et nos non ita recipimus quod in nobis non est ociositas bonitatis magnitudinis et cetera confidendi in eo et per eum. Et spes informatur verbum quod fit de similitudinibus in nos et de similitudinibus influxis in nos constitutum est et secundum multum vel parum sperasse quod illam influentiam multum vel parum volumus accipere. // Confide quod per deum bona opera faciatare. Est spes bona et confide quod per deum magnum bonum facias est spes magna in bonitate et sic de aliis huius et ad huius consistit in hoc quoniam bonitas illius per quam nostra bonitas potest facere bonum influit in bonitatem nostram spem bonam et magnitudo eius bonitatem eam magnificat quia magnitudo nostra magnitudinem bonitatis considerat attingere per se. Et sic spes nostra perficitur quo ad bonitatem et magnitudinem sic nunc dictum est sic suo modo perficitur in aliis et hoc modo spes vivit et regnat in nobis. Sed moritur eius contrarium omnis qui simpliciter confidit in nostra bonitate magnitudine et cetera quod est quia secundum eius bonitatem magnitudo et cetera non influit in nostram bonitatem magnitudinem et cetera. Sed bonitas nostra est attendendo mala et magnitudo nostra peccata et sic de aliis quia contra finem perversi sunt in hoc quod ad recipiendum influentiam dei rebelles et inordinati sumus et sic inordinatio generatur isto modo. // Quando bonitas nostra recipit influentiam a bonitate divina vel oritur desiderium in voluntate desiderante fruere deo sed magnitudo nostra non vult recipere magnitudinis influentiam a magnitudine dei faciendo illud bonum quod voluntas desiderat quo ad bonitatem sed non quo ad magnitudinem et ideo quia magnitudo deficit voluntati et bonitas est hoc pigra et remissa ad operandum bonum per deum et ita incipit corrumpi illa influentia quam voluntas recipit quo ad bonitatem et convertitur in vicium et sic est inordinatio et rebellio receptionis illius influentiae secundum istum modum et sic de aliis similitudinibus. Et ideo multi sunt qui bonum inceperunt in deo confidere sed postmodum illud dimittunt nam ex eo quod modicum diligunt illud nolunt ad actum reducere illud quod in eis adeo inceptum est. // Qui habet aures audiendi audiat quanta et quam magna incurrit qui bonum adeo propinquatum in nichilum perducit et cetera. // Multi etiam sunt homines qui in peccato perseverantes et perseverare volentes spem salvationis habere opinantur. Et ideo quia se ipsos diligunt spem sine penitentia habere putant sed non habent eam. Si enim haberent bonitatem magnitudinem et cetera corde reciperent illam a bonitate magnitudine et cetera dei in-

al. desiderat

al. nostra

Nota bene

al. nichilum

(c) 2006 Ministerio de Cultura

fluentibus. Et quam malicia inest eis
maxime repugnat in diuine bonitati et
preterea multi sunt homines qui in sole et in
luna et in idolis spem habere putant. Nes
quid spem non habent solius ei dei est infundere
spem et in illi quia adeo spem habere desidant
quorum spe ad recipere potuerunt in magnitudine
bonitatis et quia adeo in modica karitate
eam recipiunt quia ydolatris et ceteris in
fidelibus predicare volunt et adeos quanti
per via veritatis laborare negligunt et
magnum quod periculum est quam spes magnitudinem
non optinet cum bonitate etc. L79

Queritur hic de karitate // Ergo deus
est recolibilis intelligibilis et amabilis et
hoc est optimum quia est summe bonus
et hoc est maximum quia est infinite summus et
iustum ipsum recoli intelligi et diligi sed cetera
iusta quam ipse est ipse fons et ipse sol iusti
cie per quem cetera iusta iustificantur ad eo quod
est ipse recolibilis intelligibilis et amabilis
in sua excellencia recolendi intelligendi et
diligendi quia omnia alia ipsum recolunt intelli
gunt et diligunt debent recoli intelligi et
diligi et in omnibus karitas te quam homo recipit
in sua memoria intellectu et voluntate in
fluencia adeo influere quoad bonum et quoad
magnum et est karitate in homines recipie
te ipsam in suarum bonitatis et est memorie in
tellectus et voluntatis te quam deum recolit in
telligit et diligit cum sit in summa excelle
ncia recolibilis intelligibilis et amabilis sic
nunc dictum est et quam est recolit intelligit
et diligit aliud quod est recolibile intelligibile
et amabile sicut ipsum deum videlicet semper ipsum
et proximum suum hec sicud karitas pervenit
in constituendo ubi in recolere intelligere et
amare deum et se ipsum et proximum. Itaque sex

summus finis hoc dilectionis sit propter deum deus autem
karitate non influit in homines nisi propter se ipsum
eo quod eius influencia non est in hoc magna
iniusticia bonitatis et est ipsius dei neque est in
iusticia bonitatis et est recipientis // Ignis in
fluit lucem suam in aere aer vero recipit
illam in luciditate sua. Itaque igne abs
tente illam ad se refluit ipsa lux in igne
ut ignis et lucem suam transmutare possit
lucem aeris et sicut illius lucis in speciem ignis
consimiliter deus karitatem influit in nos ut
illa karitas refluat de nobis ad deum in hoc
quod diligamus eum cum sit summe diligibilis
ut et predictum est ac etiam vult habere occasionem
quoad maiora bonitatis magnitudinis et est diligendi nos
et faciendi nobis bonum et karitas influit
adeo et recipitur in nos quam recipimus in
fluencia ab illius nostra bonitas et amat illius
nostra magnitudo et sic de aliis quia sic forte ka
ritas in hoc quod producit finis et ita karitas
vivit in verbo fantastico producto nam ipsa
karitas est forma et ipsum verbum est materia illius de
karitas sed licet materia nutrit ipsa forma sicut huiusmodi radica
le de materia sibi adueniente. Dum autem ubi
transmutat quoad materiam ex quo nutrit karitas
et transmutat sub alia forma virtutis ut
fidei vel spei vel aliarum aliarum et remanet
karitas in habitu et illa virtus magna fit quam
sio surgit in actu. Aut si verbum prius ine
transit de forma virtutis in forma viciorum tunc
privatur karitas et reducitur in potencia deus
autem quoad bonum et est vult eam reduci de potencia
ad actum sed bonitas nostra agit quoad maliciam
et magnitudo nostra quoad summum malum et sic
de aliis cum contra hoc deo repugnamus // In
operibus mecanicis magister est instrumentum
voluntatis martellus vero instrumentum
magistri sed clavus est finis ferrum autem est materia
clavi consimiliter deus movet memoriam ad re
colendum et intelligendum intellectum et voluntatem

(c) 2006 Ministerio de Cultura

ad diligendu eu . ut ab eo recipiat karita/
te q ad bonu magnu 2 c recole intellige
2 velle . Itaq memoria moueat suu
recole 2 intelle suu intellire 2 volutas suu
velle ad mouend illas silitudines de qbus
uerbu conceptu suu constituti e q sunt fan/
tasie q et fantasie sunt m . ubi centes
silitudines conpetatu di 2 conpetatu cari/
taz 2 ita karitas e forma 2 finis istoz
fantasiaz 2 deus e finis karitatis Exe/
plu si uolutas uellz moue manu ut mo/
ueret martellu 2 martellus clauu et
manus nollet obedire uolutati ad mouend
martellu . Ita ho no hns karitate n
vult mouere memoria q ad bonu 2 ce/
tras prius ut recipiat a deo karitate sed
postq mouet memoria quo ad malu 2
ceteras prius ad oppm karitatis talis q de
impabilit e inobediens deo mouete me/
moria 2 c ad karitate // Diligere honore
pp deu e karitas no at diligere pp se hono/
re qa isto deus no influit karitate diligere
et diuicias aut filios aut vine 2 c hic
pp dm ut illud diligere sit bonitati magnitudini justitie
2 c . e karitas alia at no na alia bonitas
aie magnitudo deficeret magnitudo 2 eo 2 sic
karitas generari no posset atq indiligere bonitati
absq odire malu vel inodire malu absq
diligere bonu no e magnitudo boni 2 ita n e
in hoc karitas hac et indiligere bonu 2
inodire malu sine magnitudine boni no impli/
catur karitas cu ex bonitate 2 magnitudine recolendi
intelligendi 2 diligendi qd iustu e karitas
oriatur // Naturale bonu e unde pulcritudines
habet natural ex hoc sc ut ho videndo eas ka/
ritate habeat circa dm 2 premiu suum
idez suo m sc de reliquis sensibus Et
quo ita e q bonitas nra sc simpliciter naturaliter
videndi placita n at sibi sine magnitudine redeto
ad dm et illud vide gnit in vicium et

bonitas agit q ad malicia deficiens in ma/
gnitudine . justicia 2 c . Pptea sunt multos
homines in errore q gnitu vel recosiliari possit
2 n sucurri eis ab hns q possunt vel sunt
paupes 2 no auxiliari eis de magnitudine di/
uiciaz e summu vicium 2 summa absti/
lutas contra karitate ex illo qd sunt generat
ubum fantasticu contrarium petus karitati
Pptea timere opprobria paupertate 2
picula ad honorand dm generat karitatis
oppm suffocatur enim karitas 2 eius op/
positu releuatur :— 180

Queritur hic de iusticia // Quo
justicia spualis e quedam res siue
quedam principiu aie ut supradict/
ta q sic in planta . ca cu justicia gaudent
2 conponitur . Ita sibi e in aia justicia ut
bonitas mag 2 c juste constituat aiam
2 per ons memoria intellectu 2 uolutate
2 ita justicia spualis e vna in radice in
aia vn sic planta calefacit cu sit calida
quo ad igne q e qda radix eccl illius sic
aia justificare dz et bonificare 2 magnificare 2 c
quo ad justicia recolendo intelligendo 2 uole/
do sic ut intellige recole et uelle justifi/
cata sunt quo ad justicia in bonificare magnificare 2 c
2 hoc m justicia spualis influit justicia acci/
dentale in recole 2 c q sicud justicia
accitalis e illa virtus q procedit 2 sufferat in
verbo fantastico siue illud ubu sit productu
de fantasiis spualibus vel accitibus vel utroq m
// Predicta accitalis justicia generat isto aia q
ad bonu influit in actus principaliter bonificare
2 quo ad magna magnificare 2 sic de pseuare
posse 2 c Racio at quare justicia sic oritur
e qr justu e diaz facere justu bonificare 2 c
in justo recole 2 c du attingit obm bonitatis
pp hoc ei e bona ut agat de bono in magnitudine
ut agat de magno 2 sic de aliis 2 ita

(c) 2006 Ministerio de Cultura

ra finis quare ipa aia e 2 qre e bona
2 e implicat id q iustu est 2 in e quo
actꝰ aie magis intesꝰ e qͦ ad iusticia
qͣ qͦ ad botez 2 e et sic e actu iusticia
cete ão hitu 2 disposicioez huit qs sim
gularit iciat ad actu. Et q3 influencia
maior e p qda radice qs p alia ut p
botes qͣ p magnez 2 sic de aliis // Justu
est nos diligere dm sup oia eo q ex
cedit oia botem magne 2 e eodez m iustu
e nos intllre 2 recole ipz sup oia. Et
qd qre in tata excellencia de e reco
intllis 2 amad e qr iusticia eiꝰ eqlr e
2 in ipo 2 in nobis. Vn velle dm plꝰ
diligi qs intelligi no e iustu uelle qr uel
le mi no p ee iustu qͦ ad qnda pprieta
te dei 2 iniustu qͦ ad alia 2 ideo in
qtu e iustu dm diligi sup oia qͦ ad
bonu ita simlr qͦ ad magitu 2 qͦ ad
etnu 2 sic de aliis. Et io si plꝰ 2 me
liꝰ vii magitus possum hire deo p aliq
mod qs p aliu 2 in alia tra qs in alia.
iustu e 2 si semp maiꝰ 2 meliꝰ huj
cu eiꝰ eligimꝰ Et si Xo mag qrimꝰ in
iustu qd e qr sic iniuriam magitu
sue sic eiꝰ boti du diligimꝰ magis minꝰ
bonu qs diuia botes in h9 siqd passu scia
deberet lede multos // Justicia requit
q voluntas plꝰ diligat velle suu qs
vide 2 audire 2 qs diuicias 2 honores
cu voluntas sit melior maior 2 e qͦ
ad velle qs qͦ ad vide et audire 2 e 2 p qns q
voluntas plꝰ d3 appete iusticia in vel
le qs in vide 2 e s. q suu velle sit
iustiꝰ qs vide id e de recole intllre q
de velle atq voluntas et plꝰ d3 appete
botes in recole 2 intllire qs in vide 2 e
2 p qns q mag botis 2 e maior est.
sit in recolere 2 intelligere qͦ ad iusticia qs
in vide 2 e 2 io qm volutas oppm appet
te oritr iniuria 2 pit iusticia. Raso at
huiꝰ e qr bonitas maiore qͦ ad iustu vel
le l intellige l recole qs qͦ ad iustu vide
l audire 2 e. 2 in hoc passu multi decipi
unt pcores qͣ p iniuria istoꝰ // Bonu est N°
hoies vide pulcritudies qr bone s. sr cm
cate dei 2 ita iustu est eas videy magis
et requit q multa videant qr mag sui
2 s in volutas qͦ ad mag[nitu]tes 2 botes obiec
toru visibiliu implicat magitu uelle
ut videat. Vn si mag plꝰ se vritat ad
vide ita q volutas plꝰ appetat q occli vi
deant qs q ipa uelle iustu heat sic
suu velle 2 vide occlos qtuit iniuri
am eo q mag botes 2 e in iniose se heat
illis in h qd id qd minꝰ mag e in botes
plꝰ magificat qs id qd magis 2 s mo
mag iniuriose agit qs sua m3 pprietate
sibi 2 botas 2 iusticia 2 e eod et mo
sic de uide dem e intllige e de audire
2 e atq de diuersis ptineme 2 e 2 de
hac vita 2 de alia. LXL

Queritr h de prudencia // S°
E ic de fudamto iusticie p
detm e ita suo m intllire de
prudencie fudamto. Ac 2 sic iteras p
notat magis qͦ ad volutatem. Ita 2 pru
dencia magis qͦ ad intllim. Vn pdencia 2
sapiencia 2 sciaz eod h accipio in bestig
gans istoꝰ prudencia orit qn Xbu fan
tasticu gnat ab intllu implicate fan
tasias sensuales 2 intellectuales de qbus
Xbu ostituitr 2 h3 denoiacioez pocius qͦ
ad pdecia qs qͦ ad alia virtute ex h9 qr
radices s. ptes intllis sbals magis gnat

(c) 2006 Ministerio de Cultura

aut et plus influit quam ad prudencia in constituendo
ne verbi quam quam ad iusticia et cetera simili sic bonitas
in bono intelligere tale quale intellectus humanus est ita
prudens quia ipsa bonitas facit eum intelligere prudentem
sive quia ipse intelligit sed idem similiter est in
bono velle et in bono recolere tali quod volun-
tas appetit prudencia habere in tali intelligere
et in tali recolere ut per prudencia deus recolatur et
intelligatur et diligatur super omnia encia et sic
quod ad bonitatis prudencia constituit in verbo et cetera ita
simili et quod ad magnitudinem perseverancia et cetera. Intel-
lectus intellius obiectum intelligit obiectum similitudines
intelligendo et se ipsum intellexit similitudines suas
et sic implicatur verbum ex utrisque similitudinibus
Et ideo si ex illo intelligere sit finis bonitatis et cetera
intellectus et sic intelligere per finis bonitatis et cetera ali-
cuius obiectum sic est in illo intelligere prudencia si at
sequatur oppositum sic est in ipso intelligere oppositum
prudencie unde quando intellectus conatur adducere fine
quare intellexit et ille finis reducitur in habitum
bonitatis et cetera et regnat prudencia quia id sit quod fer-
tur intellectus quod ad bonum magnitudinis et consequitur et
elongatur ab opposito finis ipsius intelligere boni-
ficare et cetera. Quoniam bonitas plus influit
bonum facere quam ad possum velle quam quod ad possum
intelligere idem est de magnitudine et cetera. Si tamen quando bonitas
concordat melius cum magnitudine velle quam cum magno
intellectu intellectus est plus obediens voluntati quam
ipsi et intellectus agit de prudencia quia bene et iuste
agit et si et bonitas in magnitudine sequatur in-
tellectum quam voluntatem et voluntas agit de prudencia
ac et implicatur voluntas multiplicatoris prudencie
si sic agit quia bonitas ita vehementer sequeretur ei
sic intellectus idem est de memoria quam de intellectu et
voluntate. De prudencia agit quod diligit bonum
et odit malum et quod aderet bono et evitat ma-
lum et quod eligit maius bonum et evitat maius
malum in opposito autem huius actus agit prudencia et orit
stulticia. Preterea prudencia disponit quando forma bonitatis

et est movet sua propria materia bonitatis et reducit
in ea materias remotas quam in ea sunt bonitates scilicet
in primum magnum et in principii possificatum
et sic de aliis eodem modo sed se agit forma magnitudinis
super sua propria materia similiter et esse forma post
modum disposiciones ad ratonatum sunt reduc-
cibiles in sua propria materia videlicet in rag-
bile principium et in adiubium quia sunt est prudencie
quod si quod ubi habituatum est in radicibus ac
et in punctis eius propter quod sit actu et quod
prudencia est ipse actus est. Prudencia est diligere
deum quia bonus est et diligere ipsum super omnia
est summa prudencia quia super omnia bonus est
Et diligere deum plus quia bonus quam quia magnus
et sic de aliis dignitatibus eius non est pruden-
cia sed magis fatuitas cum deus in tantum di-
ligibilis quia magnus quantum quia bonus et sic
de aliis hunc autem punctum considerat quod dicit
habere prudencia si diligit deum super omnia
na ille superexcellencia dileccionis influit
a divina bonitate et magnitudine cum sit in deo unum
idem ac et intelligere per prudencie modum expandi
radices suas et actus earum recolendo in-
telligendo et diligendo semper ipsum et premium
suum et bona quam possidet ita quod tantum diligit
magnum assem partes bonitatis iusticie et cetera
sic magnitudinis et sic de aliis 182

Queritur hic de fortitudine. Bonitas
principia fortitudinis sunt bonitas
magnitudo et cetera. Et ipsa fortitudo
magis denotatur sub racione partis quam bonitas
et aliarum unde fortitudo quanto magis in-
fluitur in partem et de parte in memo-
ria in intellectu et voluntate quod ad bonitatis quam
quod ad magnitudinis et cetera idem est suo modo de aliis
radicibus de quibus fortitudo influitur in simili-
tudines de quibus constat verbum et refluit
in habitum virtuosum. Et ideo si bonitas forsi-
tan plus influit fortitudinem in posse

(c) 2006 Ministerio de Cultura

q̄ maḡ sic influit bonitas sua sibi pl'
q° ad form̄ q̄ q° ad m̄ ⁊ sic patit' bonitas
q° ad m̄ boni q̄ cū puritate sit r̄u for' boni
Si vo bonitas pl' influit q̄ ad m̄ q̄ q°
ad form̄ sic patit ptas q° ad boni materie
⁊ alia for̄ siue sit magis siue sit p se/
uerancie l' durationis ⁊ q̄ agit de boni
q° ad m̄ ⁊ h' m̄ fortitudo qm̄ maior est
p q̄ da radice in ptate q̄ p alia. Sic
de radicibus aīe dictū ē ita de ptītis eius
intellec possunt na fortitudo quoz maiore
q° ad memoria q̄ q° ad intellm̄ l' quoz
eo° ⁊ ita sibi ē de uolūtate ⁊ h' ē q̄ ra/
dices melius occurrerit quoz ad q̄dam
ptītiaz q̄ ad alia sz q̄ m̄ melius dis/
posita ē huius ptītie q̄ illi. Et io si uo/
luntas forcior ē in uolendo q̄ intell's
⁊ intell'ndo sic patit' minor uis sub
maiore ⁊ fort' fortitudo in h' s. quia
illa ptī q̄ patit' sustentat' p illā q̄ hun/
dat in uigore sic suppo° q̄ uolūtas sup/
ponat aliq ce iiuz qd ē iiuz ⁊ intell's nō
possit illd attingere necia rōne sic deficit
maḡ ptate intell's ⁊ sic patit intell's
huic at defectu suplet uolūtas q̄ fortis
⁊ maḡ ē in affcdo ⁊ sic ex ista passioē
intell's ⁊ alia actioē intell's uolūtatis fort'
forti° // Sic aliqs castrū forcius uallato
q̄ aliq alia firmitate sic sibi ubū in
q° forti° rclusectit ⁊ ex q° ipa forti° ui/
uit forcius ē p q̄nda radice sua q̄ p alia
et p q̄ da uirtute q̄ p alia. Et io qn forti°
cuiat' p° incipit cuiari in h' p qd forcior
ē q̄ in h' p qd debilior ⁊ p̄nis l' citius pa/
titur ⁊ pl' p h' p qd minor est q̄ p h' p
qd ē maior. Ac ⁊ qm̄ corrūpit' citius
incipit corrumpi a pte minori q̄ maiori
p'ta cū uirtutes conexe sit ad inuice iu/
uat se ad inuice atq uirtutes morales in

fluencia recipiunt a theologicis ⁊ theologice
in eas influunt recipiendo influencia adeo
na q̄ ad mod' corpora inferiora influencia
recipiunt a corporibus supioribus ⁊ corpa supiora
a celo empireo. Ita sibi ⁊ uirtutes de uirtu/
tibus ut fortitudo uiuat ⁊ qn suffocat' h' ē
q' cessat influencia ⁊ influit' eius oppm̄ in
vbo qd producit q̄ fine fortitudis ⁊ q̄ radices
⁊ pncipia illius // Libertas ē in hoīe q° ad
libertate h' oz q' silitudines suas influat q̄
in aīe ptītias imprimit cū uirtute sunt
in ipis potentiis ⁊ ita sequunt' passioes in
ptītiis q° ad disposicioēz materie sue. Adeo
quo h' impedit sic sic passio q̄ libertate q̄
hnt fore affcdo ⁊ pdicte silitudines sz si sunt
adeo forte q' agant lz impedimentu obstet
sic forti° cstat ex h' q' dominatur ⁊ ex h' quia
patitur q° ad libertate q̄ impte constringit
eas nō posse adeo pfecte agere sic appetit
⁊ in huius forti° sz laborē ⁊ pp' h' ē [illegible]
⁊ qn incipit abce sic incipit corrumpi q̄a
fore cū hēant liberū arbitriū euitar pas/
siones ⁊ h' in qflictu multi cadunt hoies
in uiciū in h' qd deus uult agere de nobis
q̄ ad form̄ ita q' paciam fortit ⁊ multi ⁊ for
de qbus sumus hēre respuunt passiones // Quan/
to pl' for' agit tanto m̄ pl' patit' na sic agere
ē pfectio for' ita pati pfectio materie. Et
ideo deus in nobis fortitudiez in nobis hi/
tauit ⁊ disposuit ut ipe de nobis agat
⁊ nos huendo sibi passione hēamus q' si ad
passione hēmus [illegible] sui uideb' fortitudine in
sustinendo labores. Et quanto magis pp' ipz pa/
timur tanto forti° pl' augetur ⁊ maḡ pl' in/
fluit' in nos ⁊ ē ⁊ [illegible] sic fortitudo magis
impugnat' ubi diligentibus dm̄ ⁊ odientibus oppm̄
illius dilectionis. —

4 temperantia 283

Queritur hic de prudencia // S' qm̄
temporancia regnat sic de iusticia
materie pcedunt silitudines bone

(c) 2006 Ministerio de Cultura

magne durabiles et c. na sb rone silitudinum justicie gstituit temperancia isto justicia aie q ad se et q ad bonitates magnitudines et c. ipsius aie gstituit de silitudinibus verbi justificatum ita q illud verbum gstitutum e in medio inq quantum et quale et c. bonum et magnum et c. stat remota ab extremis ubi vicia sunt aut p nimia influencia sive pua ita q memoria nimis vel parum recolit et intellectus intelligit et voluntas diligit silr nimis vel parum cibaria et ita sensitiva et vegetativa mote sunt ad excessum vel ad defectum mete set justicia in medio temperancia gstituit cum sufficienti memorare et c. sufficienti bonitate et c. ut motus sensitive et vegetative gclusus sit in medio separatus ab extremis // Justicia gsuat temperancia cum sua magnitudine bonitate magnitudine et c. et p gns cum bonitate magnitudine et c. prudencie et fortitudinis et temperancia quo ad mi partem sub rone equitatis actus justicie prudencie et fortitudinis et p gns quo ad rone equitatis recolendi intelligendi et volendi vel nolendi atque ideo quo ad rones equitatis bonitatis magnitudinis et c. Hec passio talis e in fore temperancie quia ptri se gtinuit magis ab fine ad temperancia quam ad alia virtute et magis ad fine eius occurrit sed dum accidit temperancia p indicari fit cessat influencia et corrumpitur verbum scdm temperancie et fit obblivioso et appetitiva vegetativa reddit et sensitiva movetur et p gns oppositum temperancie de medio labitur ad extrema // Quemadmodum temperancia disposita e q ad quantitas sub rone justicie ita etiam disposita q ad equale sub rone prudencie et fortitudinis isto modo quia ita q temperancia e actu et ho patitur q ad appetitivas fit prudencia temperanciam attingit obstine et fortitudo ipsam fortificat q ad fortitudinem et in ipsius temperancie qr et disponit ea ad passiones et sic temperancia de prudencia et fortitudine vivit sed suffocatis prudencia et fortitudine mortua e temperancia et gula et gstancia p tiguis insurgunt // Prudencia temperancia gsuat p velle et fortitudo ea p nolle justicia vero ipsa velle et nolle pporcionat isto modo prudencia producit recolere intelligere et velle ut ho vivat qr vivere e recolibile intelligibile et amabile et fortitudo producit recolere intelligere et odire infirmitate ebrietate verecundia et morte q hoi recolibiles intelligibiles et odibiles sunt et ita temperancia vivificatur et appetitiva mortificatur atque justicia tpre et loco debito mesurat hec oia et disponit sb fide spe et karitate et sic finem temperancie conducit in actu Et ideo finis temperancie in hiis omnibus recubere debet. 484

Queritur hic de gula // Ergo Gula et temperancia opponuntur et ideo postquam de temperancia dicta sunt p possumus gula gsiderare alio ar non possumus gulam gsiderare et hec sic // Bruta nrae videmus comedere et bibere appetunt et p gns appetunt gustare et ita quo ad rem vegetative et sensitive multiplicatur fantasie q sunt silitudines radicum virtutis et sensitive videlicet bonitates magnitudines et c. et reducunt unyformiter ad memorativam et appetitivam et extimativam bruti et gstituunt obiectum ymaginacione ita q illud obiectum primum fantasticum ymaginabilem habet in se plures bonitates magnitudines et c. videlicet bonitates in silitudinem magnitudines plures et c. diversa quo ad sensitivam et vitalem silr et magnitudine et c. in silitudine bonitates et c. Et bonitas vitalis maior e ratione finis quam bonitates sensitive eo quia bruti sentiunt ut vivat non ar vivunt ut senciant Et ideo bruta sic patet ad sensum non comedunt ~~nec~~ nec bibunt nisi quantum naturali appetitu in rone vitalis et sic in illo obiecto predicto vitali precellit q ad finem sed sensitivam ita q silitudines vitalis sunt maiores in bonitate et c. quam silitudines sensitive // Scdm hanc methaphora patet modo p quam regnat in hoie gula et quo modo gula incipit et ad que finem tendit et hec istomodo quia in nobis e vivere ut in nobis sit

bn age videlz here bonu magnu 2 e ius/
tu recole intellige 2 uelle 2 sic qn in obo
fantastico appetitus gustare 2 bibere hemg
vtriqz appetitiue q ad utatiaz 2 sensitiuaz 2
roatiaz 2 finis qd obi e roali q ad roatiaz
2 e supior finis vo sensitiue 2 utatiue se
ht ad illu fine ita qr finis roane viuit
de fine sensitiue 2 utatiue 2 durate hac
ordiatoe regnat tepancia q destructa
regnat gula isto // In obo fantastico q
het ho du pmit comede 2 bibe e qda for
q e qnta qo ad maius 2 e eqlis q ad bo
nitate ptate 2 sic ipa e qnta 2 ql ita
alie st qnte 2 qles cu sint in qntitate 2
diffa 2 ita si gula regnat sic bonitas ro
natiue diminuta e actu in illa silitudie
sua qr hz in obo qr no ht sufficiete qntitez
n e tlis ql dz ee in ipa roatia 2 excedit
bonitas sensitiue in qntitez roatiue qr volu/
tas plg appetit maius in placito sensg
qr in bo uoledi 2 sic illa maius sensitiue
sua silitudie influit maiore ad obm
qr roatia 2 id illo obm ingpletu e 2 in/
firmu no ei stituatu e iuz dispoitu s.
iusticia na id qd se ht ad fine inali e
finis 2 silitudo roatiue subiugata e et
diminuta 2 ita gula regnat 2 sensg
ingpletg e qr infirmg 2 sic no p satiari
ari 2 corrupit fbm ptatiue 2 roatia
remouet in pcto // Qno appetit gustare
iusticia dz cotrari sdatim roatiue 2 sensitiue
[illegible] 2 negetie ... eius eaz iuste
est suu e ita qr roatia tepancia heat
2 dnet alis 2 qr sensitiua placitu heat
in gustado ita qr utatia nutrit 2 h reco/
lente intellite 2 diligere roatia dm quia
materia amestiblez ppazat 2 in illa dispo/
suit placitu in gustado Et io qn iusticia
gsistit ociosa ita qr no agit pfecte s ex
cedit sensitiua roatiaz tc iusticia agit
p seme ipaz 2 sub titu iniurie se dispo/
nit 2 ita viuit gula. 285

Queritur hic de luxuria // Solu
In bruto e gnano qr leo leo/
ne gnat 2 sic de alis 2 ut
ex defectu gnatois spes aial no peat
ht bruta nal appetitu ad gnandu
2 p tactu placitu sentiut gnando s pla/
citu e eis p intencoe nal gnare vo est
eis intencoe pma Et ideo qn brutu obz
pducat fantasticu q ad tactu qr appetit
tc in illo obo sut silitudies radicu bruti
videlz bonne 2 e silr sic de gula dctz e 2
tc qr in bruto no e liberu arbitriu nata
gsuat in pdco obo gdus suos 2 fine 2
id qd se ht ad fine ita qr in bruto appe/
tedo no degdat na aiaz silitudies qsit in
obto st maiores q ad utatiaz p qr gnato
nalis qr q ad sensitiuaz q e instrumentu
actu // In hoie at gsistit gnato 2 tactg
p fine aliu appeto fine brutoz eo qr finis
huane gnatois st alio fine gsistit videlz
sub recole intelle 2 dilige bonu magnum
iustu 2 e 2 sup istu fine maior e alius
finis q e recole intellige 2 dilige dm cu
bono maius 2 e recolere 2 e Et in h gnato
huac ne dedicata e nali sub tactu 2 appe/
titu sensg s pdctaz ordiatoez 2 gdu nalez
2 p gno qo ad bontes 2 e ne natantis 2 ideo
qno vir mliere appetit 2 eg sic ordiate
ut dctz e tc viuit castitas qn at appetit
eoz pruit in oppm regnat luxuria istom
// Qno vir appetit mliere 2 eg 2 obm
fantasticu gstituit appetedo de maioribg
silitudibg sensitiue qr roatiue tc in ipso
obo st silitudies sensitiue qo ad form 2 sili/
tudies roatiue q ad m 2 ita sensg excedit
roez eo qr sensg attigit fine suu in maiusne
mediate obo de qo ipe silitudies refluunt

(c) 2006 Ministerio de Cultura

in sensu vir influunt in obm primarie prima
plus sub dominio sensitive quo ad sensitiuaz quam quo ad
rationaz et ita primi rationalis passiue sed in illo
obo et magis influunt silitudines suas quo ad
se ipsas quam primae sensitive et magis ex obo re
fluunt silitudines earum quam silitudines primiaz
sensitive et hinc vir plus appetit mulierem et ecõ
quam sensu quam ipse deus et quam ipse primitiuaz et conseruatorem
sue speciei et ita oritur luxuria et incurrit ho
contra dyaz cum habeat libera bonitatis magnitudinis potentiam
iusticiã et cum influendi in obm plus de silitudinibus
rationis quam de silitudinibus sensus Quando vir videt
aut primat pulcritudinem alicuius mulieris uel
audit eam commendari de pulcritudine et appetitum
mulieri et ecõ silr mulier viri sed actus et decor
res virilitates tunc mouent illi voluntatem sed rationem contra
rationis speciei et per tales motus ita dispositum mouet
sensitiua sed rationem tactus et delectationis et per hunc
motum istarum mouet rationalia quo ad formam et actus
fantasias ad voluntatem illarum constituit verbum
ut per illud verbum iudicet quod in hoc sit liciti et bonitatis
et quo ad se et quo ad sensum et quo ad voluntatem et in hoc pas
sus nectio oritur castitas vel luxuria castitas quando
si iõ magis se reflectit quo ad naturam suam quam quo
ad naturam aliaz quia sic oritur castitas et reducit
de primi in rationem materie et de habitu in rationem forme
Et si non iõ sufficeret in illo verbo silitudines sue
bonitatis magnitudinis et reflectendo se magis super sili
tudines sensus quam sed ipsas suas tunc oritur luxuria
ex habitu luxurioso quam anima se induit hautem
habitus corrupit istum Corrupto luxurie
habitu fieri quando verbum constituit de pulcritudinibus casti
tatis et bonitatis magnitudinis et ita quod in illo verbo non
adsunt pulcritudines nec placita sensualitatis
sed potius contrarium possunt tradiuntur obliuioni et nisi
possint leuiter obliuisci adiunguntur illi verbo tur
pitudines sensitiue quod odibiles sunt et orribiles visu
velut modum pro minima immunditia sua et in hoc
possit faciliter oriri primitiaz aliam ad aliud obiectum quod
non sit eiusdem speciei nec silitudinem de quibus est
luxuria vel castitas sicut primi aliquod de historia ut

lesti vel de penis inferni vel de angelis vel de quo quam
alia nectoriacie quod ipso sit separatum a castitate luxu
rie vel castitatis et ratio quare ita oportet fieri consistit in
hoc quod obiectum mouet primitiuas mediantibus silitudinibus
primitiaz secundum bonitatis magnitudinis et est super quas silitudines
primi se mouet quo ad potentias et sed occasionaliter mo
biles per actus a materia disposita ex silitudinibus
occasionatis eas mouet et quod hic multi sunt qui
oderunt luxuriam et nesciunt fieri continentes quia
silitudines influxe de primitiis actibus in obm
luxurie refluunt de obo ad ipsas primitias Et
licet quod in sensitiue luxuria exerceri non possit
sensuali exercet quod intellectuali quod obiectum de
minima conscientie de facili deleri non potest

Queritur hic de auaritia Et
Auaritia et largitas opponuntur
et quando anima constituta est de sili
tudinibus dei et inde est largitas et ideo vnaque
reliquis silitudinibus ipsa anima de largitate
constituta ut plus sit deo silis et magis remo
ta ab auaritia Et ideo quod anima constituit ver
bum de silitudinibus suis et ideo in illo verbo silitu
do largitatis ipsius anime Et si illa largitatis
silitudo completa sit et bona in ipso verbo disposita
cum ceteris silitudinibus et maxime cum magnitudine quam
cum aliis sit regnat largitas in homine in
ueus de aliis silitudinibus secundum virtutes sicut
voluntatis hominis de mi contribuli aduenientem est
et ita si in predicto verbo silitudo largitatis sit
maior sit silitudinibus reducat ad finem suum
fines omnium aliarum silitudinum et inde quod dicitur est
hic de largitate per intelligi de auaritia istomodo
Sic in homine largo regnat largitas quia in
verbo fantastico silitudo largitatis pre ceteris sili
tudinibus durat in magnitudine finis sic per oppositum in
homine auaro regnat auaritia quia in verbo fan
tastico intatu diminute sed silitudines boni
magnitudinis et est et hic maxime excepte silitudinis largi
tatis quod silitudo auaritie multiplicata est ex
materia diminute ipsaz silitudinum et potissime
sine silitudine largitatis et quod silitudo largi

(c) 2006 Ministerio de Cultura

magis diminuta est in illo verbo quam esse
contra avaricia magis repugnans lar-
gitati quam esse est in illo verbo finis et ipse
similitudines se habent ad illum finem quam radices
quare ipse similitudines sunt isto modo voluntas
hominis avari est bona magna et est
sub ratione esse atque velle suum est bonum magni-
tudinis et est sub ipse esse et sic in illo verbo
quod habet avaricia assimilat voluntas bo-
nitatis et magnitudinis similitudines in consistendo
de velle suo verbum simile et memoria de
suo recolere et intellectus de suo intelligere eo
quod bonum est velle aurum argentum castra
et est eius quod ipse avarus ponit id quod
est bonum magnum et est isto bonum magni
et est habere divicias et diligere eas sic
fine quare sunt diligibiles idest quare esse
sit in contrario quam malum est diligere eas contra
finem quare sit bone magne et est unum quo
velle servierit in contrarium magis appetit
contra finem suum propterea similitudo voluntatis
videlicet velle ac rationes similitudines boni-
tatis magnitudinis et est alterant in verbo in malum et
prava voluntatis similitudines contra finem suum
et commutare ipsius verbum ad melius et per
quas eas similitudines radicum autem et sic
avaricia inficiat et corrumpit bonum
verbum perducens ipsum de bonitate per maliciam
et de magnitudine in parvitatem et de justicia
in injuria. Voluntas naturaliter plus
diligit velle quam aurum et quam domos et est
eo quod in verbo fantastico magis est sibi si-
milis bonitas magnitudo et est auri argenti et est
avarus autem plus diligit filios vel honores
vel prosperitates et sic de aliis quam suam boni-
volendi et sic in verbo fantastico plus est
similitudo bonitatis auri vel filiorum et est quam simi-
litudo bonitatis volendi et hoc modo magnitudo
voluntatis magis se applicat ad multipli-
candum verbum magnum quoad similitudines
bonitatum et magnitudinum et est diviciarum aut

filiorum et est ratione forte honoris vel quia timet
paupertate quam ad multiplicandum verbum bo-
num quoad largitatem spe karitate jus-
ticiam et est et ita extinguitur largitas
et regnat avaricia et quoniam bonitas mag-
nitudo et est voluntatis non habent in verbo
similitudines suas completas et nisi appetun-
tur eas habere completas semper avarus appe-
tet et numquam potest saciari addiscendo divi-
cias quia voluntas eius saciari non potest in
multiplicatione diviciarum quoniam velle est melius
magis nobilius et est quam divicie et voluntas
appetit complere velle suum in aliquo se me-
liori nobiliori et est idem est de memoria et in-
tellectu et de radicibus earum quae sunt in verbo
fantastico similitudines completas appetunt vi-
delicet bonitas substancialis bonitatis sibi similem similiter et
magnitudo substancialis quod simile magnitudinis et sic de aliis
et ita quanto plus avarus multiplicat divicias
tanto magis eas appetit quia verbum in-
completum habet et contrarium finem et propterea vo-
luntas appetit complere verbum suum in
diviciis et velle suum nisi in illo verbo in-
completo et sic numquam potest saciari

Queritur hic de superbia ad invenien-
dum et destruendum superbiam ut nos possimus
acquirere humilitatem et eius principia
ut humilitate mediante de superbia et principiis
ipsius eius noticiam habeamus hanc autem inquisi-
cionem facimus isto modo. Bonum est esse et malum
est non esse et magnum est esse et parvum est non
esse et sic de aliis principiis de quibus sumus
et ideo quia sumus de bonitate magnitudine et est habemus
bonitates magnitudines et est bonitates quod habemus quia bonitates
per se bona est et magnitudines quia magnitudo per se bo-
nitatis magna est ac etiam quia bonitas ratione magnitudinis
magna est et magnitudo ratione bonitatis bona est
et sic de aliis similitudinibus dei de quibus consti-
tuti sumus. Et ideo quia sumus et non eramus

187

volendi per bonitatem magnitudo

(c) 2006 Ministerio de Cultura

habemus similitudines dei sumus recolibiles in-
telligibiles et volibiles respectu nostre bonitatis magni-
tudinis etc. et respectu finis quare sumus
et hic est iustitia quia de iustitia sumus et iniu-
riatas habemus non ut iustitia simus recolibiles
intelligibiles et amabiles ut in aliis principiis
nostris iustitia habeamus etc. Quoniam nostra bonitas
magnitudo etc. est de nichilo est ipsa nostra bonitas etc.
diminuta et sic ipsa bonitas est propria cum magni-
tudo sit diminuta quando et memoria hic recolit
et intellectus intelligit et voluntas diligit tunc
regnat humilitas et discedit homo a superbia
et recolendo intelligendo et volendo ascendimus ad
magnitudinem bonitatis etc. ad adquirendum humilitatem bonam
et magnam sed contrario operantes peccamus sicut in
opposito tenet superbia quia recolimus intelli-
gimus et diligimus nos quo ad hoc de quo sumus boni
magni etc. et non quo ad hoc per quod nostra bonitas
a nostra magnitudine etc. diminuitur sicut et sic actus
bonitatis etc. est peccatus innaturalis nostre sine vero su-
perbia orta est. Deus similavit nos sed quia
creavit nos et similavit se nobis quia ipse factus homo
carnem nostram assumpsit et assimilat nos
sed quia exaudit nos et parat nobis et influit
in nos bonitates magnitudines etc. cum tamen ipse deus in-
fabiliter sit maior nobis quod est ipsa infinita
nobilitas bonitas etc. iustum quod ipse est nos
humiliari sed sic humiliando et mitigare sic illi
quod nichil extra ipse nisi sumus et a cuius gratia sup-
sumus esse iustum est et ut nos inter nos hu-
militatem invicem habeamus ita quia ille quod est in minima
humilitate ... habeamus ... se humiliet illi quod est
in bonitate magnitudine etc. ut sit de similis
in maiori bonitate magnitudine etc. ut sit de similis
quod fecit et facit et illud idem sed et de nostris
bonitatibus etc. faciamus iustum est habemus
humilitatem sed aliter faciamus oppositum a superbia
vincimus humilitatem si aliter faciamus oppositum a superbia
oppressi simus et similitudines quas habemus adeo
agitat oppositum sicut fit sicut si calidum ut calidum
frigefaceret et frigidum ut frigidum calefa-
ceret. Quoniam bonitas nostra est adeo et propter
quod honor dei nobilis est propter se in nobis est ipsa bonitas
nostra honorabilis in deo non aliter in se idem est de

nostra magnitudine etc. hic ita decet esse quod bonitas
etc. dei ineffabiliter sine comparatione est melior
maior nobilior etc. quam sit nostra bonitas
magnitudo etc. sed superbus agit oppositum appetit
enim honorem habere propter suam creatam bonitatem etc. non
autem propter bonitatem increatam et sic ille honor
creatus quem habet superbus agit oppositum superius
et convertit actionem in contrarium sue bonitatis etc.
ita quod ipse superbus credit esse bonus in magnitudine
et magnus in bonitate et nobilis in magnitudine bonitatis
etc. et sic de aliis et est malus in magnitudine et
peius in bonitate et vilis in magnitudine malitie et
sic de aliis et sic est in eo superbia et continue
sunt contrarie operationes quas habet creata principia hominis
superbi videlicet bonitas etc. de quibus ipse homo consti-
tutus est quod sunt principia diminuta sicut per ma-
litiam privatam vilitate etc.

Questio [illegible] de accidia

Accidia est malum vitium et est
vitium et sic est magis contra
sed quod aliquod aliorum sed non tantum in se sunt
et ideo est vitium valde secretum et multi ho-
mines in illo detenti sunt quod in illo esse non oppi-
nantur. Ratio autem quare accidia est vitium ge-
neralis omni alio vitio est hic manifestum est quod
finis quare bonitatem habemus est ut faciamus bonum
et cum magnitudine et sic de magnitudine potestate
etc. sed accidia est non agere de bono sed de
malo et non agere de bono magno sed de parvo
et sic de aliis quam magnum bonum etc. principia ac-
cidie sunt privatas quam nostras magnitudines malitie
quam nostras bonitates et sic de aliis ita quod
homo fiat piger et odiat bonum et desideret
malum et quod plus odiat magis bonum quam mi-
nus et plus diligat magis malum quam minus pro
suo. In nobis est creata nostra potentia et potentia
est diversa in nostra bonitate et in nostra magnitudine
etc. cum nostra bonitas potentiam habeat in bonitate
et nostra magnitudo in magnitudine et sic de aliis et
id de potentiis nostris quas habemus per gratiam creatoris

ad bonum magnum et est de bonis ut sunt ma-
bonitates magnitudines et non agit, at sic ac-
cidiosus ymo de potestate sua agit contra suam boni-
tatis magnitudinem et est isto modo. Accidiosus potestatem
suam habet faciendi bonum et recolere bonum, intelligere
et bonum velle et per eius magnitudinem recolere et est
et sic de aliis. Semper agere bonum in suo au-
dire videre et in sua bonitate magnitudine et est audiendi
videndi et est. Item et potest dicere sermones bonos ma-
gnos et est elemosinas dare et multa alia bona
magna facere et si ad hoc deficiat ei materia exterior
non autem deficit ei materia interior, videlicet memo-
rari, intelligere et diligere bonum magnum et est. Et
accidiosus si non agat de bono recolere et est [illegible]
quando accidiosus non agit de potestatibus suis sed contra
et contrarietate earum et sic id ad quod sunt et sic ea in quibus
agere debet sunt potestates eius otiose sunt in bonitate et est
et ita potestates quas accidiosus habet recolendi et est
sunt contra potestates memorie intellectus et est ac et ille
sunt contra potestates quas habet audiendi videndi loquendi ele-
mosinas faciendi et est sunt contra bonitates magnitudines et est
de quibus ipse constitutus est. Sicut ignis cum sit cali-
dus per se siccus ideo per accidens calefacit quod ad se et
desiccat quod ad terram. Sic accidiosus qui accidiose
agit malum ut male recolere et est aut contrariare
malum verbum et sic de aliis et agit illud malum
quod ad maioritatem eius idest quod ad hoc quod eius bonitates
magnitudines et est de nihilo create sunt. Sed quando vir be-
nignus et benivolentes agit bonum magnum et est et
agit quod ad magnitudines bonitates et est quas adeo habet et
quod magne sunt cum sint similitudines dei. Et quando
accidiosus agit per se quod ad suas magnitudines et est quas habet
adeo contra suas maioritates quas habet a se ipso si ita
[illegible] agere sed postius minoritati. Ideo vivit in eo
accidia de minoritatibus eius contra maiores suas
quas accidia corrumpit de quarum corruptione nutritur
minoritas que sunt materia et subiectum accidie. Accidio-
sus [illegible] piger et malivolus per accidens appetit
naturaliter esse bonus magnus et est ita quod sua bonitas
sit magna et est licet agat malum. Sed quando non
agit [illegible] sua bonitas possit esse magna et est
et appetitus eius incompletus et odit in se actum
bonitatis quod facere non potest ipso diligere per actum

malicie quam bonitatis et sic odit in se actum bonitatis
et est ita simile et imperio suo accidioso et cuius
presumit malum quam bonum et prius quam magnum et
est quod frequentius recolit intelligit et odit bonum quam
bonum et magnitudinem quam prius et est et sic cadit in tri-
stitiam quia frequenter odire bonum et est et ipse
natus et tristis movet iras seditiones et veni-
unt in insaniam et tempiat multa mala alia.

189

Queritur hic de invidia. Solu-
tio: substantia anime hominis diversa est in
bonitate magnitudine et est que sunt radi-
ces ipsius anime ex quibus sequitur per rationem ipsa bonitas
anime habet bonitatem et magnitudinem magnam et sic de aliis ita
quod omnes iste generantur ut habeant bonitatem magnitudinem et est
recolere intelligere et velle et propter hoc memoria naturaliter
appetit habere suum recolere bonum magnum et est simile et
intellectus suum intelligere et voluntas suum velle sed
appetitus est intra animam et influit extra ita
quod memoria intellectus et voluntas ut suos actus
possint habere bonos magnos et est appetit
recolere intelligere et velle sensualia ut mediantibus
illis possit ipsos actus suos habere bonos
magnos et est ita quod ea que ipse primum extra desiderat
reflectat intra in radices anime et sic anima illius
appetit sensualia bona magna et est quod ad
bonitatem magnitudinem et est dum quod anima sistit in tali dispo-
sitione appetitus [illegible] distat valde remota ab
invidia et sic est contra invidiam perfectam et comple-
tam. Sed at agat oppositum cadit actualiter in invi-
diam isto modo bonitatem magnitudinem et est et habere bona tem-
poralia ut aurum argentum campos domos et
et huius et ratio quare hoc est bonum et est et ut actus prin-
cipalis sequitur inde bonum magnum et est. Sed quando magni-
tudo invidi hoc habet excedit bonitatem et est invidi sic
appetit iniuste bona proximi et [illegible] patitur
iustitia quando iniustus est ille appetitus quam in-
iustitia est magnitudo invidi excedere bonitates et est invidi.
Et quando iustitia est bona potens durans et est offen-
ditur bonitas potestas perseverancia et est [illegible]
[illegible] in imperfectione et iniuria et magnitu-
do [illegible] in magnitudines malicie [illegible] perseverancia
[illegible] que est summa [illegible] et sic est in magna

(c) 2006 Ministerio de Cultura

puritate ipa magnitudo quoad actus in se et intrinsecis radicibus et per consequens in principiis anime et sic invidia regnat contra perfectionem anime // Invidia contrariatur magnitudini in quantitate et iustitie in qualitate et speciei in bonitate et veritati in largitate et sic de aliis habet autem contrarietas habet esse isto modo in anima est magnitudo magna in se et in bonitate et est et sic quod ipa est magna in se et intrinsecis radicibus anime est contra quoad bonitates duratorem protate et est ipsius anime sed quando regnat invidia tunc excedit magnitudo ultra metas bonitatis et est appetendo sensualia et sic quantitate sua destruit in bonitate et est atque destruit quantitate sua in qualitate appetendo quale quoad malum perversum et iniuriosum et est in hoc quod deberet appetere quoad bonum magnum iustum et est sic luxuriosus et avarus qui quoad se appetit id quod quoad aliud appetere deberet et sic ille appetitus est iniuriosus Invidia etiam speciei contrariatur in bonitate quia diuisa bonitas speciei influit sic vult similiter invidia veritati contrariatur eo quod invidia et avaritia concordant nam invidia magis avaritia largitati diuise contrariatur que cedit proximo invidi ea que invidus dare voluit // In hoc contrariatur invidia durationi quia ea que invidus invide desiderat optinet si ipsius habere opportunitate et contrariatur etiam invidia potestati in hoc quod licet invidus forte optime non possit ea que invide cupit habere tamen posse applicat ad ea destruenda et odit in ipsum possessorem et contrariatur etiam invidia virtuti et veritati eo quod invide cupit et sic per consequens contra omnes radices anime anima que invidiosa est contra suas intrinsecas radices a quibus intelli et formaliter habet esse et contra finem earum et semper est in tristicia quia leticia que est similitudo glorie dei de qua scilicet leticia anima cum ceteris similitudinibus constituta est agit contra se ipsam et contra ceteras et ideo perdidit appetitionem sui actus videlicet tristari sic bonitas magnificare

·190·

Queritur hic de ira // Et dicendum Deus benedictus sit ipse assimilavit animam [aliter sibi] creavit in eam similitudinem suam quoad gloriam cum ipse deus sit gloria hic autem similitudo est leticia anime per quam ipsa vtitur gaudio et consolatione in qualibet radice sua et in principiis suis sic per bonitatem est bonificatio et per magnitudinem est magnificatio in reliquis radicibus et principiis suis et sic sunt multe bonitates magnitudines et est in anima de quibus vtitur anima ita similiter multe leticie de quibus vtitur anima cum non leticia que est similitudo glorie dei esset contra radix ipsius anime sic bonitas vel aliqua aliarum difusa esset per ceteras sic qualiter aliarum non possent bonitas magnitudo et est anime habere gloriam in se nec memoria nec intellectus sed sola voluntas ita quod esset in radice voluntas et non aliarum principiarum et ita deficeret magnitudo bonitatis et est memorie et intellectus quia est impossibile ergo gloria in anima siue leticia est quedam radix ipsius anime cui leticie ira contradicit isto modo // Ira et gaudium opponuntur vero gaudium autem et velle concordant ira vero et nolle de illo quod nolle hic intelligendum est quod est quedam velle bonum magnum et est velle ergo iustum est quod est constitutum est ex bonitate magnitudine et est bonum magnum et est constitutum est nolle autem quod iniustum et malum est constitutum est ex opposito Et ideo velle irati perversum est in nolle et ad eo intensum quod omnes radices anime non appetunt esse nec velle nec per consequens gaudium siue leticiam sed pocius non esse et nolle et privationem et malum et est appetitus et sic ipse ira ita intensa suffocat omnes actus radicum anime in bono ierendo et est et insurgunt illi actus per contrarium siue non mali perversi dolorosi et est et tunc irradiatur protes virtus obmittere colendi et intelligendi in falsum et instabile et nolle dissolutum vagatur fortuito casu quia nolle malum perversum et est excedit secundum recolere et intelligere in homine irato // In anima est duratio et inmortalitas similitudo eternitatis dei et hec similitudo difusa est per ceteras radices anime et per consequens in principiis eius Et ex hoc naturali anima disposita est perseverare in bono magno et est habendo constanciam et fortitudinem ita quod consolatio siue leticia sit in omnibus principiis et radicibus eius sic ex fora non possint hac virtute et natura anime alterare Et ideo quando homo est iratus suffocatur in anima illius actus du/

(c) 2006 Ministerio de Cultura

durationis constantie et fortitudinis et per consequens actus bonitatis est eo quod magnitudo est diminuta agendo de bonitate et est et iustitia cessat agere iustum et per consequens cessat actus veritatis et est et sic regnat ira quia lentia mortua est et magnitudo ultra vires suas influit mortificans eas prout se est et prout cetas radices anime // Deus est fortior nos a quo ad passiones sub eo sumus etc. eius et ipse quod de nobis agit tamquam artifex de materia. Hic agit actus sufficientes ex illis agere bono magnifico glorioso et est bonus magnus gloriosus ipsi mane recipienti et sic regnat in nobis lentia bonitas et est dum sic volumus recipere eius actiones Sed quando ira regnat in nobis sumus rebelles pati eius actiones in patientia et consolatione et melancolia agit super nos quia non vult materia huius actionis sine esse otiosa et sic dat nobis tribulationes pestilentias infirmitates et est huius ut placeat nobis ea pati per ipsam ut informemur a predicta actione ista ut regnet in nobis lentia et mitis agra..., et ita deus nos humiliat temperans crudelitate materia sic artifex qui crudelitatem materie temperat addendo ei forciter nos qui irati sumus sub deo pati recusamus quia potius volumus esse agentes super eum quod sub eo patientes nolentes recipere ea que ipse nobis vult Sed volumus quod faciat ea nobis que facere non vult et quia ea que non vult non fiunt que volumus et ea que nolumus ab eo fiunt insurgit in nobis impatientia et ira adversus eum et adversus operationes eius et ira et indignatio eius adversus nos et adversus operationes nostras et sic sumus in via eterne damnationis.

191

Queritur hic de constantia
Solutio Deus radices anime concurrunt naturaliter alia ad alia constituentes animam et partes eius sic bonitas ad magnitudinem et econverso et sic de aliis et per consequens constantia istorum Bonitas se comitat magnitudini ut magnitudo sit bona et magnitudo bonitati ut bonitas sit magna et sic de aliis Et ideo dum contingit quod aliqua earum se comitat alicui earum et plures aliis cum earum aliqua earum adequate ipsarum se comitare debeat secundum naturam partis aliqua radix et in orientur constantia quemadmodum in vitiata orientur appetitus fecundi quando calor nimis attingit eam improportionate sito Et ideo si aliqua ipsarum radicum ultra suum ordinem et sua equitate agit et oritur infirmitas et imprimit in partibus anime passientes hec autem infirmitas est constantia que est ex diminuto actu opposito passientis istorum // Dum memoria recolit et intellectus intelligit bonum magnum et est Sed voluntas non habet tantum bonum velle quod memoria suum recolere et intellectus suum intelligere et sic ex defectu bonitatis est volendi rem bonitatis et recolendi et intelligendi est constantia ut magnitudo augeat bonitatem et est volendi Et si magnitudo non augeat eam reducit ipsam constantiam in habitu sic virtus constantia actu Et si vero augeat eam reducit ipsam constantiam in habitu Et quemadmodum de voluntate exemplificatum est eodem modo intellectu est de memoria et intellectu // Alia causa oritur constantia in radicibus anime et partibus eius istorum Quando agit aliquid de bono quia recolit intelligit et diligit simpliciter divinam bonitatem Sed non agit de bono sub ratione intelligendi et diligendi bonitatem divinam esse magnam vel eternam et est et secundum constantia oritur ut agat in tanta quod addere magnitudinem est quod magis quod ad bonitatem dei est quando iustum est bonum est et est Aliud 22 oritur constantia si voluntas diligit bonum et non odit malum vel si odit malum et non diligit bonum natura iustum magnum bonum et est quod voluntas agat utrumque ut in suo agere sit actus iustitie in magnitudine bonitatis est Constantia quoniam nimis intensa est istorum Aliquando voluntas superhabundat in velle bonum vel in nolle malum quia tamen nimis non intellectus proportionatus est ei quod possit habere verum intelligere nec memoria verum recolere et ita ratione illius superhabundantie volendi sive nolendi suffocat recolere et intelligere eorum radices non tamen influunt in recolere intelligere sic

(c) 2006 Ministerio de Cultura

in velle vel in nolle. Aut est contritio quando nimis
extensa est ista videlicet quando homines ut non intelli/
gant peccatum non permittunt radices influere in
memoria et intellectu ut peccatum in quantum sunt attingant
et quando radices et potentie anime quantum ad finem virtutes
appetunt et odiunt vicia contra naturalem contritionem et
contritio et sic de aliis et contritio se affligit et
remordet. Sunt etiam alii qui contritionem habent exte/
sam aliquando quod bonum est et hoc sic. Deus quando videt
quod de bonis aliis excedit nec bonitas sunt ipse dominus
quia omnia bona indifferenter tamquam omnia ad divinam
servicium debent dirigi et excedit ea in divi/
no servicio quia videt excedentem quod in statu
se debet ad deum habere contritum si esset ipsius ex/
pedens ipsa se est ibi contritio extensa valde
quia in parte non habet contritionem cum ipse deum agat
in parte autem habet eam quia de alienis timet eius
offendere illos qui sunt rei ipsius possessores.

192

Q

Utrum memoria et intellectus possint
habere contritionem. Respondetur est quod
radices anime constituunt potentias et
in intelligi potest utrum memoria et intellectus possint
habere contritionem. Isto modo anima est quedam radix que est le/
ticia et hec est similitudo glorie dei que cum sit diffusa
per ceteras radices implicat leticias in eis
sic bonitas diffusa similiter peccatum implicat in eis
bonitates et magnitudo magnitudinem et sic de aliis. Et quando
iste radices animam constituunt et potentias ergo
leticia cum una cum ceteris constituit et memoria
et intellectu et voluntate et sic et memoria et
intellectus sic voluntas gloria vel leticia habere
possunt. Alias ei sola voluntas haberet gloriam
vel leticiam quia est in genere et quod magnitudo bonitatis et
est memorie et intellectus. Sicut magnitudo attingit
bonitatem quantum ad hoc quia bonitas est magna racione magni/
tudinis et bonitas quantum ad se bona remanet ita con/
bonitas attingit magnitudines quia magnitudo racione bonitatis bona
est et remanet in se magna idem est de aliis ra/
dicibus suo modo quamlibet earum attingere quamlibet et per/
manere simpliciter id quod est in qualitate sua leti/
cia et per omnes radices attingit et attingitur

et sic constat totus et bonus potencis anime ita quod me/
moria intellectus et voluntas leticiam habere debent
quantum ad leticiam de qua simul cum ceteris habent esse quo
ad nos autem non apparet quod memoria et intellectus
letari debeant ita sicut voluntas sicut liberum ar/
bitrium licet sit in memoria et intellectu sicut in volu/
tate apparet autem non esse simpliciter in voluntate
et cetera. Secundum sunt ea que dicta sunt manifeste patet quod
memoria et intellectus debent et possunt habere contritio/
nem sicut possunt habere leticiam ut probatum est
ita possunt et debent habere contritionem et iusticia
quia malum contra malum bonitatis et parvum contra magnum
et iniustum contra iustum existunt quando coniunctim
ita quod sicut magnitudo magnificat bonitatem in se et in
aliis radicibus ita similiter magnificat quod leticia
penitentis in se et in aliis implicet contritionem
unde sicut in oculis fletus et in corde contritio
et in ore confessio et in operibus satisfactio.

Cum bonitas non influit statum bonum nec per
magnitudinem statum magnum contritum patet et sic de aliis
magnitudo se iusticia excitat contritionem ita in memoria
et intellectu sicut in voluntate nam sicut bonitas
magnitudo et cetera sunt defective agendo quantum ad volunta/
tem peccare diligere ita similiter sunt defective quantum
ad memoriam recolere et quantum ad intellectum intel/
ligere peccare quare si contritionem memoria et intellectus
non haberent non esset in hoc completa iusticia
quia satisfactio in hiis fieri non posset. Preterea
omnes radices anime active sunt et passive in memoria
et intellectu active quidem quantum ad formam passive vero quantum
ad materiam ita quod memoria est bonificativa et bonum
magnificativa et magnificabilis et sic de aliis est quidem bonifi/
cativa et cetera quia de bonitate magnitudine et cetera producta est
sed est bonificabilis magnificabilis et cetera quia bonitas magnitudo
et cetera de quibus producta est sunt in ea active et passive
active quidem quantum ad formam passive vero quantum ad materiam. ac
et ipsa memoria est bonificativa et cetera quia bonitatem recolere
continuat et bonum est ipsum recolere quia bonificativum
est hoc idem est suo modo de intellectu et voluntate et in
est cum memoria et intellectus habeant passiones vi/
detur quod contritionem habere possunt ut timeat pe/
nam quantum ad passiones et penitencia adeo mi/
sericordiam expetentem

(c) 2006 Ministerio de Cultura

10

Queritur hic de satisfactione. Solutio. In radicibus anime et principiis eius fit satisfactio isto modo: bonitas satisfacit magnitudini quoniam magnitudo est bona, et econtra quoniam bonitas est magna, et sic de aliis. Sed quando bonitas non complete satisfacit magnitudini et econtra, et improprietas(?) contento(?), et perficit(?) bonitas iniuriam intulisse magnitudini et econtra. Et sic bonitas bonificat magnitudinem et magnitudo magnificat bonitatem, ut bonitas sit magna et magnitudo bona in se et in ceteris radicibus, et sic omnes radices uniformiter sibi ipsis invicem alie aliis satisfaciunt secundum magis et minus, quia quando satisfactiones in principiatas influunt satisfacientibus principiatis aliis secundum illa principiata influencia procedentes ab interiori ex quibus et principiatis satisfactionibus exeunt satisfactiones ad actus exteriores, videlicet ad recolere intelligere et velle bonum magnum et econtra, et in videre audire et cetera. Bonitas nostra debet satisfacere divine bonitati et magnitudo nostra divine magnitudini, et sic de aliis, quia bonitas nostra ex dei bonitate est et ad dei bonitatem, similiter et magnitudo nostra ex magnitudine dei est, et sic de aliis, et quoniam dei bonitas magna est, sic et nostra bonitas nostra tenetur satisfacere divine magnitudini et econtra, et magnitudo nostra divine bonitati et econtra, et sic de aliis. Et ideo quando bonitas nostra agit de malo, tunc repugnat divine bonitati, magnitudini et econtra, et magnitudo nostra eiusdem agens magnum aut parvum malum et econtra, quia sive vicium sit magnum et econtra sive modicum semper est contra divinam bonitatem magnitudinem et econtra, et magnitudo nostra divine magnitudini repugnat agens parvum bonum dum potest agere magnum. Unde quomodo ad actum(?) perducimus(?) satisfacere isto modo. Bonitatem nostram et magnitudinem nostram in deo, et sic de aliis, est satisfactio quam tenemur nobis ipsis et quia est quelibet radicum alteri et quelibet principiatarum alteri obligata est, propter hoc et satisfactores tenemur ad finem quare sumus, scilicet adhuc bonificare et magnificare dominum in nobis. Est alcior satisfactio nostra ad hoc quam sumus, ut eius bonitatem magnitudinem et econtra recolamus intelligamus et diligamus de tota bonitate nostra quoniam tota est illius, et de tota magnitudine nostra quia tota est illius, et sic de aliis. Sed dum ita est quod tota nostra bonitas magnitudo et econtra non agunt in deo et possunt in eo agere recolendo intelligendo et diligendo, cum tunc satisfactio nostra quam obligati sumus ei est diminuta, propter omnes radices et principiatas nostras que sunt in dispositione satisfaciendi et non satisfaciunt complete, et ita alia illarum non satisfacit alteri sicut decet. Nemo excusatorem habet quin recolere sive de recolere bono magno et econtra, intellectu suo de intelligere bono magno et econtra, voluntatem sive de velle bono magno et econtra satisfacere possit. Preterea nunc videtur quod honorem detentum deo cui sit impossibiliter(?) honorandum quod propter satisfaciamus ei cum plures homines sint in mundo qui deum non cognoscunt nec diligunt nec honorant. Et impeditur quod illi qui deum cognoscunt et diligunt nec eum comprehendimus(?) quod tanta satisfactionem reddamus radicibus anime sicut radicibus corporis et ita sensualitatibus nostris plus satisfacimus quam dignitatibus divinis, et propter iustum esset quod cum contritione cordis et lacrimis et fletibus oculis satisfaceremus.

Quoniam fit transmutatio in moralibus. Solutio. In farina et in aqua de quibus fit panis est bonitas magnitudo et econtra, cum farina et aqua sint de bonitate magnitudine et econtra, quod sunt similitudines dei. Et ideo cum fit panis tunc bonitas magnitudo et econtra farine et aque transmutantur in bonitatem et econtra panis, quod tamen quod eadem bonitas est illa que transmutata est, sed est alia a se ipsa, ipsa que erat prius quam transmutaretur, quia sub alia specie est nunc in pane et erat sub alia, videlicet in aqua et farina. Hoc idem sequitur de transmutatione bonitatis et econtra ex specie panis in speciem corporis et ex specie vini in speciem sanguinis et ex specie sanguinis in speciem carnis substantialis. Unde ex hac substantiali transmutacione comprehendere possumus per similitudinem quomodo fit accidentalis transmutacio in moralibus isto modo. Karitas est bona magna et econtra, similiter et iusticia et cetere virtutes. Unde quando fit transmutatio de karitate in iusticiam aut in aliam virtutem tunc bonitas et econtra karitatis se transmutat in bonitatem et econtra iusticie, ita quod nichil aliud implicatur nisi sola transmutatio speciei, quia ipsa eadem bonitas est hic que nunc est et que erat, est tamen alia sub iusticia quam erat alia sub karitate. Nam karitas et iusticia diverse sunt eorum licet radices anime quod ad unum finem reducant similitudines suas et principiatas principiati in suos actus reducunt quo ad diversos fines quos sunt karitas iusticia et econtra, et ita fit ex alia illarum transmutatio in aliam, quia fines diversi sunt, et nichilominus unus finis semper remanet, una bonitas una magnitudo et econtra, et sic fit transmutatio de karitate in iusticiam similiter econtra, et hoc idem est de aliis virtutibus. Quomodo transmutatio est de virtute in vicium(?) virtute, ipsa habet fieri isto modo. Cum homo est in karitate tunc deus influit similitudines suas anime

(c) 2006 Ministerio de Cultura

recipiens eas similitudines proprias et ita fortis virtus
sui et karitas generata est de similitudinibus dei et de si-
militudinibus anime Sed quando anima est rebellis nolles
in similitudines suas recipere divinam influentiam
quia ipse similitudines se habent aut ad gulam aut
ad luxuriam et sic de aliis et bonitas magnitudo et cetera anime
inducit per se similitudines suas ad aliquod vicium sic
sicut quando homo appetit comedere propter gustus delectationes
non autem propter vivere eo quod gustare est bonum et cetera et sic
recolere intelligere et diligere actum gustus est bonum et cetera
sic similitudo bonitatis et cetera anime que erat sub specie karitatis
trasmutata est sub speciem gule isto modo // Aliter
enim appetit homo comedere et bibere propter gustare
in tantum quod placet ei id quod sentit gustando et
tunc si bonitas est in sua intentione que est gustare
et non attingit primam intentionem que est vivere cum
vivere sit finis gustandi sic illa bonitas actualis
que est appetere gustare transmutatur de virtute in
vicium ita quod actualis prima intentio fit secunda et ecotrario ap-
petente homine vivere ut possit comedere et hoc in
bonitas alteratur de virtute in vicium ita quod bonitas que
id quod bonum est naturaliter convertitur per accidens in malum
quam sicut quando sic habet fieri per oppositum tunc bonitas et cetera
transmutatur de vicio in virtutem // Secundum
ea que nunc dicta sunt de transmutatione alicuius virtutis
in alteram possumus intelligere per oppositum trasmutationem
cuiuslibet alicuius vicii in alterum isto modo Quando homo est
in avaricia aut in superbia vel in aliquo aliorum
huius similium tunc anima tamquam bona tamquam magna
et cetera similitudines suas radicales inducit in principiis
recipiens et de principiis educit eas in actus Itaque re-
colere quantum ad similitudines radicales est bonum magnum et cetera
similiter intelligere et diligere vel odire cum isti actus sint ca-
sus intelligere et diligere vel odire cum isti actus sint ca-
ture bone magne et cetera Sed ipsa bonitas quod homo
avarus vel superbus et cetera habet quantum ad similitudines bonitatis
radicalis est contra finem largitatis radicalis et per
consequens contra finem recolendi intelligendi et cetera et sic est
transmutata in maliciam sub specie avaricie quando
autem illa malicia transmutatur in maliciam super-
bie tunc est contra finem bonitatis radicalis que est humilitas et cetera

Q Quomodo fit in mo- 295
ralibus augmentacio vel diminucio
Bonitas magnitudo et cetera esse radices
colorum non augmentantur nec diminuuntur quantum ad ipsa
clara sed quantum ad supposita clarata generalia et corrup-
tibilia nam in eis augmentantur et diminuuntur

sic in denario argentum et cuprum sed augmen-
tatorem et diminutorem denarii non autem quantum ad ar-
gentum et cuprum simpliciter videlicet quantum ad species ar-
genti et cupri // Secundum et ista que nunc dicta
sunt manifestatur per simile quod bonitates et cetera anime que sunt
radicales nec augmentationem nec diminutionem
suscipiunt Sed tamen similitudines earum augmentantur
sive diminuuntur in principiis et actibus earum
sic nec clarum in clarato nec cuprum nec argen-
tum in denario et sic per consequens quia similitudines ra-
dicum anime augmentantur et diminuuntur in actibus
principiis anime eo quod ipsi actus quandoque sunt in maiori
quandoque in minori sic per consequens predicte similitudines
quandoque sunt in magnis virtutibus vel in modicis vel
indifferentes in dissimilitudines eis opposite
quia in magno vicio vel in modico et in hoc
patet manifeste quomodo moralia augmentantur
vel diminuuntur // Karitas quam habet homo erga deum
maior est quam karitas quam habet erga proximum
suum quia est quia deus est magis recolibilis magis
intelligibilis et magis amabilis quam alia creata Sed
illa bonitas et cetera que sunt in karitate quantum ad speciem
bonitatis et cetera non diminuuntur nec augentur
nisi sub diversis finibus ita quod maior est bonitas
sub fine karitatis diligendo deum quam diligendo
proximum quare si bonitas non esset de qua karitas
semper constituta est non diminuuntur nec augentur
quo ad species suas nec karitas per consequens quantum ad speciem
suam nisi tamen quantum ad fines diversos cum ipsa sit
maior quo ad deum minor vero quo ad aliud et sic
sicut de karitate exemplificatum est ita suo modo de ce-
teris virtutibus intelligendum est et de viciis op-
positis modo // In moralibus est augmentacio
et diminucio quantum ad potentiam habitum et actum cum
actus sit maior habitu et habitus maior potentia
Et ideo quando virtutes tendunt gradatim de potentia
ad habitum et de habitu ad actum tunc gradatim
augmentantur ipse virtutes et diminuuntur vi-
cia et contrario scilicet de viciis aliquo modo
contingit eas augmentari vel diminui vide-
licet in actibus principiis quia quandoque karitas vel aliqua
aliarum maior est in maioribus recolere intelligere
et velle quam in minoribus sic per se patet :—

Q Quomodo moralia cognoscuntur et cetera 296

(c) 2006 Ministerio de Cultura

// Ut de virtutibus et vicijs noticiam habeamus
inquirere debemus eas isto modo. Primo debemus inve-
stigare in radicibus anime quo modo alia illarum
agit in aliam. Deinde quo modo reducunt actus suos
ad potentias. Deinde quo modo alia potentiarum agit in aliam.
Deinde quo modo verbum productum de potentijs situatum
est. Deinde quo modo racionalis ymaginativa sensitiva et vege-
tativa se habent. Et quo modo aliqua istarum per causalitatem vel
occasionaliter movet aliam. Et ultimo debet omnia
ista ad finem reduci, videlicet ad primam intencionem
et secundam si sunt in virtute vel vicio isto modo. // Ra-
dices anime sunt bonitas magnitudo duratio potestas etc.
Sed quantum ad presens de potestate volumus prosequi et dici-
mus quod potestas se influit et collocat bonitatem magnitudinem
et est ut bonitas potestatem habeat bonificandi et mag-
nificandi etc. atque illa virtus que a potestate fit
influxus in bonitate et refluxus ad ipsam
potestatem ut ipsa potestas possificare possit de se
et de bonitate magnitudine etc. et ut possificare
sit bonum magnum etc. atque illa influencia potestatis
sic fluens et refluens qui refluxus in potesta-
tem fit cum influencia bonitatis magnitudinis
etc. et postea refluxit cum influencia potestatis
in bonitate magnitudine etc. ut bonitas possit bonifi-
care magnitudo magnificare etc. Et ideo ille homo in quo
fit influxus et refluxus est in virtute. Si vero
hic fluxus et refluxus impeditus sit fluxit potestas
in contrarium bonitatis etc. et refluxit et sic est homo in vi-
cio. Quemadmodum in radicibus nunc de potestate
exemplificavimus ita de eadem in potentijs volumus
declarare isto modo. Potestas est in potencijs quia
memoria potest recolere et intellectus intelligere et voluntas
velle sive nolle. Si ergo memoria recolat cum potesta-
te sua ita ordinata sicut nunc predictum est ipsam
quando recolere est in virtute idem est de intelligere
et velle. Si vero illa potestas vertitur in contrarium sic
sunt ipsum recolere et intelligere est in vicio. Si autem sit
in virtute sic producitur verbum in virtute quod
virtus est bona magna etc. cuius ipsum verbum consti-
tutum est de similitudinibus radicum anime cum ordina-
ta potestate bonitatis etc. Si autem verbum producatur ab
eis in contrarium sic sunt ipsum recolere etc. in vicio
cuius ipsum verbum cum inordinata potestate et sine
influencia bonitatis etc. constitutum est in vicium
unde sequuntur actus potentiarum viciosi et per consequens ipse
potencie viciose. // Preterea virtutes et vicia in
ordinacione actus et inordinacione potentiarum constituuntur
isto modo. Cum racionalis moveat ceteras potentias quantum ad
quantum ad suum finem ita quod cetere potentie movent secundum
intencionem suam et in illo motu virtus quia
iustum est racionalem esse finem aliarum potentiarum cuius
magnitudo maior est in bonitate duracione potestate etc.
racionalis quam aliarum potentiarum. Si vero magnitudo se convertit
magis potestati aliarum racionali quam potestati racionalis sic
est in vicio ipsa magnitudo et potestas quia iniustum est
et malum. Et hoc idem est de actibus potentiarum racio-
nalis videlicet de recolere intelligere et velle sive nolle
et de actibus et potencijs ymaginative sensitive et vegeta-
tive quia iniuriose et maliciose quantum suum finem et
suam formam agunt. 197.

Ut homo maiorem habeat aptitu-
dinem habendi virtutes quam vicia sic
dictum est superiora potentiarum anime quod sunt
radices eius ordinata sunt ad finem quem sunt simile
et potentie sue anime atque radices aliarum potentiarum
scilicet ymaginative sensitive et vegetative. Et deus potens est
influere similitudines suas in eas ascendo sic
influxit eas in creando ipsas potentias et omne
racionabile ymaginabile sensibile et vegetabile unde per consequens ex
hoc quod melius apti sumus et dispositi ad habendum vir-
tutes quam vicia. Preterea virtutes se habent ad fi-
nem nostrum ad quem finem creati sunt. Sed vicia ad nul-
lum finem se habent nisi ad finem qui est peccato finis
virtutes quia se habent ad esse vicia vero ad priva-
cionem restat ergo quod virtutes magis sunt nobis
disposite quam vicia et sic maiorem habemus potesta-
tem quantum ad virtutes quam quantum ad vicia. Sed cum nos et
virtutes nostre creati sumus de nichilo sumus ideo
magis apti et dediti ad habendum vicia quam vir-
tutes quantum ad hoc de quo venimus videlicet de ni-
chilo et hoc isto modo. // In virtutibus est boni-
tas magnitudo etc. et in vicijs bonitas est malicia et ma-
la magnitudo et prava atque iniusta mixtura et
est hic autem magnitudo quia est in bonitate etc. magnitu-
dinem quam in virtutibus consistit hic et mala
magnitudo et per consequens mortificat bona magnitudine
etc. et ideo quia nos venimus de nichilo et
ipsa vicia sunt de nichilo convenientia in morta-
tam et privacioni sunt apta ipsa vicia quod habeamus
ea levius quam virtutes et racio quare hic est dicta
est et per consequens isto modo. // Quia in virtutibus
est magnitudo et in vicijs mortalitas et in mala
magnitudo sunt virtutes contrario ad sustinendum quam
vicia et hic ut magis radicum anime magis

(c) 2006 Ministerio de Cultura

patiantur et magis agitant causam fore quanto plus virtutes laboriose acquiruntur propter magis meritum et quia primus custumus magnos labores quam modicos quia cum simus de modico, id est de nichilo, quam modicum pati possimus et si modicum vel nichil appetimus pati modicam vel nullam appetimus in nobis esse actionem et per consequens modicam vel nullam formam vel virtutem. Et excessus quia per pietatem dei ex bonitate et cetera quae sunt similitudines dei constituunt suum aptum suum habere virtutes postquam vicia isto modo. // In verbo fantastico sunt aliae similitudines quoad agentes aliae vero quoad patientes videlicet quoad obiectum ille quae de quo se habent ut agentes quia informant verbum et ille quae se habent quoad obiectum se habent quoad materiam quae sunt agibiles ut liberum arbitrium quod habemus remaneat in nobis magnitudinis bonitatis et cetera. Et ideo quando verbum informatur agit forma et patitur materia, forma per magnitudinem videlicet bonitas et cetera agentis agentis ut forma in similitudine sua et per suam materiam reducat materiam et formam quae similitudines sunt obiecti videlicet bonitatis et cetera obiecti. Et quando similitudines agentis in ipso verbo ~~fantastico~~ formantur a radicibus anime ipse similitudines sunt et similitudines obiecti quoad obiectum vires non habent quia decise sunt ab eo non agitantur ab eo nec per consequens tamen possunt iste sic ille agentes cum ille agentes sit bone et cetera quoad existentiam et clare manifeste et declarantur quae similitudines agentes magis apte sunt habere virtutes quam vicia quia congrua sunt similitudinibus radicum anime.

98

Quomodo virtutes habentur per infusionem et per acquisitionem. // Cum fides autem spes autem karitas et sic de aliis infunduntur. Ita quod homo credit deum esse et ceteros articulos, et divine dignitates influunt similitudines suas in intellectum atque similitudines anime a radicibus anime influuntur infusive ita quod similitudines dei adunamentes adesse reducunt similitudines anime isto modo. Divina bonitas, et sic de magnitudine et cetera, similitudinem suam influit in bonitate anime ac etiam in magnitudine et cetera illius. Anima vero illas similitudines obviare et ~~illas illas similitudines~~ infinites per principia quae bone sunt et cetera inde verbum secundum fidei anime quae sunt similitudines dei et similitudines anime et similitudines dei sunt in ipso verbo similitudinibus anime fortiores itaque principia activa sunt quoad similitudines dei passive quoad suas similitudines. Et isto modo fides non acquiritur sed infunditur et permanet liberum arbitrium quia similitudines et principia anime agunt libere quia libere recipiunt et recipere volunt maiorem influentiam bonitatis et cetera ex similitudinibus dei quam ex suis met similitudinibus. // Preterea virtutes infunduntur de potentia in habitum et magis isto modo. Quando homo existens in peccato mortali non habet quod per se surgat de peccato cum per peccatum vires eius adeo diminute sunt in radicibus anime quod virtutes non habet nec actu. Tunc divina magnitudo bonitas et magnitudo et cetera bonitatis et cetera anime peccatoris se commiscent, itaque peccator infusive resurgat a peccato et habet virtutem, subito quod virtutum acquisitio non est ibi esse et producitur tunc una virtus actu habens cetera habitum et potentiam.

// Quomodo virtutes acquiruntur tunc similitudines obiecti et similitudines agentes in verbo ex eis constituto se habent isto modo. // Similitudines agentes quanto se habent quoad formas similitudines sunt bonitas et cetera, se habent quoad formas similitudines agentes vero obiecti quoad materiam eorum similitudines agentes virtutes habent influentiam ex principiis ipsius agentis quae sunt principia quoad se similitudines per principia ubi sunt principia ubi influunt et hee similitudines ubi sunt principia quibus mediantibus acquiruntur similitudines remote abstracte ab obiecto quae sunt similitudines abstracte in verbo non habent influentiam ab obiecto et ideo sunt passive similitudines vero principia active et sic per modum agendi et patiendi successive acquiruntur virtutes et attinguntur isto modo. // Justitia est quando infideles et elemosinas dari pauperibus et cetera huius bona fieri et hoc est bonum magnum et cetera unde quando bonitas anime et cetera similitudines suas influunt in recolere intelligere et velle et memoria et intellectus et voluntas sunt in iustitia, tunc similitudines convertendi infideles et fiendi elemosinas et sic de aliis huius substant similitudinibus iustitie quae acquiruntur agendo videlicet predicando infidelibus et dando elemosinas et operando magnitudinem ad hoc. Et quando hec omnia successiones habent importantiam acquiri debent et attingi virtutes per ipsam successionem movendo ad finem id est quod ad finem se habet ut ipse finis sit actu.

99

Utrum virtutes et vicia sint create. Secundo // Deus quando potuit animam creare assimilavit sibi gratia similitudines eius potuit acceptare. Et ideo si virtutes anime sint create est anima melior maior et cetera quam si ipse virtutes non sunt create nam quanto deus creat in anima plus bonum magnum et cetera tanto ipsa est melior maior et cetera

et tanto eius bonitas et cetera est similior divine bonitati et cetera
quo fides spes et cetere virtutes in anima sunt creatae assi-
tuatae habitu et potentia per creatorem in ipsa anima quare deo me-
diante anima virtutes suas ad actum reducit isto
modo // Bonitas et cetera principia animae sunt creatae et per consequens
potentiae animae et actus earum in quibus deus habituavit virtu-
tes quoad formas ita quod bonitas quoad formam est in se et
in magnitudine et cetera bonificativa et ceteris correlativis et cetera et sic per
consequens deus disposuit virtutes quoad materiam ita quod bonifi-
cativum posset bonificare in se et in magnitudine et cetera actum suum
quod est bonificare ita quod sua propria materia et propria materia magnitudinis
et cetera sit bonificabile et hoc idem sequitur in potentiis ipsis
ad actus earum et ita bonitas quoad formam habet virtutem
habitum et habet potentiam quoad materiam eas reducere ad
actum isto modo // In anima magnificat magnificativum in se
et in bonitate et bonitas bonificativum in se in magnitudine
et sic de aliis principiis, materia vero de quo habet
fieri sunt virtutes quae inferiores habituatae sunt et
reducuntur ad actum agere quam habet forma in sua materia
et in alia reducendo ad actum idem quod habet habitum et sic
virtutes animae ad actum reducuntur propter quod ipse virtutes
sunt creatae et operationes animae creatae quare sunt quod per quas
essent actum iam erat habitum et potentiam nam aliter bonum
nec haberet potestatem agendi bonum nec similiter magnitudo
magnum et cetera sicut et operationes animae quae de potentia et
habitu reducuntur ad actum // Ad solum deum creare
pertinet sed ad creaturam quod reducat ad actum illa crea-
turam quod habet habitum et potentiam hoc autem agere non est creare
et quoniam virtutes bonitas et cetera concordant suis principiis
videlicet radicibus et principiis animae et quia vitia sunt con-
traria virtutibus et per consequens ipsis principiis vir-
tutum et quod etiam sunt contraria ipsis principiis virtutum
sunt contraria virtutibus ideo vitia non sunt naturalis habitus nec
potentia in principiis animae nec in principiis eius quod sic
esset oppositum in obiecto quod est impossibile sed quoniam anima
potestatem habet agendi de creaturis reducendo eas de ha-
bitu et potentia ad actum sunt ideo vitia operationes animae
isto modo // Homo si vult potest agere quoad bonum et cetera cum
ad hoc potestatem habeat et si non agit quoad bonum sed quoad
ad malum et non quoad magnitudinem in bono et cetera sed quoad
ad magnitudinem in malo et cetera generantur vitia ex malis
operationibus animae quae sunt causa ut ita loquimur sunt priva-
tiones bonorum operum animae quia si quidem male operationes
quoad animam sunt in ipsa anima habitum et potentiam ut opera-
tiones non autem ut creaturae cum ipse quod sunt bonorum
operum privationes [illegible] ~~[illegible]~~ sint in re nisi tantum
in ratione quod patet isto modo // Bonum et malum oppo-
nuntur et sic de aliis et bonitas et ens convertuntur non

autem malum et ens quia sequeretur quod bonum et malum essent
idem et per consequens bonum et non bonum malum et non malum
quod est impossibile sed quoniam privationes virtutum non sunt in re sunt autem
in ratione isto modo. Quando voluntas non vult bonum agere
tunc in hoc privatur bonum agere et ducitur malum agere in
actum et tunc bonitas agit quoad malum et per consequens
voluntas et cetere potentiae secundum quod istius malitiae agere
est alteratio rationis eorum quod voluntas debet agere secundum rationem
boni et cetera et agit secundum rationem mali et cetera similiter et cetere
potentiae animae et ita vitia habent secundum quod implicantur
de rationibus ~~implicantes~~ alterans in contrariis esse et in
contrarium finem et sic ipsa vitia sunt tantum in ratione
non autem in re et quantum ad hoc videtur quod [illegible] mihi
est quod ita est in rei veritate

200

Utrum deus sit plus intelligibilis quam credibilis quo-
modo supponendo et credendo habet concordantiam et de-
monstrando similiter et intelligendo unde sic se ha-
bent supponere et demonstrare quod supponere est ut sic de-
monstratio ita se habent credere et intelligere quia credere
est ut sic intelligere firmius quia est intelligere ad quod se
habet credere restat ergo quod deus plus est intelligibilis quam
credibilis quoniam nisi sic esset deus quod de esset intelligibilis
in minoritate bonitatis magnitudinis et cetera quod est impossibile
// Bonitas magnitudo et cetera animae constituunt potentias
ipsius animae ut iam dictum est. Si ergo deus esset plus credibilis
quam intelligibilis esset quod plus credibilis quam recolibilis et voli-
bilis cum potentie bonitatis magnitudinis et cetera uniformiter concur-
rerent et reducunt eas potentias et per consequens actus
earum et hoc modo deus non esset obstabilis per magnitudinem
bonitatis et cetera sed potius secundum minoritatem earum quare
quod est valde inconveniens // Si deus esset plus credibilis
quoad voluntatem quam intelligibilis quoad intellectum principia
quidem animae et potentiae eius essent incompleta. Ita quod magnitudo
animae esset contraria magnitudini bonitatis et cetera et sic de aliis
ut largitas et iustitia bene se haberet cum perfectione
gloria veritate et cetera et hoc modo similitudines dei et si-
militudines animae maiorem haberent concordantiam quam
ad in complendum et quoad quietare quam quoad complendum
et quoad concordantiam quod est impossibile ut est et cetera // Si deus
est plus intelligibilis quoad se et plus credibilis quoad nos
sunt magis forte radices animae magis complete quoad
nos et minus quoad deum magis quidem quoad nos
quia per eas plus possumus credere quam intelligere et sic
credibilitas maiorem habet proportionem cum credito quam
intelligibilitas cum intellecto et sic magis iustitiae
honoris et perfectionis deficiunt in anima bonitatis potentiarum
virtutum et gloriae et cetera quod naturaliter est impossibile ut est et cetera

(c) 2006 Ministerio de Cultura

201 Utrum exaltatio contempla-
tionis intellectus sit diminutio fidei. Solutio. In-
tellectus et fides concordant, quia credere et in-
telligere sunt actus intellectus, et quanto intellectus plus attingit
in sciendo Deum, tanto plus ascendit habitus fidei in
credendo Deum, et quanto plus ascendit fides in credendo
Deum, tanto plus ascendit habitus intellectus in sciendo De-
um, et ita credere et scire habent concordantiam secundum actus et
habitus suos atque secundum principia sua. Nam intellectus plus
potest ascendere causa maioritatis credere quam mino-
ritatis, et ergo fides magis ascendit causa maio-
ritatis contemplationis quam minoritatis. Et sic manifeste
patet quod exaltatio contemplationis intellectus magnificat fidei, non
repugnat. Solutio. Credere est per species inferiores, intelli-
gere non est per prima ut dictum est. Quare si magnificatur bonitas
et est intelligenda esse quam magnitudines bonitatis et est credendi,
sequeretur contrarie credere per species inferiores et intelligere
per prima quam prima intentio et secunda se haberet in principio
contrario, quod est impossibile, ergo et cetera. // Divina bonitas vult quod
humanus intellectus credat illud verum divinum intellectus quod non potest
intelligere, et similiter intellectus divinus vult quod humanus intellectus cre-
dat illud verum divine voluntatis quod non potest intelligere, et
per consequens sequitur quod intellectus humanus intelligat illud verum divini
intellectus quod intelligere potest, et ulterius sequitur intellectus divinus quod
intelligat illud verum divine voluntatis quod intelligere
potest. Et in hoc manifeste patet quod in exaltatione intelli-
gendi fides non diminuitur, quia sic esset contrarietas
inter divinam voluntatem et intellectum, quod est impossibile.
// Si ingenium est quod homo in hac vita intelligat Deum
esse unum et trinum et incarnatum et ceteros arti-
culos, sic sequitur quod finalis intentio quare homo creatus est
sit ut ipse habeat maximum meritum et per magnitudinem me-
riti magnam gloriam, non autem ut Deus cognoscatur mi-
nus et diligatur ab homine, ergo gloria hominis est maior
finis hominis quam cognoscere et diligere Deum, quod est impossibile,
et quod magnitudo bonitatis est Dei atque quod bonitas est magnitudo
et est hominis, ergo manifeste patet quod fides non diminuitur
in exaltatione contemplationis intellectus, sed potius quanto fides
est in maiori gradu contemplationis tanto id quod se habet ad
finem est in nobiliori gradu.

ne perdat meritum e
denipos articlos

202 Utrum credendum sit in Deo id quod magis
est concordans virtutibus et quod magis
vitiis contrarium. Solutio. // Secundum quod dictum
est virtutes sunt similitudines radicum anime, nam quia
anima rationalis est bona et est bona et virtutes
similiter sunt bone et est oppositum de vitiis, nam vitia
sunt dissimilitudines radicum anime et earum similitudinum
de quibus virtutes constitute sunt. Verum si in Deo sunt bonitas
et cetera, sequitur quod anima similitudines divine bonitatis et cetera quibus
similitudinibus mediantibus virtutes cum predictarum simi-
litudinum habeant similitudines de quibus constitute sunt ma-
iorem concordantiam habent cum Deo et cum se ipsis et ma-
gis vitiis sint contrarietates. Si autem in Deo non sunt bo-
nitas et cetera, nihilominus ipse virtutes sunt concordes
ad invicem et ipsis et plus per se ipsas sunt contrariae
vitiis quam per Deum, et sic possibile est inter Deum et vitia
concordantiam esse, quod est impossibile, ergo in Deo sunt bonitas,
magnitudo et cetera. Credendum est quod divina bonitas et cetera sit bonificativa
et bonificabilis et divina magnitudo magnificativa et magnificabilis et sic
de aliis. Ratio autem quare hoc est credibile est quia fides
maior est in credendo ista ex bonificativa magnificativa et cetera, dicere
esse quam minor. Nam credere ista eo quod plus est credere bonitatem
Dei esse et agere quam eam esse et non agere, et sic de aliis
manifeste ergo patet per species Dei bonitatem esse in Deo bonificantem
et eius magnitudinem esse in Deo magnificantem, et sic de aliis,
ita quod ipsa bonitas est de se bonificans et bonificabilis et
eius magnitudo de se magnificans et magnificabilis, quoniam non tale
agere esset in Deo intrinsece esset quod fides magna
quantum ad se verum et cetera, sed parva quantum ad Deum, et ita fides quantum
ad se haberet cum vitiis contradictionem, sed quantum ad Deum et quantum
ad verum haberet cum ipsis vitiis concordantiam, quod est
impossibile, ergo et cetera. // Si Deus est incarnatus eius quod
bonitas plus bonificavit creaturam et eius magnitudo plus
magnificavit eam, et sic de aliis; si Deus non est incar-
natus, nunquam bonificavit magnificavit eam. Et
quoniam secundum fidem credendum est et spes sperandum id esse
de Deo per quod sua bonitas sua magnitudo et cetera agat
in creatura id per quod caritas plus sit cum iustitia et
prudentia resistere vitiis et per quod magis in
summa caritate possimus Deum diligere, ergo Deus est in-
carnatus; aliter ei virtus plus posset quantum ad hoc quod non
est verum quam vitia, nunquam vero quo ad hoc quod est
verum, quod est impossibile, ergo et cetera. // Si in voluntate
Dei est resurrectio nostra, ita quod vellit nos resu-
scitare et sua misericordia nobis parcere et sua iustitia nos
iudicare et sic de aliis, plus quod possimus in hoc
credere et sperare de Deo bonitate et cetera. Si vero ergo
non, nunquam et sit in divina voluntate non est magnificativa
bonificativa, quoniam non influit in nos illas virtutes per
quas plus possimus accedere nostre virtutes ad bonita-
tem et magnitudinem, et per quas possimus plus elongare
se a vitiis, quod est impossibile. Restat ergo quod in divina
voluntate et cetera est resurrectio nostra ipso volente

sunt bonitas

(c) 2006 Ministerio de Cultura

203 Utrum vicia sint ut virtutes sint
maiores Scd sicut ignis calefacit acre 2
terra aq bo ex oppo frigefacit terra
2 acre 2 sic ignis 2 aq contrarietate hint macre
2 in terra si qn ignis calefacit acre 2 terra in
tantu q aq no pot tm eos frigefacere tunc
ignis plus agit in acre 2 in terra q si aq no
eet eoq agit cu acre 2 cu terra concordado 2
cu aq contrariado ei ita aq ipi igni contrariat
si illa contrarietas ex pte aq cotra ignem non ve
nit ad fine qr no p3 attingit fines ipius
// cõtrariando aque ignis calefaciedo acre 2 terra // Scdm hac
metaphora passumta p3 solucio ad qne Na
vicia contrariat virtutibus 2 ecn qo ad virtutes sicut de
sunt in bo 2 c si qo ad vicia sunt in oppo
bo 2 c Qn it qo ad virtutes tenes nos in
bo q malicia 2 in mag q putate 2 sic
de aliis tunc sunt vicia occasiones sine in exal
tatois virtutu in quantu possibile e ea cendi
occasioes illius exaltatoie si qn sunt reducta
de ptn in actu tc sunt of virtutes in tatu
q ipe virtutes reducunt in puatoez 2 p
ons caz bonitas 2 c // Aia maiore karita
tez p hrere si diligit bonu 2 odit malu q
si diligit bo 2 no odit malu Et silr si qs
diligit castitatez 2 odit luxuria plo diligit cas
titate q si diliget castitate 2 no odiret lu
xuriam. Unde si malu i destruccionu no eet odi
bile qd no eet 2 si no eet odible no eet odi
tiui 2 pons virtutes no eent tm diligibles
si vicia no eent odibilia // bonu no e ut
sit malu qr sic eet malu finis 2 bonu
finez se hret ad illu qd e impossible si eet 2
contrarietas int bo 2 malu qd silr e impole
Et at malu ut sit bo no tn q sit cocorda
cia int bo 2 malu si p mod contrarietatis
int bo 2 malu ita q p illa contrarietate bo
sit in altiori gradu 2 sic h se q malu est
ut sit bo 2 no ita q malu heat in bono
fine suu qr si sic ita eet bo 2 no bo qd
e impole qre si ho q de bono 2 malo h dcta
sunt possunt intelligere q vicia sunt occasionali
ut virtutes possint ee maiores

204 Utrum luxuria p9 incipiat in volibili

q in volitio // In corpe fisico p9 e appetibile
in appetitu q retetibile in retetia 2 p9 est
retentible 2 retentia q digestible 2 digestia
2 p9 est digestible in digestia q expulsible in
expulsia Na aliu in ipo corpe phisico no eet
motu nec altato nec successio qd est impole Vnde
significat solucio ad qne isto m // Volible p
inq 2 volitu sunt ee volutatis qd educit
est de radicibus aie, videlicet de bonifico 2 boni
magnifico 2 magnifi 2 c et sic bonificatu 2 mag
nifi 2 c constituit volitu 2 bonifi magnific
2 c constituit volible si volible remotu est
intellectum 2 intellectible 2 recolitu 2 recol
2 c sensitu 2 sensible 2 c qo ad visu ps
incipit volitu in vol remoto videte viro
muliere q concupiscit deinde se trasit ad aliud
volible remotu qd e intelli muliere 2 delecta
cioez tactus 2 adhuc volitum no e in actu
luxurie donec ad suu vol propinqu attingit vo
lible remotu influedo de volu ppinq ad vo
lible remotu isto m // Causa final q
artifex fabricat domu e fluare habitare ps
p9 e in na tc ipi domus q sit ipa domus si
parie p9 incipit hedificare p camaz q ha
bitare in ea consili m e de luxuria nam lux
iosus in suo volitivo 2 volibili ppinq p9 fi
nale incipit luxuriari q in suo volibili remo
to si in remoto p9 incipit in sensu n ad huc
e luxuria sic domus in edificado no e domus
n tm in ratoe artificas in pil it qn de sensu
incipit q e vol remotu no e adhuc lux
ia donec a volitivo vol remotu translatu sit
ad vol ppinqu 2 tc ipm vol ppinqu in
ficit ipm volitu 2 volitu vol ppinq et
remotu isto m // In vol ppinq sunt qo ad ea
cioez bonitas 2 c 3 et in volitio eet ideo
qn vol ppinqu inhoneste substat ipi volitio
suo putit p3 volitu in malicia 2 p ons
volible 2 ex hac mala pusione intensa
q e intra influit mala pueersio in vo
remotu ita q bonitas 2 c volibilis remo
ti putit in malicia 2 ex ho p3 q in vo
2 in vol inmisero incipit ecqu luxuria no
at in remoto qm p9 e in vol q in sensu
qo ad visuz 2 tactu // Sic luxuria p9 in
cipit in vo ppinq q remoto qo ad volu

(c) 2006 Ministerio de Cultura

tate ita consequuntur incipit [illegible] in recolibili [illegible]
quo quod remoto et sic de intelligentia [illegible] quod [illegible]
quod bonitas una eadem est in radice potentie voluntate
memoria et intellectu. Et ideo quando ipsa bonitas
se ponit in agendo malum tota se ponit quoniam
si ita esset sequeretur quod essentia bonitatis et memorie
intellectus et voluntatis non esset una eadem in radi
ce quod est impossibile

209 Quod est maius vicium aut ava
ricia aut superbia. Avaricia
et largitas sunt opposite et superbia
et humilitas. Et quoniam in deo est largitas lar
giente deo pater totum se ipsum in filio et spiritu
sancto non est in deo humilitas humiliante se pater filio
et spiritu sancto plus est contra avaricia contra largitatem
dei quam superbia humilitatem dei quamvis filius humilia
te de habet erga nos humilitatem se dando nos
et redimendo nos et predicando nobis et sic de aliis et
illud vicium maius est in nobis quod est plus contra
deum sed hoc est avaricia ut patet et cetera. Quoniam
in deo est largitas et ipse dat nos ad similitu
dinem suam et anima est cuiuslibet nostrum constituta de lar
gitate creata sic de bonitate creata et cetera veruntamen
deus non dat in nobis humilitatem ut per humilita
tem simus deo similes quam filius [illegible] se nobis
[illegible] quoniam deus habet humilitatem erga nos causat
ideo humilitatem in nobis ut in hoc simus illius si
miles ut humilitate erga dominum habeamus sic ipse
est erga nos. Et quoniam deus habet largitatem erga
se ipsum et cetera et erga nos et non habet hu
militatem erga se ipsum et cetera sed erga nos manu
festum est quod superbia non est in tantum contra mani
festationem bonitatis nobilitatis humilitatis quantum
avaricia contra manifestationem bonitatis nobilitatis et largita
tis. Largitas est una radix anime et hoc se
diffundit in alias radices anime sicut bonitas
manifesto est humilitatem. Et ideo quando in
homine est avaricia contra largitatem que est una radix
radicum agit oppositum sui in se et in ceteris radi
cibus. Et quoniam ipse radices omnes et singule ipsius
anime rationalis potentie sensitive et vegetative [illegible]
te sunt in hoc quod de nichilo create sunt non [illegible]
oppositum sui largitas in homine avaro contra humi
litas in homine superbo nam habere omnes radices
in superbo actu agitur contra humilitatis quia
humilitas innata est cuilibet earum actu ergo omne

et quelibet [illegible] venit de nichilo et sic quelibet earum agit
contra suum et contra cuiuslibet aliarum. Et in avaro
omnes radices non agunt actu contra largitatem nisi ipsa
sola largitas sed sunt hito et post illi puerile actio
in largitatis manifestum est ergo isto modo quod su
perbia est peius vicium quam avaricia et cetera. Bonitas
et cetera dei concordat cum maioritate sed bonitas et cetera
nostra cum minoritate quoniam et superbia est in nobis ma
gis de ira contra magnitudinem dei et ergo ac [illegible] mino
ritas bonitatis et cetera nostri contra maioritatem et
cetera dei et ergo habet contrarietas maior est in malo
et cetera quam contrarietas largitatis nostre [illegible] in malum
et cetera et largitatis dei [illegible] in bonum et cetera ergo
superbia immediate contra cuiuslibet dignitatem dei sed
avaricia mediate ut supra sufficienter est in
hoc et superbia excedit in malicia avariciam ut
per se patet

Expliciunt questiones quarte partis artis demonstrative
sive inventive solute seu determina
te ad gloriam et benedictionem domini dei
nostri Ihesu Christi in cuius protectione integre et
illese permaneant. Et hoc est ad honorem domine
nostre gloriose virginis Marie. Amen. Deo gratias

Qui scripsit scribat semper cum domino vivat

(c) 2006 Ministerio de Cultura

(c) 2006 Ministerio de Cultura

(c) 2006 Ministerio de Cultura

(c) 2006 Ministerio de Cultura

(c) 2006 Ministerio de Cultura

(c) 2006 Ministerio de Cultura

R. 3.
17.

B. Lulli
Lib. quest.
p arte dem
onstrativ
sive invēt.
solubiliū.

Ms.
1.028

(c) 2006